KÖFA — hitel

Egy év befejezése, egy újabb év kezdete mindig a tervek jegyében zajlik, ebben az időszakban derül ki, mit lehet megvalósítani a szándékokból és elképzelésekből; mit lehet építeni, elkezdeni, vagy befejezni. A községfejlesztési tervek változásait megszabja a pénzgazdálkodás a keret, a hitel. A tervek persze parázs vitákkal járnak együtt, s néhány helyen bizonyos sértődött hangulatot is támasztanak. Hogy: „persze az a falu megkapja az új iskolára a pénzt, mi meg nem, az építhet kultúrotthont, mi meg hiába gyűjtjük-tartalékoljuk évek óta már a KÖFA-t, nem kapjuk meg a hozzávaló hitelt".

S ha már a kultúrháznál tartunk, hadd mondjak el egy konkrét esetet: az egyik faluban négy éve tartalékolták már a községfejlesztési alap egy részét, hogy művelődési házat építsenek belőle; természetesen a megfelelő kölcsön-támogatással. Összegyűjtöttek idáig 120 ezer forintot, megszerezték a tervdokumentációt, s a kalkulációk szerint az összes kiviteli költség 300 ezer forintot tenne ki. Az építkezés megindítását 1965-re tervezték, kérték is az OTP-hitelt. Nem kapták meg, mert a járásban sok más az övékénél fontosabb beruházás megvalósítására fordították a keretet. Akkor azt mondták: nem baj, majd jövőre. — Nemrégiben derült ki, hogy ebben az évben nem kerülhet sor az építkezés megkezdésére, ismét nem kaphatják meg a kért OTP-hitelt.

Az ilyen és hasonló helyi gondok gyakran eltakarják a nagyobb méretű, szélesebb területre vonatkozó elképzeléseket, pedig tudnivaló, hogy az Országos Takarékpénztár — ugyanúgy mint tavaly — az idén is több tízmilliót bocsát a megyék rendelkezésére közületi hitelként. Hogy mégis kevesebb új beruházás indulhat az idén, annak az az oka, hogy sok megkezdett, áthúzódó beruházás szerepel a községfejlesztési tervekben országszerte. A Minisztertanács Tanácsszervek Osztálya és a Pénzügyminisztérium közös állásfoglalása alapján ezért úgy döntöttek, hogy az OTP-nél rendelkezésre álló közületi hitelösszegeket, elsősorban ezek befejezésére kell fordítani. Ennek az elvnek a helyessége nem vitatható még az emiatt hátrányba került községekben sem. Az előbb elmondott és az említetthez hasonló gondok előbb utóbb megoldódnak mindenütt.

(sztankay)

A Trybuna Ludu a millenniumi ünnepségről

A keddi Trybuna Ludu kommentárban foglalkozik azokkal a meghívásokkal, amelyeket a lengyel püspöki kar az ez év májusában Czestochowában megrendezendő millenniumi ünnepségekre küldött.

A „Konok tények" című kommentár rámutat, hogy eddig 56 ország püspöki karát hívták meg, de ebben a számban nem szerepel sem Magyarország, sem Csehszlovákia. E késedelem politikai jellegét lehetetlen észre nem venni. A sajtóban tett megjegyzések után a lengyel közvélemény [illegible] élő Beran csehszlovák érseket. A magyarok meghívásáról azonban még további tárgyalások folynak.

Vajon oly nehéz felfedezni ezekkel a népekkel és ezekkel az egyházakkal a történelmi kapcsolatot? — veti fel a Trybuna Ludu kommentárja.

Megrendítő az a logika — folytatja a lap, ahogyan a lengyel püspöki kar Wyszynski vezetésével a kereszténység felvételének ezeréves évfordulójával kapcsolatos politikai kampányt szervezi. A lengyel nép azonban elveti ezt [illegible]

TOLNA MEGYEI NÉPUJSÁG

1966. február 16.

A száz arcú természet tükre

Megnyílt megyénk turistáinak fotokiállítása

A szekszárdi sportszékházban vasárnap délelőtt megnyílt a Tolna megyei turisták második fotókiállítása. Éberling István, a megyei természetbarát szakszövetség titkára nyitotta meg a kiállítást. Beszédében hangsúlyozta: — A kiállításnak elsősorban az a célja, hogy megszerettesse a szervezett természetjárás sportját. Főleg propagandajelleggel rendezték meg, de művészi szemmel nézve sem vallanak szégyent a megye turista amatőr fotósai, több felvételük országos kiállításon is jó helyezést érne el.

A zsüri által kiválogatott, mintegy százharminc nagyított felvétel, köztük több színes kép idézi fel, főleg a tavalyi túrák kedves élményeit: a száz arcú természet szépségeit. A sok szép felvétel tanúsítja, hogy megyénk természetjárói bebarangolták az ország legtávolabbi tájait is, kezdve a Mecsektől, a Bakonytól a Börzsönyön, a Mátrán és a Bükkön át egészen a Zempléni hegységig, sőt némelyikük Franciaországba és a görög szigetvilágba, tengerpartra is eljutott.

A simontornyai Kiss Margitnak a Román Szocialista Köztársaságban megtett útján készített erdélyi tájfelvételei méltán kelthetnek elismerést. A Kárpátok csodálatos panorámáját, a tordai hasadék különleges, és a Gyilkostó lenyűgöző látványát művészi közelségbe hozta objektívjével. Hasonlóan nagyszerű fényképfelvételek jelzik a páratlanul lelkes és termékeny Berger Mihály névjegyét: hat tablót töltenek meg jobbnál jobb természetfelvételei, a turisták társaséletét vonzóan bemutató képei. Mindkettőjük neve márkássá vált a természetjáró fotósok berkeiben. Láng Ilona párizsi képeinek újszerű beállításával és színes felvételeivel hívta fel a figyelmet; sikerült olyan ritka pillanatot is megörökítenie, amelyben siklókígyó kúszik át a kavicsos szikiák közt csörgedező csermelyen. Ez nemcsak tehetséges fotósra, de jó természetmegfigyelőre is vall. Haraszti Ferenc a tengelici természetvédelmi területet, Mestyán Ádám a Mátra cserjés ligeteit, Keresztény Béla a jáki műemléket mutatja be. Szombati Lajos tibeti felvételei láthatók a kiállításon. Ezer Ferenc képzeletét az erdős, havas tájak és az óbányai patak ragadták meg. Ballabás László riportszerű képein érdekesek az árvízben álló gemenci erdőről és a gyulaji „dámszarvasország" lapátagancsos lakóiról megörökített felvételek.

Külön említést érdemelnek Faicsi László és Nyers Sándor görögországi fényképfelvételei. Mint a dombóvári táncegyüttes tagjai jártak a történelmi nevezetességű helyeken, és a görög tengerpart, szigetvilág hangulatát, az Akropolisz romjait jól sikerült érzékeltetniük fényképeiken. Ritka Nyers Sándor virágzó kaktusz csendéletképe is.

— A második megyei turistafotókiállítás az elsőnél jobban megrendezett, sikerülten szemlélteti a természetjárás vonzó élményeit — amint azt Tóth Istvánné, a tolnai turisták szakosztályvezetője is elmondta a megnyitón. Kár, hogy a természet fényképezőgéppel járó amatőr fotósok közül többen még nem küldték be felvételeiket. Sajnálatos az is, hogy betegsége miatt nem vehetett részt ezen a kiállításon Tankovics György, a gemenci erdő kiváló fényképezője, aki az első ilyen megyei rendezvényen az egyik legszebb színes felvételt mutatta be.

A megnyitó napján tolnaiak és dombóvári gimnazisták is megtekintették az érdekes kiállítást, amely vasárnaponként délelőtt, hétköznaponként délután 17-től 20 óráig, kedden és csütörtökön egész napon át látható. Az iskolásoknak különösen tanulságos: az ország legszebb vidékeit, hegységeit megismerhetik a fiatalok.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest

1909 AUG 18
1021

Veszprémi élmény



Kiss Márta rajza

Kiss Mária

hogy lehet epigonkodás nélkül is kiindulni a konstruktív hagyományokból.

Festményei megengedik, hogy Barcsay követői közé soroljuk. Témájuk az ember munkálta természet, a házak geometrikus rendje. Támadhatatlanul komponál. A legsikeresebbek tenyérnyi, műves, színekben jól átgondolt „utca-képletei". Újabb képein azonban (például *„Vetéssávok a domboldalon"*) megbomlik az egység.

További útjának lehetőségeit nem is festményei, hanem *grafikái* mutatják elsősorban: több és eredetének megfelelőbb személyes élményfedezet áll mögöttük. Oldottabb, szürrealisztikus ízű linói mélyebb,



Kiss Mária Dávid

művei szerepeltek az 1965 évi müncheni

„Junge Künstler der Akademie 1945-1965"

kiállításon.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1, 149 1

Kiss Mária

A székesfehérvári képzőművészeti tanfolyam tanulója.

Fejérmegyei Néplap, 1951. Máj. 13.

".D.K.

Kiss Mária

gyógyszertári laboráns

1949-ben a Tokaji Dolgozók Képzőművész Iskolájának hallgatója volt

zőművészeti élet a felszabadulás után 417.l.
ÜVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.
Bp. 1965.

Kiss Mária MDK

Szerepelt a Borsodi Szénbányászati Trösztképzőművészeti szakkörének kiállitásán.

—: Félszáz festmény és grafika.

Északmagyarország. 1963. ápr. ??

Kiss Mária ötvös

Művei kiállításon szerepelnek

Győrött a Képcsarnok bemutatótermében

Magyar Nemzet 1972 szeptember 1

4. old.

Kiss Mariska

női rajzosítály

10 hónap, jeles

tanár Böhm Wilh.

János

Iparrajziskola 1907

Magyarország legnagyobb paplangyára
Nagy aranyéremmel kitüntetve

TEHEL ÉS TUSCHÁK

PAPLANGYÁR

VIII., GYULAI PÁL UCCA 16

A Rókus kórház mellett Kőfaragó ucca sarok.

TELEFÓN: 1—325—77.

RÉGI DUNNÁBÓL 24 ÓRA ALATT
GYÖNYÖRŰ PEHELY PAPLANT
KÉSZITÜNK.

PAPLAN TISZTITÁS
TOLL TISZTITÁS ÉS ELADÁS.

KÜLÖNLEGES VATTA, GYAPJU ÉS PEHELYPAPLANOK MÜVÉSZI KIVITELBEN.

Kiss (Mária) Valéria

1906-ban a Sanács a különböző szőnegszövési technikák gyakorlati oktatásával Kiss Valéria szövőipari tanítónőt bízta meg, ar ez évben létesített szövőipari tanműhelyben. Segédje Hengl Emma.

Iparrajziskola 1907. 11. l.

15. l. 28. l.

u. o. 1908. 24. l.

Állásáról lemondott.

Utóda Hengl Emma.

u. o. 1909. 15. l.

asta:

M. E. Ny.

KISS Mihály

Körkörös védelmi szakasz c. garfikája

ÉS 1990.45.13.p.

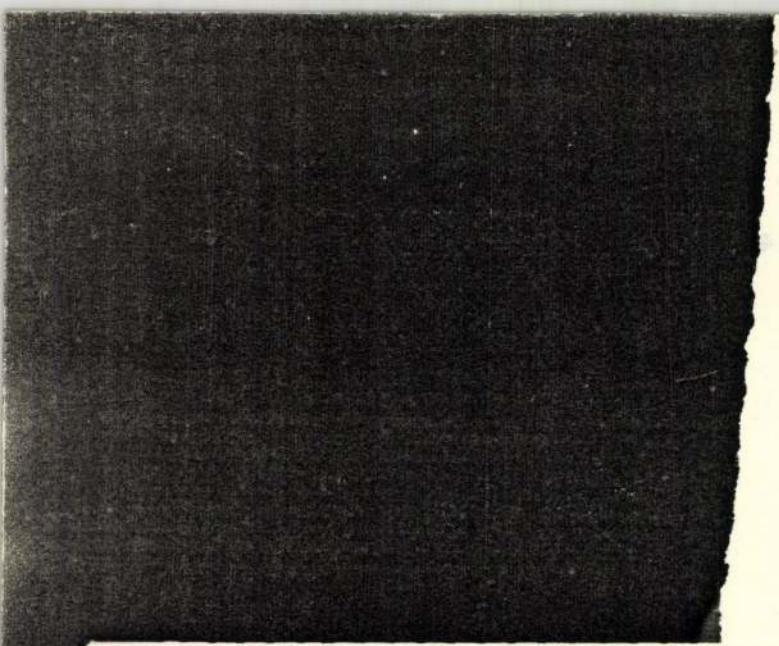

1021

Látogatás Kis Margit iparművésznőnél

Kis Margit

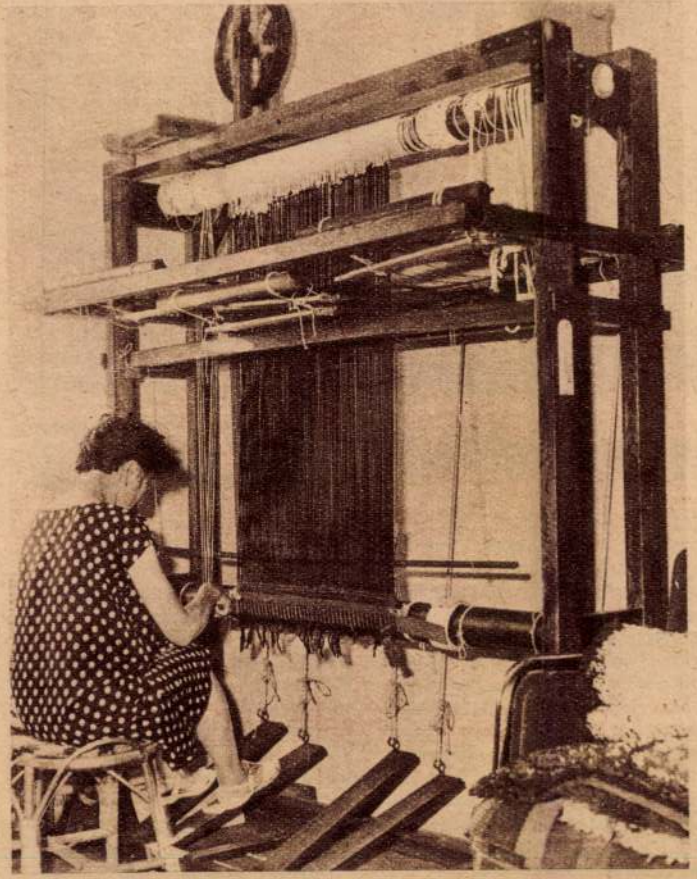

Kis Margit iparművésznő munka közben

Nemrég óta működik a VOSZK díszműáru üzeme. De ezalatt a rövid idő alatt számos iparművészeti tárgyat, jó ízléssel készült díszműárut, ajándéktárgyat mutattak be az ország minden táján megrendezett kiállításaikon, s hoztak forgalomba.

Mint *Lajos Ferenctől*, az üzem vezetőjétől megtudtuk, most újabb lakásdísz készítését kezdték el. Ez a dísz a szőnyeg.

Kis Margit iparművész egy sajátos eljárást tanít be a VOSZK bedolgozóinak és e tanfolyam után Hidason, — ahol a bányát leállították — a bányászfeleségek részére egy szőnyegszövő üzemet indítanak meg.

Meglátogattuk Kis Margit iparművészt szövőszéke mellett.

— Nagy figyelmet, kitartást és szorgalmat igényel ez a munka — mondotta. Minden olyan asszony, aki szeret kézimunkázni, megtanulhatja és boldogul is vele. A díszmű-üzem a betanulók részére szövőszékeket gyártat, s ezeket a munkaeszközöket így olcsóbban vásárolhatják meg a bedolgozók, mintha egyénenként készíttetnék.

Az iparművésznő beszélt még arról is, hogy a szőnyegeket ő tervezi és az ő tervrajzait — mintegy térképet — követve az újdonsült szövőnők könnyen készítik el a szép lakásdíszeket.

A tanfolyam során — mint Kis Margit elmondotta — elsősorban a textilmozaik készítését tanulják meg, de elsajátítják a suba, a raffia-szövés tudományát is, sőt megtanulnak „perzsaszőnyeget" szőni is.

Készítenek majd falisző-nyeget, díszpárnát és hagyományos rendeltetésű szőnyeget. Az iparművésznő által bemutatott munkák igen szépek.

A látottak alapján úgy véljük, hogy a VOSZK díszmű-üzemének ez a vállalkozása, a bedolgozók foglalkoztatásával nemcsak szociális kérdéseket segít megoldani, hanem olyan kelendő művészi igényű lakásdíszeket is produkál, melyeket szívesen igényelhet majd a szövetkezeti kereskedelem.



Textilmozaik faliszőnyeg

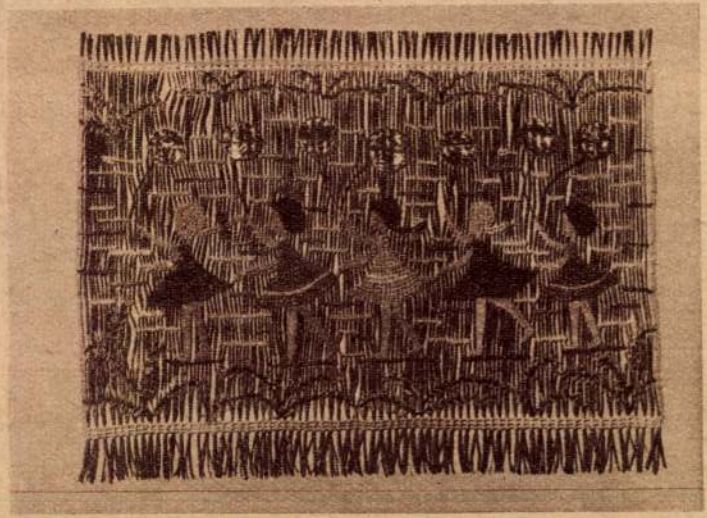

Raffia szövés

Az Európai Közös Piac és a nyugat-európai szövetkezetek

Az Európai Gazdasági Közösség (EGK) más néven: Közös Piac, amely 1957 márciusában a Rómában aláírt szerződéssel jött létre, tudvalevőleg hat nyugat-európai országot foglal magában: Ezek: Belgium, Hollandia, Luxemburg, Német Szövetségi Köztársaság, Olaszország és Franciaország. A hat tagország összes lakossága 183 millió, területe pedig 1 167 000 km².

E fejlett tőkésországokban nagyon jelentős számú és magas fejlettségű szövetkezet működik, mégpedig mind a fogyasztási, mind a mezőgazdasági szövetkezeti ágazatban. Pl. a fogyasztási szövetkezeti bolti egységek száma több mint 27 000, a szövetkezeti tagok száma 10,5 millió, s a fogyasztási szövetkezetek kiskereskedelmi forgalma 1966-ban kb. 2,4 milliárd dollár volt.

Nyilvánvaló, hogy nemcsak a fogyasztási, hanem mindenfajta szövetkezet jövőbeli tevékenységét és sorsát erősen befolyásolja a Közös Piac, amely nemcsak az érdekelt országok közötti vámhatárok lebontását jelenti, de egyben céljául tűzi a szövetkezetek jövő fejlődése szempontjából elemzi a Közös Piac várható eredményeit, amelyek változásokat fognak előidézni e szövetkezetek belső szervezetében és jogi szabályozásában is.

A francia parasztság szövetkezeteiről tudnunk kell, hogy ezek túlnyomó részben beszerző, értékesítő és feldolgozó szövetkezetek, amelyek éles piaci versenyben állnak a kapitalista kereskedelemmel és a mezőgazdasági termékeket feldolgozó iparral, illetve ezek különböző koncentrációival.

Az Európai Közös Piac létrejötte és az érdekelt országok gazdasági életében végbemenő koncentráció természetesen nagy mértékben befolyásolja az egyes nemzeti mezőgazdaságok helyzetét s egyben a mezőgazdasági szövetkezeti hálózat fejlődését is. E szövetkezetek tudatára ébredtek annak, hogy csak akkor állhatnak helyt a tőkés vállalatokkal vívott éles versenyben, és csak akkor szolgálhatják eredményesen a francia mezőgazdasági termelők gazdasági és társadalmi érdekeit, ha a kapitalista vál-

problémáinak tanulmányozására. Ez a szervezet hivatott tehát arra, hogy a közös piaci keretek között a szövetkezetekbe tömörült paraszti kisárutermelők érdekeit a nagytőkés ipari és kereskedelmi vállalatok versenyével szemben megvédelmezze.

A közös piaci országok mezőgazdasági szövetkezeteinek szoros együttműködése szempontjából a hat ország szövetkezeti jogrendszerének összhangba hozatala és közös szövetkezeti minta-alapszabály kidolgozásának gondolata is felmerült. A korszerű európai szövetkezeti jogszabályoknak ez az egyeztetése nehéz és bonyolult feladat, s az illetékes bizottságok munkája még folyamatban van.

Nyilvánvaló, hogy a nyugat-európai Közös Piac létrejötte fokozta és meggyorsította az érdekelt országokban a kapitalista ipar, kereskedelem és általában a gazdasági vállalkozás koncentrációját, mégpedig nemcsak nemzeti, hanem nemzetközi viszony-





Kiváló gazdasági galambfajta a STRASSZER

Alig másfél évszázaddal ezelőtt, az akkor velünk közös birodalomba tartozó Morvaország, közelebbről Olmüc vidékén keletkezett ez a fajta egy olasz húsgalamb: a Flórenci és a közönséges Parlagi galamb sikerült keresztezéséből. Szép rajzú, szép színű madár, különösen a fejlettebb színérzékű nők tetszését hamar megnyeri. Nemcsak nálunk, hanem világszerte egyik legelterjedtebb, legkedveltebb fajta; valóban minden udvar vagy kert szemgyönyörködtető dísze egy színes Strasszer csapat.

röseket nyugodtan párosíthatunk egymással, egyik szín sem fog romlani. A fekete szín bekeverése már bajosabb, mert ezeknél a csőr is fekete és a színkeverés sem mindig használ. Ezek inkább a kékekhez valók. A kék viszont a legsajátosabb szín: az összes többi színt fakítja. De ennek a bekeveréséből is jöhetnek ki tetszetős pasztellszínek: ezüstfakók, sárgafakók, vörösfakók. Ha a szín egyenletes és tiszta, ezek is elfogadottak.

A színnel való játékos kísérletezés elszórakoztatja ugyan a vérbeli tenyésztőt, akárcsak a színkeverés a

testet alig bírják s egy magasabb háztetőre, még száraz időben sem tudnak felrepülni. Az ilyen példány csak kiállítási célokra való, ott színén és rajzán túl kilós testtömegét is megcsodálják. Ezt a tenyésziránytot a németek követik, de sok magyar utánzójuk is akad. Pedig nekünk felesleges óriási testtömegre törekedni, mert a jó közepes testsúlyú Strasszerek is megtermik a félkilós fiókákat, amelyeket nyugodtan lehet csirke helyett használni a konyhán. Sőt éppen ilyen közepes nagyságú Strasszerekkel érhetjük el húshozamban a

Kiss Margit

sikdiszités

1923–25

Éimisk 1930. 85. l.

Kiss Margit

1913. szept. kiáll. Nemzeti halom
Csendélet, olaj 500.–

Léva látképe a XVII. századból

III. 207.

Kiss Margit

1909. gödöllői

kiáll. Nemzeti Szalonban

Áhítat (ó gobelin), tervezte Sidló Ferenc, készítette fenti.

Nyüstkötőszék, tolnamegyei III. 131.

Kiss Margit

1913. Zsürimentes kiáll.
Müvészház.
Vázakozás, olaj. 300.–
Krizantém, olaj 400.–

~~Amiensi museum III. 162.~~

Kiss Margit *

nagybányai festő.

l.

Mikola András

Csomagjában

* Thorma Jánosné!

Budapest 4.
Postafiók 167.

Kis Margit.

1929/30 - 1932/33

Ferkèpzomfoiskèvk

1100.l.



T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Kis Molnár Péter

1629. 1640.

Kolozsvár

Bal Hel 123. l.

Kiss Magdolna

az alábbi tervpályázaton II. díjjal jutalmazott terv egyik szerzője.

dr. Reischl Antal: A budapesti Népliget rendezésének tervpályázata. 1970. - Magyar Ép.mHv.1971.4.sz.2-4.1.

MDK

Kiss Margit

V. Orsz. Iparm. kiáll. Mücs, 1965.

MDK

Kiss Margit

Házak /rajz/

Békésmegyei Hirlap 1968 jan.14.

1967 DEC 3 1.
BÉKÉS MEGYEI HÍRLAP

KISS MARGIT

1021



Kiss Margit

Veszprém

Kiss Margit
textil művész

M.Dk

„Május" című faliképe
szerepel a tárlaton.

Domanovszky György: Textil Falikép 68
Művészet 1968. december – 46 lap.

M.D.V.

Kiss Margit
iparmüvén

Szeres raffia fonását mutatta
be a tárlaton.

Katona Imre: Textil falikép és faliszőnyeg kiállítás
kürvesiet, 1968. december - 45 cap.

Kiss Margit

Fotó és néhány adat a művészről.

1. Fal- és Tértextil Biennalé
Szombathely, Savaria Múzeum, 1970.

Kiss Margit

„Négy évszak" grafiki, vegy.

I. Fal- és Tértextil Bienniálé
Szombathely, Savaria Múz. 1970.

Kiss Margit

"Nép ének" c. munkáját említve

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztatója 1970. IV. 5. l.

MDK

Kis Margit

Május, kev.techn. raffia, repr.

Textil falikép 68. Kiáll. az Ernst Muzeumban

1968.

MDK

Kis Marg it

Textil falikép 68.

Kiáll. az Ernst Múzeumban, 1968.

V. Kiss Margit muzeológus

Szujó Zoltán grafikus kiállítását Békéscsabán rendezik meg, febr. 26.-án. A rendezvény házigazdája V. Kiss Margit múzeológus lesz, a beszélgetést Lóránt János festőművész vezeti.

Békés Megyei Népújság, 1976. febr. 26.

Kiss Margit

Négy évszak c. népies hangulatú művével szerepelt.

Szíj Dezső: I. Fal- és Tértextil Biennálé Szombathelyen; Ipari Művészet, 1970. IV. 45. l.

Kis hazai

Kalocsán él. „4 ésszak" .. gyapjuszőnyege (ent)

Szekeres az I. Fal és Térstextil

Biennálén Szombathelyen

Kulcsár János: A mi Biennálénk

Vas Népe 1970 VII. 26

Kiss Margit

Alkotósa emlitve

Bartalan Lajos: Múzeumi séta
Vas Néprajzombotheky, 1964, szept. 7

Kiss de arget

M.D.K.

1926-ban Nagybányan a szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... 337.1.

BG 87

M.D.K

kiss margit

1927-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954 338.l.

Kiss Lajos

M.D.K.

Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

1924.

Réti: Nagybánya... Bp. 1954 338. l.

Kiss Marcis M.D.K.

Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja
1928.

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954 339.l.

R. D. K

Kiss Margit

1924-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Rési: Nagybánya ... 336. l.

MDK

Kiss Margit, festő

P: A festők városában... Pesti Napló, 1934. márc. 25. 36 l.

Kiss Margit

M. D. K.

1925-ben Nagybányán a szabadiskola tag

Réti: Nagybánya... 337.l.

Kiss Margit

festőnő

1929-ben Nagy-
bányán fergher-
ment Thorma
János festőhöz.

Művészeti Szalon
(Kolozsvár) 1929.
IV. ef. 8-9. n.
24. l.

FIG

„Kokelperle"

an Amerikában az ember feltétlen biztonságban utazik. Kol-
usokra és tolvajokra ott nem akad az ember, mert az embe-
ek a kenyerüket kényelmesebb úton-módon is megkereshe-
k. Vadállatoktól sokkal kevésbé kell félni, mint Európában a
eszett kutyáktól... Ugy érzem, hogy valami ismeretlen vágy
unnyad bennem, amit a Niagara dörgő szava fog életre kelteni.

A Misszuri állam és a Niagara, ez a két fő célja uta-
ásommnak...

Azt Lenau egészen természetes dolognak vette, hogy
eg is fog gazdagodni. Ez valami teljesen vitán kivül álló
ologgnak tünt neki, mint manap is minden kivándorlónak;
iszen Amerikában mindenki meggazdagszik! De nem a zsebe,
lelke éhezett Amerikára, az őserdőkre, amelyekben majd a
ákóczy-indulót fogja elhegedülni! A hegedü nagy szerepet
tszott Lenau életében és most a hegedühöz még egy flóta
társult. Matusinszki János, egy menekült lengyel orvos volt
enau legkedvesebb leendő utitársa. Matusinszki kitünő fuvo-
s volt. S a hegedüs és a fuvolás együtt szötték álmaikat.

A dolog üzleti része nem a legjobb irányban fejlődött.
kivándorló társaság aktáit átvizsgálta a würtembergi kor-
ány s a vizsgálat eredményeképen óvást tett közzé, ameiy-
en mindenkit intett a hamis alapokon megindult vállalatban
aló részvételtől. Lenau azonban — most is ugy mint min-
en kivándorló — rózsás álmaiben avval áltatta magát, hogy
avasz és ősz között meg tudja járni az utat. Ez nem is volt
zikai képtelenség, de nem ebben a társaságban. Minden
gyéb — a világhirresség, amelyet az időben már előlegeztek
eki kortársai — mily csekélységnek tünt fel neki! Milyen
agy ember lesz ő, ha megjárta Amerikát! Most áll csak előtte

Kiss Margit (Thorma Jánosné) kiállítása

Nyugati Klub — Kolozsvár, 1938.

Művészet, 1938. III. évf. 21. sz. 137. l.

e. é.: Thorma János emlékkiállítás Kolozsváron.

Kiss Margit (Thorma Jánosné)

festő

Művészet, 1938. III. évf. 21. sz.

137. l.

e. é.: Thorma János emlékkiállítás Kolozsvárott.

Kiss Margit

A Gyulai Őszi Tárlaton műve, „Fiú fej" szerepel. (említve!)

Dömötör János: Békés Megyei Őszi Tárlat Gyulán.

Békés Megyei Népújság, 1971. okt. 29.

Kiss Margit

Az Iparművészeti Múzeum kiállítást rendezett az 1971 évi állami vásárlások iparművészeti anyagából, melyen szerepel munkája: áttört faliszőnyege. (repr.)

Ez A Dirat, Budapest, 1972. febr. 7.

V. Kiss Margit művészettörténész.

Az Prosházán megnyitott fiatal festők alkotásaiból rendezett tárlaton méltatta a fiatal alkotók munkásságát.

Magyar Hírlap, 1972. aug. 24.

Kiss Margit iparművész

a Műcsarnokban rendezett jubileumi kiállításon szerepel „Négy évszak" c. textilalkotással (említve).

A.M.: 30 évet meghaladó iparművészete.

Szövetkezet, 1945. júl. 16.

V. Kiss Margit

Részletek a kiállításon
A katalógust ld. Alexin
Andornál

Délalföldi Tárlat I–X.
1965 – 1974.

V. Kiss Margit művésznőtörténete

Máj. 26.-án Békéscsabán megnyitja Ruricskay György festőművésznő kiállítását.

Békésmegyei Népújság, 1945. máj. 25.

V. Kiss Margit művészetéről.

Tegnap Békéscsabán megnyitotta Gulyka István naiv festő- és szobrász kiállítását.

Magyar Hírlap, 1945. május 20.

Kiss Margit

Részt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. Műcsarnok, jún – júl.

V. Kiss Margit

Megnyílt a gyulai felszabadulási kiállítás, melyen szerepel műve: „Család" c. temperája a jövőről beszél. (említve)

Őrzi táslat Gyulán.

Békésmegyei Népújság, 1944. okt. 18.

V. Kiss Margit művészettörténész

A fiatal orosházi festők kiállítása prospektusának előszavában írta Kiss Margit, a festők és a X város kapcsolatáról, a város patriota magatartásáról.

Selesz Ferenc: A fiatal orosházi festők kiállítása.

Békésmegyei Népújság, 1974. szept. 8.

V. Kiss Margit, festő

A békéscsabai tárlaton szerepel. (Önarckép)

Dér Endre: Gondolatok a XVI. Alföldi és a IX. Délalföldi Tárlat ürügyén 85–86,

TISZATÁJ. Szeged, 1973. július XXVII/7

Kiss Margit
textiltervező

„Majus" rajzahép
(repro)

Földes Anna: Mostan nincs mintákról álmodom..
Nők Lapja, 1968. nov - 47 szám

Kis Margit

festő

1949-ben

László Nagybánya

Thorma János

Kis Margit

alatt is.

sgálóbiróság.

Gyula hirlapiró ellen a
a 259 §-a szerint minösülö
etett nyilvános rágalmazás

k:

aradon megjelenö „Aradi-
k 1907 augusztus 23. án megje-
almazott járásbiró" czimü czik-
int én Dr. Kálmán Ferenc aradi
kolással hogy nevezett biró egy
jkvet megsemisitett, egy másikat
et hamisitotta, — én nevezett

KISS MÁTYÁS szül.

ALSÓZSOLCA

Wass Albert-emlékmű

Emlékművet avattak a száz éve született Wass Albert erdélyi író tiszteletére szerda este Alsózsolcán. Az emlékművet Kiss Mátyás mezőkövesdi művész készítette. *(mti)*

Magyar Hírlap 2008. június 6. p. alapján

tovább

~~Dittert Éliébet~~

Kiss Margit

Szabó Istvánné

1932/33. iparostanonc-iskolai rajztanitói oklevelet kapták

555 30

1930 dec. 15.

Képzőm. fölsk. cvk

1932/33. 57. l.

Pé

Mélyen tisztelt

O R S Z Á G O S

Mély tisztelettel van s
temi templomnál a menyezetszellőz
mint az elő is lőn irányozva : a
villamos meghajtásu szellőző szer
tett,a tetőre kivezetett szellőzt
falára szerelt kapcsolóval hozhat

Ugyancsak gondoskodás tört
szárazzátételéről,mely nedvesedés
ablakok izoláló behatása alatt je

T. Kiss Margit.

A nagybányai kiállításon virágcsend-élettel és kompozíciókkal szerepelt.
~~[illegible]~~ (említe.)

Utunk Kolozsvár, 1952. Márc. 23.

Kiss Margit

életrajz

Murádin Jenő: Nagybánya. A festőtelep művészei.
Miskolc, 1994, 54–55.

Kiss Margit

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

Szöveg : 322,

KISS MARGIT festő (1901-1947)

Nagybánya : Nagybányai festészet a neósok fellépésétől 1944-ig. Miskolc : Mission Art Galéria, 1992

életrajz: 164-165. p. + ill.

+említések

Kiss Marianna

Az ujabb generáció első csoportos fellépésén a Rózsa espresszóban szerepelt a művész.

Szeredy Lóránd: Évtizedes léptekkel...
Művészet, 1980. október- 2. lap.

Kiss Marianne



Kiss Marianne illusztrációja
Sásdi Sándor Elhagyott szerető című regényéhez (Szépirodalmi)

Magyar Nemzet
1985. 11. 15.

Kiss Márta

Veszprémi utca
rajz /repr/

Rajztanitás 1968. 4. sz. 7.l.

Kiss Kóuta
Prohán

M.D.K

Méltatás

—: Krónika

[illegible]tág, 1969. Sept. 9.

Kiss Márton

A Maros megyei működvető képzőművészek kiállításán reát vett műveivel.

... 1971. dpr. 9. 2. evf. 15n. 9p.

Kiss Márton, grafikus



KISS MÁRTON METSZETE.

13.

_: Kiss Márton : Metszet.

Népszabadság, Bp. 1979. jan. 14

Kiss Márton, grafikus



13.

Kiss Márton: Metszet.

Népszabadság, Bp. 1979. febr. 18.

Kiss Márton, grafikus



KISS MÁRTON METSZETE

13

Kiss Márton: Metszet.

Népszabadság, Bp. 1979. ápr. 8.

Kiss Matild

festő

1915–18.

Címtár 1930. 85. l.

Kiss Matild

A Weitzer-alapítvány kamataiból 800 K.

Érmiek 1917/18. 3. o. t.

talin, jobb karján pedig szent Borbála van
a.

134

).

gusztus 1-jén. Utrechtben 1562 deczem-
ber 5-én.

ábrázolva látjuk szent Katalint, kiegy
zében lévő nyitott könyvet olvassa, balját
keresztvasán nyugtatja. Mögötte a kerék-
n a közeli épületeket meg fákat látjuk. Szemlél
omlanak, részben pedig koszorú alakban
korona ékesiti és a fölötte lévő dics-
vashato. Öltözete: piros palást és
gással meg ékköves boglárokkal.
jobb kezében pálma és baljában
e hajának fürtjei vállaira omlanak, főkö-
drágakövek csillognak, fejdiszét ha-
gyöngyfüzér. Szük ujju piros ruhája
nek, az emlékszalagja által határolt részén,
ARIA szó áll. Fehér kendőjének alját jobb
vön fekszik. Fejét dicsfény övezi, e sza-
A háttért erkélyes épület, fák és
rainak hátán tönkrement festmény nyomai

tól 300 sterlingen (3649 frt. 50 kr.) [136/95.]
4-én (153/95.)
34149/95 min. számot. 7299.00

Kiss Matild

Look államsegély

Éimisk 1916/17. 29. l.

Weitzer alapítvány kamataibil 400 k

u.o.

Természet utáni rajzban dieserő okm.

u.o. 31. l

Bécs.

Az előtért Bécs és külváros
ben a környékbeli hegyek látszar
hintók és gyalogosok közlekednek
gyaloktól tartott czimerek képez
mondatszalagon:

VIENNA. WIEN.
alól balra: Franc: Ign: Saur del
alól jobbra: Georg Balth: Propst
magyarázó szövegének kezdete: No
Christianor (PP: von d. Erlöszun
jezése: 55. S. Iosephi PP. Carme
Clost: zu S. Ioseph.)
Jelzése legalól középütt:

Rm., mér. a rl.

140-95.

Kiss Mathild

a Weitzer-alapítvány-
ból 300 K

Éimisk 1915/16. 42. l.

LEHTIEN
UUTISTOIMISTO OY



Unkarilainen keramiikka on saanut vaikutteita eteläslaaveilta, slovakeilta, saksalaisilta ja turkkilaisilta, kertoo budapestiläinen taiteilija Marta Kiss.

Unkarilaista keramiikkaa Saarivaarassa

Saarivaaran Keskikesän aitan ensi vuoden ulkomaalainen vierailija on unkarilainen keramiikkataiteilija MARTA KISS. Kotimaassaan Kiss valmistaa perinteisiä keramiikkatöitä, joita on luvassa näyttelyyn kolmisenkymmentä.

Suhteellisen hyvää suomea puhuva ja maassamme pari viikkoa vieraillut Kiss kertoo Unkarissa työskentelevänsä taiteilijoiden osuuskunnassa. Yhteisö on ennen muuta markkinointijärjestö, sillä kuukausipalkkaa vastaan se välittää taiteilijan omassa pajassaan itsenäisesti tekemiä töitä eteenpäin.

Kissin mukaan unkarilainen keramiikka juontuu 900-luvulta. Perinteessä on paljon ulkomaalaisia vaikutteita slaaveilta, saksalaisilta, slovakeilta ja turkkilaisilta. Esineet ovat olleet käyttötavaraa, ja niiden muoto on vaihdellut mm. tulisijojen kehityksen myötä.

Suomalaisesta unkarilainen keramiikka eroaa ennen muuta runsaan koristelunsa perusteella. Missä ovat teidän ornamenttinne, yleensä on vain yksi viiva, kysyy Kiss.

Koristekeramiikka on Kissin mukaan muutaman vuoden ollut Unkarissa hyvin suosittua. Nyt halutaan myös keraamisia käyttöesineitä. Suomen tapaan markkinoille ovat Unkarissa rynnineet suuret yksiköt, jotka käsityön nimissä myyvät tehdasmaisia tuotteita.

Kansankeramiikkaa kohtaan Unkarissa herännyt kiinnostus heijastaa Kissin mukaan laajempaa innostumista perinteestä, joka näkyy mm. tanssissa, musiikissa, tekstiileissä yms. Kiinnostus on erityisen suurta nuorison piirissä.

Keskikesän Aitan omistaja MARJATTA PYLVÄNEN kertoo, että Marta Kissin ulkomaalaiseksi vierailijaksi valitsemisen perusteena oli ennen muuta Kalevala-vuosi, jonka aikana halutaan korostetusti nostaa esille yhteydet sukulaiskansoihin.

KARJALAN
hei

KAUPUNKILEHTIEN LIITTO RY

PUOLUEISTA RIIPPUMATON
Ilmestyy torstaisin Joensuun kaupungissa ja sen kaupallisella vaikutusalueella.
Viidestoista vuosikerta

ISSN 0356—1394

JAKELUALUE	kpl
JOENSUU (omajakelu)	21.547
LIPERI	1.130
YLÄMYLLY	432
JYRI	90
HONKALAMPI	470
ONTTOLA	340
KONTIOLAHTI	780
KONTIORANTA	160
KONTIOLAHTI as.	130
KONTIONIEMI	70
ENO	1.390
UIMAHARJU	986
ILOMANTSI	1.825
OUTOKUMPU	3.463
POLVIJÄRVI	900
HAMMASLAHTI	410
REIJOLA, MULO	400
LEHMO	704
PAIHOLA	280
PILKKO	22
KUPLUSKYLÄ	25
LEHMONSUO	25
POHJA	15
LENTOASEMAN TIE	15
Tilaukset	2.680
Tark. kpl näytenumerot	300
LEVIKKI 38.604 kpl	

Toimitus ja konttori
KALEVANKATU 7
80110 JOENSUU 11

Postiosoite
PL 57, 80101 JS 10

Avoinna
ARKISIN 9—16
LAUANT. SULJETTU

Pienin ilmoituskoko 15 pmm. Pienin kahden palstan ilmoituskoko 2 x 20 pmm. Pienin väri- ja määräpaikkailmoitus 250 pmm. Pienin etusivun ilmoitus 250 pmm. Nelivärti-ilmoituksista veloitetaan normaalin ilmoitushinnan lisäksi todelliset kuvaus-, suurentamis- ja rasterointikulut.

Ilmoitusten viimeinen sisäänjättö tiistaisin klo 16.00

Kaiken lehdessä julkaistun aineiston osittainenkin lainaaminen on kielletty lähdettä mainitsematta. Toimitus

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1970 NBR 18
Kiss Márton

NÉPSZABADSÁG

grafikusművésze

megmásíthatatlan
eskü és tagadás torkolatában
nyelven a seb átforrósodik
föltérképezett utolsó parancs



KISS MÁRTON METSZETE

szintjére laposodhat, amelyre egyébként utalnak a regényben. A színpadra alkalmazó *Szára György* és a rendező, *Beke Sándor* ezúttal a talán könnyebb é mindenképpen szabványosabb epikus feldolgozás helyett az érzelmibb, a drámaibb megoldás választották, vállalva és — tegyük hozzá rögtön — lényegébe elkerülve a melodráma veszélyé

Csakhogy ez az út más veszélyekkel is járt. A szorosa vett érzelmi dráma ugyanis nég figura között játszódik le: Mis

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1979 ÁPR 4

NÉPSZABADSÁG

Kiss Márton

grafikusművész

1021



KISS MÁRTON METSZETE

ak
ınk,
eti
intv
épz
onta
ódés
és

- te[illegible] — menet vég-
e: e kapcsolatnak azokat a té-
yezőit kell mozgatni, amelyek
önnyebben mozgathatók. Azaz a
űvek kínálati skáláját kell szé-
síteni úgy, hogy lefedje a dif-
renciált közönségigényt. S egyál-
lán nem riadnék vissza az adott
elyzetet tudomásul vevő olyan
ompromisszumtól sem, amely az
sztétikai értékrend elsőbbsége
ellett egy taktikai érvényű piaci
rtékrendet is feltételez, elvisel-
ető ízléshatárokon belül és az
ényfelkeltő kínálat propagált je-
enlétének biztosításával.

Rózsa Gyula

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

1979 FEB 18

Kiss Márton

1021



KISS MÁRTON METSZETE

se után,
ként gyilkolnak.

), emberiesség,
egy kis szobában,
ki hisz benned,
r az álmába.

supán, hogy védje
egedet, —
jemben, amint
megyek.

sak a mama jó, a
ngemet?
supán a világ
em értheted.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 DEC 23
KÉPES ÚJSÁG

Kiss Márton
rajztanár, pedagógus.

1021



KISS MÁRTON: GYERMEKEK

Krétarajz

— Kiss Márton most Újpalotán rajztanár és úttörővezető a Neptun utcai általános iskolában. Mi sem természetesebb, mint az, hogy gyakran ismétlődő témái: a gyermekek



Itt mindenki főiskolás. „Civilben": Ungár Tamás rendező-h

Fennakadt, izgalomtól szinte üveges szemek, reszkető térdek, lucskos tenyér, ronggyá gyötört verseskötetek, összeszorult torok. Körülbelül ez szükségeltetik egy színészjelöltnek ahhoz, hogy megjelenjen és felvételi vizsgát tegyen a Színház- és Filmművészeti Főiskolán. Ha mindezekhez tehetség is párosul (nem is kevés!), akkor elindulhat az úton, a színművészet felé. Igen, négy év tanulás, s neki már „jár" a rivaldafény, a közönség tapsa, a szere-

ményt megcáfolandó
alapos oktatásban
leendő Hamletek, Jú
pen Péntek Rézik.

Aki belép a főisko
bizony nem is tudj
duljon. Innen éneklés
zófiai alapismeretek,
dig amolyan „mitsütsz
szédgyakorlatok halla
ajtó előtt azonban
nyitok. Öltözőasztalo
tuk (óh, szakadj m
szemfestékek, alapoz
krémek, tömege.

Moholy-Nagy-ösztöndíjasok seregszemléje

Szerda délután kettő órakor a Magyar Iparművészeti Főiskola Tölgyfa Galériájában nyitja meg *Fekete György* helyettes államtitkár a Moholy Nagy László-ösztöndíjasok ez évi bemutatkozó seregszemléjét. A vizualitás világhírű szakemberének tiszteletére 1989-ben alapított ösztöndíjat több, azóta átalakult állami szervezett és minisztérium indította el útjára, s 35 évnél fiatalabb, felsőfokú végzettséggel rendelkező ipari formatervezők, iparművészek nyerhetik el. Az európai minták alapján elindított program pályakezdőket támogat, s egyúttal szeretné a magyar ipari és tárgykultúra színvonalát is emelni. A hazai design értelmes, feladatorientált menedzselése azért is különösen fontos feladat, mert a fiatal magyar formatervezők ma igen nehéz helyzetben vannak, hiszen olyan ipari-kereskedelmi környezetben kell terveiket, ötleteiket elfogadtatni, ahol – elsősorban a külföldiek belépése után – az eddigieknek lényegesen nagyobb a verseny.

A mai változó értékrendű világban folyamatosan módosul egy ilyen ösztöndíjrendszer fogadtatása, megítélése is. Amíg 1989-ben még negyven egyéni pályázat érkezett be, 1992-re ez a szám tizenkettőre csökkent. Ez mindenképpen figyelmeztető jel, s részben az általános közömbösséggel, részben pedig az inflációval magyarázható, melynek következtében a havi tízezer forintos ösztöndíj már nem annyira vonzó.

1992-től újabb hét pályázó – *Tóth Lívia, Kiss Márta, Lázár Zsuzsa, Király Mariann, Szabó Péter, Göde András és Bende Katalin* – kap rendszeres támogatást. A március 20-ig nyitva tartó kiállításon a látogatók azonban még a tavalyi év ösztöndíjasainak műveiből összeállított tárlatot nézhetik meg.

(jé)

Színház

Csillagpor



Nemigen játsszák *Friedrich Dürrenmatt A meteor* című komédiáját. Aligha véletlen ez. A híres művek, *Az öreg hölgy látogatása, A fizikusok, A nagy Romulus*, vagy akár a *Strindberg*-parafrázis, a *Play Strindberg* mellett ez a játék mindenképp a második vonalba tartozó. Gyakorlatilag ugyan minden dürrenmatti kézjegy rajta van *A meteor* valamennyi fontos alkotóelemén, a cselekményen, a dramaturgiai felépítésen, a stíluson, az alakok rajzán egyaránt. És mégis. *Nem igazán meteor az, inkább csak csillogó csillagpor* – amikor épp csillog. Mert azt sem mindig.

Pedig a mese érdekes. Egy bizonyos Nobel-díjas író, Wolfgang Schwitter haldoklik, sőt annak rendje és módja szerint meg is hal a kórházban. Halálát hírül adja a rádió, elhangzanak a búcsúztatások, hozzák a koszorúkat, ám Schwitter egyszerűen nem hajlandó (nem tud) meghalni. Bebotorkál ifjúsága hajdani színhelyére, a kopott, ócska műterembe, ahol egy tehetségtelen festő, Nyffenschwander épp gyönyörűszép felesége aktképét festi (legalább a századikat; nincs is más témája). Beköltözik a régi ágyba, elégeti a két bőröndben hozott másfél millióját (márkában? svájci frankban? dollárban? fontban? nem tudni, pedig hát

KISS Márta

Kis Mihály
faragó
1751. Bonchida

Balzlel 130. l
54. l.



Viktória

Hírlapiroda és lapterjesztő vállalat
SZEGED, KÁRÁSZ-UTCA 16.
TELEFON: 32—74. POSTAFIÓK: 170.

Europa könyv és lapterjesztő

Budapest

V. Rothermere u. 12. III. 2.

Kiss ötvös Mihály

1564–1597.

1564-ben még mint „gesind" lakik Kassán s valószínű, hogy 1565-ben lett polgárrá. Najét Katalinnak hívták, s férjével együtt legintább tilalmakban szerepel, kivévé midőn 1585-ben ötvös. Dániel által hamis nivelléssel vádoltatik, megből kifolyólag a tanács 1586-ban mukájának megvizsgálását elrendeli, mely ha hamisnak bizonyul, méltó megbüntetését a céhnél megparancsolja.

Mihály 1580. 1583. 1584. 1594-ben viseli a céhmesteri tisztséget. 1592-ben az árvák gondnoka a városnál. Halála valószínűleg 1597-ben következett be, mert ettől az évtől szerepelnek a háza utáni fizetendő adóhátralékok.

Mihalik József. Kassaváros ötvösségének története. Pest. 1900. 175–[illegible]

Schymnagel Thadeus

építész.

Kiss Mihály

Győri Hirlap 1910 dec. 6.
(Kiss Mihály képkiállítása.) U. 243.

Győri fiatalember, tájképfestő. Tenti volt ugylátszik első koll. kiállítása.

Kiss Mihály

festő

U. 243

Kis Mihály

farkas Tiszafüre-
den
feliratta
Egy kulacsa 1857 ből
a M.N. Muzeum Neprajzi
Tárában

Viski Károly: Tisza-
füredi cserépedények
Bp. 1932. 8. l.
Szeppel

94.

Kiss Mihály

Kőfaragó

a XVI. sz. elején Győrben –
a Káptalani fürdőházon dolgozott –

Bedy Vince:

Adalékok a győri
ipar történetéhez –

Győri Szemle

1941. 185. l. –

FARKAS BELA
PUTNOK

Kiss Mihály

kőmíves mester

1739. febr. 18. nyert pol-
gárjogot Kassán -

L.

Arch. Ért. 1916.

214. l.

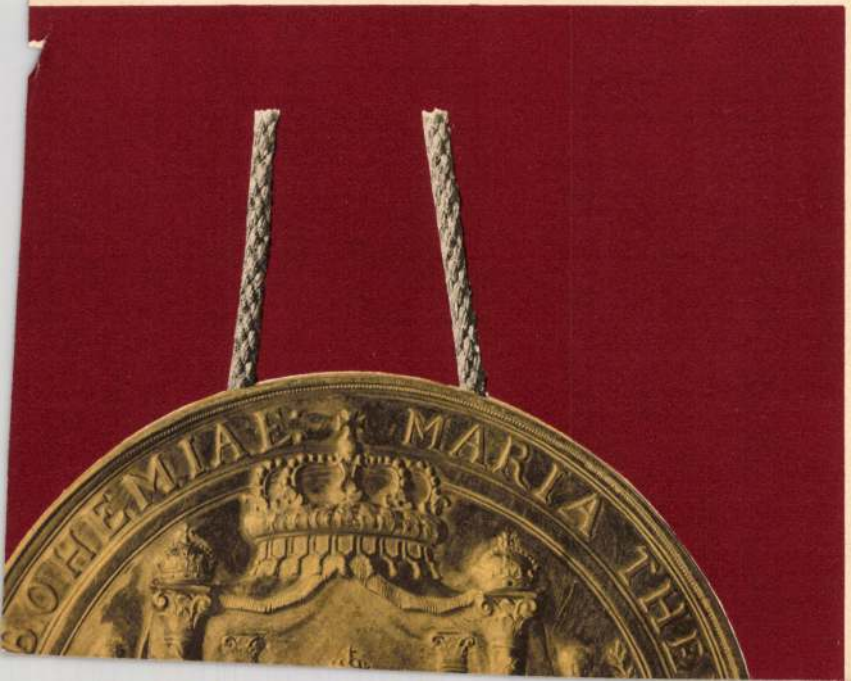
MARIA THE



Kiss Mihály:
Földalatti

csak elámulunk egy pillanatra, ha kezünkbe kerül — elámulunk hogy ilyesmiről is tudott szólni, méghozzá ünnepi beszédben, — ünneprontóan.

Mintha valaha is ünneprontó lehetne az igazság — bármivel szembesít. Mintha létezne másféle ünnepük a szavaknak, mint a hétköznapinál erősebb és tisztább megnevezése közös dolgainknak.

Félek a tekintetektől, melyek nem veszik majd észre, hogy hányan nincsenek ott: azok, akik a három műszakos üzemekben dolgoznak, és akik végeztek már aznap, de fáradtak, a lábuk reumás, és el kell érniök a legközelebbi vonatot, vagy haza kell menniük mosni.

Pedig Lenin mindenekelőtt az övék: a konyhalányoké és az erdőmunkásoké — akkor is az övék, ha nem idéznek műveiből, és talán nem tudták még kibetűzni komor homlokának rejtjeleit.

Ha ugyan van, aki képes hiánytalanul megfejteni e jeleket. Mert Lenin nem a múlt, ami már változatlan, s amit hűvös analízissel tanulmányozni lehet, körbejárva és elemeire bontva, — nem a múlt, amire elég emlékezni, — Lenin a jövő és a lehetőség, amit meg kell valósítani, hogy egészen megértsük.

Egy embernyi minta a jövőből — kemény és széttörhetetlen, mégis élő, lüktető darabja annak, aminek ket. Jobban félek ettől, mint becsületes és bátor tévedéseinktől, melyeken túl lehet lépni, mint a kudarcon és a vereségen is, ha van aki feláll és kimondja.

Nem a tévedésektől és a kudarcoktól kell féltenünk, hanem a hazugságtól. Minden hazugságtól, még az akaratlan és egészen kis hazugságoktól — még hanglejtésünk hazugságától is. Azoktól, akik a kiábrándultság ezerszeresen ismert fintoraival tagadják meg Lenint, s akik megtagadják az önteltség pózaival, és gyávasággal: hangos és hetyke gyávasággal.

De ki tudja, mennyi bátorság kell ahhoz, hogy odáig ássunk, olyan mélyre, ahol már nincsen hazugság egy atomnyi se — ki tudja, meddig kell még vitázni önmagunkkal, hogy egészen igazat mondjunk?

Mert az sem egészen igaz, hogy Lenint féltem. Az élőket féltem, mindnyájunkat: a történelem áramától távol, az értelem nélkül elégetett órák és napok hamujától féltem magunkat, mert semminek sincs akkora, meddő és nyomasztó súlya, mint a semmi, satnya kis bálványok előtt elégetett napok és évek hamujának.

Terheljen Lenin ünneplése másfajta súllyal. Terheljen felelősséggel, mert nem lehet az embernek mástól kiegyenesedni.

ANCSEL ÉVA

Kiss Mihály

„Quajéró

Emberi szabadságert
Világosság Jg. 1969. szept.

M.D.K.

Kiss Mihály

"Anya" cimmel készitett rajzát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1968. dec. 7.
XII. évf. 49. sz. 3. lap

Kiss Miláky

Résztvesz a csepeli tárlatom

Szemléltetés az őszi tárlatom
Csepel, Bp. 1964. dec. 5.

KISS MIHÁLY

„Hajnali járat" c. grafikája (eml).
III. díjat nyert a SZOT Felszabadulási Képzőművészeti pályázaton.

Munka, 1970. jan. 10.

M.D.K.

Kiss Mihály

"Zászlóvivő" c. képének repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. márc. 22.
XIII. évf. 12. sz. 6. lap

MK

Kiss Mihály kassai épitőmester, céhmester:
1765-1767

Kemény Lajos cikke. Magy. Művész. és Épitész Egylet
Heti Ért. 1907. 14.sz. ápr. 14. 154 l.

Kis Mihály

Könnives, Esfarago, ijitesi

XVII nazad. Kolozsvár

Lásd Végh Lörnicet

Kis Mihály

ács

Egerből küldték

Szolnokra, hol. 1550-

ben a vár erődítési

munkálataiban vett

részt.

Hadtört. Közl

1893. 650-l.

4614. Szlányi Lajos,
Sz. Pesten 1869 augusz

Gyümölcsfák a

Vászon, méretei 45,9:5
1913 május 31-iki 95431 sz.
tett 1913 junius 20-án (1250-
8-án (1223-913).

Tartozik

KELET		Hivatkozás	TÉTEL
év, hó	nap		

% kamat

Követel

LEJÁRAT		Kamat nap	Kamatszám	ÖSSZEG	
év, hó	nap			P	f.

Francia folyószámla — Rónai

Kiss Mihály kőfaragó

Győri Szemle 1941. 185.

A győri ipar történetéről

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Élet és Irodalom

1969 MÁR 22

/1021/ Kiss Mihály



Kiss Mihály: Zászlóvivő

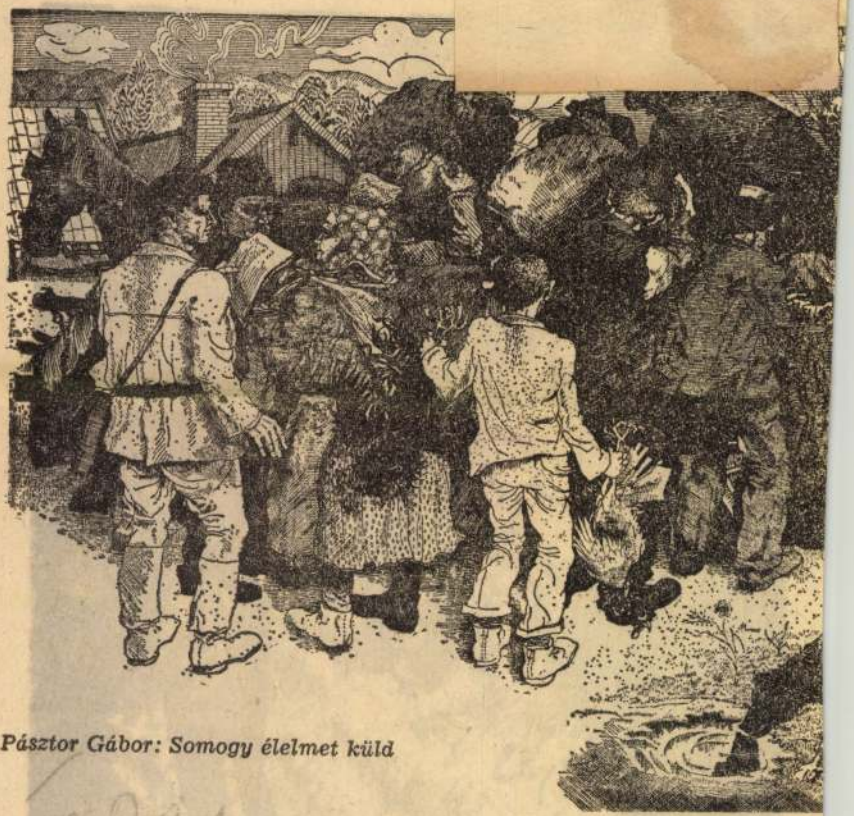

Pásztor Gábor: Somogy élelmet küld

KINEK AZ ENGEDÉLYÉVEL?

Kiss Mihály:
NÁDVÁGÓ



Kiss Mihály

Ifjú Kommunista
1969 III.



Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 DEC 7.

Kiss Mihály

1021



Kiss Mihály: Anya

VIDOR MIKLÓS:

SZABÁLYTALAN EMLÉKE

Ezüstdugó

A pohárszékben karcsú, négycikkűre metszett üveg, félliteres lehet. Anyám császárkörtelikőrt tartott benne valamikor. A dugója még ugyanaz: a századfordulóról való csinos ötvösmunka, széttárt karú kislányt ábrázol bőredőzetű ruhában, arcán derűs áhitattal. Ezüstből készült, egy süldőmalacot adtak érte, így mesélte a számára is régmúlt históriát anyám.

Nemigen tudok ma már magam körül olyan tárgyat, amelyik három költözésen át elkísért volna, hogy gyermekkoromon át az övét idézze. Azt a sosem látott Fejér megyei pusztát, ahol egy paradicsomi idill játszódott le, messze születésem előtt. Számomra eleven mese kiskoromból. Éppen úgy nincs valóságjellege, akár a Jancsi és Juliskának, éppúgy nem ismertem félmúltba dermedt hőseit, akár a kút alatti rét királylányát. De ez a tárgyi emlék, a tárt karú kislány, tanúskodik róla.

Ha születésemet meg nem ért nagyapám belépne a vadidegen lakásba, számára vadidegen tárgyaim, bútoraim közé, meglepetten venné kezébe az ezüst dugót. Talán az ötvösmester nevét is megmondaná. A lecsupasztott emlék kiterebélyesedne, a szűkszavú jelentés ismét visszaváltoznék legendává.

Én azonban nem tudok többet róla. A kérdi, honnan került rá
foglalatú dugó, ennyit
Emlék. Szeszfőző nagya
meg az öccse, akit még
ugyanazt a mesterséget
rekkoromban nem egysz
tóban a körteri pálinka
götte az udvarra nyíló l
vágott, fölhajtható lap
telmes birodalma. Uto
Berti bátyám töltötte m
szárkörtével. Huszonöt
sem.

Utánam már csak id
az ezüst dugót. Végképp
tárggyá válik. Annyit
senkinek, amennyit nel

Hány életü

Mi történt a z u t á
A dráma lepergett.
meg kellett történnie,
ték csúcspontjukat s
lekvők és szemlélők,
és statisztáik — vissza
tükbe, szétszóródtak
őket a szenvedély ele

Épp csak fölidéződ
egy hang, egy arcél,
nek, hangulati foszl

Kiss Mihály
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Társadalmi Szemle
Kiss Mihály
1970 JUL

pedig [illegible] törekszik a jelenlegi helyzet tényleges megváltoztatására. Ez a politika a tömegek meghódításán és a tömegeknek azon a harcán alapszik, amelynek célja: először kivívni a hazánk feltételeihez igazodó új típusú demokratikus rendszert, majd a nép akaratából és harcának segítségével Franciaországban is megnyitni az utat a szocializmus felé.

1021



Kiss Mihály: Földalatti munkás

koruknak megfelelő
peket. Volt vádlott,
bizonyos társak, a
bújó közönyösök. E
fővádlottakat terhel
kört sem szabad fi
tatott. Aki a társa
minden egyén felelő
dik, nagy É-vel. Ide
lyen é-vel írjuk.

aztán kiosztottuk a szere-
mellett mindig ott állnak
lók, vagy a csendben meg-
bűn — sohasem egyedül a
be dobott kavicsnak. Ezt a
kedet sohasem elvonatkoz-
hatnak. A társadalomban
or az iskola u t á n kezdő-
nen, teljesen mindegy mi-

Szóval — mesélek, s míg mesélek, kikerekedett szemmel, figyelnek. (A gyerek a leghálásabb hallgató. Mélyen átéli a történetet.) Most elhangzott a történet. S még mindig csönd. Gondolkodnak.

— Nos hát — mondom — alakítsuk meg a bíróságot!

Elnök, ügyész, védő, ülnökök. No és a többiek, akik a padban ülnek, ők is „ülnökök", a szó szoros értelmében. Ítélethozatal előtt valamennyien hozzászólhatnak a vádhoz, a védelemhez.

— És most lássuk, ki legyen a vádlott?

Egy kisfiú majd kiesik a padból, úgy jelentkezik.

Érdekes. Őt épp nem szólítottam volna. Tapintatból. Mivelhogy a valóságban is majdnem mindig ő a „vádlott": sok baj van vele a közösségben. Most kissé elárulta magát. A bajok forrása nála nemegyszer éppen ez — a szereplési vágy.

Hamarosan akad másodrendű és harmadrendű vádlott is. Ki-ki elfoglalja a helyét a padok előtti székeken.

— Csend legyen! Mert különben kiüríttetem a termet.

Ez a hivatalos hang tetszik. A zsibongás abbamarad. (A formanyelv fontos a játékhoz!)

MDK

Kiss Mihály, grafikus

Metszet:

Repr.

Kiss Mihály: linoleum metszete 7 - 8.

Népszabadság, Bp. 1970. okt. 25.

Kiss Mihály

Résztvesz a csepeli kiállítása

h. gy. Tiatal képzőmüvesek a
Csepeli Galériába
Magyar Nemzet, Tfs. 1970. máj. 21.

KISS MIHÁLY

„Vándorágó" és más művek szerepelnek a „Csepel Galéria" csoportos kiállításán.

Művészet, 1970, ~~okt. 5.~~ AUG.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 OKT 2 5

KISS MIHÁLY

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1021 KISS MIHÁLY
LINÓLEUMMETSZETE



szakos drámai [illegible]
dó embertelenség jelképe, akit a Tür
dér szabadít rá a királykisasszonyra é
a királyfira.

E koncepció folytán Bartók és Balá
Béla elgondolásához képest sok minde
a visszájára fordul a mű mondanivaló
jában. Nemigen értjük tehát, miért kel
lett itt eltérni az eredeti alkotói szán
déktól, Bartók partitúrájától, amelybe
a zeneköltő a természet harmóniájá
és az emberi álmoknak az apoteózisá
komponálta meg.

A koreográfia és a rendezés különber
látványos; a táncok egységes stílusú

KISS MIHÁLY

„HAJNALI JÁRAT" C. GRAFIKÁJA (EML.) ELNYERTE A SZOT FELSZABADULÁSI PÁLYÁZAT 5000 FT-OS III. DÍJÁT.

MŰVÉSZET, 1970. SZEPT.

Kiss Mihály

Guajiro linómetszet 45×35 cm

Stúdió '70. Ernst Múzeum Bp. 1970. Kiáll. kat.
Bev.: Bereczky Károly

Kiss Miklós

Díjat nyert a SZOT-pályázaton
(3000 Ft)

Láng Éva: Művészet vállalat...
Egészségügyi Dolgozó, Bp. 1970. sep. 5.

Kiss Mihály

Hajnali fásat c. grafikája (eml.)
III. díjat (5000 ft)
kapott az alábbi pályázaton

(v. g.): ha nyílik a szot felszabadulási kép. mus. pályázatána)
Liáltitása

Néprava 1970 VIII. 18

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CSEPEL

1971 FEB 26



KISS MIHÁLY: Nádvágó

LÉKLETE 1971. FEBRUÁR

A atom korszaka, a biológiai forr
ka, satöbbi. Korunkra mégsem
zőbb — a XX. század a társadalmi forra
cialista forradalmak korszaka, s ha ez
nem is vág egybe a naptár szerinti idősz
igaz, hogy ez a korszak 1871-gyel kezdődö
orosz forradalom, majd az 1918—19-es
forradalmak reflektáltak rá, s az 1917-es
dalom vitte először győzelemre.

DARMAY VIKTOR:

A KOMMÜNRŐL

Bár földbirtokos család gyermeke, Darmay Viktor bátorhangú, republikánus szellemű verseket irt. Kommünről írott költeménye, melyből részletet közlünk, többet mutat, mint általános együttérzést.

Jelen megállj!, ó ne itélj még,
Ne dobd reájuk a követ,
Lesz kor, amely kérdőre vonja
S tisztára mossa bűnüket.
Lesz kor, melynek téged ér vádja
Midőn felőlük szól s itél,
S rámutat titkos bélyegedre
Melynek sütése régi, mély.
Rámutat a rejtett pohárra
Melyben sorvasztó méreg áll,
Mely tébolyíti a léleknek
S amelyből minden csöpp — halál.
S megmondja, hogy te vagy a gyilkos,
Tied a bűn, mely annyi sok,
Tied a könny, a vér, a láng és
Ők bukva is még angyalok.

szorítsák a ...
domb lejtőin utcai harcok kezdődtek.

Dabrowski lóháton végigjárta a Monmartre meredek utcáit. Tegnap elvált Teofiltól és Valentyinától. Rábeszélte őket, meneküljenek el Párizsból, s igyekezzenek külföldre jutni. Nem akarták itthagyni, de Jaroslaw biztosította mindkettőjüket, hogy ő is elhagyja Párizst, mihelyt a védelem valamennyi lehetőségét kimeríti. Vele maradt segédtisztje, Rozalowski és Vermorel a Kommün tagja. Ezek lelkére beszéltek, hogy szálljon le lováról, mert remek célpont az ellenséges lövészeknek! Jaroslaw azonban nem hallgatott rájuk.

Őt nem fogja a golyó! — mondogatták a harcosok a

Kiss Mihály

Szerepel a Néptrout budapesti
Hubjának Tárlatán

Televízió 1971 Tv. 18

Kiss Mihály
grafikus

„Hajnali járat" litografiája
nevepel a tarkalon

D.Fehér Zsuzsa: A SZOT kiállitás.
Művészet, 1971.január - 25.lap

Kisselichály

Kőnüves

Kassa 1779

l.

Arch. Ert

1916.215.l.

FERENCZ VINCZKÉNÉ

szadban Ő Felsége a szász király
an. Ielsatic Mátyóky Ádám.

Kiss Mihály grafikus

művével szerepel a Csepel

Galéria Vállalatunk

Magyar Nemzet 1970 május 21
4. old.

Kass Mihály
grafikus

A Szot felsőfokú képzőművészeti és iparművészeti pályázatán a III. díjat nyerte „Kapuőri járat" c. művével.

MŰVÉSZET, 1970. szeptember - 24. lap

Kiss Mihály

Résztvevő a csepeli kiállítás

Székely András: Fiatalok a Csepel Galériában

Népszabadság, Bp. 1970. máj. 29.

Kiss Mihály
népművész

M.D.K.

Aggancsfaragásával szerepel
a tarlatón

Dr. Harcos Ottó: Spar és népművészeti kiállítás
Dunantúli Napló, 1957. dec. 17 - 3 lap

M.D.K.

Kiss Mihály
népművész

Agancsbőr fanagott tinta
tartó készletet alkotott lie.

Dr. Harcos Ottó: Az első meggyi . . .
Demantúli Napló, 1957. márc 7 - 4 kup

Kiss Mihály

Szerepel a XXII. kér. Népfront
Klub táslatán

Magyar Nemzet 1971 III. 11

Kiss Mihály, grafikus

Kompozíció:

Rege.

Kiss Mihály: rajza M. 6.

Népszabadság, Bp. 1971. aug. 29.

Kiss Mihály

A Zalaszentgróti Járási Művelődési Központban rendezett képzőművészeti kiállításon grafikái szerepeltek.

Sz. J.: Hadnagy György intarziái.
Zalai Hírlap, 1971. okt. 31.



Kiss Mihály: UFÓ-lesen

1991. JANUÁR 25.

ÉS

ki kezdeményez, s ki az, aki csak reagál. Ki ismeri föl előbb a védtelen rést, ahová betörhet, ahol megvetheti lábát akár évtizedekig. Kik csapnak le előbb egy gazdátlan lehetőségre; kik veszik észre, hogy emitt rövidebb a sor, mint amott, itt lehet hamarabb egy csajka tésztához jutni.

Hullanak a bombák, robbannak aknák, de alig ártalmasak már. Ami menthető volt, biztonságban van a régi vagy az új gazdáknál. Friss értékek, melyeket szétporlasztani lehetne, alig termelődtek még. Legföljebb ijesztgetésre jók a dörgő becsapódások — ám dobhártyánk is edzettebbé vált. Amitől tegnap majd széjjelhasadt, ma csak pukkanásnak érzi.

Mit tehetnének ma bősz hordókongatók? Ki dicsőítene hős taxisfölkelőket? Kit ragadtatna találgatásra egy Pozsgay-kilépés? Kik pattannának föl székükből amiatt, — halljuk, s bólintunk. Próbálunk megfelelni a kor követelményeinek, mint már annyiszor. Emelkedik a bűnözés — közlik. Fegyvert keresünk a feketepiacon. Vegyi fegyvert is bevethetnek az Öbölben — mondják. Gázálarc után nézünk, biztos, ami biztos. Menekültáradat várható keletről — jövendölik. Városfal emelésére biztatjuk a helyi önkormányzatot. A jövő héten emelkedni fog a tészták ára — olvassuk. Megrohanjuk az üzletet. Elébünk tolják a bevásárlókocsit — vesszük észre. Félrelökjük. Oldalba taszítanak minket — tapasztaljuk. Visszarúgunk. Nekünk is visszarúgnak — sajdul belé a térdünk. Még egyet rúgunk, s kezünk ügyébe veszünk egy konzervdobozt...

Hiszen „csak jó kedvéből is vitéz próbálni indul, Holott sebesedik, öl, fog, vitézkedik, homlokán vér lecsordul."

Fómottó: *„...sznob az az ember, akit tudatosan foglalkoztik a kultúrával..."*

Almottó: *„Azt a fülest kaptam, hogy fél hatkor négy furlongon lemérik Félszeg Mosoly idejét."*
Ian Fleming: A gyémánt örök

tér 1. – Zichy-kastély) Szász János festményeinek és Kovács Tamás plasztikáinak tárlata, a **Lappangó elem**. Részlet Szász ars poeticájából: „Létezik a szemünktől elzárt, az érzékelés kétirányú határán túli valóság, amelynek föltárására nemcsak a tudós-feltaláló, hanem az alkotó-művész is hivatott."

Azt hiszem, még nem volt szó róla, úgyhogy ez az utolsó pillanat: a Műcsarnokban július 28-án zár a **Szabad zóna** elnevezésű finn-magyar kiállítás, melynek résztvevői: Andersson, Bachman,

Terminator 2-t, mert nemsokára már nem láthatunk ilyesmit. „Hasta la vista, baby."

A Szindbád moziban **Luis Buñuel és Salvador Dali kedvelőinek ajánljuk** fantázianévvel kezdődött sorozat. Hét Buñuel-klasszikus mellett látható Antoni Ribas Dali amerikai évelt feldolgozó filmje is.

Ugyanitt július 26-a és augusztus 8-a között mindennap vetítik Nagisa Oshima (lásd *Az érzékek birodalma*) **Boldog karácsonyt, Mr. Lawrence** című filmjét, a főszerepben David Bowie-val.

szaporításában.

A homoszexuálisok mai kiszolgáltatottsága tárul fel Zsolmár János (fiktív név) **Hibiszkusz herceg** című, némileg lektűrízű, de mindenképpen figyelemre érdemes „homo love story" –jában.

Ki, mit, hol, hogyan gyógyít? címen jelent meg a hazai természetgyógyászok névsora, de a kötet a természetgyógyászat történetével is megismertet, sőt, az előszóból azt is megtudtam, hogy az emberiség hetven százalékát ma is sámánok, kuruzslók, javas-

és az AC/DC zenekarok. Mindenki fedezékbe!!!!

KAJA A belvárosi Cukor utcában **Vegetarianum** néven nyílt nagyszerű étterem a zöldségevés szerelmeseinek. És még mielőtt megrónának, amiért csak húsmentes helyeket ajánlunk, szintén felhívom a figyelmet arra az örvendetes tényre, hogy jobb henteseknél lehet **lókolbászt** kapni, alig 190 forint kilója. Na.

Antonio „Zöldesvörös" Megallo

NARANCSGALÉRIA
KISS MIHÁLY

FIRKÁK – Azt mondja: talán az lenne a legjobb, ha le sem írnám a nevét. Merthogy az itt közölt grafikák alkotója különös, rejtélyes (vagy csak rejtőzködő?) ember. Amúgy: régóta ismerem. Középkorú, ritkuló hajú, csendesen makacs. Egyszer régen – éppen a Lánchídon mentünk át – arról beszélt, hogy tán nem is olyan egyszerű meghatározni azt, hogy mi a művészet. Meg hogy ő nem is tudja: igazából képzőművész-e. Akkoriban német nyelvtanulás ürügyén Klee-t olvasta, falfirkákat fotózott, összekaristolt iskolapadokról készített nyomdafestékes levonatokat, és festett, grafikákat készített. Magamban bosszankodtam. Hol van a világ kihívására adott gógös válasz? Az elhivatottság gőze? Egy másik alkalommal azt fejtegette, hogy a falfirkák az elfogulatlan spontaneitást, a keresetlen őszinteséget jelentik neki, melytől a Képzőművészeti Főiskola elvégzése után oly távol került. Nosztalgia? Lehet! De öngyötrő őszinteség-igény és imponáló tartás is. És ami ennél sokkal több: koncentrált figyelem és szeretet. Az ember akkor kezd el firkálni – mondja –, amikor az üresség állapotába kerül, akár még az unalom révén is. Azután az automatikusan létrehozott gesztusokban váratlanul megmutatkozik a Valami. A játékos nyomhagyás pedig kibontatkoztatja a születni vágyót. A Teremtés pillanatának tettenérése? Nem! – mondja ő (voltaképp egy kicsit bosszantó ember! – Illúziókeltés a lehető legegyszerűbb eszközökkel. Valami nagyon egyszerű dolog, ameddig nem mindig tud elérni. Ezt tudja: ezeket a szögletesen brutális, leleplezően nyers, kortalan, jel(meztelen)-alakokat, melyeknek súlyos árnyéka élőbb, mint önmaguk. Ezeket az egymáson áthatoló, ügyetlenül ölelkező, táncoló?, verekedő? alakokat, melyeknek mozdulatait fájdalmasan szaggatott-érzékeny textúrák szövik be. Ezeket az egymást utánzó gesztusokkal a papírról lerohanó vagy összeroskadó figurákat, melyek néha szemétként elhullajtott testfoszlányaik között gázolnak. Itt él köztünk. Minket figyel. És firkál. Egyébként Kiss Mihálynak hívják és képzőművész.

Szemadám György



KISS MIHÁLY: LAOKOON

BRIAN
(„Egy pohár

Brian Eno 1948-ban született, Brian Peter George St. John le Baptiste de la Salle Eno néven, Angliában. Woodbridge-ben nőtt fel, Suffolk-ban. (21 éves lányával, második feleségével és egyéves kislányával egy Viktória-korabeli házban még ma is itt él.) Nővére a környező amerikai légibázisra házasodott, **Eno** így ismerte meg az amerikai könnyűzenét. Különösen a gospel érdekli. A pop mellett azonban hamar megkezdődtek komolyzenei tanulmányai is, zongorán és hegedűn játszik. Ez az „isteni kettősség" élete végéig kíséri.

Ösztöndíjat kapott az Ipswich-i Zeneművészeti Főiskolára, mely a 60-as évek kísérleti zeneszerzőinek és a rock nemzedékének is melegágya. **Eno** az itteni szimfónikus zenekarban érzi a legjobban magát, s különös módon szívesen hord női ruhákat, bármiféle különc szexuális hovatartozás nélkül. A **Who** együttes I CANNOT EXPLAIN című dalának hatására egy életre elkötelezte magát a rockzenének.

1971-ben a földalattin **Andy Mackay** szaxofonos tette fel **Brian Eno**nak a döntő kérdést: „Szintetizátorost keresünk alakuló zenekarunkba. Nem tudjuk, hogyan játszol, de miért ne próbálnád meg?", s ő válaszul tagja lett a **Roxy Music**-nak.

A Roxy (**Paul Thompson**: dob; **Andy Mackay**: szaxofon; **Brian Ferry**: ének; **Phil Manzanera**: gitárok; **Pete Sinfield**: szöveg; később: **David O List**: gitáros; **Graham Simpson**: basszus; **Eddie Jobson**: billentyűs) finoman dekadens és kihívó, exhibicionista gyermek volt. Koraszülöttként tíz évvel előzte meg korát. Avantgarddal fűszerezett populitása azonban addig maradt meg a mélység-komolyság keretein belül, míg **Eno** is tagja volt a zenekarnak.

Két csodálatos lemez után (ROXY MUSIC – 1972, FOR YOUR PLEASURE – 1973) 1973 júliusában hagyta el a zenekart. Saját bevallása szerint utált turnézni. Tudjuk, emberssége és szerénysége diktálta a szavakat, bizonyára más okok is álltak a háttérben. Sorsa ott folytatódott, ahol **John Cale**-é, **Nico**-é vagy **Robert Fripp**-é. A sikerek utáni tisztességes talpon maradás problémájánál.

1974-ben megjelenik első szóloalbuma, a HERE COMES THE WARM JETS. A lemez minden kísérlet ellenére rossz rocklemez. Szintén ben készül még a lemez, mely a **Nico** és **John Ca** ban tartott koncert

Experime környe

1974 vége, 197 Eno megalapítja MUSIC LABEL meretlen zenék v jegyzéket, mely k het experimentáli nek. A jegyzék id tartalmaz, tizenh és a maga külön tes munkáit. A z találhatjuk példá zongora minimál: **Harold Budd**-ot **Robert Wyatt**-o vetített *A szakác Számokba fojtva* zódése című film jét, **Michael Ny Penguin Cafe Or** Bár időközb **Eno** TAKING TI IN (BY STRATE albuma", igazi é Music ötlete mu 1975-ben lel rá, hogy öccsév val megalapítsa gét az **Opal** Opal más azzal tel alakult meg kotók kiadója l néje az embere nyezetével szer „valódi környe helyekre-helyze hallgatók mely sabb, szebb Egyfajta „hátté ennek minde meditatív szép vetkező albu GREEN WOR MUSIC, AMBI FOR AIRPORT szellemben fog Green World Music for Airp Discreet Music és talán a legf

A 70-es évek eleje **Brian E** részről az ideje. Oroszl rocktörténet h kotásában, D gat-berlini tri 1977, HERO GER-1978). H beli szereplés lemez a **Kin** alakjával, **Ro** PUSSYFOOTI

KISS MIHÁLY

M. Naranes 1991. juli: 25
III. eif. 15. a

KISS Mihály festő

Frank János: Fém, nemes fák, szinek. = ÉS XXXV.évf. 24.sz. 1991. junius 14. 13.p.

Bp., Óbudai Pincegaléria, kiáll.

KISS MIHÁLY

ÉS 1991. július 26.

Kiss Mihály: Szobordöntés és – avatás

„a Halleluját a legjobb új magyar drámának jelölő kritikusi díj leállításáról" (1982. július 13.) és egyáltalán arról, hogy „az irányítás... joggal lehet elégedetlen színházi kritikánk egészével" (lásd Bogácsi Erzsébet összeállítását a Színház 1990. októberi számában) a *meg nem írt* cikkekre vonatkoznak. Ezért azt szeretném, hogy amikor Ablonczy László bizonyos mulasztásokról beszél, amelyek miatt most nem elég jó a lelkiismeretünk, egyes számot használna.

Némi megnyugvással tölt el mindazonáltal, hogy a kritikák nem írásával megtakarított időt nem hiábavalóságokra fordította, hanem színészekkel töltötte. Olvashatjuk az interjúban: „Beszélgettem velük éjjel és nappal, nagy fröccsözések közepette..." Végeredményben ez is megoldás: kevesebb kritika, több fröccsözés. Kicsit azért aggódom emiatt. Ha elolvasom Ablonczy Halleluja-változatát, nem tudom eldönteni, mivel van baj, a memóriájával vagy a gerincével. Új funkcióját tekintve egyik sem csupa öröm. Nemsokára kiderül; még egy jó hónap, s indul az évad, kezdődhetnek a nagy fröccsözések.

Most kapd elő!

Képzeljenek el egy olyan országot, ahol mindenki tegeződik, és hogy még a legkisebb települések különféle rendű-rangú emberei is egyenlőek. Komoly dolgokban is, és ugratásokban is. Senki nem fél a másiktól, még akkor sem, ha fociról van szó. Mindenkinek megadatott a megélhetés és a házasélet öröme, amelyet rosszabb pillanatokban is csak próbaidőre bontanak fel. Azt is a leggyengédebb keretjáték közepette. Mind a köz-, mind a magánélet agressziómentes lehetne. Még az Alvég-Felvég tétmeccsen is csak a szűzlányokból és hűség-diplomás feleségekből alapított dalárdák hangját lehetne hallani, semmi borízű csúfságnak nem lenne kultusza. Ráadásul, még az egyszerű manikűrös vagy autószerelő is végzett pszichológusok lennének.

Ilyen légkörben, ha hibázott is egyszer valaki, és semmi sem sikerül azután az életében, szóval ilyen országban újraszervezheti kiki a maga presztízsmérkőzését. Majd most... Nehéz elképzelni, tudom. Hisz itt éppen fordítva van. Elveszített világbajnoki döntők és magyar—szovjet meccsek kudarcélménye nemzedékről nemzedékre száll. Az újrakezdésnek csak nevében van hitele errefelé, a lelkek mélyén aligha. Ha filmen látnánk, talán még bosszankodnánk is, annyira valószerűtlen, hogy a sok elhízott ember ott a képernyőn csúfot űz belőlünk, és csak azért is rendbehozza a maga álom-életét.

Ha a helyszín a napfényes Kalifornia, és a futball is amerikai, akkor mindez olyan kedves kis mese lesz, amelyről még azt is hajlamosak vagyunk elhinni, valóság, nem fikció. A nehezen megvalósuló önirónia helyére csúfondárosabb kedvünk lép, amikor látjuk a lyukaskezű (ebben a sportban mellső végtaggal kezelik le a hosszú átadásokat) Jack csetlés-botlásait. Őt *Kurt Russell* alakítja, akit a *Holt költők társaságából* ismerhet a néző. Végül jó játéka eredménye, hogy szimpátiánk az övé, és mintafalujáé lesz. A taftiak feledtetni tudják súlyfeleslegeiket és... Nem árulom el, ki győz, bár ezt egy pillanatig sem kételtem a kazettát nézve. Ennek ellenére *Roger Spottiswood* filmje kellemes terápia. (ZOOM)

Szegő György

Kiss Mihály

Mosogatók fametszet 52x35

Studio '73 Ernst Múzeum Bp.

Kiss Mihály, festő

A Nagy Október tiszteletére pályázatot hirdetett a Pest m.-i és a budai járás képzőművészeinek a Művelődési Ház. Kiss Mihály művével szerepel a pályázatot.

Lasonci Miklós: Síkban és plasztikában.

Pest Megyei Hírlap, 1977. nov. 10.

Kis Mihály

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

grafikusművész

ÉLET ÉS IRODALOM

1979 MÁJ 26

1021

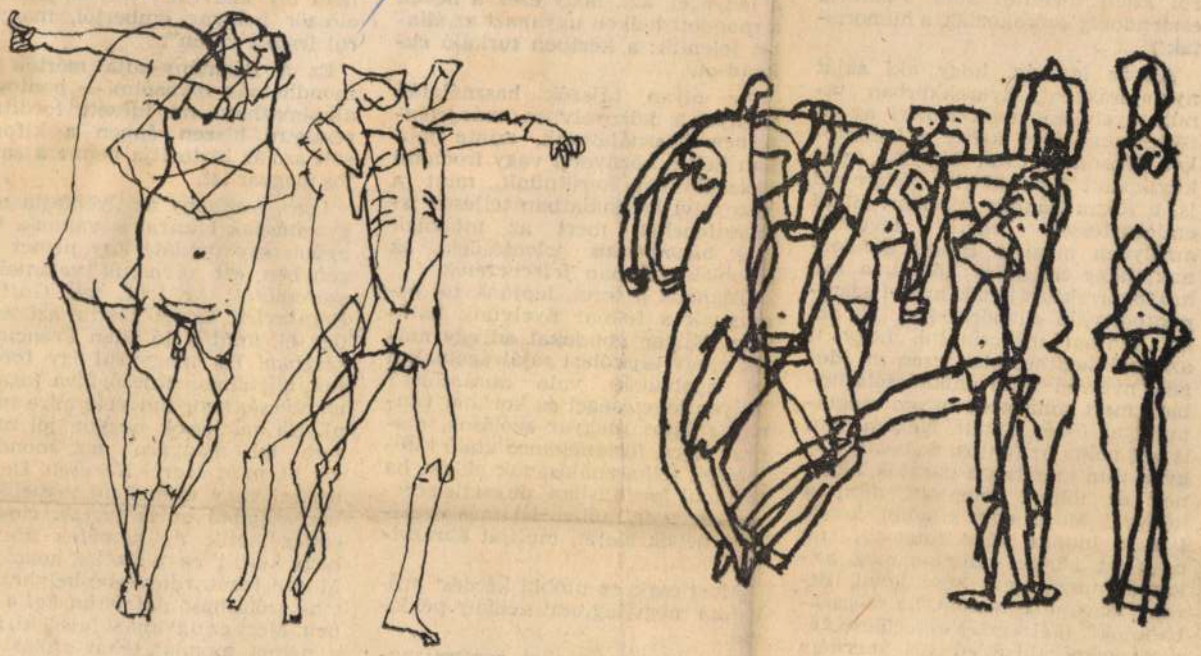

Kis Mihály rajzai

lesz a pontosan leírt nyelvjárási forma is a felolvasók, színészek tolmácsolásában. (A Rózsa Sándorról szóló tévéfilm suta *ő*-zésével esztendőkig szórakoztak a humoristák!)

Az az igazság, hogy aki saját nyelvjárásként, gyerekkorban tanult nyelvként nem ismeri az *ő*-zést, annak *igen nehéz a buktatókat elkerülni.* Csak sejtjük, mint küszködött vele Móricz Zsigmond is, a Rózsa Sándor írásakor. Hadd emlékeztessek egyik levelére, amelyben megírja Bálint Sándornak, hogy Szegedre készül, a mű hasábkorrektúrájának nyelvi szempontból való ellenőrzésére. „És azt ott akarom megcsinálni, hogy ti azonnal segíthessetek ezen az idegen nyelven való bukdácsolásimban, mert soha nem bírom megtanulni az ő-zés titkait. Nekem nem is lett volna az fontos, de tavaly nagyon rám másztak a barátok, akiknek ez többet jelentett, mint a könyv." Majd egy későbbi levélben, a munka vége felé: „... no csak ezt a hetet kibírjuk még, akkorra muszáj lesz kész lenni. Bizony magam se bánom, ha mögszabadulok". (Félreértés elkerülése végett: némi túlzással azt merném mondani, hogy az ő-zés Móricznak ezekben a műveiben szinte lényeggott, a szakadáti: *hörc*
gyi: *pocikát*, a meszte
stb., csakhogy az olva
a lényeget, azt, hogy
a mondott helyen ugy
tot jelentik: a kertbe
kond-ot.

Az olyan tájszók
amelyek a köznyelvb
tésben használatosak
ban kell a köznyelvi
használatban kerüln...,
köznyelvi használatban teljesen ismeretleneket, mert az utóbbiak csak *bizonytalan* jelentésűek, az előbbiek azonban *félrevezetők.*

Tágítsuk a teret, lépjünk túl országunk s főként nyelvünk határain. Milyen gondokat ad egy másik nyelv tájszólási sajátságainak a mi nyelvükön való ábrázolása? Milyen lehetőségei és korlátai vannak sajátos magyar szólások, magyar tájra, történelemre utaló kifejezések felhasználásának akkor, ha (például fordításban, de esetleg eredeti magyar műben is) más országok, népek életét, múltját ábrázoljuk?

Most csak az utóbbi kérdést próbálom megvilágítani néhány példával.

Egy híres amerikai regény magyar fordítását olvasgattam már ré-

Igen, csakhogy az ilyenfajta magyarításnak határai is vannak. Vegyünk egy példát! Egy német regényben ezt olvassuk valamelyik szereplőről: *Er lebt, wie Gott in Frankreich.* Ez szó szerint azt teszi: úgy él, mint a jó isten Franciaországban. Ha magyarul így fordítjuk, alighanem fejcsóválva fogadja az olvasó, nem tud vele mire menni. Ha valakinek nagyon jól megy sora, mi, magyarok azt mondjuk rá: *Él, mint Marci Hevesen.* De egy berlini vagy müncheni német ember szájából ez is furcsa. Hogyan emlegethetik a németek Hevest, hogy került ez a szólás hozzájuk? Marad tehát a kevésbé helyhez kötődő szóláshasonlat: *mint hal a vízben.* Mert ez ugyanazt fejezi ki, mint a német mondat, tehát szólást szólással fordítottunk, mégpedig közis-

Kis Mihály

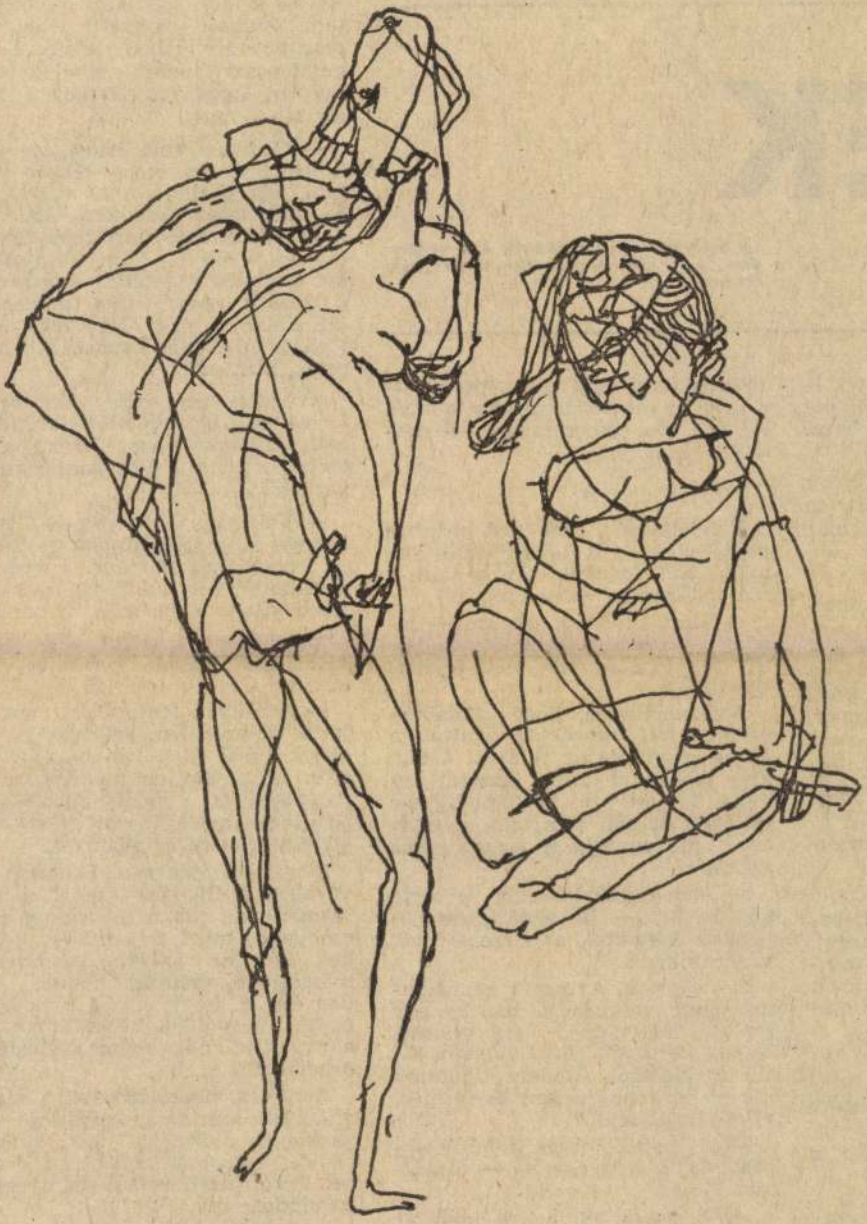

Kis Mihály rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1979. nov. 1o.
XXIII.évf. 45. sz. 15. lap.

Nem a nagy ház a hat szobájával, nem is a két kocsi a betonnal leterített udvaron, melyet kétoldalt virágágyások szegé

csirkecombot vastag bajusza alatt, valami szájharmonikát. — Meg aztán felejtsétek el, minden motorizálva van.

GEK

Az öregeken jobban látszik a szemölcs. Van, hogy csak a szemölcs látszik, hisz öregek.

mentem el —
igazda —, öt-
n jöttem haza.

ek özönlöttek
ondoltam, ha
ülik, ha vala-
akar élni.

emeli mutató-

nást. Még nem
amikor ma-
nit Kanadában
hat az ember.
olomát?
ó voltam. És
magnó, meg

mindezt meg-

énz is jött ve-
zületett angol.
En pedig min-
özepesen csak
den mást osz-
álni.
lija?

e én nem azért
ttartsanak.
már abban a

yben vagyok.
volnék albérlő
ert reggel egy
a kukákból
eret. Én most
a postást:
l kínál, de
élegzik, ami-
arat.

mintha még soha sem léptek volna rá. De megváltó szerepe lehetne itt egy kis emberszabású — rendetlenségnek!...

★

Rendetlenség kéne? A méhkas zömökségű F. B. lakásában bőven akad. Női fodrász volt hajdan a ma hetvennégy éves főbérlő.

— Mint Vitray a sámlira — legyint. — Igen, nekem úgy kellett egy-egy magasabbra nőtt fejéhez odaállnom.

Azt panaszolja, hogy fiatalabb éveiben sok maszek munkáltatója be se jelentette az OTI-ba. Utóbb más módon se tudta igazolni az éveit. Így bizony, legalább ötszáz forinttal kisebb a nyugdíja, mint amennyi egyébként jogos volna számára.

— Nem esünk kétségbe — tárja szét karját. — Babákat, gyerekjátékokat készítünk a feleségemmel, vásározóknak.

Két fia van. Az egyik gimnáziumi tanár vidéken, a másik egy szállító vállalatnál szénlehordó. Képek kerülnek elő a vidéken élő fiú családjáról. Modern bútorok között két lenhajú lány és farmert viselő fiatal szülők.

— Mi vettük nekik a hűtőszekrényt is, a szőnyeget is — dicsekszik F. úr.

— Olyan szépen hoz a játékkészítés? — nézek a szállításra kész kis pólyásbabák regimentjére.

— Abból a villany, a gáz, a tévé és a rádió díj telik csak ki. A szentróger fiam ad havi ezret, azt programozom át az öccsének, akivel nincs beszélő viszonyban. Azt mondja a pesti srácom, hogy megjátssza magát a tanár úr. Pedig

Kocsis Zoltán legújabb felvételéig több évtized magyar zenei keresztmetszete tárul elénk... A gesztus azt mondja: egyedül lehet így az ember?... Aztán a száj így szólal meg:

— Őrültség volt, hogy magasat, diplomásat, szeretetreméltót vártam. Így partnerem se volt soha. Én még nem ébredtem fel úgy, hogy a párnámon egy férfi feje is ott lett volna. Mint közgazdász két kormánykitüntetést, egy kiváló dolgozó jelvényt, egy miniszteri dicséretet kaptam. De soha nem főzhettem ebédet annak, akit szeretek. Elég ez?

Nyugdíja több mint háromezer forint. Még tíz évre elegendő ruházata, ágyneműje van. Jövőre tapétáztat, mázoltat, újra lakkoztatja a parkettát.

— Volt munkahelyemen még keresek a nyugdíjamhoz — közli. — Társadalmi munkát is végzek. Jutalmul tavaly külföldi társasutazásra vittek. Elég, amit mondtam?

Megtorpanunk. Mint aki megszánt, egy nagyalakú füzetet vesz elő.

— A tények fontosak a nyugdíjasok helyzetében. Felolvasok magának ebből a kiadványból. Tavaly adta ki a Statisztikai Hivatal a nyugdíjasok életkörülményeiről. Nyolcezer nyugdíjasnál gereblyézték össze hozzá az adatokat.

Elhárítom ajánlatát. Ismerem az anyagot. A fölmérés szerint a nők nyugdíja általában lényegesen alacsonyabb, mint a férfiaké; kereken harminc százalékuk özvegyi nyugdíjban részesül. Onnan tudom én is, hogy míg a nyugdíjas férfiak négyötöde házasságban él, a nyugdíjas nők hetven százaléka egyedülálló.

Annak a vizsgálódásnak a megállapítása szerint a nyugdíjasok tizenhárom százaléka nem hallgat rádiót, huszonhat százaléka nem néz tévét, egyharmada nem olvas napilapot.

Az egyharmad — majdnem hétszázezer ember!

Talán, hogy a keserítő százalékoktól szabaduljak, megkérem, hadd lapozzak be az első kötetbe, amely könyvekkel elárasztott dohányzóasztalán kezemügyébe akad. A mű II. Rákóczi Ferenc emlékiratainak olcsó könyvtári kötete. Az első mondat, amin pillantásom

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1979 NOV 10

Kis Mihály

1021

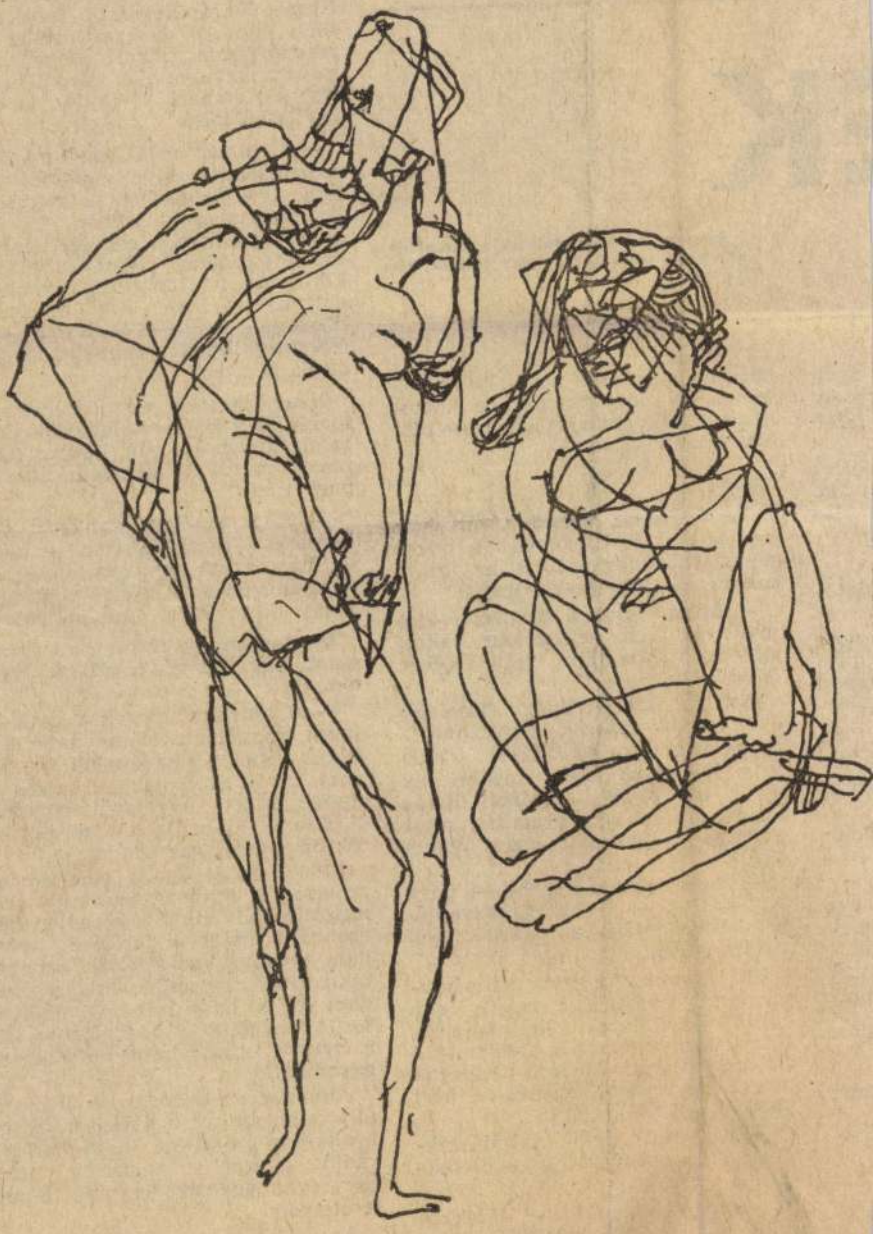

Kis Mihály rajza

E K

Az öregeken jobban látszik a szemölcs. Van, hogy csak a szemölcs látszik, hisz öregek.

mintha még soha sem léptek volna rá. De megváltó szerepe lehetne itt egy kis emberszabású — rendetlenségnek!...

★

Rendetlenség kéne? A méhkas zömökségű F. B. lakásában bőven akad. Női fodrász volt hajdan a ma hetvennégy éves főbérlő.

— Mint Vitray a sámlira — legyint. — Igen, nekem úgy kellett egy-egy magasabbra nőtt fejéhez odaállnom.

Azt panaszolja, hogy fiatalabb éveiben sok maszek munkáltatója be se jelentette az OTI-ba. Utóbb más módon se tudta igazolni az éveit. Így bizony, legalább ötszáz forinttal kisebb a nyugdíja, mint amennyi egyébként jogos volna számára.

— Nem esünk kétségbe — tárja szét karját. — Babákat, gyerekjátékokat készítünk a feleségemmel, vásározóknak.

Két fia van. Az egyik gimnáziumi tanár vidéken, a másik egy szállító vállalatnál szénlehordó. Képek kerülnek elő a vidéken élő fiú családjáról. Modern bútorok között két lenhajú lány és farmert viselő fiatal szülők.

— Mi vettük nekik a hűtőszekrényt is, a szőnyeget is — dicsekszik F. úr.

— Olyan szépen hoz a játékkészítés? — nézek a szállításra kész kis pólyásbabák regimentjére.

— Abból a villany, a gáz, a tévé és a rádió díj telik csak ki. A szentróger fiam ad

Kocsis Zoltán legújabb felvételéig több évtized magyar zenei keresztmetszete tárul elénk... A gesztus azt mondja: egyedül lehet így az ember?... Aztán a száj így szólal meg:

— Őrültség volt, hogy magasat, diplomásat, szeretetreméltót vártam. Így partnerem se volt soha. Én még nem ébredtem fel úgy, hogy a párnámon egy férfi feje is ott lett volna. Mint közgazdász két kormánykitüntetést, egy kiváló dolgozó jelvényt, egy miniszteri dicséretet kaptam. De soha nem főzhettem ebédet annak, akit szeretek. Elég ez?

Nyugdíja több mint háromezer forint. Még tíz évre elegendő ruházata, ágyneműje van. Jövőre tapétáztat, mázoltat, újra lakkoztatja a parkettát.

— Volt munkahelyemen még keresek a nyugdíjamhoz — közli. — Társadalmi munkát is végzek. Jutalmul tavaly külföldi társasutazásra vittek. Elég, amit mondtam?

Megtorpanunk. Mint aki megszánt, egy nagyalakú füzetet vesz elő.

— A tények fontosak a nyugdíjasok helyzetében. Felolvasok magának ebből a kiadványból. Tavaly adta ki a Statisztikai Hivatal a nyugdíjasok életkörülményeiről. Nyolcezer nyugdíjasnál gereblyézték össze hozzá az adatokat.

Elhárítom ajánlatát. Ismerem az anyagot. A fölmérés szerint a nők nyugdíja általában lényegesen alacsonyabb, mint a férfiaké; kereken harminc százalékuk özvegyi nyugdíjban részesül. Onnan tudom én is, hogy míg a nyugdíjas férfiak négyötöde házasságban él, a nyugdíjas nők hetven százaléka egyedülálló.

Annak a vizsgálódásnak a megállapítása szerint a nyugdíjasok tizenhárom százaléka nem hallgat rádiót, huszonhat százaléka nem néz tévét, egyharmada nem olvas napilapot.

Az egyharmad — majdnem hétszázezer ember!

Talán, hogy a keserítő százalékoktól szabaduljak, megkérem,

keké.

Kis Mihály

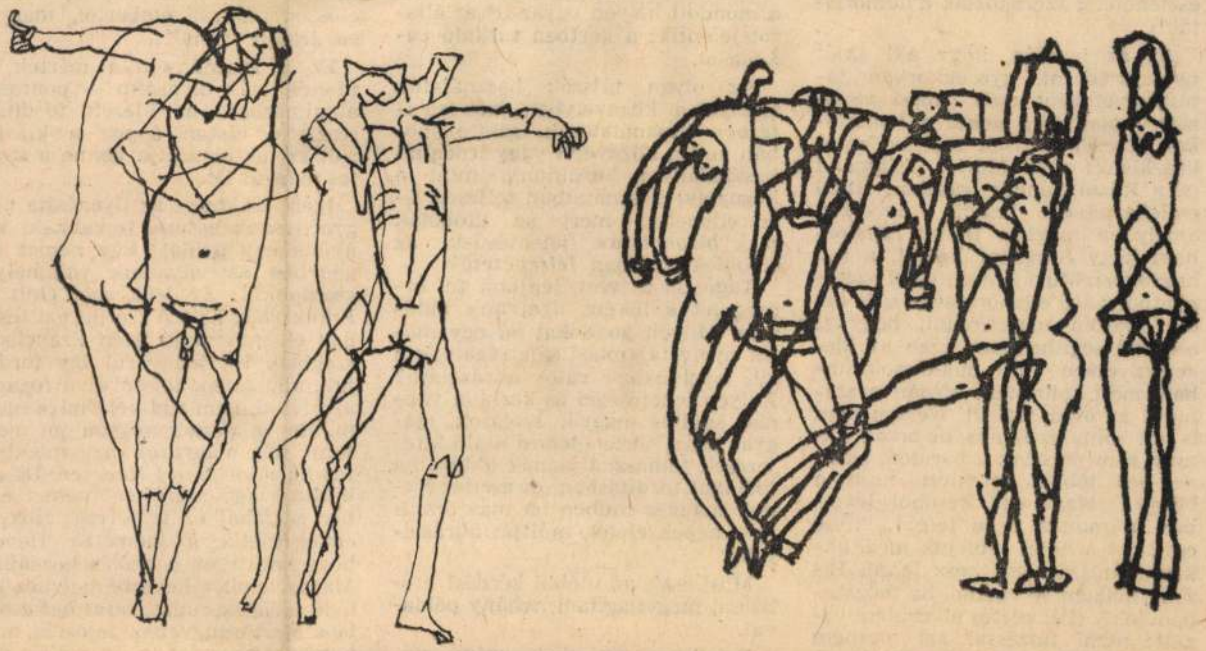

Kis Mihály razjai

többet, hogy igen gyakran inive

esztendőkig szórakoztak a humoristák!)

Az az igazság, hogy aki saját nyelvjárásként, gyerekkorban tanult nyelvként nem ismeri az ő-zést, annak *igen nehéz a buktatókat elkerülni*. Csak sejtjük, mint küszködött vele Móricz Zsigmond is, a Rózsa Sándor írásakor. Hadd emlékeztessek egyik levelére, amelyben megírja Bálint Sándornak, hogy Szegedre készül, a mű hasábkorrektúrájának nyelvi szempontból való ellenőrzésére. „És azt ott akarom megcsinálni, hogy ti azonnal segíthessetek ezen az idegen nyelven való bukdácsolásimban, mert soha nem bírom megtanulni az ő-zés titkait. Nekem nem is lett volna az fontos, de tavaly nagyon rám másztak a barátok, akiknek ez többet jelentett, mint a könyv." Majd egy későbbi levélben, a munka vége felé: „... no csak ezt a hetet kibírjuk még, akkorra muszáj lesz kész lenni. Bizony magam se bánom, ha mögszabadulok". (Félreértés elkerülése végett: némi túlzással azt merném mondani, hogy az ő-zés Mórickat ezekben a műveiben szinte lényegvajdakamarási kutya *patkányt* fo-

a mondott helyen ugyanazt az állatot jelentik: a kertben turkáló *vakond*-ot.

Az olyan tájszók használatát, amelyek a köznyelvben *más jelentésben* használatosak, szinte jobban kell a köznyelvi vagy irodalmi használatban kerülnünk, mint a köznyelvi használatban teljesen ismeretleneket, mert az utóbbiak csak *bizonytalan* jelentésűek, az előbbiek azonban *félrevezetők*.

Tágítsuk a teret, lépjünk túl országunk s főként nyelvünk határain. Milyen gondokat ad egy másik nyelv tájszólási sajátságainak a mi nyelvükön való ábrázolása? Milyen lehetőségei és korlátai vannak sajátos magyar szólások, magyar tájra, történelemre utaló kifejezések felhasználásának akkor, ha (például fordításban, de esetleg eredeti magyar műben is) más országok, népek életét, múltját ábrázoljuk?

Most csak az utóbbi kérdést próbálom megvilágítani néhány példával.

Egy híres amerikai regény magyar fordítását olvasgattam már rémét híven magyaráznám; a szólásnak módját pedig úgy ejteném, hogy ne láttathék deákból csigázott hályossággal repedezettnek, hanem oly kedvesen folyna, mintha először magyar embertől, magyarul íratott volna".

Ez a Pázmány-adta mérték — mondhatnák olvasóim — pontosan alkalmazható az idézett fordításrészletre, hiszen éppen a kifogásolt szólás biztosítja benne a sajátos magyar ízt.

Igen, csakhogy az ilyenfajta magyarításnak határai is vannak. Vegyünk egy példát! Egy német regényben ezt olvassuk valamelyik szereplőről: *Er lebt, wie Gott in Frankreich*. Ez szó szerint azt teszi: úgy él, mint a jó isten Franciaországban. Ha magyarul így fordítjuk, alighanem fejcsóválva fogadja az olvasó, nem tud vele mire menni. Ha valakinek nagyon jól megy sora, mi, magyarok azt mondjuk rá: *Él, mint Marci Hevesen*. De egy berlini vagy müncheni német ember szájából ez is furcsa. Hogyan emlegethetik a németek Hevest, hogy került ez a szólás hozzájuk? Marad tehát a kevésbé helyhez kötődő szóláshasonlat: *mint hal a vízben*. Mert ez ugyanazt fejezi ki, mint a német mondat, tehát szólást szólással fordítottunk, mégpedig közis-



KISS MIKLÓS
iparművész

8400 Ajka
Tanácsköztársaság u. 13. IV. 11.
Tel.: 88/12-612



KISS MIKLÓS, IPARMŰVÉSZ

Születési év: 1944
Hely: Nyárádgólfalva (Erdély).
Tanulmányok: Képző- és Iparművészeti Egyetem Kolozsvár
Művei: Magán- és közgyűjteményekben.
Egyéni és csoportos kiállításai Romániában és Magyarországon, de csoportos kiállításokon is részt vett: NSZK, Franciaország, Anglia, USA, Fronenan.
Szimpozionok: Románia, Csehszlovákia, NSZK.

MIKLÓS KISS, KUNSTGEWERBLER

Geburtsjahr: 1944
Geburtsort: Nyárádgólfalva (Siebenbürgen)
Studien: Universität für Bildende Künste und Kunstgewerbe Kolozsvár/ Klausenburg.
Werke: In privaten und öffentlichen Sammlungen.
Einzel- und Gruppenausstellungen: Rumänien und Ungarn, Gruppenausstellungen auch in der BRD, in Frankreich, England, USA Fronenan. Symposien: Rumänien, Tschechoslowakei, BRD.

MR. MIKLÓS KISS, INDUSTRIAL ARTIST

Year of birth: 1944.
Place of birth: Nyárádgólfalva (Transylvania).
Study: Kolozsvár School of Arts.
Works: private collectors and galleries.
He took part in both, group and individual exhibitions in both: Romania and Hungary. He also took part in group exhibitions held in the FRG, France, England, the USA and Fronenan.
Symposia: Romania, Czechoslovakia and FRG.



Kiss Mihály

farelas

Négi levámia Tisza füveden.

Füressy Aniló
ütte

Szolnok Magyar Négyes
1979 dec. 9.

KISS Mihály

Fametszetek,akvarellek,olajképek,rajzok :
Szakszervezetek Fővárosi Művelődési Háza,
1984.szeptember 20-okt.8. bev.Tandori Dezső
Bp.,SZFMH, 1984. - [20] t. tokban ill.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 AUG

Könyvvilág

Kiss Mihály

1021



Kiss Mihály metszete Brecht: Julius Caesar úr üzletei c. könyvéhez (Európa)

Berzsenyi
Kozmosz.
A Magya
mei. 144
Illés End
szerű Be
Berzseny
utókor el
Illusztrál
2. kiadás.

Csorba Győző:
Kettőshangzat
Európa.
384 oldal, kötve **35 Ft**



mazódik meg ezekben. Tornai a témát n
szereléssel, a tőle m
zékletes és szép köl
szólaltatta meg.

Vándorkő
Európa.
Modern Könyvtár.
208 oldal, fűzve
Az NSZK, az NDK é
rája után most a neg
nyelvterület, Svájc r
tével ismerkedhet m
Az antológia anyagát
bor válogatta.

Szépprózа

Abody Béla:
Úton-útfélen

KISS NAGY ANDRÁS

Bronz grafika II

A VII. Országos Érembiennálén szerepel müve - annak képe közölve:

Soproni Szemle. 1990. 2.sz. 172.p.

Egységár: 50.-Ft

155/19
LUGOSI Döme: A piaristák szegedi drámajátékai. Szeged, 1930, Hirlapkiadó. 32 p. 24 cm.

Egységár: 30.-Ft

156/62
LUKÁCS György: Irástudók felelőssége. Moszkva, 1944, Idegennyelvü Irodalmi K. 93, 3 p. 19 cm.

Egységár: 50.-Ft

157/112
LUKÁCS György: Irodalom és demokrácia. 2. jav. kiad. Bp. 1948, [1949], Szikra. 188 p. 20 cm.

Egységár: 20.-Ft

Kiss Miklós

típográfus.

lásd

Tótfalusi Kiss M.

alatt.

(Büdösorrú) Kiss Miklós

Tatai fazekas volt. A Temető utcában lakott.

Kismaródi Géza: A tatai fazekasság története. Komárom, 1914. 13 o.

1900 SEP

1021

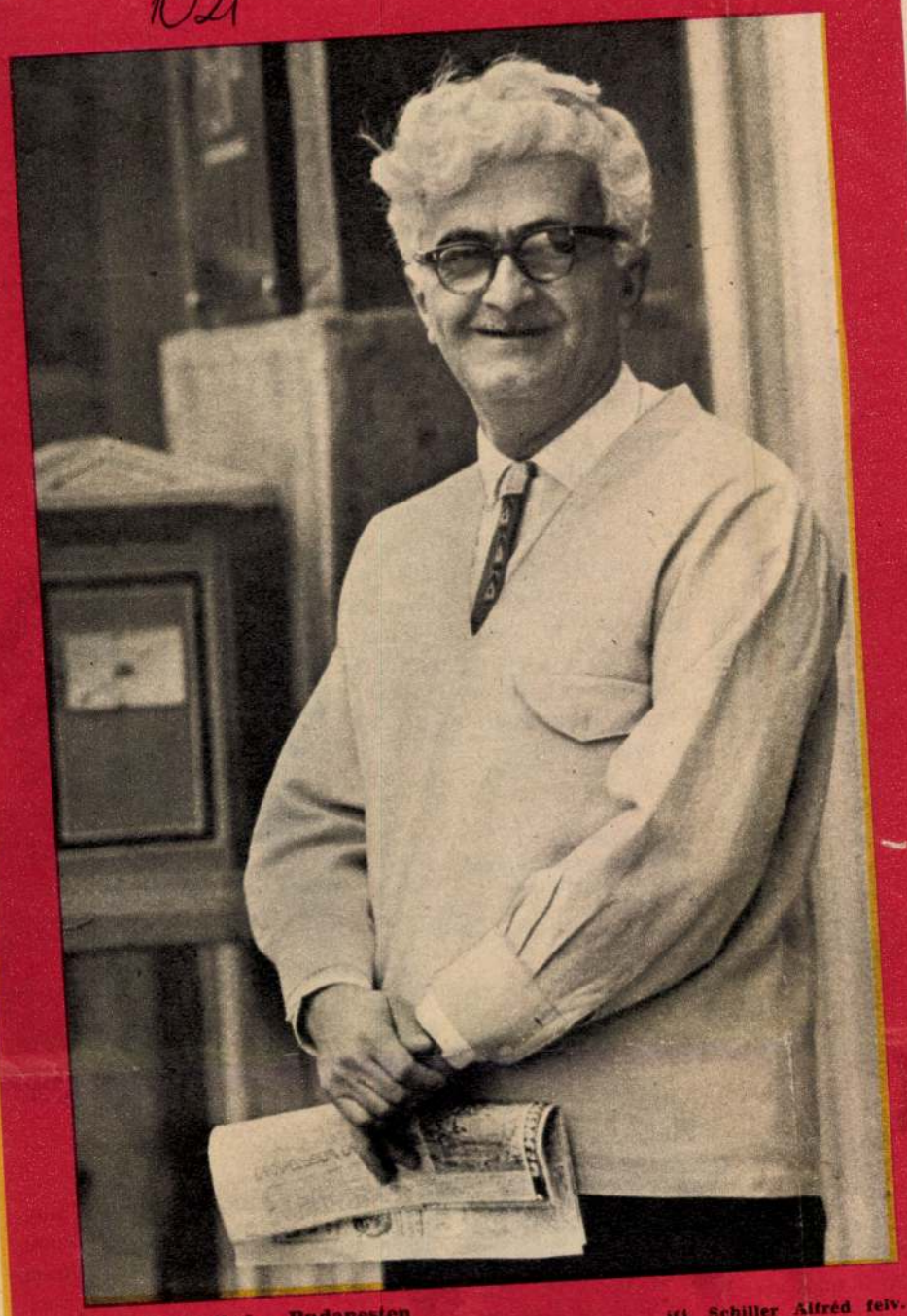

Gajoz Csantladze Budapesten — ifj. Schiller Alfréd felv.

MIT TUD RÓLUNK?

— Hol született Katona József?
— Kecskeméten.
— Miről híres Kalocsa?
— A paprikáról.
— Mi volt a magyar „aranycsapat" felállítása?
— Grosics, Buzánszky, Lóránt, Lantos, Bozsik, Zakariás . . .

Ősz hajú, fiatalos tekintetű, rendkívül mozgékony férfival ülök együtt egy eszpresszó parányi asztalánál. A beszélgetés idegen nyelven folyik, de a partneremet ennek ellenére nem nevezném idegennek. Hiszen nem lehet idegen az, aki jobban tájékozott Magyarország viszonyairól, mintha itt született volna. Az, hogy most találkozhattunk, éppen tájékozottságának köszönhető. Gajoz Csantladzeval beszélgetünk, aki a közelmúltban a Szovjet—Magyar Baráti Társaság grúz szekciója által megrendezett „Ki mit tud Magyarországról?" verseny első díjának nyerteseként látogatott el Magyarországra.

Menetrend — fejben

Valóban ki mit tud Magyarországról Grúziában? Ő tudja például, hogy Petőfi a segesvári csatában esett el, de nem biztos. Tudja, hány kerülete van Budapestnek, mikor épült a földalatti, hol és mikor alapították az első magyar egyetemet, ki volt az első nyomdászunk, mi volt az „évszázad mérkőzése"-nek az eredménye (a félidőét is beleszámítva). De felsorolta az összes vasúti megállót Füzesabony és Budapest között is. Az utóbbi ugyan nem szerepelt a „Ki mit tud" kérdései között, de ő ezt is tudja.

— Járt már ezelőtt is Magyarországon?
— A háború alatt. Minden kis epizódra emlékszem ma is. Annak ellenére, hogy háború volt, kemény ütközetben vettünk részt Magyarország területén, mégis sok kellemes emlékem maradt ebből az időből. Soha nem felejtem el azt a nénit, aki mosdóvizet készített nekünk és borral kínált bennünket az egyik tanyán. Talán arra az orosz parasztasszonyra gondolt, aki az ő katonafiát is megitatja, sok ezer kilométerre innen.

A két Gábor

— Tart valakivel a magyarországi ismerősök közül levelezési kapcsolatot?
— Sajnos nem. Pedig kétszeres keresztapa vagyok Magyarországon . . .
— ??
— A hadseregben, mint katonaorvos szolgáltam. Soha nem gondoltam, hogy egyszer még mint szülész is szerepelhetek. Pedig ez történt az egyik Debrecen melletti kis falucskában, ahol orvos és bábaasszony híján én segítettem a világra két kisfiút. Mindkettőt Gábornak keresztelték a tiszteletemre, mert az én nevemet — Gajoz — sem kiejteni, sem megjegyezni nem tudták. És ez hasonlított rá a legjobban. Sajnos a vezetéknevüket nem tudom, a falu nevére nem emlékszem, pedig szívesen viszontláttam volna őket.

Az első grúz ábécé magyar betűmetszője

— Hogyan jutott eszébe, hogy részt vegyen a „Ki mit tud"-on?
— Mindig szerettem a fejtörőket. Tizennégy éves voltam, amikor megnyertem a szovjet úttörőújság, a Pionyerszkaja Pravda nagydíját, tizenhét éves koromban pedig köztársasági bajnok lettem ilyen szellemi fejtörőn. De én magam is gyakran szerveztem és vezettem hasonló versenyeket. Eddigi díjaim közül azonban ennek az utazásnak örülök a legjobban, hiszen Magyarország kétszeresen is érdekelt: személyes élményeim alapján és a grúz—magyar, évszázados kulturális kapcsolatok miatt. Nálunk mindenki tudja, hogy az első grúz nyomtatott ábécét egy magyar nyomdász, a tragikus sorsú Misztótfalusi Kiss Miklós metszette. Zichy Mihálynak nemzeti eposzunkhoz, „A tigrisbőrös lovag"-hoz készített illusztrációi pedig szinte minden házban megtalálhatók. De sorolhatnánk tovább. Egyik ismert tudósunk, Dzidziguri akadémikus külön könyvet szentelt a grúz—magyar kulturális kapcsolatok történetének. Érdemes lenne egyszer magyarra is lefordítani.
— Most mivel foglalkozik?
— Kutatóorvos vagyok. A férfi és női terméketlenség okait kutató tbiliszi Fiziológiai és Patológiai Intézet demográfiai és szociológiai osztályát vezetem.
— Érdekes, lapunkban néhány hete jelent meg munkatársunk riportja ennek az intézetnek a tevékenységéről.
— Az intézet valóban egyedülálló a maga nemében és megérdemli a figyelmet. Kutatási területünk rendkívül szerteágazó. A gyermekáldás elmaradásának okait nemcsak orvosi, hanem szociológiai, demográfiai és sok más egyéb szemszögből is vizsgáljuk. Sok ezer család boldogságát adtuk már vissza azzal, hogy fényt derítettünk a gyermektelenség okaira és ahol tudtunk, segítettünk. Pedig ez a legtöbbször nagyon bonyolult munka, elmélyült kutatást, sok fejtörést igényel. De hát, mint említettem, én szeretem törni a fejemet.

Horváth J. József



Határszéli beszélgetések

EGY FIATALEMBER kölcsönadta a motorkerékpárját a barátjának egy csehszlovákiai túrára. Amikor sérülten visszakapta járművét, szomorúan értesült, hogy barátja odakint karambolozott egy személykocsival, amelyik továbbrohant és így még a számát se tudta felírni. A motorkerékpár tulajdonosa, Sebján Béla, a balassagyarmati Palócföld Tsz villanyszerelője engedélyt kért, hogy átmehessen Szlovákiába a rendőrségre segítséget kérni, mert kárát csak akkor téríti meg a biztosító ha megfelelő adatok állnak rendelkezésére. Mindez a múlt héten történt, amikor még elég gyér volt a határforgalom. Sebján Béla természetesen megkapta az engedélyt, hogy ügyét elintézhesse. Losoncon felkereste egy gyári munkás ismerősét, (ezen a vidéken nagyon szorosak a kapcsolatok a két ország lakói között) s megkérte jöjjön vele, hátha szlovák szóra lesz szüksége.

— A rendőrségen megígérték, hogy kinyomozzák, ki okozta a karambolt. Annyit már tudnak, hogy az illető lopott kocsival volt, ezért is robogott tovább. Nagyon készségesek voltak, egyáltalán azt tapasztaltam, hogy sokkal nyugodtabb a helyzet, mint néhány nappal azelőtt. Mert arról is hallottam az egyik kinti ismerősömtől, hogy édesapját, aki a város egyik értelmiségi vezetője, két hete amikor a téren gyülekező, a Szovjetunió ellen lázító huligánokat próbálta jobb belátásra bírni, elmondva mit köszönhet a szlovák nép a szovjet embereknek — bizony megfenyegették, sőt utána még a lakására is küldtek fenyegető névtelen levelet. Én most, mikor odaát voltam — mondja Sebján Béla — már úgy láttam, visszahúzódtak az ilyen lázítók s lassan visszazökken a kintiek élete a rendes kerékvágásba.

Sebján Béla:
„Úgy láttam, visszazökken az élet a rendes kerékvágásba"



Gál László dejtári lakos, a KGM építővállalat állványozója, falujától több mint 900 kmre, Csehszlovákia legészakibb csücskében dolgozott, a warnsdorfi TOS Művek új csarnokának építésén. Az elmúlt héten érkezett haza. Miért hagyta ott az építkezést?

Gál László:
„A gyár homlokzatáról leverték a csillagot"



— ZÜRZAVAROS, NYUGTALAN VOLT A HELYZET. A gyár homlokzatáról leverték a csillagot — ez nagyon ismerős volt nekünk magyaroknak — aztán voltak, akik rossz szemmel kezdtek ránk nézni. Az igazgató megnyugtatott bennünket, folytassuk a munkát, semmi bántódásunk nem lesz, ő tagja a milíciának, nem is engedné. Aztán összehívta a gyár munkásait, nekik is beszédet mondott, amit nekünk is leforgattak. Kijelentette: a magyar munkások azért vannak itt, hogy segítsenek a szocializmust felépíteni, a mostani helyzetért ők semmiképpen sem felelősek. Kérte, dolgozzanak továbbra is testvéri barátságban velünk. Amikor a felvásárlás miatt nem tudtunk elég élelmet beszerezni, ő maga gondoskodott ellátásról a Nyugat felé kacsingatók, voltak közömbösek és olyanok, akik a szocialista tábor egysége mellett szóltak. Aztán saját szememmel láttam, hogy a hegyekből rálőttek az egyik szovjet tankra. Hazulról semmi hírt nem kaptam, a feleségem súlyos szívbeteg, féltem, hogy aggódik miattam, ezért jöttem haza. Negyedmagammal. A többi 80 társam kint maradt folytatni az építkezést. Hozzátesszem, hogy a csarnoképítésen dolgozó német és lengyel munkásokhoz augusztus 20-a után, ahogy lehetett, eljöttek hazulról a főnökeik. A mi vállalatunk igazgatója úgy hallottam, csak most utazott ki.



„Bajban mutatkozik meg ki az igazi barát" — mondja Tóth elvtárs, a tsz elnöke

Az érsekvadkerti Magyar—Csehszlovák Barátság Tsz több éves szoros testvéri kapcsolatot tart a határon túl gazdálkodó ipolyszakállasi Csehszlovák—Magyar Barátság Tsz-szel.

— Sokszor, ha odaátról átjön valaki, még a rokonságnál is nagyobb szeretettel fogadjuk. De fordítva ugyanígy van ez, — mondja Sólyom Lajos főkönyvelő. — Augusztusban baráti meghívásra itt a közelben nyaralt az ottani tsz elnökének felesége és gyermekei. Félt, hogy a hazautazásnál nehézségei lesznek, bejött hát hozzánk segítséget kérni. Kocsival levittük őket a határra, megérdeklődtük a túloldali közlekedési viszonyokat, s azon a vidéken, ahol ők nem voltak ismerősek, megadtuk néhány csehszlovák

1021-10-6

1021

Sokszínű program a Szakszervezetek Fővárosi Művelődési Házában

Jelentkezésre nyújtott kar

A kiállítóteremben az utolsó simításokat végzik; percek múlva megnyílik *Kiss Mihály* tárlata a Szakszervezetek Fővárosi Művelődési Házában. A festőművész elfogódottan formálja mondatait.

„Évekig távol tartottam magam a közönségtől. Valahogy úgy éreztem, a rajz, a festészet nem képes annyit megmutatni magából, hogy a gondolatokat, érzéseket igazán közvetíteni tudja, s az ábrázolás fortélyai csupán ujjgyakorlatok, amelyek sokkal inkább távolítják a szemlélőt a valóságtól, mint közelebb vinnék hozzá. A képzőművészet roppant áttételesen hat, nehéz meghatározni, kitalálni, hogyan is ragadjon meg a befogadóban úgy, hogy valóban azt érezze, amit én akarok kiváltani belőle. A formák elvesztették számomra tartalmukat, üres manírnak éreztem mindent, amibe belefogtam.

Persze azért motoszkált a fejemben, hogyan találhatom meg azt a kapcsolatot, amely engem valaha összekötött a rajzzal, a festészettel, s ha már egyszer eljutottam legalább idáig, melyik az a pillanat, amikor a nyilvánosság elé léphetek. Előfordulhat, hogy nem jól választottam, most, a kiállítás megnyitása előtt elfogott némi bizonytalanság; a bemutató jelzi, miként fogadják a kívülállók az én gondolataimat.

Az itt látható rajzok az én szememben ma még vázlatok, mintha csak a kezemet akartam volna bejáratni; úgy vélem, a kiállított anyagból annyi sejlik egyelőre a nézőben, hogy eldöntse: néhány év múlva érdemes lesz-e újra szemügyre venni műveimet, vagy taszítja őt ez a világ. Elidegenedésem tanult mesterségemtől éppen úgy alakulhatot ki, hogy kezdtem külső szemlélőként vizsgálgatni alkotásaimat. A bennem lezajlódó folyamat azt a tapasztalatot érlelte meg, hogy a festészetet meg kell fosztani misztikumától, miáltal az alakzatok a maguk egyszerűségében, szinte a végletekig sarkítva jelenjenek meg. A képek önmagukat alakítják, a vonalak rendbe szerveződnek saját maguktól...”

A kiállításon *Kiss Mihály* fametszeteket, akvarelleket, olajképeket és rajzokat mutat be. E technikai sokszínűség egységes, alakuló szemléletet tükröz. A vonalak szinte mértaniak, ám elhelyezésük, kapcsolódásaik dinamikát, vagy ha a helyzet — a művész — úgy kívánja, hűvös nyugalmat árasztanak. Mégis e formák egy újabb absztrakcióval könnyen kikerekednek, hogy mennyire, ez a nézőtől függ.

Lehet, hogy az alakzatok megmaradnak motívumoknak, de a képzeletben kopjafákká is válhatnak, vagy akár emberpár keletkezhet belőlük, esetleg meghatározhatatlan hangulatú építmény. A rajzok gesztusok, amelyek mögé odaképzelhető a szituáció, ha hajlandóságot érzünk effajta játékra. A szoknyaháromszögek, a nadrágpárhuzamok egyszerűen észlelhetők, s mintegy kulcsként használhatók a többi alkotáshoz. Néhol monotonnak tűnnek az ismétlődések, de megeshet, hogy csak fantáziánk működik gépiesen, és az is, hogy túl hangsúlyosak a stílusjegyek. Egy művész jelentkezésre nyújtott karja e tárlat; kissé kócos képzőművészeti programnyilatkozat.

Kiss Mihály 1969-ben végezte el a főiskolát. Rövid ideig tanított, jelenleg a Népművelési Intézet munkatársa. A rajzhoz visszatalált. Hogy a közönséghez visszatalál-e, a jövő titka.



Hárman a tízesztendős Muzsikás együttesből



„Így emeljétek a lábatokat!”

Pezsdítő ritmusok, tiszta dallamok

Össztánc. Azazhogy összenépi tánc. Népitánc-ház. Táncházmozgalom. Szólánc, amely úgy alkot eleven egységet, mint maga a tánc, egymásba fonódó és kibomló mozdulataival...

A tízesztendős Muzsikás együttes húzza a talpalávalót a Fővárosi Művelődési Házban, amely a táncmozgalom egyik fellegvára. A legendás Bartók táncegyüttestől indult útjára e mozgalom, és szinte futótűzként hódította meg az ifjakat. A Fehérvári úton is évek óta sok érdeklődőt vonz ez a program. Az évadnyitó összejövetelen szintén megtöltik a körtermet.

Az előző órában új lépéseket tanultak, s most azokat alkalmazzák saját ízlésük szerint kombinálva. Persze hamar kiderül, hogy az itt levők zöme korántsem most ismerkedik a népi tánc alapelemeivel. Jó néhányuk mozgásán látszik, hogy valamikor táncoltak, vagy talán jelenleg is tácolnak valamelyik együttesben. Természetesen vannak, akik lábukra sandítanak időnként, vagy szigorú tekintettel kontrollálják lépteiket, ám az élmezőny felhőtlenül szórakozik.

Széki táncok nyitják a „szabad foglalkozást”, a lendületes négyes után a méltóságteljes lassú közben a párok egymást karolva fújják ki magukat. Nemcsak a szemnek, a fülnek is kellemes élményt jelentenek ezek a percek, a szép, tiszta dallamok. Újabb pezsdítő ritmus rázza fel a társaságot, majd rövid szünet után a csárdás hevíti a hangulatot, amely az utolsó szakaszban, a szatmári és mezőségi táncokkal tetőfokára jut.

Igazán önfeledten ropnak fiúk-lányok; egy piros ruhás kislány végre megfelelő táncpartnerre találva boldog mosollyal perdülfordul, többen azt a fiút állják körül, aki képzeletbeli csizmaszárát veri nagy vehemenciával fergeteges szólótáncában. Előttem ifjú hölgy kapaszkodik partnerébe, majd fájdalmas arccal egy székre rogy, bokáját tapogatja. *„A fene egye meg! Annyira fáj!”* Egy ideig még bosszankodik. Egész jól bírta — gondolom, magamban —, már órák óta táncol. Egyszer csak felnéz a mögötte álló fiúra, s elneveti magát: *„Képzeld, lumbágóm van, elektromos kezelésre kell járnom...”*

Kiss Mihály kiállítását *Hintz Gyula* SZOT-díjas festőművész tárlata követi, s a Muzsikás együttessel is rendszeresen találkozhat a közönség: minden kedden a Fehérvári úton várják a vendégeket, s nemcsak a felnőtteket, hanem a gyerekeket is délután öttől fél hétig. Folklórcentrum is működik a Szakszervezetek Fővárosi Művelődési Házában; szeretettel fogadják a népzene és annak története iránt érdeklődőket, neves együttesek fellépésével.

A zenei programok közül nagy népszerűsége lehet a magnósklubnak, amelynek keretében szerda és csütörtök délután—este klubvezető irányításával friss könnyűzenei felvételek között válogathatnak; a tagsági díj havi nyolcvan forint. A moderntánc-klub a hét öt napján tart foglalkozásokat, egyik-másik sorozat keretében a rock and roll, a funky és a twist mozdulataival ismerkedhetnek meg behatóan a művelődési házat látogató fiatalok. Akinek pedig a táncok közben nosztalgiája támadna, péntekenként körülnézhet a „beat-leshelyről”, ahol régi híres együttesek sikerszámainak adaptációit hallgathatja meg a *Memory Band*, a *Shadow* és az *Apolló* együttes előadásában.

A gyűjtőszenvedélyüknek hódolók vasárnap délelőttönként keressék fel a művelődési házat, bizonyára sok cserepartnerre akadnak, a repülés szerelmesei minden hónap első szombatján beszélhetik meg tapasztalataikat, élményeiket.

B. Gy.

Kiss Mihály néhány jellegzetes képe — ízelítő a kiállítás anyagából



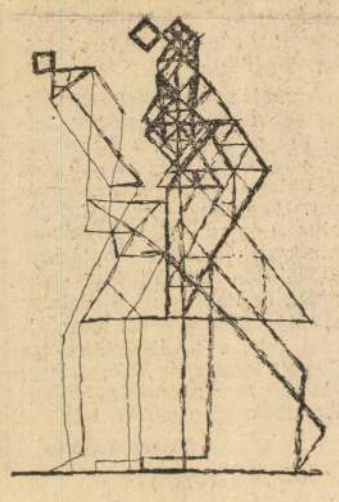

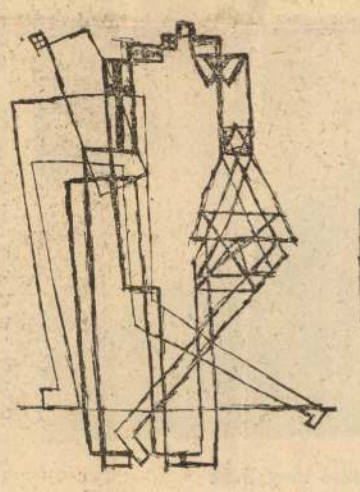

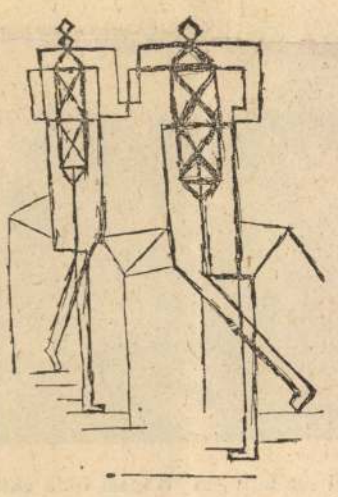

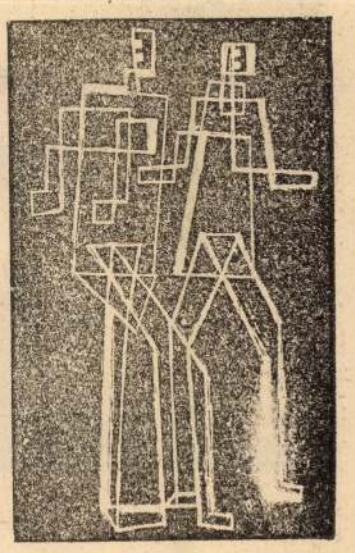

Sem a 140, sem a 100 évvel ezelőtti eseményekről nem tud regélni.

Mert mi is történt 136 évvel ezelőtt? A ráckevei múzeumban egy megsárgult, töredezett szélű plakát a következőket adja tudtunkra: (A plakátot a Honvédelmi Bizotmány nyomatta, s terjesztette Pest, s Buda városában):

„Gróf Zichy Ödön Fejér megyei volt adminisztrátor szeptember 30-án Csepel szigetén, rögtönítélő haditörvényszék által, mint a haza ellenségeivel szövetkező hazaáruló, kötél által 1/2 9 órakor kivégeztetett."

Röviden az előzményekről:

Gróf Zichy Ödön az egyik legősibb főnemesi család szélsőségesen reakciós sarja 1845-től a márciusi forradalomig Fejér vármegye császári adminisztrátoraként tette gyűlöletessé nevét a nép körében. A jobbágyfelszabadító polgári átalakulás után egy időre kénytelen volt visszavonulni, s hogy minél jobban leplezhesse ellenséges beállítottságát, színleg századosi tisztséget vállalt a Fejér megyei nemzetőrségben.

Amikor *Jellasics* intervenciós csapatai elfoglalták *Székesfehérvárt*, Zichy azonnal felajánlotta szolgálatait a horvát bánnak, aki egy menlevéllel és a császári, ellenforradalmi proklamációval a közeledő Róth német tábornokhoz küldte. Útközben *Soponya* határában a lángi pusztán elfogták *Görgey Artúr* előőrsei.

Szeptember 30-án kora hajnalban *Adonyba* szállították, ahonnét Görgey, a Csepel-szigetet és a Duna menti népfölkelés főparancsnoka csak fegyveres erővel, nagy üggyel-bajlást még a bitófa alatt is tagadta a gróf.

A nagy vihart kavaró esemény egycsapásra híressé tette az eddig ismeretlen fiatal őrnagy (márciusban még nyugalmazott hadnagy) Görgey nevét.

Az, hogy Görgey utólag több kötetes önéletrajzában is (kár, hogy hozzáférhetetlen) ezt emelte ki élete legfontosabb mozzanatának, néhány dologra rávilágít. S ezeken az érveken — miszerint ő, a katona törvény szerint járt el, érdemes eltűnődni. Pompás, kemény ember az áruló, aki elvei szerint cselekszik. Szintén pompás és kemény ember maga a hadbíróság elnöke, aki — mert „ő csak katona" — a katonai regula szerint cselekszik. Hol az igazság? A halottaknak mindég igazuk van, a túlélők mindég gyanúsak.

Ezt a kérdést (bár az idei könyvhét slágere lett *Pusztaszeri László: Görgey Artúr a szabadságharcban*, Magvető Könyvkiadó) ma sem tudtuk még megnyugtatóan megválaszolni. S félő: sohasem fogjuk. Változva, aszerint, hogy a társadalmi fejlődés hol tart, lesznek, akik a grófot akasztó Görgeyről végül is, mint áruló'ról beszélnek. Mások a kótyagos grófot akasztó őrnagyból lett megfontolt tábornokról szólnak. Hol az igazság?

Egy biztos. Hiába karakán ez a magas, barna körszakállat viselő gróf, ez az Ödön úr, belőle az utókor már sosem fog nemzeti hőst csinálni. Ez még a kölyök császárnak, I. Ferenc Józsefnek is csak pillanatnyilag sikerülhetett.

Vöő Imre

SZEPTEMBER

A dátum, a dicsőséges pákozdi csata ünnep, a fegyveres erők napja. A legtöbb lékeznek róla. Ha másként nem, katonai munkatársukra gondolnak; egy lapot, leve vőnek: „aztán csak fel a fejjel, visszavárul

Mi, a Szolnoki Papírgyár háromszoros cialista brigádja, a névadónkat köszöntjül gyár *Szeptember 29.* nevét viselő rendés évek óta részt vesznek a pákozdi ünnepség zák az emlékművet. Ezt tettük idén is. A gyár külön buszt biztosított a részünkre. Útunkra elkísértek a gyári pb, szb, KISZ-bizottság és a vöröskeresztes szervezet megbízottjai is.

Bérczi Jenő

Továbbképzés Balatonszéplakon

A Dunaújvárosi Papírgyár szakszervezeti bizottsága vezető tisztségviselői részére 4 napos továbbképzést szervezett a balatonszéplaki üdülőben. September 13-tól 16-ig, két munkanapon és két szabadnapon hangzottak el a különböző előadások.

A továbbképzés ezúttal is fórummal zárult, ahol a még meg nem válaszolt kérdésre várták a tisztségviselők feleleteit. E fórumon a legilletékesebbek vettek részt. Az ágazati szakszervezet részéről **Rét Péterné,** a nagyvállalati szb-titkára, **Bizják József,** s a gyár vezetői: **Bozsits Béla** igazgató, **Topánka György** párttitkár, **Bálint Gyula** főmérnök, és **Pinczés Sándor** szb-titkár, aki nemcsak a fórum egyik résztvevője, de a négynapos továbbképzés szervezője, irányítója is volt.

VISZONTBEMUTATKOZÁS CSEPELEN

Tegnap, október 5-én — folytatva a *Csepeli Papírgyár* és a *Bugyi Tessedik Sámuel Mezőgazdasági Termelőszövetkezet* közti barátság márciusban megkezdett jubileumi rendezvényeinek sorát — kiállítás nyílt a Papíripari Vállalat nagy tanácstermében. Nyáron a vállalat rendezett termékbemutatót Bugyi községben. Most a tsz hozta el áruit, közülük is a legszebbeket Csepelre. S kicsit a történelmét is.

változatos programja jól szolgálja a szakmai kultúrát. Emelkedett például az újítások alkalmazási aránya. Míg 1959-ben benyújtott 406 újításból 131-et fogadtak el és 106-ot hasznosítottak, 1960-ban 338 újításból 165-öt fogadtak el és 146-ot vezettek be. A gazdasági eredmény még ennél is jobban bizonyítja a hatékonyságot. 1959-ben 1,5 millió forint volt az előkalkulált eredmény és 1,3 millió a tényleges, a következő évben 2 millió az előkalkulált és 2,2 millió az utókalkulált eredmény. Ennek arányában az újítói díjak is csaknem a kétszeresére növekedtek.

A Csepeli Papírgyár a felszabadulást követő másfél évtized alatt új, nagyméretű szociális épülettel gazdagodott, elkészültek a sportpályák, Balatonszabadiban üdülő épült, a gyár külső képe — a szinte állandó bővítés, építkezés ellenére is — rendezettebbé vált. A már felsorolt beruházások és rekonstrukciók nyomán 1962-ben a papírgyár termelési értéke 499, alapanyag-gyártása 353, papírtermelése 434, feldolgozott papírtermelése 2516 százalékkal haladta meg az 1948. évi szintet. Érdekes összehasonlítani a Csepeli Papírgyár fejlődését a hazai papíripar fejlődésével. Országos szinten ugyanebben az időszakban a félterméktermelés megkétszereződött, a papírtermelés két és félszeresére, a feldolgozóipari termelés ötszörösére emelkedett. Nőtt a hazai lombosfa felhasználása, csökkent a rostbehozatal. Az eredményekből jelentős rész volt a Csepeli Papírgyáré.

A papírtermelésben változott a gyártmányösszetétel, elsősorban a rohamosan fejlődő csomagolástechnikai igények miatt. Ebben a „versenyfutásban" eléggé lemaradt a karton- és lemezgyártás és a korszerű papírfeldolgozás. A lemaradás későbbiekben a papíripar fejlesztési feszültségeinek forrásává vált. (Valamit segített az 1963-ban Csepelen megkezdett hullámüzemi építkezés. Az már a későbbi évek problémája, hogy az évi 28 ezer tonna hullámtermék előállítására létesült üzem a rohamosan növekvő igényeknek csak egy hányadát fedezte.) A papírfeldolgozás területén leggyorsabban a hullámtermékek fejlődtek, elsősorban 1963 után.

Összességében a 60-as évek elejétől a papíripar fejlesztésének kedvezőbb lehetőségei alakultak ki. A könnyűipari ipar részesedése a korábbi 9-ről 25 százalékra emelkedett, az ipar átlagában pedig 0,9-ről 2,3 százalékra nőtt. A magyar papíriparnak ezen a fejlettségi fokán került sor az iparág átszervezésére, amelyet 1962-től készített elő a Papíripari Igazgatóság. Az igazgatósághoz tartozó gyárak ekkor 72 ezer tonna félterméket, 162 ezer tonna papír-karton és lemezárut, 86 ezer tonna feldolgozott papírárut termeltek mintegy 2,6 milliárd forint értékben. Ez a szocialista iparnak 0,7 százalékát jelentette.

A papíripari összevonás mérlegbeolvasztás útján jött létre oly módon, hogy a gyárak és vállalatok megszűntek, és jogutódjuk a Csepeli Papírgyár lett. Ugyanakkor az 1963. június 5-én kelt 145/VK/1963. sz. miniszterhelyettesi határozat eltörölte a Csepeli Papírgyár nevét, és Papíripari Vállalatra változtatta. A gyárból nagyvállalat lett, a továbbiakban a Csepeli Papírgyár a Papíripari Vállalat törzsgyáraként működött 1968. szeptember 1-ig.

Mares Valéria

(Vége)



A régi tanműhely, a jobb oldali sor közepén Kaposi Béla oktató magyaráz

kor nemcsak a szocializmus építésében való részvétel természetes igényét, hanem az általa képviselt magyar ifjúság tömegeinek akaratát és törekvéseit fejezi ki szövetségünk, amikor azt vallja, hogy hazánk növény- és állatvilágának védelmét, környezeti állapotának javítását fontos nemzeti ügyünknek tartjuk. Hazaszeretetünket is minősíti az, hogyan gazdálkodunk nemzeti értékeinkkel, természetes és teremtett környezetünkkel."

A tavasszal megalakult Ifjúsági Környezetvédelmi Tanács hivatott arra, hogy koordinálja, összefogja az ifjúság különböző rétegeiben folyó környezetvédelmi munkát. A harmincöt tagú tanácsban a kutatómérnöktől a középiskolásig a társadalom széles rétege képviselve van. A június elején Kecskeméten megtartott országos környezetvédelmi konferencián kétszázötven fiatal részvételével tanácskoztak arról: hogyan segíthetne az ifjúság még hatékonyabban a környezetvédelemben.

Az Ifjúsági Környezetvédelmi Tanács támogatásával táborokat szerveznek országszerte. Ezek a környezetvédelmi táborok többféle, sokszínű programot nyújtanak. Fontos, hogy a fiatalok megismerjék, megszeressék és védjék a természetet, az állat- és növényvilágot. Ezt a célt szolgálta például a *debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem* biológia szakos hallgatói által szervezett környezetvédelmi tábor. Itt általános iskolásokkal ismertetik meg a természet szépségeit, ezek megóvásának szükségességét.

A szentendrei Városi Tanács az ifjúsági környezetvédők támogatásával júniusban építőtábort szervezett a Pap-szigeten. Nyolcvan középiskolás, három turnusban, mintegy 160 ezer forint értékű munkát végzett. Jövőre ebbe az építőtáborba már nemcsak Szentendre és környéke iskoláiból, hanem az ország minden területéről várják a fiatalokat.

A természet megszerettetése, megismertetése a célja a *Szücsi erdő* tájvédelmi körzetében működő tábornak, ahol évről évre középiskolások hasznos időtöltéssel tanulják, gyakorolják a természetvédelmet. A kertészeti egyetemisták a szarvasi arborétumban szakmai ismereteik gyarapítása mellett hatvanfős turnusokban kertészeti szak- és betanított munkákat végeznek. A dolgozó fiatalok számára idén a *Hortobágyi Nemzeti Park* nyújt lehetőséget a környezetvédelmi táborozásra.

E táborok tapasztalatait az Ifjúsági Környezetvédelmi Tanács ősszel értékeli majd, ekkor beszélik meg a továbbfejlesztés lehetőségeit is. A tervek között szerepel a környezetvédelmi klubmozgalom fel-

KISS MIHÁLY festőművész kiállítása

1987. január 9–február 1. Fényes Adolf terem

Kiss Mihály festőművész a kíváncsi ember elfogulatlanságával azt keresi, miként lehet a vonalat színbéli és plasztikai értékekkel úgy szembesíteni, hogy mindvégig olyan festő lehessen, aki egyebek között látni és láttatni képes.

A kiállítást rendezte: Feuer Gábor

A MŰCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

KISS MIHÁLY

»KISEBB-NAGYOBB KÉPEK 1984–86«

CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITJA:

FRANK JÁNOS

1987. JANUÁR 9-ÉN PÉNTEKEN, DÉLUTÁN 4 ÓRAKOR

FÉNYES ADOLF TEREM

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI ÚT 30.

A KIÁLLÍTÁS HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL 10–18 ÓRA KÖZÖTT TEKINTHETŐ MEG

Vagy 250 munkát különítettem el erre a bemutatóra azok közül, melyek az utóbbi két évben lettek. A rendezés során dől el, hogy mennyit lehet majd látni belőlük. Mindegyikhez tartozik valamilyen hevenyészett rajzi előzmény, többnyire tenyérnyi, firkaszerű vázlat formájában. (Húszegynéhány ilyen példány a mellékletben látható.) Ezek az elemi rajzok kevés formai elem kombinálásával rendszerint háromféle „tematikus" gondolatkört váltogatnak: „nő", „ház", „arc"; és itt a felsorolás sorrendje a „témák" előfordulásának gyakoriságát is mutatja. A rajzok képpé-válásának kezdetén mindig ugyanaz a kérdés áll: „Hogy nézne ki ez színben?", vagy „Milyen volna, ha színes lenne?". A képi-színes megoldások felvetődése olykor megáll egynél, előfordul viszont, hogy kettő, esetleg háromféle színes változat is születik ugyanahhoz a rajzos kezdeményhez. A színes variációk az azonos kompozíciós vázhoz való kötődésükkel együtt esetenként akár önálló megoldási lehetőségnek is mutatkozhatnak. A rendezés során mégis igyekszem együtt tartani a képpárokat, vagy a hármas sorozatokat: a közös eredetet felfedő, összekapcsolódó és elváló részletek jobb áttekintésére. Az anyag egészének megrendezésében is az egymásra vonatkozó, egymásból lett, esetleg létrejöttükben is egymást követő-kísérő lapok együtt-tartásának módszerét alkalmazom, (amennyire lehetséges), mert a munkák általában egymást keltő-kiváltó kialakulásának folyamatával szoros függésben maradtak együtt.
A képeknek ez a társas hajlama, csoporthoz húzó jellege, halmaz- vagy sorozatszerűsége, a jelzett „témákra" visszatérő-ismétlődő motívumokból fűzött változatok nagy száma szükségtelenné tette az egyes lapoknak külön címmel való azonosítását. A válogatásban olajfestékkel és vizes festékkel (akvarell és temperafestékek, gouache, színes tinták, nescafe, diófapác, acryl stb.) szerepelnek. A vizes lapok zöme A/3-as, kisebb részük A/4-es ívre, az olajképek többsége kb. 30 × 40 cm-es lapra készült, és van mellettük néhány nagyobb karton is (40 × 70, 70 × 100).

KISS MIHÁLY

KISS MIHÁLY KÉPEIRŐL

Rossz kritikusi – ha úgy tetszik: művészeti írói – beidegzésből sokat gondolkodtam azon, hogy **történetileg** hogyan is lehetne helyére tenni (az új eklektika korában mit is tehetne az ember!) akvarellnek, olajképnek, rajzoknak azon sorozatát, melyet néhány rögtönzött tárlaton Kiss Mihály tárt elibém, s melyet majdan a nagyközönségnek – most már „szakszerű" tálalásban – én kell, hogy bemutassak. A helyzetet két dolog nehezíti. Az egyik, hogy ezek a képek – legyen ez csak a művészettörténet már abszolvált ember üldözési mániája – minduntalan a klasszikus avantgard forma- és motívumkincsével tolakszanak elő, anélkül, hogy az egész idézésének, vagy akár csak idézgetésének tűnnének. (Hogy miért nem stílusimitáció, és miért nem posztmodern, arról később.) A másik nehézség – és ez még misztikusabbá teszi az összhatást – az, hogy Kiss Mihálynak nincs (legalábbis művészi-) életrajza (legalábbis nem tartja fontosnak ezt közölni).
Kezemben egy katalógus: 1984-ben a Szakszervezetek Fővárosi Művelődési Házában bemutatott Kiss-féle munkáké. 1986 tavaszán a Fényes Adolf Teremben én rendezhettem kiállítást abból a gyűjtésből, mely a budapesti falak firkáinak, vésetinek-karcainak sokszínű, és mégis határozott kollektori ízlésről tanúskodó képét adta. Van tehát előélet! – sóhajtok fel megkönnyebbülten, s ezt az érzést prolongálhatónak találom, amikor észreveszem az akvarelleken azokat a motívumokat, melyeket a graffitiből már ismerek. Ám tagadhatatlan, hogy ez a réteg csak a munkák egy részében jelenik meg. Látszik, nyilvánvaló, hogy az ábrázolás lélektana mélyen izgatja festőnket (nevezzük őt az alkalomhoz illően így),darabjain mégis a művészet történetében már sokszor elvégzett analízis derivátumaival találkozunk.
Műveinek egy csoportját azok a vízfestmények képviselik, melyek leginkább a **kubista** stíluskategóriával jellemezhetők (jobb híján: megnevezhetők). Kiss Mihály munkái zömében csupán néhány leegyszerűsített motívummal dolgozik, ilyen a stilizált emberalak, ház vagy templom, bútor-szék, vagy más tárgyak. A kubista kollekció kitüntetetten a házikóké. Vonalas, szerkezetet (vagy inkább szerkesztést) megmutató geometriájuk szórakoztató; időnként mintha egy gigantikus sejt osztódásával jönnének létre, ellenőrizhetetlen-irányíthatatlan nekiszabadulással, mégis könnyedséget és megbízhatóságot sugallva; időnként, apró kockák zöld-kék-vörös-sárga-narancsából pointillista ízlésű világmodell kerekedik. Kiss Mihály körbejárja az analitikus és a szintetikus stílusfázisokat is, anélkül, hogy igazán el kívánna mélyedni bennük. Ha tetszik neki, a színezéssel-árnyékolással plasztikitást ad a formáknak, ha úgy látja jónak, a vastagon meghúzott léniák hordozzák a konstrukciót, a színek hálózata csak egy dekoratív alap a sík belsejében. Játék az egész. S, hogy ne legyen teljesen lezárható, megjelenik egy **chagalli** (vagy inkább **kondori**) angyal a város fölött átúszva, egy intő, mennyei kéz; bejátszik a szürrealizmus, itt van Kelet-Európa, még mindig abszurd és otthonos.
Az emberi figurával fémjelzett lapok két „stílusszakaszra" oszthatók. Az „**aktivista**" rész persze legalább annyira árulkodik **Cézanne** tanulmányozásáról, mint **Kmetty** és **Bortnyik** ismeretéről. A történetnek megvan a kis magánmitológiája, két, vagy három nőalak interakciója a váz (Kiss Mihály „hajló vonalas nők"-nek nevezi őket). A színtér megintcsak a sík, az egymásra néző,egymásnak gyürkőző, vagy egymásnak éppen hátat fordító figuráknak ez persze nem ad viszonylatot. A háttér, (ugyanabban a síkban van, csak éppen statisztaként viselkedik) a házikók már ismert kockája, a színháló megosztja ugyan a figyelő szem energiáját (talán ez is a célja), de így is erősen átüt az a feszültség, amely a vonalból kibontakozó, a vonal által leláncolt emberi alak születésekor keletkezik. (Távoli a hasonlat, de ugyanarról az effektusról van szó, mint **Michelangelo rabszolgái** esetében.)

„Szögletes vonalú nők", (K. M.) – ez a **konstruktivista** réteg a legkiérleltebb, legsokoldalúbb. A már ismert cselekvések folytatódnak ezen a sorozaton, mégis az előzőével ellentétes hatásba csapnak. Amikor először voltam a műteremben, csak ezeket a műveket láttam, és akkor nem véletlenül jutott eszembe, hogy a húszas évek szovjet avantgardjához hasonlítsam őket. Azóta rájöttem, hogy közvetlen mintát, előképet az előőrsben nemigen találnék, de az egész jelenség szelleme, – autonóm művészetet teremteni, és azt autonóm társadalommal hozni korrelációba – hajszálpontosan egyezik Kiss Mihály törekvéseivel. Ő azonban már illúziók nélküli. Példabeszédét inkább humor és irónia fűszerezi, az ő univerzális embere átalakul tárggyá, házzá, bútorrá; vagy éppen abból keletkezik; vagy éppen valami köztes fázisban figyelik egymást (és a jövőt), gyanakodva. Kicsúszik egy-egy metafizikus hatású, **Egry**-s tájat a háttérben felvillantó olajkép is, de a domináns a sárga-zöld tónus kissé esetlen, de kedves neobarbár emberkéje marad. Egyszerre az is nyilvánvalóvá válik, hogy a szex már nem számít (ha a nőből nem is lesz férfi, de ölének háromszöge a hegyéről a talpára fordul – nem materializmus!); az alakok önálló fejlődésbe csapnak és a festővel közösen találom meg az egyik lehetséges végeredményt: egy emberpárt, mely akár **Vera Muhina Munkás és kolhozparasztasszony**ának analízise is lehetne. (Ez pedig eszembe juttatja a „hajló vonalas" széria arcukat tenyerükbe temető figurácskáit, melyek viszont a **Kiűzetés a paradicsomból** témát asszociálták.)

Egy az eddigiektől külön álló (mert történeti meghatározottságtól mentes) anyag – a dolgot megintcsak nem pontosan fedő, de jellemző elnevezéssel – az **újhullámos** festményeké. Itt találhatók meg a legnagyobb számban azok a motívumok, amelyek Kiss Mihály graffiti gyűjteményéből ismertek. A virág, kéz, szív, széttárt lábak, teáskanna stb. rasztere végül emberi arcot formáz. Ebben most aktív szerepe van a korábbi műveken is alkalmazott színfolttechnikának, amely tudatosan számol a látás fiziológiájával.

Végső soron – ez nem a graffitis széria tanulsága – Kiss Mihály festményeinek az alapja a rajz, pontosabban a vonal. Ebből indul ki (ilyen szempontból szerencsés, hogy jelen katalógusban – egyébként technikai okokból – főként rajzokat tudtunk reprodukálni), ezeket a vázlatokat dolgozza ki sorozataiban olyan szempontból, hogy miként lehet a vonalat szín és plasztikai értékekkel is ütköztetni, szembesíteni. Sokféle attitűdöt érzek ebben a tevékenységben: a fauszti mellett egy kicsit a technokratáét, egy kicsit a kíváncsi emberét és a naiv gyermekét is. S, ha eredetileg – a státuszbesorolás kényszere okán – Kiss Mihályt, az amatőr festőt a marxi kommunizmuskép „**egyebek közt fest**"-ő emberre prototípusaként véltem felfedezni, ma – a realitásokhoz ragaszkodva – inkább ezt érzem találónak: olyan festő ő, aki **egyebek közt lát**.

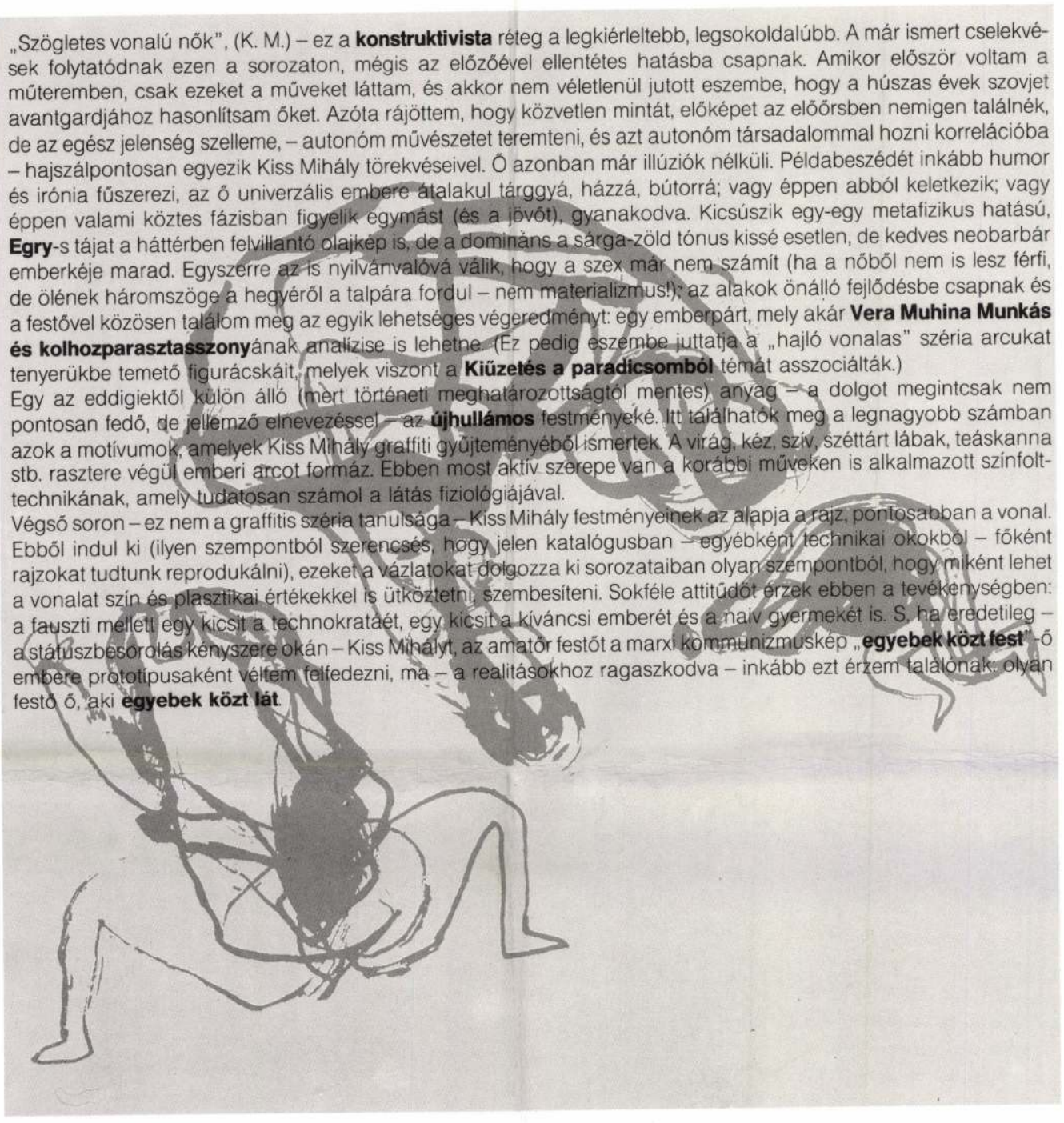

F E U E R G Á B O R

Kiss Mihály 1946-ban és Budapesten született. Az Országos Közművelődési Központ (volt Népművelési Intézet) munkatársa kilencedik éve, 1969-ből való és a Képzőművészeti Főiskola jegyzi szakképzettségét: ez rajztanár-grafikusművészként hitelesíti. Hogy tennivalóit a képzőművészettel aprólékosabban felfogja (vagy hogy e tennivalók elől kitérjen? – minek ezt épp itt firtatni most már!) különféle más tennivalókba bocsátkozik a termelés és alkotás egyéb területein, sorsát hosszasabban nem egy amatőr színház alkotóközösségével osztva meg és fel. [Vö. még: „. . . mi nem voltam én? . . ." (Pilinszky)] A közelmúltban néhány évet a budapesti falfirkák fotódokumentációjának gyűjtésére fordított, s több előzetes bemutató után lezárt gyűjtéséből a legteljesebb válogatást 1986-ban adta közre a Fényes Adolf Teremben. A 70-es évek végétől és a 80-as évek kezdetétől elébb lakásviszonyai, majd megélhetési körülményei, legvégül emberi kapcsolatai tartósnak tűnően elrendeződhettek (miután mindezekre irányuló korábbi számításait, reményeit és elkötelezettségeit fel is függesztette). Így aztán hovatovább lehetősége adatott szabadidejének növekvő hányadát arra fordítani, hogy megművelje a képzőművészetből azt, amit abból művelni neki kell, neki érdemes. Korábbi munkáit 1984 őszén a SZFMH mutatta be.

Kiss Mihály

◆

Kisebb-nagyobb képek címmel Kiss Mihály festményeiből nyílt meg kiállítás pénteken, a Fényes Adolf teremben. Ezúttal az utóbbi két esztendőben készült festményeit tárják a közönség elé. A dekoratív színbontású akvarellek és olajképek a konstruktivista irányzat sajátos változatai, egy-egy téma elvont, absztrakt megfogalmazásai. A tárlatot február elejéig tekinthetik meg az érdeklő-

✱

Magyar Nemzet 1984. 1. 10.

Kiss Miklós
kárpitos

Uj Magyar Otthon kiállitás, 194o.Budapest.
katalogusa 26 lap

Kiss Miklós

tatai farekas

l.

Ezredevés kiáll

XIII. cs. 20. C.

KISS Mihály

SZEMADÁM György: Kiss Mihály. = Magyar Narancs. III. évf. 15.sz. 1991. julius 25. 14.p. ill.

Narancs Galéra

KISS.M.

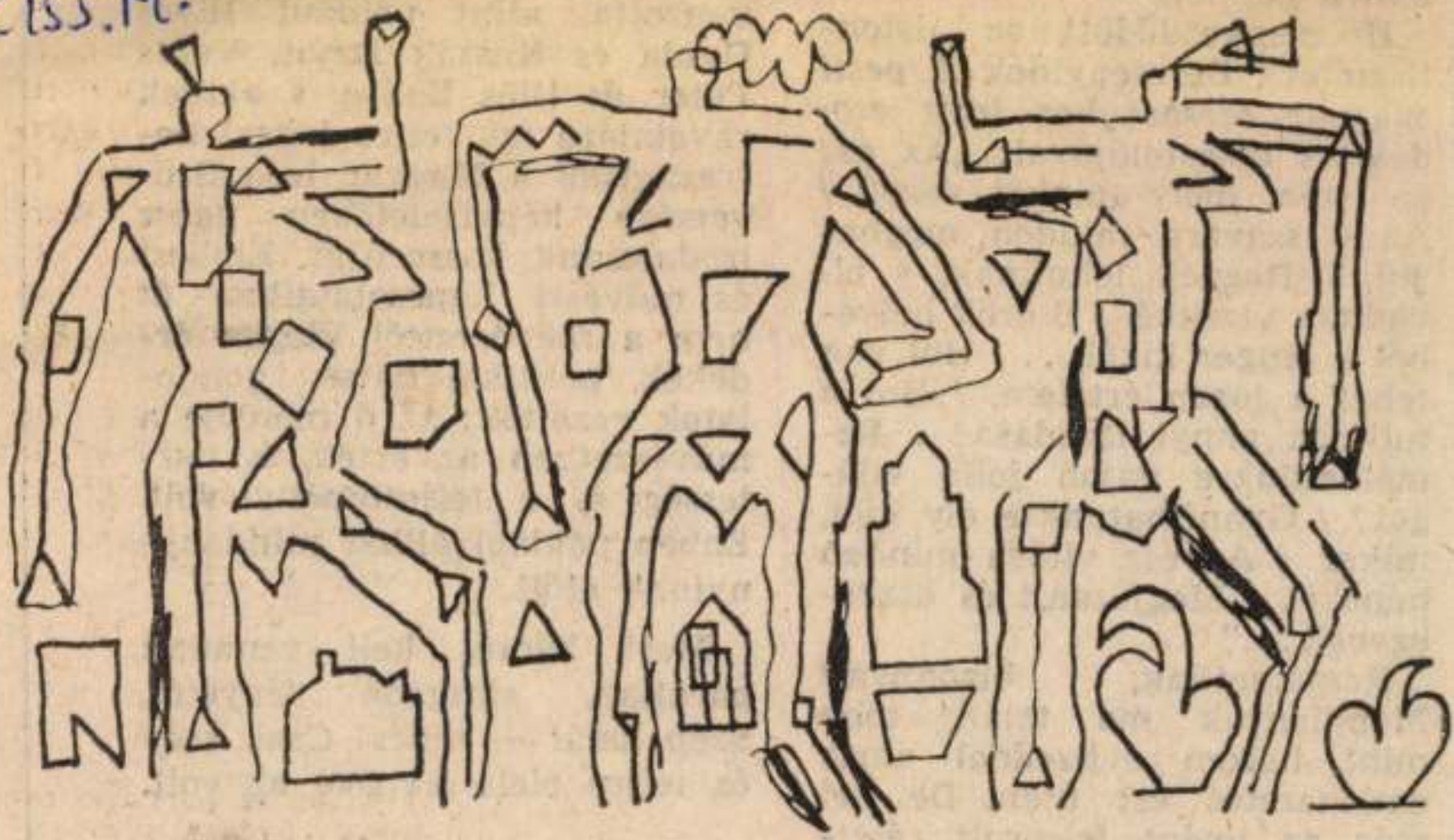

Kiss Mihály rajza

1988. SZEPTEMBER 9.

É S

templom bemelegült; küldhetem a papnőt."

És megkezdődött az „istentisztelet". Berzsenyinek *A pesti magyar társasághoz* írott csodálatos episztolájával: „Az ész az isten, mely minket vezet, / Az ő szavára minden meghajul, / Hegyek lehullnak, s olvadnak vizekké, / S örök helyéből a tenger kikél . . . / Hol van tehát a józan értelem, / Hol a tudósok annyi izzadása? / Remélhetünk-e vajon jobb világot? / Gyaníthatunk-e oly időt, mikor / Az ész világa minden népeket / Megjózanít és öszveegyesít . . ."

Remélhetünk, bizonnyal! Mondhatjuk ma talán, több mint három évtizeddel amaz emlékezetes est után. De ezt már az imént felsorolt résztvevők, s az akkor még teljes

dalmunk oly e[illegible]tétes szellemeit is magához vonzotta, mint például Illyés Gyula és Kassák Lajos, Veres Péter és Illés Endre, s akinek ravatalára így teljes joggal helyezhetjük a Magyar Írók Szövetsége képviseletében egész irodalmunk koszorúját. Emberi és művészi kapcsolataiban őt nem a művészettől idegen érdekek, politikai hátsó gondolatok vezették; az ő mércéje a művészetben az érték, a tisztesség és a teljesítmény volt. Ebben például állhat mindannyiunk előtt.

Most búcsút kell vennünk páratlan, elragadó lényétől. Szép halál — nincs! Csak szép és teljes élet! Az övé az volt.

Major Ottó

KISS Mihály

ÉS XXXI. évf. 46.sz. 1987 3.p.

Kiss Mihály rajza

helyzetet a rendelkezések hagyományos bikkfanyelve, s az a tény, hogy számos bekezdés zavaros, ellentmondó és/vagy hiányos. Ami csupán az újsütetű olvasók számára lehet meglepetés. A jogászok tudják, az előírások tényleges értelme csak a gyakorlatban szokott kiderülni, amikor az illetékes szervek szóban vagy írásban megadják az IRÁNYELVEKET — tehát hogy miként kell érteni azt, amit nem lehet érteni.

Néhány fontos táblázat hibáktól hemzsegve került a közlönybe, amint erről dr. Kupa Mihály (van-e, ki e nevet nem ismeri?) a tévéhíradóban tájékoztatta a lakosságot. Neki tudnia kell, hiszen sejthető, hogy a rendelkezések zömének (társ?)szerzője. Hm... ha az állampolgár adóügyben téves adatokat szolgáltat, komoly büntetést fog fizetni, olvasom dr. Kumelnek. Dr. Kupa célzott rá, hogy ezután a témával kapcsolatos, a sajtóban megjelenő közleményeket is ellenőriztetni kéne. Ettől már csak egy ugrás a KELL — borsódzik tőle a hátam, nem szeretem, ha az olvasón kívül bárki más ellenőrzi, amit írok.

Változnak az idők. Jogalanyiságunk jelentősége megsokszorozódott, most már nincs mese, mindenkinek meg kell tanulnia jogszabályul. És még sok más „idegen" nyelven. Az én nemzedékemet még úgy nevelték, hogy h becsülettel dolgozunk, évről évr egy kicsivel többet fogunk keres ni, jobban fogunk élni. Ha tisz tességgel kijárjuk iskoláinkat - TANULUNK, TANULUNK, TA NULUNK! —, visszük is valam re az életben. KAPUNK lakás ADNAK állást, ingyen vagy fill

…ben a versben is és a feltámadás különössége meglepi a feltámadottat is.

s ítélettel fenyegetik,
kit már keresztre feszítettek.
Lehet, hogy Jeruzsálem környé-

…nak legszebb élménye. Ezért nemcsak feltámadni, meghalnia is érdemes volt.

KISS MIHÁLY

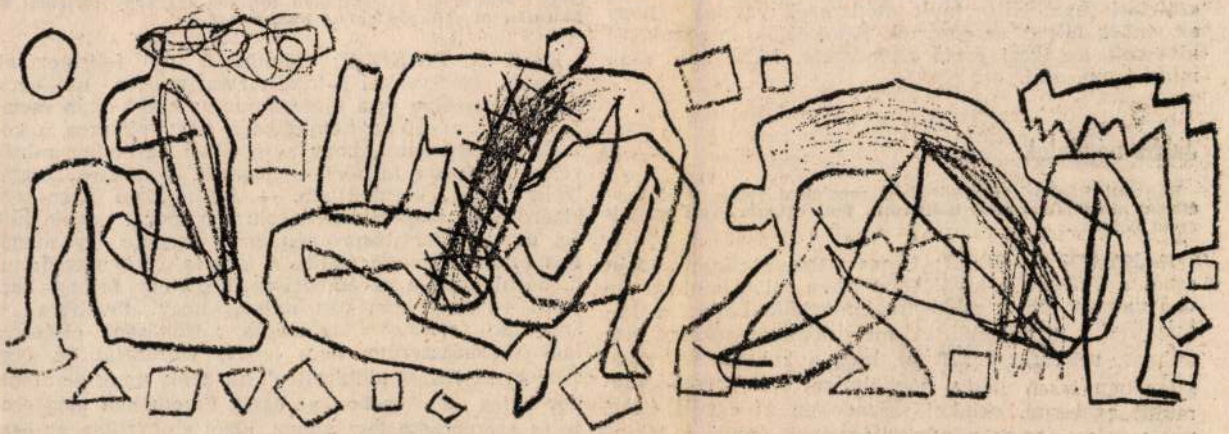

Kiss Mihály kiállítása május 14-én nyílik az Óbudai Pincegalériában

1991/19. sz

szabadságukat, mások azonban erre kényszerülnek. A börtön a születéssel kezdődik. A társadalom, a szülők megtagadják azt a szabadságot, amely mindenki születési joga. Kifinomult módszerek vannak, hogy az ember féljen az érzéstől. Körülöttük mindenkiből kiveszett az igazi érzés természete. Mindenki csak mímeli azt, ami.

Jiddis népdalok

Kányádi Sándor már kötetben megjelent jiddis népdalfordításai most lemezen is hallhatók. Volt egyszer, volt egy kis zsidó címmel.

KÁNYÁDI SÁNDOR: Nincs tiszta etnikum talán sehol a világon, s kiváltképp itt, a mi tájainkon. De van valami, ami a zsidó arcot megkülönbözteti a többitől, ez a zsidó tekintet, mely több évszázados riadalmat, rettegést örökít át, még a keveredett zsidó szemében is. A jiddis népköltészet sok hasonlóságot mutat azokéval, akikkel századokon át együtt éltek. Sajátossága ennek a népköltészetnek éppen a tekintete. A tragikusan fájdalmastól a csúfondárosan át,

pszichoanalitikus, Erik H. Erikson tanulmány... gyobb analízissel. (A fiatal Luther), és néhány kisebb ta nulmánnyal. Erikson ezekben az írásaiban az ifjúkori iden titásválságot vizsgálja nagy alapossággal. Az élvezetese megírt szövegben a lélektanon túl, sok érzékeny történeti é filozófiai megállapodásra is bukkanunk.

ERIK H. ERIKSON: Mindazon új felismerése nyomán, amelyekkel a totalitarianizmus, a nukleári háború veszélye és a tömegkommunikáció okán szem be kellett néznünk, kénytelenek vagyunk arra a kö vetkeztetésre jutni, hogy a múltban az ember mind végig „pszeudo fajták" — törzsek, nemzetek, osztá lyok, reglók, kasztok stb. — formájában jelentkez kizárólagos csoportidentitásokra alapozta ideológiái Az ember identitásproblémáinak eredete így magá ban az evolúcióban rejlik. A kérdés a következő: tu domásul veszi-e az emberiség, hogy egy fajhoz tar tozik — vagy arra van ítélve, hogy továbbra i „pszeudo fajokra" tagolódjék, örökösen eljátszv (egy szükségszerűen nem teljes) változatát az „eg csoport az összes többi ellen" harcnak, amíg az atom kor kétes dicsőségében az egyik csoportnak elég ere je és szerencséje lesz ahhoz, hogy elpusztítsa az ösz szes többit egyetlen pillanattal saját pusztulása előtt

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Kiss Miklós

NÉPSZAVA
1984 JUN 30



Kiss Miklós

PARTI PIHENŐ

eti ellátást
A további
mtitkár át
itüntetéseke
z egészség
dományozot
olgozóknak
ájuk elisr
Kiváló Ori
5-en, a Ki
ész kitüntet
ették át.
rt kitüntetés
égügyi dolgozót részesítet-
ek.

„Szőnyi Tibor" Városi Kórhá
és Intézményei igazgató főorvos
helyettese;

Központi vezetőségi ülés a HVDS

Dr. Sali Ferencet választották a szakszerveze

Pénteken ülést tartott a He-
yiipari és Városgazdasági
olgozók Szakszervezete köz-
onti vezetősége. Meghallgat-
a a gazdasági év indításá-
ak, az első öt hónap gazdál-



MDK

Kiss Miklós, misztótfalusi

Csaberdélyi reneszánsz 86. l.

Kis Miklós, Misztótfalusi (3)

1690-ben Teleki Mihály tamogatásával Kolozsvárt telepedett le, ahol átvette

(irodalmához: Ferenczi Zoltán: A kolozsvári nyomdászat története. Kolozsvár, 1896. Ezt egyébként lásd 11).

a ref. egyház nyomdájának vezetését. Megnősült 40 éves korában, majd berendezte nyomdáit s munkához fogott. Műszödése alatt kiadványainak szaina közel száz. Ujra öntötte a ref. egyház kopott betűit s maga (erdélyi) szainára is öntött betűket. Metszett és öntött magának héber betűket, melyekkel az első magyarországi héber nyomtatványt nyomtatta. Mint betűmetsző a maga idejében országos hírű volt. Élete ~~[illegible]~~ vége felé sok és elkeseredett harca volt ellenségeivel, papokkal és tanárokkal, akik ortografiai* törekvéseit félreértve ellene törtek. ~~[illegible]~~ Egy szemvedéles hangu nyomtatványt adott ki a maga mentségére és védelmére, amelyért 1698 jun. 13-án Nagycnyeden a

/.

* és nyelvészeti

(4)

szász templomban nyilvánosan bocsánatot kellett kérnie. A megszégyenítő elbánás megtörte Kis büszke önérzetes lelkét, a tulhajtott testi és szellemi munka megtörték s beteggé tették. Szélhüdés érte, három évig mint élő-halott élt s meghalt Kolozsvár 1702 marc. 20-án.

irál

Dr. Dézsi Lajos: Misztótfalusi Kis Miklós. (1650–1702.) Budapest, 1898. (Magyar Történeti Eletrajzok XIV. 4 füzet).

Szpulafehérvár (Nagyszeben) III. 173

(épitt Mezsi nagy) és átfolyás

Kis Miklós, misztótfalusi

erről.

Csernátoni Gyula: Tótfalusi Kis Miklós. Kolozsvár, 1894.

lásd Dr. Szinnyey: Magyar írók az irodalom miatt és életr. revíziója végett.

Samek.

(2) Kölfségeit fedezze, saját munkája mellett vállalt egyéb munkát is; betűmetszést, betűöntést stb. – Mikor a betűmetszés művészetében tökéletességre emelkedett, egy betűért egy tallért kapott. Arméniából örmény betűket is rendeltek nála. Lengyel, Svéd és Németországból és Angliából is eljöttek hozzá betűkért, sőt szerzőkeren is megfordult Angliában. 1686-ban Artsil, Imereth királya részére metszette a georgiai abcet. Ez időben Medici (III.) Cosimo toscanai nagyherceg firenzei nyomdájának betűit Kissel metszette és öntette Amsterdam-ban. A nagyherceg meghívta Firenzebe is, de ő a meghívást nem fogadta el. XI. Ince pápa szintén öntetett vele betűket. Becsbe küldött betűmintáisól sig nyilatkoztak, hogy annal szebbet soha sem láttak. 1689 ± Lipsén és Lengyelországon kercsztül hazajott. Lengyelországban biblíáit lefoglalták. III. (Sobieski) János lengyelkirághoz ment panaszra, ahol elrendelte lefoglalt könyvei visszaszolgáltatását. Mindán könyveit visszakapta egyelőre Kassán ~~telepedett le~~, állapodott meg, de csakhamar Debrecenbe ment, ahol jobban ~~[illegible]~~ élte értékesíténi bibliáit.

± minden holmijával

Gyulyás Pál III. 152, 153, 169, 174.

Kis Miklós, misztótfalusi

(1)

betűmetsző, betűöntő és könyvnyomtató, egy hollandi egyetemi tanár szerint minden belgát felülmult a betűöntésben és metszésben, ki örmény és georgiai betűivel a magyar nevet messze keleten is ismerté tette; megjelenése a magyar nyomdászat ujjászületését jelentette.

Misztótfalusi vagy Tótfalusi Kis Miklós 1650-ben született Alsómisztótfalubban (Szatmár m.?) 1662–1666 körül Nagybányán. 1666–1677 Nagyenyeden tanult, 1677–1680. Fogarason rektor, 1680. Amsterdamba ment, ahol Blaeu Jánosá Péter híres nyomdájában tanulta a könyvnyomdászatot. 3 évig volt Amsterdamban s megtanulta a betűmetszést, matrix-készítést, betűöntést és nyomtatást s azután saját költségén ~~[illegible]~~ kinyomtatta a Károli Gaspár féle bibliát, melyet 1685-ben készült el. Azután külön, kisebkiadásban kiadta az Uj-Testamentomot és Szenczi Molnár zsoltárfordítását. Hogy a bibliakiadás fordult

Kis Miklós, Misztót-
falusi

lásd:

Misztótfalusi Kisch

és Tótfalusi Kisch

alatt is

Kis Miklós, misztót-
falusi
„betűmüves"

lásd

M. Tótfalusi Kis
Miklós alatt is-

ymeltóságú
óságos
ységos
ntetes

7360 sz.

Műemlékek
Orsz. Bizottsága
Brest.

34 számla szerinti könyvküldeményt.

hó 28 nap.



KIR. MAGY. EGYETEMI NYOMDA
KÖNYVESBOLTJA
Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 18.
Telefon: 189-540 és 186-281.

Kis Miklós Tótfalusi

l.

Biró Erdmüv

13. l.

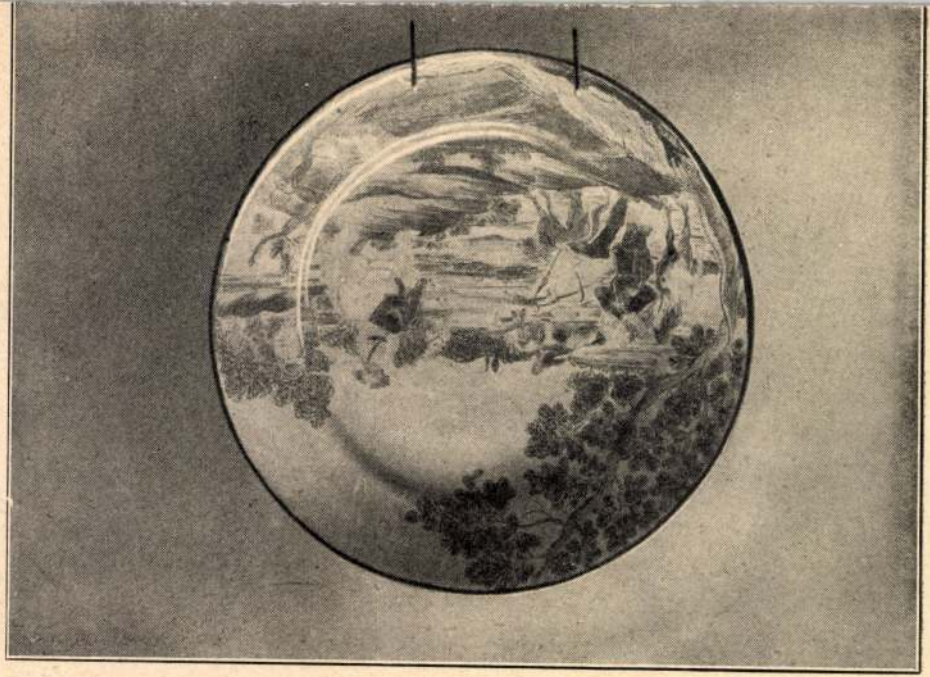

Totfalusi Kis Miklós

lásd

M. Körösszemle

1902. 74 l.

198 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök

a

8. sorsz. Műhelyi min

Kiss Miklós, misztótfalusi) IV. 175.

Mur. ev. Könyvt. Őrsitő.

Kiss Miklós

Kiss, Miklós

Misztótfalusi

Hova teszi

Szinnyei?

Oda teendő!

Thália IV. 210.

Kis Miklós, Misz-
tótfalusi

wod

Pásztortűz
1924. 209. l.

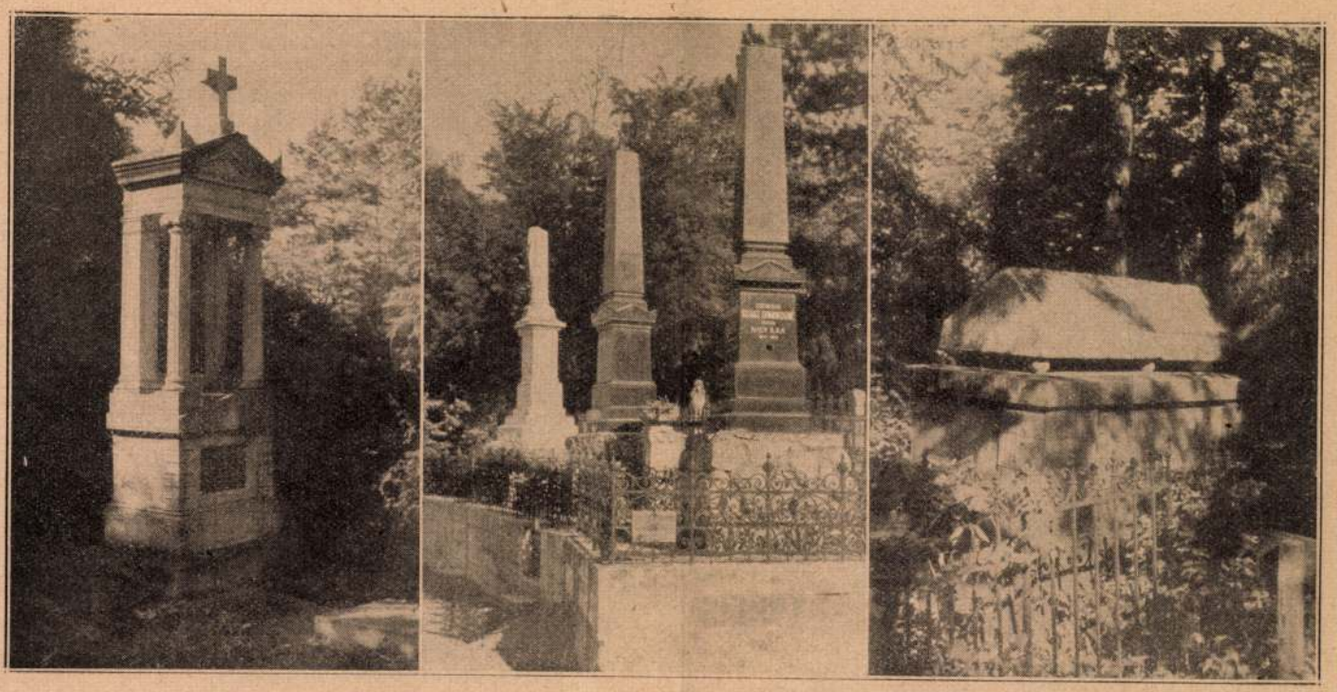

Halottak napja. Történelmi síremlékek Kolozsvár házsongárdi temetőjében. Pohl Béla fényképei

Jósika Miklós báró és felesége,
Podmaniczky Júlia bárónő sírja.

Sírverse:

Két szívnek porlad itten drága hamva,
Két szívnek álma itten teljesül,
Szabad hazában boldogan nyughatva
E drága földdel poruk elvegyül.
Költő, örülhet lelked fenn az égben,
Nem rab honod, mi ott is fájna még,
Mit festél annyi tündér bájos képben,
Megadta nemzetednek a nagy ég.
S a hű nő itt is egyesül veled,
Megadta neked a hű kegyelet.

Nagy Péter,
Bartók György,
Szász Domonkos,
három nagyhírű református püspök sírja

Tóthfalusi Kis Miklós úttörő nyomdász és betűmetsző sírja (1650—1702). Az európai hírű könyvnyomtató halálának 200. évfordulóján emelték a kolozsvári könyvnyomtatók

Sírfelirata:

Az igazságért ő is szenvedett, búsult lelke
Századok után örül diadalán.

tettem egymásután két pohár pezsgőt, hogy jobb kedvre hangoljam magamat. Éreztem, hogy bárgyú és esetlen vagyok. Néhány percig el is csevegtünk, nem tudom én, micsoda semmiségekről, aztán hirtelen eszembe jutott, vajjon vége van-e már az Operának? A hátam mögött megkondult az a rekedt, kis althangocska:

— Nem, nem, nekem sietnem kell.

A férfihang marasztalta.

— Hiszen még nincs vége az előadásnak.

Hopp, az illető hölgy azt mondta a férjének, hogy színházba megy. Színházba? Talán éppen az Operába? Valami furcsa, fájó érzés nyilalt át a szívemen. Eszembe jutott a bayreuthi eset, amelyet az előbb mondott el barátnőm. Férj és feleség . . . Eh, ostobaság.

— Hát jó, még tíz percig maradok, — hangzott át a deszkafalon és ez a hang — teringettét! — szívdobogtatóan hasonlított Lenke hangjához.

Nem tudtam uralkodni magamon. Felugrottam.

— Bocsásson meg, azt hiszem, hogy itt a hátunk mögött egy nagyon derék, de nagyon szerencsétlen barátom felesége vacsorázik a szeretőjével, — füllentettem égbekiáltó bambasággal, — bocsásson meg, meg kell néznem, hogy nem csalódtam-e?

Dóra csodálkozó szemmel meredt rám és én elszégyeltem magam.

— Igaza van. Mi közöm van nekem a dologhoz!

Öt perc mulva beláttam, hogy nem bírok magammal.

— Most jut eszembe, hogy telefonálnom kell a bankba.

Körülnéztem, hogyan lehetne bekukkantani a hátam mögött lévő lugasba. Elpirultam. Nem, ezt még sem lehet. Mást gondoltam. Elrohantam a telefonfülkéhez és felhívtam az Operaházat.

— Vége van már az előadásnak?

— Tíz perc mulva vége.

Visszakullogtam és erőltetett mosolygással panaszkodtam, hogy negyedóra mulva újra fel kell hívnom a bankot. Fogalmam sincs arról, hogy mivel telt el az a negyedóra. Hátam mögött ezalatt vidáman koccintgattak és a hölgy, úgy látszik, már nem tartotta olyan sietősnek a hazamenetelt. Helyes, ez az én malmomra hajtja a vizet. Negyedóra múlva felhívtam X-éket, ahova Lenke az édesanyjával teára igérkezett. Onnan azt a választ kaptam, hogy Lenke még nincs ott. Úristen, mit tegyek? Odamentem az egyik pincérhez.

— Hány kijárata van ennek a helyiségnek?

— Egy, nagyságos uram.

— Biztosan tudja?

A pincér nevetett.

— Aki innen eltávozik, erre kell, hogy menjen, — mutatott a bejárat felé.

Megnyugodtam. Legrosszabb esetben kiböjtölöm a képviselőt és a vele lévő hölgyet. Előttünk kell, hogy elmenjenek.

Félóránál tovább nem bírtam ki azt az elkényszeredett, kétségbeesett, lélekfárasztó, gyötrelmes fecsegést, amelyet mi ketten, Dóra és én véghez vittünk. Rettenetes erőfeszítés volt. Közben mindig azon törtem a fejem, vajjon X-éket felhívjam-e mégegyszer, vagy inkább hazatelefonáljak, vagy ne tegyek semmit, vagy várjam meg, amíg a képviselő a hölgyet kikíséri? Otrombának, becstelennek és aljasnak éreztem magam És olyan izgatott voltam, hogy nem tudtam titkolni. Barátnőm sértődött arccal indítványozta, hogy men-

Uj Idők 1931. 45. sz.

jünk haza. Vagy menjünk máshova. Menjünk kocsikázni, vagy menjünk ki a Margitszigetre.

— Nem, itt pompásan érzem magam.

És közben úgy éreztem, mintha a pokolban volnék. A hátam mögött ülők új pezsgősüveget bontottak. A mennykőbe is, ennek a dőzsölésnek soha sem lesz vége. Öntudatlanul felugrottam és megint elrohantam a telefonfülkéhez. Felhívtam X-éket.

— Lenkét kérem egy pillanatra.

— Csak a mamája van itt.

— Hol van Lenke? — ordítottam eszeveszett kétségbeeséssel a telefonba.

— Mi a baja magának? — kérdezte elszörnyedve az anyósom. — Lenke meggondolta magát, az Operából egyenesen hazament. Jobb volna ha már maga is otthon volna.

Lecsaptam a kagylót. Szent ég, hát ennyire jutottunk! Ezt nem hittem volna. Lenke összejátszik az anyjával. Elhatároztam, hogy odarohanok a képviselőhöz és tettenkapom Lenkét. Botrány? Hát legyen botrány.

Aztán mégis meghökkentem. Micsoda gyalázatos, rosszhiszeműség ez? Egész testemben reszkettem. Ilyen feldúlt állapotban nem tehetek semmit. Nevetségessé teszem magamat, egyszerre kiderül, hogy Lenkére gyanakszom s ha tévedtem, nevetségessé teszem magamat és Lenkét meggyalázom. Úristen, mi itt a teendő? Felhívjam Lenkét? Igen, ez volna a legbiztosabb. De vajjon mit mondjak, miért hívtam fel? Zavaromban a telefonkönyvben lapozgattam. Megkerestem a saját számomat. Hátha megváltozott? Ekkor eszembe jutott, hogy nevetségessé kezdek válni ezzel a sok telefonálgatással. Barátnőm, — vigye el az ördög — azt fogja hinni rólam, hogy megőrültem. Nem. Nem telefonálok. Ezt a szörnyű bűnt nem követem el Lenke ellen. Letettem a kagylót, kiléptem a fülkéből és becsaptam az ajtót. Ebben a pillanatban elment előttem a képviselő, rámnézett és barátságosan köszöntött. Aztán a vele levő hölgyet kissé átkarolva, maga elé engedte a keskeny gyalogjárón. Odapillantottam. Nem Lenke volt.

Nagyot lélegzettem. Szerencse, hogy nem hívtam fel Lenkét. Úgy éreztem, hogy újjá születtem. Na, most, ha akarja, csakugyan kimegyek barátnőmmel a Margitszigetre. Vidáman és esetlenül fütyörészve léptem az asztalomhoz.

— Ugy-e furcsa, hogy nekem mennyit kell telefonálnom, — mondtam hetykén és világfias szeretetreméltósággal. Aztán nevetgélni próbálkoztam.

— Hogyan is volt az a bayreuthi dolog? — kérdeztem erőltetett hahotával, mintha csak most érteném meg az eset komikumát. — De innen aztán valami jobb helyre megyünk. Ez a pezsgő ihatatlan.

— Mi baja magának? — nézett rám szánalommal Dóra s nekem eszembe jutott, hogy az anyósom is ezt kérdezte tőlem.

— Pokoli jókedvem van, — feleltem és magam is megdöbbentem attól a hangtól, amely a torkomon kijött. Észrevettem, hogy hörögve beszélek és elcsuklik a szavam. Nem bírtam tovább. Megfogtam a barátnőm kezét.

— Hallgasson ide. Rosszul vagyok. Meg kell vallanom az igazat. Azt hittem, hogy a hátam mögött a feleségem ül a képviselővel. Kimondhatatlanul szenvedtem.

— Hiszen itt mentek el az orra előtt!

— Igen. Tévedtem.

— De maga mégis nyugtalan.

— Nyugtalan vagyok? Úgy találja? Érdekes. Lehet, hogy csakugyan nyugtalan vagyok. Utóvégre emberileg érthető volna, ha nyugtalan volnék. Az életben minden megtörténhetik. Nem igaz? Miért kellene éppen a képviselővel? Mi? Más férfi is van a világon. Hol van most Lenke? Az édesanyjával nincs, az kétségtelen. Hol lehet tehát?

Barátnőm élesen és megvetően és gúnyosan kacagott.

— Hát otthon.

— Gondolja? Biztosra veszi? Honnan gondolja ilyen biztosan?

Dóra elkomolyodott. Gyengéden megsímogatta a kezemet és jó, édesanyás hangon biztatott.

— Barátom, ne szégyelje magát. Menjen csak szépen és telefonáljon.

És én mégegyszer odavánszorogtam a telefonfülkéhez. Felhívtam Lenkét és azt mondtam neki, hogy ne aggódjék értem, tíz perc múlva otthon leszek.

Homlokomról csurgott a verejték, de boldog voltam, hogy Lenkét otthon találtam.

Amit mindenkinek tudnia kell

A sugarakról, amelyek legyőzik a halált

Az Uj Idők munkatársának elmondta: **Gábor Dénes dr.**, v. tanársegéd, a charlottenburgi müegyetemen

A klasszikus természettudomány egyáltalán nem látta egységesnek a világot: élesen megkülönböztette egymástól az energiát, a szervetlen anyagot és az életet. Az utolsó tíz esztendő kutatásai mindinkább elmossák ezeket a határokat. Háromezer esztendő keserves munkája után lassankint visszatalálunk az isteni Plato egységes világképéhez, örök-igaz álmához: a Kozmosz, az ősi, egyedülvaló rezgés, ennek változatai a dolgok. A szervetlen anyagokról már megállapították, hogy szédült sebességgel rezgő örvények, az elektronok való képei: tömörnek, megfoghatónak érzékelt energia. Két Berlinben élő fiatal magyar tudósnak pedig sikerült kimutatni, sőt exakt fizikai műszerekkel le is mérni, hogy az élet is ennek az ősi energiaformájú rezgésnek egyik megjelenése. Ennek a megállapításnak filozófiai konzekvenciái e pillanatban kiszámíthatatlanok. Gyakorlatilag: elkészült az úgynevezett ezüst-ív-lámpa, a halál gyilkosa, a fejlődő élet rezgéseinek sugárontója. Az egyik tudós, Gábor Dénes dr. elektromérnök, aki a charlottenburgi műegyetem elektrotechnikai tanszékén Orlich professzor tiszteletbeli asszisztense volt, a következőkben mondja el az Uj Idők olvasóinak kutatásuk történetét:

Néhány évvel ezelőtt Berlinben élő orvos barátommal, Reiter Tibor dr.-ral egy orosz biológusnak, Gurvitsnak, figyelemre egyáltalán nem méltatott tanulmányát olvastuk az „Archiv für mikroskopische Anatomie und Entwicklungsmechanismus"-ban. A tanulmányban exakt eredmény vajmi kevés volt, páratlanul szenzációs megsejtés azonban annál több. Gurvits furcsa és meglepő tüneményt észlelt. Ha egy hagymagyökér csúcsát csekély távolságból félóráig szembetartotta egy másik hagymagyökér növekedésben lévő szárával, azt tapasztalta, hogy a csúcs felé néző oldalon fokozott mértékben osztódnak a sejtek, ezen az oldalon feltünő irama van ennek az úgynevezett oszlásos szaporodásnak: a hagymagyökér csúcsa tehát a távolból meg tudja növeszteni a másik hagymagyökeret.

Kis Miklós

lásd

Szana Szárév

78. l.

Kiss Miklós

MAGYAR MŰVÉSZET
1925. 500

3677.

a jelenetet

~~Thorwaldsen.~~

B. B. Ant.

3677. *A szent család menekülése.* (Máté 2. r. 14).

A dombormű azt ábrázolja, midőn József az angyal intésére Jézussal és anyjával Egyptomba fut ~~(Máté 2. r.)~~. Jobbról József halad jobbjában bottal és baljában batyuval. Mögötte Mária Jézust viszi bal karján, ki anyját átöleli. Felettök angyal lebeg és őket védve ~~nekik~~ kijelöli az utat. Balról Heródes egyik embere, gyilokkal kezében, küzd a védekező asszonynyal, ki bal karjával ~~kis~~ gyermekét szorítja magához, a melynek egyik lábát a hóhér már megragadta és a kit nagyobb gyermeke karol át. Jelzése jobbról: »*Róma 25. No. 1843.*«

Eredeti gypszminta, méretei 68 : 122 cm. — Reményi Ede ajándéka. — Ltsza régi 35. és új 19. — A lépcsőházban.

EL KALÁSZI GALÉRIA
BP. III. DEREGLYE U. 1.
TEL.: 250-2105

Meghívó

Az EL KALÁSZI GALÉRIA és a kiállító művész
meghívja Önt, családját, barátait

Kiss Miklós
festőművész

Budapest, III. kerület, Dereglye u. 1. sz. alatt nyíló
kiállításának megnyitójára, **1996. január 6-án de. 11 órára**

Megnyitja: **Karácsonyi Rezső**

A kiállítás megtekinthető 1996. január 22-ig hétköznap 9-15 óráig, pénteken 9-13 óráig

Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és Boldog Új Évet kíván az El Kalászi Galéria vezetője:

Hricsovinyi Tamás
kiállításszervező

KISS Miklós 1946

Kiss Miklós

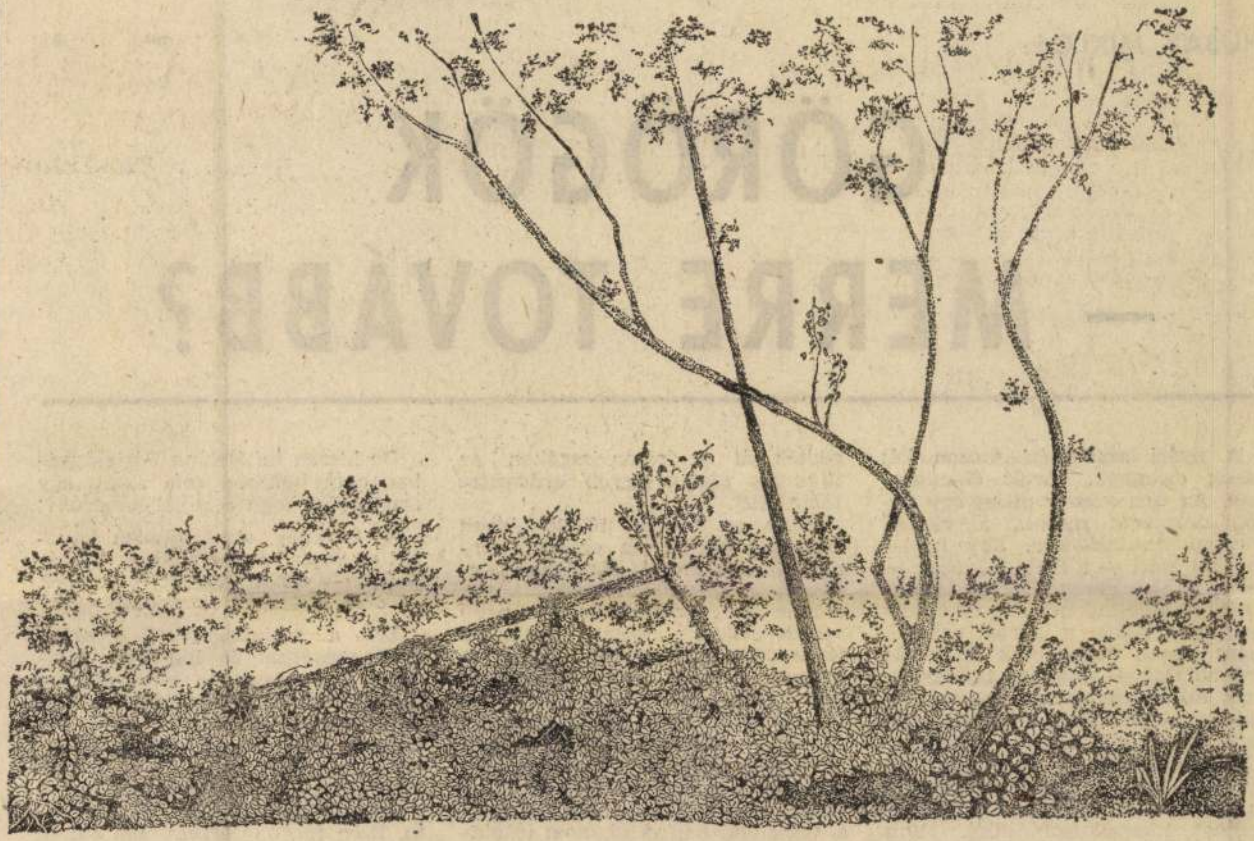

Kiss Miklós: Vegetáció

Élet és Irodalom, Bp. 1977. szept. 24.
XXI. évf. 39. sz. 6. lap.

A fantasztikus Asimov

HUBAY MIKLÓS:

GÖRÖGÖK — MERRE TOVÁBB?

A nyári szabadtéri szezon két görög drámával zárult Gorsiumban. Az őszi szezon pedig egy görög drámával nyitott, a várbeli királypinceszínházban. Egy hó leforgása alatt — a Szűz jegyében — tehát három görög drámát láthattunk. A véletlen hozta-e őket össze, vagy pedig a görög drámák iránt lassan mégis csak felébredő érdeklődés? — mindegy, így együtt: már túllépnek azon, hogy epizódnak tekintsük őket, vagy drámatörténeti tanfolyamhoz szolgáló illusztrációknak. S különösen figyelemre méltó, hogy a három drámából egyike sem tartozott a „klasszikus" klasszikusok közé, tehát a legismertebb és leginkább felújítgatott tragédiák sorába. Gorsiumban Euripidés *Helenáját* és *Alkestisét* láttuk, a Várban Sophoklés *Philoktétését*. Ritkán, vagy alig játszott drámák ezek — talán ezért is: nekem mindig különösen kedvesek voltak —, de objektíve is sokat ígérőek, mert nem fagyott

gedték át a drámavizsgákon, az illusztris szerző egyéb érdemeire tekintettel.

Hogy az utóbbi 10—15 évben hányszor próbáltam ecsetelni ennek az abszurd Másik-Szép-Helénának a megejtő modern báját, amikor csak drámaíró sorsom merő véletlenségből magyar színházi rendezővel összehozott! Senki se ismerte és senki se hitte. Tudhattam volna, hogy a főrendezők (s leendő főrendezők pláne) nem engedhetik meg maguknak azt a fényűzést, hogy ne csupáncsak főműveket rendezzenek. (Az ifjú Kazimir legbrilliánsabb rendezése volt a Vígszínházban *A rágalom iskolája*. „Sheridan félklasszikus, le vele!" — zúgta a kritika bámulatra méltó egyöntetűséggel. Le is vették a műsorról. A tüzet nyitó kritikus pedig átvette a színház igazgatását. Hiába, az alexandriai filológusok szelleme nem halt ki velük.)

★

Euripidés Helénája — egy fél-

De hiszen ha Heléna Páris ágyában csak humbug volt, akkor egy árnyképért folyt a trójai háború...

— Csakúgy, mint minden háború! — vágja rá Euripidés e drámájának — és a világtörténelemnek — döbbenetes evidenciáját.

Ezt a cselekményből szikrázó szellemességgel és logikával kivilágló felismerést — amelyért (ha másért nem) régesrég műsorra kellett volna már kerülnie e különben is igen szórakoztató drámának — Karinthy Márton a mű eszmei alapjának tekinti, s a rendezésével e mondanivalót nagyon jól szolgálta. Ezen túl, úgy érzem, van ennek a drámának még egy olyan szédítő emelete, ahová a mai néző inkább csak feltekinthet, de ahová feljutni az euripidési dialógusok lépcsőjén aligha tud — túl meredek már neki. Mert ez már az ontológia és a jón-rosszon-túli etika szférájába visz, ahol a legnagyobb bűnös is elmondhatja, elhiheti és elhitetheti

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1977 SEP 24
ÉLET ÉS IRODALOM
Kiss Miklós

1021



Kiss Miklós: Vegetáció

1977 SEP 24

UBAY MIKLÓS:

GÖRÖGÖK — MERRE TOVÁBB?

A nyári szabadtéri szezon két görög drámával zárult Gorsium-an. Az őszi szezon pedig egy gö-g drámával nyitott, a várbeli irálypinceszínházban. Egy hó le-orgása alatt — a Szűz jegyében — ehát három görög drámát láthat-unk. A véletlen hozta-e őket ösz-ze, vagy pedig a görög drámák ránt lassan mégis csak felébredő rdeklődés? — mindegy, így együtt: nár túllépnek azon, hogy epizód-ak tekintsük őket, vagy dráma-örténeti tanfolyamhoz szolgáló lusztrációknak. S különösen fi-yelemre méltó, hogy a három drá-a egyike sem tartozott a „klasz-ikus" klasszikusok közé, tehát legismertebb és leginkább fel-jítgatott tragédiák sorába. Gor-umban Euripidés *Helenáját* és gedték át a drámavizsgákon, az illusztris szerző egyéb érdemeire tekintettel.

Hogy az utóbbi 10—15 évben hányszor próbáltam ecsetelni en-nek az abszurd Másik-Szép-Heléná-nak a megejtő modern báját, amikor csak drámaíró sorsom merő véletlenségből magyar színházi rendezővel összehozott! Senki se ismerte és senki se hitte. Tudhat-tam volna, hogy a főrendezők (s leendő főrendezők pláne) nem en-gedhetik meg maguknak azt a fényűzést, hogy ne csupáncsak fő-műveket rendezzenek. (Az ifjú Ka-zimir legbrilliánsabb rendezése volt a Vígszínházban *A rágalom iskolá-ja*. „Sheridan félklasszikus, le ve-le!" — zúgta a kritika bámulatra méltó egyöntetűséggel. Le is vették

De hiszen ha Heléna Páris ágyá-ban csak humbug volt, akkor egy árnyképért folyt a trójai háború...

— Csakúgy, mint minden hábo-rú! — vágja rá Euripidés e drámá-jának — és a világtörténelemnek — döbbenetes evidenciáját.

Ezt a cselekményből szikrázó szellemességgel és logikával kivi-lágló felismerést, — amelyért (ha másért nem) régesrég műsorra kel-lett volna már kerülnie e különben is igen szórakoztató drámának — Karinthy Márton a mű eszmei alapjának tekinti, s a rendezésével e mondanivalót nagyon jól szolgál-ta. Ezen túl, úgy érzem, van ennek a drámának még egy olyan szédítő emelete, ahová a mai néző inkább csak feltekinthet, de ahová feljutni

KISS Miklós M.D.K.

Dunai Vasmü Hengermüvek üzemvezetőségi épületének
épitésvezetője.
Tervező: Wágner László , munkatárs: Tóth János

Magyar Épitőmüvészet 1962/3. 27-29.l.

Kiss Miklós

Az 1967-ben alakult Nagy István Csoport hoz megérkezett új hajtásokkal az új raj – köztük a művész is – valamennyien fiatalok, tehetségesek.

Sosonci Miklós: A Nagy István Csoport tér éve. Pest Megyei Hírlap, 1977. szept. 21.

Szabályozatlan szabályozás

Várkonyi András több éven át dolgozott a Márkavédők Egyesületének munkatársaként. Jelenleg az év elején két alapítóval létrehozott Márkavédelmi Alapítvány főtitkára. Miért érezte szükségesnek egy, a már létezőhöz hasonló célú szervezet létrehozását? – kérdeztem tőle.

– Az egyesületben eltöltött évek érlelték meg bennem a gondolatot, hogy a márkavédelmet valahogy másként kellene csinálni. A márkahamisítás lényegesen sokrétűbb annál, hogysem kizárólag a ruházati termékekre és a kiskereskedelmi forgalomra lehetne korlátozni az ellene való fellépést. Kenyéren ide sorolhatók a hardverek, a szoftverek, az élelmiszerek, a jövedéki termékek, a parfümök, az órák, a CD-k és a kazetták is. A másik alapvető különbség, hogy az alapítvány kizárólag a vám- és pénzügyőrséggel kíván együttműködni, mert elsődleges célunk nem a kereskedők szekírozása, hanem az, hogy a hamis termék be se jusson az országba. Mi nem beszélünk a márkavédelemről, hanem csináljuk.

– A balatonfüredi Huray-piacon azért kétszer is rajtaütöttek a vámkommandósok társaságában, meglehetős ellenszenvet keltve az érintettek körében.

– Így igaz, hiszen az ország területén is szervezünk akciókat, de tevékenységünkben a határállomásokon végzett munka a meghatározó. Annál is inkább, mert egy-egy üzletben maximum kétmillió forintnyi árut lehet lefoglalni, míg a vámon egy kisteherautó rakománya 16–20, egy kamioné 50–60 milliót ér törökországi beszerzési árakon. Azt hiszem, ez épp eleget elmond a kétféle módszer hatékonyságáról.

– Milyen kapcsolatuk van a hamis termékek forgalombahozatala révén leginkább megkárosított cégekkel?

– Többekkel folytatunk tárgyalásokat, de mivel volt már néhány elődünk, amelyek nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket, nekünk most először bizonyítani kell. Többnyire konkrét ügyekben keressük meg a márkatulajdonosokat, akik ezekre a jelzésekre általában pozitívan reagálnak. Az új márkavédelmi törvény értelmében ők az áru visszatartására is indítványt tehetnek a szállítmány eredetének tisztázásáig.

– Arra azért nyilván önök sem vállalkozhatnak, a vámhatóság meg végképp nem, hogy minden határon átjövő járművet tüzetesen átvizsgáljanak. Hogyan dolgoznak akkor?

– Információtorhálózattal. Megpróbáljuk előre megtudni vagy más módon kideríteni, hogy mely kocsikra érdemes odafigyelni. Nekünk elég csak egy rendszámot mondani, a többi a vám- és pénzügyőrök dolga. A nyáron például két héten át éjjel-nappal figyeltük az egyik határátkelőt, és felírtunk minden ki- vagy befelé közlekedő 6–6,5 tonnás kisteherautót. A piszkos árut általában ilyeneken szállítják, mert gyorsabbak és többször tudnak fordulni, mint a kamionok. Hamar kiderült, mely járművek teszik meg túl gyakran oda-vissza az utat, emellett tudomásunkra jutottak egyéb fontos dolgok is: cégnevek, adószámok. Én magam az év eleje óta öt határon bonyolított akciót szerveztem, az eredmény körülbelül 90 millió.

– Ez eléggé bosszanthatja azokat, akik rajtavesztenek. Nem félnek megtorlástól?

– Ha velünk történne valami, sokkal nagyobb erőkkel keresnék az elkövetőket, mint más ügyekben. Azt, hogy szoros kapcsolatban állunk a vámkommandóval, azok is tudják, akik az igazi nagy bűnt elkövetik. A kereskedők sokkal kevésbé marasztalhatók el, hiszen a piac kényszeríti őket a visszaélésre. Aki nem árul hamis terméket, az megbukik. Én úgy gondolom, nemcsak olcsóbb, de etikusabb is volna az árubehozatalt megakadályozni. Szándékaink szerint az is beletartozna a tevékenységünkbe, hogy a kereskedőknek – általuk megszervezetten – tájékoztatókat tartsunk vámjogi, márkavédelmi kérdésekről. Furcsamód eddig még sehonnan nem kaptunk ilyen felkérést. Egyébként meg valószínűleg jobban ismerik a törvényeket, mint a szakemberek, hiszen a pénzüket kockáztatják.

– Legutóbb, amikor Balatonfüreden találkoztunk, néhány megjegyzésével mintha arra célzott volna, hogy a hamis termékek forgalmának fenntartásához kiismerhetetlen érdekek fűződnek...

– Muszáj ezt gondolnom, hiszen a magyar gyártókat megöli a török szemét, mégsem lép fel ellene senki komolyan. Az is érthetetlen, hogy az importőrök a behozott áru értékének csupán egytizedét fizetik be vámban és adóban, ami szinte ösztönzőnek nevezhető. Vagy lát valamilyen logikus indokot arra, hogy a márkavédelmi törvényből miért maradt ki a tranzitszállítás fogalma? Mert én nem. Úgy érzem, a szabályozás oly mértékben szabályozatlan, hogy némi gyanakvással akár szándékosnak is nevezhető. Aki akarja, megtalálhatja a kiskapukat, mi pedig vagyunk olyan őrültek, hogy más kiskapukon utánuk megyünk.

S. Bonnyai Eszter



A világon mindenütt büntetik a szoftverhamisítást

Illusztráció: Dévényi Vera

KISS MIKLÓS üvegiparművész

NAPLÓ '97. dec. sept. 11.

Ahol üvegrügyek nőnek a fán

Valami miatt vonzza az embereket *Kiss Miklós*. Talán az ilyen feleletei miatt: „Mi lesz a fiadból?" – „Remélem, ember..." Vagy csak azért, hogy szereti őket? Esetleg hogy az alacsony termetű emberekre gyakran oly jellemző ágálásnak benne nyoma sincs? Magányos mesterség az övé (hivatalosan szellemi szabadfoglalkozású üvegiparművész), mégis szinte állandóan emberek veszik körül, gyakran húszan-harmincan is jól elférve a magyarpolányi műteremházban.

Ötvennégy éves, most fejezte be élete eddigi főművét. Az evangélikus egyház budapesti, Fasor utcai templomába készített három darab, egyenként hét méter magas üvegablakot. Az eredetileg Róth Miksa tervezte alkotásokat a háború tönkretette, és csak most adódott lehetőség a pótlásukra. A pályázók referenciamunkáit megnézve az Erdélyből 1986-ban Ajkára települt Kiss Miklós kapta a megbízást, s tizennégy hónap éjjel-nappali munkája várta a minap a szállítóeszközt. Lapunk megjelenésekor az ablakokat javában építik a helyükre, s talán már ragyog az oltár mögötti Krisztus a változó irányú és intenzitású fényben.

Látszólag egyszerű ez a történet, ám azt csak az iparművész tudja, s nem is titkolja, hogy e régi mesterség mai fölelevenítése felért egy főiskolai tanulmánysorral.

– Voltak nekem régi, százéves ecseteim, egy örökségből potom pénzért jutottam hozzájuk, de nem tudtam, mire lehetne használni ezeket. Most ugyancsak hasznukat vettem, gyakorlatilag az ecsetek mesélték és mutatták a munkát.

Később a polcokon sorakozó kis „dunsztosüvegeit" mutatja, bennük különböző színű porok:

– Na, ezért járok én Skodával. Itt van a másik autóm – mondja, utalva ezzel a festés alapanyagait jelentő oxidok árára. – Nemcsak ezekkel, de platinával, arannyal is dolgozom – teszi még hozzá.

Ha ez igaz, s a magyarpolányi alkotóház termeiben található kész, készülő, tervrajzokban még megbúvó tárgyait nézi az ember, maga is láthatja, hogy így van, akkor Kiss Miklós nem lehet más, csakis nagyon gazdag ember. Az is! De nem úgy...



Kiss Miklós a tárgyai, gépei, anyagai, szerszámai között van igazán otthon **Fotó: Andrónyi**

– A művészetből nem lehet megélni. Vagy túl sok az üveges az országban, lehetünk négyenöten is talán, vagy más probléma van. Így azután készítek én mindent, amit el lehet adni. Ékszerektől a pezsgőspoharig, üvegajtóktól a fürdőszobai tükrökig.

Mutat is példát mindenre. Én meg csak gyönyörködöm, akárcsak azok az emberek, akik megtalálják őt a legkülönfélébb kéréseikkel.

– Éppen most Kecskemétről kerestek, hogy egy régi csillárt kellene restaurálni. Természetesen örömmel elvállaltam. Veszprémben meg épül egy szép ház, rálátással a várra, oda tervezek éppen egy bejárati ajtót...

Üveges Kiss Miklós 1963-tól a kolozsvári művészeti gimnáziumba járt, ezt követően hat évet dolgozott a tordai üveggyárban, majd elvégezte a művészeti egyetemet, utána 14 évig formatervező volt Marosvásárhelyen az üveggyárban, majd 1986-ban nekivágott Magyarországnak feleségével és fiával. Ajkára jöttek.

– Úgy alakult az életem, hogy akkor álltam neki változtatni, amikor az egész világ is változott körülöttem. Megmondom őszintén, nehéz volt. Ajkáról például csak annyit tudtam, hogy rajta van a térképen. Megérkeztem a buszpályaudvarra és beültem egy taxiba. Kértem, vigyen az üveggyárhoz. Erre a sofőr elnevette magát: tessék nyugodtan átsétálni, itt van az hetvenméternyire. Megmakacsoltam magam: azért is taxival fogok menni... Négy éven át formaterveztem, majd két éven keresztül múzeumigazgató voltam, mígnem jött a munkanélküliség, aztán ez a mostani...

Végül is azt kell mondanom: itt, a tárgyaim, gépeim, anyagaim, szerszámaim között vagyok igazán otthon...

Élete főművének tiszteletdíját már elköltötte a műteremre. Ha Magyarpolányban jár az olvasó, elhaladva a kálváriához vezető lépcső melletti híd alatt, csak addig kell mennie, amíg balról egy fehér kőkeresztet nem lát. Annak hátat fordítva összetéveszthetetlen a műteremház. Falán egy százéves feszület, udvarán csonkolt száraz fa, amiből üvegrügyek „nőttek ki". A drótkapu állandóan nyitva, bármerre nézünk, tér van, levegő van, szépség. No meg jókedv, még a pincelejáró kövei, téglái között is egy-egy vagy sok üvegdarab. Ebből a környezetből indulnak útra Kiss Miklós alkotásai, a legtöbbször úgy, hogy az ember nem bír ellenállni nekik.

Dehogyis a tárgyaknak! Annak az apró termetű, ki tudja, miért vonzó embernek...

Üveges Sándor

Álmok üvegből

Szakmai körökben úgy tartják, hogy az üveg nehezebben engedi magát formálni, mint a márvány vagy a vas. Nem tudni *Kiss Miklós,* az Erdélyből elszármazott iparművész miért pont az üveg mellett döntött, amikor 1968-ban beiratkozott a Kolozsvári Iparművészeti Egyetem üvegtervező karára. Mert Nyárádgálfalván, ahol született, emberemlékezet óta a fát és agyagot formálják az iparművészek, üvegtervezőt még hírből sem ismernek errefelé.

Az az igazság, Kisst nem volt idejük megismerni, mert mire beérett, végleg búcsút vett a szép-szegény Nyárád mentétől, s meg sem állt Ajkáig, ahol öt évig volt főtervezője az üveggyárnak.

Alkotásait hat egyéni kiállításon mutatták be eddig itthon és külföldön, a hetedik március 17-én nyílt meg a szigetszentmiklósi Városi Könyvtár Galériájában. Kiss Miklós szabadfoglalkozású művész, jelenleg a budapesti Fasori Evangélikus Templom Róth Miksa által tervezett, de időközben elpusztult üvegablakait készíti újra az eredeti kartonok alapján.

M. Gy. O.

Kiss Miklós üvegtervező

ck nagy tette abban állott, hogy
mozott naturalistikus megfigyelése-
a össze és így feleslegessé vált
szetesen nem kísérlem meg ezt a
natolni, de úgy érzem, hogy
nyos élményeimnek. Az átgondolásban
i munka.
vastam végig. Míg Dvořák szigorúan
ár el, addig Riegl filosofiai ala-
ktiv. Riegl műve éppen e filosofiai
spirálóbb Dvořákénál.
tsvorlesung"-ját, melyben az

KISS Miklós

Cím/Adress:
8400 Ajka, Tanácsköztársaság u. 13. IV/1.

Születési év, hely/Date and place of born:
1944. Nyárádpálfalva

Tanulmányok/Studies:
Képző- és Iparművészeti Egyetem Kolozsvár 1973

Művei közgyűjteményekben/Works in public collections:
Bukarest Szépművészeti Múzeum
Marosvásárhely Múzeum
Veszprém Laczkó Dezső Múzeum
Frauenau (NSZK) Glasmuseum

Egyéni kiállítások/One man exhibitions:

Bukarest	1976
Marosvásárhely	1975–1979
Veszprém, Kisgaléria, Vár	1989
Győr	1990
Ajka, Timföldgyár	1990

Csoportos kiállítások/Group exhibitions:

Bukaresti Biennálék, Triennálék	1974
Marosvásárhely, Székelyudvarhely, Csikszereda,	–
Brassó, Budapest, Veszprém, Győr, Ajka, NSZK,	1987
Franciaország, Anglia, USA	
Fraueneau, Glasmuseum	1989

Szimpozionok/Symposiums:

Románia (több alkalom)	
Csehszlovákia	
NSZK Frauenau	1989
Ajka	

Köztéri művei/Mural works and works at public places:
Brassói unitárius templom színes üvegablakok
Marosvásárhelyi házasságkötő központ termeinek csillárjai
Marosvásárhelyi Diák Művelődési Központ
– Szállodarendszer világítási berendezései

Kiállított művei:
Gondolkodó/The thinker
fúvott üvegplasztika 30 cm
Túlélők/Survivers
üvegplasztika, fúvott üveg 30 cm
Magány/Solitude
üvegplasztika, fúvott üveg 25 cm
Védett virágok/Protected Flowers
üvegplasztika, fúvott üveg 34 x 13,5 cm

I.Tihanyi Üvegtriennálé, Tihanyi Muzeum,199;0.VI.2.-X.31.

Kiss Miklós üvegművész

- egyedi darabokat állított ki
- úttörőként kerül a marosvásárhelyi műhelyébe
- az üveget a legmodernebb képzőművészeti nyersanyagnak tartja.
- Az Apolló Kör tagja

Említve: Szabó Ágnes, Molnár Dénes Nemes László, Szabó Erzsébet, Nagy Levente, Simon Sándor

Nemes László: Apolló Kör

Igaz Szó 1977/1 62. old.

Kiss Miklós üvegművész

"Csíra"

üveg-munka

Igaz Szó 1977/8 129 old.

KISS MIKLÓS

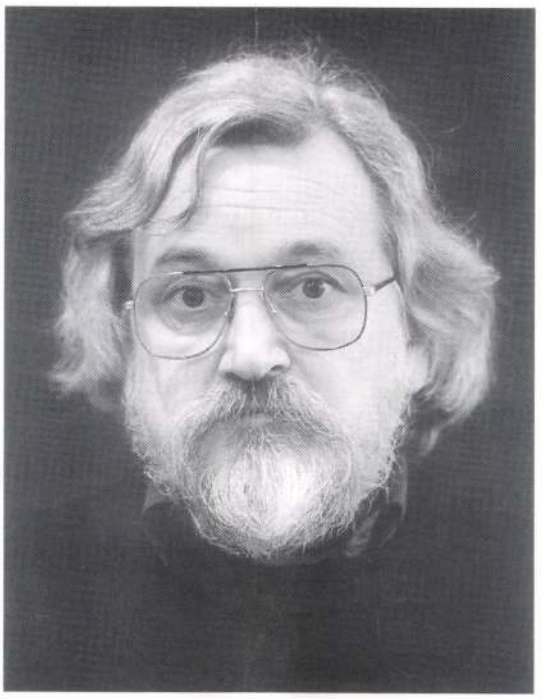

Miklós Kiss, glass-artist
8400 Ajka, Fő utca 13. IV/11.

Born in Nyárádgálfalva, 1944. He qualified at the University of Fine Arts and Applied Arts in Kolozsvár (Cluj) as an industrial designer for glass. His masters were Zoé Baicoianu and Nándor Balaskó. From 1986 - until 1990, he was designer of the Glass Factory in Ajka. Currently he is a freelance artist.

Kiss Miklós, üvegművész
8400 Ajka, Fő utca 13. IV. 11.

1944-ben született Nyárádgálfalván. 1973-ban Kolozsvárt végzett a Képző- és Iparművészeti Egyetelmen üvegtervező iparművészként. Mesterei Lupás Anna, Zoé Baicoianu és Balaskó Nándor voltak. 1986-tól 1990-ig az Ajkai Üveggyár tervezője. Jelenleg szabadfoglalkozású művész.

Egyéni kiállításai:

1974. Marosvásárhely, Kisgaléria
1975. Bukarest, Petőfi S. Művelődési Központ
1989. Veszprém, Várgaléria
Veszprém, Szakszervezetek Háza
1990. Győr, Műcsarnok
Ajka, Kaszinó
Unna, Magenta Galerie
1993. Mannheim, Corbiens Galerie, Kontakte

Fontosabb csoportos kiállításai:

1973-1986. Marosvásárhely

1981. Kovászna, Fiatal Romániai Képzőművészek
Bukarest, Dales-terem
1982. Bukarest, Dales-terem
1984. Bukarest, Dales-terem
1988. Ajka, XI. Őszi Tárlat
Erdélyi Képzőművészek Magyarországon
1989. Erdélyi Képzőművészek Magyarországon
Veszprém, Megyei Tárlat, Laczkó Dezső Múzeum
1990. Pécs, Pécsi Múzeum
Ajka, Üvegsymposion
Tihany, Múzeum, Üvegtirennálé
Unna, Magenta Galeria
1991. Tihany, Dekoratív tárlat
Frauenau IV. International Glssismposion
Budapest, Árkád Galéria, Üvegművészet 1991
Várpalota, Üveg és éremkiállítás
1992. Budapest, Honvédség Kiállító terme, CÉH
Budapest, Árkád Galéria
Bárdudvarnok, Nemzetközi Üvegszimpozion
1993. Budapest, Árkád Galéria
1994. Veszprém, CÉH
Szombathely, Médiumgaléria

Köztéri munkák:

Marosvásárhely, Házasságkötő terem; csillár
Marosvásárhely, Ifjúsági Szálló; csillárok

Közgyűjteményekben található munkái:

Bukarest, Nemzeti Múzeum; üvegkompozíció
Marosvásárhely, Múzeum; dísztárgy

Tagság:

1988. Magyar Képzőművészek Országos Szövetsége
1988. Magyar Népköztársaság Népművészeti Alap
1991. Veszprémi Művész Céh

KISS MIKLÓS

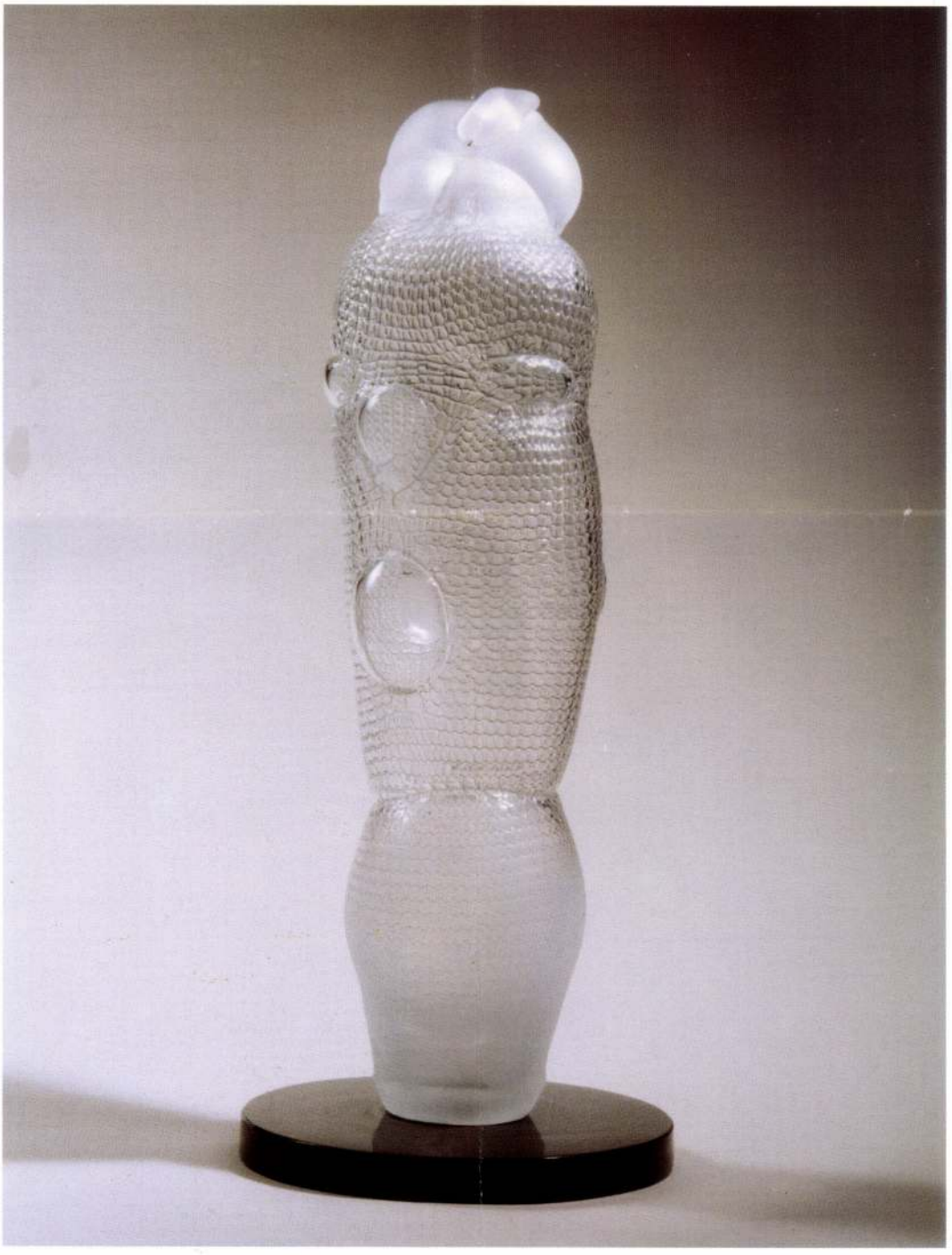

Fehér maszk
hutaüveg, 50 x 12 cm, 1993.

White mask
glass-works, 50 cm, dia. 12 cm, 1993

KISS MIKLÓS üvegtervező

Veszprém Művész Cél, 1994

leményesség, a vállalkozókedv és a műveltség. A dzsentrit idealizáló látta, s a harmincas években ezért hirdette meg a lemondást, az erkölcsi újméltósága ellen tör".

Rónay László

Üvegtárgyak – az eldugott galériában

M. Nemzet 1991. nov. 2. 11. p

Ha szelíden akarok fogalmazni, azt mondom, *szerények*. Olyan szerények, hogy amikor végre kiállítási alkalomhoz jutnak, az alig tíz napig nyitva tartó tárlat elhal, bezár, eltűnik anélkül, hogy a sajtó hírül adta, a kritikusok érdemben méltatták volna, és azok a tárlatlátogatók, akik pedig szívesen gyönyörködnek a ritkán látható üvegtárgyakban, véletlenül és csak kis számban szereztek tudomást arról, hogy az Árkád Galériában (az egykori Fényes Adolf Teremben) üvegtervezőink munkáit megnézhetik. Elsősorban a galéria gazdáinak a dolga volna, hogy kellőképpen közzétegyék, mikor milyen tárlatot rendeznek helyiségükben, ezzel – vagy ezzel is – bizonyítva szervezőkészségüket, s ha nem teszik, azt már nem lehet szerénységnek nevezni, mint a művészek esetében. Az már hiba. Az Árkád Galéria a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének saját kiállítóterme, így ez a hiba még kínosabb, hiszen nem csupán arról van szó, hogy a szövetség a legeldugodtabb helyen lévő galériát mondhatja magáénak – az első emeleti gangról nyíló kiállítótermet *véletlenül* nem lehet megtalálni –, de jogosan kérdezhetjük: *vajon megfelelően menedzseli, képviseli-e a saját galériáját a művészek szövetsége?* Így azután senki se csodálkozhat azon, hogy Londonban nagyobb a magyar üvegtervezők híre és megbecsülése, mint idehaza. *Nagyobb visszhangot is kelt, ha kiállítanak.* Rangos galériák szívesen vállalkoznak arra, hogy munkáikat bemutassák, s név szerint ismerik, emlegetik a legjobb üvegtervezőinket. Pedig hát maguk a művészek ott sem képviselik magukat nagyobb hírveréssel.

A kiállítás rendezésénél maradva csak sajnálhatjuk azt a másik szerénységet – ügyetlenséget? –, hogy a tárlaton két művész is képviselteti magát üvegablakokkal, de a fotók, illetve a terv alá nem írták oda, melyik épületet és hol díszítik ezek a – feltehetően nagy méretű – munkák. Így sem a kritikus, sem az érdeklődő látogató nem tudja beazonosítani ezeket az ablakokat és nem nézheti meg őket a valóságban. Fotók, papírtervek alapján pedig nem lehet megítélni és megcsodálni üvegablakokat.

Amit viszont látni lehet ezen a tárlaton is, meggyőzhet bennünket arról: *joggal váltak ismertté* a magyar üvegművészek egy olyan, művészetekben, kortárs kiállításokban csöppet sem szűkölködő világvárosban, amilyen London. A bemutatkozás korántsem teljes. Hiányoznak a részvevők közül a szakma olyan elismert művészei, mint *Bohus* Zoltán, *Lugossy* Mária, *Szabó* Erzsébet vagy az üvegművészet nagy öregje, *Báthory* Júlia, akinek a keze alatt nemzedékek tanultak. Ám ennek ellenére is igen sokféle útját, lehetőségét vonultatja föl a szakmának ez a tárlat. *Buczkó* György „félelmetesen" szép üvegbaltái a pécsi kisplasztikai biennálé után most végre Pesten is láthatók voltak. Amíg Buczkó az üvegnek ezt a rusztikus, barbár erejét, vad szépségét mutatja föl nekünk, addig más tervezők az anyag dekorativitására hívják föl a figyelmet. *Horváth* Márton az eozinmázas felületekkel, a romantikus, lágy formákkal a század eleji szecesszió hangulatát idézi föl. Ezt az utat követi *Szmetana* Ágnes is, aki nőiesebb világot teremt ugyanezekkel a formaeszközökkel. Mélyebbre hatol az üveg falában az a megmunkálás, amellyel *Vida* Zsuzsa készítette el több színű, többször kiégetett üvegjét. A bonyolult technikai megmunkáláshoz szerencsésen olyan egyszerű testet választott, amilyen a henger: s így egyszerre láthattuk kívülről és belülről is az egymásra égetett színeket, plasztikus rétegeket.

Bohus Zoltán egymásra ragasztott síküvegjeinek a világát többen is eszünkbe juttatják, de igazán megújítani *Lukács* László tudta, aki hallatlan pontossággal és fegyelemmel építkezik az üveglapokból: egymásra halmozza, legyezőszerűen szétteríti őket. Lapokat ragasztott ösze *Sigmond* Géza is, csakhogy ezekre a lapokra előbb játékos, színes ábrákat rajzolt és így a hűvös-elegáns hatás helyett a mesék tiszta világát, derűjét teremtette meg velük.

Megint más technikát képvisel *Kiss* Miklós, aki szürke hutakész üvegplasztikáival – éppúgy, mint *Fábry* János – egyszerre érzékelteti az üveg plasztikai lehetőségeit és a forró megmunkálás technikai szépségeit. Ugyanezt a képlékenységet emeli ki *Kertészfy* Ágnes is, csakhogy itt a megmunkált üveg simaságát az anyag rusztikusságával állítja szembe. Két különböző anyag: a kő és az üveg viszonya izgatja *Polyák* Jánost, és ezen a téren még bizonyára több érdekeset fog föltárni, bemutatni, mint amire itt e kis tárlat lehetőséget nyújtott. Az öntött üveg rücskös felületét, lágyságát érzékelteti a művészházaspár, *Melchner* Mihály és *Tóth* Margit egy-egy élő figurával: a kaméleonnal és a madárral. Az élőlények puhaságát, törékenységét itt a képlékenyen kezelt üveg jelképezi: ezt hozzák hol összhangba (mint az öreg, málladozó falon ülő kaméleonnal) – hol ellentétbe az építészeti elemekkel (mint a kemény, mértanivá szigorított épületelemek közé szorult madárral). S ezzel a szimbólummal, túl az anyag mondandóján, egy életérzést, egy korunkra jellemző gondolatot is sikerült nekik megfogalmazniuk.

(fekete)

KISS MIKLÓS węgierski

Kiss Miklós

üvegtervező

KISS MIKLÓS ÜVEGTERVEZŐ iparművész kiállítása nyílt meg kedden Veszprémben, a Szakszervezetek Megyei Tanácsának Művelődési Házában. Az Erdélyből áttelepült művésznek, aki jelenleg az Ajkai Üveggyár tervezője, ez a második kiállítása.

A JEGES ÚTON MEGCSÚSZOTT

Népnaplódg. 1988. nov. 23.

KISS Miklós *157*
Nyárádgálfalva, 1944. április 18.
IA Képz. Főisk. Kvár, üveges
(1985 óta Magyarországon él.)

Banner Erdély

déli fele Pannonia Secunda, Sirmium
szervezett tartomány-együttesbe Dal-
ól, de keletről is a kereszténység
ának.
özösségek tagjai, a sirfeliratok
keletiek voltak. Ha hinni lehet a
k már Ioo körül volt püspöke, a
ronicus. A keresztény hit elsősor-
ált követőkre, és a III. század
óan szervezett keresztény élet lé-
l császárként uralta Pannoniát, és
t keresztényüldözések áldozatai kö-
ták a kihallgatások során, hogy

KISS Miklósné

Négy művész porcelán tárgyakat állitott ki. Jakabovits Mária és Dragan Chi ila Emiliá munkái különböző, a kubusból kiindulómütárgyakként szerepeltek a kiállitáson.

...

Barcia Lia' munkája a fehér porcelán, Kiss Miklósé az üveg egyedüli megjelenése a tárlaton.

...

...

A textilmüvészetet Kelemen Tamás Anna megyes kulturáju, negyszerü gobelinjei, Kántor József Kompoziciója és Pacurar Mihaela Fa tértextile képviselte.

Irja:

Chikán Bálint: Médium. Képzőművészeti kiállitás Sepsiszentgyörgyön. = Jelenkor, 1983/1. 86.p.

MDK

Kiss Molnár László

Plakátművészeti Kiállitás Ernst Muzeum 1953.
Kat.

MDK

Kiss Molnár László

Résztvett az Ernst Múzeumban rend. Plakatművészeti kiállitáson 1953-ban.

Plakatművészeti kiáll. 1953-Kat.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1981 DEC 1 3

1021

Békéscsabai szobrok



Kiss Nagy István: Kenyérvivő szobra a városi tanács udvarán

Fotó: Váradi Zoltán

akiket első
lános iskola
sorral kösz
tően a szöv
koztatást ad
ben megvalé
és az ez é
nyekről.

Az uzsonn
tásra is sor
díjasok megt

Mi a kártérítés alapja?

A lakásbiztosításoknál a kártérítés alapja az utánpótlás, illetve az újrabeszerzési érték. Ez azt jelenti, hogy például a teljesen leégett ház tulajdonosa olyan összegű kártérítést kap a biztosítótól, amely elegendő arra, hogy a kárt szenvedett épületet eredeti formában, azonos minőségben újra felépíthesse. Bérlakásoknál, szövetkezeti és öröklakásoknál ez a bérlemény vagy lakrész teljes helyreállítására adott kártérítési összeggel egyenlő.

Tetőzött a Körösök árhulláma

A Körösökön levonuló árhullám a folyók magyarországi szakaszán is tetőzött. Pénteken a Fekete-Körös vízállása 591 centiméter volt, majd megkezdődött a lassú apadása. A Fehér-Körös tegnap a déli órákban Gyulánál 422 centiméterrel tetőzött, majd megindult a folyó lassú apadása. A Sebes-Körös vízmércéje Körösladánynál 389 centimétert mutatott, majd ott is megkezdődött a vízszint lassú csökkenése.

A Kettős-Körös továbbra is lassan árad, ez az áradás viszont nem számottevő. A szakemberek szerint a Hármas-Körösön néhány nap múlva észlelhető kisebb vízszintemelkedés.

A Körösvidéki Vízügyi Igazgatóság területén a Fehér-, a Fekete- és a Kettős-Körösön volt érvényben tegnap az elsőfokú árvízvédelmi készültség.



A rokkantak nemzetközi éve szervező bizottság pénteken d és úttörőházban „Egy teljese ünnepi műsort. A Békés me működtek közre, valamint a nekar, és a Pedagógus női kar hívott vendégek egy csoportja

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

HAJDÚSÁGI MUNKÁS
1973 DEC 14

Kiss Nándor

1021

Képzőművészet



Kiss Nándor: Pirx űrhajós



Móré Mihály grafikája

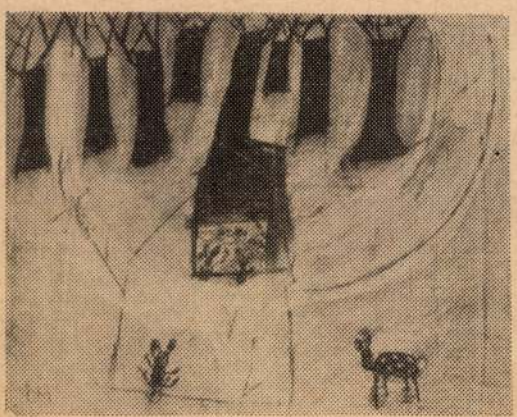

Baji Mária: Vigyázz télen az erdei állatokra

adnak
ink...

ban a Szakszervezetek Hajdú-Bi-
lezésében került sor Debrecenben
ni ellenőrök megyei tanácskozá-

ádók és a hozzászólók elemezték
einek azt az igen hasznos, haté-
: állami ellenőrzés mellett a fo-
sznek. Elmondták eddigi tapasz-
k a társadalmi ellenőrök munká-
szélesítésére.
ison kitüntetések, oklevelek át-
éve végzett eredményes társadal-
lismeréséül a SZOT szakszerve-
let kapta meg a vállalat két dol-
arvas Zoltán is.

«*»

klevél átvételét követően beszél-
i Sándorral eddigi tevékenységé-
ellenőrök, így vállalatunk társa-
ról, feladatairól.
két évtizede vállalatunk dolgo-
ikatos a 2-es szerelőüzemben.
közéletben, s lát el különböző
Jelenleg is műhelybizottsági
ő. Több mint két éve végzi tár-
gét.
enőr van vállalatunknál?
vekben 26 a társadalmi ellenőrök
an mintegy tízen vesznek részt a

almi ellenőr, amikor a fogyasztói
lami feladat?
mi ellenőrzés nem tud mindenhol
társadalmi ellenőrök a helyszínen
hetnek. Figyelemmel kísérhetik a
slatait. Az egész megyére érvényes
nkább Téglás és a környező közsé-
églátóipari egységeit keressük fel,
s helyzetét is. Ahol szabálytalan-
nál, a raktározásnál, nem kielégítő
isztaság, nem tartják be az egész-
ük a kereskedelemnek, az ÁFÉSZ-
ladókat, súlyosabb esetben jegyző-

társadalmi tevékenységet?



Bélyeggyűjtés

A Magyar Posta 1974-ben 71 bélyeg és 7 blokk kiadását tervezi, összesen 225 forint névértékben.

Tz alkalmi sorozat jelenik meg, melyek általában 7 bélyegből állnak és névértékük 15 forint. A bélyegkiadási tervben szerepel egy újabb felsmény- és űrkutatási sorozat. Egy-egy bélyegsorozattal köszönti a posta a 100 éves UPU-t, a Nemzetközi Postauniót, valamint a jövő évi világkiállítást, az Expót. Sorozat jelenik meg a természetvédelem és a sport propagálására, valamint futball- és lepkesorozat. Négy értékből áll majd a budapesti Terofila 74-et s egyben a 47. bélyegnapot is köszöntő sorozat. Három bélyeget tartalmaz a honvédelmet propagáló sorozat. Egy-egy bélyeg jelenik meg az Internaba '74 és a Stoxkholnia '74 nemzetközi bélyegkiállítások emlékére.

Az Évfordulók — események sorozatban hat bélyeg jelenik meg. Ennek keretében megemlékeznek Lenin halálának 50. évfordulójáról. Szelvényes bélyeggel tiszteleg a posta az 1944-ben mártírhalált halt magyar hősök emlékének. A bélyeg a Kerepesi temetőben levő panteont ábrázolja. Bélyeg jelenik meg a KGST és az OTP negyedszázados, valamint Segner János születésének 270. évfordulója

Bélyegbefizetések:

Kaposvár-bélyeg	7,—	Ft
Tokaj-bélyeg	3,—	Ft
Esztergom-bélyeg	4,—	Ft
Baleset-elhárítás	2,—	Ft
Mezeivirág-sorozat	15,—	Ft
Bélyegnapi sorozat	10,—	Ft
Bélyegnapi blokk	10,—	Ft

Befizetési határidő: december 31.

Felhívjuk gyűjtőink figyelmét, hogy minden hó első csütörtöki napján cserenapot tartunk. A cserenapot a vállalati KISZ-klubban tartjuk, délután 14-től 19 óráig, melyen minden érdeklődőt szívesen fogadunk.

Spisák Zoltán

■

Budapesten a Duna Intercontinental tizedik emeletén szeptember 5—6-án a Magyar Filatélia Vállalat szervezésében, nemzetközi bélyegbörzét rendeztek. A börzét világviszonylatban nagy érdeklődés kísérte. Bécsből bérelt hajóval 80 kereskedő érkezett, de közel 50 országból érkeztek a kereskedők.

A különteremben a hazai filatélisták állították ki eladásra kínált gyűjteményüket. A vásárlók elsősorban országgyűjteményeket, klasszikus bélyegeket, leveleket keresték [illegible] magas minősé-

Kiss Ottó fotóművész

"A napsugár művésze" cimmel a Művészet c. rovatban közölt kritika ismerteti a művész munkáját: Ma már a fényképezés nem mesterség, hanem tudomány és művészet A látó szem nem a merev vázat adja vissza, hanem a lényeget, a valóságot, az "én"-t /idézet a kritikustól/. A teljes, napfényes valóság létrehozását tartja feladatának Kiss Ottó, aki ma a fotografálás legkiválóbb művésze az országnak.

A HÉT, Bp. 1910. márc. 6.
XXI. évf. 10. sz. 160. lap.

Kiss Ottó

A költő Kiss József fia elkészitette atyjának arcképét, melyet a Könyves Kálmán kiadó héliogravure reprodukcióban jelentetett meg. "Kiss József arcképe" c. közlemény.

A HÉT, Bp. 1914 jan. 11. XXV. évf.
2. sz. 29. lap.

Kiss Ottó fotómüvész

"Tanulmányfej" cimmel a lap bemutatja cimlapján a müvész által készitett képet. Repr. Külön cikk foglalkozik müvészetével, dicséri a módot és a felfogást, amellyel „fényképeit megalkotja, szakit a régi iskola merev, unalmas beállitásával," egyéni uton jár, s müvei nem a mester egyéniségét idézik, hanem azt, akit megörökitett.

A HÉT, Bp. 1909. juli. 25. XX. évf.
30. sz. 497. lap.

Kiss Ödön festő

Kiss Ödön

hirahat-terverő festő-művész

Kósa Zoltán: A hirahat. Lantos Magazin. 1930. 775-77. képeszel



Fascisti della Marcia su Roma.
(Disegni di Del Neri.)



Kiss Ödön

Kiss Ödön festőművész-decorateur.
XI. Horthy Miklós-út 97. 456-700

Budapest 1940. szept.

Kiss Ödön

Jeles

1937. telefonja

Budapesten

elég jellegzetes, a vidék népi k
Egyszerü, a telkek hosszában eln
házak. Csupán egy ház épült az e
kamra istállóból, a második és h

Kiss Ödön

1922. ajr.-

M. Akv. Pf. Egy.
kiáll. Nemzeti szalonban

Ex libris, vízf. 2500.-

Ott János dr., miniszteri osztálytaná-

csos V. 309

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

M. Kiss Pál

1968 APR. 3.

1968. április 3. szerda

Jubilál a Képzőművészeti Gimnázium

1021

Dr. Orbán László, a művelődésügyi miniszter első helyettese is ott volt a meghívottak között azon a jubileumi ünnepségen, amelyet a budapesti képző- és iparművészeti szakközépiskola (illetve elődje) megalapításának 190. évfordulója alkalmából rendeztek kedden. A Műszaki Egyetem Kinizsi utcai dísztermében tartott eseményre az iskola mostani 350 növendékével, tanári karával együtt nagy számban összegyűltek a hajdani növendékek is.

Az iskola történetének egyes állomásait, nevezetes eseményeit *dr. M. Kiss Pál* művészettörténész tanár idézte fel.

a

ések jóváírása?

Bank tájékoztatója

y tőkés eladásaik esetén a szállí—három hónap múlva kerül jóvá-ink 8 százalékos hitellel finanszi-ndrétől, az MNB igazgatójától a

hát a deviza tényleges átutalása előtt is hozzájuthatnak exportált áruik forintellenértékéhez. Mindkét említett esetben a bank természetesen *visszkereseti jogot* köt ki arra az esetre, ha a megelőlegezett devizaösszeg kifizetését a külföldi partnerek valamilyen okból megtagadnák. A vállalatok a visszkereseti jog érvényesítéséből származó kockázatokra az Állami Biztosítóval biztosítást köthetnek. A bank a leszámítolást külkeres-

Kiss Ödön

Ex libris, vizf.

Magyar akvarell és pasztellfestők Egyesülete
IX. kiállitása, 1922. Nemzeti Szalon katalógusa

MDK

Kiss Ödön

Ex libris, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 9. kiáll.
N.Szal. 1922. ápr. 13 l.

MDK

Kiss P. műkovács

Páris leghiresebb műkovács. A Salon d'Automne 1928.évi kiállitásán egy modern irodával szerepel. Vaskapui, konzoljai, lámpái oly szépek,hogy a kovácsművészet legfontosabb irányitói közé emelik Kisst.

Bor Pál: Az új iparművészet Párisban.

Magyar Iparművészet, 1928. 19.1.

Kiss P. István, belsőépítész-tervező

Ab. tanulócsoportos gimnázium, Bpest, XVIII. Thököly út. Építész: Vetész András.

Belsőépítész-tervezők: Kiss P. István,
Takács László.

Magyar Építőművészet, 1987. 3., 36-old.

Kiss P. István, építész M Dk

A százhalombattai legénylakás épületének egyik tervezője.

Kép.

—: Új létesítményeink terveitől 7-l

Bp. 1962. ápr. 3.

NÉPSZABADSÁGI

N;D.K.

KISS P. István belső épitész

T. Nemzetközi vertészeti kiállitás

Arfurt 1961. magyar pavillon belső -

épitészeti terve (Repr.)

Társtervező: Dalányi László

Magyar Épitőművészet 1961. 5.sz. 29.e.

MDK

Kiss Pál

ötvös

Az esztergomi bizánci sztaurothékát Kiss Pál és Szvetnik Joachim ötvösök restaurálták. /1959/

Árpád Somogyi: Nouvelles données sur la staurothéque byzantine d'Esztergom.
Ip.müv.Muz.Évk.III-IV. 1960. 81-99.l.

81.l. jegyzet.

Kiss Pál ötvös

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

1957 JUL 4

ÉRDEKES UJSÁG K

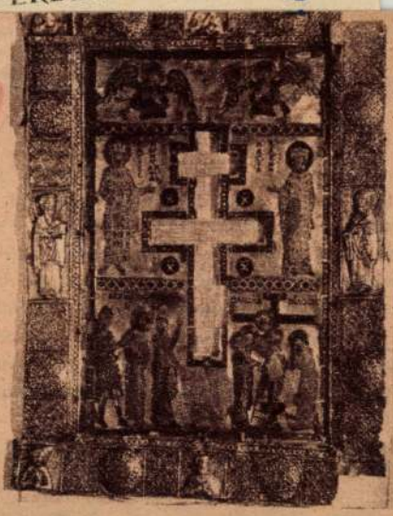

A bizánci csóktábla a gyógyító műtét előtt

GYÓGYÍTJÁK A BIZÁNCI CSÁSZÁROK „CSÓKTÁBLÁJÁT"

Különös gyógyító műtét folyik hat hónapja az Iparművészeti Múzeum alaposan megtépázott épületének egyik szobájában. A „műtőasztalon" friss hársfadeszkára fektetve látható a magyar egyháztörténeti kincstár felbecsülhetetlen értékű darabja, a tudományos nevén Esztergomi Sztauroték nevezett bizánci ötvösmű, amely történészek becslése szerint több mint hatszáz éve van az esztergomi kincstár birtokában.

A javítás alatt álló kincs története valóságos művészettörténeti regény. A bizánci császári ötvösműhelyben készült a XI. században, aranyozott ezüst lemezre, bizánci zománceljárással. Valamelyik császári katedrálisba került udvari ajándékként, ahonnan Bizánc bukása után a hódító muzulmánok elvitték, majd ismeretlen úton Magyarországra került. A „csóktáblának" nevezett domborművű kép az ikonok rokona s nevét onnan kapta, hogy a házibékére áhítozók megcsókolták a zománcképet, amelynek csodatevő erőt tulajdonítottak.

Az évszázadok során a becses műtárgy, amelyből az egész világon csak hét darabot ismernek s amelynek értékét nem lehet felbecsülni, alaposan megrongálódott. Tölgyfából készült alapzata elkorhadt, kerete elvált, s az egész zománckép, amelynek csodálatosan lágy színei, finom formái még ebben a rongált állapotban is amulatba ejtik a nézőt, több darabra esett szét.

Az Iparművészeti Múzeumban évekig tartó tanulmányozás után Kiss Pál ötvösművész kezdte meg a csóktábla felújítását. Az új talpdeszkán ismét összeforrasztják a szétvált darabokat, pótolják és egymásba csiszolják az ékkő színekben tündöklő alakokat, s mintegy három hónap múlva teljes pompájában ragyog majd a nézők előtt egy névtelenül elporladt bizánci ötvösművész remeke.

Kiss Pál ötvösművész dolgozik a felújításon
(Az Iparművészeti Múzeum fotolaboratóriumának felvételei)



...JÁR...

...lönbözőbb tájain dúlnak a zivatarok, szélviharok, ...nk egymástól messze fekvő két helyről érkezett. Az ...én óriási szélvihar dühöngött Tolna megyében, a Kaj... ...daság területén a vihar több épületet megrongált és ...sfát kidöntött, köztük ezt a nyárfát is, amely több mint ...a viharokkal. A másik kép: Olaszországban olyan felhő... ...k, hogy a Pó folyó a torkolat-vidéken áttörte a gátakat ...rnyéket. Egyetlen éjszaka 16 ezer ember lett hajléktalan. ...átak tetején kerékpáron viszik megmentett kevés holmi... ...ől menekülők.

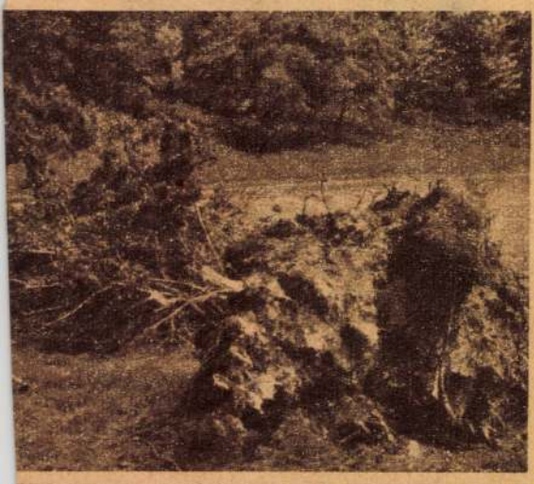



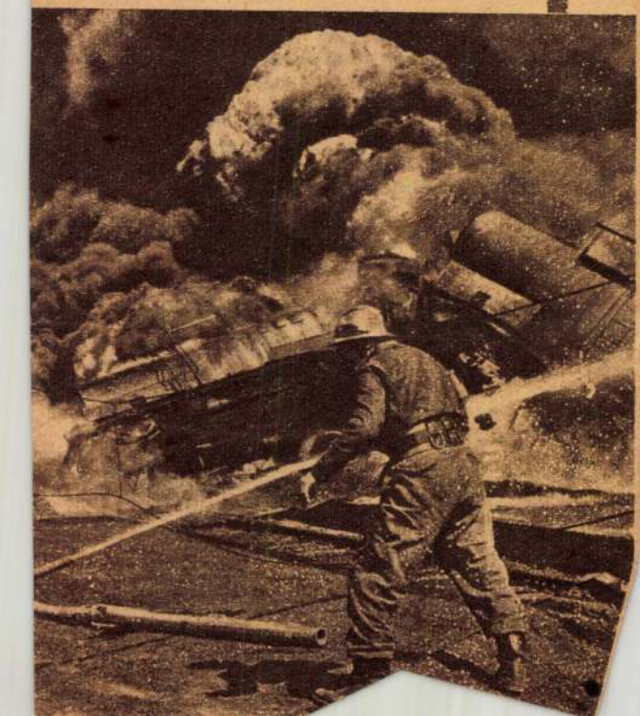

Kiss Pál

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1957 NOV 23

ESTI HIRLAP

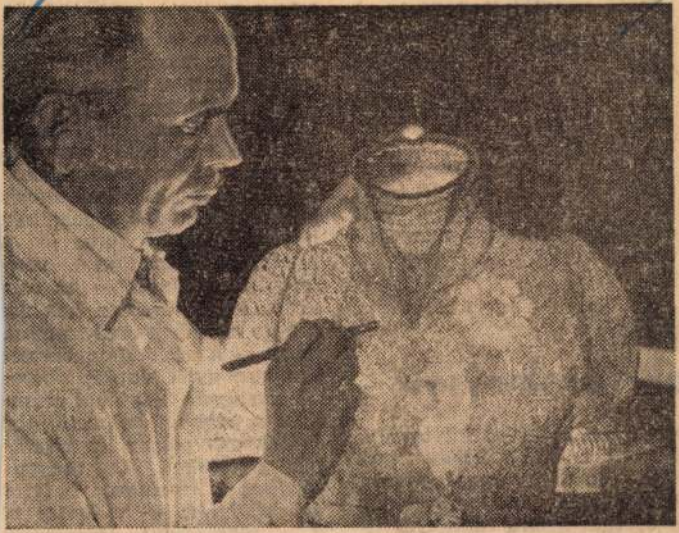

Több száz éves iparművészeti tárgyakat restaurálnak az Iparművészeti Múzeum műhelyében. Kiss Pál Libiai Sámuel ötvösmester 1841-ben úgynevezett filigrán technikával készített, Ferenc császár ezüst mellszobrának egyik részét hozza rendbe.

(MTI-foto — Bartal felv.)

1021

ragyog. Ez
kéért, a sz
emberiség t
haladásáért
hatalmasabb
A marxiz
megtisztulása
ménck érvén
is kétfrontos
végbe, s az i
marxizmus—leninizmus vált cselekedeteink vezérfonalává.

ljük
ók törekvéseit

nem elvi politikát folytatnak, hanem az *elvi-politikai viták elől kitérve az egységbontás, rágalmazás és kalandorság veszélyes útjára léptek.* Nyíltan támadják a nemzetközi kommunista mozgalomnak a két moszkvai nyilatkozatban kidolgozott politikai fő vonalát, s példátlan rágalomhadjáratot folytatnak a Szovjetunió és a szocialista világ-

ideológiai munkánkat annak tudatában kell végeznünk, hogy *az eszmei harc — a gazdasági építőmunka mellett, azzal együtt — az osztályharc fő területe lett.* Ez a harc ma főleg arra irányul, hogy — a szocialista termelési viszonyok alapján *dolgozó osztályok tudatából száműzze a régebbi helyzetükben keletkezett polgári és kispolgári nézeteket, és megszilárdítsa a szocialista tudatot és erkölcsöt; — mélyítse el a marxizmus—leninizmus alapjain nyugvó szocialista nemzeti egységet — segítse elő a szocialista termelési viszonyok között élő osztályok közötti lényeges különbségek felszámolását.*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kiss Pál

ESTI HIRLAP

1964 FEB 15.

Évtizedek — kincsek között

Kincsek között él, kincsekkel dolgozik harmincöt éve Kiss Pál, az Iparművészeti Múzeum főrestaurátora. Ezernél több műtárgynak adta vissza eredeti szépségét. Mestersége rendkívüli szaktudást, precizitást, türelmet igényel. Fél évtizede a felbecsülhetetlen értékű, a második világháború alatt megsérült Eszterházy-műkincseket hozza rendbe. Képünkön: Kiss Pál bonyolult feladatot végez: az ún. sodrony filigrántechnikával készült, súlyosan sérült mellszobrot javít.



MTI-foto, Bara-felv.

Láng Gépgyár, 1962: *belépett* 896 dolgozó, *kilépett* 816.
Láng Gépgyár, 1963: *belépett* 896 dolgozó, *kilépett* 816. 997. A „forgalom" *nem csökkent*, az üzem létszámának mintegy harmada tavaly is, tavalyelőtt is *kicserélődött*.

Tavaly medicinával próbálkoztak: különféle módszerekkel *orvosolni* a bajt. Most rádöbbentek: *nincs hatásos módszer, amíg nem pontos a diagnózis.* Alapos, széles körű vizsgálat kezdődött tehát a gyárban. Statisztikák készültek, régi és új munkásokkal beszélgettek. Valakinek eszébe jutott: *meg kellene kérdezni azokat, akik elmentek* a gyárból. Feltehető, hogy őszinte hangú levélre *őszinte válasz* érkezik.

Száztíz — saját kérésére kilépett — dolgozónak küldtek levelet. A *válaszok* most érkeznek. Van, aki *személyes sérelemről*, másként megoldhatatlan *családi problémájáról ír*, van, aki elmondja: *nagy volt a távolság munkahelye és lakása között.* A legtanulságosabbak azok a válaszok, amelyekben az egyéni sérelem *általános munkaszervezési és szemléleti hibákat* tár fel.

H. Gyula esztergályos írja: „A szerszámkiadóban egy-két kivétellel nemcsak, hogy nem tudták azt adni, amit kértem, de *nem is érdekelte őket*, hogy nincs. Kiderült, hogy a „nincs" rajtunk kívül nem okoz senkinek fejfájást." P. Mihály gépmunkás sok más tényező között szintén felsorolja: „Csak 1,50-es tolómérce volt, pedig a munkámhoz 2,50-es kellett volna. Ezt csak kétévi sürgetés után kaphattam meg. Most a Rico kötszergyárban

Feltárulnak a vándorlás okai

rossz volt, elmúlik és csak a szépre és a jóra tudok majd visszaemlékezni, mint életem első állomására."

Sok mindenre felhívják a figyelmet a levelek. Íróik elmondják: *a munkásvándorlás nemcsak a népgazdaságnak rossz, hanem a vándorlónak is.* Egy okkal több, hogy megelőzzék, megakadályozzák. Melyek a csábító tényezők? Az egyműszakos munkahelyek, a kisipar, a szövetkezetek, a lazább, nem normázható szakmák — olyan jelenségek, amelyek összhangját egy gyár törekvései nem változtatják meg, *de a jelzéseket felfoghatják valahol feljebb.*

A felszabadult ipari tanulókért *sokat lehet tenni* — vonták le a következtetést a gyárban. Intézkedtek is: már harmadévesként teljesítménybérben dolgozhatnak, hogy megszokják így a munkát. Nagy gond, hogy a szak-

M.Dk

Kiss Pál
Ölvös

Erasmus Bergmann mester
arany kupáját restaurálta

Pál Endre: Ölvösvemelek ujjászülétése
Művészet, 1965. március - 6 lap

Kiss Pál, iparművész

förestaurátor.

(fénykép)

— : Évtizedek — Kincsek Között 4.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. febr. 15.

Kiss Mihály, [ ]

MDK

Kiállít.

Székely András: fiatalok a Csepel Galériában

7.

Népszabadság, Bp. 1970. máj. 29.

Kis Nagy Sándor

hires hódmezővásárhelyi
tálas XIX. sz.

Kisshmvtalas 199.l.

L (csúcsi)

1021

P. Kiss Pál

H. LÁNYI PIROSKA:

Egy kanna víz

Végre letelt a háromhónapos kiküldetés. Beül a kocsiba, és meg sem áll Pestig. Az agronómus megmutatta a térképen a rövidebb utat;

— Van ugyan közben egy rohadt útszakasz, de megéri. Egy órával előbb leszel nála — mondta ez a testben, lélekben korán elhájasodott ember, aki úgy érezte, hogy az élet becsapta őt, s benne valami titokzatos asszonyfalót látott.

„Egy órával előbb leszel nála!" Kinél? Magdával még elutazása előtt szakított. Unta apró ravaszkodásait, ahogy szívósan tört a házasság felé. A kiküldetés kapóra jött. A nő írt neki, de ő nem is válaszolt. Egész kétéves kapcsolatuk csak annyi nyomot hagyott benne, mint film, amelyet csak azért nézett végig, mert jegyet váltott rá. Eleinte futó kalandnak szánta, s csupán rosszul értelmezett udvariasságból nem rázta le előbb. Aztán megmaradt mellette kényelemből. Most ezt visszatetszőnek érezte, mintha a vidéken töltött idő minden férfi-könnyedséget kifújt volna belőle. Valami másra vágyott, azzal az igényességgel, ami tíz évvel ezelőtt még benne volt, aztán valahogy lekopott róla. Az agronómus nem hinné el, hogy őt nem is a nő vonzza Pestre. Csupán megszokott életformáját kívánta vissza.

Elindult. Egy ideig simán gurult a kocsi a betonon, élvezte a sebességet. Csak jó óra múlva ért el a bekötőúthoz. Eh, meg se kottyan ez a Skodájának! A hűtőből fehér pára száll fel. Az áldóját, felforrott a hűtővíz! Belenézett a hűtőbe. Alig volt valami benne. No, most aztán honnan szerezzen vizet? Félóránvira a legközelebbi falu. Itt csak jeges út, hófedte dombok, a fák fekete csontváza és a hópaplan fölött néhány gúnyosan zörgő kukoricaszár. Lépett néhányat, hogy idegességét csillapítsa, s ekkor a domb alján ferde tetőt pillantott meg.

— Ház! Valami tanya lehet. Ott kapok egy kanna vizet!

Elindult a dombon lefelé, a helyenként térdig érő hóban, amely hersegve szakadt be lába alatt. Végre előtte állott a ház. Elsepert utacska vezetett ajtajáig. Bekopogott. Semmi felelet. Megint kopogott és ismét semmi válasz. Benézett a parányi ablakon. Odabent lámpa égett. Lenyomta a kilincset. Engedett.



P. Kiss Pál rajza

Az asztalon petróleumlámpa pislákolt, kormozott, orrfacsaró bűze betöltötte a szobát. A kinti hó fehérségétől elvakultan nézett maga elé. Semmit sem látott, de érezte: nincs egyedül.

— Jó estét kívánok — mondta jó hangosan. Semmi válasz. Már kivette a bútorok körvonalait. A szoba mélyén ágy, benne dunyha púpos dombja. Csak nem halott fekszik alatta? Felcsavarta a lámpa kanócát. A zöldes fény szétterült a szobán. Szorongva közeledett az ágyhoz. A dunnahegy mögül eléje bukkant egy fej. Aszott, viaszsárga, horpadt halántékú. Csak a szem élt fekete gödreiben. Két árva csillag az éjszakába hulló test fölött. Ez a szempár úgy meredt rá, mintha álmot látna. Majd elhúzódott a vonalnyi száj. Az arc élettel telt meg. A dunyha alól két valószínűtlenül vékony kéz bújt elő, s végre felhangzott a cérnavékony, örvendező hang is:

— Jól látok? Eljött? — s nagy kínnal a fejét is felemelte. Most látta csak, hogy nem aszszony, hanem férfi. A halál szobrász keze már minden különbséget letörült róla.

— Bocsánat, valakivel össze tetszik téveszteni. Idegen vagyok. Véletlenül tévedtem be, hogy egy kanna vizet kérjek — és most jött rá, hogy idegességében a kannáját is a kocsiban felejtette.

De a beteg ebből nyilván nem hallott semmit, mert továbbra is az előbbi hangján folytatta:

— Isten hozta, fiam! Ha tudná, mennyire vártam. Váltig mondtam az unokámnak, addig nem halok meg, amíg meg nem ismerem — s nyújtogatta feléje hideg, nyirkos kezét. Mutatott a székre: húzza közelebb. Üljön melléje! Ma szombat van, nemsokára megérkezik az unokája. De miért nem együtt jöttek? Úgy képzelte, együtt, karonfogva...

— Igaza volt Julikának, derék szál ember. S látszik az arcán, hogy jó is. Bizony legyen is ám jó az unokámhoz, mert Julika földre szállt angyal. Már tíz éve, hogy ketten maradtunk. Akkor még én is dolgoztam. Beadtam a téeszbe a kis földemet. Aztán sepregettem a magtárban, ólat pucoltam. De egy éve már, hogy mozdulni sem tudok. Csak kolonc vagyok az unokám nyakán. Ha nem lennék, felköltözhetne Pestre, hogy ne kelljen minden áldott nap utazgatnia. De nem halhatok meg, míg nem tudom, hogy vele rendben van-e minden. Megígértem az anyjának, hogy gondoskodom róla. Férjhez adom. Ezért nem tudtam elmenni eddig, mert tudja, fiam, az ígéret nagy dolog ám, erősebb a halálnál is.

A férfi idegesen hallgatta. Magában átkozta az autót és ostoba ötletét, hogy innen kér vizet. Most csapdába szorult. Ez a szegény öreg — süket. Hogyan magyarázza meg neki, hogy téved? Szakítsa ki kezét a csontvázujjakból, amelyek görcsösen szorítják? Menjen el szó nélkül? Nem, ezt képtelen megtenni. De akkor mit tegyen? Mit? Átkozott helyzet!

Közelebb hajolt, a fülébe ordította:

— Nem ismerem a kedves unokáját, idegen vagyok. Csak egy kanna vízért jöttem.

— Tudom, tudom, szereti az unokámat. Hát persze, hogy szereti. Szép lány, okos lány, a gyárban is szeretik. De mindjárt itt lesz, elkészíti a vacsorát. Én ugyan már nem tudok enni, de ha adna egy bögre vizet, megköszönném. Ott a padon a vödör, merítsen belőle!

A férfi ment a vödör felé. Vágyakozva nézte: éppen ennyi kellene a hűtőbe. Megtöltené, rákapcsolna, s egy óra múlva Pesten lenne. De nem lehet, meg kell itatni az öreget. Meg kell várni a lányt is, az majd megmagyarázza neki.

NAP 7



— 1919. április 12. A négy napja folyó gyári tartalékzászlóaljszervezés eredményeképp, Pogány József a Nyugati pályaudvarnál szemlét tart az első egységek felett.

— „Böhm Vilmos hadügyi népbiztos szerint az ellenforradalommal szemben valóban a legkíméletlenebbül kell fellépni, de álhíreknek nem szabad felülni. Meg kell mutatni a burzsoáziának a Tanácsköztársaság erejét. Ki kell vonultatni az Andrássy útra a felfegyverzett munkásokat, akiken a Kormányzótanács tagjai tartsanak szemlét." (Jegyzőkönyvi részlet a Forradalmi Kormányzótanács 1919. április 11-i üléséről.)



— 1919. április 12. Külföldi újságírók látogatása a Somogy megyei termelőszövetkezetekben. Képünkön: vendégek és vendéglátók Répáspusztán. (Alsó ülő sor) Biró Lajos író, Markovics budapesti párttitkár, Bakonyi újságíró, az angol tolmácsnő, Kovács Miksa megyei párttitkár, Hamburger Jenő népbiztos, Levin Samu, a megyei szövetkezetek gazdasági vezetője, Latinka Sándor direktóriumi titkár, Tóth Lajos direktóriumi tag, Klémens Béla, a tsz alapítója. (Alsó álló sor) hat ismeretlen uradalmi erdész, Győrffy Antal, Móricz Zsigmond, Furmann főerdész, egy ismeretlen, Farkas Adolf miniszteri megbízott, Kovács gazdatisz. (Felső álló sor) Stuivens és Vermeer holland, Jörvens svéd, Beinkorf, svájci újságírók, egy ismeretlen, Gondek Károly (sapkában), angol tolmács, ismeretlen.

— „... ha látjuk, hogy van megszervezve az egész megye összes uradalma egy szervezetbe, minden ötezer holdnak külön intézősége, amely járási központokba, s az egész a megyei központba számol el, illetve onnan kapja az egységes üzemtervet, akkor föl kell kiáltanunk, hogy megvalósult az Utópia!.... Ki hitte volna, hogy a háború iszonyú és nyomorult korszaka után ekkora életpezsdülés fakad ilyen gyorsan, ilyen tüneményes bujasággal." Móricz Zsigmond cikkéből (Pesti Hírlap, 1919. április 15.)

— 1919 április 13:
a Margitszigetet átadják a proletárgyerekeknek

— Mintha a nyár is megszépülne mostan,
A nap is fénylő a messzi magosban
Dúsabb a rét és rajt a vadvirág,
Jobb már az élet és szebb a világ.

Vígabban szól a madár fenn az ágon,
Dalolva száll a szél is át a tájon,
Fürgébben lejt a hegy patakja is
S az út ragyog, mely a szabadba visz...

.. Eddig kőkriptákba voltunk eltemetve,
Nem volt a lelkünknek mosolya, se kedve,
Szellőcskét, eget és napsugarat
Elzártak előlünk szürke falak.

S most, hogy megszépült minden a világon!
Szebb csillag az égen, szebb csillag az ágon.
S szomorú anyácskánk is örül, nevet:
Valami nagy dolog történhetett!



Kiss P.

K

nincs céd.

Kiss P. ma Brandt után Párizs leghírnevesebb műkovácsa. Róla már többször szó volt a Magyar Iparművészetben. A Salon d'Automne idei kiállításán egy igen szép modern irodával szerepel (munkatársa **Fehér P.** és **Hierz P.**). Vaskapui, konzoljai, lámpái oly szépek és újak, hogy a kovácsművészet legfontosabb irányítói közé emelik Kisst. Ugyancsak a kovácsművészetben érvényesülnek Mericskay, Nitsch stb.

Bor Pál: Az új iparművészet Párizsban. Magyar Iparművészet. 1928. 19. l.



Bizottságának

Budapest.

IX. Rákos utca 10.

Kiss Pál

Kiss Pál, Párizs egyik legkiválóbb
műkovácsa, szerepel a híres Sa-
lon d'Automne kiállításain.

Koczogh Ákos: Mai kovácsművészek.
Művészet, 1977. julius - 30.oldal.

Kiss Pál,/Paul Kiss/, kovacsmüvész

-- ---

Feltehetően Kiss Károly fia az a Kiss Pál/Paul Kiss/, a
aki a 20-as évek derekán már a kiváló francia mükovács
Brandt után Paris legismertebb mükovacsa volt.és a ko
vácsmüvészet legjelentősebb irányitói között tartották
számon, 68.old.

Pereházy Károly: Sáradi Kalman: Müvészi kovácsolás
c.könyvének kritikaja 66.old

Müv.Tört.Ért. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Paul Kiss,/Kiss Pal/, kovacsmüvész

-- --

Feltehetően Kiss Karoly fia az a Kiss Pal/Paul Kiss/,ak
aki a 20-as évek derekanmár a kivaló francia mükovacs
Brandt utan Paris legismertebb mükovacsa volt.és a ko
vacsmüvészet legjelentősebb iranyitói között tartottak
szamon, 68.old.

Pereházy Károly: Sáradi Kalman: Müvészi kovacsolas
c.könyvének kritikaja 66.old

Müv.Tört.Ert. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Kiss Pál
MAGYAR IFJÚSÁG
1984 OKT 24.



SZÍNARANY KUPA

1021

Kincsek nyomában...

Színarany fedeles kupa a XVII. század elejéről ✦ Arany serleg 16 násfával, több boglárral és drágakővel ✦ Felbecsülhetetlen értékek az Iparművészeti Múzeum kiállításán

Az Iparművészeti Múzeum — a múzeumi hónap alkalmából — mutatja be a nagyközönségnek az újabban helyreállított Esterházy-kincseket: a színarany fedeles kupát, s egy násfás serleget.

Héjjné Détári Angéla muzeológust kértük meg, hogy tájékoztassa olvasóinkat.

— *A több száz darabból álló Esterházy-kincs, más szóval gyűjtemény, a háború idején a hercegek budai palotájában volt* — mondta. — *A palota romba dőlt, s maga alá temette a kincseket. A hallatlan értékekről senki sem tudott, nem is sejtették az emberek, mit rejt magában a romhalmaz. Csak 1949-ben, amikor a romokat elhordták, került napvilágra a sok, felbecsülhetetlen érték.*

Az újabban helyreállított előbb említett — két darabbal együtt most már hatvanra emelkedett a restaurált kincsek száma. Hogy ez mit jelent, azt csak az tudja érzékelni, aki bepillant a múzeum ötvösműhelyébe: hónapok, sőt, évek tükrözik az elképesztően figyelmes és türelmes munkát.

— *A sérülések olyan nagyok voltak* — folytatja Héjjné Détári Angéla —, *hogy egyes darabok ízzé-porrá törtek, elgörbültek, alaktalanokká váltak. Úgy látszott, hozzájuk sem lehet nyúlni, s reménytelen a helyreállításnak még a gondolata is. De Kiss Pál és Szvetnik Joachim ötvösművész nem ismert lehetetlent. Az előbbi nevéhez fűződik a kupa, az utóbbiéhoz pedig a násfás serleg helyreállítása.*

Az úgynevezett Esterházy-kincsek nemcsak ötvöstárgyakat tartalmaznak. Köztük van például Mátyás király mentéje, Oláh Miklós gyermekkori kabátja, Esterházy Miklós esküvői kabátja. A budai romok alól díszes arany-ezüst veretes, ékköves fegyverek, török és nyergek kerültek még elő, továbbá görög, római ezüst- és aranyérmék. A legnagyobb aranyérme nem kevesebb, mint negyven deka; s nem ritkák a 20—25 dekás aranyérmék sem a gyűjteményben.

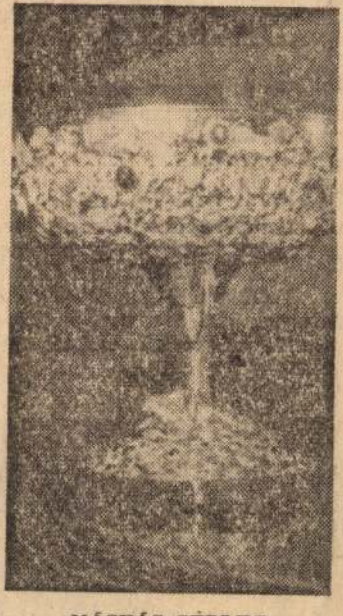

NÁSFÁS SERLEG

(Foto: Bozsán)

— Honnan származnak ezek a csodálatos tárgyak?

— *A gyűjtést Esterházy Pál kezdte a XVII. században, amikor a hercegi rangot kapta. Egyre gyarapodó gyűjteményét Fraknó várában helyezte el, ott volt a hercegi család kincstára. Egy részük került csak Budára, palotájuk díszítésére.*

— Mi a történetük a most legújabban helyreállított és bemutatott kincseknek?

— *A színarany fedeles kupa, amely 19,5 cm magas, s 9 cm átmérőjű, Besztercebányán készült a XVII. század első felében. A késői reneszánsz ízlésű kupa Bergmann Erasmus, kora egyik legnevesebb ötvösművészének remekműve. A kupa színarany, drágakövekkel díszítve. A másik most helyreállított és kiállított csodálatos darab: a násfás serleg. Násfa szóval illették a láncon, nyakban függő ékszert. Násfákat általában a XVI—XVIII. században viseltek. A szóban forgó násfás serleg különlegességnek számít, hiszen szokatlan az, hogy ilyen ékszert más célokra dolgozzanak fel. Valamelyik herceg ötlete lehetett, hogy 16 darab ilyen rendkívüli finomságú násfát, továbbá boglárokat és drágaköveket rakatott egy serlegre.*

A serleg XVII. századbeli, aranyozott ezüst; s szintén magyar ötvös munkája, noha nem „mesteri alkotás". A násfákkal való díszítése viszont jó ízlésű, avatott mester keze munkájára vall. A serleg 548 darabból áll.

Halasi Árpád

ÁG

jú követei

BENZINES VÍZ A SZOMJHALÁLTÓL
ITETT MEG BENNÜNKET..."

Az afrikaiak
ó tanítványok

így kialakult „családi kapcsolatok" levelezésben élnek tovább.

Kolompár Lajos éppen a napokban adta közre egy kis kiállítás keretében afrikai élményeit megörökítő legjobb fényképeit az Ikarusban.

— Mi volt a legérdekesebb élményed?

Erre nem könnyű felelni. Mégis, azt mondja, az afrikai ember.

Az afrikai ember segítőkészsége, vendégszeretete. Még akkor is, ha a híres magyaros vendéglátáshoz hasonlítjuk.

— Sok ezer kilométert jártam Nyugat-Afrikában, nemcsak városokban, falvakban, hanem nomád tanyákon, állatbőrből készült tuareg sátrakban, sivatagi agyagkunyhókban. Akár a kerületi előljárónál — kommandantnál —, akár egyszerű pásztoroknál kértünk szállást, mindenütt örömmel teljesítették kívánságunkat. Pedig erre sokszor volt alkalom. Két évvel ezelőtt például a Niger folyó két oldalán szolgálatot teljesítő tizenkilenc Csepel teherautót kerestük fel, hogy felülvizsgáljuk, ellenőrizzük őket. Hárman indultunk útnak egy Csepel 450-es teherkocsival: Tóth Miska a feleségével és magam. Az esős évszak kezdetén voltunk. Ke-Macina után akadt olyan járhatatlan út, hogy reggeltől estig csupán öt kilométert haladhattunk — végül is vissza kellett fordulnunk, más utat keresni. Olyan gázlók állták utunkat, hogy Csepelünk fülkéjébe is befolyt a víz, egész nap deszkákat és gallyakat fektettünk a kerekek alá, állandóan ígénybe kellett vennünk a feketék segítségét, akik hol a mocsárból, hol a sivatag homokjából emelték ki kocsinkat. Találkoztunk olyan nomád tuaregekkel is, akik a pénzt sem ismerték. Ők is vendégségbe invitáltak bennünket. Amikor elfogyott a vizünk, s már zsebkendőnkkel próbáltunk vizet szűrni a víztócsákból, segítségünkre jöttek a katonák. Igaz, benzineshordóban tartották a vizet, de ez a benzines víz akkor talán a szomjhaláltól mentett meg bennünket a lakatlan vidéken.

A sok nehézség és megpróbáltatás ellenére is szívesen emlékezik az afrikaiakra Kolompár Lajos és minduntalan visszatér ahhoz a megállapításhoz: Érdemes segíteni, tanítani az afrikaiakat! Nemcsak azért, mert a tanító láthatja, hogy nem hiába fáradozik és tanítványa ügyes szakemberré válik keze alatt. Azért is, mert a segítség nyomán egy egész ország lép előre, emelkedik fel újabb lépcsőkkel a társadalmi és a technikai haladás létráján. S Afrikának ma nélkülözhetetlenül szüksége van az önzetlen segítő kezekre, olyan tanítókra, akik az afrikai embert egyenrangúnak tekintik.

S. T.



ŐTT nem volt ol-
1959-ben rakták
z első magyar
nű autóbuszaink
főváros, hanem
ek forgalmát is.
e üzemanyag-
Guinea útjait. S
tt országutakat,
ndható, „hegyre
kat is. Mert a
alig néhányszáz
afrikai Guineá-
k lakosai „em-
adalmi munká-
s az esős év-
ezeket az uta-

ek a magyar
olompár Lajos,
ezni és üzembe
égítő autóbusz-

tt a többeszten-
most ismét az
sítva természe-
szerzett tapasz-
Mali Köztársa-
szineket", de
nyomások ma-
a már csupán
omásoztk a két
elmúlt eszten-
s elsajátítaniok
az Ikarusok és

pes kis afrikai
gon; Conakry
üzemvezetője,

hogy jó barát-
ssza Kolompár
'ouré kemény
iatalokat, reg-
tak, s végül is
őlük. Ez nagy
ikai ismerete-
kkal rövidebb
szakmát, mint

gyarmatosítók-
iak „még nem
idatok elvégzé-

KIKUL

SZÍRIA

Hajszálon múlt, hogy
kozott be a Műszaki Eg
ő esetében a szó szoros
Édesanyja koráról volt u
szálairól.

— Úgy terveztük — n
befejezem a felső iparis
nulást, s átveszem anyám
pét a családban. — A
megpróbáltam. És sikerü
kor, az anyám beszélt rá
leszek...

Ezekben az években,
majd diákkorban gyökere
s az a jó értelemben ve
ma is és bizonyára egész
káját. A diploma megvéd
termezzón át, amely a T
nál eltöltött időszakot je
a Cinkotai Autóalkatré
posztjához.

Ebben a gyárban — so
szerviz-berendezéseket ké
annál is inkább fontos,
szám szaladgálnak az au
bizony a legváratlanabb
míthatatlanabb időben ér
olyan meghibásodás, amel
szükségessé.

Szíriában — ha persze
lekedési eszköz az autó –
ző gyártmányú kocsi fut
maszkusziak nagy érdek
fiatal magyar mérnök, kö
találmánya iránt, ame
szekrénynek hívnak, s ar
tól az olajteknőmosó b
szüléket foglal magában.
500 kilogramm, s annyi
hogy szivattyúi egyszer
máson tudnak dolgozni,
nyomással szivattyúznak
vagy kisebb nyomással

— Az üzletet hamar n
Balla Balázs. — Igy az
hogy kicsit körülnézzün
szerencsém is volt. A
üzletkötő szólt, hogy az
vattyúgyárnak eladott N
viselkedik", meg kellene
Egy csepeli mérnökkel –
Szíriában —, mentem
gyárba, amelyet európai
csak valami nagyobb m
ni.

— Az esztergapad g
panaszkodtak a szíriai
Az „orvosi beavatkozá
sokáig. Mindketten az
nem az eredeti motor v

— Lecserélték a meg

— Igen. Szükség volt
kisebb erejű, de...

— De éppen ezért me
védték meg öt perc ala
magyar ipar termékét.

... Aztán Isztambulon
dapestre.

— Szép volt az út?

— Voltam már a Szov
Lengyelországban, Cseh
ben pedig Jugoszláviáb
berendezés utazó „nagy
persze más volt. Ha a n
lóságban nem is olyan

M. KISS PÁL

HAZAI KIÁLLÍTÁSOKON

A *Nemzeti Galéria* tíz termében rendezett *Mai Magyar Grafika* kiállításán negyvenöt művész csaknem négyszáz művén mérhetjük le 1963-ig visszamenőleg a hazai grafika termését. Meglepetés e bemutatkozás nemcsak a közönség, hanem a művészettel közelebbről foglalkozók számára is. A Mai Magyar Grafika, mint kiállításcím modernséget ígér. A tartalmi és esztétikai összbenyomást illetően valóban modern s ezt érezzük előremutatólag is. A grafika művelői haladhattak ugyanis legtovább azon az úton, amely mai világunk bonyolult, sokrétű kutatásában eléjük tárul. Grafikusaink közelmaradtak nemcsak a nyomdai grafikai munka műves, az ipart és a realitásokat becsülő karakteréhez, hanem a modern technikából közvetlen adódó feladatok – ipari nagy cégek naptárai, a kereskedelmi és reklámgrafika, a könyvillusztráció s a propaganda fő képviselője, a plakát, – mind intenzíven foglalkoztatják. Demokratikus művészeti ág a grafika, éppúgy alkalmas érdemes hagyomány, ízes jelleg őrzésére, akár az új életérzések megfogalmazására. Minden képzőművészeti ág között e műfaj képviselői találták meg a legközvetlenebb hangot, mellyel a mindennapok aktualitásai között is művészi légkört tudnak teremteni.

A kitűnően rendezett s öt év termésének retrospektív jellegét jól hangsúlyozó kiállítás az alkotók és művészetük folyamatának fejlődését is szemlélteti. A tárlaton sokféle egyéniség megnyilvánulását látjuk. Jellemző, hogy nincsenek stíluskorlátok, mindenki abban a felfogásban dolgozik, amit legjobbnak talál a maga számára mondanivalójának kifejezésére. A gazdag termés beérését nagyban segítette a korábbi évek tárlatain való gyakori szereplés, különösen a miskolci grafikai biennálék adta lehetőség. E kiállításnak új arcot ad a retrospektív bőség s az a körülmény, hogy ez alkalommal nemcsak sokszorosított grafikák, hanem monotípiák, rajzok s egyéb egyedi jellegű megoldások is szerepelnek. A kiállítás elevensége, változatossága legalább annyira múlik a művészek vérmérsékletének és képzeletének sokféleségén, mint az eljárások különbözőségén. Méltán állíthatjuk, hogy grafikánk sokarcú. Lapjai a technika és formai hangszerelés valamennyi lehetséges hangzatát megszólaltatják, s a szűkszavú közlésektől, az absztrakt egyszerűsítéstől a szürrealista összefüggésekig minden eszközt igénybe vesznek. A részletekbe menő aprólékos műgond, a nagyvonalú, összefogott formálás, archaizálás éppúgy, mint a formai elemeket merészen variáló modernség jellemző rá. A lágy ívelésű vonalak

teremt *Jancsó* filmjeiben, leköt, lenyűgözve tart végig, – és hiányérzetet hagy, mintha valami nagyon fontos dolog elmaradt volna, aminek csak előkészítését, kiinduló szituációját adta a film. Nem járunk messze az igazságtól talán, ha a strukturalizmus irodalmi példáinak legjellegzetesebbjéhez, a francia nouveau roman-hoz fordulunk magyarázatért. Itt az alapstruktúra, a kiinduló szituáció azért jön létre, hogy az író azt működés közben megfigyelje és leírja – bármi legyen érdeklődésének központja, tudatállapotok, tárgyi világ, társadalmi-morális kapcsolatok –, mintegy lajstromba véve ezek elemeit, szétbontsa azokat, elemezze valamilyen szempontból. *Jancsónál* igen bonyolult jelrendszeren, mozgásmechanizmuson, áttételen, geometrikus térmegosztásokon keresztül közvetítődik az alapszituáció, – és ismétlődik újra. A trilógia mindegyik filmjét egy action gratuite-szerű, váratlan, rendszerint halált jelentő fordulat, erőszakos tett fejezi be, helyesebben, vágja el. Mert a struktúra önmagába záródott, nem lehet másképp leállítani; alkotójuk nem akarja felnyitni őket, a legkevésbé sem érdekli analízisük.

Ezért bizonyos időtlenség jellemzi cselekményüket. Igaz, a rendező hozzájuk kapcsolja a történelmet – többnyire mechanikusan – jelképszerű tablókkal, vagy kellékekkel, mint a ruházat, fegyverzet; a gondolati utalás a korra félreérthetetlen, de ami a korból elénk kerül, az az időn kívül van. Legutóbbi filmjének címe, a *Csend és kiáltás*, nyíltan Bergmant és Antonionit idézi, egyik szép jelenetében bravúrosan meg is ismétli Bergman Personájának híres mozzanatát: két női fej misztikus összemosódását; de ami a filozófiai lényeget illeti, más úton, távol jár tőlük. Antonioni hősei konkrét időben élnek, éppen ahhoz vannak láncolva elidegenedettségükkel; a látszólag „időtlen" Bergman mélyen a valóságban, társadalmi talajon áll – s ennek közvetlen képi ábrázolása is sokszor helyet kap nála – mind lelki, mind valláserkölcsi indítékú drámáiban. *Jancsó* nem a lényeget konkretizálja, csupán egy jelenség absztrakcióját, nem a drámát bontja ki, hanem a dráma örök lehetőségét; a trilógia harmadik részében, a *Csend és kiáltásban* valahol félúton áll a misztériumjátékok és a bábjáték közt.

Platón még, kitekintve a barlangból, az Abszolútumot pillanthatta meg; mi bárhova nézzünk, magunkba, vagy a világba, a legkisebb részletben is a Történelmet láthatjuk, az idő félelmetes gyorsulását. Nem szívesen adjuk fel a gondolatot, hogy a történelemnek nemcsak teremtményei vagyunk, de – félelmetes méretei és gyorsasága ellenére – nagyrészt teremtői is. A *Csend és kiáltás* hideg közönnyel kínzó és a kínzást, megalázást közönyös hidegséggel elviselő báb-emberei, mintha azt az időt idéznék elénk – riasztásul –, amikor az ember már feladta a gondolatot, hogy a történelemhez tartozik, s abszolúttá emelte belőle a végzetet.

Embernek eleven bábokat játszani nagyon nehéz. Ha van itt a színészi alakításnak kritikai mércéje, talán csak az, mennyire tudta érzékletessé tenni a tudat kihunyását, a lélek halott voltát a test szüntelen mozgása, látszat-élete mögött. S ekkor *Jancsó* új filmjének színészei kitűnően oldották meg feladatukat. Közülük is azonban, árnyaltabb játékuk, élesebb karakterük miatt, ki kell emelni *Latinovits Zoltánt* egy horthysta csendőrtiszt, és *Kozák Andrást* egy volt vöröskatona szerepében.

Kende János operatőr egy árnyalattal fátyolosabb, melegebb csillogású világot teremtett a rideg alföldi tanyából, a horizontig futó pusztából, *Jancsó* trilógiájának színteréből, mint megszoktuk. Nagy érdeme azonban az emberi mozgást plasztikussá tevő, annak ritmusába gyöngéden beleolvadó, vagy vele kontrasztot képező kamerakezelése volt főleg. A fiatal operatőr első jelentős munkája bizonyára emlékezetes állomása is marad várható művészi pályájának.

mellett, a rajzot gyakran keményebb törések váltják fel, a vonalak néha „összegubancolódnak". A formák görcsös feszültsége, a hevültebb lendületű fogalmazás alkalmas az alakok lelkiállapotának differenciáltabb megrajzolására, a drámai mozzanatok rögzítésére. Tízegynéhány év alatt nagyot fejlődött, szinte határnélkülivé szélesedett a grafikai előadásmód. A réz-, fa-, linómetszet és kőrajz, a kémiai hatásokat felhasználó, a lemezeket megmunkáló eszközök révén a művek páratlan változatosságát hozta. A kezdeményezők mögé rövidesen egész kis csapat sorakozott fel s mindegyik gazdagította, újításokkal bővítette az eljárásokat.

A mai magyar grafika úgy mai, hogy némiképpen benne van a tegnapi és a holnapra való készülődés is. A tegnapot a történelmi stílusok – Leonardo, Dürer, Bruegel, Rembrandt, Daumier stb. – továbbvitele jelenti, a közelmúlt – Käthe Kollwitz, Kokoschka stb., – a modern kor nagyjainak ihletése is – Picasso, Klee, Mondrian stb. – érezhető. A magyar grafikusok közül főleg Nagy Istvánt, Derkovitsot, Uitzot és Szalay Lajost tekinthetjük leginkább a közvetlenül folytatott elődnek. A mai magyar grafika ezerszálú előzményét nem gombolyíthatjuk végig, hiszen új felfedezések frissítik évről évre a kifejezést. Nehéz lenne ma már megmondani, hogy a tartalom, forma, technika megújulásának együttesében mikor, melyik viszi a főszerepet, de a három tényező termékenyítő hatással van egymásra.

Új felfedezések frissítik évről évre a kifejezést: a képzelet és a valóság találkozásai, a megelevenedett gondolatok, az ember játékösztönének, magányosságának, háborús félelmének, a béke eszményének képi megfogalmazásai. Gyakori az allegóriák és szimbólumok alkalmazása is különösen illusztrációs művekben.

Szerepelnek a tárlaton idősebbek és fiatalok egyaránt. A magyar grafika úttörői közé számítható a vonal mestere, Varga Nándor Lajos, az egy történelmivé vált korszakot képviselő Ék Sándor, a nagy megújulást előkészítő és konstruktív irányban ható Barcsay Jenő, a grafikában rejlő lehetőségeket széles skálán kihasználó Hincz Gyula, a fiatalok közül a harmincesztendős korral már hazai és nemzetközi sikereket elért Gacs Gábor, továbbá Mauer Dóra, Pásztor Gábor, Gy. Molnár István stb. Az utóbbi évtizedben a fiatalokból középnemzedékké érő generáció működése a legmeghatározóbb grafikánk területén. Elég itt Feledy Gyula, Kondor Béla, Csohány Kálmán, Kajári Gyula, Kass János, Würtz Ádám, Rászler Károly és mások tevékenységére, vagy Szász Endre mesteri rajzaira utalni az olajgrafika területén. Ritka örömet okoznak a nézőnek Reich Károly, Gácsi Mihály derűs rajzai, Gross Arnold színes rézkarccal készült, naív bájjal telített városképei. A népi ihletésű grafikát Csohány Kálmán mellett Czinke Ferenc, Ágotha Margit, Rékássy Csaba metszetei, rajzai képviselik.

Korunk nagy problémáinak grafikus ábrázolása fűti a legifjabb generációt is. Így nem a stílusazonosság, hanem eszmei közösség hozza egy nevezőre őket. Mindenekelőtt Lakner László, Bálványos Huba, Pásztor Gábor, Konstantin László, Gyulai Líviusz művészi törekvéseire gondolunk. Csak néhány kiragadott név, s milyen gazdagság, mennyi tehetség, mennyi megoldás, kezdés és vívmány csupán a grafikában! Éppen a szép eredmények kritikára is kötelesek. A művészeknek meg kell vizsgálniuk, hogy a formalista tematizmus nem befolyásolja-e alkotásaikat, hogy kifejezési módjuk mindenkor őszinte és egyéniségüknek megfelelő-e? Mennyi a divatnak tett engedmény, s mi az, amit később is felelősséggel vállalnak?

A grafika fellendülése aktivizált olyan kiváló festőket, mint Martyn Ferenc, Duray Tibor, Szabó Vladimir és többeket, akikre hatott a vonal varázsa, kifejező ereje. „Hiszen a vonal a képzőművészet lelke és gerince, a pillanatok tükre s kiérlelt gondolatok tolmácsolója is lehet." (Varga Nándor Lajos.)

Helyesen jegyzi meg a katalógus, hogy míg a századelő grafikusai saját sorsukon keresztül az osztálysorsot is panaszolták, manapság a kör kiszélesedett. A művészek számára előtérbe kerülnek egyre élesebben más, az egész emberiséget érintő problémák. Figyelmük gyújtópontjában az ember áll. Az ember küzdelmeivel, szorongásaival, boldogulásával és tudatos rendet építő cselekvéseivel, a maga teljességében. Ezt a témát figyelik, kutatják lendülettel, nem lanyhuló akarattal.

*

A budapesti *Csók Galériában Kántorné Gálffy Lola* festményeiből láttunk kiállítást. Amint végigsétálunk a termeken, festői és üde színélményeken túl, olyan intim hangulat fogad, mintha egy barátságos, vendégszerető otthonba kerültünk volna. Az évtizedek óta kiállító művésznő sikerét nem hangos hírverésnek köszönheti, hanem a finom lírai rezdüléseket költészetben, zenében és festészetben is kedvelő közönségének. A művészi hivatás megingathatatlan tisztelete jellemzi akkor is, amikor fest, de akkor is, amikor mint rajztanár a jövő művészjelöltjeit indította útjára. A következetes munka, a műgond és az alaposság növelték képességét, s alkotó tudatosság tette gazdaggá életművét. Művészetét nem tagolják élesen elkülönülő és más-más stílustörekvéseket felmutató korszakok, az egyenletes érlelődési folyamat a jellemzője.

Gálffy Lola eredendően nagybányai, majd szentendrei művész. Alkotásai főleg portrék és színekben gazdag csendéletek. Az otthon berendezésének általában nagy szerep jut művészetében. A lakás egy meghitt sarka, a biedermeieres szobarészlet a kedves fotellel gyakran megjelenik képein. A csendes órák hangulata árad műveiből, mintha Babits Mihálynak Van a tárgyaknak lelke c. költeményét idéznénk.

Csendéletei javarészt pompás színben tündöklő virágok, vagy az ember közelségét sejtető terített asztalok. Tárgyait finoman egybehangolt színekkel festi, s csak egy-két részletet tesz jelentőssé azáltal, hogy színben kiemeli. Egyéniek leányalakjai is, melyeken nem annyira az arc, mint inkább a testtartás bájossága, a nőies mozdulat, a színek nemessége s az előadás vonzó egyszerűsége a jellemző. A század első felének francia mestereit idézik képei. Főleg Bonnardot. Így az impresszionizmus és a naturalisztikus leíró jelleg idegen tőle éppúgy, mint a diszharmónia, vagy a drámai megjelenítési mód. Garaudyval együtt vallja, hogy „nem utánozni kell a tárgyat, hanem jelentését tolmácsolni." Átköltí a látványt, szemérmes lírája egyéni színnel gazdagítja és szigorú esztétikai rendbe szervezi. A szentendrei komponáló iskola eredményei éppen annyira vérévé váltak, mint a tisztán festőiségre építő megoldási mód, mint a kolorit gazdagsága, az egymásba mosódó színek finomsága. Képein művészien egyesül a szerkezeti elem és a látvány szépsége feletti öröm.

Hogy mennyire a színek világában él, bizonyság rá képeinek címe: Sárga blúzos lány, Csendélet sárga csészével, Csendélet piros terítővel, Fehér köcsög, Piros szoknyás lány, Zöld ruhás lány, Eta fehér ruhában stb.

A kiállítás megnyitóján dr. László Gyula többek között e szavakkal jellemezte Gálffy Lola munkásságát: „Két világ mesgyéjén élünk. Gálffy Lola képei fiatalságom világának hírnökei a mában. Tiszta hittel, szeretettel festette őket, s ezért nagyon komolyan kell megállnunk előttük."

*

Imre István a Váci utcai Csók Galériában rendezett kiállítást. A művész megkapó festésmódjával tüstént benső kapcsolatot teremt nézőjével. Képei azt éreztetik, hogy festőjük szenvedélyes elragadtatással figyeli a világot. Hatvannégy akvarell művéből kirajzolódó művészi korszaka csaknem tíz visszavonultságban töltött, belső vívódásokkal

teli esztendő eredménye. A közönség elé már leszűrődött s mégis a fejlődés minden igényét rejtő munkássága került. Akadémiai tanulmányai idején is, a negyvenes években, a Rétinél és Szőnyinél végzett olajfestési stúdiumok mellett sokat foglalkozik az akvarell technikájával s annak fő reprezentánsánál, Elekfynél sajátítja el azt. A háború és fogság évei után nagyméretű olajképekkel jelentkezik, de ezek nem bizonyultak egyénisége kifejezőinek. Igazi területe mindvégig a vízfestés maradt. A kiállításon bemutatott akvarelljeinek imponáló sora bizonyítja, hogy számára e technika nemcsak vázlatok, előtanulmányok készítésére alkalmas, hanem benyomások friss, üde megörökítésére is.

Az akvarell technikánál szokatlan nagyméretű lapjain megjelenített témák első pillanatra igénytelennek tűnnek: tájakat, enteriőröket, csendéleteket látunk, de Imre István még a leghétköznapibb jelenségben is felfedez valami szokatlant, megjelenítésre érdemest. Közlésmódja érzelemmel teli. Festményeiről mindig valami nagy öröm árad, az életnek és világnak valóságos ünneplése. Szeret utazni, s minden benyomásban a saját festői nyelvezetével kifejezhetőt keresi. A világot színei felől közelíti meg s úgy akarja láttatni, de a jelenségek egyéb vonásait – térbeliség, körvonal – sem felejti el. Ezek is beleszövődnek gazdag színvilágába. A vörösek, kékek, sárgák és származékaik fölötte izgató változatossággal küzdenek egymással, néha valósággal harsognak képein, hogy végül egybehangzóan egyesüljenek. Az érzékletesség, a konkrétság, a vizuális jelleg elsődleges nála. A Balaton vidékén vagy utazásainak más területén, ha körültekint a tengerparton, ahol még izzóbbak a színek, s figyeli az Adria tükrén visszavert fények csillámlását, ha Rovinjban, vagy más kis városka szűk házsorai közé téved, mindig az erőteljes színek csábítását követi. Ezt látjuk a zsennyei művésztelep érdekes fáiról, zöld gyepéről festett képein, s akkor is, ha megigézi képzeletét virágszirmok tündöklése, vagy a szobák, a műterem belseje, az emberi élet sokarcú, emlékeket, örömöt és bánatot idéző környezete.

Lázas tevékenységgel hol kiemel, hol mellőz nem is éppen keveset a kínálkozó látványból, de olykor hozzátesz egyet-mást, amíg víziója képpé nem alakul. A vízfestés megejtő varázsát, az egymásba mosódó szép foltokat, az éles színekkel, vagy egy-egy biztos vonallal való hangsúlyozást hangulat, érzelem, jellemfestésre egyaránt kitűnően alkalmazza. Számára a vízfestés nem technikai kísérletezés, hanem az élet benső átélése.

*

A pécsi Janus Pannonius Múzeum Galambos Tamás fiatal festőművész 21 képéből rendezett kiállítást. Több műve népmesei hangulatú, de vannak legendás, bibliai témájú kompozíciói és külföldi utazásait megörökítő városképei is. Bármi is a téma, sajátosan naiv megjelenítés jellemzi alkotásait. A játékos megnyilvánulások mellett is szerves belső rend tartja össze kompozícióit. Látszólag cselekmény nélküli, kontemplatív figurái – Dániel próféta, vagy akár a Ragadozók című képének női alakjai – álombeli tájakon jelennek meg, gyakran miniatúrákra emlékeztető kidolgozással. Olyan forgalmas helyet, mint Velence, minden nyüzsgéstől mentesen, összevontan ábrázol, mintegy sűrítve a látottakat. Bármelyik képét nézzük, érezzük, hogy Galambos Tamás álmainak világát idézi. Képeivel kapcsolatban Csontváryra, a naiv festőkre és az ikonokra szoktak hivatkozni, de a sokfelől jövő hatás gyorsan szintetizálódott műveiben. Elvont témájú képeiben az élet nagy problémáira keresi a feleletet, a színek és vonalak világán túl is van közölnivalója. Kérdés, hogy a rokonszenves fiatal művész, ezt az önmaga által teremtett sajátos festői világot a későbbiek folyamán mennyire tudja majd továbbfejleszteni.

*

A *bajai Türr István Múzeumban*, a város művészeti életében jelentős szerepet játszó *Miskolczy Ferenc* „ötven évre visszatekintő" kiállítását láthattuk. Életének, tevékenységének, magáratalálásának ideje a művészeti izmusok forrongásának korszakára esik. Indulásakor a budapesti Főiskolán Balló Ede szigorú és biztos technikai tudást nyújtó oktatása után a modern magyar művészet természetelvű irányához kapcsolódott, amelynek bölcsője a nagybányai iskola. A természet rajongó szeretete először Jánosházán, Baján, majd Öcsényben festett művein nyilvánul meg, ahol nagy elfoglaltsága mellett a sárközi népviseletet is tanulmányozza. 1923-ban állít ki először Pesten.

Rövidebb-hosszabb ideig tartó külföldi útjain sok új élménnyel gazdagodik. A század elején nagy tért hódító, szigorúan szerkesztő konstruktivizmust, majd az expresszív jellegű képalakítást is magáévá teszi. A szerkezeti, kolorisztikus és dekoratív tendenciák mellett feltűnik az érzelmi elemek pszichikai tartalmának hangsúlyozása. Müncheni tanulmányútján Hans Hoffmann szobrász szabadiskolájában ismerkedik meg az expresszionizmussal. Ugyancsak Münchenben Kubinyi Sándornál a rézkarc technikáját sajátítja el.

Spanyolországi utazásán nemcsak az ottani festőóriások műveit tanulmányozza, hanem az ősi városok spanyol-mór művészetét s lakóinak életét is. Sokoldalú érdeklődéséről vallanak itt festett képei: Toledói lépcsős utca, Toledói várkapu, Toledói vízhordó, Segoviai lány, az Alhambra oroszlánudvara stb. A római Collegium Hungaricumban töltött egy évének termését 1930-ban mutatta be a Nemzeti Szalonban. Itáliában foglalkozott a freskófestés technikájával, restaurált és festett falképeket.

Hazatérte után, bár sorsa egyre nehezebb lett, Baján a legkülönbözőbb területen dolgozik. Gyermekkora óta összeforrt élete a várossal, s művészete is ott teljesedett ki. A festés mellett egy szőnyegszövő műhely tervét készíti, szobrokat farag, iparitanulóiskolában, majd 1953 óta a Tanítóképzőben rajzot tanít. Szívügye a Bajai Városi Képtár, majd Múzeum megteremtése néhány hozzá hasonló lelkes bajaival. A mai Türr Istvánról elnevezett múzeum szép népművészeti és helytörténeti anyagát az ő kezdeményezésére rendezik. 1945 után Baja minden jelentős kulturális, művészi megmozdulásában részt vesz. Nagy István alkotásaiból külön képtár megvalósításán fáradozik az ottani helyi gyűjtők és a Nemzeti Galéria anyagából. A Rudnay Gyula alapította Bajai Művésztelepnek is egyik szervezője, s Rudnay festészetének lelkes propagátora. A TIT művészeti szervezése mellett freskót tervez, a kiállításon látható Esze Tamás, Felszabadulás stb. szobrokat faragja s a művészet lényegéről, társadalmi szerepéről értekezik. Esztétikai elve, amit alkotásaiban is megvalósít, „A művészet teszi azt, hogy emberibb, kívánatosabb legyen az élet számunkra".

Gazdag és sokrétű művészetével, köztük az itt kiállított mintegy száz olaj-, víz-, pasztellképével, szobraival és iparművészeti alkotásaival, széles körű beszámolót ad. Képein a kifejezés hordozója nemcsak az emberi arc, hanem az alak egésze. Figuráinak mozgása, elrendezése meggyőző. A szépen megfestett Dunatáj felfokozza a hangulatot és erősíti az alakok mozgását. Eleven életkapcsolatról vallanak képei. A látvány értelmezése nem mechanikus, hiszen az hol lírai átfűtöttséggel, hol tárgyiasabban, hol pedig dekoratív szépségében jelenik meg előttünk, „Bagolyvár"-ából, – ahol olajképeit, vázlatait, rézkarcait, legkülönbözőbb művészi próbálkozásait nagy bőségben láthatjuk – remek kilátás nyílik a környékre. Nem egy szép akvarellje őrzi a látvány hangulatát: Kamarás Duna, Baja és a Sugovica, Csendes vizeken, A Duna stb. Vízfestményeinek újabb szép sorozata, tájak, hangulatok, falusi jelenetek ihletett feljegyzései, melyek mintegy előkészületnek tekinthetők nagy alkotásaihoz. E rajzok és festmények azt bizonyítják, hogy Miskolczy az örökké figyelő és tanulmányozó művészek közé tartozik, aki minden élményét lerögzíti, hogy adott esetben nagyobb műveihez felhasználhassa.

1021 M. Kiss Pál

M. KISS PÁL

HAZAI KIÁLLÍTÁSOK

A Műcsarnokban rendezett *XI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás* több mint egy háromesztendős periódus egyszerű lezárása. Bebizonyosodott, hogy az apróbb fővárosi és a sok vidéki kiállítás – balatoni, miskolci, szegedi stb. tárlatok – ha még oly szükséges is, nem pótolja a nagy seregszemle adta lehetőséget. A mai magyar művészet túlnőtt már a múzeumok falain s építészetünk egyenjogú társaként vesz részt a környezet alakító, s a kor eszméit vizuális nyelven kifejezni akaró munkákon. Képzőművészetünk reális helyzetének megismerésénél gondolnunk kell az országban szerte felállított szobrokra, sgrafittókra, mozaikokra stb. Ezek mellett is szükséges azonban az összefoglaló jellegű országos tárlat. Itt zajlanak le a művek között az igazi viták, itt mutatkozhatnak be a bontakozó iskolák, stílusok. Beszámoló, de egyben számvetés és önvizsgálat is egy ilyen kiállítás. Közel háromezer volt a beküldött művek száma s ezekből kellett a zsürinek a Műcsarnok termeihez mérten mintegy 360 művész 7–800 alkotását kiválasztania.

A két rendezőnek, Szabó Ivánnak és Somos Miklósnak sikerült eléggé egyenletesen elosztania a kiválogatott műveket. Szerencsés megoldás egy-egy művész munkáinak együttes bemutatása. Így nem fecsérlődik el a néző ideje hiábavaló keresgélésekkel. Nagyjából sikerült az azonos művészi irányzatok alkotóinak műveit csoportosítani. Nem választottak ki „tetszetős" bemutatásra különösen való anyagot s nem zsúfolták a „maradékot" fárasztó kirakó vásárrá az oldaltermekbe. Elismerésreméltó, hogy a múlt kiállítás óta elhalt művészeket is szerepelteti néhány művükkel. Ferenczy Béni, Megyeri Barna, Szöllősi Endre, Kohán György, Zilahy György jellemző alkotásai jelzik, hogy nem feledkeztek meg róluk. Műfajok, stílusok, technikák gazdagsága mind jellemzői e kiállításnak, ami talán azzal is magyarázható, hogy az ismertebb „idősebbek" mellett – Bernáth, Pátzay, Czóbel, Kmetty, Hincz – felnőtt egy fiatalabb nemzedék, melyet nem sújtott a naturalizmus és a dogmatizmus előírása s így önállóbb hangú, új nemzedékként sorakozik fel.

1945 után kiben így, kiben úgy, de a legtöbb művészben él a hit, s az a meggyőződés, hogy valami újat kell teremtenie, a gyökeresen megváltozott társadalmi viszonyoknak megfelelő alkotó munkát kell végeznie. Különösen a legutóbbi tíz esztendő a szakmai belterjesség korszaka képzőművészetünkben. Művészeink változatosabban, többféleképpen közelítették meg teendőiket, szélesebb látóhatár nyílt az egyetemes áramlatokra, ki-ki árnyaltabban s egyéniségének megfelelőbben határozta meg eszményeit, ma-

gyarázta a szocialista művész kötelességeit. Nem vitatható, hogy képzőművészetünk egyre szélesebb úton halad előre. El kell azonban ismernünk, hogy mindez egyelőre inkább a formákban, mint a tartalomban valósult meg. Ha nincs is szó a szakmai elszigetelődés veszélyéről, be kell vallanunk, hogy művészeink több, nagyszerű alkotói kezdeményezése még nem tartható országosan ható tényezőnek. Így kétségtelenül felelősségteljes ízlésformáló feladata is van egy-egy ilyen nagy tárlatnak. Nyugodtan állíthatjuk, mai képzőművészetünk e nagyszabású bemutatója minden fogyatékossága ellenére is – pl. hogy több élvonalban levő művészünk nem vett részt, hogy egyesek, mint Barcsay Somogyi József, csak vázlatokkal szerepelnek – megmozgatta a közvéleményt. Viták sorozatát indította el, ezek továbbb gyűrűznek s maga az a tény, hogy sokan és komolyan beszélnek, vitatkoznak róla, pozitívum. De nemcsak a kiállításról szóló cikkek számolnak be erről, hanem a vendégkönyv lapjai s a helyszínen elhangzott vélemények is. „A hiba többek között az, hogy a közönség nem tudott felfejlődni a művek mondanivalójához" hangzik egyik oldalról. Mások elismerik ugyan, hogy „a kiállítás tanulságos, kár, hogy több minden kimaradt. Mégis érdemes és kell is megnézni többször." Vannak akik úgy vélekednek, hogy a műveken „semmi szárnyalás, a csendéletbe és tájba menekülés".

Ha végigsétálunk a kiállításon valóban, meg kell állapítanunk, hogy a festészeti anyag kissé erőtlenebb, hiányoznak olyan művek, amelyek a X. magyar tárlaton például messze kimagaslottak az átlagból. Van jónéhány semmitmondó, középszerű mű, amelyik a maga módján a „tárt kapuk" elméletét kívánja bizonyítani. Van természetesen olyan alkotás is, amelyik tematikai törekvése miatt került a tárlatra. A java műveken megmutatkozik azonban, hogy az európai országok sokféle formatörekvése között a magyar művészet legjobb hagyományaihoz híven, megőrzi ábrázoló jellegét, ahogy Szinyei mondotta egykor: „A magyar művész olyan mint a biliárd játékos, egyik lábával mindig a földön áll." Feltűnően új hanggal, új mondanivalóval nem találkozunk, sőt sokan régi, már jónéhányszor látott művekkel képviseltetik magukat.

A humanum régebbi és újabb forrásából is merítő érett mesterek – Czóbel Béla, Barcsay Jenő, Bernáth Aurél, Kmetty János, Fónyi Géza, Mihálty Pál – az életmű összegezésének színgazdag alkotásaival szerepelnek. Hasonlóképpen összegező jellegűek Domanovszky olajképei színeinek dinamizmusával és tüzes kontrasztjaival. Medveczky Jenő klasszikus tisztaságú kompozíciókkal szerepel, Somos Miklós alkotásain a népi ihletettség érezhető. Mesterek és tanítványok, közös műteremben dolgozók, a kiállításokon egymás munkáit megfigyelők formarokonsága is jól észrevehető. Örvendetes viszont, hogy a mesterségbeli ismeretek birtoklásában, az önálló élmények megerősödésével ezek a hatások pozitív tényezőkké alakulnak át. Egyéni stílusának finom színvilágát nyújtja Miskolczi László Merengő c. képén, Ujvári Lajos Gyimesi táján, Göllner Miklós Budai házak télen, Kántor Andor Szentendrei tornyok, Udvardi Erzsébet mély érzéssel telített balatoni képein s Requiem-jén.

Századunk ellentmondásokkal teli feszültségét, vagy az álmokat jelenítik meg Korga György, Kóka Ferenc, Gyémánt László szürrealizmus felé hajló képeiken. Az alföldi iskolát Kurucz D. István, Németh József, Szurcsik János stb. képviseli. Kurucz képei úgy idézik az ősi paraszti életet, hogy semmit sem kölcsönöz a népművészet külsőséges formai elemeiből. Megdöbbentő Szurcsik János paraszti képeinek életközelsége a Viharos széllel küzdő asszonycsoport, s a fáradtan asztalra boruló férfi Gondban c. képén. Németh József monumentális paraszt alakjai: Fiú gereblyével, Pásztor, Itatás, az alföldi festészet legjobb erényeit összegezik. Vecsési Sándor puritánságig egyszerű festésmóddal Anyám és apám c. képén arcok, öltözékek kifejezőerejével szinte visszapergeti életük sodrát. Berki Viola, Galambos Tamás álmodó-mesélő festészete érdekes színfoltja a kiállításnak.

A gobelin és a mozaiktervek ritka sorából kiemelkedik Hincz Gyula gobelinje, továbbá Barcsay Jenő, Domanovszky Endre és Kádár György mozaik kartonja. Kivitelezett mozaikot csak egyet látunk, Percz Jenő József Műteremsarok c. kis kompozícióját, apró üvegszemekből finoman kidolgozva.

Sok szó esik grafikánkról, mint amelyik a művészi technikák közül társadalmi szerepének leginkább tudatában van, a legmozgékonyabb, amellett rendkívül sokoldalú és sokrétű. Egyes grafikai eljárások kivételével sokszorosítható, s ez biztosítja nagyobb elterjedtségét. Modern művészetünkben napjainkban vált hangadóvá. Közel 800 beküldött grafikai műből kb. negyede került kiállításra. A mesterek alkotásaiból ez év első felében a Nemzeti Galériában rendezett országos grafikai bemutatón már sokat láttunk, s azokról be is számoltunk a Látóhatár legutóbbi számában. Az azóta keletkezett művek közül Zala Tibor, Gacs Gábor, Bálványos Huba stb. forró indulattal, megrendítő együttérzéssel készült harcos grafikáit emeljük ki. Pásztor, Kondor, Lakner László meglepően új felfogással, műgonddal és fantáziával készült grafikákkal jelentkeztek.

A kiállítás összképéből leginkább a szoboranyag emelkedik ki. Ha van is néhány szárazabb, felületesebb alkotás, tény az, hogy a szobrászat produkálta a legtöbb elgondolkoztató művet. Mindenekelőtt Vigh Tamás lendületes alkotására, főleg a Harsonások c. szoborcsoportjára gondolok, amelyik a rendezés kiemelése folytán elsőként fogadja a látogatót. A szimbolikus erejű mű egyharmados változata a zuglói telefonközpont előtt felállított 7 méteres kompozíciónak. Minden ízében új plasztikai gondolkodás eredménye. Somogyi József salgótarjáni Felszabadulási emlékművének viszont a kiállításon szereplő kis változata a környezet hiánya miatt nem érzékelteti teljesen az eredeti mű nagyszerűségét, így jó lett volna a látogatóknak fényképen bemutatni a környezethez való arányaiban. Minden oldalról tiszta, világos vonalvezetésű Kerényi Jenő Lovas szobra, érezni, hogy a művész saját kedvére alkotta. Közelében a Tihanyi legenda poétikus kisméretű változata áll.

Néhány igen szép portré tanúskodik szobrászaink anyagszerű látásmódjáról, emberábrázoló készségéről. A portré műfaj próbája a szobrászoknak, különösen, ha jellemet, lelkiséget is kifejező alkotásról van szó. A magyar klasszicizmus szellemi képviselőjéről, Kazinczyról Pátzay Pál készített mesterien megformált arcmást. A „fentebb" stílus akarójának meditáló arca emlékezetünkbe idézi a mondást: „jót és jól, ebben áll a nagy titok." A kiállításon szereplő szoborfejek közül igen sok készült állami megbízatásra: Boda Gábor: Krúdy Gyula, Szabó Gábor: Izsó Miklós. Vígh Tamás: Madách Imre, Shaár Erzsébet: Csók István. Borsos Miklós szobrászatában is igen jelentős a portréábrázolás. E kiállításon Derkovits Gyuláról készített művének teljesértékű szobrászi megfogalmazása kiemelkedő alkotássá teszi. Sok más nagyszerű szoborportrét látunk még. Borbás Tibor Ferenczy Bénit barázdáktól szántott arccal örökíti meg. Ligeti Erika: Bartl József, Konyorcsik János, Bencsik Imre portréját mutatja be. Papahristos Andreas Homeroszról készült portréjával s a gótikát jellemző női alakjával tűnik ki. A tragikum mély megértése hatja át Vilt Tibor Madách emlékművét. Kiss Kovács Gyula Babits szobra álló alakként mutatja be a költőt köpenyben, karakteresen mintázott fejjel. Lessenyei Márta a Szilágyi Erzsébet gimnázium számára a névadó alakját formázta meg sikeresen ötvözve alkotásában a történelmi személy és az anya alakját.

Az összefogás, az egybekovácsolódás finom kifejezése Szabó Iván öt, egymás kezét fogó férfit ábrázoló Forradalmi etűdje. Földig érő ruhába burkolt Párkái-ban másfajta ritmus él, időtlenséget árasztanak alakjai. Tömeges, tömbszerű megmintázás jellemzi Németh Mihály az Alföld-et, Dunántúlt, Mátrát és Balatont szimbolizáló női szobrai. Csak a kéz, lábtartás és a haj mintázása változik rajtuk, valamint a karjaik között jelképeik: a kenyér, gyümölcsöskosár, madár és hal alakjai.

A fafaragás régi ismert mesterei id. Szabó István, Buza Barna, Győri Dezső, Dabóczy Mihály stb. mellett örömmel fedezhetjük fel, hogy nincs hiány az utánpótlásban sem. Borbás Tibor, Józsa Bálint, Csíkszentmihályi szobrai közvetlen megfigyelést, humánus életérzést tükröznek. Plasztikai finomságokkal telített Varga Imre A la recherche, Martsa István Tisza c. kisbronza, Ligeti Erika vörösmárvány önarcképe.

Színvonalas része a kiállításnak az érem és plakett művészet. Renner Kálmán, Ligeti Erika, Kiss Kovács Gyula, Kiss Nagy András művei mellett a legifjabb szobrászok alkotásait is láthatjuk. Így Asszonyi Tamás, Czinder Antal, Egyed Emma, Rácz Edit, Szabó Gábor plakettjeit és érmeit. Művesség dolgában ugyancsak méltónak mutatkoznak elődeikhez.

A XI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás a lehetőség határain belül ízelítőt próbál adni a modern magyar művészet sokrétűségéből, tartalmi, tematikai gazdagságából. Egyben jelzi az útkeresés milyenségét, a tradíció vállalásának és az egyetemes fejlődéssel is lépésttartó továbbfejlesztés igényét. A kiállítás így nemcsak felmérés, hanem kiinduló pont is, nemcsak múltat zár, hanem jövőt is nyit.

A *Sárospataki Galéria* az ország legújabb képtára. Ez év tavaszán avatták, első kiállításának megnyitásával. Egy évtizeddel azután, hogy megnyílt a Pécsi Modern Magyar Képtár. Mindkettőnek alapját magángyűjtemény adományozása vetette meg. Pécsett, az orvosegyetem városában – dr. Gegesi Kiss Pál akadémikus volt a kezdeményező. Sárospatakon, – az évszázados híres iskolavárosban – Béres Ferenc énekművész, egykori pataki diák, rótta le tanítványi háláját, amikor otthonának legszebb díszeit adta át a létesítendő galériának. Mednyánszky, Rudnay, Rippl-Rónai, Iványi Grünwald, Szüle, Tornyai, Fényes, Pállya, Aba-Novák, Szőnyi, Czóbel, Edvi Illés stb. képeit, söszesen 58 darabot. Ha nem is teljes ez a névsor sem az adományozott művek, sem a magyar művészettörténet szempontjából, mégis örömmel állapíthatjuk meg, hogy a pataki diákok ezután már helyben tanulmányozhatják a ma már klasszikussá vált nagy mestereink alkotásait. De alkalmuk lesz arra is, hogy századunk kortársi festészetét, grafikáját, szobrászatát megismerjék, hiszen máris nagy bőségben sorakoznak fel azok az alkotók, akiknek műveivel a közelmúlt fővárosi kiállításain találkozhattunk. *A Sárospataki Galéria alapításának főcélja éppen a XX. század magyar képzőművészetének bemutatása.* A Bodrog-parti város páratlan szépségű Rákóczi-vára a turisták ezreit vonzza, s jelentős idegenforgalmi hellyé is avatja Patakot. A Vörös-torony komor kövei, a gótikus és reneszánsz teremsorok fehérre meszelt falú puritán szépsége után a látogatók figyelme felfrissülhet a képek színpompájának láttán. Egyelőre ugyanis itt, a várkastélyban kapott helyet a képtár addig, amíg el nem készül egy régi műemlék-házban végleges otthona.

A Sárospataki Galéria már most is, de a jövőben méginkább olyan gazdag anyaggal rendelkezik, hogy azt a maga teljességében bemutatni még távlati tervben sem lehetséges. A nagy gyűjteményekhez hasonlóan kiállításokon csoportosítva mutatja be majd a műveket. Honnan ez a nagy bőség? A kezdeti adományozás jó példát szült, s hasznos lavinát indított el. Egy pataki „öregdiák" mellé felsorakozott több is. Az adományozó művészek hosszú sora láttán megmozdultak az intézmények: a Magyar Nemzeti Galéria, a Magyar Népköztársaság Képzőművészeti Alapja, a Szolnoki Művésztelep, a Miskolci Galéria. Adományaik nemcsak számszerűen, hanem művészi szinten is jelentősek. A Sárospataki Tanács szép gondot vállalt magára. A művészi színvonal őrzése – az adományok zsürizése, az anyag gyűjtése, katalogizálása stb. – a Nemzeti Galéria hatókörébe tartozik.

A Sárospataki Galéria első kiállítását a művészeti anyag bősége, sokszínűsége, magas

esztétikai igényessége jellemzi, s negatívumként a helyszűke. A lépcsőház földszinti belépőjénél Gy. Szabó Béla, a Román Népköztársaság érdemes művészének a 12 hónapot szimbolizáló poétikus fametszetei fogadják barátságosan a látogatót. A figyelmes néző nem siethet fel az emeletre, mert jóformán minden lépcsőfokon megállítja egy-egy finom tus vagy tollrajz, fametszet, pasztell, monotípia. Andrássy Kurta János egész sorozattal szerepel. Külön falat igényelne Szabó Vladimir Középkori vásár Ludas Matyival c. hajszálvonalakkal sűrűn behálózott rézkarca. Nem nagyságánál, hanem cselekmény ábrázolásának sűrítettségénél fogva. M. Makkai Piroska erőteljes fekete foltokban domináló fametszetei balladák hangulatát tükrözik. Csohány Kálmán elgondolkoztat Madár c. tusrajzával. Chiovini Ferenc megnyugtat a falusi élet ábrázolásával. Palicz József nevét többször is olvashatjuk. Dózsa fej-illusztrációja megrendítő drámai élményt nyújt. Gácsi Mihály művei – A várak ellen. A kereszt kihirdetése, Urak bosszúja – a fametszet sajátos, ősi puritán nyelvén beszél nagy agitatív erővel. – A grafikák hosszú, változatos sora mint fríz fut fel a lépcsők mellett, dekoratíven kiemelkedve a hófehér meszelt falon. Konecsni György nagyméretű olajképe – Esze Tamás találkozója II. Rákóczi Ferenccel – hatásosan egészíti ki az összképet.

Az emeleten nagy mestereink alkotásainak egész sorával találkozhatunk. A bevezetőben már említetteken kívül Nagy István, Katona Nándor, Hatvani Ferenc és Holló László is szerepel olajképekkel, akvarellel, pasztellel, grafikával. Az utánuk következő művészgenerációt itt képviselők – vagy húszan – rangjára jellemző, hogy valamennyien szerepelnek a mostani XI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon: Bartha László, Kántor Andor, Gross Arnold, Csohány Kálmán, Vincze Lajos, Würtz Ádám, Kondor Béla, Kurucz D. István, Szántó Piroska, és még sokan. A legfiatalabb nemzedék, a 20-as, 30-as évek művészszülöttei sem hiányoznak a kiállításról: Koszta Rozália, Loránt János, Lukovszky László, Konstantin László, Bóka Dezső, Szabó Zoltán; nevüket ismerjük már a fővárosi kiállításokról.

Jórészt a Nemzeti Galéria érdeme, hogy a kiállítás szobrászati anyaga – plakettek, kisplasztikák, terrakotta, bronz és márvány szobrok – valóban reprezentatív. Stróbl Alajos és Zsigmond, Beck Ö. Fülöp, Vedres Márk, Pásztor János, Pátzay Pál, Ferenczy Béni, Kerényi Jenő, Buza Barna, Mikus Sándor, Szabó Iván, Somogyi Árpád műveiben gyönyörködhet a látogató.

A győri *Xantus János Múzeum* Alkotmány utcai copfdíszítésű kiállító termében, az ún. Napóleon-házban, *Cziráki Lajos* festőművész az utóbbi tíz év tempera és olajképeit, ceruza és tollrajzait, monotípiáit állította ki. Balló Ede és Szőnyi István növendékeként indult, majd mint római ösztöndíjas Itáliában tartózkodik. Saját bevallása szerint Colmarban Mathias Grünewald megdöbbentő isenheimi oltára hatott rá különösképpen. Majd a Neue Sachlichkeit harcos képviselőjének, Otto Dixnek művészetével ismerkedik, az itthoniak közül különösen Csontváryt tanulmányozta. Többirányú keresgélés után szuggesztív erejű egyéni piktúrát teremt. Hangos hírverés nélkül nőtt jelentős mestereink sorába. A következetes műgond és alaposság növelték képességét s az alkotó tudatosság tette gazdaggá életművét.

Kompozícióin, alakos, táj – és csendélet képein az előtérben erőteljesebben színezett, aprólékosabban kidolgozott figurák és tárgyak, a puhábban, légiesebben megfestett háttér távlati hatását repoussoirként növelik. Egyben a mondandó elmélyítését is szolgálják. Bánat, Festő, Alvó, Vonaton s más képein is a lírai hangulat mellett komoly, elmélyült tanulmányt is érzünk. A dolgok belső rendje, tiszta képszerkesztések jellemzik expresszív jellegű képeit, melyeken a forma, szín egyformán a mondanivaló művészi kifejezését szolgálja.

A budapesti *Ernst Múzeum* termeiben *Xantus Gyula* mutatta be mintegy százhúsz képét, 13 falkép tervét és 28 kisgrafikai tablóját. A művészeti közvélemény, mint a vizuális nevelés esztétikai problémájának egyik kiváló képviselőjét tartotta eddig főleg számon. Több művet, cikket jelentetett meg ilyen témakörrel, s ma is a Képzőművészeti Főiskola tanára, de egyre többet foglalkozik alkotó munkával. Erről a kiállításokon való szereplése, önálló tárlatai is tanúskodnak 1957-től kezdődően. Pesten legutóbb 1961-ben a Csók-Galériában mutatta be nagy elismerést kiváltó olaj és tempera képeit. Azóta is sokat dolgozott. Új anyaggal is kísérletezett, a műanyag temperával s előadási módja s gazdag témavilága is gyarapodott. Nagyméretű kompozíciókon, kis grafikákon változatos témavilág bontakozik ki. Szinte minden műfajban van komoly mondanivalója. Néhány jellegzetes cím alkotásai sorából: Háború és béke, Dédalus és Ikarus, Tánc, Itáliai emlékek, Pulykák között, Zarándoklás, Csendélet önkannával, Felszállott a páva. Kisméretű guache, akvarell képei, melyekből ezúttal is láthatunk egy szép gyűjteményt, mintegy előkészítői sokat foglalkoztatott ábrázolási problémáihoz.

Xantus Gyula művészetének intellektuális jellegéből, a modern figurák egyéni megformálásának igényéből fakad, hogy művein különösen nagy szerepet játszik a kompozíció. Rendszerint szürkés alapon erőteljes színnel fogja össze a vonalban és színben jól kiegyensúlyozott, de különösebb fény-árnyék hatások nélküli alakjait. A figyelmes szemlélő azonnal észreveszi hogyan alakulnak ki kompozíciói. Előbb a vonaljátékot, a másodlagos hangsúlytalan részeket kezdi el kidolgozni, majd folyamatosan építve a kompozíciót, kerülnek helyükre a domináns alakok, s így alakul ki végleg a kép. Bár a színeknek fontos szerepet ad, fő eleme az érzékeny vonal. A finom vagy erőteljes vonalak gazdag hálózatából fejlenek ki érdekes alakjai, a nézőt szinte kényszerítve, hogy egyre elmélyültebben szemlélje a képek sajátos egyéni világát. A magyar népművészet karcolásos díszítéseivel, vagy írókázásával tart rokonságot technikájában. Felfedezhető a népművészet hatása a páva, a virág és több más motívum felhasználásában is, amelyek átköltve jelennek meg s fokozzák a korszerű mondanivaló kifejező erejét, a kompozícióba szervesen illeszkedő elemként.

Művein a mának szól akkor is amikor a görög antik istenek és hősök alakjait idézi. Táltos lovak pegazusként, szárnycsattogató madarak jelennek meg a művészteremtette szimbolikus világban. Így a Nagy és Kis Pegazus fríz tervein, Madarak, Szárnyalás stb. képein. Mily megragadó az Évszakok középkorra emlékeztető, de modern figurákkal való perszonifikációja. A legmindennapibb témát is fantáziadús szimbólumokkal telítve, egyéni kifejezésmóddal tárja a néző elé, akit leköt korszerű témáinak egyéni szín és formamegoldásával is. Vásárjeleneteit Bizsusátor, Fakanalas stb. különböző variációban többször is megtaláljuk, de mindig tud újat mondani s egyben alkotó módszerének megismeréséhez visz közelebb.

Határozott irányban végzett kísérletezés terméke ez az izgalmas, érdekes, egyéni s minden bizonnyal sok vitát kiváltó festészet, ami Xantus Gyula kiállításain a nagyközönség elé került.

A *Nagytétényi Kastélymúzeum* legújabb kiállítása a XIX. sz. első felének bútorművészetével, érdekes berendezési tárgyaival ismerteti meg a látogatót. A XVIII. század elején készült barokkstílű kastély eredeti formájában helyreállítva, pompás keretet ad a korábbi évszázadok interieur bemutatásainak. A földszinten nagyértékű spanyol, olasz, németalföldi és régi magyar bútorok fogadnak a boltíves falak között. Az emeleten magyar barokk, majd klasszicista szobaberendezések. A termeken végighaladva az az érzésünk támad, hogy nem kiállítást szemlélünk, hanem egy gazdagon berendezett, jómódú régi nemesi házban vendégként sétálunk. Annál is inkább, mert a bútorok stílusának megfelel

a csillár, a függöny, a dísztárgyak, a virágok elrendezése és az apró használati tárgyak jellege. Sőt helyenként még a kastély eredeti falfestményei is fokozzák a hangulat teljességét. Így bepillantást nyerünk a hajdani otthonokba.

Hosszú ideig tartott a háborús sérülést szenvedett kastély, hazánk egyik reprezentatív – Grassalkovich-stílusú – barokk épületének helyreállítása, a könnyed rokokó és copf világot idéző falfreskók restaurálása. Ha elkészül a kastélyt körülvevő park újraépítése, egykorú állapotának megfelelően szobrokkal ékesítve, a fővárosi látnivalók sorában előkelő helyet foglal el. A kastély rendkívül értékes bútor törzsanyaga az Iparművészeti Múzeumból való. Az egyes kiállítások anyaga is innen kerül ki, s oly gazdag a készlet, hogy a később még a múzeum céljára felszabadítandó épületszárny termeit is megtöltheti.

A kastély emeleti részében a barokk és rokokó termeken áthaladva copf és empire stílusú szobák sora következik. Napóleon idején az empire egész Európában tért hódított. Nálunk polgáribb változata található. Kiegyenesedik a bútorok addig hajlított felülete, a változatos díszítés mindig a szerkezethez alkalmazkodik, különösen az ülőbútorokon. A lakószobák bútorai nálunk nem a drága és exotikus fákból, hanem itthoni gyümölcsfákból – körte, cseresznye, haboskőris stb. – készül. Új színkompozíciók jelennek meg. Divatossá válik a fekete és arany kombináció. Pl. a geszti kastély itt látható teljes szobaberendezése feketére pácolt körtefából készült és aranydíszes. A két ellentétes szín kihangsúlyozza a formai elemeket, mint ezt az egy férfi dolgozószoba íróbútorán, kommódján is láthatjuk. Az aranyozott díszítőelemek a császárkori Róma diadalívein, oszlopain látottakat és berendezési tárgyait visszhangozzák. Mint ahogyan az egész empire az antik világ visszaálmodása a főúri palotákban fejedelmi fényűzéssel, a polgári otthonokban szerényebben. A szoba intim hangulatát a kiállításon függönyök, dísztárgyak, képek korhű formája s az ágy felett lebegő baldachin adja. A függönyök több más elemmel együtt korabeli leírások, egykorú metszetek alapján készültek. Még a dísznövények kiválasztása, elhelyezése is stílusos, s rendkívül gondos rendezésre vall. Ott, ahol a falak eredeti freskóit, melyek tájképeket, életképeket, csendéletet, zenélést ábrázolnak legtöbbször rokokó és copf stílusban, nem sikerült megóvni, felújítani, ott a falfestés teljes stílusazonossággal követi a berendezést.

Továbbhaladva polgári lakószobákba érkezünk. A vonalak egyre inkább a biedermeier stílusjegyeit tükrözik. Meleg világosszínű bútorok, a sok ötletet s gyengédséget sugárzó bútorkárpitok kellemes atmoszférát teremtenek. Barabás Miklós és Borsos József interieurjeit idézik. A kor magyar mestereinek, a veszprémi Török Károly és a pesti Steindl Ferenc bútorai különös figyelmet érdemelnek. Magas mesterségi színvonalukra jellemző, hogy Pollack Mihály velük készíttette a Pesti Vigadó berendezési tárgyait. A bécsi minatképektől elszakadva, új utakon járva, főleg 1820 után szaporodik el a biedermeier bútorok száma, amikor a hazai klasszicizmus építészetének és formáinak hatása e téren is jelentkezik. Nem kis meglepetéssel szolgál, hogy a kor jellemző szórakoztató lakásdíszeit is megtaláljuk: muzsikáló órával ellátott képek a falon, automatára működő kanáris ketrec az asztalon stb. Szekrények tetején, vitrinek polcán itt is, ott is felcsillannak a kék, sárga, bordó, aranydíszű poharak, a bőrkötéses, aranynyomatos könyvek. A falakon portré képek, s biedermeier stílusú finomművű miniatúrák. A kor íróinak, költőinek, gondolkodóinak arcmása, az asztalokon olvasásra készen elhelyezett könyveik egykorú kiadása, mind sikeresen idézik a korhangulatot.



Hoffman Edit rajza

Kis P.
ács
1839. Sövényháza

Balzel 109. l

Kis P.
ács
1839. Sövényfalva
Bal Hel 132-l

Salbonally

Kis P.

ácsm.

Somfalva 1839

l.

Balogh fatornyok

76-l.



Ad: Siben hundert
Kumbich deÿ wienn
Nahm mich gefangen
Paul Hochauer war

KISS PÁL, asztalosmaester

Derkovits Gyula műhelyében inaskodott és segéd is volt. Ő mondta: 1948-ban ott voltam Gyula fiának emléktábla leleplezésén és képeit is megnéztem a kiállításon. Ekkor láttam, hogy milyen nagy festő lett. Gyulábók, akivel olyan sokszor osztottam meg az asztalr96l kaptt kis kenyeret. 50. old.

KUNTÁR LAJOS: Derkovits Gyula Szombathelyi évei 47. old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1959. I, köt.
Szombathely, 1959

KISS PÁL, asztalosmester

Szombathelyen dolgozott. 74.éves. /Lenin u.8./ öt évet dolgozott id.Derkovits műbutorasztalosnál. Inas, majd segéd volt nála. Sok adatot mondott a családról és Gyulának, a festőnek gyermekkoráról. 48.old.

KUNTÁR LAJOS: Derkovits Gyula szombathelyi évei 47.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1959. I. köt.
Szombathely, 1959

KISS PÁL, asztalosmester

--

1901-ben szerződött id. Derkovits Gyula szombathelyi műbutorasztaloshoz inasnak. 1906-ig dolgozott nála, mint segéd is ott maradt egy ideig, mert nála lehetett legjobban megtanulni az ipart Szombathelyen. 49.old

KUNTÁR LAJOS: Derkovits Gyula szombathelyi évei 47.old

VASI SZEMLE, Helyismereti Évkönyv, 1969. I. Kot.
Szombathely, 1969

KISS Pál Szabolcs

Tárlatnyitogató

Nyáridő

A nyári nap olyan forrón perzseli a levegőt, hogy mikroszemcsékre bomlik, s úgy reszket az aszfalt és a tarló felett, mint máskor csak a gépek motorházának teteje fölött. S mint hajdanában a Hortobágyon, ahol a jelenség olyan csodás tünemény eredményezett, amelyet ma már csak szemfényvesztésnek gondolnánk: a délibábot.

Aki látott eredetiben már majdnem pointillista Monet-képet, az észlelhette, hogy ez a művész milyen fantasztikusan tudta anyagban megjeleníteni ezt a csodát. S aki mostanában a Dorottya utcában jár, a kiállítóteremben olyan érzése támadhat, hogy íme, a varázslók ma is köztünk járnak. Tillai Ernő Monet tiszteletére rendezett fotókiállításán ugyanis először azt gondolhatjuk, szép festményreprodukciókat látunk. Például a roueni katedrálisról. Monet negyven festményéből álló sorozatot készített erről a templomról, amelyeken más-más fényviszonyok között ábrázolva szinte feloldotta a színekben az épületet. S most itt is egy folttá oldott kép a katedrálisról... De ez a fotó magáról az épületről készült! A legfestőibb festészet hatását Tillai magas szintű technikai tudással, tisztán fotós eszközökkel érte el. A géppel, a technikával tesz valami olyat, amelyről eddig úgy gondoltuk, csak a festő, a színre különösen érzékeny alkotó tudja véghez vinni. S íme: nem. Új varázsló jár közöttünk, s a 20. század végének megfelelően: a technika varázslója. Túlszárnyalja-e s ezáltal felejthetővé teszi-e elődjét? Nem, hisz a művészet az emberi tevékenységnek az a területe, ahol az új törvények új birodalmakat szentesítenek, de nem teszik feleslegessé a korábbiakat.

Már csak ezért is fontos, hogy a régieket, a valódiakat, az igazakat mindig meg tudjuk nevezni. Hogy ne álújdonságokért lelkesedjünk, csak a valódi újnak örüljünk, s hogy képzeletbeli múzeumainkban felidézhetőek maradjanak az elmúlt idők nagyjai is. Ezért volt fontos a Vigadó Galériában rendezett Frank Frigyes-kiállítás. A 101 éve született, 1976-ban elhunyt alkotó retrospektív (visszatekintő) tárlata olyan alkotót állított reflektorfénybe, aki — itt bemutatott festményei bizonysága szerint is — valóban megérdemli, hogy művészeti tárgyakat rejtő emlékezetünk fel tudja idézni műveit. Igaz ugyan, hogy szerintem legerőteljesebb korszaka a 20-as, 30-as évekre tehető, míg a kiállítást rendező, a művész monográfiáját elkészítő Gelencsér Rothman Éva szerint „művészetének csúcsát a hatvanas években azokon a festményein érte el, ahol a merész kolorizmusa kiérlelt, átgondolt kompozíciós egyensúllyal párosult". Ez azonban ahhoz képest lényegtelen, hogy a monográfia és a kiállítás nélkül az életmű „jó úton" haladna az elfelejtéshez. A „Modern magyar művészet" (Németh Lajos, 1966) egy közös zárójelet szentel neki: „Ugyancsak felhasználta a modern francia festészet néhány formamegoldását a KUT körének több festője (Frank Frigyes, Vörös Géza)", s még Az expresszionizmus enciklopédiájában Aradi Nóra A magyar expresszionizmus című fejezetben is mindössze egy nem túl sokat ígérő mondatban foglalja össze véleményét: „Frank Frigyest általában az École de Paris-t követők közé sorolják, pedig legalább annyira jellemző, a húszas évektől mindvégig, lírájának, színeinek, formaalkotásának némi expresszionisztikus darabossága." Velük szemben én Gelencsér Évát erősítem meg hitében. Ő azt mondja: „Szeretném hinni, a centenáriumi kiállítás bizonyítja majd, hogy Frank Frigyesnek fontos helye van a huszadik század magyar művészettörténetében." Szerintem bizonyítja. Mint ahogy azt is, hogy a Vigadó Galéria komoly szerepet játszhatna a magyar művészeti életben, ha programszerűen vállalná a közelmúlt nagyjainak ilyen rangos bemutatását.

Mert bár a galériák száma nagy, közülük azonban kevés dolgozik igazán szisztematikus program szerint. Enélkül viszont véletlenszerű, hogy az érdeklődő felfedezi-e a számára fontos, lényeges tárlatot, melyek nyitvatartási időtartama manapság is leggyakrabban mindössze két hét. Pedig képzeljük el egy aktuális példán: Szentendrén, a Péter Pál utcában bemutatkozik kilenc romániai képzőművész. Mennyi szervezőmunka, mennyi utánjárás, pecsétszerzés, bürokratikus akadály és földrajzi távolság leküzdése kell ahhoz, hogy a szentendrei közönség láthassa Miklósi Dénes, Bob József, Ütő Gusztáv, Bartha József és Sándor, Balogh Csaba, Kiss Pál Szabolcs, Pál Péter és Sándor János munkáit Székelyudvarhely, Marosvásárhely, Kolozsvár és Arad városaiból. Még végigírni is hosszú e sort, s mégis: 12 nap múlva mindez eltűnik. S ha valaki eközben nem tudott eljutni a Vajda Pincébe, annak csak néhány halvány xerox lap idézhetné a kiállítást. Nem idézi. Csak felhívja a figyelmet arra, hogy még mindig pazarlóan bánunk a szellemi energiákkal.

Mert egészen más a helyzet egy olyan tárlatnál, amely például a zebegényi könyvtárban látható most, ahol a kiállító, Aknay János festőművész tudván tudja, hogy kultúrmissziót teljesít, amikor nagyméretű szitagrafikáit két hétre elzarándokoltatja a Dunakanyar festői falucskájába. Ahol a közönség a helyi lakosság s a kultúr-turisták, ahol tehát nem a néző utazik a művekért, hanem a műveket utaztatják a nézők kedvéért. Én azonban azt gondolom, hogy még ilyen esetben sem lenne hosszú akár a két hónapos kiállítás sem, hiszen a bemutatott már-már festményértékű nyomatok állandóan megújuló élményforrásai lehetnének a könyvtár törzsközönségének is.

• Chikán Bálint

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1196 JAN 18

ORSZÁG VILÁG

P. Kiss Pál

1021

ROGER LECUREUX:

A „Croner-7" megszökik...



P. Kiss Pál rajz



Kis Pál

fényképész

2 polg, 3 tan.

6 iparrajz

esti aktrajz

10 honap, jeles

Tanár Vesztróczy

Manó

Iparrajziskola 1911

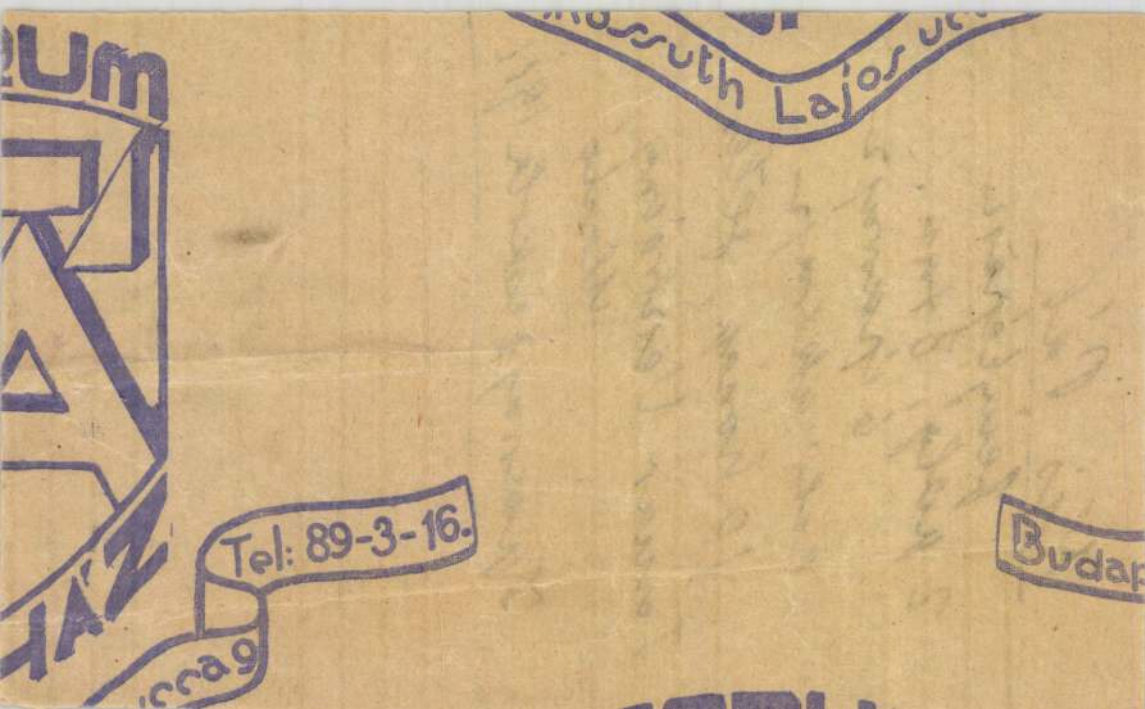
Kossuth Lajos
Tel: 89-3-16.
Budap

Kiss Pál

a filmszakma legtöbbet foglalkoztatott plakátszerzője, képriportere és festő nyilatkozata a filmplakátról.

Magyar Film

1942. szept. 7.

A cikket, melyet Kárász Ernő összegyűjtött, csatolva lásd.

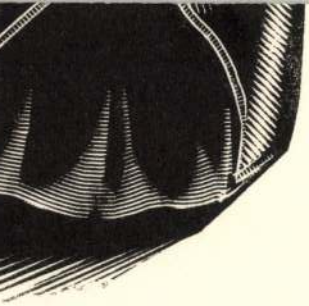

MOLNÁR

WOODCUTS

ESSAY OF

ROSNER

LÖBL & SON

LÖBL DÁVID ÉS FIA NYOMÁSA

KIS Pál
ÉS 1991. 21. sz.



Kis Pál rajza

EX LIBRIS

MARX JÓZSEF

Márai Sándor: Füves könyv

Az életműsorozat jeles munkával gyarapodott. Hazatért az először 1943-ban megjelent életbölcseleti könyv, mely kereszténségben a klasszicizáló Füves könyv címet kapta.

202 parányi fejezete felöleli a külső és belső élet megannyi területét; mi több: rövidebb lenne az a tartalomjegyzék, ami azt sorolná fel, hogy mi az, amire nem terjedt ki Márai Sándor figyelme. A spektrum széles: a sárgaréparészelék használtól az Istenig sok minden belefér, bár kétségtelen, leginkább az alkotással, az irodalommal

Koppány Tibor—Dercsé
Hegyi Gábor: Magyar

Gyönyörű, nosztalgikus v
ez a szép album. Kastély!
csendül ki a szóból... a
azon meditál, hogy a közny
veri össze a kastélyt a kú
az úri lakkal, holott példá
ván joggyűjteménye azért
meg a kastély fogalmát, mi
ta, amit mindenki tud, az
pírra vetni. No de messzi
tól a kortól, s most — aká
album segítségével is —
tanuljuk ezeket a valaha
makat, hiszen — amint K

M. Kiss Pál művészettörténész

Ráckevén ma nyílik a XX. Ker.-i Táncsics Művelődési Ház képzőművészkörének kiállítása, a megnyitót M. Kiss Pál mondja.

Lasonci Miklós: Ma nyílik soroksári, erzsebeti festők közös tárlata Ráckevén.

Pestmegyei Hírlap, 1973. nov. 3.

M. Kiss Pál művészettörténész.

Jan. 14.-én mjetja meg Oroszlány-ban Szőnyi József ötvösművész kiállítását.

Dolgozók Lapja (Komárom), 1976. jan. 11.

dr. M. Kiss Pál művészettörténész.

A Kalocsai Petőfi Sándor művelődési központban nyitotta meg Klossy Irén kiállítása. Kiss Pál ismertette a kiállított alkotásokat és a művész eddigi pályafutását.

Petőfi Népe, 1972. okt. 31.

dr. M. Kiss Pál művészettörténész.

Klassy Irén kiállítását mjetja meg vasárnap Kalocsán, a Petőfi Sándor Művelődési Központban.

Petőfi Népe, 1972. okt. 28.

Kiss Pál

Műve szerepel dr. Újszászy Kálmán gyűjteményében.

Kurucz Gyula: Századok kincse-gondos kezchen; Mügyűjtő, 1970. 1. sz. 18. l.

M.D.K.

Kiss Pál

Bp. VIII. Luther uty, OTÉ lakóépület épitésvezetője

Épitész: Kiss Albert,

Magyar Épitőművészet 1968/1. 32.1.

M O Z I
SZERKESZTI: VITÉZ MORVAY P
A MMOE ÜGYVEZETŐ ELNÖKE
MAGYAR MOZGÓKÉPÜZEMENGEDÉL
ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A Magyar Híradó fejlőd



Régebbi kartársaink bizonyára jól emlékeznek még azokra a harcokra, amelyeket a harmincas évek elején a mozistársadalomban a *Magyar Híradó* hangosítása kiváltott. A *Magyar Híradó* azelőtt néma volt, csak magyar eseményeket hozott és hossza is csak a mai terjedelem felének felelt meg. A kölcsöndíjak elég alacsony színvonalon mozogtak, ennek megfelelően a tartalom sem volt túlságos érdekes. Igaz, hogy a világ akkoriban csendesebben, érdektelenebbül folyt, nehéz lett volna érdekes anyagot összehozni.

A *Magyar Filmiroda* és a *Moziegyesület* akkori elnöksége megállapodtak abban, hogy hangos riportautót szereznek be, hangos híradót készítenek és a magyar anyagot külföldi csereanyaggal egészítik ki. Merész vállalkozást jelentett ez akkoriban, hiszen a magyar mozik hangosítása még korántsem fejeződött be, a hangos híradót a mozik felében némán kellett bemutatni. A költségek hallatlanul felemelkedtek és azok túlnyomó részét a kevésszámú hangosmozinak kellett viselni. Valóságos forradalom támadt a mozisok között és az akkori elnökségnek sok meleg napot szereztek a szélsőséges hangú bírálók az *Egyesület* közgyülésein és választmányi ülésein.

A hangoshíradó azonban megvolt és fejlődését visszatartani nem lehetett. 1932-ben 13 példányban jelent meg a híradó és 34 hét kellett hozzá, hogy valamennyi magyar mozin végigfusson egy híradó. Nyolc hónap! A falusi mozik a Szent István-i ünnepségeket a következő év husvétján mutatták be! A *Moziegyesület* és a *Filmiroda*, a mozik lassú, de határozott fejlődésére támaszkodva, állandóan fokozták a híradók példányszámát és ezáltal rövidítették a játszási időtartamot. 1937-ben már 18-ra növelték a kópiaszámot és 24-re csökkentették a játszási hetek számát. Ugyanekkor a *Moziegyesület* a *Filmirodával* olyan megállapodást kötött, amely tíz évre rendezte a kölcsöndíjak kérdését és biztosította a példányok jövőben történő szaporításának lehetőségét.

A mozgószínházak számának újabb emelkedése és a Felvidék visszatérése fejlődést indítottak meg. A példányszám 30-ra emelkedett, a lebonyolítási idő pedig 20 hétre csökkent. A híradó jelentősége az események torlódása folytán hallatlanul megnövekedett. A közönség nem egy kimagasló esemény alkalmával a híradó kedvéért jött a moziba. Ujabb és újabb mozgószínházak jelentkeztek a korábbi híradóbeosztásért és jelentették be, hogy ez esetben magasabb kölcsöndíjfizetését vállalják.

Erdély egy részének visszatérése is újabb lendületet adott a híradó fejlődésének, amely ma már 37 példányban jelenik meg és lehetővé belül való lebonyolítá a példányszám háro dett, a lebonyolítási csökkent!

A fejlődés még n relátható akkor is ha újabb területsze lendületet nem is bi el fogjuk érni a 40-e mellett a híradó m gyobb színházak sz gesebb terhet, a kis három pengő kölcsö eseménydús híradók *adó* e mellett árszal volt, mert a külföl

ÚJ FI

Alc

Irta: Augu
Rendezte: Au
Főszereplők: Mieille
Fosco Giachetti, R
Checchi, Aldo Fior
Beszél:
Magyar szöveg:
Hossza: 3
Cenzura
Kölcsönző: F
Bemutatta: Royal

Francisco és Paol
iskola két növendéke
megy. Francisco vő
egy toledói lány,
son találkoznak Vel
détiskola legjobb tis
bemutat barátnőjén
men úgynevezett ma
mint Conchita. A
tartja érdemesnek,
őt. A szűnidő első
hogy Franco táborn
rokkói csapatokkal
lalni készül Spanyol
gárháború és a nem
kadétok bevonulnak
mint a haza védői
köztársaságiakkal, a
megérkeznek. Azok
nemzetiek pártján v
kóznak az Alcazar
rül Carmen és Conc
szedelmes helyzetbe
zik, itt ismeri meg
egyéniségét. A talpi
tona nagy hatással
nőnek, Alcazarra sú
nek. És Franco csap
azért hiába végzi ki

Magyar Film
1940. okt. 19.

dare titka
of Dr. Kildare)

ax Brand
rold S. Bucquet
el Barrymore, Lew
rt, Laraine Day, Lio-
twill
ta: Metro
angolul
g: Beöthy Baba
362 méter
ra: aluli
ző: Metro
orso, október 11

*

ul Messenger leánya,
s az apja dr. Gilles-
gnosztához fordul se-
pie kedvencét és tia-
r. Kildaret bízza meg
el. Jimmyt nem mint
a család régi barát-
lánynak, aki megked-
talembert. Dr. Gilles-
szített munkával dol-
vész-szérumán és ter-
munkában is Jimmy
tense. Jimmy szülei
k. Dr. Kildare elbe-
a történteket és mint
inő tanácsot kap tőle.
pienek, hogy a tudo-
ságéért nem hajlan-
noslány busásan jöve-
z öreg professzor fel-
pálfordulásán. Jimmy
, hogy páciense tel-
efolyása alatt áll, aki
gével gondoskodik ar-
kislány ne nyerje
lyát. Nancy édesany-
a sírba és a lánnyal
ni, hogy örökölte ezt
ancy felfedezi, hogy
erültségében csunyán
yével. Nancy hirtelen
rémült tanácstalansá-
n dr. Gillespie-hez
A megbántott tudós
de a kórház orvosai-
a keretében még az-
k különleges eseteiről
k teljes útmutatás. A
gyítja a leányt és ki-
k kezéből. Gillespie
y édesanyja megma-
iért volt látszólag oly
ödött és felfrissült
most már minden
új tüdővész-szérum-

*

**emrégiben a könyv-
rt aratott regényéből
rozat új filmje. A so-
már minden alakja
Az öreg, zsörtölődő
ek szerepében, mint
more pompásan meg-
ujt) asszisztense, dr.
csinos ápolónő a hő-
újabb Kildare-filmjé-
n úgy telítve van iz-
umoros fordulatokkal,
o új orvosfilmje egy
orvosi eset körül fo-
amerikai cowboy-
nát is olyan ügyesen
nelynek világhírnevét**

K. M.

HIREK

A MAGYAR FILMKULTÚRA ELISMERÉSE BULGÁRIÁBAN

Megírtuk a mult héten, hogy Bulgária kérésére a *Magyar Filmiroda* egyik operatőrjét, *Megyer* Tibort küldte le azzal a megbízással, hogy filmre örökítse a bulgár csapatok dobrudzsai bevonulásának történelmi eseményét. *Megyer* Tibor kitűnően végezte el feladatát és 600 méter filmfelvétellel a tarsolyában már visszaérkezett Budapestre. A minőségileg és mennyiségileg jelentős anyag a *Magyar Filmiroda* laboratoriumában került feldolgozásra oly módon, hogy a teljes anyag 300 méteres filmhosszban bulgár kísérőszöveggel rövidesen Szófiába kerül, amelynek közönsége már kíváncsian várja a bulgár szempontból kétségkívül nagy nemzeti esemény filmmását. A dobrudzsai bevonulásról készült filmfelvételek jelentősebb fejezetei már ezen a héten a *Magyar Világhíradó* keretében is bemutatásra kerültek. Örömmel regisztráljuk ezt a látszólag kis szakmai eseményt, amely azonban mégis csak azt bizonyítja, hogy a magyar filmkultúrának már a közel keleten is, több államban, legújabban Bulgáriában nagy elismeréssel adóznak. A bevonulásról készített felvételekből egyébként magyar rövidfilmet állítottak össze, mely csütörtöktől kezdve a két fővárosi híradómoziban bemutatásra is került.

A HUNNIA MAGYAR ALBUMA

Drága, vaskos, díszes magyar albumot hozott az elmult héten a posta. A gonddal, műízléssel készült hatalmas könyv — amely az *Athenaeum* nyomdai, könyvkötészeti és tipográfiai felkészültségét dicséri — *Nagy* Sándor dr., a *Hunnia Filmgyár* filmkölcsönzőjének igazgatója szerkesztésében készült *P. Kiss* Pál grafikus rajzaival és fotomontázsaival. A 32 karton lapból álló magyar *Hunnia*-album vászonkötésén a magyar korona díszeleg, mint a vállalat hivatalos címere és két erdélyi színes kézimunkamotívum fut végig szerényen, de annál ízlésesebben. *Nagy* Sándor dr. igazgató bevezető szavai nyitották meg az albumot, utána pedig éles mélynyomásban a *Hunnia* magyar és külföldi sztárjai, mindegyikből 12—12. Majd a hazai és külföldi: RKO filmanyag ismertetése következik írásban és képben. Nyolc magyar újdonság vonul fel előttünk, mindegyik a legjobb magyar sztárokkal a főszerepekben, azonkívül tizenöt amerikai film, amelyek közül a két legnagyobb: *A Notre Dame-i toronyőr* és a *Pinocchio* eredeti színes rajzokban ad ízelítőt erről a két világvi-szonylatban is legelső filmszenzációról.

A SLÁGER FILM SLÁGERKÖNYVE

Hét nagy filmjéről szóló érdekes brosürája a *Sláger Filmnek* praktikus tájékoztatót nyujt a mozisok számára. A hét újdonság közül kettő magyar, mindkettő *Szitnyay* Zoltán regényéből készült. Az öt külföldi film — mindegyik különleges alkotás — a francia és az amerikai filmművészet válogatott terméke. Az ízléses brosüra *Castiglione* Henrik, a *Sláger Film* igazgatójának szerkesztésében készült.

v. Kiss Pál
festő"

Kiállit a Vitézi Rend képző- és iparművész tagjainak müveiből rendezett kiállitáson a Technológia termeiben.

Ujság 1935.V.12.

v. Kiss Pál

Hangulatos párhuzamai szerepelnek
a Vitézi Rend tagjainak riállításán.

Nemesi Kisáp 1935. V. 12.

M.D.K.

Kiss Pál, asztalos m.

Veszprémi mester. +1866.IV.11.31 éves korában.

Batári Ferenc: XIX. századi veszprémi asztalosok.

252.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. I. Veszprém,

1963

MDK

Kiss Pál, festö

112. Siófok mellöl.

Nemzeti Szalon. -A Balatoni Társ. IV.Kiáll.
Bp.1930 szept. Kat.

MDK

Kiss Pál

Kerti sarok. Pasztell.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CVI. A Munkácsy-céh
II.Reprezentativ Kiáll.Bpest.1929.Okt.hó
Kat.10.1.

MDK

Kiss Pál

A N. Szalon tavaszi tárlata. Képzőművészet 1931. 42. sz. 164.l.

MDK

Kiss Pál

A magyar plakátművészetnek lépést kell tartania a filmek szinvonalának emelkedésével. Magyar Film 1942. szept. 7. 4.l.

.I.

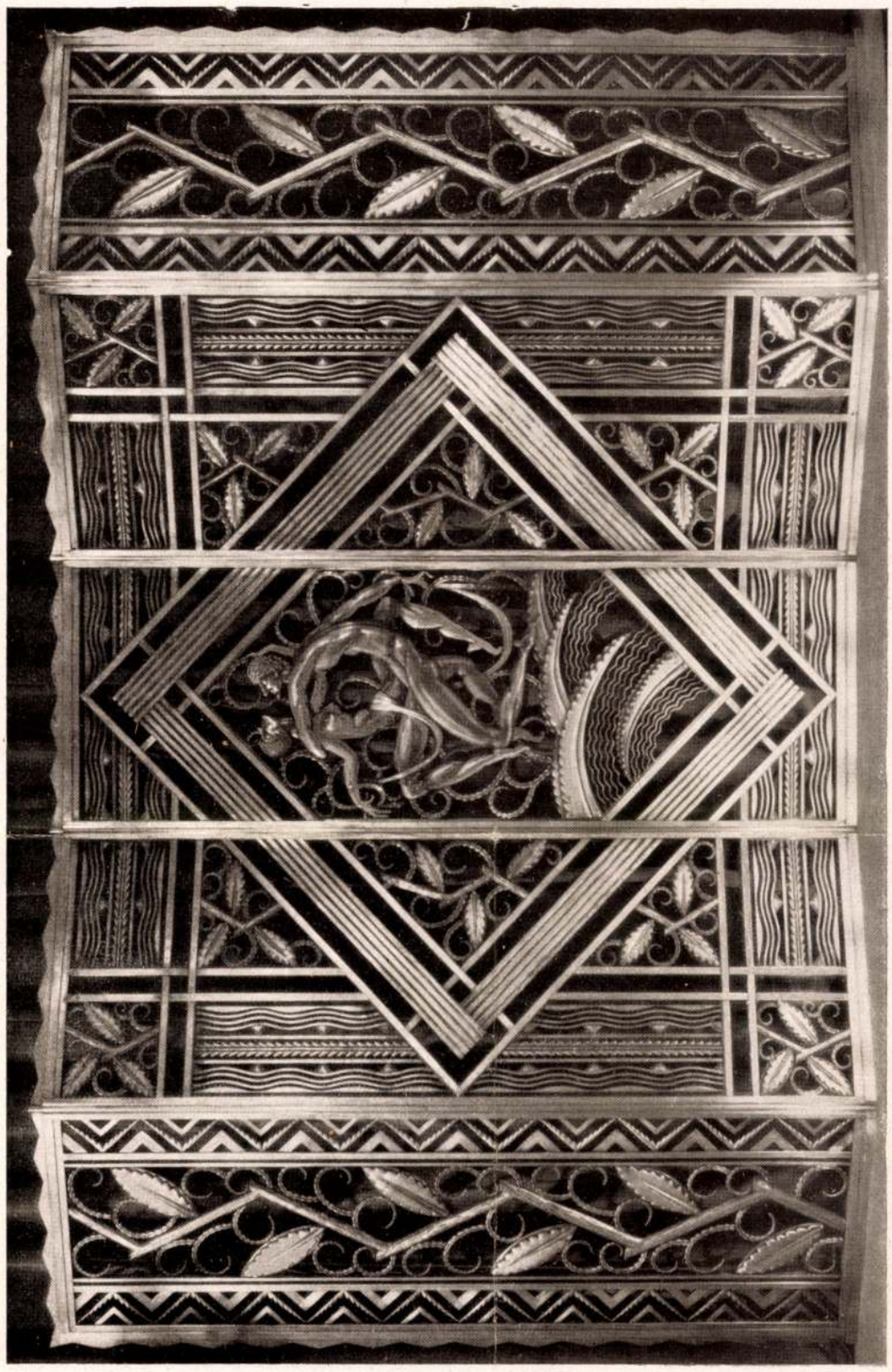

Ellenző, ezüstözött vasból, bronz középrésszel. Tervezte Fehér Pál, készítette Kis Pál. A középrész modelljét mintázta Hiesz Géza. Mindhárman Párisban élő magyarok. ✦ Wandschirm aus versilbertem Eisen, Mittelstück: Bronze. Entworfen und verfertigt von in Paris lebenden ungarischen Künstler. ✦ Paravent en fer argenté. Au milieu une sculpture en bronze. Exécuté par des artistes hongrois à Paris.

Magyar Iparművészet

1927.

Végh Gusztáv: dr. Preszly Elemér főispán váci díszpolgári oklevele. ✦ Ehrenbürgerdiplom. ✦ Diplôme d'honneur.

P. Kiss Pál

rajza.

Országos Vilmos 1966/14 12 old.

B. Kiss Pál

rajza.

Országos Vízügyi 1966/7 10 old.

P. Kiss Pál

rajza

Orszáig Világ 1966/1 12 old.

P. Kiss Pál

rajza.

Országos Vízügyi 1965/47 13 old.

P. Kiss Pál

rajza

Orszaig-Vilaig 1967/3 12 old.

P. Kiss Pál

Illusztráció

Ország Világ 1965/44 12-13 old.

P. Kiss Pál

rajza

Ország-Világ 1967/12 12 old.

P. Nagy Pál

rajza

Országos Világ 1967/18 13 old.

P. Kiss Pál

rajza

Orszaig - Vilaig 1967/32 12 old.

Kis Pál

Magyar Iparművészet

1927. 168. l.

K

PAUL KIS a neve a párisi vasművesek legkiválóbbjai egyikének. Már évek óta közlik a francia művészeti folyóiratok e derék honfitársunknak jeles szakképzettségére való szebbnél-szebb fémmunkáit. Ámde kevesen tudják, hogy Kis és vele egyenrangú és nagy hírre jutott szintén magyar fémműves, *Szabó* István, a kegyetlenül megcsonkított Magyarországból kerültek Párisba, ahol ők jeles munkásságukkal öregbítik a francia iparművészet dicsőségét. Jelen számunkban Kis Pálnak egy újabb művét, egy díszes ellenzőt mutatunk be. Tervezője *Fehér* Pál, *Hiesz Géza* szobrászművész pedig, aki az ellenző panneaujának reliefjét mintázta, szintén magyarok.

Pesti egyetem 39.—41. — eremlap 40.
Petilia gens pénze 77.
Petrikovich János dr. 65. 68. 69. 76. 12
Petrinjei éremlelet 61.
Philippos (makedóniai) pénzei 1. 142.
Pión (fa) 13.
Plancia gens pénze 77.
Plautilla pénzei 46.
Polczmann Boldizsár érme 44.
Polikeit Károly 24. 25. 143.
Politzer Ádám plakettje 138.

caeai pénzek 142.
kolaos bizanci testőr bullája 5.—7.
ógrádmegyei kelta pénzek 60. 61.
ricumi kelta pénzek 60. 61.
umizmatika föllendülése nálunk 139.—140.
umizmatikai kézikönyvek 18.—23. 37. 106.
— kölcsönkönyvtár 18. 19. 105. — műkifejezések 44. — ritkaságok 11.—13. 46. — szakkönyvtárak 18. 19. 105. — tanfolyam 106. 139. — társulat 27.—28. 71.—75. 111.—115. 146.—148. — társulat helyisége 146. 147.
umismatische Zeitschrift repertoriuma 143.

O.

utai éremlelet 24.
áh pénzek leletekben 141.
ombulla (bizanci) 5.—7.
vasztó tégelyek 54. 56.
odi országgyűlés emlékérme 92.
sovai éremlelet 141.
sággyűlési emlékérmek 92.
i-nép pénzei 60. 62.

1968 FEB 2

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KOMÁROM MEGYEI

M. Kiss Pál

— **Izmusok — irányzatok** a képzőművészetben, az irodalomban és a zenében — erről a témáról hangzik el érdekes komplex-előadás szerdán, 28-án délután 6 órai kezdettel a tatabányai Népház emeleti termében. M. Kiss Pál, a Művészetről mindenkinek című könyv szerzőjének előadását a tatabányai zeneiskola művésztanárai és a Bányász Színpad tagjai illusztrálják.

PANN

OTP hitellevelet

MZ 125-150 cm³, SIMSON SCHW

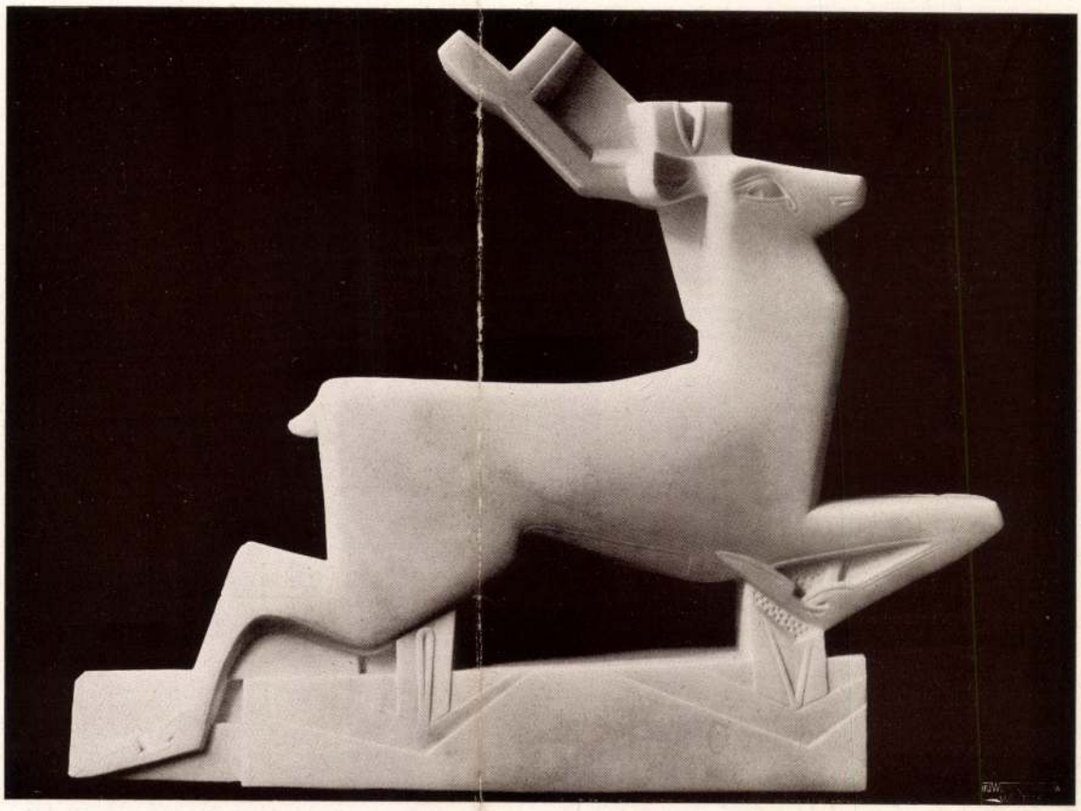

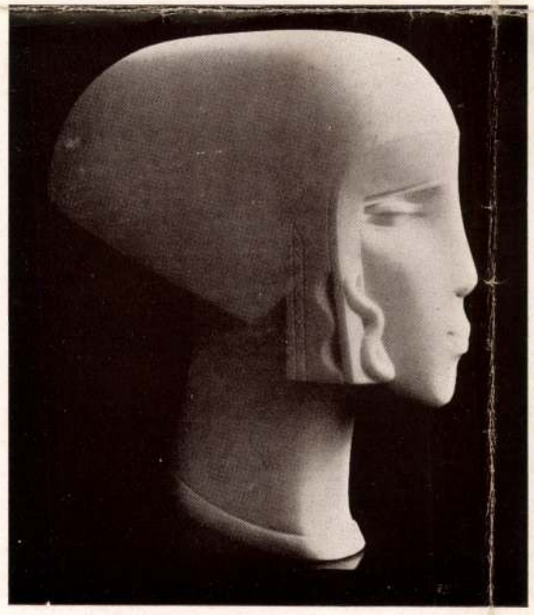



Csáky József (Párizs): Fehérmárványból faragott »csodaszarvas«, fej és kakas. — Der Wunderhirsch, Studienkopf und Hahn. Marmorplastik. — Plastiques en marbre.

Magyar Iparművészet

1928. 16. l. képe



Kiss Pál (Párizs): Kovácsolt-vasmunkákkal berendezett dolgozószoba. — Herrenzimmereinrichtung aus Schmiedeisen. — Installation d'un cabinet de travail avec détails en fer forgé.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kiss Pálma
Hajdúbiharmegyei Népujság

1966 ÁPR 17
1021

AZ „EGYETEMI IFJÚSÁGI NAPOK — 1966" pályázat eredményei

A Kossuth Lajos Tudományegyetem KISZ-bizottsága az egyetemi ifjúsági napok — 1966 alkalmából irodalmi (vers, novella és műfordítás-műfajban) képzőművészeti, (festészet, grafika és szobrászat műfajban) fotoművészeti, zenei, és technikai, műszaki pályázatot hirdetett.

A pályázatra összesen 160 mű érkezett be, a következő megoszlásban: irodalmi 34, képzőművészeti 77, fotoművészeti 45, zenei 2, technikai 2. A beérkezett pályaművek közül a felkért zsürik döntése alapján a KISZ-bizottság a következőket jutalmazza:

Irodalmi pályázat: Vers I. díjat nem adjuk ki — II. díj *Lévay Botond*, III. díj *Aknai Tibor* és *J. Judit*. Novella I. díjat nem adjuk ki, II. díjat nem adjuk ki, III. *Molnár Erzsébet*: Azon az éjszakán című novellájáért. Műfordítás I. díj *Oravecz Imre* — versfordításaiért, II. díj *Kurucz Gyula* — *Luise Linser*: A vörös macska című novellafordításáért, III. díj *Hoppál Mihály*: a vogul népköltészetből vett vers és próza magyarra írásáért. Dicséretben részesítjük: A Perec jeligéjű versek szerzőjét, *Farkas Tibort* A parttól egyre távolabb című novellájáért.

Képzőművészeti pályázat: festészet első díj „Várakozás" jeligével a Debrecen című kép, második díjat nem adjuk ki, harmadik díj „Véletlen" jeligével Házak templommal című kép. Dicséretben részesítjük: *Juhász Attilát*: Arckép című monotípia, második díj „Monotípia" jeligével Vásárnap című kép, harmadik díj *Szabó László*: Omnia című rézkarc.

Szobrászat: első díj „Március" jeligével Merengés című mű.

Fotoművészet: első díj „Foto" jeligével Akt című kép, második díj *Kiss Pálma*: Csendélet című képe, harmadik díj Orff és Klarinétverseny című képpár. Dicséretben részesítjük „Foto" jelige Monumentalitás című képet, „Fekete a fehéren" című jelige Portré című képe, „Bodrog" jelige Zsuzsika című képe.

Zene pályázat: II. díj „Hangvilla" jelige Divertimento című műve I. és III. díjat nem adjuk ki. Dicséretben részesítjük „Szíriusz" jelige Ifjúsági szonáta című művet.

Technikai, műszaki pályázat: Ebben a kategóriában díjakat nem adunk ki. 200—200 forint jutalomban részesítjük: *Lövey Lajos* Kossuth egyetemi ifjúsági napok — 1966 feliratú fémbélyegzőjét, *Mucsi János* üvegtechnikai munkáját.

A pályadíjakat a nyertesek 1966. április 21-én, csütörtökön délelőtt 11 órakor vehetik át a Kossuth Egyetem KISZ-bizottságán, ugyanitt vehetők át a díjat nem nyert pályaművek is, melyeket a fenti határidőig őrzünk csak meg. A díjat nyert művek — mint a pályázatban is hirdettük — a KISZ-bizottság tulajdonát képezik.

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
5. oldal — 1966. április 17.

képpel szemléletes áttekintést ad e rendkívül érzékeny és ma is alig ismert művészről.

Ámos ezüstös-szürkés színvilága megfelelt álmodozó hangulatának. Festészetének gondolatvilágára a címek is jellemzőek: „Anyám emléke, Süketek a szentek, Hajnal, Öreg templomszolga a mennyországra gondol, Álom a medvetáncoltatóról, Festő az égő ház előtt stb."

Ámos Imre mindössze 37 évig élt. Egy ideig zománcozó a Láng ezüstgyárban. Mint mérnökhallgató jelentkezik a Képzőművészeti Főiskolára. Rudnay mellé kerül, akinek romantikától fűtött művészete sehol sem mutatható ki nála. Ámos inkább Ady szellemi ro-

nagyon
álomró
gatja
rendelt
dig ott

– Élete
lháltáborokban őrlődik. Ami kevés időt még néha-néha festészettel vagy grafikával tud eltölteni súlyos, zárt formákra törekszik s víziói egyre inkább átköltöznek a reális valóságba. 1944 őszén a Lehel úti kaszárnyában még átadja feleségének vázlatkönyvét, amelyet a szolnoki munkatáborban rajzolt tele, az élet utolsó reménysugaráról is lemondva. — Festészetének érzékeny, látomásos világa ma is modern, izgalmas s sok tanulságot közvetít.

Tóth Ervin

ÚTSZAKASZ

szemű, szökkenő állatok. Nagy ritkán jön vele szembe egy egy jármű, fát hordó szekerek, munkások kerékpáron, néha a szövetkezet teherautója, mely árut visz abba a községbe, ahol ő tanít, s melynek se vasútállomása, se autóbuszvonala nincsen.

A dúdolásra néhány hónapja szokott rá. Talán amióta egy néprádiót tett be szobájába a kútásó. Elalvás előtt szerette hallgatni az új zeneszámokat. Elég jó volt a hallása, a képzőben énekre is oktatták, s amikor idejött, már az első hé-
en rábízták az iskolai kórus

ternél, az elődje is ott lakott."

A kútásónak valóban szép szobája volt a tanítónő számára.

Néhány napja javítani kezdték az országutat. Lomha úthengerlő érkezett a városból, a munkások húszméterenként kőrakásokat lapátoltak az út szélére. A kőtörőket látásból ismerte, innen toborozták őket a környező falvakból. Köszöntek is hangosan, vidáman, amikor megpillantották felbukkanni kerékpárján.

Ma reggel az egyik munkás éppen a piros kannából ivott. A fedőt nyújtotta felé, s biztatta:

— Nem iszik egy kis erdei harmatot, kisasszony?

Valéria lassított. Rámosolygott az emberekre, akik villájukra támaszkodva kísérték útját tekintetükkel.

— Óh, én már megittam a magamét a kútból.

Nevetés volt a válasz. Egyikük odakiáltotta:

— Könnyű annak, aki a kútásónál lakik.

Még elérte őt egy másik mondat is: „De megmosnám a hátát ott a kútnál."

Valéria úgy vitte magával a munkások nevetését, mint egy könnyűszövésű hálót.

ERDÉLYI MAGYAR MŰVÉSZEK HÁROM ÉVSZÁZADA

Hivatás és küldetés vezérelte mind azt a munkát, amelyet az Erdélyből, Marosvásárhelyről elszármazott, Budapesten élő művészettörténész, Dr. M. KISS PÁL végzett egy életen át és végez mind a mai napig. Több mint ötven esztendeje az erdélyi magyar képzőművészek munkásságát, alkotásait elemzi, ismerteti élőszóban, szaklapokban és könyveiben.

Nemrégiben jelent meg gyűjteményes kötete, ERDÉLYI MAGYAR MŰVÉSZEK A XVIII—XX. SZÁZADBAN *címmel, a könyv anyagát a Művészettörténeti Értesítőben, a Művészetben, Múzeumi Kurírban, a Látóhatárban megjelent írásaiból válogatta össze úgy, hogy együtt mutathassa be az erdélyi festők, szobrászok, fametszők impozáns művét. Kiss Pál negyven művész életét, munkásságát és reprezentatív kiállításait foglalja össze az olvasónak. Kiegészítve mutatókkal, gazdag jegyzettel, fölsorolva a művészek munkáit, legtöbbször a képek méreteit is megadva, és a lelőhelyet. A mutatók lajstromozzák a forrásmunkákat, a szakbibliográfiát, és a kiállításokról publikált ismertetéseket is. A kötet illusztrációs része, a képmellékletek a szöveggel szinte egyenértékű dokumentum. Kiss Pál az erdélyi képzőművészet kiváló ismerője, három évszázad alkotásait képtárakban, múzeumokban, könyvtárakban és magángyűjteményekben kutatta föl, a művészettörténész egyben képzett biográfus, nem lehet eléggé értékelni levéltári kutatásait. A XVIII. századi anyag rég elsüllyedt nagy alkotásokat fedez föl, és tár elénk, munkája nyomán elfelejtett nevek fénylenek föl újra. A nagyméretű, 200 oldalas kötetet közel 400 fehér-fekete képmelléklet egészíti ki. A reprodukciók szép nyomással készültek ugyan, de a festmények színes nyomásban elevenebben illusztrálták volna az eredeti koloritot. A mellékleteken harminc nevezetes erdélyi író, költő, történész híres portréját és sok művész önarcképét ismerhetjük föl. A fametszők bemutatását a XV-ik századdal kezdi a szerző, az első művész még Névtelen, Árpádházi Boldog Margitot ábrázolja a nevezetes metszet, a XX. században egész galériát vonultat föl a könyv. A Magyar fametszők című kis tanulmány az erdélyi grafika múltjának új dimenzióját tárja elénk.*

A gyűjteményes kötet Kiss Pál néhány olyan írását is tartalmazza, amelyek eddig még nem jelentek meg nyomtatásban, két könyvet is recenzál a szerző, a Kriterion gondozásában kiadott Gy. Szabó Béla-monográfiát, Muradin Jenő munkáját, és a Gy. Szabó Béla Mexikói útikönyvét. Bekerült a kötetbe egy 1952-es tanulmány is, amelyben az erdélyi festők múlt századi vándorlásait térképezi föl a szerző, 12 erdélyi magyar festőművész bukaresti működéséről tudósít, csak a legnagyobbak nevét említsem: Barabás Miklósét, Sikó Miklósét, Szathmáry Papp Károlyét. A tanulmány jegyzete a korabeli román szakirodalmat is egybe gyűjti a „vándor pictor"-okról.

Kiss Pál nagyszerű tájékozottságát igazolja, hogy nem kerüli el figyelmét a gyergyószentmiklósi Elekes-képtársem! Elekes Vencel nagyhírű gyűjteménye a jelen század alkotásait sorakoztatja fel, köztük sok kortárs román képzőművész munkáját is. A szerző 1976-ban ír erről a gyűjteményről.

Az „Erdélyi magyar művészek a XVIII—XX. században" háromszáz esztendőt ölel fel, hézagpótló, jelentős szakmunka, művészettörténetünk figyelemreméltó teljesítménye.

KERESZTES GYULA

M. KISS Pál
91. VI. 22-23
ROMÁN ÁL
MAGYAR SZÓ
BUKAREST

tek — talán egy fotoszintetizáló eukarióta sejt (alga) jutott így a Földre, itt megfelelő életfeltételeket talált, életben maradt és elszaporodott, oxigéntartalmú légkört hozott létre, majd mutációk révén bonyolultabb formákat eredményezett. Vannak, akik feltételezik, hogy a meteoritok és üstökösmagok voltak az élet csíráinak a hordozói. Hipotézisük mellett

higgyük? ne higgyük? stadiumban tem dik, az meg bizonyos, hogy az orvostud mány nem téved, hogy a grippe fertő betegség, a beteg orr-torokválladékáb levő kórokozók cseppfertőzéssel vagy kö vetlen érintkezéssel jutnak az egészség ember légútjának nyálkahártyájára. Ab ban sem kételkedhetünk, hogy a naptevé

NEM EGÉSZEN ÚGY

EGYFELVONÁSOS KABARÉ AMATŐRÖKNEK

I. — Mire gondol?

II. — Jaj, arra gondolni sem merek!

I. — Most, amikor teljes a gondolati szabadság?

II. — Még magamtól is félek.

I. — Ahogy magát ismerem, nem csodálom. Tárulkozzon ki nekem. Bennem jobban megbízhat.

II. — Attól tartok, igaza van.

I. — Mi tagadás, karakán ember vagyok.

II. — Nem magáról beszéltem, hanem Iliescuról.

I. — Ember, fogja vissza magát, nem akarok a cinkosa lenni! Jól hallottam, neki ad igazat?

II. — Igen, de csak egyetlen dologban.

I. — Akkor is beszéljen halkabban. Miben?

II. — A földkiosztásban.

I. — Éppen abban? Mi ütött magába?

II. — Meghallgattam Brucant a televízióban. Azt mondta, hogy a háztáji régebb is több termést adott, mint a nagygazdaság.

I. — Na és? Nem így volt?

II. — De igen. De ha Brucan mondja, akkor gyanús. Rögtön eltöprengtem és... attól ijedtem meg magamtól.

I. — Na, jól van, nyugodjon meg, gondolkodjon hangosan, lássuk, hol tévedt mellékvágányra.

II. — Baj van az arányokkal. Nem mindegy az, hogy ablakomban borzasztó intenzíven termesztek muskátlit tíz négyzetcentiméteren, vagy ugyanazt művelem tíz hektáron.

I. — De más eszközökkel!

II. — Gondolatban én is ezekbe kapaszkodtam volna, de hol vannak? Amerikában óránként 40 kilométeres sebességgel szántanak a traktorok. Ilyen erős gép a környéken nincs is, ami pedig akadna, az sem hozzáférhető a kezdő magángazda számára. Esetleg megvásárolhat egy olyan gyalogos motorbiciklit, amivel jobb helyeken liberiás inasok nyírják a pázsitot. Akinek ez sem elérhető, vagy nem jut pénze üzemanyagra, az vesz magának egy gebét. De honnan annyi ló? Ha meg a szegény gazda hámba fogja az anyósát egy óra alatt halad két kilométert é

Hétvégi rejtvényünk



Hadijelentés: cyberfegyvernemek

Háborús hacktivizmus a neten

Cyberterrorizmussal, az internet egy- vagy többnapos leállásával, információs katasztrófahelyzettel és -vákuummal rémisztgettek az iraki háború idejére szakértők ugyanúgy, mint a hackertársadalom sok tagja. A „terrorizmus", a virtuális háborús övezetbeli rémségek azonban – legalábbis egyelőre és legalábbis azok, amelyekről nyilvánosan is beszélnek – még nemigen nőttek túl az agitációs graffitik, a társadalmi érzékenységű „internetes falfirkaművészet" szintjén.

Példa ezekre az iszlámot támogató Unix Security Guards (USG) nevű csoport, amely a háború előestéjén és hajnalán, vagyis március 19-ről 20-ra virradóra több mint négyszáz amerikai site nyitólapját „firkálta" tele arab és angol nyelvű feliratokkal, úgymint „...ahogy ígértük: elkövetkezett a cyberháború új korszaka! És ez még csak a kezdet: ahogy Amerika azt teszi a világgal, amit csak akar, úgy mi is azt tesszük az internettel. Állítsátok meg az amerikai terroristákat, és mi is leállunk! Éljen Irak!"

Kétségkívül bosszantó, ha egy hadviselő ország hír és kormányzati sitejain gyalázkodó feliratok jelennek meg, de ez azért még távolról sem tekinthető hadviselésnek. Az ilyen akciókat deface-nek (kb. arcelcsúfításnak) nevezik, az azokat végrehajtó hackereket pedig hacktivistáknak.

A cyberháborúra ugyanakkor immár hivatalosan is készültek – az Egyesült Államok, közelebbről George Bush január végén elismerte, hogy folyamatban van a nagy hálózati védelmi intézkedések, valamint az interneten végrehajtandó akciók terveinek kidolgozása. Ez a tevékenység azonban természetesen nem nyilvános, és azt sem tudni, hol tartanak vele – mint ahogy valószínűleg egyáltalán nem vagy csak komoly késleltetéssel fogunk értesülni, mondjuk, a Pentagon hálózata ellen intézett komolyabb támadásokról, főleg ha azok – ne adj' isten – sikeresek.

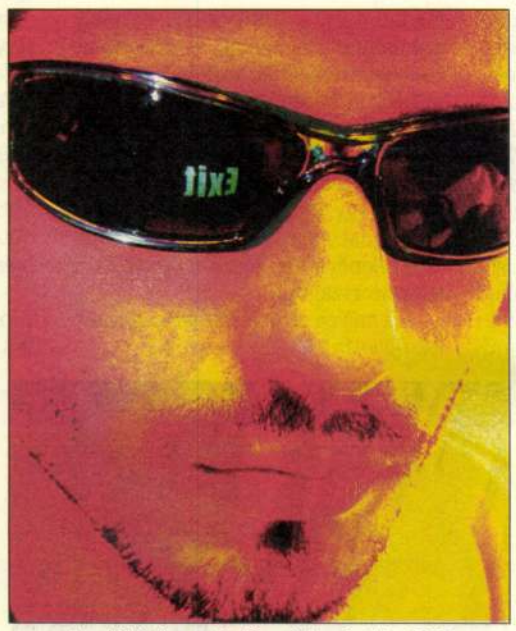

Somlói Kolos és Kudász Arion fotója, 2003

Az viszont sejthető, hogy az ellenség bárki számára hozzáférhető internetes hírforrásai semmiképpen sem lesznek a főcsapás irányai a katonai internetes háborúban. Sokkal inkább a katonai és a közigazgatási számítógépközpontokban és a kommunikáci-



Somlói Kolos és Kudász Arion fotója, 2003

ós infrastruktúrában akarhat kárt tenni egy virtuális szőnyegbombázás. Ha az akcióknak olyan „polgári" áldozatai is lesznek, mint egy-egy hírsite, hát „sorry"... Nem valószínű, hogy Faisal Bodinak, a háború kezdete óta többször is arccsúfított Aljazeera.net arab és angol nyelvű hírcsatorna főszerkesztőjének igaza lenne, amikor azt állítja, hogy az ilyen akciókat is a Bush-kormányzat pénzeli.

A szólásszabadság internetes híveitől számos szakértő szerint nagyon azért nem kell tartani. Céljuk ugyanis vélemények, ellentétes álláspontok minél szélesebb körben történő hangoztatása, nem pedig az aktív rombolás. Sőt: kifejezetten a képviselni kívánt „ügy" ellen hatna, ha – analógiával élve – betörnék a kirakatokat, ahová a feliratokat sprayzik. A szólásszabadság nevében nem szokás fosztogatni. Március utolsó hetében egyébként kifejezetten megsokasodtak a tűzszünetet követelő site-firkák.

Más szakértők úgy vélik, az internetes csaták java még hátravan, az igazi nagyszabású támadások még nem indultak be. Ezenkívül a háború első napja óta – biztonságtechnikai cégektől származó adatok szerint – érezhetően megszaporodtak a vállalati weboldalak és hálózatok elleni támadások, s ez már nem tekinthető egyszerű békepárti hacktivizmusnak.

Ugyancsak erősödő mozgás tapasztalható a másik cyberfegyvernem, a vírusok és férgek terjesztésének területén. A terjedési és veszélyességi toplistát jelenleg négy féreg, a Ganda (ennek két változata létezik), a Lisa és a Wanor vezetik. Mindhárom mailben terjed, és komoly kárt tehet a rendszerekben, illetve a hálózatra kapcsolódó egyéni gépekben. A szokásosnál is gyakrabban frissítsük tehát víruskereső programjainkat – nem árt, ha naponta megnézzük, nem jelent-e meg a gyártó cég honlapján valamilyen frissítés. És legfőképpen ne nyissunk ki olyan leveleket és ne kattintsunk rájuk igent, amelyek – elsősorban angolul – háborús információkat vagy kémfelvételeket és azokból készült képernyővédőket ígérnek!

KOZMA ZSOLT

World Wide Web



www.octavo.com

1. Felizgat, aztán úgy hagy: még a nem gyűjtőkön is jó eséllyel eluralkodik a mámor és a bírvágy az octavo.com-on látható digitalizált könyvritkaságok láttán. Az izgatásról a könyvek és a bemutatásukhoz használt képfeldolgozási technológia együtt gondoskodnak – mindez a nemes anyag és a hi-tech médium lehető legszerencsésebb találkozása. Kire ne hatna, ha Kopernikusz, Chaucer, Albrecht Dürer, Hans Holbein, William Blake, Galilei, Milton, Shakespeare és más, hasonló nagyságrendű alkotók könyveinek eredeti példányait nézegetheti lapról lapra. Az „úgyhagyás" pedig abban áll, hogy vágyunknak ezek a tárgyai sohasem lehetnek a mieink. A site kereskedelmi céllal készült – a ritkaságok szuperfelbontású digitális feldolgozásait árusítják itt tudományos, kutatói célokra. Ugyanakkor csak a majdhogynem mikroszkopikus részletességű variációkat adják pénzért, és nem fukarkodnak az ezeknél szerényebb minőségű, de a mezei érdeklődők számára mindenképpen lenyűgöző, ingyenes anyagokkal.

2. Utazás az 1920-as és 30-as években – avagy webes retro országimázsközpont. A travelbrochure.com című website-ot egyetlen ember, egy David Levine nevű amerikai utazásőrült hozta létre és



www.travelbrochuregraphics.com

tartja fenn. Levine-t az foglalkoztatja, hogyan adják el magukat elsősorban az európai és ázsiai országok, s kisebb mértékben az Egyesült Államok, illetve az ott érdekelt utazásszervezők. A siteon megjelenő grafikák utazási brosúrákból és légitársaságok ajánlataiból származnak. A gyűjteményt országonkénti lebontásban és tematikusan csoportosítva is „lapozgathatjuk" – a Magyarországra vonatkozó információ nem sok, de szívet melengető. A szokásos copyright dörgedelmekkel ellentétben – a web eredeti lényegéhez hű, (ős)közösségi lény módjára – Levine kifejezetten bátorítja a látogatókat a képek használatára (már persze abban az esetben, ha erre a néhol feltüntetett eredeti jogtulajdonosok vagy azok utódai is engedélyüket adják).

3. Rossz esetben komplexusok építésére, stresszelésre és egyéb nyomasztásra, ha viszont jó passzban lyukadunk itt ki vagy nagyon nagy emberek vagyunk, akkor serkentésre és önvállveregetésre szolgáltat apropót egy új konceptuális online munka. A kissé fellengzős Museum of Conceptual Art nevet viselő site új mutatványa a teljesítményprojekt, amelyen ha életkorunkat beírjuk a megfelelő mezőbe, azonnal megtudhatjuk, milyen nagy tetteket hajtottak végre vagy milyen sikereket könyvelhettek el bizonyos híresség életünknek éppen abban az évében, amelyikben mi járunk. (Nekem például semmi okom aggodalomra vagy effélére, mert ugyan Dickens éppen ennyi idősen fejezte be a Copperfield Davidot, de én is írtam már egy egész sereg webajánlót.)

www.museumofconceptualart.com/accomp



Csók István Galéria és Antikvitás
1052 Budapest, Váci u. 25.
Tel./fax: 318-2592, tel.: 318-2862, 318-5826
Nyitva tartás: minden nap 10-20 óráig

ÁRVERÉS
műtárgy és ékszer

Időpont: 2003. ÁPRILIS 24.
(csütörtök) 17 óra

Helyszín:
Csók István Galéria kiállítóterme

Aukciós kiállítás:
2003. április 12–23-ig

Tárgyfelvétel: 2003. április 7-ig.
(Csók István Galériában,
minden hétköznap 10-16-ig,
Híd Galériában – II., Margit krt. 3. –
hétfőn, csütörtökön 10-14-ig.)



PALANTIC COLLECTION
Art deco és szecessziós stílusú, Swarovski kristállyal ékesített, ezüst, illetve klasszikus és modern tervezésű gránátköves ékszerek.
Kis- és nagykereskedés.
Bemutatóterem:
1015 Budapest, Hajadon u. 2. (a Budai várban)
Tel./fax: (36-1) 214-9658,
312-0776, 474-0115,
e-mail: palantic@axelero.hu



FELHIVÁS!
A **Belvárosi Aukciósház Kft.** és a **Qualitas Antiquitas** cégeknél aukcióra és bizományos értékesítésére beadott tárgyak tulajdonosainak jelentkezését várjuk!
Amennyiben még nem jelentkeztek kérjük a szerződés másolatával mielőbb írjanak
Qualitas Antiquitas: XII ker. Közjegyző Irodához,
1123 Bp., Magyar Jakobinusok tere 4/b.
Belvárosi Aukciósház: Dr. Szotyori Judit, 1061 Bp., Andrássy út 35.



MŰÉRTŐ
Aukciók, gyűjtők, gyűjtemények,
műkereskedők és múzeumok
a MŰÉRTŐ és az INFO RÁDIÓ 95.8
közös műkereskedelmi
magazinműsora minden hétfőn 20.30-tól
21 óráig az FM 95,8-on.
A művészet érték

Beszélgetés KissPál Szabolccsal

Szilikonvalcer és a kultúra ünnepe

– Többféle indoka is van a beszélgetésünknek, az egyik, hogy nemrégiben kaptad meg az osztrák KulturKontakt három hónapos bécsi ösztöndíját egy díj kíséretében. Mi ennek a története?

– A KulturKontakt főként kelet-, illetve közép-európai művészekkel foglalkozik. Érdekei találkoztak a Henkel cégével, az pedig felajánlott egy díjat, amelyet a már kiválasztott tizenkét ösztöndíjas egyikének ítél meg egy független zsűri.

– Beszélgetésünk másik aktualitása, hogy részt vettél a dunaújvárosi Kortárs Művészeti Intézetben a Fiatal Képzőművészek Stúdiója szervezésében tartott DEMO című csoportos kiállításon. Ottani munkád egy projekt megvalósíthatóságának vagy megvalósíthatatlanságának a kérdését vetette fel.

– Az eredeti ötlet az volt, hogy a kiállítás kapcsán meghirdettetünk egy munkaszüneti napot – dunaújvárosi hatállyal. Ez alkalomból mindenki azt tett volna, amit akar, ám mivel e szünnap maga lett volna a mű, az érintettek gondolatai kapcsolódtak volna a kultúrához is.

– A munkaszüneti nap kiterjedt volna az egész városra, az összes üzemre, magán- és állami cégre…

– Így van. Kiindulásként megpróbáltuk a kurátorral, Somogyi Hajnalkával megtudakolni, hogy hivatalosan miként lehetne ezt megvalósítani. Hamar kiderült, hogy nem létezik olyan intézmény, sem kompetens fórum, amely egy ilyen horderejű döntést meghozhatna. A második verzió – a megvalósíthatóság reményében – a szünnap hatályát kizárólag a Vasműre korlátozta volna, feltételezve, hogy ott egységes és megközelíthető vezetőség van. De a helyi PR-os kereken elutasított.

– Az alapötlet szorosan kötődik Dunaújvároshoz, amely annak idején a munka utópiájára épült.

– Igen, de az alapötletet egyik kedvenc diafilmem adta, amely az ötvenes évekből való és egy ideális bányászváros hétköznapjait mutatja be. Jut benne egy kép a kultúrára is, amelyen könyvtárbelső látható: mindenki áll és egy könyvbe mélyed. Egyrészt az élet sztereotip tagoltságára, másrészt a ritmust megszakító ünnepek jelentőségére szerettem volna utalni. Mikor egy közösség kialakítja ünneprendjét, azt is rendszerezi, mely dolgokat tart érdemeseknek arra, hogy miattuk megtorpanjon a mindennapok folyása. Ezek hagyományosan a nemzet, a vallás és a család „szent" kategóriái közül valók.

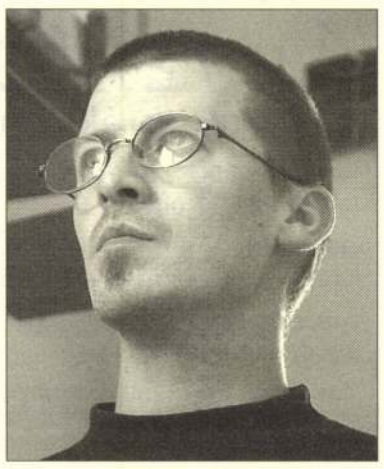

KissPál Szabolcs
zászló-e egy zászló képe?

Én a kultúrát szerettem volna átemelni ebbe a dimenzióba.

– Tehát az elképzelt munkaszüneti nap Dunaújvárosban a kultúrának szánt ünnep lett volna.

– A világon sehol sincsen ilyen ünnepnap, valószínűleg azért, mert a kultúra annyira sokrétű és olyan sokféleképpen értelmezhető, hogy sosem alakulna ki egyetértés arról, melyik nap szavaztassék meg… Dunaújvárosban a Kortárs Művészeti Intézet, az ICA fontos kulturális szerepet betöltő intézmény, így volt lehetséges ezt a gesztust egy kiállításhoz kötni. A visszautasítás után jött a harmadik verzió: elérni, hogy a vasműben dolgozó egyik munkás a kiállítás teljes időtartamára szabadságot kapjon. Végül a negyedik verzió valósult meg: a vasmű egy munkása szabadnapot kapott a megnyitó napján.

– Nem érezted, hogy az alapötlet súrolja az irónia határát, mivel az eredeti projekt annyira utópisztikus?

– Én minden irónia nélkül gondolom, hogy ekkora településeknek létre kellene hozniuk olyan eljárási jogköröket, amelyek lehetővé tennék, hogy akár ilyen kezdeményezések is megvalósulhassanak. E jogkörök ugyanis centralizáltak és a helyi közösségektől olyannyira elszigetelten gyakorolják ezeket, hogy semmi esély sincs a módosításokra.

– Ez a projekt a végletekig elmegy a hordozó, a médium eltűnése szempontjából. Mintha visszanyúlna a hetvenes évek „őskonceptualista" módszereihez: műként tulajdonképpen egy levél is megtette volna a kurátorhoz, csupán az alapötlettel. Mindinkább jellemző a munkáidra, hogy egyre kevesebb eszközt alkalmazol, s ha használsz is különböző technikai apparátusokat, azok sohasem a saját szerepükre reflektálnak, hanem megmaradnak az eszköz szintjén. A háttérben vannak, de mégis ezek mozgatják az installációidat.

– Számomra fontos a kifejezőeszközök ergonomikus használata. Meg kell találni azt az optimális és minimális egyszerűséget, amellyel egy mű közvetíteni tudja a közlendőjét. Az energiám hatvan-hetven százaléka arra megy el, hogy a fölösleges dolgokat lefaragjam. A műveknek úgy kell működniük, hogy minimum két nézetük-olvasatuk lehetséges legyen. Ám itt egy olyan, majdhogynem emblematikus megjelenésről van szó, amelynek egy bizonyos értelmezési rétege rögtön befogadható. A zászlós munkáimnál ez a szándék különösen erős: az ember tulajdonképpen csak rápillant, és mindössze tíz másodperc kell ahhoz, hogy felfedezze, valami nem az, aminek első pillanatban látszott. A közvetlen kommunikációs esély megteremtésére törekszem, de közben próbálom elkerülni a túlzott egyszerűsítést, például a geg primitivitását.

– A DEMO-ra készült művedben és korábban, a Reverben (2001) is sokkal átfogóbb, kifejezetten politikai tartalmakkal is bíró problémákat vetsz fel. Foglalkoztat a kulturális és a nemzeti identitás megkonstruálásának, illetve a különböző kisebb helyi és kulturális közösségekhez való tartozás kérdése.

– Egyik munkám előtanulmányaként készítettem egy interjúsorozatot Finnországban, ahol szinte egyedülálló nyelvtörvény van érvényben, amelynek következtében gyakorlatilag csaknem kétnyelvű az ország. Az 5 százaléknyi kisebbséghez tartozó svédeket és finneket kérdeztem arról, hogy miként is élik meg nemzeti identitásukat, a nyelvhez való viszonyukat. Nagyon egyszerű kérdések voltak ezek, például kinek drukkolnak egy focimeccsen… Kis feszültség érezhető volt a kérdéssel kapcsolatban, de ugyanakkor az identitásuk nem annyira harcos és explicit, mint sok más országban élő nemzeti kisebbségé. Itt nincsenek generációkra visszamenő történelmi traumák. Nyilván ez a kérdés Erdélyben teljesen másként vetődik fel. De a két munkámat összekötik a hátterükben felvetődő kérdések is. Az identitást az egyik lételméleti, a másik ismeretelméleti nézőpontból közelíti meg. Az egyik azt kérdezi, van-e valós köze egy jelnek ahhoz, amit megjelenít, magyarán mitől zászló egy zászló. A másik meg azt, hogy van-e köze e jel használatának, és az arról folytatott közvetett, mediált beszédnek a jeltartalom megváltozásához, magyarán zászló-e egy zászló képe. Két dologról van szó: egyrészt a nemzeti identitás működéséről és tartalmáról az identitások referenciahálójában, másrészt pedig magáról a médiumról, a szín vagy bármely szimbólum technikai, elektronikus megjelenítéséről és annak önazonosságáról. Mindennek van egy személyes tartománya is, én ugyanis „emigráns" vagyok vagy annak tekintem magam. Erdélyben születtem 1967-ben, és egy olyan kultúrkörben éltem huszonhat évet, amely sok hasonlósága ellenére jelentősen különbözik a magyarországitól.

– És milyen alkotás jött létre az interjúk nyomán?

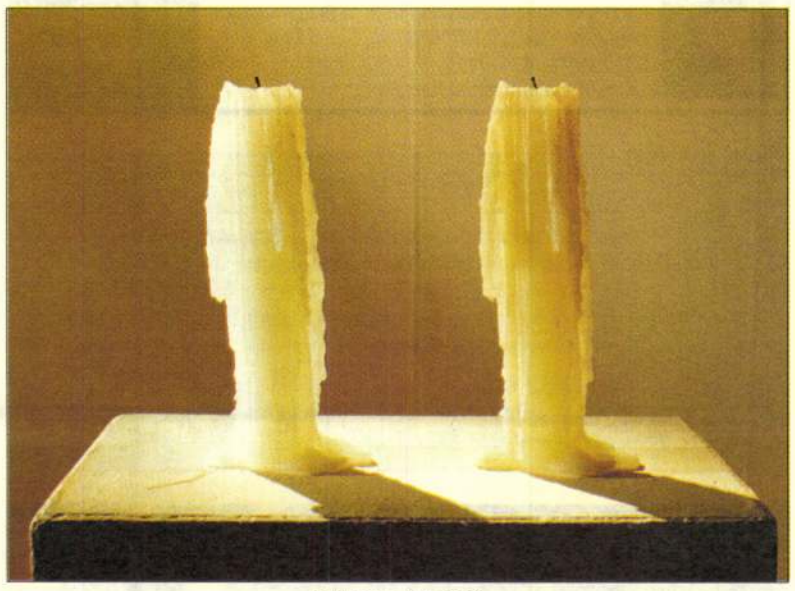

Szilikonvalcer, 2001
viasz, egyenként 30 cm



Rever (i) – IT, 2000
installáció, Római Magyar Akadémia

– Egy videomunka, amelyet Kecskeméten már kiállítottam, és ősszel Finnországban, Vaasában az ID (Identity Card – személyazonossági igazolvány) munkacímű csoportos kiállításon is bemutatom. A román himnusz zenéjére énekeltettem el egy kórussal a magyar himnusz szövegét. A Rever-sorozat és a videó párhuzamosan jeleníti meg a kettős identitás kérdését, amely egy olyan oszthatatlannak látszó szimbólumban rejlik – mint például a nemzeti himnusz –, ahol szöveg és dallam, ráció és érzelem látszólag szétválaszthatatlan. Valójában azonban külön tartalmakat jelenítenek meg, hasonlóan a gondolat és annak kivetülése közötti eltéréshez. Arra törekszem, hogy a műveim tartalmazzák azt az előtörténetet, amelyet az alkotó szándék végső formájának eléréséig a médiumban bejár.



A tánc, 2001
videó, DVD, 3,5 perc

– A kilencvenes évek elején a kurátori gyakorlatot áthatották a nemzeti reprezentáció jegyében szervezett utazó kiállítások. Az évtized második felében azonban fordulat történt, amely az új művészeti központok és a nemzetközi projektek megjelenésének a következménye. Ennek ellenére a velencei biennále pavilonjai alapvetően még mindig a nemzeti reprezentáció ideológiájára épülnek. Két éve, 2001-ben ebből a szempontból kivételnek számított Lakner Antal pavilonok között közlekedő Art Mobilja és a te szereplésed a román pavilonban.

– A 49. velencei biennále román pavilonjának kurátora Alexandru Patatics volt, akit még kolozsvári diákéveim alatt ismertem meg, és akivel az elmúlt években több művészeti fesztiválon is találkoztunk. Olyan médiaművészeket hívott meg, akik bár valamiképpen kötődnek Romániához, a világ legkülönbözőbb részein élnek. A koncepciónak az volt az erőssége, hogy olyan kiállítást szervezett egy nemzeti pavilonba, ahol a résztvevők több mint fele nem szigorú értelemben vett román: vagy nemzetiségi, vagy már nem él az országban. A kurátort kemény kritikák érték a román kulturális vezetés részéről, vitatták a kiállítás nemzeti karakterét. Pedig nyilvánvaló, hogy a projekt épp ennek a tartalmát akarta megkérdőjelezni.

– A biennálén A tánc címmel vetítették a videódat, amely utóbb a Budapesti Francia Intézetben már a Szilikonvalcer címet kapta.

– Megváltoztattam a címet, mert a Francia Intézetben más tárgyakkal is kiegészült. A kiállítás összeállítása során jutottam arra a felismerésre, hogy a szilícium és különböző kémiai gyökei milyen hangsúlyosan vannak jelen napjaink technológiájában. Rugalmas és sokszínű jelenlét ez, a csipektől kezdve az implantátumokon át a szilikongumiig.

– …mely leképezési tulajdonságai tekintetében olyan kivételes és képlékeny a gipszhez képest, hogy metaforaként párhuzamba állítható a digitális technológiák leképezési képességével…

– Pontosan. A kiállítás után tudtam meg, hogy milyen jelentős irodalma van a szilíciumnak. Nagyon különleges anyag, a szénnel függőlegesen szomszédos a Mengyelejevben… Nem véletlen, hogy az ötvenes-hatvanas évek sci-fi írói is sokat foglalkoztak vele. A szénnel – amely ugye a földi élet alapja – való nagyfokú hasonlatossága keltette fel iránta az érdeklődést és indította be az írók fantáziáját, hogy milyen szerepet játszhat az alternatív életformák kialakulásában.

– Ha már a jövőről van szó, térjünk vissza a közvetlen közeljövőre. Vannak már elképzeléseid az ausztriai ösztöndíjad időtartamára?

– Az ösztöndíj általában úgy alakul, hogy ott az ember kedvező körülmények között dolgozhat és utána van egy kiállítása. Ezt szeretném kibillenteni a megszokott forgatókönyvből, hogy a kiállítással induljon a dolog, ahol rögtön látják a munkámat, és talán megjelenik néhány olyan ember, akivel a jövőben együtt tudok dolgozni. Konkrét tervem nincs, de nyitott vagyok mind a művészeti-szellemi, mind a személyes hatásokra.

MOLNÁR EDIT

EC Trading Kft.
Egyedi gyártású Thonet-kópia kártyaasztalok

Telefon: 340-9609, 06 30 954 7223, 06 30 932 1923

EKLEKTIKA Galéria
Eklektika Galéria
Budapest V., Falk Miksa u. 18-20.
Tel.: 331-2343, 06-20-983-4190
ANTIK festmények, porcelánok, üvegek, ezüstök, kisbútorok szőnyegek, KORTÁRS festmények
VÉTELE ÉS ELADÁSA!

Festmény és műtárgyfotózás
Budapest, U., Falk Miska utcai műteremben - vagy akár Önnél!
Film mérete kívánsága szerint: 24x36 mm, 6x7 cm és 4x5 inch
Bipolár technika is.
Mike Károly fotográfus, H.P.D.C.
Időpont egyeztetés:
T:31 21 328 • mikefoto@axelero.hu

Visuart GALÉRIA
www.visuart.hu


OPERA ANTIKVÁRIUM
1065 Budapest Hajós u. 7.
Telefon/fax: 332-0243

M. KISS Pál művészettört

K.L.: M. Kiss Pál: Erdélyi magyar művészet a XVIII–XX. században. Kóny 1990 [rec.]

= Korunk, Úf. II. évf 1991 1306. p

[Kántor Lajos?]

ARTISTES

POLIESENKO (A.).- in

RAPAJ (N.).- in : Tvo
8 ill en noir.

RERIH (N.K.).- in : Z
I8 ill en coul.

SAHAROV (Nikolaj).- i

SIROKOV (E.).- in : I
I ill en coul, 6 ill

SOKOLOV (Andrei).- in
pp 55-6I : 7 ill en n

SORIN (S.).- in : Ogo

SOVRUNNENKO (Aleksand

TANSYKBAJEV (U.).- in

VASILJEV (Gennadij).-

GONTCHAROV (Andrei).-
n°I86 , I974.

Tchécoslovaquie

DUBAY (Orest).- in :
p. 40 : 5 ill en noir

DUBRAVEC (Robert).- i
I974. pp 32-33 4 ill.

M. Kiss Pál: Erdélyi magyar művészet a XVIII–XX. században.

rec. SÜMEGI György: Két könyv az erdélyi magyar művészetről. = Alföld, 43, 1992, 6. 90–92

M. Kiss Pál, művészettörténész

Mai könyvajánlatunk.

1949. máj. 4. Kossuth 18.25 /Vörös/.

Marosvásárhelyi Kiss Pál

Sok szó esik manapság a tanulásról, az oktatásról, arról, hogy a kiművelt emberfők sokasága nélkül aligha oldhatók nemzeti problémáink, meg hogy mi minden múlik hazánkban a pedagógusokon. Dr. M. Kiss Pál gazdag életművéből sok mindenre lehetne elgondolkoztató tanulsággal szolgálni, ami a hazai művelődés ügyében választ kínál égető kérdéseinkre. Persze, ezek a válaszok nemigen foglalhatók jogi formulákba, költségvetési előirányzatok milliárdos forinttételeibe. M. Kiss Pál példája észjárást alakít, a műveltség igényére nevel, az érzelmi érzékenység kiművelését segíti, a szűkebb és tágabb emberi közösségek iránti kötelesség teljesítésére szoktat, lényegében a művészet szeretetére mozgósít.

Tanítványai is azért tartják szükségesnek tiszteletüket kinyilvánítani Mesterük iránt, mert igencsak néklülözhetetlennek vélik továbbadni, közhírré tétetni azt a soksok nemes tapasztalatot, amit Marosvásárhelyi Kiss Pál munkásságából merítettek, s amiért annyi mindent köszönhetnek Neki, nem csupán szakmai téren, művészi alkotó munkájuk kibontakozása során, de a világban való elhelyezkedésük értelmében is. A művészetről, a művészet rendeltetéséről, a művész hivatásáról kapott ismeretek határozzák meg közérzetüket, életérzésüket, ihletik kifejező képességüket.

Sokan köszönhetik ezt az eligazodást M. Kiss Pálnak. Mert amit pedagógusként a művészeti gimnáziumban, a képzőművészeti főiskolán elért, annak módszereit országos viszonylatban is gyakorlattá általánosította. Pályája kezdetétől mindig is meg akarta osztani ismereteit, intellektuális élményeit másokkal, professzori működését nem zárta egyfajta szabványos iskolai program korlátai közé, nem elégedett meg egyetlen fakultás tanrendjének a követelményeivel, bizonyos neveléstudományi normák kielégítésével. Mint marosvásárhelyi születésű magyar szinte örökletesen tudta, hogy az erdélyi ember szolgálattételre rendeltetett, s mint ilyennek mindennel foglalkoznia kell, ami a közösség érdekében hasznosítható. Amikor Kolozsvárról áttelepült az anyaországba, magával hozta ezt az atavisztikus erdélyi szolgálatkészséget, tanári katedráját nemzeti arányúvá bővítette. A tanintézeteken kívül szabadegyetemeken, művelődési központokban, tárlatvezetéseken, és egyebütt tartott előadásainak ezrei meggyőzték az érdeklődőket, hogy milyen nagy adomány tájékozódni a művészetek kincsei között, s hogy a művészettörténet varázslatos kínálata a lelki egyensúly biztonságos harmóniájának a forrása lehet.

Dr. M. Kiss Pál ismeretterjesztő aktívitása azért válhatott országos méretűvé és hatásúvá, mert tudományos szinten, önálló kutatásokat folytatva olyan anyaggal lépett nyilvánosság elé, amely meggyőzte hallgatóit a kétségtelen értékek szellemi vonzerejéről. Nagy szavak igénybe vétele nélkül is leszögezhető, hogy M. Kiss Pált apostoli lelkület képesítette – hite szerint – ekként feltárni a boldogulás felé vezető ösvényét a tudásnak, az ízlésnek, azt a lehetőséget, melyet a műalkotások sugallata tár fel egyénben és sokaságban egyaránt. Századunk művelődni vágyó elméi korábban már találkoztak egy hasonlóan küldetéses készséget vállaló, kulturtörténeti jelentőségű kiválósággal, Lyka Károllyal, akinek a feladatkörét sikeresen vette át M. Kiss Pál, mert szakirodalmi tevékenysége, széles látóköre, népművelő szenvedélye alkalmassá tette a nagy elől szerepének átvételére.

Most, a Pataky Galériában az is nyilvánvalóvá lesz, hogy M. Kiss Pál indokoltan szól – bennfentesen, hozzáértéssel – a képzőművészet sajátságairól, hiszen festőnek, rajzművésznek ő maga is a hivatottak, a választottak közé tartozik. Hálásak lehetünk Neki, amiért hogy képességeivel, felkészültségével a közművelődés szószólójának szegődött.

Pogány Ö. Gábor



Jáki Ferenc: A Kódexíró

Elhangzott 1994 november 20-án, a Pataky Művelődési Központban M. Kiss Pál és tanítványai: Fenyves Mária Annunciáta, Forintos Anna, Kaszner Margit, Károly Éva, Róth István és Osváth Miklós kiállításának megnyitóján.

M. Kiss Pál és Jáki Ferenc munkásságát egyesületünk plakettjével ismertük el.

JÁKI FERENC: KÓDEX VERSEK 1994.

Huszonhét vers, huszonnégy rajz és e versek, képek, strófák szerzője a KÓDEX VERSEK kötetében Dr. Jáki Ferenc, az Úr 1994 esztendejében, 75 évesen.

A kötet kézimunka – mint a kódexek is azok voltak – a rajzok fekete-fehér egyszerűsége gótikus keretekben azonnal a kódexírók klastromi puritán-hűvös celláiba vezet. A kötet rajzi és szellemi egységét ezzel a megoldással sikerült elérnie. A versek végülis életutat követnek az 1919. november 16-i születéstől 1994. november 16-ig, amikoris megtisztelő feladatom volt a Művészetbarátok Egyesületében a könyv kalauzának lennem. A versek és a képek a görög-latin klasszikus műveltségű "Tanár Úr" (Így szólítják sokan Jáki Ferenc költőt, fafaragót, grafikust, aki több gyermek-nemzedéket nevelt fel. Olyan évszázad utolsó évében, 1999-ben lesz nyolcvan esztendős, mely század ezredfordulóba vezet és amely század sok évtizedét – akik megéljük – duplán kell számítani. A versek gyöngéd vallomások és életigenlések. Ennek oka a tanultság biztonságában, a sokat látott művész tapasztalatában rejlik. A tudás és érzelem ablakai ugyan onnan nyílnak, mint a fáradtságé: a szemekből. Jáki Ferenc költőt én még fáradt szeműnek nem láttam, akkor sem, ha gregoriánt énekelt, akkor sem, ha verset mondott, vagy kiállításokat nyitott meg. Az élénk tüzű szemek tekintete villan ki a kötetből is, mely az áhítat és emberség életrajza, a kézírás grafológuoknak is mondana egyet-mást. Én most a kéziratos versekből a tartalomjegyzékben nem is szereplő Zárszót, a "Naponta." című sorokat idézem: "Naponta fordítsd arcodat a fénynek! /Naponta tárd ki szívedet az égnek! / naponta zengjen ajkadon az ének! / Naponta üljön ünnepet a lélek!"

Csupa felkiáltó jel és indokoltan, ennek a kötetnek a mottója az utolsó sorokban van. Ünnepi tanács a kortársaknak, az elfáradóknak, újrakezdőknek és bizakodóknak. Mindnyájunknak szólnak a KÓDEX VERSEK, Jáki Ferenc költő és grafikus szellemi és kétkezi munkái.

Dr. Gomola György

ség, a szomorúságon is áttörő optimizmus. Valóban Sebestény művészetében a fény-árnyék játék inkább érzelmi, indulati fütöttségű, mint vizuális elem.

Gyakori nála a kréta- vagy tollrajz és vízfestmény ötvözete, amit különösen tájképein és mitológiai tárgyú művein alkalmaz. Iphigenia művészi vázlatán, vagy a még ismertebb s több változatban is megfestett Nausikaa képén, melyen az elválás sorsszerűségét, szomorúságát s az ifjúi szépséget adja elő mély átéléssel. Emberi közelbe hozott jelképei mitológiai tanulmányainak művészi megnyilatkozásai. Ezeket többféle tachnikával is rögzítette.

Poétikus hangulattal, párás színekkel, az ábrázolás könnyedségével finomította festői kifejezését. Ez a kifinomult ábrázolás a megjelenítés pontosságával párosul. Nem mulasztja el megkomponálni még a véletlennek látszó részleteket sem. Olajképei színekben erőteljesek. Párizsi tanulmányaira emlékeztetnek, különösen Bonnard és Matisse világát idézik akt és zsánerképei. Bármilyen technikával dolgozik is, világos, tiszta formák jellemzik. Amit Réti István művészetéről a Magyar Nemzetben 1955 január 18-án írt, saját képeire is jellemző: "Az intellektus finom mérlegelése működött nála, keresve a megvalósítás tökéletes egyensúlyát." Az új nem hangoskodva, hanem természetes egyszerűséggel jelentkezik művein.

Nem ismert üres, eltékozolt órákat. Állandó munkálkodásban élt. A festés mellett szívesen tanított. Először 1937-ben a Főisikola Iparművészeti tanszéken, 1942-től a Madách gimnáziumban, 1945-től pedig a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban, mint művésztanár. Jeles elméleti felkészültségéről cikkei, köteteket kitevő jegyzetei, előadásai tanúskodnak. Emellett felelősségtudata, türelemgazdagsága úgyszólván kijelölték a nevelői hivatásra. Aki Sebesténynt korrigálni hallotta, emlékezni fog mindig a festői látvány lényegét finoman elemző okfejtéseire. Tapintatos, halk mondatokkal irányított. Tanítványainak rajzaiból kikereste a legjobb részt, hogy annak dicséretével vezessen rá a mesterségbeli fogyatékosságra.

Féltés, gondoskodás, jóindulat jellemezte minden megmozdulását, még elutasítása sem volt bántó. Összeszorított ajakkal járkált, amikor az élet nehezebb problémák elé állította, de tanítványaival nem éreztette saját baját.

Mindenekelőtt a képző- és iparművészet alapját képező művészi rajz problémája foglalkoztatta. Michelangelot idézte gyakran: "A rajzolás mindenfajta ábrázolás lelke és forrása, minden tudomány gyökere. Aki olyan nagy eredményt ért el, hogy rajzolni tud, annak azt mondom, hogy a legértékesebb kincs bitokába jutott." De a festészet lelkét is akarta feltárni tanítványai előtt, azokat a dolgokat, amik minden kor művészetében, bármely stílus világában a képi igazság hordozói lehetnek. Nem stílusának modorrá gyötört folytatására, hanem önálló gondolkodásra, egyéni útjuk keresésére biztatta, segítette tanítványait.

Élvezetes volt hallgatni a rajztanári munkaközösségben, aminek vezetője volt, s a tanári értekezleteken irodalmi hasonlatokkal élénkített hozzászólásait. Minden beszéde elárulta a jó pedagógust, aki szüntelenül tanul, ismeri a tudomány és művészet korszerű eredményeit. Különös élvezettel foglalkozott művészetelméleti kérdésekkel. Már 1940-ben részletes tanulmányt írt a Nouvelle Revue-ben az akkor még el nem ismert Csontváryról s évek óta a forradalmár és szabadságharcos Petőfi útja és művészi ábrázolása foglalkoztatta. Ennek kutatására utazott Nagybányára is. (Erről szóló írását a következő számunkban közöljük. – szerk.)



M. Kiss Pál rajza: Favágó

Sebestény Ferenc személyében egy sokoldalú, emberi tisztaságával példát mutató művészt ismerhettünk meg. Eltávozásával jó barátot, igaz embert veszítettünk s művészpedagógusaink egyik legjelesebbjét, akinek negyedszázados munkája sok fiatalt indított el pályáján.

(1972.)

M. KISS Pál műveiből

KISS Péter

Péter KISS

Budapest, Márvány utca 25. H - 1126
1962 born in Siklós
1983-87 Hungarian Academy of Fine Arts, Budapest
1987-90 Post-graduate studies, Department of Mural Painting, Hungarian Academy of Fine Arts, Budapest
Lives and works in Budapest.

Solo exhibitions

1988 Nádasdy Castle, Sárvár (with T.Gaál)
1989 Újpest Gallery, Budapest
Galerie Knoll, Vienna (with A.Bernát and J.Sugár)
1990 Bercsényi Club, Budapest

Group exhibitions (selection)

1986 "Paravan", Hungarian Academy of Fine Arts, Budapest
"Plein Air", Hungarian Academy of Fine Arts, Budapest
1989 Studio of Young Artists' Annual, Ernst Museum, Budapest
1990 "Triumph – The Uninhabitable", Charlottenborg Art Hall, Copenhagen; Műcsarnok, Budapest
Studio of Young Photographers Show, Ernst Museum, Budapest
"Inspiration", Sommeratelier, Hannover
"Musée 2000", Grand-Duche de Luxembourg
1991 "Metaphor", Pécsi Gallery, Pécs; Kennesaw State College, Marietta, Georgia, USA
"Positionen", Künstlerwerkstatt, Munich
"Alles Kunst", 68 elf Galerie, Cologne
"Oscillation", 6th Bastion, Komarno; Műcsarnok, Budapest

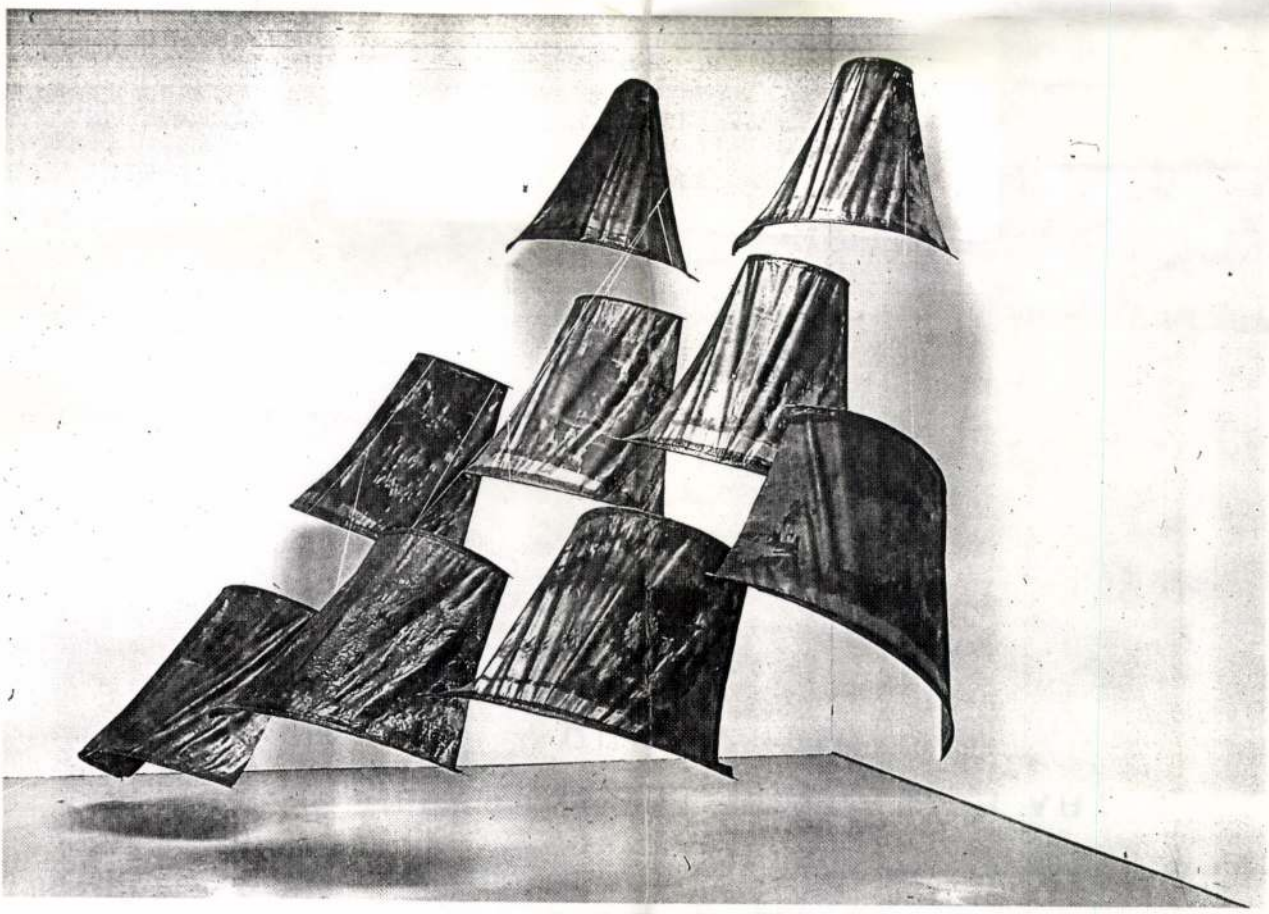

Images Over the Voices, 1989-91
Photo by Péter Kiss

BUDAPEST!

CONTEMPORARY HUNGARIAN ART

DUBLIN 1991

Péter KISS

18. The Fifth Power, 1989-1991
Installation with ten translucent pieces,
photo-sensitive emulsion, pigment,
fibre-glass, PVA and aluminium,
100 x 150 cm each
Property of the artist

November 21st - December 19th 1991

Royal Hibernian Academy
Gallagher Gallery
Ely Place, Dublin 2

Kis Péter

Harangöntő

1466

Szamos név!

vod

Kovács Harang

64. l.

Diluvialis gyermekcsontvár

VI. 167

KISS Péter

ATTALAI Gábor: Dánia Magyarország 0:0 : Kiállítás a Mücsarnokban.=Uj Müvészet, I.évf.1.sz.1990 49.p.

... nap

/Aradi Nóra/
igazgató

.....ig.

sai alapján irandó munkáinak két
a illetve Adattára részére meg-

KISS Péter

TIMÁR Katalin: A lakhatatlan győzelem. = Beszélő, I.évf.26.sz. sz- 1990. julius 7. 3o-31.p.

Kiss Péter képeinek elkészítésében a fényt használja fel, ezért sajátos paradoxonként beavatkozásának nyomai láthatatlanok maradnak. „Ő pusztán megindít egy folyamatot, s mesterien – azaz szinte észrevétlenül – irányítja azt." „Ebből fakad munkáinak különös nyugalma, a természeti jelenségekhez hasonlatos dologszerűsége."

Krsek, I.

Nové poznatky k dějinám malířství 18. století na Moravě.
Sborník prací filosofické fakulty brněnské univerzity. F. 21/22.
1978 65-69.

Náčrt dějin moravského malířství 18. století. = F 13 81-96
1969

KISS Péter

KEREKES Gábor: A NEGYEDIK belülről. = Fotóművészet, XXXXIII. évf. 3/4.sz. 1990 42 - 60.p. ill. E.

Fiatal Fotóművészek Studiója, IV. kiáll., 1990.aug.

KISS Péter

BAKÁCS Tibor: Nagyítás és utazás. = Fotóművészet, XXXIII. évf. 3/4.sz. 1990 61 - 62. p.

Fiatal Fotóművészek Studiüja, IV.kiáll.

Kiss Péter fotografikus eljárással előállított nagyméretű „vásznai" jelezték, hogy nála és itt már nem érvényesek azok a gondolkodásbeli és műfaji korlátok, amikre oly szívesen hagyatkozik a féltehetség. A kiállítási zenekar tuttijában ő adja a kontrapunktot. Ez a szólam szépen letisztult, plasztikus költészet. Nem lehetséges e művek verbalizálása, mert képek, s nem fogalmi allegóriába áthajló ábrázolások. Meg kell nézni ezeket, s a nézésben teljesül az akció. Képei ezen túl nem valók semmire. Nincsen az esztétikumból kisajtolt funkcionális hasznuk, nem díszítenek és nem képeznek le valamit. (Ehhez olyannyira nem vagyunk hozzászokva, hogy idétlen kérdésekbe rejtjük alpáriságunkat: ...ez fotó? ...ez festészet?... mintha a választól függne tetszésünk, s nem a tárgyi megjelenéstől. Nemcsak a szakma hülyült el a kultúra nagy volumenű elpiacosításában, hanem sajnos az ő műértő közönsége is.)

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 MÁR

Könyvvilág

M. Kiss Pál

1021

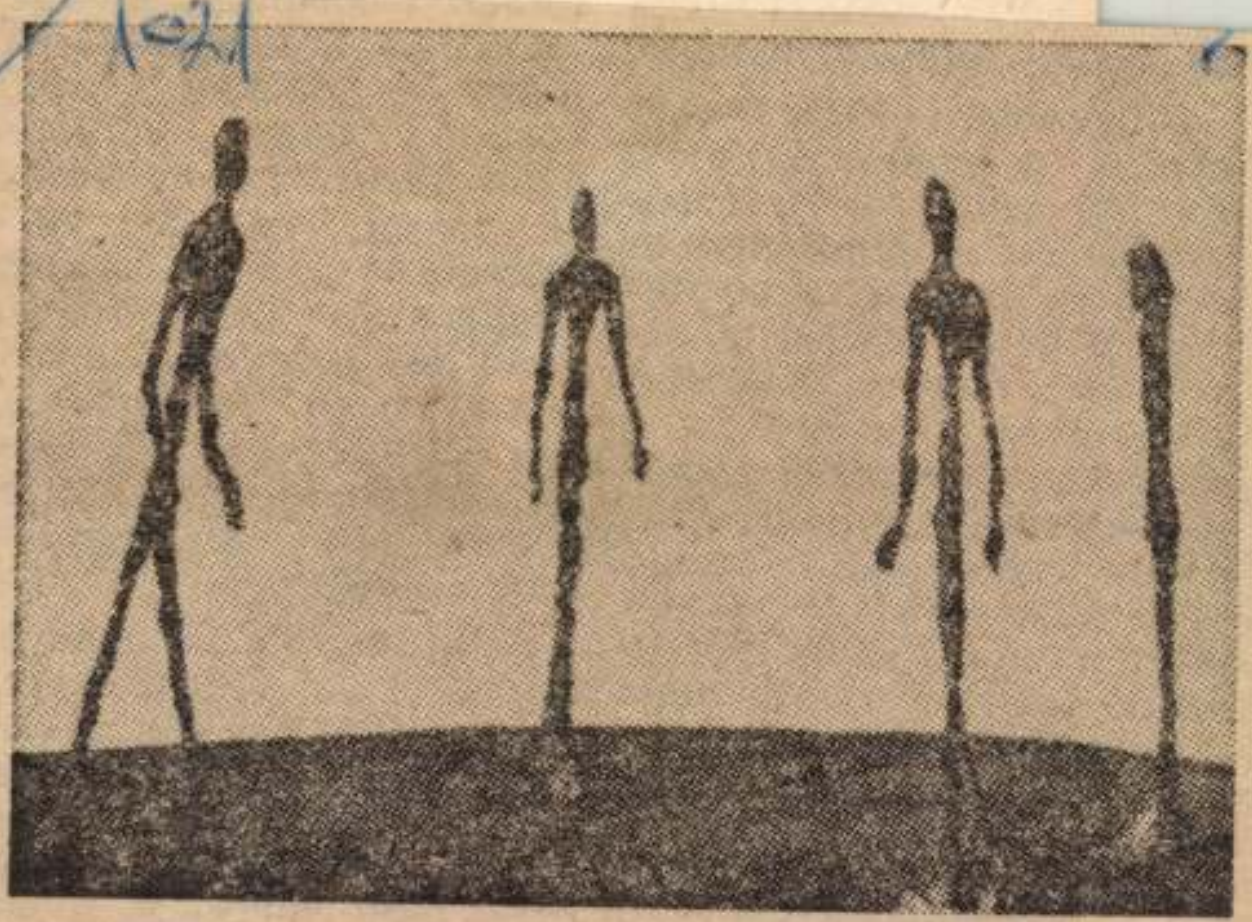

Illusztráció M. Kiss Pál Művészetről mindenkinek c. könyvéből (Corvina)

nagyvi

Mily
Miklós
Az *id*
lyosab
a holt
dezéke
sághc
posztu
naplói
dog hánatra. Az időhöz szorosan kapcsolódik a napló születésének *helye*, amely szintén más síkba helyezendő, mert a napló mindig afféle emigrációs irodalmi termék, mint Mikes Kelemen levelei. Az idő és hely meghatározó jellegén túl a legtöbbet a valósággal foglalkozik. Régi korokra érvényesen a napló feladatának tekinti embe-

tekben (*Utószó, avagy a Napló naplójából*).

A drámáról, a magyar drámáról, a világirodalom drámáiról, klasszikusokról és kortársakról mindent ismer Hubay Miklós. Elképesztő tudással köti életünk mindennapjait, a világban történteket a drámairodalom egy-egy gondolatának, jeleneténck

Villám – fény – angyal

(Kiss Péter festő fotográfiái)

Az alkimisták bölcsek voltak. El tudták rejteni kíváncsiságuk valódi okát a világ elől. Úgy tettek, mintha a Bölcsek Kövét keresnék, amivel aranyat varázsolhatnak elő a szemétből. A világ számára így megemészthető volt kísérleteik hiábavalósága s profanizmusa.

A nagyobb, bűvösebb, veszélyesebb kíváncsiság elfedett maradt: behatolni az anyag rejtett szerkezetébe, reprodukálni a káosz képét mutató, de a kozmosz erői által befolyásolt hatásokat. A világ szerkezeti ismerete a teremtés és a Teremtő közötti viszony kibontása volt kísérleteikben.

A kíváncsiság a filozófus és a művész alapmentalitása, ha a mimézisen túllépve az alkotó démiurgosz akar lenni. Különösen igaz ez a XX. sz. végére, ahol a filozófia kérdésfeltevései a gondolati kategóriák kimerülésével áttolódtak a művészeten belüli kísérletezések területére. A műben feltárt látvány egyszerre az érzékeket irritáló kérdés s az intellektust aktiváló válasz.

Kiss Pétert is ez az alkimista, bűnös kíváncsiság hajtaná. Ha egy-egy művét vennénk górcső alá, kísérletező hajlamú fotográfust sejtünk; ám ha műveinek egymásba kapcsolódó életvonalán fut végig tekintetünk, lelepleződik a fénynyel festő képzőművész filozófiai kíváncsisága. Nem konceptualista-modernista művész, mert ehhez túlzottan látványszerű s érzékeiben telített műveket hoz létre. Ugyanakkor valódi konceptualista, ha a mű gondolati eredetiségét értjük a fogalmon.

Ha Kiss Péter portrét készít, ami a fotográfiánál a festészettel összekapcsolt tradíció progresszivitása, modelljét vaksötétben ülteti le, s infravörös sugarak segítségével exponál lehetetlen nagyságú pupillákat. Két legyet üt egy csapásra: a látvány újszerű a „pupillaságban", ugyanekkor tagadja a technikában a fényképezés technikai (fény) feltételét.

A műfaji kitágítás kísérletei közé sorolhatók fotoszobrai, domborművei is. A fotográfia síkszerűsége kidagad a térbe, de ez minden érdekessége mellett is nem lenne több, mint a művészeti ágazatok egymásba rojtosodása. Ám, ha a fénykép tónusértékei alapján plasztikus bronz domborműre, egy embrió ultrahang képe van „exponálva", relatívvá válik a kint s bent fogalma. A művész csak úgy foghat mindkét helyen egyszerre „egeret", ha a quantumfizikának megfelelően magát a helyet, a tér objektivitását relativizálja el. (Bronz ultrahang kép) Az irányulás vagylagos volta – vagyis az, hogy teljesen mindegy; a kozmoszban szemléljük a mikroorganizmusok szépségét, vagy a tárgy strukturális szerkezetében a kozmosz látványszerűségét – indította el Kiss Pétert afelé a tárgyválasztási közömbösség felé, amiről a tárlatlátogató műkedvelőnek fogalma sem lehet. Hisz „Örvények" című 3 részből egymásra fűzött képén oly gazdag sodrású a színezés, oly lendületes az erővonal spirális mozgása, hogy senkinek nem jut eszébe: ez egy házi turmixgép keverte bébipapi közeli részlete. Illetve a kád lefolyójában örvénylő víz asszociatíve fölidézi az elvarázsolt erdőt boszorkányaival. (A képek Hannoverben voltak láthatók, míg nagyvonalú kultúrbaromsággal ki nem dobták őket, hazaszállítás helyett.)

Kiss Pétert rendkívüli szenvedélyességgel izgatja a repülés és a repülőgép esztétikája. A „Lopakodó", a radar számára láthatatlan vadászgép kifejlesztése revelációval hatott rá. Számos kísérletében, képében jelenik meg a Lopakodó láthatatlan alakja. Terveiben szerepel egy olyan fényrepülőgép öt vetítőgéppel való megjelenítése, amely kívülről nem látható, csak a géptestbe való belépéssel metszi el a füsttel dúsított fénycsík a kíváncsiskodót. Ennek bemutatását ez év őszére tervezi. Előzményének tekinthető az „Egy év repülés" című fluxusa. Bambuszból megépítette méretarányosan egy II. világháborús Messerschmitt vadász típusát. Ezt kikötötte a szabadba, a fák lombjai közé. Egy éven keresztül fotózta a természeti erők okozta változások nyomait. Majd több tucat galambbal töltötte meg a háló borítású géptestet. Számomra döbbenetes volt a repülőgép, a repülés „fogságában szenvedő" madarak látványa. A hálón keresztül bonyolult elrejtettségben kapu nyílt az égre. Ezt kellett megtalálni a szabadulni vágyó szárnyasoknak. (Szabadságvágy – a struktúra börtöne.) A kiüresedő gép a földre került, mielőtt egy akció keretében elégették volna. A fényképezőn kívül volt még egy szemtanúja az egy évig tartó repülésnek, – egy (őrző) angyal szobra.

A fotópapír előtt való köszörülésnél a kicsapódó szikrák a véletlen törvényszerűségével adják az energia kalligrafikus képét. (Becsapódások) Ezt a véletlent kell elkapni, megdermeszteni, vonallá fagyasztani. Történhet fotópapíron, kiöntve domborművön vagy kirakva üvegből. „Üvegvillám" című képein a fotó plasztikája dermeszti le a tűz illékonyságát és forróságát határozott kézjegyű vonallá.

Kiss Péter az elemek (tűz, hó, eső, villám) s az anyagok (méz, tojás, zselatin), illetve a vegyszerek szabad kezelésében nyit utat a nonfiguratív látvány felé. Nem hozzáadja a gondolat többletét, hanem kiveszi azt az eljárás alatt lévő anyagból. Képeinek látványa ezért tiszta, szemmel élvezhető hedonizmus. Nem belemagyarázza a lehetséges jelentést, hanem kihántja belőle. Ez nagy fokú technikai jártasságot és határozott prekoncepciót kíván, hisz a kaland végeredményét maga is meglepetésként éli át. □

Bakács Tibor

KISS Péter festő

Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület

Stúdió Galéria

KISS PÉTER

Kiss Péter
Hártya

1997. december 16 – 1998. január 10.
megnyitó: 1997. december 16. 18 óra
megnyitja: Szőke Katalin

nyitva: hétköznap 14 – 18 óráig, vasárnap zárva
1053 Budapest, Képíró u. 6. tel.: 267 2033 tel/fax: 266 6502 e-mail: studgal@c3.hu

támogatók: **NKA, MKM, MAK, Fővárosi Kulturális Alap, LIGA**

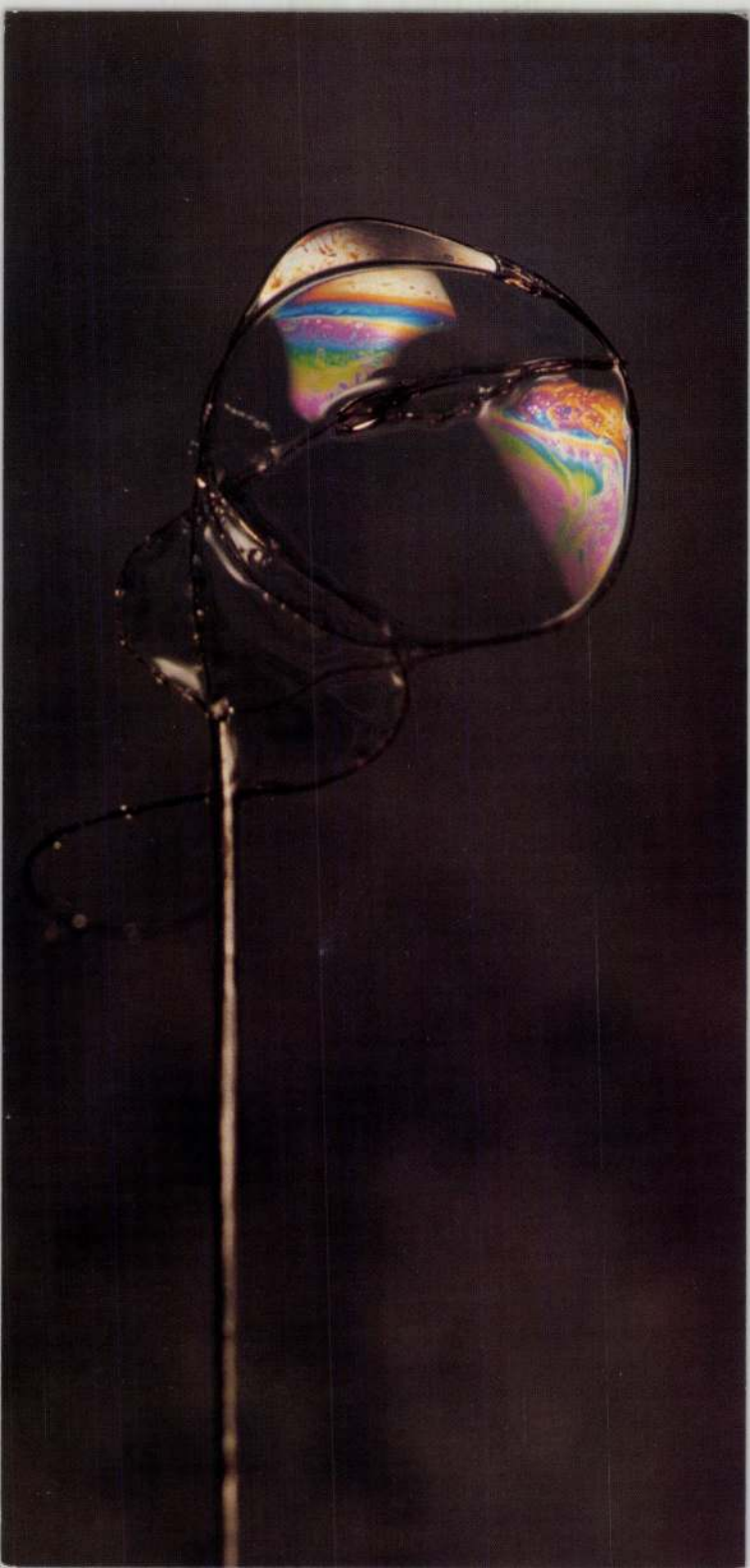

KÖNYVEK PIZSAMÁBAN

Ragyogó borzalom

Számos ragyogó sztoriját filmesítették meg Amerikában *Stephen Kingnek*, ki digi kilenc magyarra fordított könyvével ma kétségtelenül top-os mind az aszfaltlisn, mind az egyéb (pl. ósdi adícióból komoly műveket áruló) könyvesboltokban. llanatnyilag közzétett munja, A borzalmak városa ezal senkit se támad le olyan ménnyel, mint amilyenben gen kérem, mindjárt újra kiják), a híres Ragyogás fortásakor részesült az amúgy téphetetlen ideggóc szísz, Jack Nicholson.

Az iszonyat regényeinek szelmesei mindazonáltal kisebb lagokban ismét csak megpják itt a magukét a tartós degrázás[illegible]úgy, mint szem [illegible], a üzgyújtóban, e-ben. Szerzonk [illegible] em híve a puszta eszkolethez kötött (vagyjónvagyem) remekirodalomnak.

Szerinte e területen „egy jó gény megalkotása nem is nyira valami túlfeszített elebeli erőfeszítés aktusa, haem inkább amolékos és fásztó [illegible]i munka, elyhez ny[illegible]gia és végllen találékonyság szükséges... Ha a fűtő abbahagyja lapátolást, megáll a gép."

Lapátolandók hát az új meg új ötletek oda bele neünk, A borzalmak városába melynek frenetikus csúcsjenete hol is játszódhatna máatt, mint egy [illegible]tt kaán-limlomtá[illegible]. A műsák csókjában a [illegible]k alapn nemigen [illegible] szerző gyanis megint a vampírtémába gázol bele kötésig. Ebben a szférában egyébként enyleg nem tanácsos csókdodni, mert gyakran előforul a ferdülés, mármint, hogy omlokpuszi helyett nyakütőr-szakítást foganatosítanak a érszomjas nemtők a szerzőn jóval találékonyabban muszáj kőriteni és illik találni az olyan, magára kényesen adó nemzetközi profinak, mint King, a műfaj öngyötrön igényes élmunkása.

Modernkedni, vagy pláne kísérletieskedni, ahelyett, hogy kísérteties lenne, persze, óvakodik. Ám a nagyromantikus hagyományt az ötvenes évek amerikai regényének begyakorolt szerkesztési és történetelővezetési módszereivel szívesen, s ügybuzgón keveri-kavarja, amalgamizálja. És bizony (isten) majd' mindent megtesz, különösen eleinte, hogy ne hamar bújjon ki a szög a zsákból, akarom mondani, ne túl szokványosan villanjon elő a cselekményt végül mégiscsak egy irányba terelő vérivó, élőhalott Drakula-szerűség (itt Barlowe a neve) legendás tépőfoga.

Miközben bemutatja az amerikai kisvárost, hol a későbbiekben — csak ki kell várni! — már minden sikátor egy-egy Harap utcává válik (bár a kutyák, gusztuscsinálásul, előbb ki lesznek nyírva), csakugyan aprólékosan beavat bennünket, frászkarika-hajszolókat mindazok sorsába, akiknek előéleténél valójában fontosabb a haláluk utáni élőhalottság idegesítő állapota.

Az *ő* kis városuk (hogy Thornton Wildert idézzem) igaz, nem nagyobb, mint egy hátrányos helyzetű község nálunk Zala megyében. De azért, mire megtörténik a teljes körű névsor(s)olvasás, az embert bizony el-elkapja a kabarébeli Hunyadi—Ödönke-effektus is, méghozzá a búr, a búr, a búrkalapban változatra hangszerelve. És (megint) mégis amikor egymás után eléri a végzet mind a rokonszenves, mind a semmirekellő stb. kis(városi) polgárokat, visszafele összeáll egy regényszerű tabló, ami (enyhe túlzással, mert azért a voltak ebben), egy nagyszerű mintával, a haláltánccal tart rokonságot. Ez nem jelenti azt, hogy maguk a halálba csábítások, erőszaktételek s mind a járvánnyá fajuló vérszipolyozások ne lennének roppant színesen, s mesterien lebonyolítva, és addig fölfokozva, amíg a célul kitűzött rettegtetés éppen *nem* csap át a gátlástalan röhögésbe (ami az önismétlő vámpírbaromságoknak azonnali megölője).

Nem leszek poéngyilkos, ha elárulom: a regénybeli mini Salem települése elnéptelenül. Ettől lettem én privárthazafiasan dühös az elátkozott (ráadásul, köszi szépen, magyar — vagy román származásúnak titulált) vámpírokra. Mert amennyi telefonvonalat, házhozszállító üzletet, szemétégetőt, áramfejlesztőt csak úgy otthagytak az élőhalál gyakorlása kedvéért a benne lakók, a pocsékban, azzal ki lenne segítve egy itthoni középváros infrastruktúrája. Borzalmas, nem? (Kiadta az Árkádia)

Iszlai Zoltán

Magyar művészek Kölnben

A budapesti Fiatal Művészek Stúdiójának öt tagja, *Kiss Péter*, *Kopasz Tamás*, *Nagy István*, *Sebestyén Zoltán* és *Palkó Tibor* is meghívást kapott az idei nyáron attól a kölni egyesülettől, amely a fiatal művészek támogatására létesült néhány évvel ezelőtt. A meghívó tulajdonképpen műtermi munkára és tapasztalatcserére szólt, ezért a jelenlegi kiállítás, amelynek az *Aller Art, Mindenféle* a címe, inkább csak záróaktusnak tekinthető, afféle bizonyítványnak, a néhány hónap alatt készült munkák bemutatásának.

A tárlatot látva először is azt könyvelhetnénk el fő benyomásként, hogy hiába keresnénk itt a szó megszokott értelmében vett képeket vagy szobrokat, beleértve akár a ma már hétköznapinak tekinthető absztrakt művészet termékeit is. A kiállítás inkább különböző, idegenszerűen ható, és inkább a happening-művészet rekvizítumaihoz hasonlító tárgyi kompozíciókat gyűjtött össze: gipszönteteket, szalmából, papírból, talált tárgyakból vagy fa- és textilanyagokból, például női harisnyákból komponált vagy applikált dolgokat. Ennek megfelelően a néző sokszor nagyon is rejtélyes tartalmú akciók és szertartások nyomaival kerül kapcsolatba. Nem marad más hátra a számára, mint hogy megpróbálja magát ebbe a környezetbe beleélni, és gondolatban a történteket úgy rekonstruálni, hogy valamit felfogjon azokból a szimbolikus tartalmú akciókból, amik a művészeket ezeknek a különös objekteknek és installációknak a megalkotására vezették.

Zdenek Primus, Németországban élő cseh művészettörténész, aki a katalógust összeállította, a kiadvány lapjain szóhoz juttatta *Hegyi Lorándot*, a bécsi Modern Művészeti Múzeum magyar igazgatóját is, aki az újabb magyar képzőművészekről adott általános érvényű képet. Ez az áttekintés az utolsó évtizedben lezajlott változásokat a radikális erejű szubjektivizmus elterjedésével jellemzi, és arról szól, hogy a stílusok sokfélesége mellett talán a „szubjektív historizmus" a leginkább megfigyelhető magatartásforma. Úgy is körülírhatná [illegible] a tendenciát, mint egyfajta visszanyúlást az elmúlt korok történelmi eredményeihez, amely azonban teljesen lírai, személyes módon történik, és telítve van titkos, csak sejthető üzenettel.

A látogatónak azonban az a benyomása, hogy ez a szubjektivizmus nemcsak a magyar művészeket jellemzi, hanem a többi kiállítót is. Így aztán nem is nagyon igyekszik az egyes művészekhez kötni az olyan című műveket, mint *Az ismeretlen disznócsülkök*, a *Laboratórium egy beteg tárgy számára*, a *Magma*, az *Út a Labirinthoz*, a *Korszerű mini-installáció a tenyéren*, valamint az *Életadó víz, halálthozó víz*. Valamennyi kiállított mű mitikus és álomszerű hangulatot áraszt, és olyan, mintha nem is e hanem azokat a tárgyakat és anyagokat, amelyeket e szereplők megérintettek és — akár ahogy Uri Geller tette azt az alpakkakanállal — okkult természetű mozgásra, sarjadzásra vagy deformálódásra késztettek.

Hogy ez a romantikus és szélsőségesen lírai, a személyeset és a titkosat hangsúlyozó hozzáállás mennyire marad majd később is [illegible] a kiállító művészekre, azt persze nehéz lenne megjósolni. Végül is fiatal, pályakezdő emberek munkáiról van szó, akik még nagyon közel állnak ahhoz a kollektív kincshez, amit a szélesebb közönség napjainkban inkább a rockzene és a neoszürrealista ízű videoklipek alapján ismer. A példakép, a guruként tisztelt német *Joseph Beuys* persze annak idején radikálisabb volt, és másról, egyetemesebb dolgokról beszélt — a fiatalok, akiknek a fő élménye láthatóan a Labirintusban való bolyongás, tőle inkább csak a technikát és a lágy, a szokatlan anyagokkal való manipulálás gyakorlatát vették át.

Nyilvánvaló azonban, hogy végül is a kiállítást megnyitó cseh írónak, *Jiri Grusának* volt igaza, aki ebben a tárlatban elsősorban nem kiérlelt esztétikai manifesztációt látott, hanem egyszerűen — ahogy kifejezte magát — „különböző népek művészeinek a normális találkozását egy normális Európában". Grusa, aki nemcsak író, hanem egyúttal diplomata is, hiszen nagyköveti rangban képviseli hazáját most Németországban, bizonyára jól tudja, hogy napjainkban, amikor az események annyira kiszámíthatatlannak tűnnek, a különös és a keresetten személyes, vagyis a Labirintus világa, inkább számíthat „normálisnak", mint a régi értelemben vett köznapi vagy reális.

Fenyvesy Gábor

MOZGÓ VILÁG

Ízelítő a szeptemberi számból

„... a kommunizmus összeomlása távolról sem jelenti a liberalizmus diadalát, sőt valójában a liberalizmusnak mint ideológiának az összeomlását jeleníti meg."

Miszlivetz Ferenc interjúja Immanuel Wallersteinnel

„Az Igazságot nyolcas számmal jelölik a tarokkban, erőltetett képzettársítással Budapest VIII. kerülete az Igazi Magyarország."

Legát Tibor: Lyuk a nyolcason

„Az okos ember tudja magáról, hogy okos. A gazember tudatában van annak, hogy gazember. Az ügyefogyottat fájdalommal tölti el saját ügyefogyottsága. Mindezen személyekkel ellentétben a buta nem tudja magáról, hogy buta."

Carlo M. Cipolla: Az emberi butaság alapvető törvényei.

Továbbá Borsody István esszéje, Domány András publicisztikája, független, vezető közgazdászok válaszai a Fidesz kárpótlással kapcsolatos kérdésére, fiatal költők a Diákírók és Diákköltők 1991. évi Sárvári Találkozójáról, Kőtös-Szabó Zoltán, Kenéz Ferenc és Szűcs Csaba prózája, Fáy Miklós, Molnár Gál Péter és Vadas József kritikái, valamint Gados Béla—Thúry Gábor interjúja Ivo Krobottal.

KISS Péter

KISS Péter
90 1. 49
91 4. 52

Új Művészet

(MUvészet

KISS Péter

"Fiatal magyar művészet" : El Hassan Róza, Kiss Péter, Komoróczky Tamás, Nemes Csaba, Veres Zsolt.

Bp., Knokk Galéria, 1992. március 21. - május 21.

Vánkoshaj gyolcsból
Egészen selyem vörös paplan
Kartonpaplan selyem tükörrel
Tisztességes kartonpaplan
Közönséges kartonpaplan
Festett vászonból rongyos paplan
Üveg alatt kép
Vászonra festett kép
Réz gyertyatartó hamvvivőivel együtt
Fa gyertyatartó
Pohárszék diófával kirakva
Pohárszék piramis formájú
Palack
Pohár
Üveg karafia
Porcelán kávéscsésze pár
Porcelán posztpászt tányér
„Nocht czajt"
Luszter
Almárium

Spinét
Éjjeli fazekaknak eltételére keményfáb
Üveglámpás
Ruhaaggató fogas
Ruhamángorló
Holicsi tiszta fehér edényből gömbölyű, f
alatta levő tálakkal együtt
Ismét födeles, de hosszabb formájú leve
Ezek alá való tál
Ugyancsak leveses, most leírt formájú
tál nélkül
Hosszabb és nagyobb tél
Gömbölyű formájú tál
Ezeknél valamivel kisebb, de többiben

EL-HASSAN RÓZA
KISS PÉTER
KOMORÓCZKY TAMÁS
NEMES CSABA
VERESS ZSOLT

Megnyitó: 1992. március 21-én, szombaton, 18 órakor.
Kiállítás időtartama: 1992. március 21. - 1992. május 16.

Knoll Galéria, Liszt Ferenc tér 10, első emelet,
H-1061 Budapest, Telefon és Fax: 1/1420-444
Nyitva: hétfőtől péntekig 11 - 18, szombaton 11 - 14 óráig.

KISS Péter

KISS Péter grafikus



A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

KISS PÉTER

GRAFIKUSMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1991. NOVEMBER 14-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGTEKINTHETŐ:
1991. NOVEMBER 14–23.

F.K.: WEINN MIKLÓS

DÉSI HUBER TEREM
VESZPRÉM, KOSSUTH LAJOS UTCA 8.

KISS PÉTER

Frank János: Triumf – a lakhatatlan. = ÉS XXXIV. évf. 28. sz. 1990. 13. p.

Kiss Péter mintha frissen előhívott, másfél négyzetméteres színes filmeket akasztott volna a szárítókötélre, hogy elfoglalja a neki jogosan járó teret és feltárja — Kállai Ernővel — *„A természet rejtett arcát"*, persze, mivel az évezred végén járunk, ennél sokkal többet. Bonyolultabb tartalommal

20/7
BABITS Mihály: Halálfiai. (Szerk.: Bosch Lóránt, Illyés Gyula, Keresztury Dezső.) 2. köt. (Bp.) 1959, Európa - Szépirod. K. 327 p. 21 cm.

/- - művei./

Egységár: 30.-Ft

21/37
BENDA Kálmán: A magyar nemzeti hivatástudat története /a XV-XVII. században./ Bp. 1937, [Béthlen ny.] 128 p. 23 cm.

Egységár: 200.-Ft

22/14
BENEDEK Jenő: Az Országos Müszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ története. 2. r.

KISS Péter

müve: Érzékeny ujegel

Derkovits-ösztöd. 1994 ridill

Magyar Narancs 1994. szept. 15. 33.

lyan véve július 30-án a
első zászlóaljával Szolnok
vidéki táborba ment.[170] Utja
ségeinek előteremtésében s
sében volt a parancsnokló
gitségére. Blaskovich int
zók költségeinek, a nemze
számolását is.[171] Gyula a fő
szerint a kormány felmenti
szolgálat alól - szeptembe
be. Hazaérkezése után Puky
kormánybiztossá történő kin
feleslegesnek látta. Az 184
sen lemondott megyei hivata
1-vel vált meg alispáni sz

KISS, molnar

Pécsett a Tettyén öt malom volt az 1695-ös összeirás szerint.-~~xxxxxxxxxx~~ Ketto egyházi kezelésben volt.Egy Kiss/csúfnevén Isule Miss/ polgár tulajdona volt. 127.old

FETTER ANTAL: Pécs 1722-ben 125.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs,1975

KISS Péter

Az Ujlak Csoport kiállitásán szerepelt

Nappali Ház 1990/2.

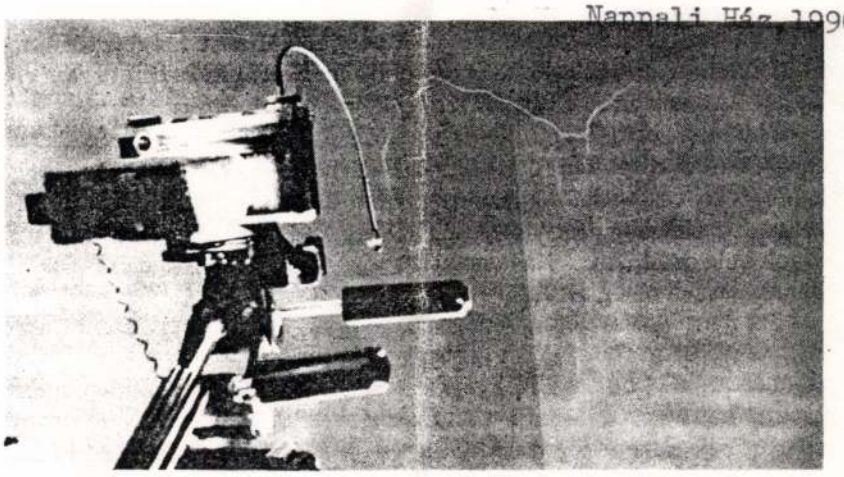

Kiss Péter: Villám/1

ződve róla, hogy Mangiku érzelmei - nevezzük bárhogyan is - a legkevésbé sem méltók hozzá. Mangikutól jóval áttetszőbb, mesterkéltebb, esztétikaibb érzelemnyilvánítást várt.

Mangiku, tőle szokatlan módon, meglehetősen fesztelen tartásban, szinte ernyedten ült öltözőasztalánál. A tükörben vörös őszirózsacsokor és Mangiku frissen borotvált tarkója látszott.

A színpadi próbákat megelőző napra Kavaszaki kétségbeesése megrendítővé vált. Amint befejeződtek a szerepprobák, rögtön meghívta Maszujamát egy italra; igy nézett ki, mint aki végleg kimerítette erőtartalékait. Maszujama éppen nem ért rá, de két órával később, amikor megjelent a megbeszélt helyen, Kavaszaki még mindig ott várt rá. Újév előestéje ellenére a bár tömve volt, pedig ilyenkor általában minden szórakozóhely kong az ürességtől. Kavaszaki sápadtnak látszott, ahogy ott ült egyedül és iszogatott. Az a fajta volt, aki annál sápadtabb, minél többet iszik. Amikor Maszujama belépett a bárba és megpillantotta a fiatalember hamuszürke arcát, úgy érezte, hogy Kavaszaki méltánytalanul súlyos lelki terhet varrt a nyakába. Külön világban éltek; semmiféle udvariasság nem indokolhatta, hogy Kavaszaki kételyei és aggodalmai ilyen egyértelműen Maszujama vállára nehezedjenek.

Kavaszaki, ahogy Maszujama szinte elvárta tőle, finom szemrehányással fogadta őt; azzal gyanúsította, hogy kettős ügynök. Maszujama egy mosollyal vette tudomásul a vádat. Mindössze öt vagy hat évvel volt idősebb Kavaszakinál, de önbizalmát megedzette, hogy olyan emberek között élt, akik "ismerik a dörgést". Ugyanakkor kicsit irigyelte is Kavaszakit, akinek soha semmiért nem kellett megküzdenie, vagy legalábbis nem igazán. Maszujamát korántsem az erkölcsi integritás hiánya tette közömbössé a rosszindulatú szóbeszédekkel szemben, most, amikor biztos helye volt a kabukihierarchiában; közömbössége azt fejezte ki, hogy elhatárolja magát attól a fajta őszinteségtől, ami összetörheti őt.

Kavaszaki beszélt. - Elegem van az egészből. Alig várom, hogy a premier napján felmenjen a függöny és eltűnhessek. Holnap kezdődnek a színpadi próbák! Ez több, mint amit el tudnék viselni, amikor

kizárólag a színpad táplálja. Egész álló nap jelen volt a színpad; a színpad, ahol a szerelem szakadatlanul ágál, bánkódik, vért ont. Mangiku fülében állandóan a szerelem fennkölt magasságait dicsőítő muzsika zengett, és teste minden egyes elragadó mozdulata a szerelmet szolgálta. Mangiku egész lénye a szerelemről árulkodott. A fehér *tabi*ba bújtatott lábujjai, a karlyukakban felderengő alsó kimonó csábító színei, hosszú, hattyúszerű tarkója, mind, mind a szerelmet szolgálták.

Maszujama biztosra vette, hogy Mangiku a színpadi szerepek fennkölt érzelmeiből veszi majd az útmutatást szerelme gyakorlásához. Egy átlagos színész hajlamos arra, hogy valódi életének érzelmeivel gazdagítsa alakításait, de nem így Mangiku. Amikor Mangiku szerelmes lett, Jukihime, Omiva, Hinaginu és a többi tragikus hősnő siettek a segítségére.

A szerelmes Mangiku mindazonáltal megdöbbentette Maszujamát. A való életben Mangiku most ugyanazokat a fennkölt érzéseket táplálta, amelyeket, érzéki képességeit rideg lángokba burkolva, a színpadon megjelenített; ugyanazokat a tragikus érzelmeket, amelyek után Maszujama oly odaadóan vágyakozott középiskolás kora óta. De ezeknek az érzelmeknek a tárgya a kabuki-világ szempontjából tudatlan - igaz, valamelyest tehetséges - ember volt; csupán egy fiatal, átlagos külsejű rendező, aki mindössze azzal érdemelhette ki Mangiku szerelmét, hogy idegen volt; egy fiatal utazó, aki hamarosan távozik a kabuki világából és soha nem tér vissza.

7.

A *Bár megváltoztathatnám őket!* című darabot lelkesen fogadták. Bejelentett szándéka ellenére Kavaszaki nem távozott a premier után. Minden nap megjelent a színházban, és az előadásról panaszkodott, ide-oda rohangált a színpad alatti folyosókon, kíváncsian babrált a süllyesztő vagy a *hanamicsi* szerkezeteivel. Van benne valami gyerekes, gondolta Maszujama.

A kritikák dicsérték Mangikut. Maszujama mindegyiket gondosan megmutatta Kavaszakinak, de az csak lebiggyesztette az ajkát, mint egy durcás gyerek, és összesen ennyi hozzáfűznivalója volt: - Jó színészek. De nem volt semmi *rendezés*. - Maszujama természetesen

Kiss Péter: Villám/2

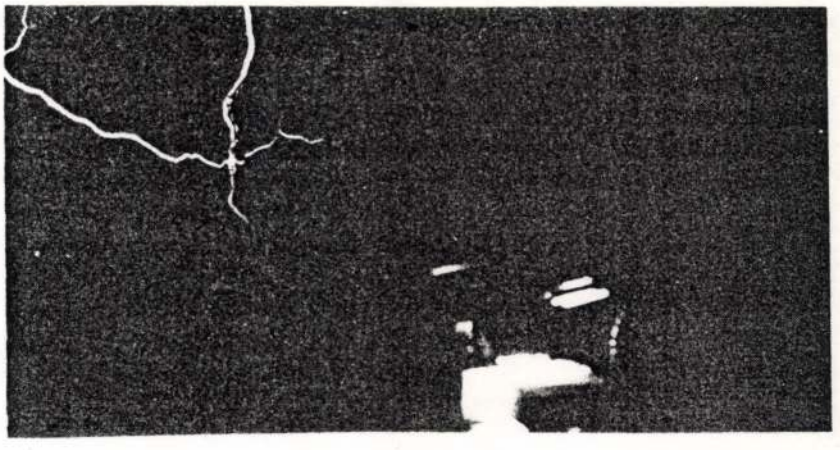

Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület

Stúdió Galéria

Kiss Péter
Hártya

1997. december 16 – 1998. január 10.
megnyitó: 1997. december 16. 18 óra
megnyitja: Szőke Katalin

nyitva: hétköznap 14 – 18 óráig, vasárnap zárva
1053 Budapest, Képíró u. 6. tel.: 267 2033 tel/fax: 266 6502 e-mail: studgal@c3.hu

támogatók: **NKA, MKM, MAK, Fővárosi Kulturális Alap, LIGA**

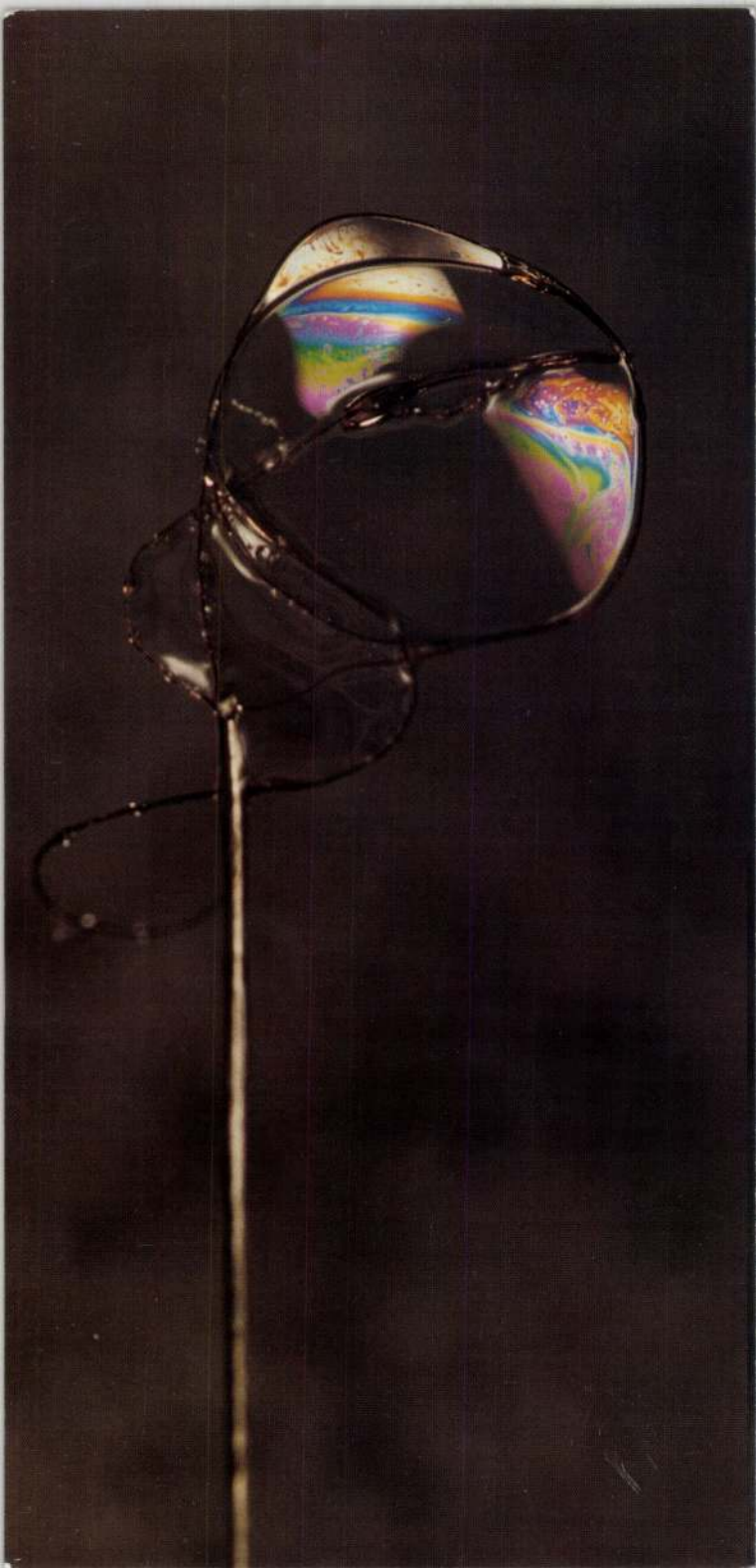

KISS PÉTER

KÜLFÖLDI KIÁLLÍTÁSOK A MŰCSARNOK SZERVEZÉSÉBEN
EXHIBITS ABROAD ORGANIZED BY THE PALACE OF ART

Helsinki – Derkovits-ösztöndíjasok kiállítása
(Gerhes Gábor, Kiss Péter, Koronczy Endre)
1994. december 15 – 1995. január 10.

Kairó – V. Nemzetközi Képzőművészeti Biennále
1994. december 10 – 1995. március 10.
Magyar résztvevők: El Kazovszkij, Halász Károly, Kovács István

Berlin, Magyar Kultúra Háza – Variációk a Pop Artra
1994. november 10 – 1995. január 9.

Szófia, Magyar Intézet – VIII. Esztergomi Fotóbiennále
1994. november 16 – december 12.

Bukarest, Magyar Intézet – Széchy Beáta – 1995. január 16 – 30.

Róma, Magyar Intézet
Az 1994-ben római ösztöndíjat kapott művészek kiállítása
1994. december 9 – 31.

India – Gaál István fotói
Vándorkiállítás az újdelhi Magyar Kulturális Központtal közös szervezésben

Faenza – 1995 februárjában zsűrizik a Nemzetközi Kerámiai Bemutatók égisze alatt szeptember-októberben megrendezésre kerülő Faenzai Nemzetközi Kerámia-pályázatra beérkezett anyagot. A Műcsarnok segít abban,

Helsinki – Derkovits Scholarship holders
(Gábor Gerhes, Péter Kiss, Endre Koronczy)
December 15, 1994 – January 10, 1995

Cairo – 5th International Fine Arts Biennial
December 10, 1994 – March 10, 1995
Hungarian participants: El Kazovszkij, Károly Halász, István Kovács

Berlin, House of Hungarian Culture – Variations on Pop Art
November 10, 1994 – January 9, 1995

Sofia, Hungarian Institute – 8th Photo Biennial of Esztergom
November 16 – December 12, 1994

Bucharest, Hungarian Institute – Beáta Széchy, January 16 – 30, 1995

Rome, Hungarian Institute
Exhibit of Artists granted the Rome scholarship in 1994
December 9 – 31, 1994

India – Photos of István Gaál.
Travelling exhibition jointly organized with the Centre of Hungarian Culture in New Delhi

Faenza – the works submitted to the International Ceramics Competition of Faenza organized in September-October under the aegis of the International Ceramics Shows will be evaluated by the jury in February 1995.

Kiss Péter, amatőr festő

AZ ÍGY ÉLÜNK MI című amatőr ifjúsági képzőművészeti pályázat eredményét szerdán hirdették ki Győrött. Az első díjat és vele a mártélyi alkotótábori részvételt Kiss Péter győri amatőr festő nyerte.

-:Hl

8.

Népszabadság, Bp., 1980 ápr. 3.

benei Kiss Péter

A galambfalvi templom szentély vennek gátikus boltozata, falpilléres támasztórendszere 1816-ig állott. Az egyszínű kazettás mennyezet benei Kiss Péter műve.

Dávid László: A középkori székelyföldi művészet néhány kérdése II.

Korunk, 1975. 12. 960. old.

P. Kiss Piroska, díszlet- és „jelmeztervező"

A Csiky Gergely Színház három szcenikusa, vagyis díszlet- és jelmeztervezője a bpesti Fényes Adolf Terembe mutatja be munkáit és egy kicsit a kaposvári színházat is. Doráth Péter, Szegő György és P. Kiss Piroska díszlettervezőkkel beszélget Nagy Katalin.

Láttuk, hallottuk,

1984. VI. 21. Petőfi 10.45 |K.B.|

Liss Péter

Laborfalvi Róza miniatűr.

Magyar színészportrék 2. : Cenner Mihály: Festmények, szobrok, dombormüvek a XIX. századból. Budapest, 1966. Katalógus, 33 l.

Kiss Péter

illuztrációi a pécsi kézirathoz a bécsi Nationalbibliothek-ben találják. (1364)

Genthon I.: Monumenti artistici Ungheresi all'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 sz.

Kiss Péter festő

Höllr Neuz. Kinh. Kidle

24. l.

127. **Lendvay Márton** (1807—1858) miniatűr arcképe elefánt-csonton Kiss Pétertől. Ovális alak. 6.5 és 5 cm. Székesfővárosi Történeti Múzeum.

1391. KIS AFGÁN-SZŐNY kék medaill
blauem Medaillon. cm.

1392. FUTÓSZŐNYEG ében cipru
Cypressendeko . Jh. 100×

1393. VERDUR i tájkép két n
125×215

1394. IMAS örös-fehér imafülkév
mit Gebetnische und Amp

1395. NYEG, vörös tükörrel,
gel und blauem Bogenfeld.

ESZ-SZŐNYEG, piros tükréber
esteppich, roter Spiegel mit Meda

ORDESZ-SZŐNYEG, közepén keres
im Mittel Medaillon. E. XVIII. Jh. 1

398. ERDÉLYI IMASZŐNYEG, kis vörös
e. f. — Siebenbürger Gebetteppich, mit
E. H. XVIII. Jh. 172×120 cm.

1399. ANATÓLIAI IMASZŐNYEG, világos
mit lichtgrüner Nische. XIX. Jh. 14

1400. KAZAK-IMASZŐNYEG, két kampós

krében rozettás füzérek. XIX. sz. — Kleiner Usakteppich, osetten. XIX. Jh. 180×100 cm.

ágos tükrében állatok, közepén medaillon. XIX. sz. — guren und Mittelmedaillon. XIX. Jh. 340×500 cm.

rében fehér alapon két nagy medaillon. XIX sz. — Ha edan- zwei grosse Medaillone. XIX. Jh. 420×105 cm.

rében barna rácsos rajz. XIX. sz. — Hamedan Laufteppich, XIX. Jh. 275×95 cm.

nal. Perzsa, XIX. sz. — Laufteppich, mit vier Medaillonen.

zöld mustrás alapon virágkoszoru, virágos kerettel. Louis grüngemustertem Fond Blumenkranz, mit Blumenbor- n.

illondisz, kék-vörös szinezésü alapon. XVIII. sz. — Usak- Fond Medail on. XVIII. Jh. 260×205 cm.

n vörös alapon kis ciprusdisz. XIX. sz. — Serabendteppich, XIX. Jh. 352×175 cm.

alapon ciprusdisz. XIX. sz. — Meschedteppich, auf blauem 45×265 cm.

krében herati rajz. XIX. sz. — Meschedteppich, mit Medail- 500×300 cm.

KISS PÉTER

EL-HASSAN RÓZA
KISS PÉTER
KOMORÓCZKY TAMÁS
NEMES CSABA
VERESS ZSOLT

Megnyitó: 1992. március 21-én, szombaton, 18 órakor.
Kiállítás időtartama: 1992. március 21. - 1992. május 16.

Knoll Galéria, Liszt Ferenc tér 10, első emelet,
H-1061 Budapest, Telefon és Fax: 1/1420-444
Nyitva: hétfőtől péntekig 11 - 18, szombaton 11 - 14 óráig.

A kész tények politikája zajlik

Illés Zoltán a Fidesz ellenérveiről, a környezetvédelemről és a főpolgármester-választásról

A kormány úgy kíván elvonni pénzt a világkiállítási alapból, hogy a parlament még nem is döntött az expo jövőjéről. Az „ügyrendi" észrevételt a világkiállítás ellenzőjeként ismert Fidesz tette a pótköltségvetés bizottsági vitájában. Noha a fiatal demokraták megosztottak a program megítélésében, Illés Zoltán alelnök a párt expót ellenző vezetői közé tartozik. Az elsősorban környezetvédőként megismert politikussal munkahelyén, a Kertészeti Egyetemen beszélgettünk.

– Milyen új ellenvetései vannak a Fidesznek az expóval szemben ma?

– Az ellenvetések az utóbbi időben nemigen változtak. Többé-kevésbé az 1990-es álláspontunkhoz hasonlóan látjuk a helyzetet. Emlékeznünk kell arra, hogy valamikor ezt *vállalkozói alapon* kívánták megrendezni. *Baráth* Etele volt az, aki ezt a változatot szorgalmazta. Mi már akkor felhívtuk a figyelmet arra, hogy vállalkozói alapon ezt az expót nem lehet megrendezni: nincs elegendő külföldről behozható működő tőke. Így a megvalósítás *csak állami pénzből* képzelhető el. Úgy gondoltuk, hogy erre az ország akkori – s most még inkább így van – költségvetésében nincsen fedezet. Tizenhétmilliárd forintot szántak az államkasszából erre a programra, s ez nem elég, hiszen száz-, százhúsz-, százötvenmilliárd forintról beszéltek különböző szakértők, különböző politikusok.

Millenniumi példa

– A programiroda pénzügyi szakértői szerint a törvényben elfogadott összegnek az inflációval kiegészített része elegendő a megrendezésre. A százötvenmilliárdos összeg az expo ellenzőinek szájából hangzott el: így akarták lejáratni e programot…

– Tudom, hogy ilyen számok is, olyan számok is röpködnek, s az ellenzők meg a támogatók különböző adatokkal *párbajoznak*. Azért is nehéz igazságot tenni, mert kérdés, hogy a százhúszmilliárdban vagy a tizenhétben mi foglaltatik benne. Csak infrastruktúrafejlesztésről beszélünk-e, vagy mindazokról a pénzekről, amelyek kellenek a világkiállítás teljes megrendezéséhez. Közben a terület is változott. Először nagyobb méretű expóról volt szó, utána a telek csökkent, s fölmerült, hogy a költségek egy részét az ingatlanok eladásából finanszírozzák.

– Akárhogyan is nézzük: a pénz nagy része egyébként is szükséges fejlesztésekre fordítódik, s a befektetéssel magyar vállalkozókat is sikerhez segítünk, ők pedig adót, járu-

– Az ország érdekei azt mondatják a Fidesszel is, velem is: szükség van arra, hogy magyar beruházások történjenek, s az ország gazdasági értelemben kitörjön abból a mélyből, ahová került, annak a bizonyos *négy évtizednek* is a következtében. A világkiállítás támogatói sokszor azzal érvelnek, hogy a múlt században a *millenniumi* fejlesztések húzóerőt jelentettek a gazdaságnak. Nem szabad azonban elfelejtenünk, hogy a kiegyezés utáni időszakban tizenöt-húsz éven át gazdasági fellendülés volt. Annak erejét kihasználva jött létre a millenniumi világkiállítás

Turisták tömege

– Tedzsonban és Dél-Spanyolországban, elmaradott országrészekben elindítani is képes volt az expo a fejlődést.

– Maradjunk Spanyolországban: ott az elmúlt időszakban fejlődési pályát futottak be, elsősorban az EK pénzügyi alapjainak köszönhetően. Az ország felszállóágban van. *Sevilla* és környéke kissé elmaradott volt a többi országrészhez képest. Úgy gondolták, hogy megpróbálják fölemelni az átlagszinthez. Ez fontos elem. Mi még 1990-ben fölvetettük: ha már világkiállítás, akkor *miért Budapesten?* Miért nem *Pécsen* vagy *Debrecenben?* Hiszen a főváros az országnak olyan gócpontja, ahol az infrastruktúra jobb, mint vidéken. Azaz ne a *vízfejet* dagasszák tovább.

– Kétféle érvet szokás felhozni mindezekkel szemben. Az egyik, hogy Budapest jóval fejlettebb város, mint Sevilla az expo előtt volt: tehát játszva megrendezhetné a világkiállítást. A másik: a fővárosban is egy elmaradott területrészt keltene életre az expo.

– Ezek miatt mind a két koalíciós pártot bírálnom kell. A szocialistákat azért, mert ők voltak azok, akik igazán szorgalmazták a világkiállítást. És most furcsamód kiugranak az ügyből. A másik: a főpolgármester úr *kimazsolázta* mindazt saját maga számára, amit a világkiállítás adhatott. A kezdetekben is *csalingázó* mozdulatokat tett, s most a végén szembefordult az expóval. Kiderült: amikor támogatta az ügyet, akkor ezt azért tette, hogy a fővárosnak pénzeket szerezzen. Emiatt az ő szempontjából nem kell feltétlenül bírálni, de azért ez nem következetes magatartás. Egyébként nem biztos, hogy expóra van szükség ahhoz, hogy csatornaépítés folyjon, szennyvíztisztító készüljön, egyetem épüljön. Azért említem ezeket, mert e feladatokra nem jelentkezett befektető, mivel megtérülési idejük nagyon hosszú. A nyugati tőke Magyarországon általában a *kereskedelmi szférába* igyekszik. Nem véletlen, hogy a *Coca-Cola* szponzornak jelentkezett be

beszállni nyugati tőkés. Ami pedig Sevillát illeti: nullszaldós, vagy inkább veszteséges volt az ottani kiállítás. Nem az első veszteséges expo volt. Persze ezt se szabad szemellenzősen vizsgálni. Lehet, hogy közvetlenül az expo pénzügyileg veszteséges, de áttételesen az egész hasznokat hozhat. Mi például expóval is, nélküle is nagyon támogattuk az

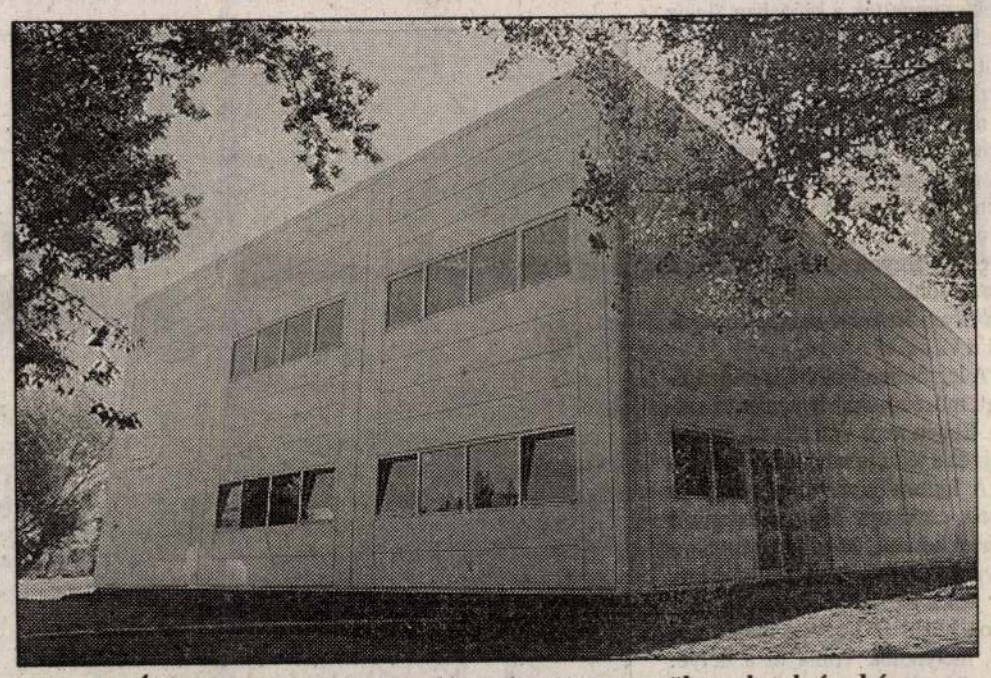

A KÉSZ Kft. mintapavilonja a lágymányosi expoterületen hetek óta kész

Havran Zoltán felvétele

egyetemi létesítmények elkészítését. De az utóhasznosítás tekintetében gondok lehetnek. Mert azok az épületek, amelyekben kiállítanak valamit, *hangárszerű* épületek. Ezek utóhasznosítása bajos…

– Éppen az ellenkezője áll fenn. A szegedi KÉSZ Kft. pályázattal nyerte el a pavilonépítés üzletét. Ő saját kockázatára vállalta, hogy megépíti e „hangárokat", s az expo után lebontja, majd az ország más pontján elhelyezi őket. Ez tehát a költségvetésnek egy fillér kockázatot sem jelentett.

– Ezt nem tudtam. De azt tudom, hogy mindenképp szükség van az egyetemi épületekre, ott viszont nem az utóhasznosítással, hanem az *előhasznosítással* vannak gondok. Mert nyilvánvalóan ezekben nem lehet kiállítást berendezni, hiszen mások a méretek. S tudatosan a végére hagytam a *környezetvédelmi szempontot*. Azok a becslések, amelyek akár a szűkített, akár a nagyobb expóváltozatot vették alapul, olyan turistatömeggel számoltak, melynek nyilvánvalóak a környezetvédelmi hatásai. Több turista, több autó érkezik, utóbbiak szennyezik a levegőt,

– Az ellenzők sokszor épp azt mondják, hogy az évi tízmillió turistához csak egy-, egy egész két tized millió új expoturista érkezik, mert nem emberáradat, hanem érdektelenség övezi majd az expót. Ezt a turistagyarapodást szinte észre sem vette volna a főváros…

– Nem számmisztikát akarok játszani, de fölvetődik a kérdés: élhet-e ez a város most azzal az irdatlan számú kocsival, tömeggel, ami jellemzi, s van-e olyan küszöb, amin túl ez a tömeg nem terjedhet. Egyelőre mindenki tűr, mindenki áll a sorban, szívják a levegőt, *krupposak* a gyerekek. A gondokat nem oldják meg, a hulladékégetőből kijövő gáz rákot okoz, *Káposztásmegyeren* betegek az emberek. Szóval lehet-e ezt még fokozni? Úgy gondolom, hogy nem lehet. De ha az expo vidéken lett volna, tegyük fel. Ha ott megjelenik hat hónap alatt a nagyobb embertömeg, az nem növelte volna meg a környezeti terhelést oly mértékben, hogy nagy hatással lehetett volna a lakosságra

– Mindamellett nem környezetvédelmi, hanem költségvetési okokra hivatkoznak a szocialista politikusok…

– Sajnálatos, hogy annak idején az *Antall*-kormányt belelovalták ebbe a fejlesztésbe, most pedig kiszállnak, mert úgy gondolják: ha sikeres lesz az expo, akkor az MDF részt kér a sikerből, ha kudarccal végződik a megrendezés, az ellenzék a mostani kormányra mutogat: uraim, önök rontották el. Mindenféle pénzügyi megfontoláson túl ez a momentum nagyon erőteljesen hat.

delmi miniszter még 45 milliárd forintos megtakarítást említett az expo lefújása esetén, két nappal később a televízióban a pénzügyminiszter, Békesi László már százmilliárd forint megspórolását hangoztatta. Ilyen ellentmondások közepette tud-e a parlament objektív döntést hozni?

– A szocialista párton belül, s valószínűleg az SZDSZ-en belül is különböző személyes érdekeltségek is megjelennek. *Devalválódnak a szavak* attól, hogy kiosztották a szerepeket. *Baráth* Etelének megengedik, hogy ő továbbra is támogassa a programot, mások pedig az ellenkezőjét mondják. A taktikázás széles mezőben zajlik. A játék tétje a *főpolgármester-választás* is. A szocialisták alighanem arra számítanak, hogy noha az önkormányzati választásokig csökken népszerűségük, mégis Budapesten az MDF-es, KDNP-s, esetleg kisgazda szavazókat megnyerik Baráth Etelének *Demszky* Gáborral szemben: éppen a világkiállítási vita révén.

Merre van előre?

– Érdekes kombináció. De mi lehet amögött, hogy az expotörvény módosítását előterjesztő ipari és kereskedelmi tárcánál senki nem hajlandó nyilatkozni az expóról, Pál László a televízió A hét című műsorának kérését is visszautasította, s így most én kénytelen vagyok egy ellenzéki politikust megkérdezni az expo ellenzésének okairól?

– Emögött az a bizonytalanság van, ami az új kormány *regnálásával* elindult. Az államigazgatásban dolgozó emberek egyszerűen nem tudják, *merre van az előre*. A tárcák vezetői, annak ellenére, hogy hangoztatják, programjuk kiforrott, nem tudják, mit kell csinálni. Nem látják előre, hogy Békesi László az erős ember, Pál László az erős ember, vagy Baráth Etele kerekedik felül. Vagy az egész csak taktikázás. A trükkökbe annyira belezavarodnak az apparátus dolgozói, hogy nem tudják, egy-egy nyilatkozattal kinek a tyúkszemére lépnek. Az országban megint *fortélyos félelmek* uralkodnak, az emberek a fal mellett suttognak egymásnak, félve, hogy ha elmondják véleményüket, elveszíthetik állásukat, vagy kiesnek a pikszisből.

– Mintha a Fideszre is jellemző lenne a tyúkszemféltés, hiszen elterjedt a pártról, hogy expoellenes, ugyanakkor harcos expopárti tagjai is vannak.

– Az országos választmány legutóbbi ülésén napirendre került a kérdés, de nem hozott döntést a testület. Úgy látjuk, hogy a kormány a *kész tények politikáját* játssza, s ez sajnálatos, mert ezt nemcsak az expo kérdésében tapasztaljuk.

Az építészek szerint uralkodjon az emelkedettebb, elegánsabb stílus

Ki dönt a Vár jellegéről?

Negyven évvel a háború után a budai vár, a világörökség része, ma is magán hordozza a háború nyomait. Romosan és rendezetlenül áll. Az előző kormány határozatot hozott, hogy rendbe kell hozni – részben az expo, de még inkább a honfoglalás 1100. évfordulójára. A költségvetésből erre pénzt is adott, amelyet a parlament megszavazott. Létrejött a Szent György tér rekonstrukciójával megbízott koordináló iroda – miniszteri megbízottal – egy műszaki ügyintéző főtitkárral és egy adminisztrációs munkatárssal. A háromfős iroda rangsorolta a feladatokat. Sokszoros erővel és nagy iramban megindultak a régészeti ásatások. A fővárossal összehangoltan kiírták, majd építészek zsűrijével értékelték a rekonstrukciós pályázatra beérkező munkákat, a napokban pedig összehívták a Vár valamennyi polgári szervezetét, hogy ismertessék velük a pályamunkákat. Ezt az alkalmat ragadtuk meg, hogy dr. *Vukov* Konstantin miniszteri biztossal, az iroda vezetőjével arról beszélgessünk, hogy milyen ötleteket nyújtottak be a pályázók, és egyáltalán, hogyan alakul a Szent György tér sorsa a továbbiakban.

Nem lesz kormányzati negyed

– Újszerű ötleteket nem kaptunk – válaszolta dr. Vukov Konstantin. – A húsz pályamunka mindegyike értékelhető volt, és ezekből kirajzolódott az az építészeti irányvonal, amely a továbbiakban meghatározhatja a Szent György tér és a Dísz tér közötti terület kialakítását: vagyis azt, hogy milyen épülettömegekkel, milyen funkcióval kell számolnunk, milyen szellemi tartalmat kíván a Várnak ez a frekventált pontja. Mi az, ami elfogadható, s mi az, amit nem szabad megengedni. (Pl. a felszíni parkolókat, autóbusz-forgalmat.)

– *Nagy vihart váltott ki annak idején a hír, hogy kormányzati negyedet akarnak ide telepíteni.*

– Igen, gyorsan elterjedt a *téveszme*, és azonnal átvette a köztudat, de valójában *már az a kormányhatározat, aminek alapján a munka elindult, sem kormányzati negyedről szólt.* Senki sem óhajtotta a Várba telepíteni a minisztériumokat, pusztán arról volt szó, hogy vizsgáljuk meg, használható-e a Sándor-palota bizonyos reprezentatív kormánycélokra. Mind az építészeknek, mind pedig a műemlékeseknek az a javaslata, hogy a palotát eredeti szépségében, építészeti díszében kellene visszaállítani. Így akár a köztársasági elnöki vagy miniszterelnöki reprezentatív feladatokra is lehetne használni. Ez semmiképpen sem jelentené a Vár lezárását, és összeegyeztethető volna a turistaforgalommal. Miután a munkát el kellett kezdeni, és a pályázatot ki kellett írni, ezek a funkciómegjelölések szerepeltek a kiírásban, de az értékelés során egyetlen olyan tervet sem utasítottunk vissza, amelyik nem ragaszkodott ehhez. A zsűri az építészeti munka legnemesebb célját abban látta, hogy rövidebb és hosszabb célon megfogalmazzák az építészek, milyen elképzeléseik vannak a Várral kapcsolatban. A húsz pályamunka fele például figyelmen kívül hagyta a határozat funkciómegjelöléseit.

– *Milyen életteret szánnak az építészek a Várnak?*

– A legtöbben kulturális intézményeket, múzeumokat látnának itt szívesen. Ebben nem volt sok új, hiszen most is ez a jellege a budavári valotának. A kulturális funkció eddig is megvolt, csakhogy konkrét program soha nem készült, és ha nincs meghatározva pontosan, mire kell a pénz, akkor nehéz azt megszerezni. A múzeumok közül is nagyon megfontolandó, melyiknek volna itt a helye. Hiszen bármennyire is igaz, hogy a Műszaki Múzeumnak nincs alkalmas épülete, nem valószínű, hogy itt volna a legjobb helyen. S bármennyire szeretnék az építészek, hogy egy új építészeti múzeum álljon a Várban, s ennek reményében föl is dolgozták a Sándor-palota történetét, valójában a palota többre hivatott. A Természettudományos Múzeumnak is van megoldása hosszabb távon. A javasoltak közül talán még a Néprajzi Múzeum az, amelynek a helyét el lehet képzelni itt, a Vár valamelyik új épületében, s ezzel fölszabadulna a kúria, ahová sehogy sem illik. Elképzelhető az is, amit ugyancsak az egyik pályázó javasolt, hogy a Budapesti Történeti Múzeum Várral összefüggő anyagát itt mutassák be. Lehetőséget látok arra is, hogy egy modern művészeti kiállítóterem is legyen itt, kapcsolódva a Ludwig Múzeumhoz.

– *A pályázatok szerint mennyire épülne be a jelenlegi térség?*

– Erre is különfélék az elképzelések. Volt, aki azt javasolta, hogy csak a Duna felőli, már meglévő épületek maradjanak, és az egész térségen egy összefüggő, lazán kezelt kertet alakítsanak ki. Ezt a pályázót sem zártuk ki, bár teljesen ellentmondott a kiírásnak. Egy másik építészcsoport a háború előtti beépítettséget követi. Valamennyi pályázó egyetértett abban,

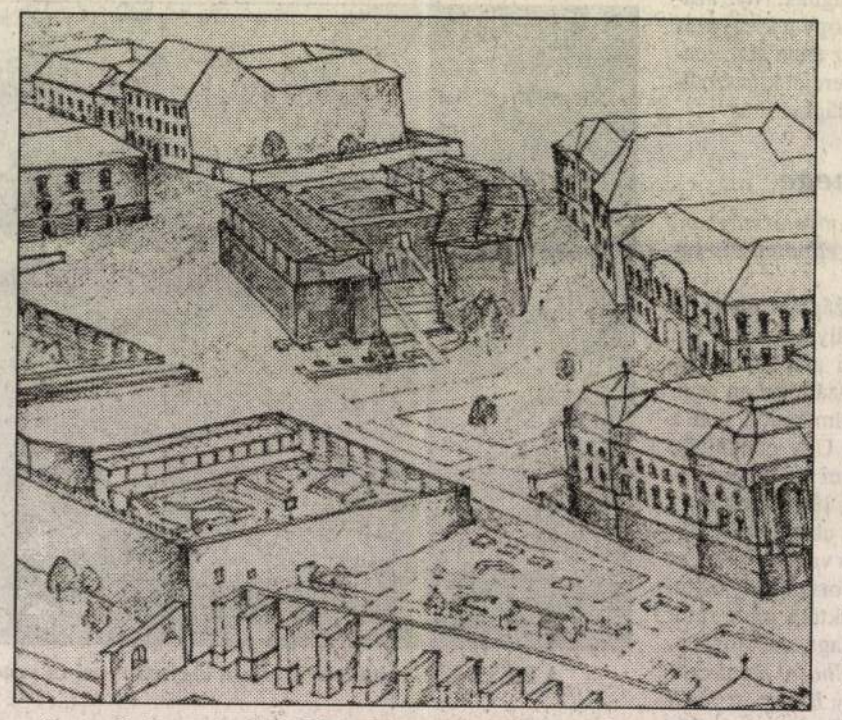

Szent György tér, Kis Péter építész csoportjának díjnyertes terve

hogy a volt Honvédelmi Minisztérium s a hozzánőtt Honvédelmi Főparancsnokság épülettömbje *ne kapja vissza egykori eredeti magasságát.* Ez az épületegyüttes hivalkodó volt és építészetileg sem túl értékes. Ezzel együtt a Dísz tér felőli részt érdemes megtartani, míg a palota felőli, többnyire romos maradványokat jobb lebontani.

Folytatódjék a sétány

– *Ezek szerint a palota tömbje dominálna?*

– Igen. A zsűri és a pályázók közül is sokan úgy látták, hogy a palota maradjon a meghatározó látvány, és a kupola továbbra is kiemelkedne az épülettömbök közül.

– *A különböző történelmi korokban más és más mértékben volt beépítve a Szent György tér. A meghatározó a két utca: a Színház és a Zsigmond utca volt. A Sándor-palotával szemben állt az egykori Teleki főhercegi palota, amelyet, ha jól tudom, 1958-ban bontottak le. Mit képzeltek ide az építészek?*

– A hosszú távú beépítésbe nem bonyolódtak bele a pályázók. A legtöbben a barokk kor utáni idők, a klasszicista beépítettséget fogadták el, és a Sándor-palotával szemben a Teleki-palota tömbjét tervezték vissza, mintegy kiegyensúlyozva ezzel a Sándor-palotát. A másik háború előtti épülettömeg, amely újra megjelenik a terveken, az egykori királyi istállók a várfal déli részén. Ugyanakkor több pályázó is javasolta, hogy *folytatódjék a vársétány,* tehát ezt nyugodtan programra lehetne tűzni. Ez a terület a rondella és a Fehérvári kapu környékén a parkoló autóbuszoktól jelenleg amúgy is visszataszító állapotban van. Szép kertet, pihenőparkot lehetne itt kialakítani. Abban is egyetértett a zsűri, hogy a Szent György tér L-alakját feltétlenül érdemes megtartani.

– *A húsz építészközösség milyen hangulatot javasolt a Várnak erre a területére? Romantikus, csöndes tereket, vagy inkább nyüzsgő, üzletekkel megrakott, élénkebb területnek szeretné látni a Szent György teret?*

– Akadt néhány szélsőség: például valaki hippodromot és lovasküzdőpályát képzelt ide. Megint más középkori vásári forgatagot, kézműveseket. A zsűri egyetértett azzal, hogy a Vár most nem szűkölködik idegenforgalmi látványosságokban, és ezt a hatását nem szükséges fokozni. A turistaforgalom amúgy is megterheli a várnegyedet, és a *Vár forgalmát semmiképpen sem szabad tovább növelni.* Megállapodtunk abban is, hogy inkább a *Vár csöndes, emelkedettebb, elegánsabb jellegét kellene erősíteni,* amelyet később néhány igényesebb, palotaszerű épület is hangsúlyozhatna. Természetesen senki sem főúri értelemben vett palotákra gondolt.

– *Modern épületet nem is javasoltak?*

– De, ilyen is akadt. Ezt azonban – bármilyen szép építészeti részletei is voltak – a zsűri sem tartotta megvalósíthatónak.

– *Hogyan díjazták a pályázatokat?*

– Tartózkodtunk attól, hogy rangsoroljunk, és egyetlen terv sem jelenti azt, hogy teljes egészében megvalósítható volna. A munkák színvonalát inkább a díjazásokkal fejeztük ki. A pályázat rendkívül sok munkát igényelt, aki vállalta, tisztességesen megdolgozott. Az első fokozatot *Kis* Péter tervezőcsoportja kapta, a díj egymillió forint volt, ez, ha a tervezők számát és a befektetett munkát nézzük, megfelel a pályamunkák átlagos díjazásának. Hozzá kell tenni, hogy rendkívül rövid idő állt a tervezők rendelkezésére.

– *Kik pályáztak? Nagy nevű, ismert építészek?*

– Többnyire építészcsoportok. Voltak közöttük „nagy nevek" is, néha vezető tervezőként, máskor viszont a tervezők között. Örömmel tapasztaltuk, hogy sok fiatal építész nyújtotta be terveit.

– *Közben lezajlottak a választások, és megváltozott a kormány. Hogyan befolyásolja ez a Szent György tér és a Vár sorsát?*

– Nem volt ismeretlen a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium előtt a nyertes pártok álláspontja. A minisztérium már korábban is vizsgálatokat végzett arra vonatkozóan, hogy milyen realitásai vannak a Szent György tér rekonstrukciójának. Ezeket figyelembe vettük, amikor elbíráltuk a pályamunkákat, és éppen ennek alapján kerültek be azok a pályázatok, amelyek a kiírástól eltérőek voltak. Azt tartottuk fontosnak, hogy minél több ötletet, javaslatot kapjunk, amelyek hosszú távra meghatározzák a terület fő irányvonalait.

Közbeszól a középkor

– *Éppen azért, mert hosszú távról van szó, nem fenyeget-e olyan veszély, hogy az elkezdett munka most megszakad? Hiszen a terület jelenlegi állapotában eddig is a döntésképtelenség volt a ludas. Mi az új kormány álláspontja a Szent György térrel kapcsolatban?*

– A pártok véleményeit eddig is ismertük, és politikai fejtegetésekbe nem kívánok belemenni. Nem ez a dolgom, én építész vagyok. Mi benyújtottuk az új kormánynak a befutott javaslatokat és a magas szintű szakmai zsűri állásfoglalását. A Vár rekonstrukciójával nyilvánvalóan továbbra is foglalkozni kell. A kormány válasza többféle lehet: hatályon kívül helyezheti az előző kormány határozatát, megvizsgálhatja, hogyan lehetne továbblépni, és azt is elképzelhetőnek tartom, hogy folytatják a megkezdett munkát. Az utóbbi két megoldást én technikai kérdésnek látom. A területet mindenképpen rendezni kell, s mi letettük a javaslatunkat, amely pontos választ ad arra is, hogy a mai gazdasági lehetőségek között ezt hogyan képzeljük el.

– *Mi történik a megkezdett régészeti ásatásokkal?*

– Ebben az évben a tervek szerint folytatódnak. Természetesen szükség volna a további feltárásokra is, hiszen mindaddig, amíg ez a terület régészetileg nincs feltárva, építkezni, beruházót találni sem lehet rá. Minden beruházó elmenekül, ha megtudja, hogy költségeit még régészeti kutatások is terhelik. De szükség van a feltárásra azért is, mert még nem tudni pontosan hol, milyen középkori pincék, pincerendszerek vagy barlangmaradványok húzódnak a föld alatt. A terület nem maradhat ilyen állapotban. Ahhoz, hogy a lehető legjobb, leggazdaságosabb megoldást megtaláljuk, egyeztetni kell az érdekeket. Mindezt a kormány elé terjesztettük.

– *Mi lesz a pályamunkákkal?*

– A Magyar Építőművészek Szövetségének és Kamarájának a klubjában hamarosan kiállítást rendezünk belőlük, amelyet szakmai vita követ.

Fekete Judit

KISS Péter

BAKÁCS Tibor: Villám-fény-angyal : Kiss Péter festő fotográfiái. = Hitel, IV.évf. 23.sz. 1991 nov. 13. 41.p. és ill.

)um parvae estis, scribere et legere
ere. Sed non solum labores domesticos
[illegible] musicam et philoso-

: ut matri similis essem.! Feminae cul-
fficiunt.
:ites, filia mea!
que cano ...

llum gerebant. Sabini dolum struxerunt,
fecti ~~xxxxx~~ arcis Romanae forte extra
lae aquam petenti milites dixerunt:
ppiter Optimus Maximus tibi praemium
os in arcem immisero, dabitis mihi,
eritis. - Tarpeia enim armillas aure-
ebant. Sabini annuerunt, ut puella eos
iam scutis quae in bracchiis sinis
: praemium meritum puella pessima ac-
, quam libertas patriae.

Az ÚJPEST GALÉRIA
szeretettel meghívja Önt
KISS PÉTER
képzőművész
kiállításának megnyitójára
1989. március 30-án
csütörtökön 16^{30} órára
Bp. IV., Tavasz u. 4.
A kiállítást megnyitja:
Kelemen László.
A kiállítás megtekinthető:
1989. május 7-ig
hétfő kivételével
naponta 14-18 óráig.



DÍJELŐLEGES

TIMÁR ÁRPÁD
részére
BUDAPEST
Külső út 119
1091

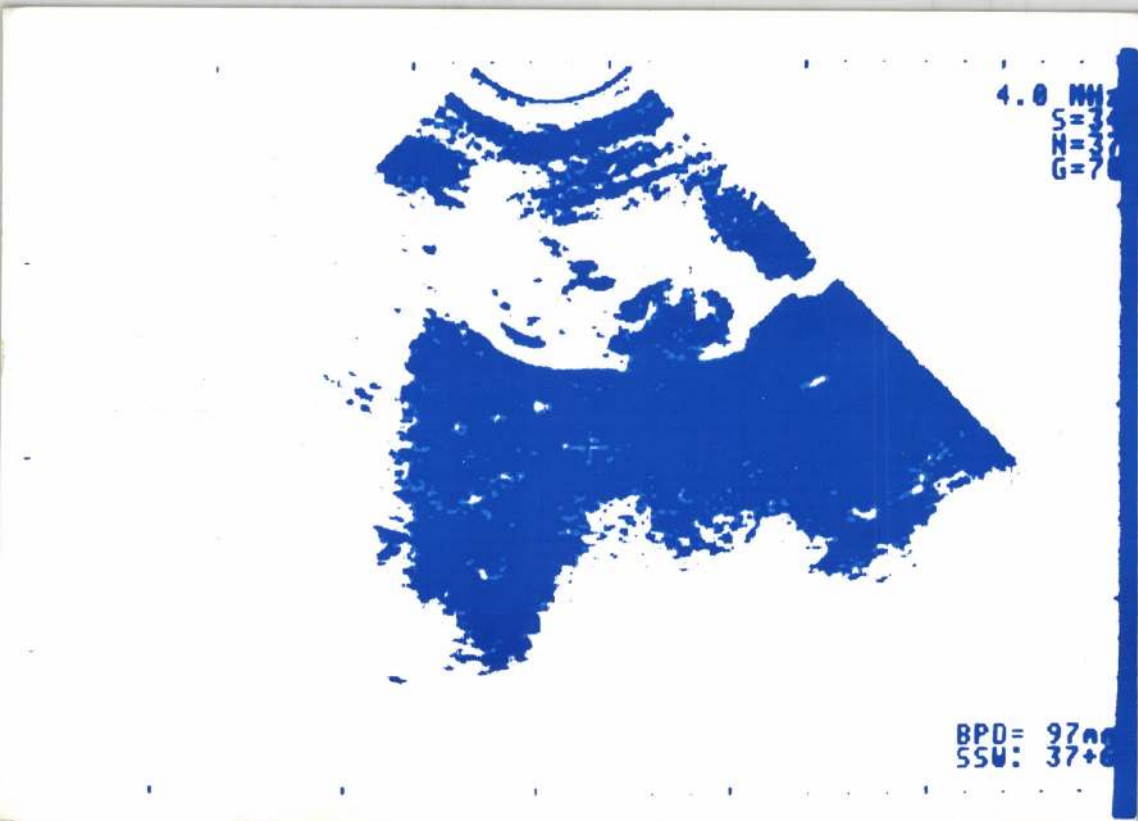
4.0 MH
S=
NG=
BPD= 97
SSW: 37+

Akiben a gyermekkori kapcsolat a természettel életre hívta a valódi elhivatottságot – Régebbi mesterségéhez is hű maradt

Egy világppremierrel teljesedett ki a személyisége

Az emberi életpálya irányváltásait általában gyakorlati ráhatások szabják meg: már hozzászoktunk az olyan karriertörténetekhez, amelyekben az álláshely megszűnése vagy az eredeti szakma iránti fokozódó elégedetlenség nyomán állt be a gyökeres fordulat. Kiss P. Katalin esetében nehéz ilyen – racionálisan tetten érhető – indokot találni. Valódi hivatását akkor találta meg, amikor egy nagy cég vállalatirányítási rendszerének (a SAP-nak) sikeres szakértőjeként dolgozott mint informatikus. Szakmai elismertségével és fejlődési perspektíváival elégedett lehetett volna, de érzelmi síkon benne élt a kétely, hogy személyiségének igazi kiteljesedéséhez egészen mást kellene művelnie.

Nincs még három éve sem, hogy vidéki háza előtt egy őszi estén a gyertyának biztos helyet keresett a szél ellen. Rátette egy pohárra, és akkor került elő a régebben ajándékba kapott strucctojás, amely a kis lángra borítva átengedte a világosságot: az eddig ismeretlen anyag és a fény kombinációja megrázó erővel döbbentette rá, hogy milyen munkával kellene foglalkoznia. Valódi láztól remegve azonnal hozzálátott, hogy megfesse a strucctojást.

Utólag már kimondható, hogy a váltás eredetének magyarázatához a gyermekkorig is elvezet egy szál. Katalin a szó legszorosabb értelmében az erdő mélyén élte le a születésétől számított első hat esztendőt – az összefonódás a természettel bizonyítható szerepet játszott az elhivatottság kialakulásában. Ebből a korai időszakból főleg nagyanyjának a hatása bizonyult meghatározónak, mert a környezetről gyermeki ésszel feltett kérdéseire olyan válaszokat adott, amelyekre felnőttként is érdemes volt visszaemlékeznie. Nagyanyja egyéniségét érzi mostani alkotásaiban, ezért internetes honlapjához is az ő családnevét használta fel: www.kiricza.com.

Érettségi után a belsőépítészet keltette fel leginkább az érdeklődését – a sikertelen felvételi egy ideig megzavarta, de azután más irányba indult. A pénzjegynyomda ellenőrzési osztályán dolgozott, közben informatikusnak tanult, nyelvvizsgát tett le sikeresen.

Festegetett a nagy felfedezés előtt is. Mindig izgatta a művészet és a gyakorlati hasznosíthatóság közötti kapcsolat. Például olyan üvegképet készített, amely a hátsó megvilágítástól kel életre. Rádöbbent: a strucctojás megfestve és féldrágakövekkel díszítve egészen egyedi lámpák és gyertyatartók előállítására alkalmas. Valódi csodának tartja a természet megőrzését – strucctojás formájában –, mert rohanó világunk olyan ajándékot kap, amilyet a különböző műanyagok soha sem nyújthatnának. Ez közvetett módon arra buzdít, ami Katalinnak is hitvallása: minél többet megőrizni az ember eredeti környezetéből.

A gyertyafényes őszi estén megtudta, hogy ezzel kell foglalkoznia. Tanulmányozta a szakma múltját, kiderült, hogy a strucctojásfestésnek és -díszítésnek vannak hagyományai sok helyen, így Magyarországon is. Annak a felhasználásnak, amelyre Kiss P. Katalin jött rá, nem találta előzményeit. Még a struccok egyik őshazájában, Dél-Afrika tájain sem ismerik. Egy világpremier megalkotásával sikerült rátalálnia a valódi útra, amely kiteljesítette személyiségét.

Nehéz feladat volt megismertetni az embereket az újdonsággal. Főleg úgy, hogy barátnője segítségét leszámítva mindent egymaga művel. Először is a farmokon kiválogatja a megfelelő tojáshéjat, amely csak természetes táplálékon tartott strucctól származhat – különben törékeny és a külső rész alkalmatlan a díszítésre. Már a tojáshéj technikai előkészítése is bonyolult feladat: háromszintű fertőtlenítés, belső impregnálás tartozik hozzá, s csak azután elkezdődhet a műremek megalkotása. A szervezéssel és a menedzseléssel is egymagában kellett megbirkóznia. Először vásárokra járt, és figyelte az emberek spontán reakcióit. Pozitív visszajelzések érkeztek, így volt bátorsága első kiállítást saját fizetéséből finanszírozni. Aztán megjelentek a szponzorok és a megrendelők. A Dél-afrikai Köztársaság budapesti nagykövetének felkérésére például az ország utazási kiállításának standján gyakorlati bemutatót tartott a strucctojásból való lámpakészítésről.

Ami a közeljövő terveit illeti: továbbra is végezni szeretné informatikusi munkáját, de természetesen művészi szenvedélyének maximális teret biztosít. A két tevékenységet határozottan elválasztja egymástól, mindegyiknek teljes odaadást szentel: fél ötkor érkezik munkahelyéről, és akkor kezdi csak el második életét. Hosszú távon bízik abban, hogy spontán módon alakul ki a karrier folytatása.

(Lapunk a Karrier rovatban három hete egy másik anyag illusztrációjaként már közölt fotót Kiss P. Katalinról: a szövegkörnyezet és a szakmameghatározás – teljesen tévesen üvegfestésről írtunk! – félreértéseket eredményezhetett. Ezúton helyreigazítjuk a hibát – április 24-én a lap 15. oldalán megjelent fénykép Kiss P. Katalint ábrázolja ugyan, de sem az a cikk, sem a képszöveg nem rá vonatkozik.) *NO*



Kiss P. Katalin műtermében. Alkotásainak sikerét először az emberek spontán véleményén mérte le Fotó Sárközy György

KISS P. Katalin

NÉMETORSZÁG

A jövőben kapható a májbarát répa

A géntechnika ismét új eredménnyel vonta magára a figyelmet: német kutatók kétéves munka eredményeként olyan répát hoztak létre, ami tartalmazza a hepatitis B vírusának ellenszerét – vagyis a répával nagymértékben csökkenthetik a betegség kezelésének költségeit. A receptre felírható zöldségre azonban még várni kell, legkorábban három év múlva kerülhet a gyógyszertárakba vagy a piacokra.
A jelenlegi oltóanyag nemcsak előállítási költségei miatt drága, hanem az orvosokra is nagyobb felelősséget ró, mivel az injekciót három részletben kell beadni. Dr. Jafargholi Imani, a Giessen Egyetem kutatója elárulta: azért épp a répára esett a választásuk, mert ez a növény számos éghajlaton megterem és a termőföld minőségét illetően sem válogatós. Ráadásul a tárolása és szállítása sem igényel nagy körültekintést, és nyersen is fogyasztható, márpedig a vakcina hő hatására megsemmisülne. *(Reuters)*

AUSZTRIA

Buszbaleset Stockeraunál – nincs magyar érintett

Ausztriában kedden egy halálos áldozatot, négy súlyos és 17 könnyebb sérültet követelt egy súlyos buszbaleset: az A22-es autópályán Stockerau közelében egy bécsi nyugdíjasokat szállító autóbusz eddig ismeretlen okból összeütközött több más járművel. Az Osztrák Vöröskereszt három helikopterrel és négy műtőskocsival, nagy számú mentőautóval és segédcsapatokkal vonult ki a helyszínre. A tűzoltóknak négy beszorult sérültet kellett kiemelniük a busz roncsai közül, illetve egy teherautó vezetőfülkéjéből. Minden idők legsúlyosabb ausztriai buszbalesete egyébként 1998-ban történt, mégpedig egy magyar busszal, a stájerországi Deutschlandsberg közelében: 18 magyar fiatal vesztette életét. *(MTI)*

Földcsuszamlás és áradás pusztít Kelet-Afrikában – Tombol a hőség Indiában és Pakisztánban

Százak estek áldozatul az időjárásnak

Az elmúlt két hét alatt eddig több mint százan haltak meg a kelet-afrikai áradásokban. Az Indiai-óceán mentén, valamint Pakisztánban viszont a szokatlanul magas hőmérséklet követelt áldozatokat.

MH-összeállítás



Madagaszkárt sem kíméli az időjárás, derékig ér a víz Toamasinában

Fotó: EPA/AFPI – Cecile Cau

Az esős évszakhoz képest is szokatlanul sok csapadék áradásokat és földcsuszamlásokat okozott Afrika keleti területein. Ruandában, Kenyában, Burundiban, Tanzániában és Ugandában eddig több tízezer lakos kényszerült otthona elhagyására. A meteorológusok szerint is átlagon felüli esőzés legtöbb áldozatát Ruandában szedte, ahol több mint ötvenen haltak meg a kegyetlen időjárás miatt, nagy részük földcsuszamlás következtében. Ez a szám tovább emelkedhet, mivel az esős évszak még legalább június közepéig fog tartani, vázolta fel a BBC-nek a szomorú kilátásokat a ruandai katasztrófavédelem képviselője, Benjamin Ndahirwa. Legalább 1577 otthon vált lakhatatlanná, és az állatállomány jelentős része pusztult el.

Kenyában az elmúlt két hétben 46 életet követeltek az áradások és a földcsuszamlások. Bonventure Wendo, a helyi katasztrófavédelem szóvivője szerint itt ötvenezernél is többen vannak, akik hontalanná váltak az ország nyugati felében. Ugyanennyien kényszerültek elhagyni otthonukat északon a Tana folyó partja mentén. A folyókra épített duzzasztók sem állták útját az áradásnak. A fővárost, Nairobit is elérte az ár, itt nemcsak az élelmiszer-ellátás került veszélybe, de ivóvízből is hiányt szenvednek a lakók.

Bár Ugandában és Burundiban kevesebben haltak meg az esőzések következtében, a természeti katasztrófa nem kerülte el a két országot, ahol családok százai váltak hontalanná. Burundiban a légi közlekedést akadályozza a főváros repterét borító méteres víz.

Wandim Muchemi kenyai meteorológus úgy véli, a katasztrófa hátterében az Indiai-óceán feletti különösen magas hőmérséklet áll. Tény, hogy Pakisztánban és India déli részén régóta nem látott hőség tombol. Pakisztán Pandzsáb tartományában az elmúlt kilenc napban 33 ember esett áldozatul a több helyütt 50 Celsius-fok közeli melegnek. A múlt héten Szindh tartományban is heten hunytak el. Kórházi források szerint közöttük sok a koldus.

Az indiai Andhra Prades államban legalább ötven ember halt meg. Az áldozatok többsége kisvárosi idős utcai árus, akinek hőguta és kiszáradás okozta halálát. A hétvégén a déli államban 49 Celsius-fokos melegrekordot mértek: ilyen erős hőhullám négy éve nem volt tapasztalható itt, az átlagértékek pedig az MTI jelentése szerint évtizedes rekordokat döntenek meg.

A nagy meleg nem kerüli el India másik, a Bengáli-öböl partján elterülő részét, így Tamil Nadut sem. – Csennajban soha nincs hideg, pedig olyan jó lenne egy kis hűvösség legalább három-négy hónapra egy évben – mondta az MH-nak az egykori Madraszban lakó Sobana. Az informatikai szakember szerint a negyven fok fölötti hőségben az embernek mozdulni sincs kedve és ereje, csak dől jobbra-balra, jéghideg gyümölcslét iszik, és tízpercenként áll be a hideg zuhany alá – Csennajban legalább van víz. A rendkívüli hőség azonban folytatódik.

Vége az orosz űrkorszaknak

Késtek a tűzoltók, leégett egy falu Romániában

É. KISS PIROSKA dedikált jelen

A főszereplő a cimbalom

Hangversenysorozat kortárs magyar művekből

Ma este kezdődik az Óbudai Társaskörben az a három hangversenyből álló koncertsorozat, amelyben kortárs magyar zeneszerzők cimbalomra írt szóló-, duó- és kamaraművei hangzanak fel. A jellegzetesen magyar népi hangszer mellett az egyes művek között Fábián Márta és Szakály Ágnes, a két jeles előadóművész az összetartó kapocs, akiknek játéka a műsoron szereplő kompozíciók többségének ihletője volt.

A cimbalmot *Sztravinszkij* emelte komolyzenei koncerthangszer rangjára, aki 1910-ben *Rácz Aladár* népzenejátékát hallva fedezte fel egyedi hangzását és hangszínét. A húszas évektől maga Rácz Aladár is klasszikus kompozíciókat kezdett játszani. Először barokk zenét, majd fokozatosan gazdagította repertoárját későbbi korokban írt művekkel. A művész tanítványok sorát nevelte fel, akikkel együtt hazánkban egyenrangú klasszikus hangszerként fogadtatta el a cimbalmot. Rácz Aladár 1958-ban meghalt, és ekkor a Zeneművészeti Főiskolán megszűnt a cimbalmos képzés, és a hangszer fokozatosan veszített vonzerejéből. Újrafelfedezéséről, és *Fábián Márta* pályájáról a művésznővel beszélgettünk.

– A hetvenes években itthon és a Varsói őszön hallhattuk zsúfolt koncerttermekben fergeteges sikerrel kortárs műveket játszani. Hogyan kezdett cimbalmozni és mi alakította szoros kapcsolatát zeneszerzőinkkel?

– Saját hangszeremen kezdtem el tanulni. A konzervatórium befejezésével egy időben különdíjat nyertem a Ki Mit Tud-on. Eredményeim elismeréseként annyi év után egyedül én kezdhettem külön engedéllyel cimbalmozni tanulni a Zeneakadémián *Gerencsér Ferenctől*, Rácz Aladár egykori tanítványától. Szakály Ágnessel 1979 óta duózom rendszeresen.

– Csak kortárs zeneműveket játszott?

– A hetvenes években már akkorára duzzadt az irodalom, és annyi felkérésem volt, hogy már-már modern művek előadójaként kezdtek beskatulyázni. Pedig nagyon szeretek klasszikusokat játszani – és úgy éreztem, hogy ezt újra és újra bizonyítanom is kell. A berlini Comische Oper Háry-előadásaira és annyi más felkérésre visszaemlékezve úgy gondolom, hogy klasszikus művek előadójaként is helyt tudtam állni.

– Itthon hét, külföldön két szólólemeze készült és számos lemezfelvételen közreműködőként játszott. 1975-től rangos kitüntetéseket kapott. A zeniten kellene lennie, manapság mégis keveset hallunk Önről.

– Itthon valóban ez a helyzet. Külföldön azonban annál inkább foglalkoztatnak. De én a hazai közönségnek szeretnék bizonyítani. És rajongásig szeretett hangszeremet ismét az érdeklődés középpontjába emelni. Ezért szerveztük Szakály Ágnes ötletére a mostani koncertsorozatot, hogy a hetvenes évek pezsgésében keletkezett művek újraelőadásával felhívjuk rá a figyelmet. Sajnos, a bőséges irodalomnak csak egy töredékét si-

Bemutató Békéscsabán

Móricz – rockszerelésben

Hányszor lapozzuk föl még *Móricz* fűszálak hegyén járó regényét, a *Légy jó mindhaláligot*, hányszor kerül színpadokra, filmre, de mindig vigyázattal, hogy harmatát ne bántsuk... Aztán mindig szembesülünk – fájva és bánva – a magunk elesett gyermekkorával és nemegyszer a fölibénk nőtt hibáinkkal. Móricz levelezésében találjuk a vallomást: *„A Nyilas Misi tragédiájában valóban nem a debreceni kollégium szenvedéseit írtam meg, hanem a kommün alatt és után elszenvedett dolgokat... Én akkor egy rettenetes vihar áldozata voltam."*

Így hát a *Pinczés István* rendezésében a békéscsabai *Jókai Színházban* bemutatott, immár rockruhában jelentkező darab sem vállalta a *gondűző* szerepet. Bár – ha azt a hatalmasan életes játékot élem újra most, melyet förgetegeltek a rendező vezérletével ők, 15-en víg fiúk, most is derűs az én lelkem.

Miklós Tibor szövegeit *Kocsák Tibor* ikerítette rockzenével, igen szép sikerrel. Mit tud színpadra vinni *Pinczés* rendező, kibővítve a dalszövegekkel? Kevesebbet is, itt, ott érzelmileg többet is, mint a *Móricz*-féle, 1929-ben bemutatott színpadi szöveg. Mennyivel adott többet vagy kevesebbet április hó 24-én Békéscsabán *Sánta László V. a* osztályos *Nyilas Misi*, mint 1938-ban *Gobbi Hilda* ugyanebben a szerepben? Talán él még valaki, aki látta Gobbit is, és megnézheti ezt a pici fiút is most, aki jóságos szülői tenyérből röptetve, ott terem a debreceni hatalmas kollégiumban, teljes fegyverzete a maga jósága és a

A rendező meg a dalszövegek írója teljesen egyetérthetett a jóság meg a bűn, hitványság bajvívásának központi szerepében. A többi már *csak* művészet a javából!

Szépen kidolgozott, táncos tömegjelenetek az első részben, él a kollégium, az osztály, remek kis gonosz *Böszörményire* akadt a rendező úr *Fábián Mihály VII. b*-sben, aki vezeti csapatát a jók ellenében, és *Hodu József Valkay* tanár úrján meg *Nyilas Misin* megtorpannak a kis gonoszak...

És aztán omlanak le szemünk előtt a kárpitok, a kis *Nyilas* egyre csalódik, előbb *Török Jancsiban*, aki ellopja nyerő lottószelvényét, csalódik néhány tanárban, és hiába jegyezzük föl a tanszöveget, hogy *fölébe magasodik* a gonosz felnőtteknek ez a tiszta fióci-ember, bizony vesztes marad ezen a színpadon is, újból is, összeomlik.

Dariday Róbert Pósalaky úr szerepében mint egy megdühített Mózes olvassa fejünkre bűnös létünket, de ott pislákol távoli fényként a megszeppent kisfiú tisztasága, mintegy aggódva a „túl szigorú" rendezőért. Majd *Kalapos László igazgatója* billenti helyre az egyensúlyt a jóság javára.

Addig vesszük elő a darabot, a regényt, amíg értéke van a jóságért, a tisztaságért folytatott küzdelemnek. Mert hát tőlünk mindig ellopták a *reskontót*, fölvették a nagy nyereményt helyettünk, egy tízest dugva a zsebünkbe, eriggyünk tovább a magunk tisztaságával...

Orando et laborando – Imádkozva és dolgozva – fölírva *É. Kiss Piroska* nagyszerű díszletében a kollégium homlokzatán. Minden bizonnyal nem csupán ennyi marad számunkra élettartamként az idők végezetéig.

A nézőtéren ott ült családostól *Kádár Béla* külgazdasági miniszterünk, ismerője honi és külföldi gazdasági iparkodásainknak. Most betekintett Békéscsaba művészeti életébe, és talán vissza, a maga gyermekkorába... Igen megrendültnek látszott még akkor is az előadás után, amikor az aprók sorra kezet nyújtottak neki. Igen, ők, a győztesek. A nézők is, a miniszter is, ki-ki viszi magával azt, amivel belül gazdagodott ezen az estén Békéscsabán.

Czegő Zoltán



Állami Vagyonügynökség
Előprivatizációs Programigazgatóság

Az Állami Vagyonügynökség

Pályázati felhívása

a vállalati kezdeményezésű,

egyszerűsített privatizációs eljárás

(decentralizált privatizáció)

II. ütemében közreműködő cégek kiválasztására

Az ÁVÜ igazgatótanácsa március 11-ei ülésén döntött a decentralizált privatizáció II. ütemének április elején történő elindításáról, további, mintegy 300 állami vállalattal bővítve a decentralizált privatizációban részt vevők számát. A szakértő feladata, hogy a kis és közepes nagyságú állami vállalatok kategóriájában, az ÁVÜ közvetett részvételével, piaci típusú, gyors ütemű, tömeges méretű privatizációt folytasson.

Szabad beutalók

Az Üdülési Főigazgatósággal közös szolgáltatás keretében rendszeresen közzétesszük: hol, melyik üdülőben van még hely. Célunk, hogy az üdülők valamennyi helyét egész éven át vegyék igénybe a munkavállalók, ne maradjanak kihasználatlanul a lehetőségek. Az itt felajánlott beutalókat az olvasók – az aktív dolgozók és nyugdíjasok, olyanok is, akik egyetlen érdekvédelmi szervezetnek sem tagjai – igényelhetik.

– Az olvasók rendelkezésére áll még az üdülővendég-szolgálati iroda, ÜVSZI, amelynek fogadási ideje hétfőn és pénteken 9–13 óráig tart. Címe: Budapest VI., Dózsa György út 84/b. IV. emelet 31–33. ajtó.) Tájékoztatjuk a bükfürdői, debreceni, gyulai, zalakarosi gyógybeutaltakat, hogy üdülésük előtt kezelőorvosukkal irassanak fel a két hétre fürdő és fizikoterápiás jegyeket. Erre amiatt van szükség, mivel a helyi fürdővállalatok csak így biztosítják a térítésmentes szolgáltatásokat. Nyári beutalóink nincsenek!

BALATONFÖLDVÁR, szanatóriumi beutaló, I. o., 14 napos, április 28-tól május 11-ig, 8 db. A beutaló térítési díja 5180 forint. Igényelhető az ÜVSZI-nél.

BALATONLELLE, szanatóriumi beutaló, I. o., 21 napos, április 28-tól május 18-ig, 11 db. A beutaló térítési díja 7770 forint. Igényelhető az ÜVSZI-nél.

PARÁDFÜRDŐ, szanatóriumi beutaló, II. o., 14 napos, április 29-től május 12-ig, 8 db. A beutaló térítési díja 4200 forint. Igényelhető az ÜVSZI-nél.

PARÁDFÜRDŐ, szanatóriumi beutaló, II. o., 21 napos, április 29-től május 19-ig, 1 db. A beutaló térítési díja 6300 forint. Igényelhető a Transelektro Vállalatnál, a 112-0400/47 telefonon.

HÉVÍZ, házaspári gyógybeutaló, II. o, 14 napos, április 29-től május 12-ig, 8 db. A beutaló térítési díja 9520 forint. Igényelhető az ÜVSZI-nél.

ZALAKAROS, Hotel Freya, házaspári gyógybeutaló, I/A o., 14 napos, április 29-től május 12-ig, 7 db. A beutaló térítési díja 13 720 forint. Igényelhető az MNB-nél, a 132-6167, a Lábatlani Papírgyárnál, a 33-61-011/192 a Fővárosi Csatornázási Műveknél, a 118-3462; a Pest megyei Víz- és Csatornamű Vállalatnál, a 166-9318; a Salgótarjáni Ruhagyárnál, a 32-11-077; a Zalaegerszegi Ruhagyárnál, a 92-14-000 telefonon.

HAJDÚSZOBOSZLÓ, Hőforrás Gyógyszálló, házaspári gyógybeutaló, I/A o., 14 napos, április 29-től május 12-ig, 11 db. A beutaló térítési díja 12 040 forint. Igényelhető az ÜVSZI-nél, a Kőbányai Sörgyárnál, a 157-0922/301 telefonon.

MISKOLCTAPOLCA, Kikelet Panzió, egyéni beutaló, I. o., 14 napos, április 30-tól május 13-ig, 9 db. A beutaló térítési díja 4900 forint. Igényelhető az ÜVSZI-nél; az OKHB-nál, a 142-7183; a vasasszakszervezetben, a 113-6250; házaspári beutaló, 9800 forintért, a textiles-szakszervezetben, a 142-0357 telefonon.

LEÁNYFALU, Panoráma Üdülő, há-

május 6-ig, 14 db. A beutaló térítési díja 6860 forint. Igényelhető az ÜVSZI-nél.

HAJDÚSZOBOSZLÓ, házaspári gyógybeutaló, II. o., 7 napos, április 30-tól május 6-ig, 12 db. A beutaló térítési díja 4200 forint. Igényelhető az ÜVSZI-nél; a vasutas-szakszervezetben, a 122-1895/165 telefonon.

SIÓFOK, Azúr Üdülő, házaspári beutaló, I. o., 7 napos, május 1-jétől 7-ig 15 db. A beutaló térítési díja 3920 forint. Igényelhető az ÜVSZI-nél.

SIÓFOK, szanatóriumi beutaló, II. o., 21 napos, május 4-től 24-ig, 17 db. A beutaló térítési díja 6300 forint. Igényelhető az ÜVSZI-nél, a Pharmatradénál, a 118-7154; a Hodoszban, a 129-0004; a vasasszakszervezetben, a 113-6250, az EDDSZ-ben, a 132-7537/19; a SOTE-n, a 114-2603 telefonon.

PARÁDFÜRDŐ, szanatóriumi beutaló, II. o., 21 napos, május 6-tól 26-ig, 3 db. A beutaló térítési díja 6300 forint. Igényelhető a nyomdászszakszervezetben, a 134-2160; a HODOSZ-ban, a 129-0004; a bőrösszakszervezetben, a 142-9970 telefonon.

LILLAFÜRED, Palotaszálló, egyéni beutaló, I. o., 14 napos, május 6-tól 19-ig, 12 db. A beutaló térítési díja 4900 forint. Igényelhető az ÜVSZI-nél; a HODOSZ-ban, a 129-0004; a nyomdászszakszervezetben, a 134-2160; házaspári beutaló, 9800 forintért, a textiles-szakszervezetben, a 142-0357 telefonon.

MÁTRAFÜRED, Hegyalja Üdülő, házaspári beutaló, I. o., 14 napos, május 6-tól 19-ig, 2 db. A beutaló térítési díja 9800 forint. Igényelhető a SOTEN-n, a 114–2603; II. o. beutaló, 8400 forintért a Ferunionnál a 117-2529 telefonon.

EGER, Hotel Flóra, házaspári gyógybeutaló, I/A. o., 14 napos, május 6-tól 19-ig, 4 db. A beutaló térítési díja 12 040 forint. Igényelhető a vegyészszakszervezetben, a 142-5594 telefonon.

HAJDÚSZOBOSZLÓ, Barátság Gyógyszálló, házaspári gyógybeutaló, I/A o., 14 napos, május 6-tól 19-ig, 6 db. A beutaló térítési díja 12 040 forint. Igényelhető az MNB-nél, a 132-6167; a vegyészszakszervezetben, a 142-5594 telefonon.

Forgalmi áras térítés mellett igényelhető:

MISKOLCTAPOLCÁN a Kikelet Panzióban kétágyas, zuhanyfülkés, pótágyazható (WC a folyóson) szobák személyenként 403, 2-3 ágyas, pótágyazható egyszerű szobák személyenként 288 forintért igényelhető. Egy szék 288 forint napon-

HAJDÚSZOBOSZLÓN a Hőforrás Gyógyszállóban 2+1 ágyas, összkomfortos szobák igényelhetők kedvezményesen, egyhetes időszakokra, május 31-ig. Térítési díj teljes ellátással és fürdőbelépővel, naponta felnőtteknek 760, gyerekeknek 530 forint. Jelentkezni lehet a szálló 06-52-62-144 telefonszámán.

A soproni HOTEL MARONI forgalmi áron várja vendégeit, május 31-ig kedvezménnyel. Egy kétágyas szoba ára naponta 1265 forint + idegenforgalmi adó. Gyermekeknek a szállás térítési díja naponta 288 forint. Az étkezés személyenként és naponta 350 forint. Jelentkezni lehet a hotel 06-99-12-549 telefonszámán.

HAJDÚSZOBOSZLÓN, a Barátság Gyógyszálló összkomfortos, pótágyazható szobákkal várja kedves vendégeit május 31-ig, nyolcnapos turnusokban. Térítési díj teljes ellátással, fürdőhasználattal, idegenforgalmi adó nélkül személyenként 7525 forint. 14 éves korig a pótágy teljes ellátással 875 forint naponta. Jelentkezni lehet a gyógyszálló 06-52-61-744 telefonszámán.

A debreceni NAGYERDŐ GYÓGYSZÁLLÓ május 31-ig kínálja összkomfortos, pótágyazható szobáit. A térítési díj teljes ellátással. fürdőhasználattal, idegenforgalmi adó nélkül, felnőtteknek naponta 980, gyerekeknek naponta 780 forint. Jelentkezés a 06-52-10-588 telefonszámon.

HAJDUSZOBOSZLÓN, a Hotel Hortobágy hideg-meleg folyóvizes, fürdőszoba nélküli, pótágyazható szobákkal várja kedves vendégeit május 8-ig. Térítési díj teljes ellátással, fürdőhasználattal, idegenforgalmi adó nélkül személyenként 650 forint. Pótágy teljes ellátással 475 forint naponta. Jelentkezni lehet a hotel 06-52-62-357 telefonszámán.

ISKOLAI OSZTÁLYKIRÁNDULÓK számára mérsékelt áron áll rendelkezésre a hajdúszoboszlói Hotel Hortobágyhoz tartozó Thermál Pihenőház. Május végéig vehető igénybe az épület 30 fő- és 14 pótágya, megegyezés szerinti áron. Jelentkezni lehet az üdülővezetőnél a 06-52-62-357 telefonszámon.

FORTUNA Üdülőhajó május 12-én induló 6 napos ausztriai (Budapest–Bécs–Melk–Dürnstein) útjára május 5-ig lehet jelentkezni a 118-4960, valamint a 115-0287 telefonszámokon. Térítési díj teljes ellátással elhelyezéstől függően 2600–3100 forint/fő/nap.

A hajdúszoboszlói BÉKE GYÓGYSZÁLLÓ hétvégi kedvezményes ajánlata: április 30-tól május 3-ig, 3 éjszaka teljes ellátással és fürdőbelépővel 3250 forint személyenként. Jelentkezni lehet a 06-52-61-411 telefonon.

HAJDÚSZOBOSZLÓN, a MEDOSZ Gyógyházban összkomfortos, pótágyazható szobák kiadók májustól, 6–10 éjszakás igénybevételnél a felnőtt térítési díj teljes ellátással, fürdőbelépővel, idegen-

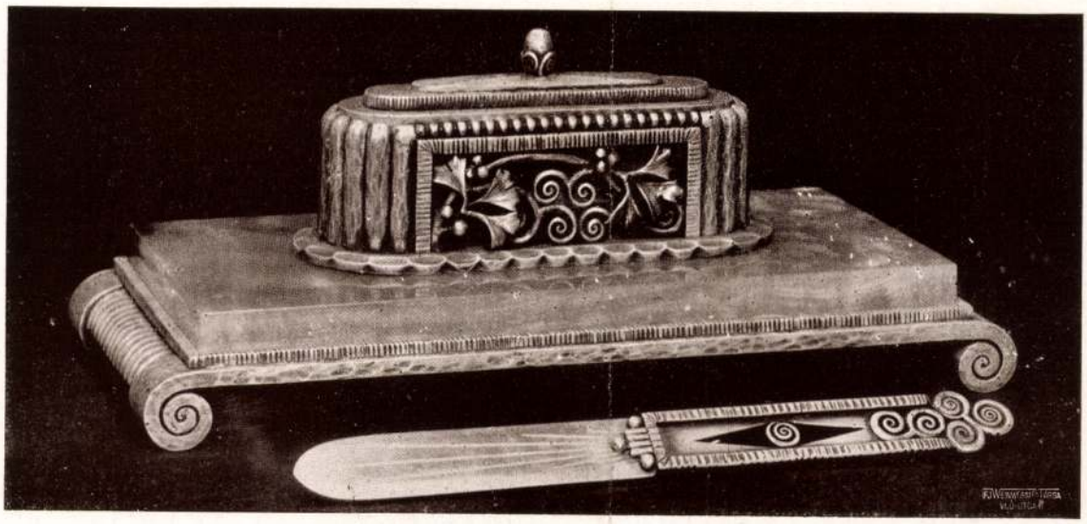



Kiss Pál (Párizs). Kovácsolt s ezüstözött vasból készült tintatartó, papírvágókés és ellenző. — Versilbertes schmiedeisernes Tintenzeug, Papiermesser und Wandschirm. — Écritoire et paravent en fer forgé argentée.

fordító

Magyar Iparművészet
1928.

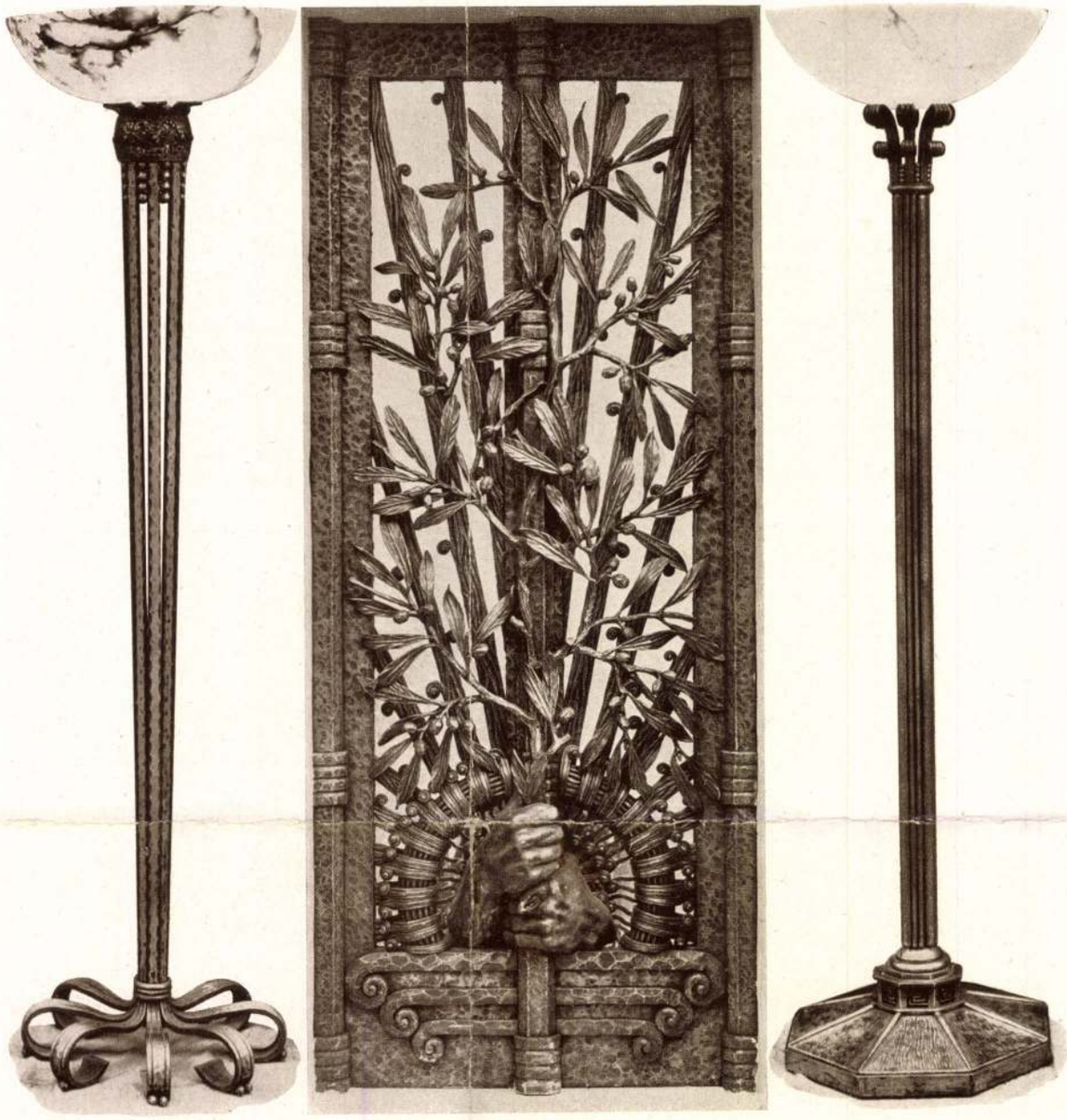

Kiss Pál (Párizs). Kovácsoltvaslámpák és hadiemlék részlete. — Schmiedeiserne Stehlampen und Teil eines Heldendenkmals. — Lampes en fer forgé et détail d'un monument commémoratif de la guerre.







A cseh üvegipari szakiskolákban készült díszüvegmunkák. ✦ Geschliffene und gravierte Ziergläser aus den böhmischen Fachschulen für Glasindustrie. ✦ Verreries ornées, Écoles professionelles bohémiennes émoudrées et gravées.

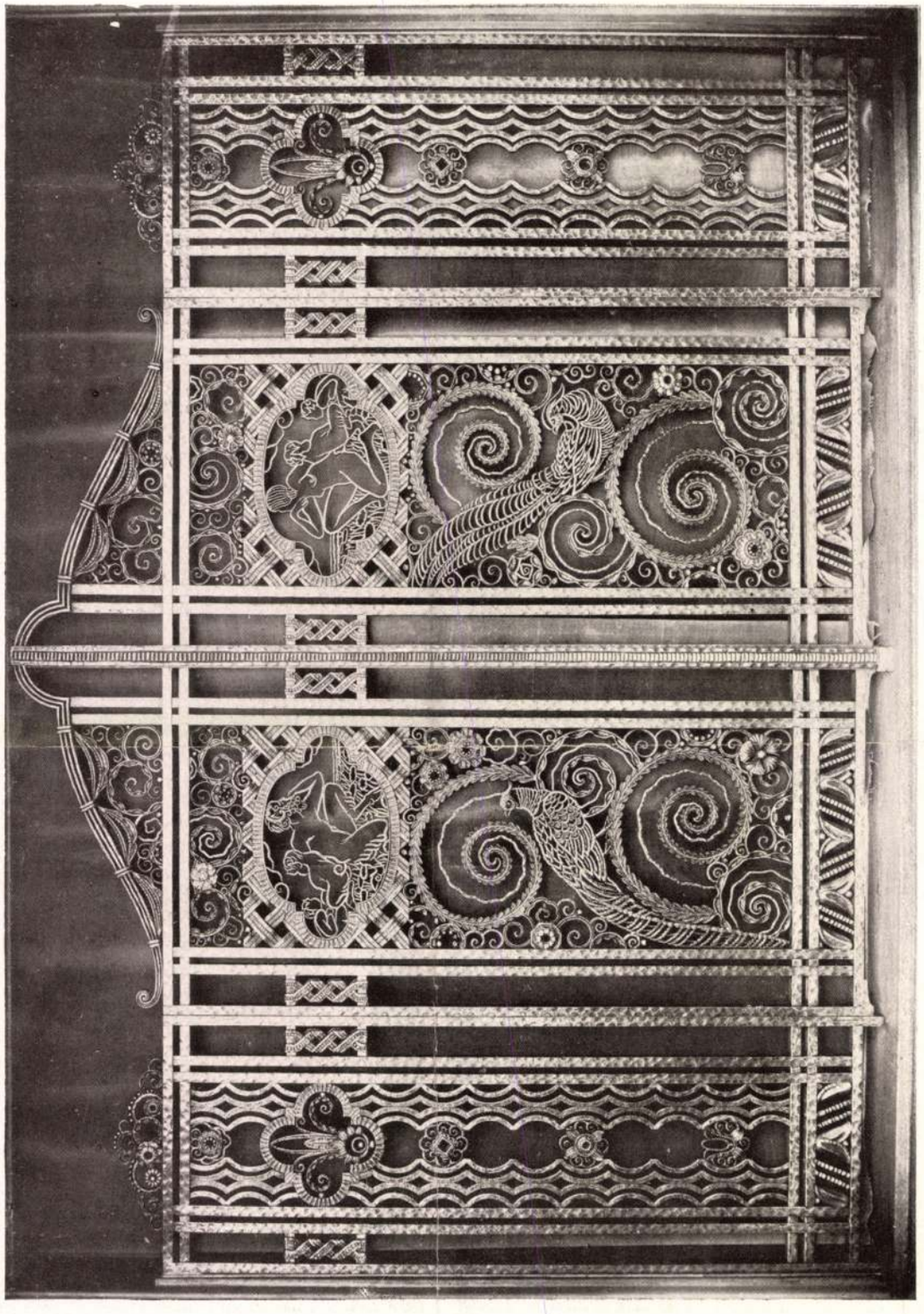

Kiss Pál, Páris. Kovácsolt vasajtó. ◆ Geschmiedete Eisenthüre. ◆ Porte en fer forgé.

Magyar Iparművészet
1925. 112. l.

Kis Pál

összeg csekély volta, ha figyelembe vesszük, hogy a kultuszkormány tudott egyetlen külföldi atletikai verseny alkalmával százmillió korona államsegélyt folyósítani. Az Andrássy-úti régi Műcsarnok földszintjének a Társulat céljaira való átengedése érdekében az igazgatóság minden igyekezete ellenére, a kultuszminiszter elhatározásának késése miatt, még nem tudott eddig célt érni. A választmány újabb sürgető lépésekre és a napisajtó igénybevételére kéri fel az elnökséget. Halmos Izornak egy kisplasztikai pályázatokra szóló egymilliós alapítványát, valamint a TÉBE-nek a Társulat részére megszavazott 1,500.000 koronás és a Magyar Iparművészet támogatására kiutalt 500.000 koronás adományát a választmány köszönettel fogadja. Az 1925. évi párisi nemzetközi iparművészeti kiállításra Magyarországot is meghívták a franciák. Minthogy a magyar kormány eddig nem döntött a részvétel kérdésében s félő, hogy a késői döntés miatt a kellő felkészüléshez szükséges idő kárbavesz: a választmány felkéri az elnökséget, hogy sürgesse meg a kormánynak e kérdésben való állásfoglalását. Igazgató jelentése szerint a propaganda-bizottság elnöke, érdi Krausz Simon december 27-ére egybehivatta a propaganda-bizottságot a tervezett iparművészeti részvénytársaság ügyének megvitatása végett. Minthogy nagyon kívánatos, hogy ezen a nagyfontosságú ülésen a választmány többi tagjai is jelen legyenek, a választmány elrendeli, hogy az ülésre hívják meg a választmány minden tagját. A választmány tudomásul veszi, hogy Szécsén Ferenc titkár, aki augusztus 1-én egy faipari részvénytársaságnál vállalt állást, nem láthatja el többé a Társulatnál viselt tisztséget. Keleti Ilonkát irodatisztté, Andrászcsik Klarisszát pedig irodasegédtisztté nevezi ki.

AZ ORSZ. M. IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT választmánya 1923. december hó 27-én az Angol-Magyar Bank helyiségében Seenger Béla Társ. alelnök elnöklésével ülést tartott, amelyen az igazgató jelentést tett a propagandabizottság megállapodásairól. Eszerint az Angol-Magyar Bankkal folytatott tárgyalások eredményét a bizottság helyeslléssel tudomásul vette, nevezetesen elfogadta Magyar Pál bankigazgatónak az iparművészeti részvénytársaság megalakítására irányuló javaslatát. A részvénytársaság gazdasági alapot kíván adni a Társulat jövő munkásságának. Módot nyújtani úgy a beérkezett, mint a kezdő tehetséges erők megfelelő foglalkoztatására és érvényesülésére. A részvénytársaság egyik feladatául a Társulat lapjának, a Magyar Iparművészetnek talpraállítását tekinti olyképpen, hogy vállalja a lap adminisztrációját és összes költségeit, aminek fejében a tagsági díjak összegének csak felét kívánja a Társulattól. Az alakítandó részvénytársaság intézményesen biztosítana megfelelő számú tagsági helyet igazgatóságában a Társulatnak, a bírálóbizottságban pedig a majoritást. Ezzel szemben a lap szerkesztése kizárólagosan a Társulat ügye marad, sőt a szerkesztőnek vétójoga lesz a hirdetések elfogadásának kérdésében. Elengedhetetlennek tartja a lap előállításának nagy költségei miatt a tagsági díjak lényeges emelését és ennek nyomán egy intenzív taggyűjtő propagandának megindítását. E jelentés nyomán felszólaltak Bartóky József, Ligeti Miklós, Schóber József, Herbst Viktor és Menyhért Miklós, kik tudomásul vették a jelentést és egyértelműen hangoztatták a tagsági díjak emelésének szükséges voltát. Az elhangzottak figyelembevételével az elnök összefoglalja a vita eredményét, mely szerint a választmány elhatározza a társulati tagoknak 4 kategóriába való sorozását és pedig:

I. Köz- és magántisztviselők, tanárok, tanítók, tervező (nem vállalkozó) iparművészek, írók, nem önálló iparosok. Tagsági díjuk évi 25.000 K.
II. Önálló iparosok, kereskedők, ügyvédek, orvosok s egyéb szabadfoglalkozásúak. Tagsági díjuk évi 50.000 K.
III. Gyárosok, bankárok, földbirtokosok. Tagsági díjuk évi 100.000 K.
IV. Közkereseti Társaságok. Tagsági díjuk évi 150.000 K.

Ez a megállapítás az 1924. február végéig fizető tagokra érvényes. E határnapon túl fentartja magának a választmány a jogot, hogy a díjak összegét revizió alá vegye. Az alapító- és pártolótagok tagsági díja egyelőre 500.000 K, illetve 1,000.000 korona. E határozat kimondása után az ülésnek vége volt.

KÜLFÖLD

AZ AMERIKÁBA VALÓ IPARMŰVÉSZETI KIVITEL FÖLTÉTELEI. Hamburgban újabban „Hapag Kunstmesse" címmel életrevaló vállalat alakult, mely német művészeti cikkeknek Amerikába való kivitelét tűzte ki maga elé célul. E vállalat igazgatósága most számolt be az eddig szerzett tapasztalatairól, melyekből mi is sokat tanulhatunk és fordíthatunk hasznunkra. Ezért egész terjedelmükben közöljük a Hapag következő okos tanácsait:

1. Az amerikai ízlés megkívánja, hogy a művészi és mesterségbeli szempontból értékes munkák igazán jó anyagból készüljenek. Műselymet és egyéb hamis látszatot mutató szurrogatumokat az amerikai lelke mélyéből megveti és ebben igaza is van. Ilyenfajta tákolmányok tehát Amerikában nem értékesíthetők. Mivelhogy az amerikainak megvan a módja, hogy megbízhatóan jó anyagokból készült tárgyakat vásárolhat magának, nem tudja rászánni magát arra, hogy olyan holmit vegyen, mely — ha egyébként művészi gondolatot fejez is ki és jól is van megcsinálva — nem készült szolid és jó anyagból.

2. Az amerikai még ma is centre, vagyis a legkisebb pénzegységre kalkulálja az árakat. Ha tehát vásárol, megállapítja a felhasznált anyag értékét, kiszámítja az amerikai viszonyok figyelembevételével az elkészítéshez szükséges időt és munkabéreket és hozzáveszi a megfelelő hasznot. Ha a kínált árú olcsóbb, mint az Amerikában készült hasonló holmi, megveszi, ha nem, akkor egyszerűen hátat fordít.

3. Ezért ezt a kalkulációt kell figyelembe venni, ha Amerikával üzletet kötni akarunk. Tehát a munka egyéni értéke alig jöhet számba az eladási árak megállapításánál. Ez legyen az a szuperplusz, amellyel a versenytársak felett való előnyt biztosítson nekünk.

Ámde figyelembe kell még vennünk, hogy a világ minden tájából (tehát Japánból, Kínából, Indiából stb.) is visznek művészi értékű tárgyakat Amerikába s ezért mindig szembenállunk ezeknek

a versenyével, Ebben helyt állni csak úgy tudunk, ha árainkkal győzzük le őket.

4. Az amerikai bevitelnél számba csak olyan tárgyak jöhetnek, melyek gyakorlati célnak szolgálnak, tehát valamire használhatók. Ha tehát olyan árút akarunk Amerikába szállítani, melynek mirevalósága nem szembeötlő, akkor a szállítónak alkalmas módon meg kell magyaráznia, hogy azt miképen és mire használhatjuk. És itt egy okos ötlet biztosíthatja egy különben eladhatatlan árú értékesítését. A cselédhiány és a szűkös lakásviszonyok arra kényszerítik az amerikait, hogy mellőzzön minden felesleges dolgot (pl. asztalra vagy falra való dísztárgyakat stb.) és hogy előnyt adjon a könnyen tisztántarthatóknak, nehogy a törülgetéssel és tisztítással kelljen bajlódnia. Tehát szívesebben veszi az egyszerű, világos formájúakat mellőzi a komplikáltakat.

5. Ismeretes, hogy az amerikai ízlés meglehetősen konzervatív és ragaszkodik a régibb stílusok formanyelvét feltüntető dolgokhoz. Ha tehát újabb irányú munkákat elhelyezni akarunk, szükséges, hogy egyszerre nagyobb készletekkel rendelkezzünk. Mert az amerikai fogyasztás nagy körre terjed és egy különös irányzatot képviselő iparcikk akkor számíthat csak kelendőségre, ha azzal a vevők nagy tömegét egyszerre „megdolgozzuk". Ezáltal elérhetjük, hogy új formáink divatossá váljanak.

6. Az előbbi pontban foglaltakra vonatkozó sok kérdést intéztek a Newyorkban rendezett „Hapag" kiállítás alkalmával a vezetőséghez. Ezért szükséges, hogy minden minta-darab beküldésével pontosan megadják a tucatonként, 100 és 1000 darabra szóló rendelések esetén az egyes cikkek végső árát.

7. Végül jelenti a Hapag, hogy a kiállításán bemutatott német iparművészeti cikkek általában tetszettek és most egy állandó newyorki képviselet megszervezésének tervével foglalkozik. Ha ez a terve megvalósul, ami remélhető, akkor értékes szolgálatokat tehet a német iparművészetnek.

A SZOBRÁSZOK ÉS AZ ÉPÜLETDÍSZÍTÉS. A német szobrászok is a maguk bőrén tapasztalják az állami és középítkezés túlzott takarékoskodás következményeit. Ezért nemrégiben Hannoverben nagy kongresszust tartottak bajaik megbeszélésére s elhatározták, hogy a birodalmi művészeti hatósághoz memorandumot fognak intézni. Ebben e hivatal közbenjárását fogják kérni a hatóságoknál oly irányban, hogy a középületek művészetének fokozására a szobrászok nagyobb mértékben jussanak szerephez, mint eddig. Előterjesztésükben kiakarják fejteni, hogy a kor szellemével természetszerűleg együttjáró takarékosság nem jelenti szükségképp egy épületnél a plasztikai dísz tökéletes mellőzését. Az épületeknek az a rendeltetésük is megvan, hogy saját korukon túl is hirdessék a kultúrát, a művészetek színvonalát és mintegy területet adjanak az épületszobrásznak tudása és tehetsége érvényesítésére. Ugyanezen a gyűlésen a szobrászok az érmek, pénzek, ajándéktárgyak és tiszteletdíjak készíttetésének állami feladatairól is beszéltek s ily irányú megbízásokkal is lendíteni óhajtanának a szobrászok elhanyagolt sorsán. Mindebben nagyon sok megszívlelni való van a mi közhatóságaink részére is, amelyek az utolsó években szintén teljesen elfeledkeznek arról a kötelességükről, mely elsősorban a mai közfunkcionáriusokra, mint a hajdani mecénások utódaira a szobrászat fejlesztése körül hárul.

FUTURISTA JÁTÉKOK. A mostanában bezárult monzai kiállításnak egyik érdekessége volt egy csomó futurista játék, amelyeket Depero olasz iparművész állított ki. Maga a roveretoi művész ezeket a játékokat „mechanikus személyeknek" nevezi és majdnem valamennyit egy-egy darab fából vágja ki. Valamennyi játék — kalapácsos, táncoló, tornázó figurák — a mozgó alak izomjátékát igyekszik absztrakt módon kifejezni és a futurista festményekről ismert sémák szerint jelképezni. Deperonak ezekkel a játékokkal főleg Marinetti és barátai körében nagy sikere volt s egy bábszínház részéről is megbízást kapott egyes darabok figuráinak a megtervezésére.

A DREZDAI BÚTORVÁSÁR. A lipcsei vásárral kapcsolatban ezúttal már másodízben egy bútorexportvásárt rendeztek a legnagyobb szász és sziléziai bútoroscégek. Ez a nem a nagyközönségnek, hanem a kereskedelemnek szánt vásár igen heves kritikákat váltott ki a szakirodalomban és alkalmat adott azoknak a hibáknak ostorozására, melyek a mi bútorárúházainkban is lépten-nyomon szembeötlenek. Amíg ugyanis feltűnő az a technikai javulás mely ezeken a nagyiparilag előállított ebédlő-, hálószoba és egyéb berendezéseken évről-évre mutatkozik, másfelől az a dekoratív pátosz, mely formáikat egyre inkább a „stilizmus" elmult évszázadaiba viszi vissza, annál inkább elítélendő. A németeknél — csakúgy mint minálunk — elsősorban a forradalmak után meggazdagodott parvenük pompaigényeit igyekszenek a bútorgyárak szolgálni a sokféle késői reneszánsz és barok izlésű bútorral, melyek hasas, püffedt formái, széles párkányai, oromzatai telve vannak végigömlő faragásokkal, lapjait pedig vastag húzók és fogantyúk díszítik öntött, kalapált fémből vagy faragott fából. Hogy ebből a mai idők takarékossági szelleme, egy komolyérzésű nemzedék egyszerű és ízléses óhajtása mennyire hiányzik, azt nem győzik az esztétikusok prédikálni. Úgylátszik azonban, a németeknél éppúgy hiába, mint minálunk.

A COMMISSION INTERNATIONALE DE LA COOPÉRATION INTELLECTUELLE megbízásából Sir Drummond, a Népszövetség főtitkára a magyar kulturális életre vonatkozó kérdőívet küldött a magyar kormánynak, mely részletes elaborátummal válaszolt és ebben a többek között a következőt írja: „La revue intitulée Arts décoratifs hongrois (Magyar Iparművészet) parait déjà pour la XXIV-e année. Elle est obligée de se passer de toute illustration." De még lesujtóbbá teszi a helyzetet, amiről a jelentés nem beszél, az, hogy a békebeli tiz füzet helyett a lefolyt évben csak két füzetet adhattunk ki. Reméljük, hogy túl vagyunk már a mély ponton s visszafoglaljuk régi poziciónkat a művészeti lapok sorában.

PAUL KIS. Egy névvel találkozunk most sűrűn a francia művészeti folyóiratokban s evvel a névvel kapcsolatban igen érdekes kovácsolt vasmunkákat látunk mindannyiszor. Hol egy modern lakásberendezés kandallójánál, hol egy üzlet homlokzati kiképzésénél jelennek meg ezek a munkák, melyek az ismeretlen Kis Pál izlését és technikai tudását hirdetik világszerte. Vajjon ki ő és hol ringatták bölcsőjét ebben a szerencsétlen országban, melynek nyelvét és komorságát szűkszavúan viseli a nevében? Épp olyan legendásan ismeretlen, mint az a középkori Etienne de Hongrie, aki a francia királyok brokátjait szőtte, vagy mint annyi derék és névtelen iparosunk és munkásunk, aki a gáláns nép izlésének világhíréhez hordja a mozaikköveket. Érdemes mellette megállani egy csendes, elrévedező pillanatra.

Magyar Iparművészet
1924.

Kiss Tál (Páris)

Kovácsolt-vasmunkákkal
bsenderott dolgozó-szoba.
Repr.
Magyar Iparmüvészet
1928. 15. l.

Kiss Pál

vaskovács – művész.

Párizsban élő hazánkfia, akinek legnemekebb alkotásai közé tartozik a levallois-pareti 300 katona szobolyának kapuja, ugyebb megbízást kapott Párizs városától. Ugyanis minden kerület hősi halottainak neve egy u. n. „arany-könyv"-ben van megörökítve, ezek számára remek kivitelű kovácsolt vasasztalokat fog jeles iparművészi konfitársunk készíteni.

Historia 1928. 4. sz. 16. l.

Rio de Janeiro. Miss R.

Pesti Hirlap. 1926. márc. 6. 9

Magyar fotók kiállítási sikerei

Kiss Rezső

a Lónyay u.-i aukciós árverésen „Női tanulmány" c. képe került eladásra. (említve.)

Magyarság, 1928 dec. 15.

M.D.K.

Kiss Rezső

Félévig járta Svájc városait, minden városban megfordult és mindenütt festett. Most hazatért Magyarországra, adja hirül az "Akik elmentek s akik visszajöttek" c. közlemény.

Szinházi Élet. Bp. 1920. május 30.-junius 5. IX. évf. 22. sz. 26. lap.

KISS REZSŐ

196: Anya Gyermekével. Olajf. Eladó
222. Hollandus intérieurbe. Olajf. Eladó

KMF 1912. tav. kiáll kat. 47.oldal.

MDK

Kiss Rezső

Dr. F. S. urhölgy arcképe, paszt.

Kettesben, of.

KMT. 1907/8. téli kiáll. 38.1.

MDK

Kiss Rezső

Mannheimer G.-né urasszony arcképe, of.

KMT 1911. tav. kiáll. kat. 33.l.

MDK

Kiss Rezső

F. H. urnő arcképe, of.

KMT 1911. tav. kiáll. kat. 34.l.

MDK

Kiss Rezsö, festőm.

Uzsonnázó nö. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz. 2.rk.sz. 41.1.

MDK

Kiss Rezső

A Műcsarnok háborus kiállitásán szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 541-542.l.

MDK

Kiss Rezsö,festö

Ozsonnázó nö. Jelzett. Olf.

Árverési Közlöny. Festm.,rajzok. 1936 okt.4. 12.sz
34.1.

M.D.K.

Kiss Rezső /1889-

406.Gr. Csekonics Endre arcképe. Olajf. 81x65 karton.
407.Részlet a bombázott Nieuportból. Olajf.82.5x86 vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 28. l.

MOK

Kiss Rezső
festő, grafikus

részt vesz grafikáival a berlini
Tárlaton

÷ Magyar művészek grafikai tárlata
Berlinben
Grafikai Szemle 1908 évf 3 sz. 64 l.

Kiss Rezső MDK

F.H. urnő arcképe. repr.

Mücsarnok 1911. Tav. kiáll.

MDK

Kis Rezső,

1905-ben az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje./1903-1913./ Sk.l.

MDK

Kiss Rezsö,

1904-ben az iskolában dolgozott
1906-ban is/a névsor most egy "S"-el irta nevét.

. A szabadiskola ideje./1902-1912./ 8o.1.

Kiss Rezsö, festö

	Sándor Gizella urnö arcképe.	Olf.
108.	Károlyi József gróf arcképe.	"
	Schmergel Vilmosné arcképe.	"
116.	Károlyi József gróf arcképe.	

Tavaszi Tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-könyvtár. Kat.12.1.

MDK

Kiss Rezsö, festö

Csendes csatorna. Olf.

Szépm.Muz.- MK.Seg.Biz. Müv.Kiáll. Kat. 2.1.
1914 nov.-dec.

MDK

Kis Rezsö,

19o7-ben az iskolában dolgozott.
19o8-ban " iskolán kivül dolgozott

A szabadiskola ideje./19o2-1912./

MDK

Kiss Rezső.
Grafikus festő?

Szerepel a kiállítason

Vegy Közl. Magy. művezek Grafikai tárlata Berlinben
Grafikai Szemle 37. 64 o.

MDK

Kiss Rezső, 1889

"A nyomor"

Ernst Muz. 13-14. aukc. 1920. 18. 1.

MDK

Kiss Tezső

Merengés, of.

Női arckép, of.

Hollandus halász, of.

N.Szal. 1913. tav. 13. l.

MDK

Kiss Rezsö, festöm.

Gróf Andrássy Gyula arcképe. olf.

Festetich Sándor gróf arcképe. " 7.1.

Mücs.-OMKT. Tavaszi kiáll.1921. Kat. 6.1. és 7.1.

Kiss Rezső

MDK

Részlet Nieuportból

Műcsarnok 1924. febr-márc.

Kiss Rezső MDK

Bárczy István

Mücsarnok 1924. febr-márc.

M.D.K.

Kiss Rezső festőművész

Fényképét közli a lap az egyik háromszemélyes csoportképen, Szilágyi László: "Siófok, első vágány...!" c. beszámoló fényképfelvételei között.

Szinházi Élet. Bp. 1921. juli. 24-3o. X. évf. 30. sz. 14. lap.

MDK

Kiss Rezsö, festöm.

485.	Ülö nö.	Olf.	95x100	J.l.j.
486.	Téli táj.	"	55x67.	J.l.j.

Árv. Csarn. 1932 I.rk.4. 27.1.

61. n. márc.

MDK

Kiss Rezsö, festöm.

Klein I.urhölgy arcképe. Olf.

Mücs.OMKT 1921. Tavaszi kiáll. Kat. 8.1.

MD K

Kiss Rezsö, festöm.

H.F. hercegnö arcképe. olf.

Mücs. -OMKT. 1921. Tavaszi kiáll. Kat.14.1.

MDK

Kiss Rezsö, festöm.

486. Téli táj. Olf. 55x67 J.l.b.
487. Uzsonnázó nö. Olf. 70x70. J.l.b.

Árv. Közl. 1933. dec. hó. 4.rk.sz. 68.aukció. 25.l.

Kiss Rezső

Csendes csatorna, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Müvészeti kiállitás. 1914. 2 l.

Bokor /Voit/ 1
Pásztói járás.

Története: Bokort 1255-be
Buják várához tartozott,
török hódoltság idején ne
rendezés alkalmával a Dar
hették a máig is fennálló
ben Zsembery Zsigmond és
Károlyiaké. 1863-ban az e

Bekötőut végén egyut
süs beépitéssel.

Ev.templom.

Története: 1727-ben az ev
jait használták. Épült a
likus templom volt.

Jellege: Későbarokk.

Külseje: Egyhajós, téglán

Kiss Rezső

Nyári impresszió, olaj

Őszi Tárlat, kiállitása. Műcsa. 1922. nov. 1971.

Kiss Rezső

Nyári délután, olaj

Őszi tárlat kiállítása. Mics. 1922. nov. 17 1.

1922. évi Őszi Tárlat. Műcsarnok

M. D. K.

Kiss Rezső festő

1904-ben Nagybányán a Szabad-
iskola növendéke

Réti Bn. 1954. 326. l.

MDK

Kiss Rezső festőmüv.

Csendes csatorna

Vas. Ujs. 1914. 47.sz. 879 1. kép.

MDK

Kiss Rezső, festő.

Cigarettázó nő, of.-

Árv. Közl.1930 jun.3.rk.sz.-54.aukc.-24.l.

MDK

Kiss Rezső

festőművész, a Benczur Társ. művésztagja

Benczur Társ. reprezentativ kiáll. 1936.okt.

N.Szal. 4 l.

MDK

Kiss Rezső

Ozsonnázó nő, of.

Téli táj, of.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74. sz. 25 l.

K. D. K.

Kis Perső festő

1905-ben Nagybányán a Szabad-
iskola növendéke

Réti Bp. 1954. 326. l.

Kiss Rezső

Uzsonnázó nő, olaj

Árverési Hirdető, 1936. márc. 2. munk.sz. 1.

41

Kiss Rezső
Gyöngyök.
A tárcatra kitűzött...
Művészet 1916. 42-43 l.

Kassa, 1909 márcz 18.

...gos Bizottsága

Bpest. —

...ett, s volt társamhoz Dr Halmos
...tt b. megkeresésükre vonatkozólag
...dor féle ügyben, részünkre nem
...r. 22 fillér, hanem a kassai kir.
...itéletével részünkre a fenti
...ett, s ez be is küldetett. Ezen-
...z küldeménygt nem kaptunk s így
...ssza sommit. —

Teljes tisztelettel

Dr. WEISER ERNŐ
ügyvéd Kassán

[signature]

Kiss Rezső festőművész
~~xxxx~~ Gyöngyök c. festmény
Halmos Izor-féle dij. a téli tárlaton
Művészet, 1915, 47o, 471 l.

ÉNYEK, GRAFIKA

YAR MŰVEK

LIPPERT JÓZSEFNÉ

Kastély

Papír, ceruza.

LOTZ KÁROLY (1833—1904)

Szent István alamizsnát oszt

Karton a budapesti Bakács-téri rk. templom falképéhez.

Papír, színezett szén.

Az Ipolyi-gyüjteményből.

Gerevich PA, 252. l. — Gerevich IPGY, 94. l. — Ybl Ervin: Lotz Károly élete és művészete. Bp. 1938. 174, 176. l.

Kapisztrán Szent János prédikációja.

Karton a budapesti Bakács-téri templom falképéhez.

Papír, színezett szén.

Az Ipolyi-gyüjteményből.

Az egyházfestészeti pályázat. Egyházművészeti Lap, II., 1881., 358. l. (Képe 357. l.) — Ipolyi, Biharvármegye, 385. szám. — Gerevich PA, 252. l. — Gerevich IPGY, 94. l. —

Kiss Rezső

festő

Lrod

Szinházi Élet 1924.

24. szám (Arckeppel)

U. 2347

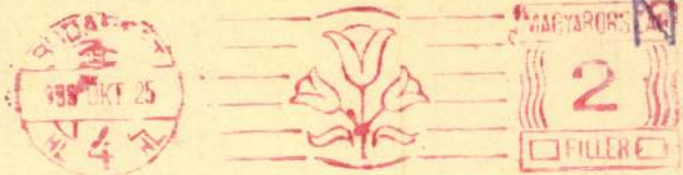

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Műemlékek Orsz. bizottsága urnak

elnökségének

BUDAPEST

VI. Állatkerti út 1.

Szarvas h. n. VIII. 216.

Kiss Rezső

1916. Halmos Izor díja
Gyöngyök c. dolgozat
Műveinet 1916. 43. l

Kiss Rezső

Halmos díj 1910-ben

Fészek díj 1922-ben

Kiss Rezső

Dr. Bárczy István
arck.

Budapest székesfőv. tulajd.

Tiberius Gracchus.

Cf. Luca Signorelli műhelyéből. sz. Cortonában 1441 táján, † u. o. 1523 ban.

Kiss Rezső

Rézlet Nieuportból, olaszt

Budapest székesfőv. tulajd.

V.

7. I. Mátyásnak hírül hozzák királyjá választtatását.

olajfestmény

Vajda Zsigmond

Kós Rezső

U. 694/a

Kiss Rezső

festő.

élet.

U. 437

Kiss Rezső

U. 1005

Ad 911/911

Escrev

Kiss Rezsö"

U. 766.

Kiss Rezső

U. 1009

942/910-ből

Számvevőségileg észrevételezett
utri tételek iratai

Kiss Rezső

U. 1056.

Tört. T

—

Fünfzig

aja

Kiss Rezső

Műcsarnok

1914. tav. kiáll. 208

1915-16. téli kiáll. 63, 72, 159

1915. tav. kiáll. 69

1916. tav. kiáll. 1, 52, 54

1916-17. téli kiáll. 293, 399

1917-18. téli kiáll. 98

1921. tav. kiáll. 91, 102, 133, 270

1922. jub. kiáll. 92, 116, 285

1922. őszi kiáll. 214, 218.

1923. tav. kiáll. 107, 108, 109, 116

1924. tav. kiáll. 402

1925. márc. Benevár Tarisnay kiáll.

Szklabinya vára VI. 10.

Kis Rezső

Gyöngyök c. képével megnyerte a Halmos Bor-díjat.

Pesti Hirlap 1915 dec. 14.

(A téli tárlat aranyérmei.)

Ny. 2184.

$F.\ ot = 7{\cdot}065\ m^2$

$k = \Delta t = 15{\cdot}072$

137

$ot = r \times r \times \pi = 1{\cdot}5 \times 1{\cdot}5 \times 3{\cdot}14$

75

$2{\cdot}25 \times 3{\cdot}14$

900

675

$7{\cdot}0650\ m^2$

$ok \times r : 2 =$

$ok = \frac{2 \times r \times 3{\cdot}14 \times m}{2}$

$1{\cdot}5 \times 3{\cdot}14 \times 3{\cdot}2$

1570

$4710 \times 3{\cdot}2$

1413

942

$15{\cdot}072$

Házi feladat.

2

Kis. Rend.

Nagybánya kiáll. kat.
1912.

83

Rhode IX. 74.

Kiss Rezső

Nagybánya kiáll. kat.
1912
81

Tamási, h. n. VI. 315.

Kiss Rezső

Nagybánya kiáll. kat. 1912

80

Sándor Miklós, földmives

VI. 112.

Kiss Rezsö

festo

*) 1889 -

Nul

Pásztorfaragások, Zala megyei IX.-64.

Kiss Rezső

1907. őszi kiáll. Nemzeti Szalonban

Női arckép, olajf.
Férfi arckép, olajf.
Nyaralóban, olajf. 1907.

Kiss Rezső

1913. ápr. máj. Kiáll. Nemzeti
Salon

Merengés, olaff.
Női arckép, olaff.
Hollandus halász, olaff 1200.–

Lelet, hajdusamsoni III. 131, 132, 133, 134, 135, 136

— csikszentkirályi III. 131, 134–136.

— hajdusamsoni-majorsági III. 132

— porosztói III. 132

— hajdú böszörményi III. 132, 134, 135,

— derecskei III. 132

— hosszúpályi III. 132

— máriapócsi III. 134, 135,

— Kántorjánosi III. 134, 135,

— taktakenézsi III. 134

— bardóczi III. 134.

Kiss Rezső

Műcsarnok fertő Bpest
1906. tav kiáll. 428—430

...sé balra tekint. Leresztett jobb kezében
...elt baljában Góliáth hatalmas feje ~~van~~,
...testével jobb lábára nehezedik és a bal-
...állaira omló hoját szalag ~~szorítja~~ kötöttel le, tajusza
...gérő köntöse jobb válláról lecsúszott és de-
...Köpenyét, melynek alja a földre ér, bal karjára
...hever.
...244: 83 cm.
...encivárosi templom egyik freskójának eredetije

...diki [illegible] 1898. XII. 31-én kelt
...gyján vétetett (38[illegible]/98), a vételár elszá-
...22-én (18/99), az elszámolást 1900. III. 4-én
...dta el (III/900).

...tatott 1900. XI 5-én (550/900)
...3/900.

Kiss Rezső

Műcsarnok

1907. tav. kiáll. 161, 286

1907–8. téli kiáll. 177, 178, 384

1908. tav. kiáll. 287, 291

1908–9. téli kiáll. 735, 769

1909. tav. kiáll. Párisz 408

1909–10. téli kiáll. 136

1910–11. téli kiáll. 158, 614, 621.

1911. tav. kiáll. 152, 178

1911–12. jub. kiáll. 459, 507, 546
582, 594, 607, 619

1912. tav. kiáll. 196, 200, 222

1912–13. téli kiáll. 31. 33. 433

1913–14. téli kiáll. 417, 420

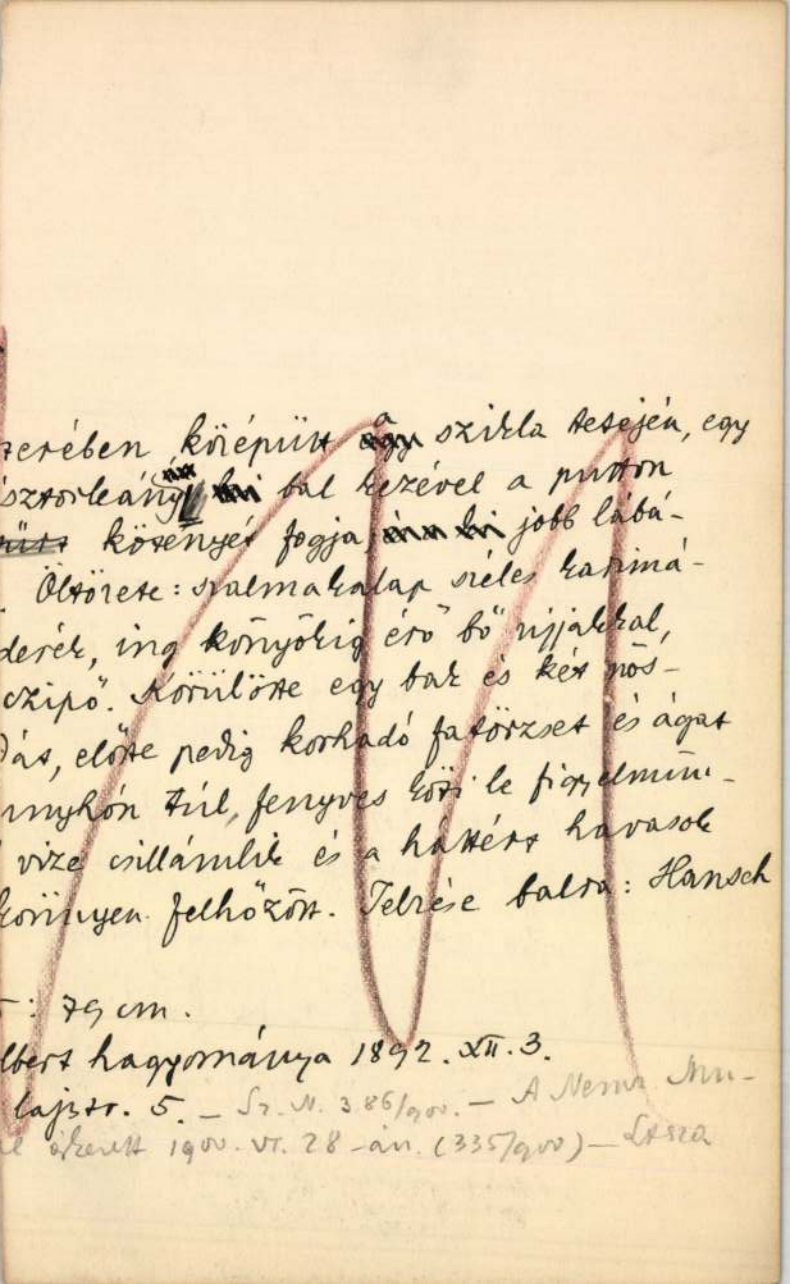

terében középütt ~~egy~~ a szikla tetején, egy
ísztorleány ~~ki~~ bal kezével a puttón
~~ütt~~ kötényét fogja, ~~ki~~ jobb lábá-
Öltözete: szalmakalap széles karimá-
derék, ing könyökig érő bő ujjakkal,
czipő. Körülötte egy bak és két pós-
dát, előtte pedig korhadó fatörzset és ágat
nnyhón túl, fenyves köti le figyelmün-
vize csillámlik és a háttért havasok
könnyen felhőzött. Tetrése balra: Hansch

: 79 cm.
lbert hagyománya 1892. XII. 3.
lajstr. 5. — Sz. N. 386/900. — A Nemz. Mu-
l ökerett 1900. VI. 28-án. (335/900) — Lasza

Kiss Rezső

(kiáll. Nemzeti Szalonban
1908. tavaszi)
Monotipia

úgy itt, mint a Műcsarnok-
ban állandó kiállító

Kis Rersö

Nagybánjai k. k. 1912

85

Ruszti St. Egidius - Kápolna IX. 109

Kiss Rezső

Rézkarcban I díj

Történelmi 1904/5.

14. l

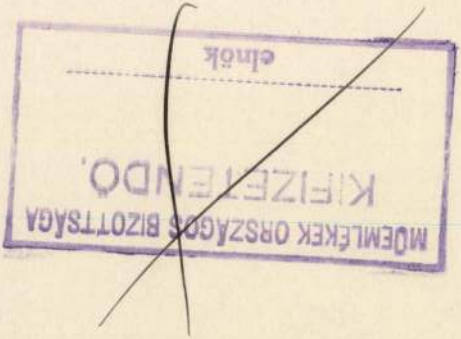

göről, mely összeget a
képeinek rögzitési munká-
telezettsége mellett első

4én

Dex Ferenc

Kiss Rezső

Trnádkozás Hollandiában c. Szépe

repr.

Szalon Ujság

1912. 1. sz. 7 l.

Kiss Rezső

festő

a Bencsúr

Társaság

tagja

mennek kiállításaim

állandóan szerepel.

Zolyomi vagyon Könyvtár X. 221.

A tekintetes kir. .....

.....

Vonatkozással f.évi.....hó
.- n .....sz.a. kelt b. átiratá-
., van szerencsém felkérni, hogy amennyi-
n a vezetése alatt álló kir.....
attárában kiselejtezés alá kerülő iratok
zött irodalmi, történelmi és általában
dományos értékűek volnának ezekre a Mu-
umok és Könyvtárak Országos Főfelügyelő-

Kiss Rezső

Művészeti Lexikon
402 l.

~~Agyagedény, nádudvari~~

~~VIII.125.~~

Kiss Rezső

Pest

U. 4231.

Vallás- és Közokt. minisztérium

VIII. 149

Kiss Rezső

Árverési Csarnok aukció kat.

32. sz. 1926. ápr.
34. sz. 1926. okt.
36 sz. 1927 febr.
37. sz. 1927 márc.
38 sz. 1927 máj.
39 sz. 1927. okt.

kissé jobbra néz. Prémkucsmájának
széles prémgallérú mentéje, melyet jobb
el, piros; atillája barna. Hajá, szemöl-
a s kömakálla sötétbarna. Mentéjén nagy
diszgombok vannak. Felirata alól:

lidum peren=
e

ñay de Zombor, Comit: Barsiensis
. C. Rqz. M. Cons: Cam: et Camrae
Praes: 1649."

-6: 14·5 cm.
jándéka 1824.

Porzellan, mit kobaltblau

Kiss Rezső

festő.

1912. dec. 28. a

Nemreti Halon téli

tárlatán megkapta

az egyesület ezüst-

érmét -

ös festés nyomaival. Tang-korszak (618—907).

sárga mázzal. A párizsi Potter Palmer-gyüjte-
eger, Tonfigur. China.

obaltkék stilizált tájképpel. Ming-korszak vége.
rauf Landschaft in Kobaltblau. China.

on. Ming-korszak (1368—1644). Kina. Sitzender

ga mázzal. Tang-korszak (618—907). Kina. —
élé Glasur. China.

. Tang-korszak (618—907). Kina. — Stehende

618—907). Kina. — Stehender Büffel, roter Ton.

618—907). Kina. — Sitzender Hund, Ton, Grab-

zzal. Tang-korszak (618—907). Kina. — Liegender
na.

—

Kiss Rezső

Ernst Múzeum aukciói.

XIII–XIV. (1920) 200. sz.

Kiss Rezső

Thieme Becker
XX. 388. l.
(Lyka)

Kiss Rezső

XXI. aukció
A Gyűrtő 1915. 63. l.

390.	KISS REZSŐ: Merengés . .	800
391.	— : Álom.	1200
392.	— : Rococo.	1200
393.	— : Westminster Abbay . . .	800
394.	— : Erdélyi nyitott konyha. .	900
395.	— : Falusi utcarészlet. . . .	800

Tahitótfalu, ref.

139,281

Kiss Rezső

gyűjt. kiáll

a Könyves Kálmán

szalonjában

1910 2/c

FESTMENYEK, SZOBROK

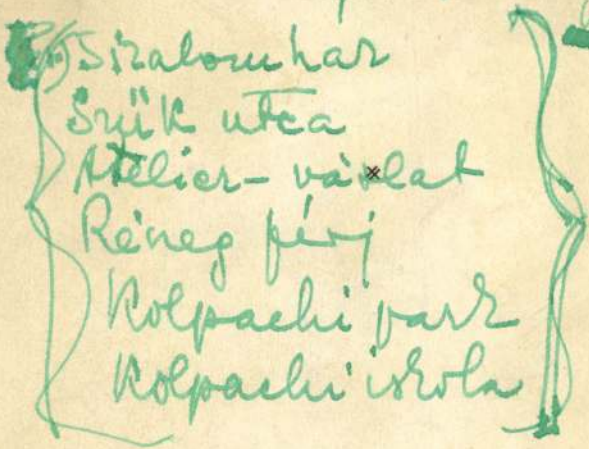



BUDAPEST, 1941.

Kiss Rezső

Arckép, fenti
kréta kőrajza
repr.

Olgyai Viktor

A grafikai
technikák
Bp. 1907

Tanulmány,
monotipia
repr. u. o

Nagyságos

Frankl Cornél úrnak

Helyben

Ezennel elismerem, hogy egy rég

képet restaurálás céljából átvettem

Bpest 1928 V. 14

Dr Szentiváinyi Gyu

VI. Bulyovszky u. 19. földszint.

Kiss Rezső

arkép, kreta-
kőrajz
repr.

Olgyai Viktor:
A grafikai technikák.
Bp. 1907.
Tanulmány,
fenti monotypja
repr. u.o.

Kiss Rezső

45 Leblang A. urhölgy arcképe
46 Gróf Festetits Sándor arcképe
47 Nyári hangulat
48 Nyári hangulat
49 Dr. Weisz W. urhölgy
50 Hollandus halász

NYOMTATVÁNY

Buda

A Bencsúr Társaság második kiáll (Neuer-Szalon)
1923. dec

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

1935. október hó 19-én (szombaton) délután fél 6 órakor

a Magyar Nemzeti Múzeum Baross-utcai előadótermében

(VIII., Baross-utca 13.) tartandó

SZÉKELY BERTALAN-EMLÉKÜLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

Elnöki megnyitó.

Dr. SZENTIVÁNYI GYULA: Székely Bertalan emlékezete. (Vetített képekkel.)

Utána választmányi ülés.

Gerevich Tibor
elnök.

Vendégeket a Társulat szívesen lát.



TANULMÁNY
KISS REZSŐ MONOTIPJA

Művészet 1907

Múzeumban lesz elhelyezendő. Ezeket a rajzokat azonban forma szerint nem csatolják a grafikai osztály állományához, hanem meghagyják a hagyaték keretében, hogy ez megőrizze együttes jellegét s megbontatlan egységben legyen elhelyezhető.

Ezekhez a csoportos szerzésekhez, melyek zömét teszik a gyűjteménynek, hozzá kell adnunk az időnként vásárolt egyes műveket, melyek között egy-egy műtörténeti fontosságú is akad, mint Munkácsy szénvázlatai „Zálogházban" és „Újoncozás" című festményeihez, vagy Paál László fiatalkori szénrajza: „Az erdő". Általában a rövid multú gyűjtemény régibb művészeink termékeiben már is számottevő gazdagságra tett szert. Néhányan közülök, mint Barabás, Brocky, Liezen-Mayer, ép oly bőven, mint jellemzően vannak képviselve. A fejlesztésnek természetesen még bő tere van, s még inkább kiegészítésre vár a gyűjtemény modernebb része.*

Az anyag egy részét, 82 művész 254 művét közszemlére állította ki dr. Térey Gábor osztályigazgató, aki eddig is sokat buzgott azért, hogy a múzeumban felkincselt gazdag grafikai anyag ne maradjon a mappák féltett titka, melyre csak néha nyit rá egy-egy kutató szakember, hanem termékenyítő faktorrá váljék, mely neveli a közönséget s lökést ad művészeinknek. 10 év óta egész sorát rendezte a tárlatoknak, melyek egyaránt tanusították kiváló fogékonyságát a grafika ügye iránt és a rendezésben való választékos ízlését. Lassanként sorra került a sokszorosító művészi eljárásoknak majdnem valamennyi neme, s abban, hogy a magyar grafika újabban fejlődésbe indult, bizonyára e tárlatoknak is van részök.

A kiállítás, mely egyúttal felavatta a grafikai osztály kiállítási helyiségét, Thoroczkai-Vigand művészetének ép oly ízléses, mint kitünően hasznavehető termékét, „a XIX. századbeli magyar művészek kézrajzainak retrospektiv tárlata" címet viseli, de valójában — ép úgy, mint maga a gyűjtemény, melyből ízelitőül válogatták — nem pusztán olyan műveket nyujt, melyek a rajz anyagával készültek, hanem másnemű művészi manuszkriptumokat is, különösen aquarelleket. S tisztában kell lennünk vele, hogy magoknak a rajzoknak is kisebb része az, mely a „rajz a rajzért" fajtájához tartozik. Nálunk kevés hajtása támadt a vonalak lakonikus nyelvén való művészi igazmondásnak, Rembrandt, Goya, Daumier nemes mesterségének, melynek gyökere egyedül a művésznek abban a vágyában van, hogy egy darab életet olyan tömören és hamvas frissen vessen papirjára, amint csak a rajz egyszerű eszközeitől telhetik. S a rajzoknak az a másik csoportja, mely mindenekfelett a jelenségek stílus-elemeit fürkészi és a vonalak rithmusán tölti kedvét, szintén csak legújabban akadt képviselőkre. Így természetes, hogy a kiállítás is a kompozíciókhoz készült vázlatoktól és részletstudiumoktól egész a tájakat és népviseleteket bemutató, ismeretterjesztő illusztrációkig sokfajta rajzot ölel fel ugyan, de kevés olyat, mely a fenti csoportba, az autochton rajzművészet hamisítatlan termékeihez lenne sorozható.

Különben a kiállításnak, mint magának a múzeum magyar rajzgyűjteményének, különösen régibb anyaga tesz számot. Id. Markó Károlyon kezdve képviselve vannak úttörő művészeink nevesebbjei, s műveik mögött egész éledező festészetünk képe rajzolódik. E képből két alak válik ki különösen jelenlevő műveivel, Barabás és Brocky. Az előbbi, tudjuk, főként mint arcképfestő vált híressé, abban a korban, melyben a festészetet úgyszólva egyedül táplálta az embereknek az a vágya, hogy képmásukat átszállítsák utódjaikra és a tanácskozó termeket népszerű kortársaik arcképeivel díszítsék. A kiállításon levő, jobbára ifjúkori aquarelljei eszünkbe juttatják, hogy Barabásban másféle képességek is voltak, melyeket később elnyomott a kenyéradó mesterség. Vándorló éveiben, melyeket Olaszországban töltött, s néha később is, mintegy lopva, a maga számára, tájakat és népies jeleneteket festett aquarellben, annyi csinnal és könnyedséggel, amennyit nagy vásznai után senkisem várna. Úgy látszik, egyik első képviselője ő annak a típusnak, mely a század folyamán még sokszor volt

* A gyűjtemény gyarapodására vonatkozó adatokat dr. Térey Gábor osztályigazgató úr volt szíves közölni.



TANULMÁNY
KISS REZSŐ MONOTIPJA

Képzőművészeti Lexikon

Művészet. 1907. 181. l.

Múzeumban lesz elhelyezendő. Ezeket a rajzokat azonban forma szerint nem csatolják a grafikai osztály állományához, hanem meghagyják a hagyaték keretében, hogy ez megőrizze együttes jellegét s megbontatlan egységben legyen elhelyezhető.

Ezekhez a csoportos szerzésekhez, melyek zömét teszik a gyűjteménynek, hozzá kell adnunk az időnként vásárolt egyes műveket, melyek között egy-egy műtörténeti fontosságú is akad, mint Munkácsy szénvázlatai „Zálogházban" és „Újoncozás" című festményeihez, vagy Paál László fiatalkori szénrajza: „Az erdő". Általában a rövid multú gyűjtemény régibb művészeink termékeiben már is számottevő gazdagságra tett szert. Néhányan közülök, mint Barabás, Brocky, Liezen-Mayer, ép oly bőven, mint jellemzően vannak képviselve. A fejlesztésnek természetesen még bő tere van, s még inkább kiegészítésre vár a gyűjtemény modernebb része.*

Az anyag egy részét, 82 művész 254 művét közszemlére állította ki dr. Térey Gábor osztályigazgató, aki eddig is sokat buzgott azért, hogy a múzeumban felkincselt gazdag grafikai anyag ne maradjon a mappak feltett titka, melyre csak néha nyit rá egy-egy kutató szakember, hanem termékenyítő faktorrá váljék, mely neveli a közönséget s lökést ad művészeinknek. 10 év óta egész sorát rendezte a tárlatoknak, melyek egyaránt tanusították kiváló fogékonyságát a grafika ügye iránt és a rendezésben való választékos ízlését. Lassanként sorra került a sokszorosító művészi eljárásoknak majdnem valamennyi neme, s abban, hogy a magyar grafika újabban fejlődésbe indult, bizonyára e tárlatoknak is van részök.

A kiállítás, mely egyúttal felavatta a grafikai osztály kiállítási helyiségét, Thoroczkai-Vigand művészetének ép oly ízléses, mint kitünően hasznavehető termékét, „a XIX. századbeli magyar művészek kézrajzainak retrospektiv tárlata" címet viseli, de valójában — ép úgy, mint maga a gyűjtemény, melyből ízelítőül válogatták — nem pusztán olyan műveket nyujt, melyek a rajz anyagával készültek, hanem másnemű művészi manuszkriptumokat is, különösen aquarelleket. S tisztában kell lennünk vele, hogy magoknak a rajzoknak is kisebb része az, mely a „rajz a rajzért" fajtájához tartozik. Nálunk kevés hajtása támadt a vonalak lakonikus nyelvén való művészi igazmondásnak, Rembrandt, Goya, Daumier nemes mesterségének, melynek gyökere egyedül a művésznek abban a vágyában van, hogy egy darab életet olyan tömören és hamvas frissen vessen papirjára, amint csak a rajz egyszerű eszközeitől telhetik. S a rajzoknak az a másik csoportja, mely mindenekfelett a jelenségek stílus-elemeit fürkészi és a vonalak rithmusán tölti kedvét, szintén csak legújabban akadt képviselőkre. Így természetes, hogy a kiállítás is a kompozíciókhoz készült vázlatoktól és részletstudiumoktól egész a tájakat és népviseleteket bemutató, ismeretterjesztő illusztrációkig sokfajta rajzot ölel fel ugyan, de kevés olyat, mely a fenti csoportba, az autochton rajzművészet hamisítatlan termékeihez lenne sorozható.

Különben a kiállításnak, mint magának a múzeum magyar rajzgyűjteményének, különösen régibb anyaga tesz számot. Id. Markó Károlyon kezdve képviselve vannak úttörő művészeink nevesebbjei, s műveik mögött egész éledező festészetünk képe rajzolódik. E képből két alak válik ki különösen jelenlevő műveivel, Barabás és Brocky. Az előbbi, tudjuk, főként mint arcképfestő vált híressé, abban a korban, melyben a festészetet úgyszólva egyedül táplálta az embereknek az a vágya, hogy képmásukat átszállítsák utódjaikra és a tanácskozó termeket népszerű kortársaik arcképeivel díszítsék. A kiállításon levő, jobbára ifjúkori aquarelljei eszünkbe juttatják, hogy Barabásban másféle képességek is voltak, melyeket később elnyomott a kenyéradó mesterség. Vándorló éveiben, melyeket Olaszországban töltött, s néha később is, mintegy lopva, a maga számára, tájakat és népies jeleneteket festett aquarellben, annyi csinnal és könnyedséggel, amennyit nagy vásznai után senkisem várna. Úgy látszik, egyik első képviselője ő annak a típusnak, mely a század folyamán még sokszor volt

* A gyűjtemény gyarapodására vonatkozó adatokat dr. Térey Gábor osztályigazgató úr volt szíves közölni.

Kiss Rezső

Gentilhon István kiszlése

50.) KISS REZSŐ festő, született 1889 december 26-án Budapesten. Tanulmányait Berlinben, az iparmüvészeti iskolában kezdte, azután Márt Lajos, Vajda és Kornstock mellett tanult, később Nagybányára majd Párisba ment. Gyüjteményes kiállítása volt Londonban (1908) és Budapesten (1910). Megfestette a főváros számára Bárczy István arcképét. Néhány tájképétől eltekintve csaknem kizárólan arcképfestéssel foglalkozik.

e del salone 14 metri
che peso naturalmente
al velario può
esser liberamente
ridotta altezza
della paletta
5 m 56 cm.

Kiss Rezső

Reggeli mina c. hollandi
lárgyi Egyé regr.

Árverési Csarnok aukció
kat. 34. z. 1926. okt.

1. Tisztviselői fizetéstől

1. E havi fizetésüket

4. Nyersanyagtól

5. Szállítási és egyéb költségeket

6. Munkabérektől

14. Lajstrom szerint 1 - 15 - ig.

8. Tűzbiztosítástól

32. Május 1 - okt. 31. ig

10. Hirdetéstől

25. Reklámért fizettünk

11. Munkabértől

28. Lajstrom szerint 15 - től - 28 - ig.

12. Költségtől

31. Kisebb költségek a hó folyamán

Kiss Rezső:

82. Volendani részlet (Hollandia) --- --- --- --- 900 kor.

Ropalolapela. 28. l.

Anonym, XVII sz.

π Albert.

Mellig, jobbra fordultan, a
van ábrázolva. Rostélyos sis
visel. Felirata a kép alatt
ALBERTUS
Sapiens.
Rézmetszet, méretei 10

Ltn. ~~[illegible]~~ 1424
Szakl. 177-914
510-914-117.

Kiss Rezső

Kiss Rezső, szül. (geb.) 1889.

261. A KURIA UDVARÁBAN (Im Hof des Landhauses). Jelezve (Bez.): Kiss Rezső.
Vászon (Leinwand). 35×42 cm.

Kiss Rezső (Rudolf), szül. (geb.) 1889.

262. MERENGÉS (Träumerei). Jelezve fent balra (Bez. oben links): Kiss R.
Vászon (Leinwand). 45×50 cm.

Ernst Múzeum aukciói
38. sz. Árjegyzék 1928.

Kiss Rezső

1906/7 - 1907/8

Ferkèpzomfoiskèvk

101. l.

Kiss Rezső

életrajz

írod Csórássy 99. l.

Kálló.

A háttérben van a bástyá
az előtérben pedig a tájat két
háttal áll és puskát visz. Fel

a város látképe felett: K
a kép fölött: Fortalitium
fölül jobbra: 52.
alól jobbra a fa tövénél:

Rm., mér. a rl. 14
Meyer: Ortelius Re

Kiss Rezső

vér metrő

1903-5

Élmisk 1930. 85. 1.

Kiss Rezső

festő és grafikus

mint. Bpest 1889

Ujv Mzs L.

484. l.

Salamonak
telefon (Nádas)

Dr Meuczer Károlyi
Római Osztöndíja
felutkezni mikor
jöhet?

Kiss Rezső

Női arckép c. festmenye repr.

Művészet 1916

90. l.

Kiss Rezső

Az itv. kérműegyletből

100 K

Estivnik

1905/6. 17. l.

II. KÖTET

GERTRUD LE FORT : Az Anyaszentegyház himnuszai ..... 99—100
RELKOVIC NÉDA : Szent László királyunk ..... 101—107
P. ÈLYSÉE DE LA NATIVITÉ: Természetfölötti-e Ibn Arabi misztikája? 108—116
KISBÁN EMIL : Pálosok térítő tevékenysége a XVII. században..... 117—124
ARMAND GODOY : A keresztút ..... 125—128
P. TAKÁCS INCE O. F. M. : Szent Bonaventura misztikai szelleme... 129—138
FERTSEK FERENC : Holdfényben ..... 139—143
P. RAOUL PLUS : Consummata ..... 144—152

Nihil obstat. *Dr. Michael Marczell,* censor dioecesanus. Nr. 1966/1936. Imprimatur. Strigonii, die 25. Junii 1936. *Dr. Julius Machovich,* vicarius generalis.

Kiss Rezső

1910. szeptemberben
koll. E. állt a Könyves
Kálmán szalonjában

Művészet. 1910 353. l.

Kis Rezső

Nagykanizsai kiáll. kat. 1912.

82

Cserni Béla III. 239

Kiss Rezső MDK

Arcképem, olf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

Kiss Rezső MDK

Önarckép, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Kiss Rezső MDK

Önarckép, olf.

Mücsarnok 19o7. tavaszi kiáll.

Hatvany

Crista

Winslow

757533/324

558-857

Bodó Ilonya

MDK

Kiss Rezső

"Anya gyermekével" c.kép repr.

Műcsarnok 1912.tav.kiáll.

MDK

Kiss Rezső

"Gyöngyök," olf. c. müvét megvásárolták az 1915/16. téli tárlaton.

Művészet 1916. 37.o.

MDK

Kiss Rezsö, festöm.

Téli táj. Olf. J.l.j.

Árv. Közl. 1931. 3.rk.sz. 59.l.

MDK

Kiss Rezsö, festőm.

Ülö nö. Olf. 1oox96. J.l.j.
Cigarettázó nö. Olf. 74x7o. J.l.b.

Árv.Közl. 193o. 4.rk.sz.55.szám. Kat. 26.l.

M.D.K.

Kiss Rezső

"Kiss Rezső fest a siófoki strandon" cimmel a lap közli a müvész fényképét munka közben.

Szinházi Élet. Bp. 1922. aug. 6-12. XI. évf. 32. sz. 16. lap.

Kiss Rezső MDK

Gróf Festetich Sándor arcképe

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

MDK

Kiss Rezső

Kapta a Nemzeti Szalón egyik ezüst érmét "Önarckép" c. litográfiájáért.

Művészet 1913. 76.l.

M.D.K.

Kiss Rezső

Andrássy-portréját kiemelkedő alkotásnak tartja a kritika. A kép a Műcsarnok tavaszi tárlatán szerepelt a kiállitott 443 kép és szobor között.

A 19. oldalon ugyancsak 19-es számozással a lap hozza a müvész fényképét.

Képe, szobrok--festők, szobrászok c. közl. Szinházi Élet. Bp. 1921. juni.26-juli 2. X. évf. 26. sz. 20. l.

KISS REZSŐ

Spanyol nő. Olajf.

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll.ka t. 40.oldal

MDK

Kiss Rezső

Spanyol nő.Olajf.

Képzőm.Társ.1909/10. téli kiáll.kat.40.l.

MDK

Kiss Rezső

Ego sum via veritas et vita, olf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

Kiss Rezső.

A Benczur Társaság tagja a megalakulási idő után .

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Kiss Rezső MDK

Bányászcsalád, olf.

Miccsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Kiss Rezső

MDK

Lidércnyomás, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiállítás.

Kiss Rezső MDK

Anyám és én, olf.

Mücsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

MDK

Kiss Rezső

Ő/ F. H. ur arcképe, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 34.l.

Kiss Rezső

MDK

R.E. ur arcképe, olf.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Kiss Rezső MDK

Uotlsó Napsugár, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Kiss Rezső MDK

Imádkozók, /Hollandia/, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Kiss Rezső MDK

Kilátás a párisi ateliermből, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Kiss Rezső MDK

Boulevard Pontparnasse, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Kiss Rezső MDK

Brugesi csipkeverők, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Kiss Rezső

MDK

Burgesi asszonyok, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubileumi kiállitás

Kiss Rezső MDK

Géza bátyám, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Kiss Rezső

Mannheimer G.-né urasszony arcképe, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 53.l.

MDK

Kiss Rezsö, festöm.

98. Gróf Batthyány Gyuláné arcképe. Repr.

Műcsarnok. 1917-18 téli kiáll. Kat.

Kiss Rezső MDK

Imádkozók, repr.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Kiss Rezső

Havas N. vezérigazgató arcképe. Repr.

Benczúr Társaság kiáll.1925.márc.

MDK

Kiss Rezső

Imádkozók, c. festm. Repr.

Műcsarnok, 1911/12. téli kiáll.

MDK

Kiss Rezső

Tanulmany, c. kórajza. Repr.

Művészet, 1911.

MDK

Kiss Rezső

Részlet a bombázás előtti Nieuportból, c. festm.
Repr.

Művészet, 1916. 36.l.

MDK

Kiss Rezső

Furnesi katedrális (Belgium), c. festm. Repr.

Műcsarnok, 1915/16. téli kiáll.

MDK

Kiss Rezső

Gróf Batthyany Gyulané arcképe, c. festm.Repr.

Képzőm.Társ. 1917/18. téli kiáll.kat.

MDK

Kiss Rezső

Bál után, c. festm. Repr.

Képzőm.Társ. 1916/17. téli kiall.kat.

MDK

Kiss Rezső

Köröndi részlet, c. festménye. Repr. (A Műcsarnok tav.kiall.)

Művészet, 1915. 149.l.

MDK

Kiss Rezső

Bárczy István dr. polgármester arcképe, c. festm. Repr.

KMT 1916.tav.kiáll.

MDK

Kiss Rezső

Anya gyermekével, c. festménye. Repr.

KMT 1912. tav.kiáll.

MDK

Kiss Rezső

Szomorú hirek, c. festménye. Repr.

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiall.

MDK

Kiss Rezső

F.H.urnó arcképe, c.festm. Repr.

Képzőm.Társ. 1911. tav.kiáll.kat.

Kiss Rezsö, festöm.

614. Arcképem. Olf.

621. R. E. ur arcképe. Olf. Mgt.

Képzöm. Társ. 1910/11 téli kiáll. kat. 59.l.

Kiss Rezső

MDK

Gr. Festetich Sándor arcképe

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Kiss Ernő MDK

Dr. Bárczy István, olf.

Mücsarnok 1925 február-március

Kiss Rezső MDK

Károlyi József gróf arcképe, olf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Kiss Rezső MDK

Sándor Gizella arcképe, olf.

Károlyi József gr. arcképe, olf.

Schmergel Vilmosné arcképe, olf.

Miesarnok 1923 tavasai tárlat

Kiss Rezső

MDK

Részlet Nieuportból, olf.

Műcsarnok 1924 február-március

MDK

Kiss Rezső, festőm.

433. Hollandi halász. olf.

Képzőm. Társ. 1912/13 téli kiáll. kat. 66.l.

MDK

Kiss Rezső, festőm.

286. Önarckép. Olf.

KMT 1907. tav. kiáll. Kat. 37.1.

MDK

Kiss Rezső

Lidércnyomás, of.

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kat. 43.l.

MDK

Kiss Rezső

Dr. F. S. urhölgy arcképe, paszt.

Kettesben, of.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 38.l.

MDK

Kiss Rezső

Lidércnyomás, of.

Műcsarnok 1909. tav. kiáll. kat. 43.l.

MDK

Kiss Rezső, festőm.

63. Furnesi katedrális /Belgium/, Repr.

KMT 1915/16 téli kiáll. Kat.

MDK

Kiss Rezsö festöm.

563. Uzsonnázó nö. Olf.

Jelz.

Arverési Közlöny. 1936. 2. sz. 41.l.

MDK

Kiss Rezső

Dr.Bárczy István polgármester arcképe. Vázlat.
Olajfm. Mgt.

Részlet a bombázott Nieuport-ból. Belgium. Olajfm

KMT 1916. tav.kiáll. 36.lap

MDK

Miss Hesse

Dr. Barcay Latvian polgarmester arckepe. Vertiat.
Olajfm. Mgt.
Messieurs Sombezott Nieuport-bôl. belgium. Olajfm

KMT 1916. tav.kiad. 36.lap

MDK

Kiss Rezső

Nieuporti házak (Belgium) Olajfm.

KMT 1916.tav.kiáll. 33.lap

Miss Rose

Rieuport Nesek (Belgium) Vlaam.

KMT 1916. tav. Kiel. 33. Jap

MDK

Kiss Rezső

Falusi udvar, c. festm.Repr.

Vas.Ujs. 1912. 52.sz. 1o5o.lap

MPK

Kiss Rezső festő

Arcképet állitott ki a Nemzeti Szalon 1912.évi téli tárlatán.

Farkas Zoltán: Nemzeti Szalon.

Vas.Ujs. 1912. 52.sz. 1o5o.lap

MDK

Kiss Rezső

Szomoru hirek, repr.

KMT. 1912/13. téli kiáll. kat.

M.D.K.

Kiss Rezső

Fellegi Teri szinművésznőről készült festményének repr.-ját bemutatja a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1932. dec. 25.-/ 1933. januárl. XXIII. évf. 1. sz. 25. lap

M.D.K.

Kiss Rezső

"..A Buenos Ayresben élő kiváló portréfestő.." feleségéről közöl képet a lap a Fészek müsoros estélyéről.
A müvészről egyebet a lap nem ir.

Szinházi Élet. Bp. 193o. jan. 26.-febr.1. XX. évf. 5. sz. 79. lap.

Kiss Rezső

MDK

Önarckép, lito

Műcsarnok 1967. tavaszi kiáll.

Kiss Rezső

Köröndi részlet, repr.

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

Kiss Rezső MDK

Dr. F.S. hölgy arcképe, pasztell

Kettesben, olf.

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Kiss Rezső

Köröndi részlet.Kiss Rezső festménye.Repr.
(A Műcsarnok tav.kiállitásából.)

Művészet, 1915. 149.l.

Kiss Rezső MIK

Részlet a bombázott Nieuport-ból.Belgium.olf.

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

Kiss Rezső MDK

Nieuporti házak, olf.

Mücsarnok 1916. Tavaszi tárlat

Kiss Rezső

Bárczy István polgármester arcképe,vázlat,olf.

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

Kiss Rezső

MDK

Napsütés, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

Kiss Rezső

MDK

Iser-csatorna Nieuport-nál, olf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Kiss Rezső

MDK

Bárczy István polgármester arcképe, repr.

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

Kiss Rezső MDK

Furnesi katedrális, repr.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Kiss Rezső MDK

Gyöngyök, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

Kiss Rezső

Furnesi katedrális /Belgium/, ölf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Kiss Rezső MDK

Konyha interieur, olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

Kiss Rezső MDK

O.R.-né arcképe, olf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Ries Rezsö MDK

O.R.-né arckéje, o.f.

Müegyetem 1914. tavaszi kitüntetés

MDK

Kiss Rezső

Rézkarcat közli lenti lap.

Cikk: Hazai krónika.

Művészet, 1907. 194.lap

Kiss Rezső MDK

Anya gyermekvéel, repr.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Kiss Rezső (1889-)

Gr.Gsekonics Endre arcképe.
Oljf.81x65 karton Ltsz:825.Sign.

Részlet a bombázott Mieuportból.
Oljf.82.5x86 vászon Ltsz:246.Sign.1914.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Kiss Rezső MDK

Anya gyermekével, olf.

Műcsarnok 1912. Tavaszi kiállitás

Kiss Rezső MDK

Hollandus interieur, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Kiss Rezső MDK

Párizsi emlék, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállítás

MTK

Kiss Rezső, festőművész

Imádkozók. Repr.

Képzőm. Társ. jub. kiáll. 1911-12.

MDK

Kiss Rezső

Önarckép. Olajf.

KMT 1907/8. téli kiáll. 47.l.

Kiss Rezső

Ego sum via, veritas et vita. Olajf.

KMT 1910/11. téli kiáll. 40.1.

MDK

Kiss Rezső

Anyám és én. Olajf.

Képzőm.Társ. 1908/9. téli kiall.kat. 67.l.

MDK

Kiss Rezső

Téli táj.Olajf. 55x67. J.l.b.
Uzsonnázó nő.Olajf. 70x70. J.l.b.

Árverési Csarnok aukció kat.1933.okt.
3.sz. 25.l.

Kiss Rezső

dr. K.L.-né arcképe, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Kiss Rezső

MDK

Gr. Batthyány Gyuláné arcképe, olf.

Mücsarnok 1917-18 téli tárlat

MDK

Kiss Rezső

Bál után, repr.

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Kiss Rezső MDK

Bál után, olf.

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Kiss Rezső MDK

B.D.urhölgy arcképe, pasztell

Műcsarnok 1908. tavaszi kiáll.

Kiss Rezső

MDK

Ibolyák, olf.

Műcsarnok 1908. tavaszi kiáll.

MDK

Kiss Rezsö, festöm.

Szomoru hirek. olf.
Dédanya kedvence. "

özöm. Társ. 1912/13 téli kiáll. Kat. 39.1.

MDK

Kiss Rezsö, festöm.

399. Bál után. Repr.

KMT 1916/17 téli kiáll.

MDK

Kiss Rezső

Édes anyám, paszt.

Micike, paszt.

KMTárs. 1906. tav. kiáll. kat. 44.l.

MDK

MDK

Kiss Rezső

Arcképtanulmány, paszt.

KMTárs. 1906. tav. kiáll. kat. 43.l.

Kiss Rezső MDK

Havas vezérigazgató arcképe

Napsütés

Nyári nap

Öreg halász

Műcsarnok 1925 Benczur Társ. kiáll.

MDK

Kiss Rezső

Önarckép. Lithographia.

KMTárs. 1907. tav.kiáll. 32.l.

Kiss Rezsö, festöm. MDK

arcképet és tanulmányföt állitott. Ki.

A téli kiállitás. - Szépm.Muz.1917-18.
Müvészet.1917. 5c.l.

MDK

Kiss Rezsô festőművész

Porkay Márton művészeti szakértő meg akarta zsarolni.

Cikk: Pénzbüntetésre ítélték Porkay Márton....

Pesti Napló, 1934. jan.23. 9.1.

Kiss Rezső MDK

Bál után /1916/, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Kiss Rezső

MDK

Klein I.né arcképe, olf.

Mücsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Kiss Rezső

MDK

K.T.urhölgy arcképe, olf.

Mücsarnok 1922 jubileumi kiállitás

MDK

Kiss Rezső MDK

H.F. hercegnő arcképe, olf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Kiss Rezső MDK

Trencséni táj, olf.

Mücsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Kiss Rezső, festőm. MDK

485. Ülő nő. Olf. J.1.j.

486. Téli táj. Olf. J.1.j.

Arverési Közlöny. 1932. 1.rk.sz. 27.1.

Kiss Rezső

MDK

Nyári délután, olf.

Műcsarnok 1922 őszi tárlat

Kiss Rezső MDK

Nyári impresszió, olf.

Mücsarnok 1922 őszi tárlat

Kiss Rezső

festő

cvod

Színházi Élet

1925. 5. 7. 71 l.

1925-ben
megy ki
Amerikába

A mai napon befizetett és az eng

Budapesten, 19

engedélyes.

Hogy a fentszámjelzett

7707 tétele alatt befizettetett, igazolj

Salamon Lipót

ellenőr.

Az előirt pénzösszeg befizetése után

időre hétköznap, ünnepnap d. e. d. u. 11 órától

Kirendeltség:

tisztviselő

közeg

rendőr

C 182. r. sz. RADÓ IZOR, BUDAPEST

Kiss Rezső festőművész.

Népszava XXXV.évf.1907 máj.3.
105 sz. 7 lap.

Tavaszi kiállitás a Műcsarnokban.

Kiss Rezső festő

Pesti Hirlap. 1923. dec. 8. 9

kézdi: képkiállítások

Kiss Perso
Lesbó"

8 órai hajtag

1925 márc 8. 6. l.

Kiss Rezsö festö

Pesti Hirlap. 1926. mér. 6. 9

Magyar festök kiétfoldi sikerei

Kiss Rezső festő

Budapesti Szemle, 1911.

(CXLV) 288–293. l.

Heller Simon: Téli tárlatok.

Kiss Rudolf

festő

Revue de Hongrie

1910. III. a. VI. f. 684–686. l.

Vélí Tolnai.

Kiss Rezső kiállítása – 1911.

Könyves Kálmán.

Budapesti Szemle, 1911

(CXLV) 288-293 l.

Meller Simon: Téli tárlatok.

Kiss Rezső grafikus

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
76.
"Nemzeti Szalón téli tárlata"

Kiss Rezső

Az 1916. évi tavaszi tárlaton

Budapest székesfőváros a következő 10 művet vásárolta 10,330 koronáért: Czencz Jánostól:

Alvó nő. Gerritsen Vilmostól: Csendélet. Glatz Oszkártól: A csizmadiánál. Kiss Rezsőtől: Részlet a bombázott Nieuportból. Kunvald Cézártól: Női fej. Molnár Z. Jánostól: Csendélet. Perlrott Csaba Vilmostól: Csendélet. Szász Vilmostól: Károly Ferencz József trónörökös és fia Ottó főherceg (ezüst plakett). Vidovszky Bélától: Interieur. Wágner Gézától: Dunaparti hangulat télen. A megvásárolt művek a plakett kivételével olajfestmények.

A magánvásárlások igen kedvezően indultak meg, amennyiben Unghváry László ceglédi termelő egymaga 9 képet vásárolt meg 10,100 koronáért.

Műcsarnok
1916. 43. l.

L o s l e l e t

izetendő illetékek észrevett csonkitása

ya és kelte:

tott:

z okirattal?

M.D.K.

· Kiss Rudolf

"Az ismert amerikai magyar portréfestő Billie Dove arcképén dolgozik"- irja a "Hangos Heti Hiradó" c. rovatban.

Szinházi Élet. Bp. 1931. juli. 12-18. XXI. évf. 29. sz. 58. lap.

.B.D.

Kiss Rezső

K



52. Kiss Rezső: Bárczy István dr. polgármester arcképe.

KMT 1916. tav. Gráf



309. Benczúr Gyula dr.: Boglári Simon Jakab arcképe.

M.D.K.

Kiss Rezső festőművész

Fényképét közli a lap magyar származásu müvésznők társaságában "Buenos-Aires- az élet iskolája" c. Dénes Zsófia interju keretében.

Szinházi Élet. Bp. 1929. juli. 21-27. XIX. évf. 30. sz. 33-35. lap.

Kiss Rezsö

festö

Stil. 1889 dec. 26. Bpest, absolvierte seine Kunststudien in Berlin, Budapest, Nagybánya und Paris und veranstaltete wiederholt – 1908 in London, 1910 in Budapest – Kollektivausstellungen seiner Gemälde, ferner beschickt er die Kunstausstellungen von Berlin, Dresden, und Wien. In Budapest erhielt er den Preis der Kunstvereins und im National Salon 1913 die silberne Medaille.

Krück. II 22. l

Kiss Rez

Sir, lovas, baranyamegyei IV. 128.

Kiss Rezső

K



178 Kiss Rezső: F. H. úrnő arcképe.

Képrőm. Tass 1911. tav.

Kiáll. Est.



102 Herrer Cézár: Spanyol nő.

Kiss Rezső

K

751 **Andaházi Kasnya Béla.** Őszi napsütés. Olajf Eladó.
752 **Glatter Gyula.** Ruhahajtogatás. Olajf. Eladó.
753 **Cserna Károly.** Őszi reggel. Olajf. Eladó.
754 **Ujváry Ignác.** Hajnal. Olajf. Eladó.
755 **dobai Székely Andor.** Nyári fürdő. Olajf. Eladó
756 **Paczka Ferenc.** Takács-szoba. Olajf. Eladó
757 **Thein Miksa.** Juliska. Olajf. Eladó.
758 **Thein Miksa.** Női arckép. B. H. úrnő. Olajf. Magántulajdon.
759 **Katona Nándor.** Karszt vidéke. Olajf. Eladó.
760 **Bruck Hermina.** Virágok. Olajf. Eladó.
*761 **Déry Béla.** Scirocco. Olajf. Eladó.
762 **Zemplényi Tivadar.** Falusi udvar. Olajf. Eladó.
763 **Berkes Antal.** Esti forgalom. Olajf. Eladó.
764 **dobai Székely Andor.** Női képmás. Olajf. Magánt.
765 **Ujváry Ignác.** Szérüs kert. Olajf. Eladó.
766 **Márk Lajos.** R. Gyurika arcképe. Olajf. Magánt.
767 **Nadler Róbert.** Ragusa, Porto Pile. Olajf. Eladó.
768 **Baditz Ottó.** Még is bunda a bunda. Olajf. Eladó.
769 **Kiss Rezső.** Anyám és Én. Olajf. Eladó.

XVI. TEREM.

770 **Zügel, Henrik.** Hollandi legelő (Tanulmány) 1889. Olajf. Nem eladó.
771 **Zügel, Henrik.** Szamár-tanulmány 1899-ből. Olajf. Nem eladó.
772 **Zügel, Henrik.** Az első viz. Olajf. Eladó.
773 **Zügel, Henrik.** Hazafelé. Olajf. Eladó.
774 **Zügel, Henrik.** La pannei dünék. (Tanulmány). 1899-ből. Olajf. Nem eladó.
775 **Zügel, Henrik.** Hollandi tehén. (Tanulm.) 1889-ből. Olajf. Magántulajdon.

Képzőm. Tars. 1908/9
jeli Kiáll. Gat.

776 Zügel, Henrik. Nagy birka-tanulmány. 1870-ből. Olajf. Nem eladó.

777 Zügel, Henrik. A gázlónál. (Disznók). Olajf. Eladó.

778 Zügel, Henrik. Délben. Olajf. Eladó.

779 Zügel, Henrik. Rossz legelőn. Olajf. Eladó.

780 Zügel, Henrik. Az udvar mögött. (Borjak.) Olajf. Eladó.

781 Zügel, Henrik. Nehéz munka. Olajf. Eladó.

782 Zügel, Henrik. Figyelő tinók. Olajf. Eladó.

783 Zügel, Henrik. A vályúnál. Olajf. Eladó.

784 Zügel, Henrik Az árnyékban. Olajf. Eladó.

785 Zügel, Henrik. Túró disznók. Olajf. Eladók.

786 Zügel, Henrik. Nagy birka-tanulmány 1871-ből. Olajf. Nem eladó.

787 Zügel, Henrik. Pihenő tinók. Olajf. Eladó.

788 Zügel, Henrik. Fehér ló a homokgödörben. Olajf. Nem eladó.

789 Zügel, Henrik. Esti napban a víz mellett. Olajf. Eladó.

790 Zügel, Henrik. Est a legelőn. Olajf. Eladó.

791 Zügel, Henrik, Pihenő nyáj. (Tanulmány.) Olajf. Eladó.

792 Zügel, Henrik. Ködös reggel a legelőn. Olajf. Eladó.

793 Zügel, Henrik. Borus nap. Olajf. Eladó.

*794 Zügel, Henrik. A vizen át. Olajf. Eladó.

795 Zügel, Henrik. Tarthatatlan. Olajf. Eladó.

796 Zügel, Henrik. Az árnyékban. Olajf. Eladó.

797 Zügel, Henrik. Birkanyáj a fák alatt. Eladó.

798 Zügel, Henrik. Bágyadt napon. Olajf. Eladó

799 Zügel, Henrik. Az Elba mocsarában. Olajf. Eladó.

800 Zügel, Henrik. Birkafej. (Tanulmány) 1876-tól. Olajf. Nem eladó.

801 Zügel, Henrik. Bárányok. (Tanulmány) 1881-től. Olajf. Nem eladó.

Kiss Rezső
festő
U.3286

Az Est. 1932. dec.
25. (Kiss R. festőművész
és Porkay műkereskedő
háborúskodása egy
végi olasz kép miatt.)
arcképpel

Kiss ekkor ügylátszik
már Amerikában
élt –

Hősi Emlékmü létesitése

Budapest

att kértem a Tekintetes Bizottságot,hogy
s terveket - xx esetleges az előállitási
nak leküldeni sziveskednék. Tekintettel
eg, annak leküldését ismételten tiszte-

szept. 4

SZABOLCS VÁRMEGYE
ALAK
KÖZSÉG
1908

jegyző

Kiss Rezső.

H. D. vezérigazgató
arcképe
repro.

Színházi Élet.
1925. 12. sz.

G. P. úrhölgy arcképe.
és H. N. vezérigazgató
arcképe
repro.

u. o. 1925. 12. sz.

Kossuth Lajos:

Csaknem Derékig, k
s leberetvált álla körüli
lehajtott gallérja sieles, n
vágott és atillája zsinór

Olajfestés, fár
Az 1848-dik

Kiss Rezső

Női arckép,
repr.

Színházi Élet

1925. 13. sz.

145

árczius 22-én. Blackfriarsban 1641 deczember 9-én.

ató szürke ló felé néz, melyet legényes
férfi tart átkarolva, míg a jobbra ha-
zőke nő a ki sir és könnyeit fehér
jobbra [illegible] a [illegible] fekete fátyolt
gött talapzaton nyugvó oszlop köti le

m.

95: VIII. 23-án 2000 lirán (915 frt.)
8-án (279/95.)
az 59601/95 min. számot.

ülök a háttal álló hölgy sír és
nyeit fehér kendővel törölgeti.

alól pedig egy szürke ló van, a melyre
ny vigyáz.

Kiss Rezső

l –

Interieur

1912. 9 sz.

8. l –

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
233/1912
18/IV/8

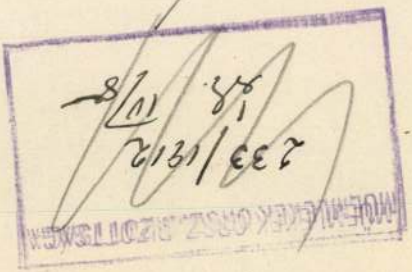

A vallás és közoktatásügyi
10436.sz.a.kelt és a IX.ke
leteinek más

A Fertőszéleskut
reállitási költségeire Eg
vén, utasitom az állampénzt
Orsz. Bizottsága elnökének
kötelezettsége mellett fiz
alnaplójában kiadásként sza

A hiv. másolat

Kiss Rezső

— **Magyar festő kiállítása a losangelesi múzeumban.** *Los Angelesből* jelentik: Április 2-án nyílt meg a losangelesi múzeumban *Kiss Rudolf festőművész kiállítása.* A magyar festő negyven kaliforniai közéleti személyiség arcképét mutatja be.

Pesti Napló
1936. ápr. 16.

E 15.000 K-t levonva a 85.264 K-ból, marad az 1917. évben felállítandó közm
dési könyvtárak részére: *70.264 K.*

Ebből az 1917. ... F. F. G. ... létesíthető egy-egy kö

... --- --- 2.116 K

... --- 201 «

... --- --- 21.104 «

... szerezhető 23.214 K

... rólag helyben használ

... sített könyv-

... 000 K. Ez

... --- --- --- = 21.0

... beli községek

számára szánt könyvanyag vándoroltatási költségeire:

a) Az F. F. G. könyvtárak részére 20 láda à 100 kötet à 20 K = 600 K

Kiss Rezső
festő 21.105 K
Műterem kiállítása
1913. dec.

Pesti Hirlap
1913. dec. 20.
(Műterem kiállítás-
ások.)

II. Új könyvtárak létesítésére kiadott 51.900 K-t.	[illegible]	9.424
Nevezetesen:		
Különböző tipusú falusi népkönyvtárakra és szekrényekre a szállítási költségekkel együtt --- --- --- --- --- ---	15.860	36.040
III. Könyvtárkezelők jutalmazására fordított--- --- --- ---	6.000	—
	56.736	85.264
Együtt --- --- ---	142.000 K	

Ha e költségvetésből *a II-vel jelzett oszlopban szereplő összegeket az Országos Tanács a nem a feltüntetett címeknek utalványoztatja,* hanem azokat évről-évre *közművelődési irak létesítésére szánja,* az Országos Tanács *jelenlegi* állami költségvetése keretében, mondjuk, z 1916. évtől kezdődőleg, a közművelődési könyvtárak felállítására *évente 85.264* fordíthat.

Ennek az összegnek a felhasználásával a közkönyvtárak létesítése, a városok érdekek felébresztésével és anyagi hozzájárulásával rövid időn belül könnyű szerrel foganható az itt következő részletes *munkaprogramm* szerint.

1916-ban

kezésre áll az Országos Tanács évi költségvetésében: *85.264 K* állami fedezet.

Ebből 1916. július 1-ével létesíthető **A B C és D** városokban egy-egy közművelődési ár egyenként *21.216 K* értékben.



Knopp Imre:
Női arckép.



Kiss Rezső:
Havas N. vezérigazgató.

KISS REZSŐ

Boulevard Montparnasse /Paris/ Olajf.
Kilátás a párisi ateliermből. Olajf.
Imádkozók /Hollandia/. Olajf.

Műcsarnok 1911/12. téli kiáll.kat. 69.oldal
és 70.

Kiss Rezső festőművész:

MDK.

/:A Műcsarnok tavaszi tárlatán vett részt:/

"Párisi emlék"

Ország-Világ, 1912. 527. l.

Kiss Renée

festő

cikk

a

Pesti Hirlap

1913. júl. 4-

(Magyar művész

sikere Londonban.)

A Fine Art Society

termében volt kall.

kiállítása.

766.l.

Kiss Rezső

karikatúrája Pólya Tiborról

Művészet 1915. 204. l.

MEGHÍVÓ

A XI. ker. Horthy Miklós úti „Szent Gellért" női felső keresk. iskola végzett növendékei 1935. február hó 17-én, vasárnap, a „Szent Gellért" szálló márványtermében jótékonycélú zártkörü

Kiss Rezső MDK

Festetich Sándor gr. arcképe, olf.

Mücsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Kiss Rezső MDK

Gr. Batthyány Gyuláné arcképe, repr.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

Kiss Rezső

festő

1925 okt. 27 én szállt partra Rio de Janeiroban testvérével Kiss Géza épitészel együtt.

Szinházi Élet, 1925.

43. sz. (Arc Eppel)

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Kiss Rezső

festő U 423

Ujság 1926. okt. 1.

(A világhirű magyar portréfestők sorába beérkezett Kiss Rezső, aki Dél-Amerikában dolgozik és Rio de Janeiroban rendezett nagysikerű kiállítását.)

1924 távozott Budapestről 1926. júliusában Rio de Janeiroban koll. kiáll. a Palace Hotelben. A kiállítás védnöke Don Pedro orleansi és braganzai herceg volt. 39 képe volt kiállítva, körülbelül a kiállítás védnökének és feleségének, Ernestes hercegnőnek, C. van Rappard hollandi miniszter, Edwin V. Morgan,

III

788 (3642)
817 (44).

620.

1905.

l balra fordul, ~~an ülő allegorikus~~ lábait kereptbevette visszanéz
estével bal karjára ~~[illegible]~~ nehére dik, és
yel, a ki fülébe sugdos. Haját sza-
bal térdét takarja.

i 20578 sz. leirattal 100 K-án.

az Egyesult Államok nagyhö-
vetenék, Sir Francis Beilby-
Alston angol nagyhövet,
Paul May belga nagy-
hövet, kovabbá kötb
diplomata, politikus és
a gazdasagi, dét kivalo-
sagamat és felesegenek
arczepei. Szonkiwitz Bel-
gyumban és Dél-Ameri-
kában pesek tajzepei-
meg Sao Paoloban pan-
dezosz kiállitás rendezem
s 1927-ben hazatér.

MDK

Kiss Rezső

Ego sum via, veritas et vita.Olajf.

Képzőm.Műrs.1910/11.téli kiáll. 40.l.

KISS REZSŐ

2oo. Párisi emlék. Olajf. Eladó

KMT 1912. tav. kiáll. kat. 47.oldal

Kiss

K. 17. *Rezső*, festő és grafikus, * Budapest 1889. Ott, Londonban és Párizsban tanult s főleg arcképeivel (Lady Ward, gr. Pejacsevics Elemér, Magyarevits), mélyre hangolt hollandi interiőrjeivel (pl. Imádkozók) tűnt fel. Azonkívül kőrajzokkal, rézkarcokkal vett részt a kiállításokon. 1910. Londonban és Budapesten, 1912. Bécsben, 1913. ismét Londonban rendezett gyüjt. kiállítást képeiből. 1916. Budapesten a Halmos Izor-díjat, 1922. a Fészek-díjat nyerte. 1925-től Buenos Airesben él, hol számos közéleti előkelőség arcképét festette s több gyüjt. kiállítást rendezett. Részlet Nieuportból és Bárczy István arcképe c. olajfestményei a főváros tulajdonában vannak.

E. G. I. 566 l

Schiffe, die ab- und zusegeln. — 1815: VIII. 41. *B. Peeters:* Eine Seegegend, in der Ferne stb. — 1835: III. 32. *B. Peeters:* Seestück. (Man sieht in der Ferne einen Port.) — 1844: IV. 69. *B. Peeters:* Seestück (in der Ferne ein Hafen). — 1865, 1866, 1867, 1869: IX. 4. *B. Peeters:* Tengeri kép a távolban kikötővel.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: IX. 4. *B. Peeters:* Tengeri kép a távolban kikötővel. — 1873: IX. 4. *B. Peeters:* Seestück (in der Ferne ein Hafen). — 1876, 1878, 1879: XI. 384. *B. Peeters:* Tengeri kép, a távolban kikötő. — 1881: 511. *B. Peeters:* Tenger. — 1888: XVII. 590. *B. Peeters:* A Schelde. — 1896, 1897: XVII. 590. *B. Peeters:* A Schelde. — 1897: XVII. 590. *B. Peeters:* Schiffe auf der Schelde. — 1898: XVII. 590. *B. Peeters:* Vaisseaux sur l'Escaut. — 1901, 1904: XVII. 590. *B. Peeters:* A Schelde.

Kiss Rezső

festő

New Yorkban él, főleg
arcképeket fest.
Kereskedelmi terverés-
sel is foglalkozik.
Divatos preimüzletek,
ikszerészek, illatszergyá-
rak, hirdetési vállala-
tok foglalkoztatják.

A Réggel

1947 máj. 9.

Rézmetszés története VIII. 221.

Kiss Rezső

1909-ben, 19 éves Évrá-
ban koll. kiállitást
rendezett a londoni Brook
Street Art Galleryben.
Az alábbi újság ~~[illegible]~~ köveskező mü-
veit emeli ki: Vén halász-
pár, Rosz hír, Magyar bá-
nyász család, Lázár Miklós
arcképe, Anyám arcképe és
Párisi studioban. Dicsérik
plen-air tájképeit is.

Evening Standard

(London) 1909 okt. 20.

U. 437

7

zanott 1510. május 17-én.
28-)
I. r. (29.)

L minémű köszöntés

tjuk Máriát ki (bal kezében könyvet
lemelve az őt meghajlással is
l kérdezi: „~~[illegible]~~ L ez?„ ~~[illegible]~~
bekötött fejét dicsfény övezi,
ja és palástját bal karján tartja.

Resiminitől 1000lirán (450 frt.)
-én . (279/94.)
2620/95. és a 22919/95 min.

s Lotz K. a vételhez hozzájárultak.

Kiss Rezső

Dr Bárczy István pol-
gármester arcképe
fentiről, repr.

Vas. Ujs. 1916. 231. l.

La S. V. è invitata a partecipare

all'ASSEMBLEA GENERALE

della

SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

MATTIA CORVINO

che avrà luogo il 24 giugno p. v. alle ore 18
nella sala d'onore del Museo di Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—35)

Il presidente
Tiberio Gerevich

Kiss Rezső

festő

cred

Pesti Hirlap

1909. okt. 24.

(Művészi csodagyerek)

U. 437.

Londoni koll.

kiállításáról.

1097. S. Botticelli (A. Filipepi).
Sz. Ferenczében 1446-ban. H ng
Angyali üdvözlet. (Lukács

A diszes teremben jobbról lá
tart, visszafordul és jobb kezét fe
Lnecki üdvözlő és liliomot nyujtó angyaltó
[illegible] Kendővel
magas ruháját derekán zsinór szorit

(tempera)

Fa, méretei 87: 56.2 cm.
Vétetett 1893: XI. 21-én L.
Elszámoltatott 1894: XII. 17
Az elszámolásra nézve l. a 1
számot.

L5 1894: VII. 5-én Szalay I. é

904: IV. 27.

Kiss R.

tovább vapolá

Vidéky, Kriv

Váci Mur. lajstr.

223. l.

Tejen turbán ván nyilt koronából kiemelkedő
etvált. Jobb kezében jogart tart végén fél-
brokát s gallér nélküli palástja rövid újjú.

perator 13."

"

tás van.

ek 18.5:16 s a réslapnak 21.1:16.3 cm.

atori di Turchi. In Vicenza 1599. pag. 48.

№ 16.

Kiss Rezső

Jestő

1933-ban Amerikában élt

Magyarság

1933. okt. 20.

jesztések a kiállitott "Értesi
uton hozzám terjesztendők fel.

A honvédelmi minis
rendelem, hogy rendeletemet és
Cimed szigoruan bizalmasan kez
nagyközönség e rendelkezés ala
a nemtényleges állapotba való
tömegével árassza el.

Budapest, 1941. évi

Valamennyi Cm.

Kiss Rezső

Sós Aladár építész
arcképe

Rózsika
Erdélyi konyha
Öreg perzsi olajfestmény
Hollandi kislány "
Leányarckép "
Holland anyóka "
Öreg rabbinus
utolsó napsugár

Szeged 1917

Leányfej

léhez szükséges összes irato

vétele, szóbeli rendelkezésr

Budapest, 192

A miniszter

miniszteri

A Müemlékek Országos Bizotts

Kiss Rezső

festő

1930. Előtt Buenos Airesben keresett arcképfestő volt.

Elkán Pál és dr.

Woodiamer Rudolf:

Argentina. Bp. é. n.

130. l. arcképei-

Keresztény Főiskolai Hallgatók

Centrum

Fogyasztási Szövetkezete

Budapest VIII. Baross-u. 52

T.

Müemlékek Orsz

1937. julius 27. 192 sz. számla
" szept. 14 192 "
" " 2o 1o48 "
" okt. 15 1o45 "
" nov. 2o 1396 "

mely összeg szives átutal

1 számla és mellékletei.

4869

Kiss Rezső

MDK

Gr. Andrássy Gyula arcképe, olf.

Mücsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Kiss Rezső

K



98 Kiss Rezső: Gróf Batthyány Gyuláné arcképe.

Képzőm. Társ. 1917/18.
Áčlí Kiáll Eat.

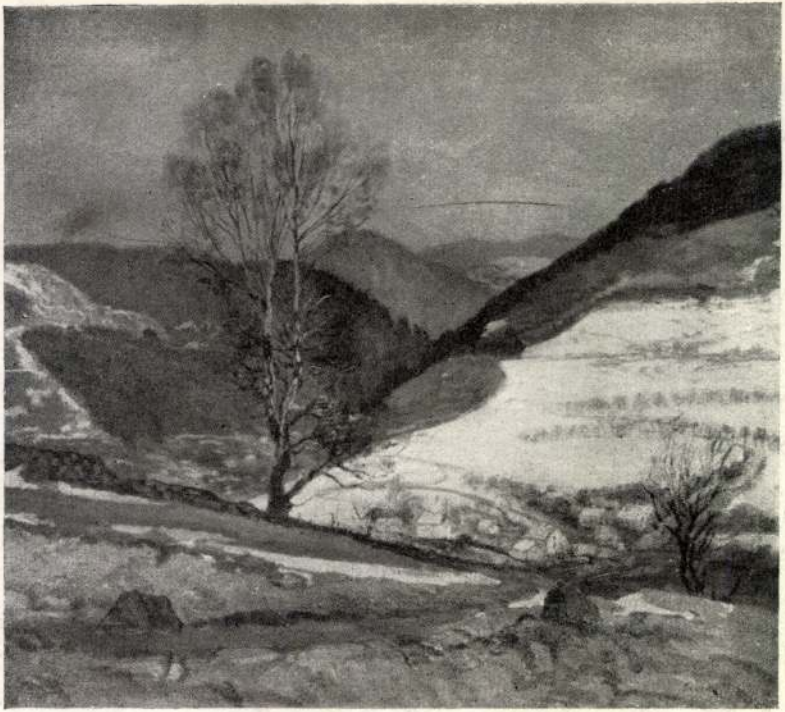

47 Szlányi Lajos: Hóolvadás a hegyekben.

Kiss Renée



Gróf Batthyány Gyuláné
arcképe, rejtv. Művészet
1917. 68. l.



AKT

Kiss Rezső

K



31 Kiss Rezső: Szomorú hírek.

Képrőm. Tass, 1912/13

Sebi Kiss



255 Kunwald Cézár: Alexander von Hochberg németbirod. gróf.

Kiss Rezső

K



196 Kiss Rezső: Anya gyermekével.

KMT 1912. sav. Érall



710 Perlrott Csaba Vilmos: Templomrészlet Kecskeméten.

Kiss Rezső

festő

B. Gy.: Beszélgetés Kiss Rezsővel, az argentinai milliomosok arcképfestőjével. Az Est. 1930 január 15. (Arcképpel.)

1925-ben ment ki Délamerikába.
14 éves korában állított ki először a Műcsarnokban. 1910-ben Londonban László Fülöp tanítványa volt, Buenos Airesben él. 1925-ben u. itt festette Carlos Guinle, a brazíliai Rockefeller arcképét, u. ennek feleségét és hányát. Miniszterekét, diplomatákat festett, végül megrendelte portréját Don Pedro d'Orleans-Braganza császár hercef. Hamarosan már kollektív a ki állítást rendezhetett műveiből. Fordítsa.

Majd Petropolisban, hires bra-
tiliai fürdőhelyen dolgozott. Vissza-
térve Buenos Airesbe, festette
a Bungeborne gabonacég vezér-
igazgatójának feleségét. Ezután
kerültek Max Glücksmann, a
mozikirály, Uurquisa táborno-
nak, a szabadsághősnek leszár-
mazottjai, diplomaták, minisz-
terek, millionosok, Alvear
akkori köztársasági elnök are-
képei. Három év alatt 40
portrét festett Buenos Aires-
bem. 1929 júliusában ujabb
kollektív kiállítása volt.

1930 januárjában hazajött
Budapestre látogatóba.

U. 3018.

IPAR MŰVÉSZET

Szerkeszti: FALUDI JENŐ

A lakóház berendezése

A középosztály érdeklődése a mai gazdasági viszonyok mellett minden tekintetben az egyszerű, nemes, de amellett tetszetős formák felé fordul. Lakásában nem kívánja a főúri pompavilágot és már nem másolja a történelmi stilusokat, kerüli a hivalkodó diszt, hanem a józan, tartós és mégis művészi butortipusokat kedveli, melyek a gyakorlati céloknak legjobban megfelelnek. Mindamellett gyakran látunk eltévelyedéseket, melyek főleg az arányok fel nem ismeréséből származnak. Városi bérlakásban, vagy polgári családi házban a szobák méretei korlátozottak, a szükségleteknek megfelelően vannak megállapitva. A méretek szükreszabottsága mellett, kedves, barátságos és művészi a lakás akkor, ha a butorok ennek megfelelőek.

Gyakran látunk hálószobákat, melyeknek méretei a gyakorlati céloknak megfelelőek, hatalmas baldachinos diszágyakat dobogón, három ajtós szekrényt, ellenben a közlekedés céljaira csupán annyi hely maradt, hogy légtornászi működést kell kifejteni, ha a szobából ki akarunk jutni. A butorokat kiváló művészemberek tervezték, de nem abba a hálószobába. A lakás minden tekintetben harmónikus berendezésénél ezer és ezer probléma merül fel, melyeknek megoldása csak évek során sikerül annyira, hogy művészileg tökéletesnek mondhassuk. Hiába veszünk magunk mellé tervező művészeket, akiknél megrendeljük a „lakást és minden berendezést", az mégsem lesz tökéletes, ha a magunk egyéniségét, elképzeléseit nem igyekszünk a művész gondolataival egyesiteni. A tervező megszabja a helyes irányokat, de a lakályosságot, az egész hangját annak kell megadni, aki benne lakik. A legkiválóbb lakberendező által tervezett lakás az idők folyamán elveszti művészi veretét akkor, ha a lakója nem tudja belevinni azokat az intenciókat, melyeket a művész elképzelt.

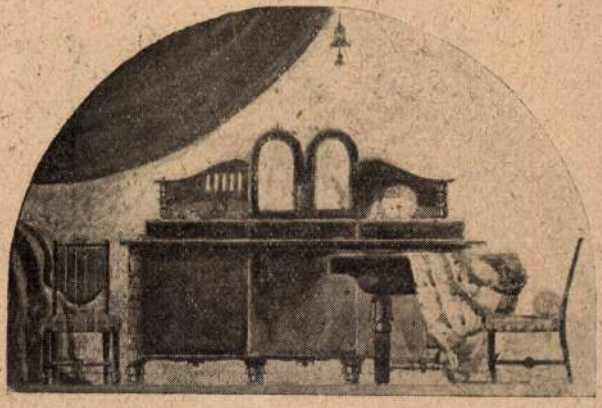

Ebédlőrészlet



Szalonrészlet

A lakásberendezés azonban nem csak a butorok megválasztásának, elhelyezésének problémája, hanem a falfelületek burkolásának, szinezésének, képek, függönyök, szőnyegek elhelyezésének kérdése is.

A legszebb butorok mellett rideg hatást kelt a lakás meg nem felelő falfestés, tapéta. A kép, a szőnyeg művészi és megfelelő volta adja meg azt a hangot, mely egyszersmindent elárulja a tulajdonos művészi intelligenciáját.

Lakásunk berendezésénél igyekezzünk a célszerüséget és a gazdasági követelményeket a művészi követelményekkel ugy összeegyeztetni, hogy a magunk egyénisége is kellőleg kiemelkedjenek, akkor lakásunk nem csak az idegen részére szerez kellemes látványt, hanem magunknak is otthont nyujt, melyben boldogan tartózkodunk.

A hetvenötéves Vágó Pál

paprikás szalonnával kurálta sulyos gyom rmérgezését

Vágó Pál nevét szinte elfelejtették, az ujabb generáció már alig ismeri. Pedig valamikor a legnépszerübb müvészek egyike volt Vágó Pál, akinek neve főképen hires körképével, a Bem—Petőfi körképpel lett nagyon népszerü. Évtizedek előtt Jászapátiban levő kuriájára vonult vissza a kitünő müvész, ahol csendes elvonultságban él, vadászik, s a falusi élet örömeit élvezi. Csak nagyritkán rándul fel Pestre, ahol mindig nagy örömmel üdvözlik a müvészek a kedves, mindig jókedvü, bohémtermészetü öregurat.

Vágó Pál most 75 éves, de még mindig olyan friss, olyan mozgékony, mint valami 20 éves fiatalember. Sohasem volt beteg, nagyszerü szervezete dacolt az idővel, most azonban, mint Jászapátiból jelentik, Vágó Pali is megtanulta, mi az a betegség. Gyomormérgezést kapott az öregur, amely ágynak döntötte, de csakhamar kilábolt ebből a súlyos bajból és már jól érezte magát, amikor könnyelmüsége folytán ujból ágynak esett. Amikor az orvosok a legszigorúbb diétát rendelték, akkor Pali bácsi titokban paprikás szalonnával kurálta magát, aminek az lett a következménye, hogy ujból ágynak esett. Most, hál' istennek, már jobban érzi magát, de attól tartanak az öregúr barátai, hogy megint valami könnyelmüséget követ el, ami végzetessé válhatnék a magyar müvészek doyenjére, a kitünő Vágó Pali bácsira.

Négy uj városatya,

akiket a müvészek küldtek a főváros törvényhatóságába

A fővárosi választások még csak egy hónap mulva lesznek, de azért mégis van már négy uj fővárosi törvényhatósági tag, akik már végérvényesen meg vannak választva. Az uj fővárosi törvény értelmében ugyanis vannak ugynevezett delegált tagok is, akik az egyes tudományos és müvészi testületeket képviselik a közgyülésen. A *Képzőművészeti Tanács* ezen a héten választotta meg azt a négy törvényhatósági tagot, akik *a művészet képviselői* lesznek Budapest székesfővárosnál s a titkos szavazás eredményeként *Kertész K.* Róbert államtitkár, a kultuszminisztérium művészeti osztályának vezetője, *Korb* Flóris a kiváló épitész, *Glatz* Oszkár és *Hüttl* Dezső lettek az uj városatyák. Budapest művészeti ügyeit **fogják intézni.**

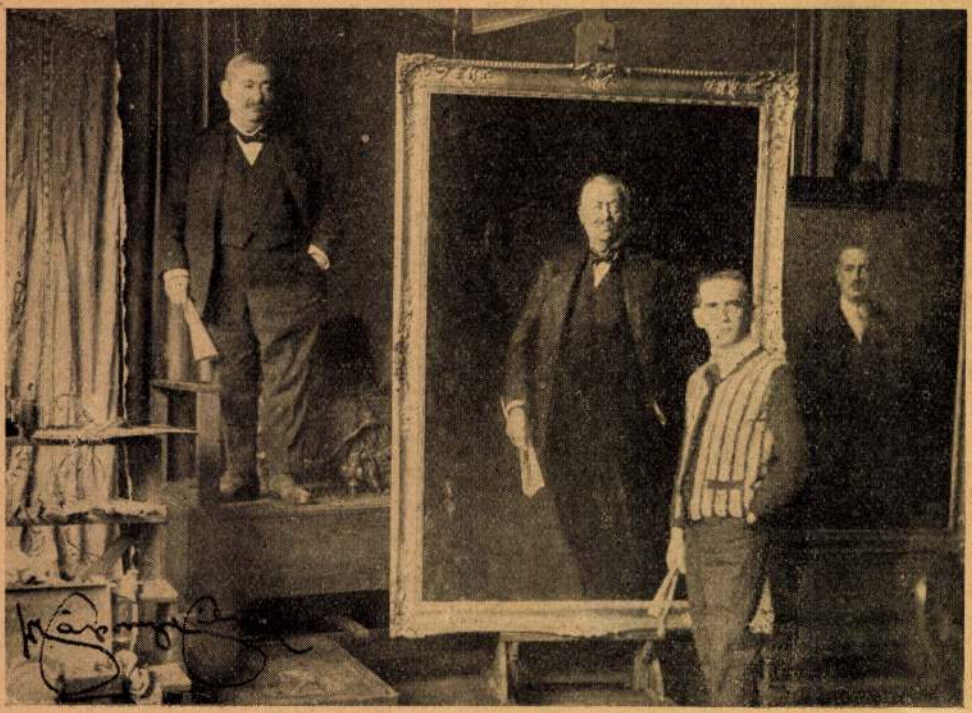

Kiss Rezső Vázsonyi Vilmos portréját festi

Kiss Rezső K



KÖRÖNDI RÉSZLET
KISS REZSŐ FESTMÉNYE

A MŰCSARNOK
TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

sek és gondolatok tolmácsává. Ily esetekben nyilvánvaló az akt tanulmányozásának fontossága, ismeretével legbecsesebb kifejező-eszközét szerzi meg a festő.

Hogy a művészek más körülmények közt is súlyt vetettek az akt-tanulmányokra, annak más mélyebb okai vannak. Egy renaissance-mester, aki ebben a dologban nyilván tolmácsa volt társai többségének, azzal mutat rá az okok egyikére, hogy, úgymond, a legnagyobb művészet jól megrajzolni a mezítelen férfit vagy nőt. Ebben a felfogásban az akt mintegy tűzpróbája a festő tudásának, rangjának. A hellén és renaissance-művészet aktjainak igen nagy száma pedig hallgatagon, de közvetlenül azt sugallja, hogy a művészet viruiásának e gyönyörű korszakaiban az emberek az emberi testet tartották a legszebbnek ezen a világon, aminek megvan a maga természetrajzi oka is.

Az aktrajzolás művészi érdekességének egyik alapja, hogy végre is az ember áll legközelebb az emberhez s az ember érdekli leginkább az embert. Semmi mással nem lehet lényünk annyira szolidáris, mint az emberrel. S bár az «ismerd meg önmagadat» jelszó első elhangzása óta az ember lényének teljes megismerése pszichológiai szempontból máig is megoldatlan probléma, az emberi test művészi szempontból való megismerésének száz és százféle tökéletes példájára mutathat rá a művészettörténet. Ebben a tekintetben is nagy a különbség egy probléma tudományos és művészi megoldása közt. Az orvos bizonyára még sok megfejthetetlen kérdéssel áll szemközt a test tanulmányozása közben, holott a test művészi szempontból való megismerése remérdek műremeken tökéletesnek mondható és végtelen sokféle lehet, holott az orvos csak egy-egy, minden mást kizáró

Művészet, 1915 149 l.



A MINISZTERELNÖKI PALOTA
GOBELIN-TERME
ZÁDOR ISTVÁN FESTMÉNYE

A MŰCSARNOK
TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

új igazság hozzáfűzésével viheti előbbre tudományát.

Az akt művészi megoldása azért lehet oly sokféle, mert a művészet személyhez kötött, egészen szubjektív. Két merőn eltérő művészeti irányt képviselő művész egymástól teljesen eltérő művei egyenlő értékűek lehetnek.

Miután az akt művészi felfogása magában a művészben gyökerezik, nem érdektelen megvizsgálni, az aktnak mint előképnek és a művésznek viszonyát.

Ez más, mint amilyen viszonyt ugyanazon művész és például a kép tárgyául vett fa, vagy hegy, vagy felhő közt megállapithatunk, holott látszólag azt is csak épp úgy rajzolja és festi, mint ezeket.

A különbség lényege abban rejlik, hogy a saját testünk mozdulatait, kezünk lábunk funkcióit, sőt méreteit érezzük s ha oly aktrajz kerülne elénk, amelyen túlhosszú a kar, rossz helyen űl a lapocka, el van torzítva a derék: szinte a tulajdon kezünkön, lapockánkon, derekunkon érezzük a kényelmetlenségnek azt az érzését, amely minden mérés és minden anatomiai tudás nélkül is azt sugallja nekünk, még pedig teljesen közvetlenül, hogy az a rajz hibás. Az igazi művész még intenzívebben érzi a mintául szolgáló akttal ezt a szolidaritást, sőt ez annyira mehet, hogy munkaközben szinte a maga testével is utánozza a modell mozdulatát. Magam is láttam ily eseteket, amidőn a rajzoló szinte oldalt görnyedt, midőn az így be-

Press View, Monday, October 18th.

Mr. Rudolphe Kiss

has the honour to invite

_____ and Friends

to a Private View of his Paintings.

Landscapes, Portraits, etc.,

on Tuesday, October 19th, 1909.

at the Brook Street Art Galleries.

14, Brook Street, New Bond Street, W.

This Card is available until November 2nd inclusive. 10 to 6 daily.



KISS REZSŐ

RÉSZLET A BOMBÁZÁS ELŐTTI NIEUPORTBÓL

A MŰCSARNOKBÓL*

A TÁRSULAT TAGJAINAK SZIVES FIGYELMÉBE. Tárlataink katalógusaiban közöltük már, hogy a mult évi közgyűléstől nyert felhatalmazás alapján és a választmány elhatározásából tagjaink ebben az esztendőben tagilletményül egy jeles magyar vagy idegen művész ismertebb alkotásáról készült, bekeretezhető, értékes és szép műlapot kapnak. A műlapokat a tavasz folyamán kézbesíttetjük, küldetjük meg.

A műlap mellett minden tag megkapja a Művészet folyóiratot két évkönyv jellegű számban, az elsőt a tavaszi, a másodikat a téli tárlat idején.

ANDRÁSSY DÉNES GRÓF ALAPÍTVÁNYA. A magyar képzőművészet legnagyobb alapítványának, amelyet a nemeslelkű főúr, néhai Andrássy Dénes gróf tett a társulatnál, az alapítólevelét a kultuszminiszter a mult év őszén már jóváhagyta és így a nagy alapítvány kamatait az örökhagyó intencióinak megfelelően, az alapítólevél értelmében használja fel a társulat. Az alapítvány kamataiból 1915-ben 37,049 koronát használt fel a társulat, amely összegből 19,791 koronát előlegezett, mert a hagyatéki bíróság odáig még nem hozta meg átadó végzését. Ez most már megtörtént és a bíróság megállapította, hogy a nemes gróf halála óta képzőművészeti alapítványának javára 1915. év végéig folyó kamatok fejében 77,125 korona van együtt, melyet társulatunk részint idén, részint a jövő évben fog készpénzben megkapni. Ebből az összegből a társulat legelsősorban a kamatok terhére mult évben előlegezett 19,791 koronát fedezi, vásárlásokra az idén 20,000 koronát fordít. A fenmaradó 37,334 korona iránt közgyűlési határozattal keresi meg a kultuszminisztert, hogy ne csatoltassék az alapítványi tőkéhez, hanem a nemeslelkű örökhagyó intenciói szerint későbbi vásárlásokra és jutalomdíjakra rezerváltassék.

Ebben az összegben van benne az a 10,000 korona is, melyet a választmány háborús témájú művészi alkotások szerzőinek a jutalmazására tűzött ki az alábbi pályázati feltételek mellett:

* E hivatalos rovatot Lesskó János társulati h. titkár vezeti.

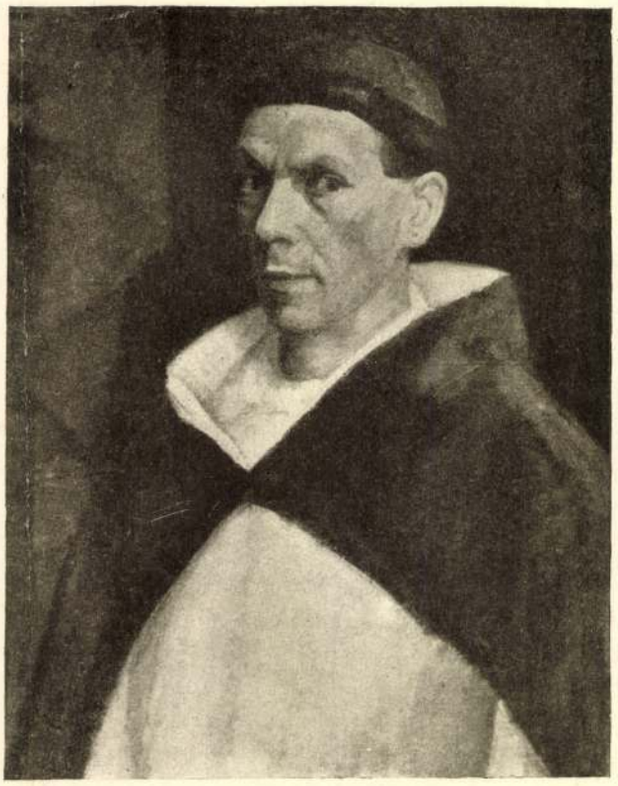

CZIGÁNY DEZSŐ BIBORNOK

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat előmozdítani kívánja, hogy a jelen világháborúból a magyar nemzet önfeláldozó küzdelme képzőművészeti alkotásokban megörökíttessék, s ezért ily alkotások szerzői részére pályázatot hirdet az alábbi feltételek mellett:

1. A pályázat ideje és helye a társulatnak az 1917—18. művészeti esztendőben kizárólag hazai művészek számára rendezendő rendes téli tárlata és a pályázaton résztvesznek a tárlaton kiállított mindazok a jelen világháborúból merített, kizárólag magyar vonatkozású, háborús témájú, maradandó becsű alkotások, amelyeket a pályabíróság a pályázatra bocsát.

2. A legjobbaknak ítélt alkotások szerzőinek a jutalmazására a néhai Andrássy Dénes gróf alapítványának (eddigi) kamataiból tízezer korona áll rendelkezésre és ebből az összegből a pályabíróság három, legfeljebb négy mű szerzőjét jutalmazhatja akként, hogy a legnagyobb díj ötezer koronánál nagyobb, a legkisebb pedig kétezer koronánál kisebb nem lehet.

Művészet 1916. kép

Kiss Rezső

80u.933.IV.20.

Kiss Rezso

— **Kiss Rezső amerikai magyar festőművész és Porkay műkereskedő rágalmazási pöre.** *Porkay* Márton volt műkereskedő már régebben följelentette *Kiss* Rezső művészt, akit csalással és okirathamisítással gyanúsított. Azt állította, hogy Kiss Rezső felkereste őt Amerikában, mint *László* Fülöp tanítványa mutatkozott be neki és kérte, hogy támogassa őt egzisztenciája megteremtésében. Kiss azt mondta, hogy katolikus, mire ő megismertette több vezető pozícióban lévő katolikus személyiséggel, akikről azután Kiss portrékat festett. Később kiderült, hogy Kiss nem katolikus, hanem zsidó származású. Ennek következtében ő nagyon kellemetlen helyzetbe jutott, mert a leleplezés után azok, akikről Kiss portrét festett, tőle visszakövetelték a festő honorariumát. Ebben az ügyben a vizsgálat adatai alapján az ügyészség megszüntette az eljárást Kiss Rezső ellen, akit Porkay okirathamisítással is vádolt. Ezután indított pört Kiss Rezső, az Amerikában élő jeles magyar festőművész Porkay ellen. A bíróság előtt Porkay Márton tagadta a bűnösségét, majd hivatkozott arra, hogy ő Los Angeles legismertebb képszakértője volt és a magyar kultúra érdekében végzett szolgálataiért kormányfőtanácsosnak is ki akarták nevezni. Több tanu, köztük *Petrovics* Elek szakértőként való kihallgatását is kérte. A bíróság el is rendelte a bizonyítást és a tárgyalást elnapolta.

Vas. Ujs 1914. 879. l.



Kiss Rezső

Kiss Rezső: Csendes csatorna.





ACZOT. — Pólya Tibor rajza.



Kiss Rezsö: Falusi udvar.



399 Kiss Rezső: Bál után.



43 Sándor Béla: Egy honvéd menetszázad búcsúja.

Kiss Rezső

K



Kiss Rezső: Imádkozók.

Műcsarnok 1911/12. téli Tárl.

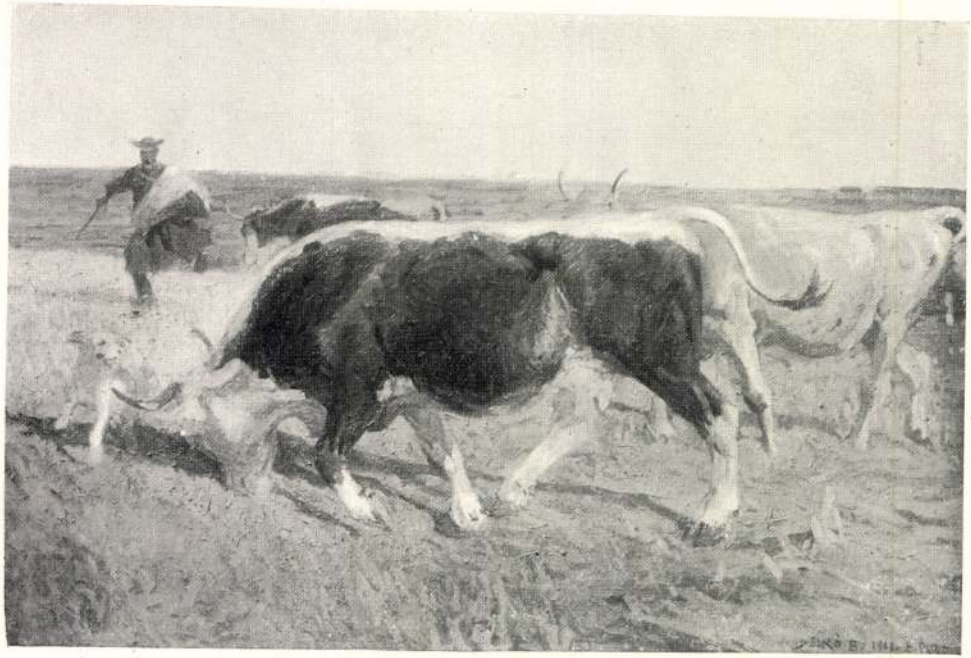

Juszkó Béla: Tilosban.

K Kiss Rezső



178 Kiss Rezső: F. H. úrnő arcképe.



102 Herrer Cézár: Spanyol nő.

KMT 1911. Tav. kiáll.

Kiss Rezső

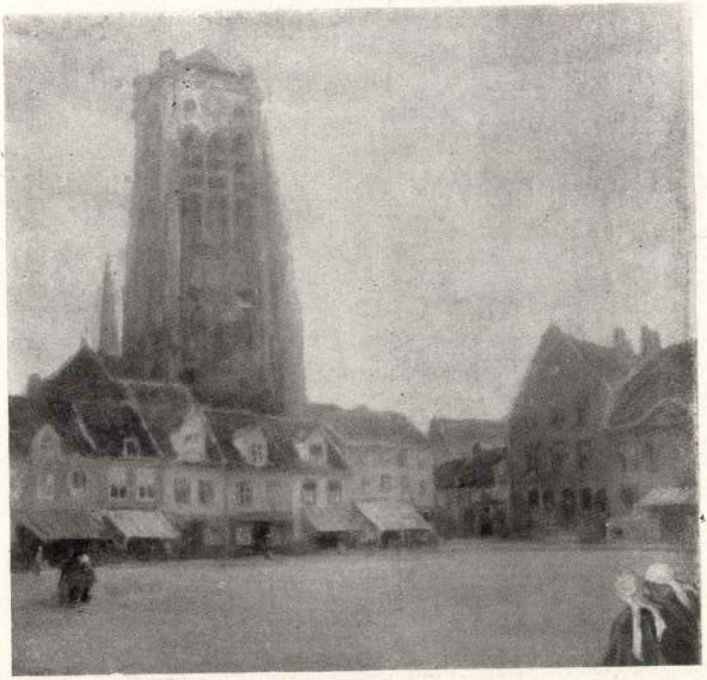

63. Kiss Rezső: Furnesi katedrális (Belgium).

Művészek 1915/16.
téli kiáll.



218. Koszkol Jenő: Zöld szoba.

Litografia - Arckép

K i s s Rezső:
Önarckép

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
76.
"Nemzeti Szalon téli tárlata"

A BENCZÚR-TÁRSASÁG KIÁLLÍTÁSA A RÉGI MŰCSARNOKBAN

1925 MÁRCIUS HAVÁBAN

A BENCZÚR-TÁRSASÁG KIADVÁNYA

A BENCZÚR-TÁRSASÁG SZERVEZETE.

Elnök:
DUDITS ANDOR
m. kir. kormányfőtanácsos, festőművész.

Ügyvezető alelnök:
Dr. MAGYARY ZOLTÁN
vallás- és közoktatásügyi miniszteri osztálytanácsos.

Igazgató:
TOLNAY ÁKOS
festőművész.

A Benczúr-Társaság rendes tagjai:

Batthyány Gyula gróf (VI, Délibáb-utca 16, tel. 32—18).
Berán Lajos (IX, Ráday-utca 41).
Boruth Andor (Tátraszéplak).
Burghardt Rezső (I, Kelenhegyi-út 12).
Csuk Jenő (Balatonboglár).
Czencz János (VII, Peterdi-utca 39).
Deák-Ébner Lajos (II, Fő-utca 49).
Dudits Andor (I, Kelenhegyi-út 12, tel. József 32—14).
Frank Frigyes (VI, Király-utca 112).
Gárdos Aladár (I, Kelenhegyi-út 12).
Gyárfás Jenő (Sepsiszentgyörgy).
Katona Nándor (VII, Akácfa-utca 24).
Kálmán Péter (München).
Kertész K. Róbert.
Kiss Rezső (VI, Aradi-utca 59, tel. 108—40).
Knopp Imre (VII, Király-utca 58, tel. 199—52).
Krusnyák Károly (VIII, Horánszky utca 9).
Kunwald Cézár (VI, Kmetty-utca 29, tel. József 112—62).
Lányi Dezső (VII, Stefánia-út, tel. József 64—67).
Ligeti Miklós (VII, Stefánia-út 20, tel. József 81—67).
Lux Elek (I, Ybl Miklós-tér 3).
Magyary Zoltán dr.
Margó Ede (X, Százados-út, Művésztelep, tel. József 3—14).
Olgyay Ferenc (I, Kelenhegyi-út 12).
Róna József (VII, Damjanich-utca 54, tel. József 40—18).
Gy. Sándor József (VII, Stefánia-út 28).
Stetka Gyula (VI, Bajza-utca 23).
Strobl Alajos (VI, Bajza-utca 23).
Tolnay Ákos (VIII, Rákóczi-út 51, tel. József 62—08).
Udvary Géza (I, Kelenhegyi-út 12).
Vágó Pál (Jászapáti).

Elhúnyt rendes tagok:

Pentelei Molnár János
Siligai Ferenc

A kiállítás mütárosa:

Dr. Siklóssy László (VIII, Üllői-út 14. tel. József 98—54).

A Benczúr-Társaság postacíme:

Budapest, VII, Kertész-utca 36 (Fészek, tel. József 106—37).

ELŐSZÓ.

Régi művészeti alkotások stíluskritikai meghatározásánál, ha az alkotó személyét nem tudjuk megállapítani, legalább a mű nemzetiségének, iskolájának meghatározására törekszünk. A régi művészeti emlékeknek legtöbbnyire oly határozott stiláris jegyei vannak, hogy azok alapján könnyen következtethetünk a művek eredetére. Nem így a modern alkotásoknál! Ha különböző országokból egy tömegbe hordott modern festményeket, szobrokat, melyeknek alkotóit nem ismerjük, nemzetiségek szerint kellene szétválasztani, bizonyára nagy zavarba jönnénk. Kevesen vannak ma a legkiválóbb művészegyéniségek között is olyanok, kiknek alkotásaiban a faji jelleg határozottan kidomborodnék. Nem egyszer vetették szemére a magyar művészetnek külföldön, hogy műveiknek nincsen nemzeti karaktere. Ugyanezt azonban épp ilyen joggal a legtöbb idegen országbeli művészre is ráolvashatjuk. Látogassuk csak végig a külföldi nagy tárlatokat és csekély árnyalatoktól eltekintve, mindenütt ugyanazt a benyomást nyerjük. Vonatkozik ez úgy az ultramodernekre, mint a régi hagyományok ápolóira is. Oly erősek és folytonosak a nemzetközi művészeti áramlatok és oly különböző talajból fakadt forrásokból merítenek a művészek, hogy a faji jelleg legtöbbször háttérbe szorul. Nem segít ezen a helyi motívumok, a művész saját népének életéből, történetéből vett jelenetek ábrázolása sem mert a stílus lényege nem a témában, hanem ennek miként való értelmezésében, földolgozásában rejlik. Dürer Itáliában sem lett olasz festő, bár nemcsak az ottani vidék és nép, hanem még inkább az itáliai olasz mesterek is hatottak reá.

A művészet elnemzetköziesedése a XIX. századnak szomorú eredménye. De ekkor is azok a legnagyobbak, kiknek alkotásaiban a nemzeti elszíntelenedés közepette a faji jelleg jut élénken kifejezésre. A barbizoniak, a francia impresszionisták, Puvis de Chavannes, a német Menzel, Böcklin, Mareès, Leibl lehetnek erre a múlt század második felében a legjobb példák. A művészek nagy része elveszítette saját népük művészetének továbbképző erejében való hitét, nem hazájuk művészeti multjából és jelenéből, hanem külföldről várnak elhatározóan fontos útmutatást. Régente is internacionálisak voltak a művészeti mozgalmak, például az Itáliából eredő reneszansz és barokk átalakította az egész világnak művészeti hitvallását, azonban az egyes országok művészetének külön jellegét még sem mosta el. A XIX. században az általános művészeti kultúra viszont annyira elsatnyult, hogy az uralkodó művészeti áramlatok és a vezető művészegyéniségek befolyása a művészeteknek nemzetekre való tagolódását alaposan lecsökkentette. A diadalmas francia irányok, vagy a müncheni naturalisták mindenütt fenntartásnélküli követőkre találtak. Ezeknek festészete az előbbiek művészetének legszorosabb függvénye. De fajilag azoknak művészete sem jellegzetesebb, kik az előbb említett áramlatoktól magukat távoltartani igyekeztek. Általános nagy stílusbizonytalanság tapasztalható mindenfelé, mely a legkülönbözőbb irányokban való orientálódásnak ad teret. Rendkívüli ellentétek választják szét a művészeket és mindegyik szükségképen saját igazára, irányának egyedüli jogosultságára esküszik. Mindez korunk művészeti kultúrájának sekélyes voltát jelzi. Milyen más volt ez a középkorban vagy a barokk századokban. Ekkor egységesen, ösztönös biztonsággal,

kikerülhetetlen határozottsággal és energiával nyilatkozott meg a művészeti akarás.

A művészi hitvallások közötti szakadékokat a mai kornak politikai és szociális fölfogásbeli ellentétei még jobban elmélyítették. A nagy összeomlás óta a műalkotások mögött keresik, kémlelik az embert és a mű stílusából következtetni igyekeznek a művész politikai vagy társadalmi hitvallására. Ha a kép vagy a szobor ultramodern törekvéseknek hódol, abból rögtön a művész radikális, sőt fölforgató eszmevilágára következtetnek. Ha pedig az alkotás konzervativ jellegű, úgy bizonyára a művész is békés polgára a hazának. Nem kutatjuk most azt, hogy ebben a fölfogásban mennyi az igazság, és hogy az új utak keresése a művészetben tényleg összefügg-e a lélek általános forradalmi elégedetlenségével, azt azonban le kell szögeznünk, hogy mindegyik párton a kelleténél jobban és gyakrabban hangsúlyozták esztétikai kérdésekben a politikai és szociális szempontokat.

Kétségtelen az is, hogy az ultramodern művészeti törekvések, melyek a világháború előtt Franciaországban születtek meg, az összeomlás után pedig Oroszországban és Németországban jutottak uralomra, nem váltották be a művészeti regenerálódás tekintetében a bennük hivők reményét. A természetutánzást tagadó, radikális expresszionisták most mind visszatáncolnak és a régi nagymesterek művei nyomán keresik a megújhodást. A nagy köd azonban, mely a világ művészeti kultúrájára ereszkedett, és amely a biztos tájékozódást korlátozza, még most sem kezd oszladozni és nem látjuk, hogy melyik irányban várható a jövő tisztulás. A világháború és forradalmak által meggyötört ember lelkivilága megingott és így természetes, hogy a kibillent emberi ön-

tudat és az egyensúlyát vesztett szociális tagolódás a művészetben is visszatükröződik. Másfelől a XIX. század művészete technikailag a fejlettségnek oly magas fokát érte el, hogy általános vágy támadt egy eszközeiben egyszerűbb, de bensőségesebb, karakteresebb, hittel teli művészet iránt. Manapság tehát mindegyik művészi alkotás kétszeres hitvallástétel. Nemcsak meghitt önvallomás, hanem tüntető véleménynyilvánítás a művészet mai forgatagában. Egyesek a bizonytalan jövőért minden eddigi eredményt feláldozni hajlandók, mások pedig féltékenyen őrködnek az évszázados munkával kivívott, tradiciós javak fölött.

A Benczúr-Társaság, melyet a mester 1920. évi július hó 16-án történt halála után néhány tanítványa és tisztelője alapított és amely 1924. év tavasza óta megújhodva folytatja működését, az utóbbi kategóriába tartozik. A Társaság célja, hogy a mester emlékét ápolja és hogy oly törekvéseket támogasson, melyek a magyar művészi kultúra elmélyítését eredményezik. Kiállításaival a régi művészeti hagyományok ápolását kívánja szolgálni. Az utóbbi segítségével keresi a haladást és óhajtja az eljövendő monumentális stílus talaját előkészíteni. A Társaság elhárítja magától a bizonytalan jelentőségű próbálgatásokat, az akaratos kereséseket, a mult eredményeit át akarja menteni egy boldogabb és tisztábban látó jövő generáció számára. A mostani kiállítás is ennek a tradició-tiszteletnek harmónikus nyilvánulása, céltudatos tömörülés a régi nagyok művészete nevében.

Hisszük, hogy a magyar közönség is meg fogja érezni ennek a törekvésnek értékét és megértéssel fogadja a Benczúr-Társaság legújabb bemutatkozását.

Budapest, 1925. március 8-án. *Ybl Ervin.*

KÉPEK.

BATTHYÁNY GYULA GRÓF:

1. Forradalom. Aquarell. Magántulajdon.
2. Vízözön. Aquarell. Magántulajdon.
3. Rendez-vous. Aquarell. Magántulajdon.
4. A vörös ház. Aquarell.
5. A kerítőnő. Színes tinta. Magántulajdon.
6. Boszorkánytánc. Ceruzarajz.

BURGHARDT REZSŐ:

7. Notre Dame.
8. Balaton.
9. Salute.
10. Szt. Mihályi hangulat.
11. Téli napsütés.
12. Este Hollandiában.
13. Tabáni udvar.
14. Piave.
15. Felhők.
16. Ősz.
17. Luxemburg-kert.
18. Őszi hangulat.
19. Téli nap.
20. Hegyi táj.
21. Chioggia.
22. Olasz utca.
23. Canale Grande. Magántulajdon.
24. Mimi. Magántulajdon.
25. Vágyódás. Magántulajdon.
26. Spanyol nő.
27. Táncosnő.
28. Beczkói Biró Károly úr arcképe.
29. Miss Grahame arcképe. Magántulajdon.
30. Hollandi táj.
31. Esthangulat Hollandiában.
32. Schiavoni.

CSUK JENŐ:

33. Lellei mocsár.
34. Reggelizö.
35. Falu végén.
36. Sorompónál.
37. Novemberi hangulat.

38. Tehenek a Balatonban.
39. A lellei őrház udvarán.
40. A lellei úton.
41. A lellei Uszó.
42. Kevi vásár.
43. Őszi délután.
44. Kevi utcarészlet.
45. Alföldi falu.
46. Hortobágyi fogat.
47. Lovas szán.
48. A lellei Úszón.
49. Trágya hordás.
50. Pusztai hangulat.
51. Hortobágyi hangulat.
52. Pusztai viharban.

CZENCZ JÁNOS:

53. Marcella.
54. Ülő akt.
55. Menuette.
56. Siesta.
57. Merengés.
58. Fekvő akt.
59. Toilette.
60. Gésa.
61. Pulykák.
62. Nyári napfény.
63. Legelésző nyáj.
64. Falusi udvar.
65. Tükör előtt.
66. Papagályos nő.
67. Patak partján.
68. Olvasó nő.
69. Borús táj.
70. Virágok.
71. Fürdés után.
72. Akt.
73. Lovasok.
74. Táncosnő.
75. Lugasban.

DUDITS ANDOR:

76. Kánai mennyegző.
77. Bizantikus angyal (kupola részlet). A kivitel Roth Miksa munkája.

FRANK FRIGYES:

78. Találkozás Firenzében.
79. Leány galambbal.
80. Női arckép. (U.)
81. Női arckép. (W.)
82. Házaspár. (K.)
83. Parasztasszony.
84. Három grácia és önarckép.
85. Ponte vecchio Firenzében.
86. Orgia.
87. Lebuj.
88. Cirkusz.
89. Pince.
90. Zarándoklás.
91. Renaissance fej.
92. Menekülő leány.
93. Férfi arckép. Dr. Nádor Henrik magántulajd.

KISS REZSŐ:

94. Havas vezérigazgató arcképe. Magántulajdon.
95. Napsütés.
96. Nyári nap.
97. Öreg halász.

KNOPP IMRE:

98. Biedermeier-ruhában.
99. Bécsi leány.
100. Beata.
101. Arckép. Aranyérem, München. (1905.)
102. Angol interieur.
103. Anyai csók. II. érem, Barcelona. (1911.)
104. Női arckép. Magántulajdon. (1921.)
105. Fehér draperia.
106. Dagály.
107. Munkaszünet. Magántulajdon.
108. Foltozó csizmadia. Magántulajdon. (Weimar, 1887.)
109. Weimar az ablakomból. (1884.)
110. Biedermeier interieur. Állami nagy aranyérem.
111. Várakozás. Magántulajdon.

KRUSNYÁK KÁROLY:

112. Öreg ember. Magántulajdon.
113. Interieurben.

KUNWALD CÉZÁR:

114. Nagyszentmiklósi Dréhr János. Magántulajd.
115. Dr. Térey Gábor. Magántulajdon.

PENTELEI MOLNÁR JÁNOS:†

116. Régi szent tárgyak.
117. Körték.

GY. SÁNDOR JÓZSEF:

118. Esős hetipiac.
119. Canale Grande (Venezia).
120. Chioggiai bárkák.
121. Piazzetta S. Marco (Venezia).
122. Lagunarészlet (Venezia).
123. Rio dei Medicanti (Venezia).
124. Délutáni napsütés a Mólón (Venezia).
125. Közelgő zivatar.
126. A S. Marco előcsarnoka (Venezia).
127. A Piazzetto (Venezia).
128. Zöldségpiac Veneziában.
129. Hajók a Lagunán (Venezia).
130. A Rialtó (Venezia).
131. Colleoni (Venezia).
132. A S. M. d. Salute feljárója.
133. Tűzilárma.
134. A S. Marco bejárata (Venezia).
135. Kora tavasz.
136. S. M. d. Salute (Venezia).
137. Ősz.
138. A halcsarnok Veneziában.
139. A Palazzo Duvale folyosója (Venezia).
140. Téli hetipiac. Magántulajdon.
141. Velencei gondolás.
142. Ezüstös napsütés (Venezia).
143. Forradalom.
144. Hervadás. Magántulajdon.
145. Venezia.
146. Három barát.
147. Theatinerkirche (München).
148. Margithid.
149. Parlament a Duna felől.
150. A Bazilika.
151. Meditatió.

Eredeti rézkarc

Eredeti rézkarc

152. Colleoni (Venezia).
153. A Bazilika feljárója.
154. Piazzetta (Venezia).
155. Legelésző nyáj.
156. Lagunarészlet (Venezia).
157. Kálvária lépcső.
158. Szegény asszony.
159. Móló (Venezia).
160. Régi város.
161. Chioggiai bárkák.
162. Hazatérő nyáj.
163. Falurészlet.
164. A pécsi templom feljárója.
165. Építkezés a Frauenkirche körül (München.
166. Vízözön.
167. Vak ember.
168. Vihar előtt.
169. Esős városrész.
170. Este.
171. Havas táj.
172. Lokomotiv.
173. Vásár.
174. Nevető öregasszony. (Ceruzarajz.)

TOLNAY ÁKOS:

175. Borulás.
176. Besnyői tájkép.
177. Határfák.

UDVARY GÉZA:

178. Pásztor nép. Olajfestmény.
179. Árkádia. „
180. A bor. „
181. Szüret. „

SZOBORMŰVEK.

BERÁN LAJOS:

182. Érmek

LIGETI MIKLÓS:

183. Horthy Miklós, Magyarország kormányzója Őfőméltósága (Bronz).
184. József Ferenc főherceg (Bronz).
185. G. H. K. úrhölgy (Márvány-mellszobor).
186. L. A.-né úrhölgy (Színes márvány).
187. J. G. B.-né úrhölgy (Bronz).
188. Ábránd. Eladó. (Bronz.)
189. Forradalom. Eladó. (Bronz).
190. Fiú szoboralak (Márvány).

LUX ELEK:

191. Strasser Olga (Büste-gipsz).
192. Kövesdy Gézáné (Büste-gipsz).
193. Táncosnő (Bronz).
194. Vénusz (Bronz).

MARGÓ EDE:

195. Jeritza Mária (Tanulmány Tosca szerepéhez).

RÓNA JÓZSEF:

196. Gyorsírók vándordíja. Magántulajdon.
197. Juhász.
198. Mese.
199. Judith és Holofernes.

ROTH MIKSA (mint vendég):

200. Mozaik.

A termek díszítésére szolgáló bútorokat Schmidt Miksa bútorgyáros (V., Lipót-körút 1.) szívességből engedte át.

A BENCZÚR-TÁRSASÁG ALAPSZABÁLYAI.

1. §. *A Társaság címe, székhelye és pecsétje.*

A Társaság címe: „Benczúr-Társaság".

Székhelye: Budapest.

Pecsétje: köriratban „Benczúr-Társaság".

Középen 1921.

2. §. *A Társaság célja.*

A Társaság célja Benczúr Gyula emlékének fenntartása, valamint olyan törekvések támogatása, melyek a magyar művészet és a magyar művészi kultúra fejlődését előmozdítják.

3. §. *A cél elérésére szolgáló eszközök.*

A Társaság célját a következő módokon kívánja elérni:

a) művészi, esetleg részben művészettörténeti kiállításokkal.

b) művészeti kiadványokkal, melyek általában a magyar képzőművészet és a művészi megértés előmozdítására szolgálnak,

c) Benczúr Gyula-emlékünnepélyek tartásával,

d) rendszeres összejövetelekkel, művészi díjak vagy jutalmak odaitélésével, melyek a magyar képzőművészet kiváló tehetségeinek kitüntetésére vagy fejlődő új tehetségek serkentésére szolgálnak.

e) a Szépművészeti Múzeum magyar gyüjteményének gyarapításával,

f) végül a rendelkezésre álló egyéb eszközökkel. A Társaság e célnak előmozdítására adományokat és alapítványokat gyüjt és elfogad.

4. §. *A Társaság tagjai.*

A Társaságnak vannak:

a) rendes,

b) tiszteletbeli,

c) meghívott,

d) pártoló tagjai.

Ad a)

A rendes tagok Benczúr Gyulának azok a tanítványai, akik a Benczúr-Társaságot megalapították, továbbá azok, akiket a rendes tagok közgyűlése két rendes tag ajánlására titkos szavazással kétharmad szótöbbséggel rendes tagnak beválaszt.

Ad b)

Tiszteletbeli tagjai a Társaságnak elsősorban Benczúr Gyula családjának meghívott tagjai, azonkívül mindenki, akit akár a Társaság, akár általában a hazai képzőművészet körül szerzett érdemeiért két rendes tag ajánlására a rendes tagok közgyűlése titkos szavazással kétharmad szótöbbséggel megválaszt.

Ad c)

Meghívott tagja lehet a Társaságnak mindenki, akinek bárminő irányú szakismeretére a Társaságnak szüksége van és e végből két rendes tag ajánlatára a rendes tagok közgyűlése kétharmad szótöbbséggel meghív.

Ad d)

Pártoló tag lehet mindenki, aki a Társaság céljainak eléréséhez akár munkájával, akár adományával hozzájárul és őt ennek méltánylásául a taggyűlés pártoló tagul felveszi.

Képzőművész csak mint rendes, vagy tiszteletbeli tag választható meg.

Külföldi állampolgárok a Társaság tagjaivá (*a—d*) csak a belügyminiszter előzetes hozzájárulásával választhatók meg.

5. §. *A tagok felvétele.*

Új tagok felvétele meghívás útján történik. A meghívást két rendes tag kezdeményezi. A rendes, tiszteletbeli és meghívott tagok felvételéről a rendes tagok közgyűlése a jelenlevők két harmad szótöbbségével titkos szavazással határoz.

A pártoló tagok felvételéről a taggyűlés szintén két rendes tag ajánlata alapján egyszerű szótöbbséggel határoz.

6. §. *A tagság megszűnése.*

A tagság megszűnik:

a) halál,

b) kilépés, vagy

c) törlés útján.

A kilépést írásban kell az elnökség tudomására hozni.

Rendes, tiszteletbeli és meghívott tagok törlését két rendes tag indítványára a rendes tagok közgyűlése kétharmad szótöbbséggel titkos szavazással határozza el.

A pártoló tagok törlését a taggyűlés határozza el.

Törlés okául hazafiatlan, vagy a Társaság érdekeire káros magatartás, vagy a tagsági kötelezettség nem teljesítése szolgálhat.

7. §. *A tagok jogai és kötelességei.*

A rendes tagok a közgyűléseken, valamint a Társaság mindennemű összejövetelein felszólalási, indítványozási és szavazási joggal bírnak. A Társaság kiadványait kedvezményes áron kapják, kiállításait ingyen látogathatják.

A tiszteletbeli, meghívott és pártoló tagok a Társaság közgyűlésén és összejövetelein felszólalási és indítványozási joggal bírnak. A Társaság kiadványait kedvezményes áron kapják, kiállításait ingyen látogathatják.

A Társaság tagjai semmiféle tagsági díjat nem fizetnek.

A tagok kötelesek a Társaság érdekeit előmozdítani.

8. §. *A társaság szervei.*

A Társaság szervei:

a) a közgyűlés,

b) a rendes tagok taggyűlése,

c) a tisztikar, együtt igazgatóság,

d) a számvizsgáló-bizottság.

9. §. *A közgyűlés.*

A Társaság évenkint rendes közgyűlést tart. Határozatképességéhez a jelen alapszabályban megállapított kivételektől eltekintve, a rendes tagok egyharmadának jelenléte szükséges. Határozatképtelenség esetén 8—30 napon belül új közgyűlés hirdetendő, mely a meghiusult közgyűlés tárgysorozatába felvett ügyekben tekintet nélkül a megjelentek számára határozhat.

Az elnök szükség esetén rendkívüli közgyűlést hívhat össze, a rendes tagok egyharmadának írásbeli kívánságára pedig legkésőbb 30 nap alatt összehívni tartozik.

A közgyűlésről a rendes tagok legalább két héttel előbb értesítendők. A közgyűlés meghívóján az alapszabály módosítása, valamint tagok választása mindig feltüntetendő. Az elnök csak azokat az indítványokat köteles napirendre tűzni, amelyek vele legalább egy héttel a közgyűlés előtt írásban közöltettek.

A közgyűlésen a Társaság összes tagjai részt vehetnek, ott felszólalási és indítványozási joggal bírnak, de szavazati jogot csak a rendes tagok gyakorolhatnak.

A tanácskozás, valamint a szavazás általában nyilvánosan történik, kivéve a jelen alapszabályban megállapított eseteket, valamint azt az esetet, ha az elnök vagy a közgyűlésen jelen levő rendes tagok egyharmada kívánja.

Minden rendes tagot egy szavazat illet meg. Szavazategyenlőség esetén az elnök dönt.

A közgyűlés hatáskörébe tartozik:

a) a tisztikar és a számvizsgálóbizottság megválasztása,

b) a költségelőirányzat és zárószámadás letárgyalása, a felelős számadók részére a felmentvény megadása és általában a vagyoni kérdések végső fokon való intézése,

c) a rendes, tiszteletbeli és meghívott tagoknak megválasztása,

d) a taggyűlés megfellebbezett határozatainak felülbírálása,

e) a tagok indítványainak tárgyalása,

f) az alapszabályok módosítása.

g) feloszlás vagy más társulattal való egyesülés elhatározása és az esetben a vagyon hovafordítása tárgyában való határozathozatal.

A közgyűlés az előző bekezdés *f*) és *g*) pontjaiban felsorolt kérdések tárgyában csak a rendes tagok legalább kétharmadának jelenlétében határozatképes és határozatait csak a jelenlevők legalább kétharmad szótöbbségével hozhatja meg.

A közgyűlésről jegyzőkönyvet kell felvenni, melyet az elnök által felkért két rendes tag hitelesít.

10. §. *A taggyűlések.*

A Társaság mindennemű ügyeit a rendes tagoknak szükség szerinti számban tartandó taggyűlésein igazgatja.

A taggyűléseket az elnök hívja össze, 5 rendes tag írásban kifejezett kívánságára 8 napon belül összehívni tartozik.

A taggyűlések határozatképességéhez a rendes tagok egynegyedének jelenléte szükséges. A taggyűléseken a tiszteletbeli, a meghívott és a pártoló tagok is résztvehetnek, de szavazati jogot nem gyakorolhatnak.

Az igazgatóság határozatait a taggyűléshez, a taggyűlés határozatai a közgyűléshez 15 napon belül felebbezhetők meg.

11. §. *A tisztikar.*

A Társaság tisztikara a következőkből áll:

a) elnök,
b) ügyvezető alelnök,
c) igazgató,
d) ügyész.

A tisztikar, az ügyészt kivéve, a rendes tagok sorából titkos szavazással választandó. Megbizatása egy évig tart és az időközben választottak megbizatása is a többiével együtt lejár.

12. §. *Az elnök.*

A Társaság élén a rendes tagok közgyűlése által választott elnök áll.

Az elnök a Társaságot hatóságok és harmadik személyek irányában képviseli, a Társaságot érdeklő jogügyleteket a közgyűlés, illetve az igazgatóság felhatalmazása keretében megköti, az utalványozást 2000 aranykorona erejéig gyakorolhat, az üléseket összehívja és vezeti.

13. §. *Az ügyvezető alelnök.*

Az ügyvezető alelnök az elnöknek minden teendőjében helyettese. Gondoskodik az ügyek viteléről és a Társaság anyagi javainak kezeléséről.

14. §. *Az igazgató.*

Az igazgató az ügyvezető alelnököt a Társaság ügyeinek intézésében támogatja.

15. §. *Az ügyész.*

A Társaságnak peres és perenkívüli ügyekben tanácsadója és jogi képviselője.

16. §. *A pénzkezelés.*

A Társaság anyagi javainak kezelését az igazgatóság által kiválasztott megbízható pénzintézet végzi.

17. §. *A számvizsgáló bizottság.*

A Közgyűlés a Társaság anyagi javai kezelésének felülvizsgálására három rendes és egy póttagból álló számvizsgáló bizottságot küld ki, akik a tagok sorából választandók és megbízásuk alatt semmi más tisztséget nem tölthetnek be.

Megbizatásuk időtartama alatt a pénz- és vagyonkezelést bármikor megvizsgálhatják, a számadási év lejártával pedig az évi zárszámadást és a pénzkezelésre vonatkozó okmányokat, naplókat és egyéb iratokat részletesen megvizsgálni és vizsgálatai eredményéről a közgyűlésnek írásban jelentést tenni tartoznak.

18. §. *A Társaság feloszlása.*

A Társaság feloszlása, vagy más egyesülettel való egyesülése kérdésében való döntés a közgyűlés

hatáskörébe tartozik, amely azt csak a rendes tagok legalább kétharmadának jelenlétében és a jelenlevőknek legalább kétharmad szótöbbségével mondhatja ki. Határozatképtelenség esetén 8—30 napon belül összehívandó új közgyűlés a meghiusult közgyűlés tárgysorozatába felvett ügyekre nézve a megjelent tagok számára való tekintet nélkül határozhat. Az alapszabály módosítását kimondó határozat jóváhagyás végett a m. kir. belügyminiszterhez terjesztendő fel.

A Társaság vagyonára feloszlás esetén sem a tagok, sem azok örökösei, vagy hagyományosai, vagy engedményesei semmiféle jogot nem formálhatnak, hanem annak hovafordításáról a felosztást kimondó közgyűlés a vallás- és közoktatásügyi és belügyminiszter jóváhagyásának fenntartásával határoz.

19. §. *Kormányfelügyelet.*

Azokban az esetekben, ha a Társaság az alapszabályokban előírt célját és eljárását be nem tartja, hatáskörét túllépi, államellenes működést fejt ki, a közbiztonság és közrend ellen súlyos vétséget követ el, vagy a vagyoni érdekeit veszélyezteti, a m. kir. belügyminiszter ellene vizsgálatot rendelhet el, működését felfüggesztheti és végleg fel is oszlathatja és feloszlatása esetén vagyonának hovafordítása iránt a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértőleg intézkedhetik.

DUDITS ANDOR
elnök.

DR. MAGYARY ZOLTÁN
ügyv. alelnök.

Szám: 253.826/1924. VIII.

Magyar királyi belügyminiszter.

Látta a m. kir. belügyminiszter azzal a megjegyzéssel, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium művészeti osztályának vezetője hivatali működésének időtartamára rendes tagul meghívandó.

Budapest, 1925. évi január hó 10-én.

A miniszter rendeletéből:
Pantl s. k.
miniszteri tanácsos.

Kiss Rezső

Vas. Ujs. 1911. 1052. 1.



Kiss Rezső: Imádkozók. (Hollandia.)



Wantage.



Kama

	Tőke		A kamatozá
	P	f	

mitás

eje	Napok	Kamatszámok	
		Tartozik	Követel
ve 9.	9	450	
23	14		293
29	6	1075	
ek 14	75	17062	
25	11	4004	

M. D. K.

Kis Perzsó festő

1907-ben Nagyváradon a Rabod-iskola növendéke

Déri Bp. 1954. 327. l.

Ve-D. K.

Kis Rezső festő

1905-ben a nagybányai szabadiskola

tagja

Réti István: A nagybányai művészetek

Bp. - 1954. 59. l.

M. D. K.

Kis Rezső festő

1906-ban Nagybányán a hobad-iskola növendéke

Réti Bp. 1954. 327. l

M.D.v.

Kiss Perső festő

1908-ban Nagybányán dolgozott

Réti Bp. 1954. 328.l.

KISS REZSŐ

szül. Bpesten, 1889. Itt és Párisban tanult s erőteljes fakturájú arcképeivel (Lady Ward, gróf Pejacsevich Elemér, Magyarevits stb.) és mélyre hangolt hollandi interieurjeivel aratott nagy sikereket. Műveire több érmet és kitüntetést kapott. Azonkívül kőrajzokkal és rézkarcokkal szerepelt a tárlatokon. Ezidőszerint Amerikában él.

KISS RUDOLFO

nato a Budapest, nel 1889. Ha studiato qui ed a Parigi e con i suoi ritratti caratteristici sopratutto per la loro forza (Lady Ward, Conte Elemér Pejacsevich, Mgyarevits, ecc.) e con i suoi interni di stampo olandese, ha ottenuto notevoli successi. Ha avuto numerosi premi e medaglie. Partecipa alle esposizioni anche con litografie ed acqueforti. Attualmente vive in America.

& MÖLLER

LEIPZIG-LEUTZSCH



~~Glatz Oszkár~~

Kiss Rezső

K

A TÉLI TÁRLAT érmeit és díjait a következőképen ítélték oda: állami nagy aranyérmet kapott ~~Glatz Oszkár~~ «Nagyapó unokáival» c. és Pentelei Molnár János «Paprika» c. festménye alapján. Mindkét képet a «Művészet» mostani száma közli. A Rudics-díjjal ~~Burghardt Rezső~~ «Táncosnő» c. festményét tüntették ki, a Ráth György-díjat ~~Holló Barnabásnak~~ ítélték oda «Mellszobor-tanulmány»-áért, az Ipolyi-díjat ~~Hende Vinczének~~ «Palestrina» c. festményeért, az Eszterházy-díjat ~~Edvi Illés Aladárnak~~ «Fiatal bika» c. festményeért, a Lipótvárosi Kaszinó díját Tatz László nyerte el «Kosztümös nő» c. festménye alapján, az Erzsébetvárosi kaszinó díját ~~Czigány Dezső~~ «Akt» c. festményeért, a Halmos Izor-féle díjat pedig Kiss Rezső «Gyöngyök» c. festményeért. Ez utóbbi munkák közül mostani számunk ~~Burghardt Rezső~~ és Tatz László képeit reprodukálja.

ricédulásva 1957. Betemi Hende Vincéhez

Művészet 1915.

470, 471. l.

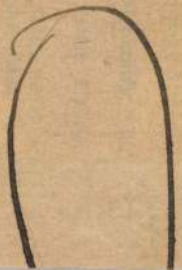

Holló Barnabás

Kiss Rezső

Az 1915/16. évi téli tárlatra

Kicédulázva 1957.

A ~~tárlatra~~ kitűzött állami művészeti nagy aranyérmek egyikét a zsüri javaslatára a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ~~Glatz Oszkárnak~~ ítélte oda «Nagyapó unokáival» című olajfestményeért, a másikat pedig Pentelei Molnár Jánosnak «Paprika» című olajfestményeért.

Néhai Rudics József bárónak 6951 koronából álló ösztöndíjával a zsüri ~~Burghardt Rezsőt~~, a Benczur-mesteriskola tagját tüntette ki «Táncosnő» című olajfestményeért; az Ipolyi-féle 2000 koronás egyházfestészeti díjat ~~Hende Vince~~ nyerte el «Palestrina» című olajfestményével; a néhai Ráth György-féle 1200 koronás díjat ~~Holló Barnabás~~ Mellszobor-tanulmányával; a Lipótvárosi Kaszinó 1000 koronás díját Tatz László, a Benczur-mesteriskola tagja «Kosztümös nő» című olajfestményével; Esterházy Miklós Móric gróf 600 koronás akvarell díját ~~Edvi Illés Aladár~~ «Fiatal bika» című képével; az Erzsébetvárosi Kaszinó 500 koronás aktdíját ~~Czigány Dezső~~ «Akt» című olajfestményével és Halmos Izornak fiatal művészek jutalmazására adományozok 500 koronás díjat Kiss Rezső lyöngyök c. művével.

Művészet 1916. 42 (43) l.

1905. február 22.

Pécs T. kir. város tanácsának: az államsegély ügyében tárgyában tett intézkedések tudomásul vételéről jóváhagyásáról, az 1907. évi segély felhasználási tervezete jóváhagyásáról, a felhasználásról részletes jelentés ügyében (987/1907.)

MDK

Kiss Rezső

Gyöngyösy Nándor:A mai magyar müvészet. Bpest.1916.
2o.l.



TANULMÁNY
KISS REZSŐ KŐRAJZA

Művészet 1911

ling miniatür-festőnek Henriett leánya csendéleteket festett.

Régi festőfamilia a Peschky-család. Peschky Ferenc apja morva származású festő volt a Rondellán lévő német színházban. A fia tehetséges ember, de nem tanult eleget. A bécsi akadémián Braun mellé került, aki annyira kedvelte, hogy felhívta reá Ferenc császár figyelmét is. A császárnak a régi festők krónikákból, anekdótákból jól ismert fogással kedveskedett Peschky. Lemásolt a császári képtárból egy Rembrandt képet és nagyon boldog volt, hogy a császár nem tudta megkülönböztetni az eredetit a másolattól.

Támogatást is ajánlottak fel neki ekkor és választására bízták, hogy akar-e állandó stipendiummal Rómába menni, vagy száz aranyat. Peschky a száz aranyat választotta. Hazautazott Pestre, megházasodott és szorgalmasan nagyon sokat festett. A Szervitatéren volt a lakása, ott dolgozott, minden külön atelier nélkül. Főkép egyházi férfiakkal voltak összeköttetései. Ezen a réven anyagilag nagyon jól boldogult. Sok püspök arcképét készítette el, festett azonkivül oltárképeket, de ezekhez nemcsak, hogy modelleket nem használt, hanem a kompozíciót sem maga készítette, úgy másolta ismert és kevésbbé ismert mesterek művei után készült metszetekről. Határozottan kár, hogy tanulmányait olyan korán abbahagyta.

Fia, Peschky Eduárd, forrásunk szerint aquarellfestéssel is foglalkozott és volt egy szociális tekintetben nagyon jellemző specialitása. Gazdag emberek, arisztokraták vitték magukkal a birtokaikra és lefestették vele a kedvenc lovaikat. Hogy úgy mondjuk lóarcképfestő volt. A festészet iránt akkoriban sokkal inkább a vagyonos polgárság érdeklődött, sem mint az arisztokrácia. De legalább olykor engedtek közönyösségükből a nagyurak, mikor a lovaikról volt szó.

A főúri mecénásokkal ellátott festők közé tartozott Frühling Frigyes is. Kopenhágai származású, bevándorolt ember volt. A Tigris-kávéházában, a mostani Nádor-utcában lakott, de csak télen. Nyáron az Orczy bárók újszászi birtokán tartózkodott és ott festett pici miniatür arcképeket, olyan aprókat, hogy gyűrűben el lehetett helyezni. Hatvan aranyat kapott darabjukért, ami a mai viszonyok között is elfogadható honorárium volna, akkor meg éppenséggel sokat jelentett.

A mai műterem-életnek, kiállításoknak, szóval a művészi anyagi boldogulás megszokott eszközeinek természetesen nyomuk sem volt. A forradalom előtti és a közvetlen utána következő idők művészeinek megélhetésük tekintetében az akkori társadalmi viszonyokhoz kellett alkalmazkodniok. Ma állami megrendelések után sóvárognak a művészek, akkor, ha éppen kellett, panoráma-képeket festettek. A panorámákat a mai gyereknemzedék nem is ismeri. Persze azelőtt se csinálták a nagy és mozgalmas képeiket valami világraszóló művészek. Így egy Kitzeró nevű müncheni származású panoráma-festőt említenek, aki tulajdonképen amolyan jobb szobafestőféle volt. Nála különb legény Nissen nevű kartársa, aki szintén Münchenből származott ide, falnagyságú képeit Párisba, Konstantinápolyba is küldötte, az egész világot bebarangoló panorámák számára. Érdekes, hogy akkori festők már ezeken a panoráma-képeken a felhőzet, a napfény, sőt a levegő helyes megfigyelését vélték felfedezni. Nissen vállalkozása jól jövedelmezett, úgy, hogy a mostani Andrássy-út helyén, akkor káposztás-kertek és gabonaföldek között házat építtetett. Ezt a házat öreg korában, az Andrássy-út építése alkalmával kisajátították. Ekkor Nissen gyerekeivel együtt visszament Münchenbe.

A vidéki magyar városokban némi munkát adott a festőembereknek, akik közé néha művész is cseppent, a görög templomok festése. Különleges valami ez, mert a görög templomokban az ikonoszták nagy falfelületét kellett képekkel betakarni. A görög templomfestők közül jónevű Lakatárisz Demeter.

Tőle tanult festeni Debrecenben hat esztendeig egyebek közt Ujházy Ferenc is, a ma is élő veterán festő. Ujházy elbeszélése szerint ez a Lakatárisz amolyan könnyelmű zseni volt. Bohém, de nem abból a fajtából, amelyik rongyosan és boglyasan kóborol, hanem elegáns, kifogástalanul öltözködő, nagy úri passziókkal megáldott ember. Szórta

Kiss Rezső

VII. TEREM.

155 **Mérő István.** Falusi interieur. Olajf. Eladó.
156 **Moldvai Krajna János.** Szép Ilonka. Olajf. Eladó.
157 **Kukán Géza.** Traviata. Olajf. Eladó.
158 **Kiss Rezső.** Ego sum via, veritas et vita. Olajf. Eladó.
*159 **Mérő István.** Reggeli után. Olajf. Eladó.
160 **Krutsay Ferenc.** Főpróba. Olajf. Eladó.
161 **Kunwald Cezár.** Férfiarckép. Olajf. Magánt.
162 **Kézdi-Kovács László.** Tavaszi sejtelmek. Olajf. Eladó.
163 **Endrey Sándor.** Keglevich Ilona grófnő arcképe. Olajf. Magánt.
164 **Pap Emil.** Október elsején. Olajf. Eladó.
*165 **Borúth Andor.** Gyulai Pál arcképe. Olajf. Eladó.
166 **Neogrády Antal.** Mezei út. Olajf. Eladó.
167 **Gémes Gindert Péter.** Dr. B. J. úr. képmása. Bronzszoborm̃ű.
168 **Gaal M. Nándor.** Tanulmányfej. Szoborm̃ű. Eladó.
169 **Lányi Dezső.** Hegedüs Gyula képmása. Szoborm̃ű. Eladó.
170 **Liipola Yrjö.** Arcképszobor. Gipszszoborm̃ű. Magánt.
171 **Róna József.** Meglesett Bachansnő. Márványrelief. Eladó.
172 **Strobl Alajos.** Tanulmány. Kéméndy Jenő.
173 **Strobl Alajos.** Magyar márványmellszobor. Kurtz Vilmos
174 **Mester Jenő.** József főherceg Őfensége mellszobra. Magántulajdon.
*175 **Bezerédi Gyula.** Arckép-szobor (carrarai márvány). Szoborm̃ű. Magántulajdon.
176 **Bezerédi Gyula.** Odry Árpád. Arckép-szobor (erdélyi márvány). Magántulajdon.

KMT 1910/11. Acél kard

VI. TEREM.

129 Stein János Gábor. Lesben. Olajf. Eladó.
130 Bosznay István Brixeni halastó. Olajf. Eladó.
131 Basch Árpád. A Vág. Olajf. Eladó.
132 Basch Árpád. Homokos part Orsovánál Olajf. Eladó.
133 Basch Árpád. A moraváni kistemplom. Olajf. Eladó.
134 Basch Árpád. Ada-Kaleh kapuja. Olajf. Eladó.
135 Basch Árpád. A szerb hegyek között. Olajf. Eladó.
136 Basch Árpád. A Duna Orsovánál. Olajf. Eladó.
137 Basch Árpád. A Besnyő erdőben. Olajf. Eladó.
138 Basch Árpád. Trencséni táj. Olajf. Eladó.
139 Basch Árpád. Eső után (Tétény). Olajf. Eladó.
140 Kölber Dezső. Lépcsőterrasz Lussingrandéban. Olajf. Eladó.
141 Kölber Dezső. Pojánka a Tátrában. Olajf. Eladó.
142 Háry Gyula. Gomba-utca a Gellérthegyen, Buda. Olajf. Eladó.
143 Tölgyessy Arthur. Bujdosó hold. Olajf. Eladó.
144 Kacziány Adrienne. Alföldi szélmalom (hajnali hangulat). Olajf. Eladó.
145 Pörge Gergely. Piac-részlet. Olajf. Eladó.
146 Pörge Gergely. Turi vásár sátor nélkül. Olajf. Eladó.
147 Pörge Gergely. Őszi tarlón. Olajf. Eladó.
148 Bachmann Károly. Csendélet. Olajf. Eladó.
149 Bachmann Károly. Csendélet. Olajf. Eladó.
150 Pörge Gergely. Újpesti vásár részlet. Olajf. Eladó.
151 Pörge Gergely. Tiszasülyi parasztudvar. Olajf. Eladó.
152 Pörge Gergely. Hetivásár. Olajf. Eladó.
153 Rubovics Márk. Országút. Olajf. Eladó.
154 Rubovics Márk. Megyeri szigetrészlet. Olajf.



KISS REZSŐ

RÉSZLET A BOMBÁZÁS ELŐTTI NIEUPORTBÓL

Művészet 1916.

A MŰCSARNOKBÓL*

A TÁRSULAT TAGJAINAK SZIVES FIGYELMÉBE. Tárlataink katalógusaiban közöltük már, hogy a mult évi közgyűléstől nyert felhatalmazás alapján és a választmány elhatározásából tagjaink ebben az esztendőben tagilletményül egy jeles magyar vagy idegen művész ismertebb alkotásáról készült, bekeretezhető, értékes és szép műlapot kapnak. A műlapokat a tavasz folyamán kézbesíttetjük, küldetjük meg.

A műlap mellett minden tag megkapja a Művészet folyóiratot két évkönyv jellegű számban, az elsőt a tavaszi, a másodikat a téli tárlat idején.

ANDRÁSSY DÉNES GRÓF ALAPÍTVÁNYA. A magyar képzőművészet legnagyobb alapítványának, amelyet a nemeslelkű főúr, néhai Andrássy Dénes gróf tett a társulatnál, az alapítólevelét a kultuszminiszter a mult év őszén már jóváhagyta és így a nagy alapítvány kamatait az örökhagyó intencióinak megfelelően, az alapítólevél értelmében használja fel a társulat. Az alapítvány kamataiból 1915-ben 37,049 koronát használt fel a társulat, amely összegből 19,791 koronát előlegezett, mert a hagyaték bíróság odáig még nem hozta meg átadó végzését. Ez most már megtörtént és a bíróság megállapította, hogy a nemes gróf halála óta képzőművészeti alapítványának javára 1915. év végéig folyó kamatok fejében 77,125 korona van együtt, melyet társulatunk részint idén, részint a jövő évben fog készpénzben megkapni. Ebből az összegből a társulat legelsősorban a kamatok terhére mult évben előlegezett 19,791 koronát fedezi, vásárlásokra az idén 20,000 koronát fordít. A fenmaradó 37,334 korona iránt közgyűlési határozattal keresi meg a kultuszminisztert, hogy ne csatoltassék az alapítványi tőkéhez, hanem a nemeslelkű örökhagyó intenciói szerint későbbi vásárlásokra és jutalomdíjakra rezerváltassék.

Ebben az összegben van benne az a 10,000 korona is, melyet a választmány háborús témájú művészi alkotások szerzőinek a jutalmazására tűzött ki az alábbi pályázati feltételek mellett:

* E hivatalos rovatot Lesskó János társulati h. titkár vezeti.

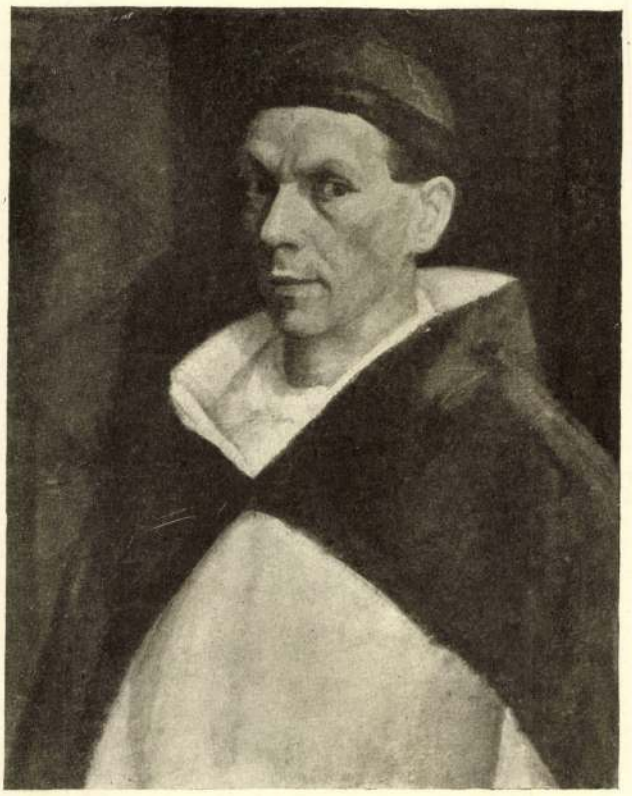

CZIGÁNY DEZSŐ BIBORNOK

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat előmozdítani kívánja, hogy a jelen világháborúból a magyar nemzet önfeláldozó küzdelme képzőművészeti alkotásokban megörökíttessék, s ezért ily alkotások szerzői részére pályázatot hirdet az alábbi feltételek mellett:

1. A pályázat ideje és helye a társulatnak az 1917—18. művészeti esztendőben kizárólag hazai művészek számára rendezendő rendes téli tárlata és a pályázaton résztvesznek a tárlaton kiállított mindazok a jelen világháborúból merített, kizárólag magyar vonatkozású, háborús témájú, maradandó becsű alkotások, amelyeket a pályabíróság a pályázatra bocsát.

2. A legjobbaknak ítélt alkotások szerzőinek a jutalmazására a néhai Andrássy Dénes gróf alapítványának (eddigi) kamataiból tízezer korona áll rendelkezésre és ebből az összegből a pályabíróság három, legfeljebb négy mű szerzőjét jutalmazhatja akként, hogy a legnagyobb díj ötezer koronánál nagyobb, a legkisebb pedig kétezer koronánál kisebb nem lehet.



Knopp Imre:
Női arckép.



Kiss Rezsö:
Havas N. vezérigazgató.

Benczúr Társaság kiáll.
1925 máre -



399 Kiss Rezső: Bál után.



342 Rippl-Rónai József: Apám, anyám.

Kiss Rezső,

Királyfalvi Károly, Vészi Margit, Cserna Rezső, Kandó László, Littkei Antal, Kádár Béla. ifj. Lechner Ödön, Pap Emil, Juszkó Béla, Zádor István, Plány Ervin művészek "nagy kegyesen bebocsáttattak, mert "hóbortos"-nak nem talált tagjai a legujabb nemzedéknek" /a szövegközti idézet a kritikusé/akik megérdemelnék, hogy más környezetben, kongeniális emberek társaságában szerepeljenek a tárlatokon, -irja kritikájában Tövis: "A téli kiállitás" cimmel a Müvészet c. rovatban, a Mücsarnokban rendezett tárlaton szereplő müvészekről.

A HÉT, Bp. 1909. nov. 21. XX. évf.
47. sz. 778-779. lap.

Kiss Rezső

Nagy örömmel nyilatkozik a fiatal müvészről Tövis: "A tavaszi kiállitás" cimmel közölt kritikájában, mely a tárlaton szereplő müveket ismerteti: Páris igen jótékonyan hatott "a nagyon talentumos, de kissé könnyelmü" ifju müvészre, aki odakünn megkomolyodott.

A HÉT, Bp. 1909. ápr. 11. XX. évf. 15. sz. 255-256. lap.

Kiss Rezső

A két Feiks testvér, Jenő és Alfréd balettet és arcképeket, valamint szinpadi jeleneteket ábrázoló képeit kiemeli Kun Imre: "A Műcsarnok tavaszi kiállitása" c. kritikájában. Elismeréssel méltatja még a felsorolt müvészek portréit is: Kunwald Czézár, Burghardt Rezső, Kunfy László, Kiss Rezső, Bodnár János, Kövér Gyula és Fried Pál.
A beszámolót a Müvészet c. rovat közli.

A HÉT, Bp. 1921. juni. lo.
XXXII. évf. 15. sz. 255. lap.

Kiss Rezső

Bárczy polgármesterről festett portréjáról mondja Tövis: "Két tavaszi kiállitás" c. kritikájában:"jó lászlófülöpös kép", melyet a Mücsarnokban mutattak be.
A másik kiállitást a Nemzeti Szalonban rendezték.

A HÉT, Bp. 1916. ápr. 9.
XXVII. évf. 15. sz. 195. lap.

Kiss Rezső

A "KÉPEK" c. rovat hozza Orbán Dezső kritikáját a Nemzeti Szalon kétszázadik kiállitásáról. Felsorolja az ott szereplő művészeket és értékeli munkáikat: Bosznay István, Komáromi Kacz Endre, Erdőssy Béla, Gulácsy Lajos, Pentelei Molnár János, Tolnay Ákos, Boemm Ritta, Ferenczy József, Kemény Nándor, Góth Móric, Jobbágy Miklós, Zemplényi Tivadar, Joachim Ferenc, Kiss Rezső, Heller Ödön, Szontágh Tibor, Heyer Artur, Éder Gyula, Reiszmann R.M., Neumann Sigfried.

Kiss Rezső: "Westminster apátsága" c. munkája meseszerüen hat az árnyékba hajló gótikus ivek között. Szinte életet lehelnek "a titokzatos kőrózsák és balladák pihennek a mozdulatlan levegőben"

ÉLET, Bp. 1911. dec. 17. III.évf. 51. sz. 1561-1562. lapokon.

Kiss Rezső

Nádler Róbert, Poll Hugó, Rubleczky Géza, Skuteczky Döme, Stetka Gyula, Székely Bertalan, Szlányi Lajos, Vastagh Géza, Vidovszky Béla, Zemplényi Tivadar, Benczu Gyula, Gergely Imre, Glatz Oszkár, Jendrassik Jenő, Kiss Rezső, Knopp Imre, Komáromi Kacz Endre, Kunwald Cézár, Mérő István művészek vettek részt alkotásaikkal a Műcsarnok Tavaszi tárlatán:

Kiss Rezső: "F.H. urnő arcképe"
Repr.

ÉLET, Bp. 1911. január-junius, III. évf.
I. kötet, 472. lap.

Kiss Rezső

Kézdi-Kovács László, Gyügyei Nagy Zsiga, Glatter Ármin, Rottmann Mozart, K. Spányi Béla, Pap Emil, Ferenczy Valér, Aggházy Gyula, Kiss Rezső, Gergely Imre, Juszkó Béla, Kacziány Ödön, Halmi Artur, Wellmann Róbert, Tölgyessy Artur, Kovács József, Poll Hugó, Knopp Imre, Pentelei Molnár János, Basch Gyula, Zoltai-Zeihrer, Madarász Viktor, Kövér Gyula, Matkovics Béla, Wittlich-Eperjesi Károly, Teleki Antal a részt vevői a Műcsarnok jubiláris téli tárlatának.

Kiss Rezső: Szürke tónusu erélyes arcképét Aggházy Gyula nagyra értékelt müvéhez hasonlitja Orbán Dezső kritikájában.

ÉLET, Bp. 1912. jan. 7. IV. évf. 1. sz. 25-27. lap.

Kiss Rezső

Benczur Gyula: "Ikervári krizanthem" c. kép
Beszédes J. László: "Tárogatós" c. szobor
Glatz Oszkár: "Az iga" c. kép
Jendrassik Jenő: "L.A. kisasszony arcképe"
Kandó László: "Női arckép"
Kiss Rezső: "Anya gyermekével" c. kép
Markup Béla: "II. Sándor cár pályamü főalakja" c. szobormü
K. Spányi Béla: "A csókai kőhid" c. kép
Telcs Ede: "S.A. uriasszony" mellszobra
Udvary Géza: "Dante Alighieri arcképe"
A felsorolt müvészek alkotásait bemutatja a lap.
Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1912. május 5. IV. évf. 18. sz. 564,565,568,569,572,573,574,575,577, lap.

Kiss Rezső

Az arcképfestők között a legjobbak Karlovszky Bertalan, Hosszu Márton és Sándor Béla. Inkább külsőségekkel hat: Glatter Gyula és Kiss Rezső. Gyönge müvekkel szerepel Márk Lajos. Igen komoly mü Mihalovits Miklós: "Krisztus sirbatétele" c. alkotása. Kövesdy Géza: szépen halad, de szinei még nem elég átlátszóak. Zombory Lajos és Juszkó Béla: kiváló állatdestők. Bosznay István: igazi, magyaros, aranyfényü napsütései kiválóak. Orbán Antal és Damkó József: elsőrendü portré szobrászok. Berán Lajos: finom érzésü plakett tervező. A felsorolt müvészek a Mücsarnok Tavaszi Tárlatán szerepelnek, müveiket Mátrai Vilmos méltatja. A részletes beszámolót és az abban feltüntetett teljes müvésznévsort lásd: Barabás Miklós nevénél.

Élet, Bp. 1923. május 6. XIV. évf. 9. sz. 213-214. lap.

Kiss Rezső

A mult évben bemutatott nőalakjának ujabb variációja szerepel a kiállitáson, melyről Tövis: "A téli tárlat cimmel számol be a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1916. nov. 19.
XXVII. évf. 47. sz. 674. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1977 8

Társadalmi Szemle

Kiss Károly Gyula



igdíjazottak
n emelték;
i termelőszö
lók szintjére
emelkedést j
övedelmi ará
rányok, illet

akult jövedelmi arányokra, illetve különb-
ékenyebben reagálunk, hiszen ezek lénye-
ket jelentenek napjainkban, mint 10—15
nár gyakran az a gondolat, hogy a relatív
az abszolút különbségeket is értékelni kell.
fokozottabb mértékben mutatkoznak meg
n, amelyek a családi jövedelmek közötti

következik, hogy a népességnél a családi
véve, hogy a munkajövedelmeknél a ha-
dokolt mértékű differenciáltság szükséges
ítik elő:

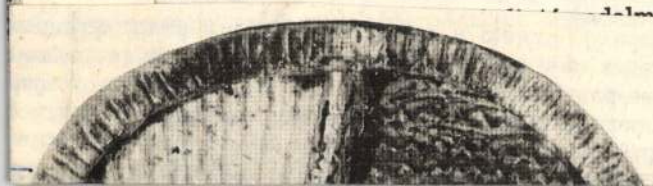

Kis Rózsa Ilona

A Szabadfoglalkozású Képző és Iparművészek pártalapszervezetének kialakításán részt vett a művész.

B. i.: Egyedi tárgyak
Nők Lapja, 1974. dec. 17 - 8 lap.

Kis Rózsa Ilona

"Értelmi gyerekek"
(versek)

B.I.: Egyedi tárgyak.
Nők Lapja, 1977. december 17 — 8 lap

Kis Róór Ilona

Kis Róór Ilona „Érchlő gyermekei" c. művével vett részt a tárlaton.

B.I.: Egyedi tángyak.
Nők lapja, 1977. dec. 17-8 lap.

Kiss Roóz Ilona keramikus

és Body Irén kiállitása nyilt meg VI5-én
a székesfehérvári Domus Áruházban

Magyar Hirlap 1976/133/13

Kiss Roóz Ilona

keramikusmüvész

A müvésznőnek kiállitása
nyilt a székesfehérvári
Domus Áruházban.

Népszava, 1976. junius 6.

12. oldal

Internationaler Argus der Presse AG, 8030 Zürich, Postfach, Tel. 01 344937 Argus International de la Presse SA, 1228 Plan-les-Ouates/Genève, Case postale. Tel. 022 71 26 62. Weitere Angaben über untenstehendes Organ/précisions supplémentaires sur la publication mentionnée ci-dessous: Argus-Media-Information Tel. 01 344937

1021 Ilona Kiss Rooz

Neue Zürcher Zeitung
Zürich (CH)
Aufl. t. 101 010

29. Aug. 1976

Ungarn an der Bahnhofstrasse

ske. Im *Globus* und im *Hotel St. Gotthard* hat eine grossangelegte Ungarn-Aktion begonnen. Das Ganze wird mit viel Folklore präsentiert. Aus Ungarn hergereiste Trachtenmädchen servieren in der Globus-Delicatessa den am Plattensee hergestellten Apfel- und Quarkstrudel. Ausserdem werden, neben vielen anderen Spezialitäten, drei Sorten Paprika angeboten: sehr milder von glühendroter Farbe, milder mit zartem, pikantem Geschmack und sehr scharfer, blassroter zum Nachwürzen. Auch fällt die Traiteur-Vitrine auf, wo man fertig zubereitet «paprikas csirke» (Paprika-Huhn), «töltött kapozsta» (Krautwickel) und natürlich «gulyás» kaufen kann, Gerichte, die allerdings hier in der Schweiz hergestellt worden sind. Verschiedene Weine helfen, den brennenden Durst zu löschen.

Im «Forum» des Warenhauses findet eine Verkaufsausstellung mit ungarischem *Kunsthandwerk* statt. Hübsch sind die in blassen Farben und einfachen Formen gehaltenen Keramikfiguren von *Ilona Kiss Rooz*, die im Forum persönlich anwesend ist. Daneben gefallen auch der farbschöne Wandschmuck der Textildesignerin *Zsuzsa Péreli* und die Kachelgemälde von *Etelka Csavlek*, die sich in ihrem Land bereits einen Namen gemacht hat.

Das Hotel St. Gotthard bietet während dieser Zeit raffiniert zubereitete ungarische Gaumenfreuden an, zum Beispiel den typischen Puszta-Teller, «fogas» (Zanderfilets), Gänsekeule und den Rabló-hus (Räuberspiess). Umrahmt wird das Essen von einem ungarischen Folklore-Trio, das einen mit gefühlsvollen, altbekannten Operettenmelodien beinahe in eine Csárda versetzt. Am Nachmittag spielen die Musiker in der Delicatessa auf. — Die Aktion im Hotel St. Gotthard dauert bis zum 10. September, jene im Globus bis zum 18. September.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
1977 DEC 1
Egészségügyi Dolgozó
Kis Roóz Ilona
1021

Kis Roóz Ilona: Betlehemesek

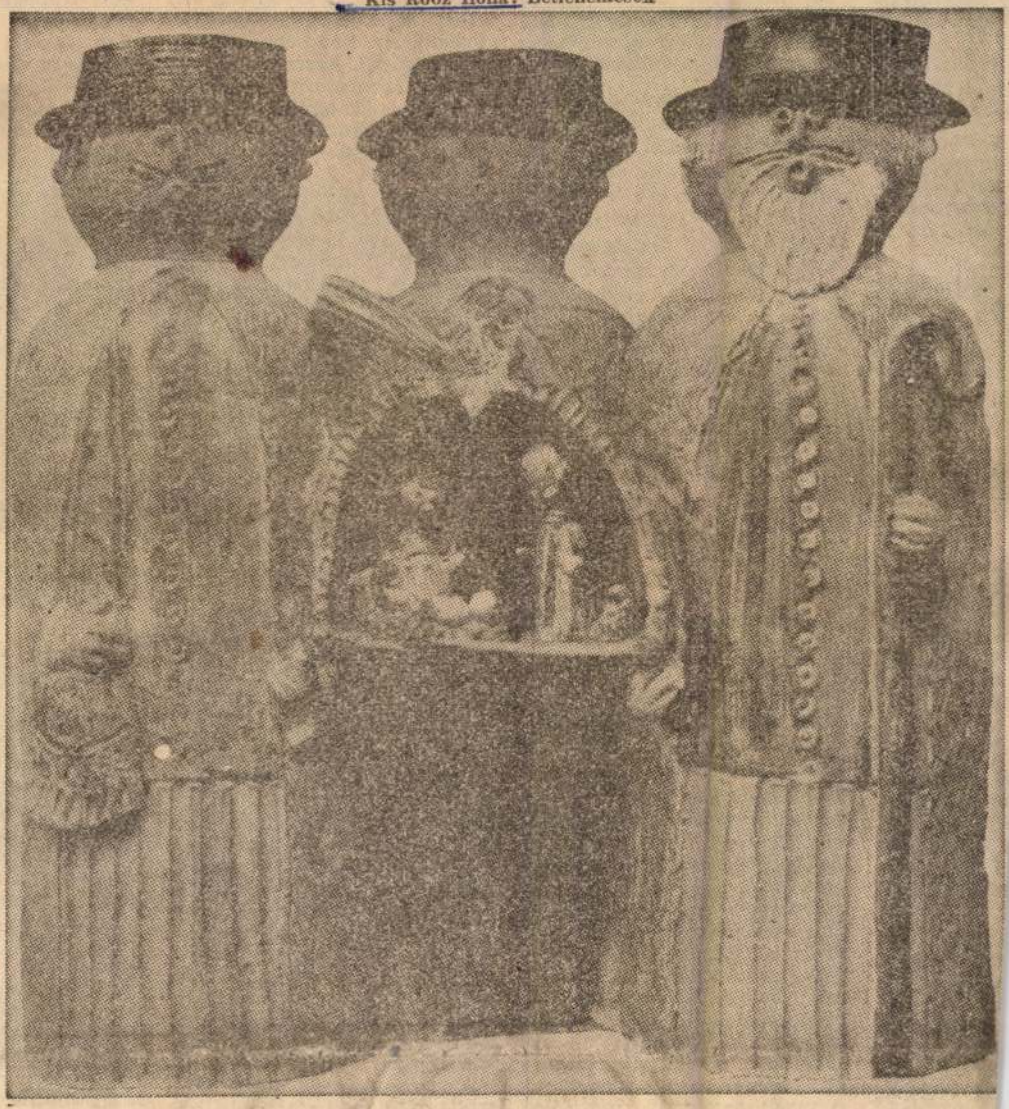

Szerecsünk haraggal

politikai vetélkedőt rendezett 18 brigádnak és 24 egyéni résztvevőnek. 100 gyógyszertári szakdolgozó érdeklődése kísérte végig a versenyt.

Az első részben a szocialista brigádok a Szovjetunió életével kapcsolatos kérdésekre válaszoltak, ezalatt az egyéni versenyzők a másik teremben gyógyszerhatástani és technológiai tesztlapot töltöttek ki. Az egyéni versenyzők szóbeli vetélkedésén minden versenyző három kérdést húzott, és hat perc alatt válaszolhatott. A gyógyszerhatástani kérdések az antibiotikumok és a kemoterápikumok témakörét ölelték fel, a technológia a porokra és a kenőcsökre szorítkozott, politikából pedig a Szovjetunióval kapcsolatos kérdésekre kellett válaszolni.

★

Nem mindennapos találkozót hirdetett a 16/55-ös hajdúszoboszlói gyógyszertár: a bejáratnál falragasz, valamint a gyógyszertár dolgozói napokon keresztül hívogatták az embereket az október 25-i gyógyszertárlátogatásra és beszélgetésre. Hajdú-Bihar megyében ilyen még nem volt. Sokan elmentek, köztük magam is. A gyógyszerészek végigvezették az érdeklődőket munkahelyük azon részein, mely elkülönül az eladótértől, ezután pedig a gyógyszerek helyes felhasználásáról tájékoztatták a megjelenteket, majd ismertették az 1977-tel életbe lépett új gyógyszerellátási rendszert. A gyógyszertár 12 dolgozója — három gyógyszerész, hat asszisztens, egy pénztáros, két takarító — a Gyógyforrás nevű szocialista brigádban évek óta együttműködik. Hogy jól dolgoznak, bizonyítja a hat év alatt szerzett három aranyjelvény. Érdeklődésemre elmondották, hogy ők is csatlakoztak a csepeli munkások által kezdeményezett munkaversenyhez, és az akkor tett felajánlásaikat már teljesítették. Mindezen felül szocialista szerződést kötöttek a hajdúszoboszlói Arany János óvodával, melyet patronálnak. A gyerekeknek kötényeket hímeznek, ajtót, ablakot, bútort mázolnak, rendben tartják a kertet. Végül egészségügyi felvilágosító foglalkozásokat is tartanak.

A látogatóknak igen tetszett minden, és további jó munkát kívántak a Gyógyforrás brigádnak.

Baló Tivadar

...gyógyszertár), 3. Moldoványi Jánosné (Püspökladány), 4. Meggyesi Istvánné (Hajdúdorog), 5. Jenei Albertné (Biharnagybajom), 6. Kantajev Györgyné (Debrecen). Minden szocialista brigád és egyéni versenyző könyvjutalomban részesült.

A díjak átadása után dr. Stenszky Ernő igazgató gratulált a versenyzőknek, s kiemelte a szocialista brigádmozgalom közösségformáló erejét.

Lőrincz Piroska
KISZ-titkár

...Dr. Jenővári ...nyítja. Az üzeme ...művelődési közpo ...reszttel együttmű ...és az „Anyák isk ...lyamokat. Sok sz ...tunk a város isk ...megtartásához. M ...Pálnéra hárul, al ...kára is.

— *Nehéz elő...*

Dudásné: — ... mindenkinek egy ...vétel nélkül vál... orvosok. A cigán... tatásra találnak ... voselőadóktól ugy...

Azzal a me... az egészségnevel... nyesen dolgozik.

Nyugdíjas

Szinte hagyo... János Kórházb... új dolgozók szá... kedési estet, a ... dozási szabadsá... műsoros össze... veznek, novem... letére pedig a ... gozók baráti ... tartják meg.

Az idei talál... kan eljöttek: 2... ségügyi dolgo... az asztalokat ... magas színvon... kórház állami ... zeti vezetői m... köszöntötték a... és mindent el... hogy volt koll...

SZERB
TEMPLOM
GALÉRIA

Balassagyarmat
Szerb utca 5.
Tel./fax: (35) 300-622

a balassagyarmati
Mikszáth Kálmán Művelődési Központ
meghívja
KISS RÓBERT TIBOR
szobrászművész
kiállítására
2004. február 6-tól március 25-ig
megnyitja: február 6-án, pénteken 17 órakor
Csemniczky Zoltán

Kiss Roóz/Roóz Ilona, keramikus

Művészek, tervezők, akik az Orsz.M.Kir. Iparművészeti Iskola beiratkozott növendékei voltak 1920 és 1944 közt
Kiss Roóz/Roóz/Ilona, kerámia szakon 54.old

Mező Ottó: Az orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskloa/1880-1944/
oktatási rendszere és forrasai 37.old

Müv.Tört.Ert. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Kis-Roóz Ilona

Méltatás:

Balog János: Mai magyar ipszemiviszet.
Uj Tukor, 1978. szept. május 28 – 4. lap.

Kiss Roóz Ilona, keramikus

KISS ROÓZ ILONA Munkácsy-díjas keramikusművész az elmúlt két esztendőben készített alkotásaiból, figurális és lakásdíszítő kerámiákból nyílt kiállítás a szegedi Juhász Gyula Művelődési Központban.

—: Hír 21.

Népszabadság, Bp. 1978 júl. 30.

ban látható, figurális alkotásainak, funkcionális tárgyainak széles skálája.

Kerámiái nem választhatók külön mereven csak praktikus hasznú, vagy díszítő célzatú művekre — változó mértékben bár, de mindegyik esztétikai értéket hordoz. Természetes dolog, hogy étkészleteinél és vázáinál előtérben áll a funkció, mégis az egyszerű, tiszta formák, harmonikus színek ragadják meg a látogató figyelmét. A kiállítási anyag súlypontját a figurális kompozíciók adják, miként Kiss Rooz Ilona alkotómunkájának gerincét is ez képezi.

Az emberközeli lakáskerámia foglalkoztatja, alkotásait gazdag formavilág és érzelmi telítettség jellemzi. A kerámiamesterség ősi hagyományaihoz ragaszkodva a korongolt formából indul ki, egyensúlyozó bohó kedves humort, me ságot sugároznak. A kompozíció mafla l lánya, a lóháton bü kopjás vitéz, a kenc mind a kiállítás m bájos alakjai.

Mai kerámiamű rangos alkotója a figurákat is a ko emeli — derűs hum málva virágtartó sel zolva a paradicsom párt.

Az egy-, vagy t kompozíciók részbe pi funkciót is szolg vább fokozva az nippeknek fintort v jét. Mert hát ki lá középkori vitézt, an vával együtt gye „vödröcskét" egyen fejebúbján? Az apró szobrok pedig még

dolgozó üzemek teljesítik

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 AUG 1
CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Kiss Roóz Ilona,
Munkácsy-díjas kerámikus
művész

/1021

Faunok, vitézek, éneklő lánykák

Kiss Roóz Ilona kerámiakiállít

Másodízben mutatkozik be Szegeden Kiss Roóz Ilona Munkácsy-díjas keramikusművész. Tizenegy évvel ezelőtti képcsarnokbeli kiállítását követően, most a Juhász Gyula Művelődési Központ

szándékoltan egys
alakjai népmesei h
árasztanak. Jellemz
— a furulyázó, b
faun, a finom apr
gal kidolgozott éne
kák, a bumfordi

Kiss Rácz Ilona

Említve

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztl 1970. IV. 27.l.

Kis Róz Ilona Zeránnikus

Művei szerepelnek a soproni

Liszt Ferenc Művelődési Központban

rendezett iparművészeti Ziállításon

Magyar Nemzet 1971 június 5

4. old.

Kiss Roóz Ilona

1943-ban fejezte be szakmai stúdiumait, alig 20 évesen számon tartott művésze a mesterségnek, s 15 év óta – a Munkácsy-díj birtokában – a jelesek között. Művészete nem népi hagyományaink továbbfejlesztése. 1-1 gyertyatartóban, vázában él a figurális megoldás népi formai elemeivel, dekoratív indítékainal. K. R. I. tudatos alkotó.

Kocsogh Ákos: Kiss Roóz I.; Műgyűjtő, 1971. I. sz. 24. l.

Kiss Rooz Ilona

Érintkezett a habóm kerámia szimulányával, a népi kerámia díszítményes erényeivel, de ezek másodrangúak. Sokszor meghökkentő hatást ér el a karikatúrába illő túlzásokkal, aránytalanságokkal, groteszk formai ellentmondásokkal. Hosszú évek kísérletezési, keresési után magára talált.

Kaczogh Ákos: Kiss Rooz I.; Műgyűjtő, 1971. 1. 12. 24. l.

Kiss Roóz Ilona

Háram kerámiájának repróját közli a Cap Koczogh Ákos cikkéhez.

K. Á.: Kiss Roóz I.; Műgyűjtő, 1971. 1. sz. 24-25. l.

Kiss Rózsa Ilona

keramikusaink "második nemzedékének" kiemelkedő alakja; munkásságát ismerteti és méltatja

Katona Imre: Modern iparművészetünk néhány kérdése. Művtört.Ért. 1970.4.sz. 278–283. l.

210.l.

Kiss-Roóz Ilona

"A főváros számára készitet alkotások között az első nagy vállalkozás a mezőgazdasági kiállitás dekorálása volt; ebben ... Gádor István, Sándor István, Kiss Roóz Ilona, Simó Ágoston és Csekovszky Árpád vettek részt."

P. Brestyánszky Ilona: Iparművészek a fővárosért. I. Kerámikusok. - Budapest, 1970. 11.sz. 2
18-20. 1.

Kiss Rózsa Ilona, [keramikus]

Bemutatója:

— : A Magyar Nő új szalonja 7.

Népszabadság, Bp. 1971. ápr. 24.

Kis-Rózs Ilona, keramikus

– szerepel az iparművészeti ajándéktárban

Karácsony előtt
Magyar Ifjúság, 1967. XII. 1. 17. l.

Kiss Róza Ilona

Emlékére

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztatója 1970. IV. 28.

Kiss Rózsa Ilona

Részt vett az I. Országos Kerámia Biennálén Pécsett.

Iparművészet, 1968. 5-6. sz. 59. l.

1971. március 21-én születtem Balassagyarmaton.
A kőfaragó mesterség tanulása és gyakorlása közben alakult ki bennem a szobrok iránti érdeklődés.
1998 óta a balassagyarmati Képzőművészeti Szabadiskolában képzem magam.
Szabadidőmben drót, gipsz és kő kisplasztikákkal kísérletezem.

Ez az első önálló kiállításom.

Csoportos kiállítások:

1998. Balassagyarmat, XI. Nyári Tárlat
1999. Balassagyarmat, XII. Nyári Tárlat
2001. Balassagyarmat, XIV. Nyári Tárlat
2002. Balassagyarmat, XV. Nyári Tárlat
Szécsény, XI. Megyei Őszi Tárlat
2003. Balassagyarmat, XVI. Nyári Tárlat

Cím: 2660 Balassagyarmat, Madách liget 12.
Mobiltelefon: 06 20 322 60 06

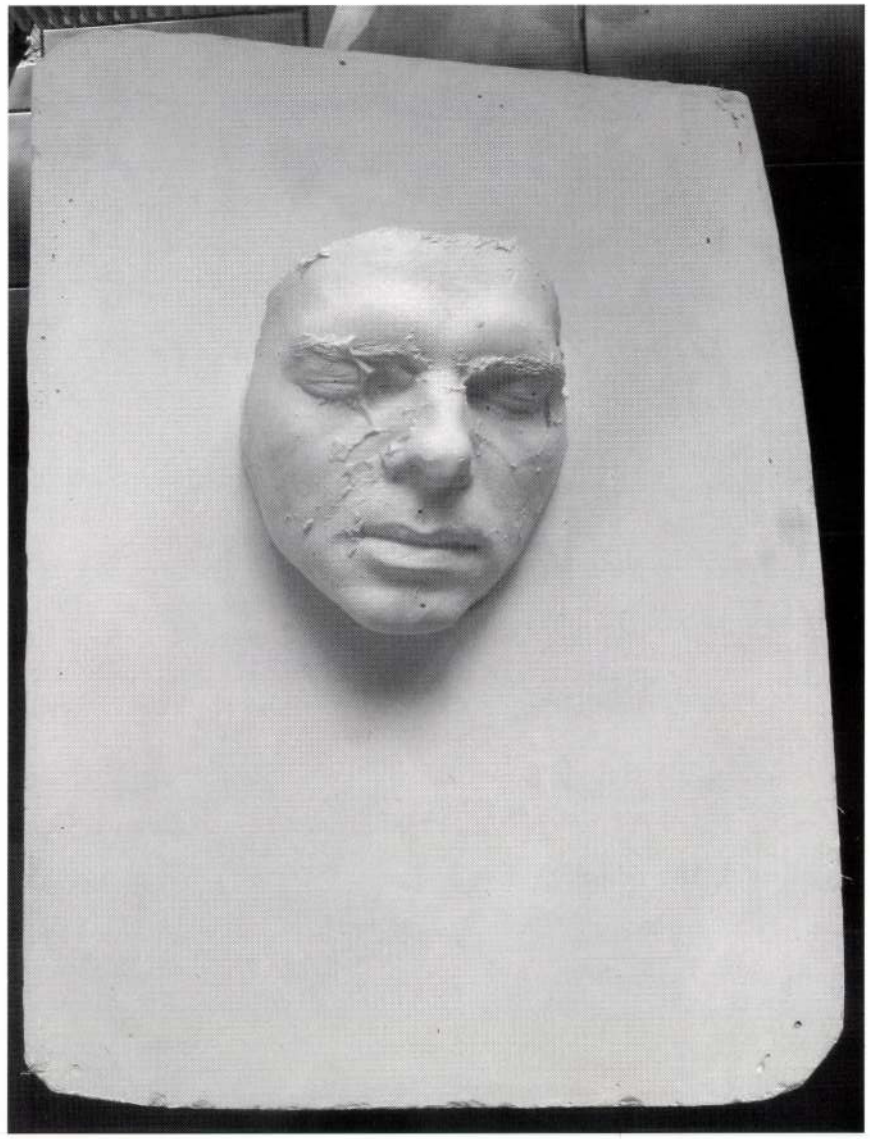

SZERBTEMPLOM
(Balassagyarmat, Szerb utca 5.)
2004. február 6 - március 25.

KISS RÓBERT TIBOR



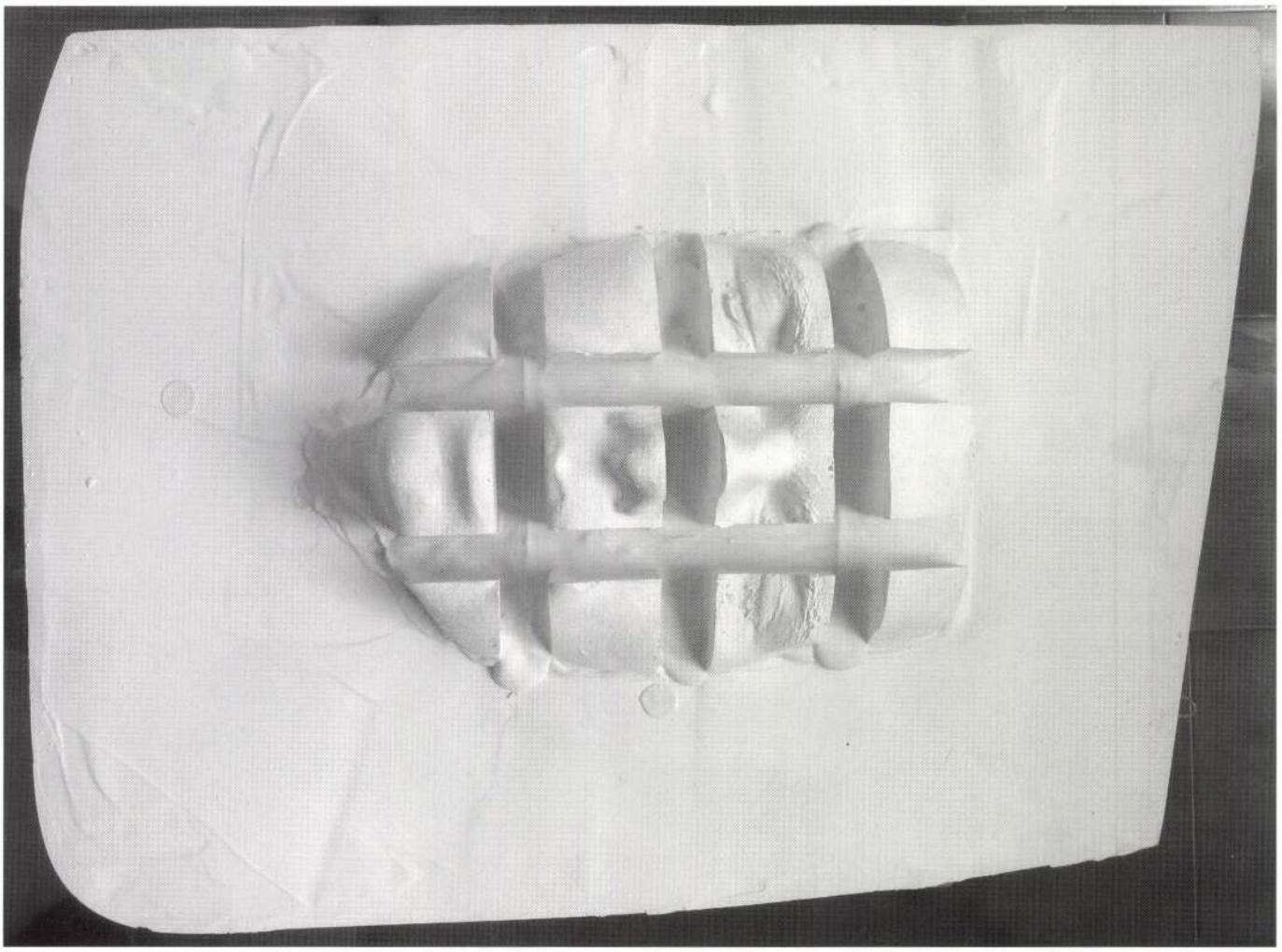

EDDIG

Gál [illegible]

Kiss Rózsa Ilona keramikusművésszel

A kiállítási naptár Csók István galériabeli kiállítását jelzi (III. 26 – IV. 9.).

Műgyűjtő, 1970. 4. sz.

Kis Roóz Ilona
keramikus

M.D.K.

Keramiait az Iparművészeti Vál-
lalat bríesitja.

—: Hírek
Művészet, 1964. január – 47.

Kis Róz Ilona Munkácsy-dijas keramikus

kerámia edényekkel MDK

szerepelt a Herman Otto Muzeumban rendezett kiállitáson

Molnár László: Modern iparművészeti kiállitás Miskolcon.

BORSODI SZEMLE, 1963. 3. sz. 82-89. l. 89.lap.

Kis Róz Ilona keramikus M.D.K.

mintegy 140 alkotása a kiállitáson .
Épület-kerámiák, csempe-részletek

V.É.:Kis Roóz Ilona ke mikusmüvész kiállitása Kecskeméten

Magyer Nemzet 1964. novembe 26. 4.1.

mdk

Kis Róóz Ilona iparmüvész

alkotásaiból ajándék tárgyak az Sparm. Vállalat Kossuth L. utcai üzletében

Vasárnapi mozaik. Sparmüvészeti ajándékok Külföldre

Népszava 1963. dec 8

6. l

Kis Roóz Ilona MNK

szerepelt a Müdsarnok és a városi tanács által a kecskeméti Katona József Muzeumban rendezett iparművészeti kiállitáson.

Repr.: "Korsős leány". c kerámiája

V.Zs. : A szépség és jóizlés nevében.

Petőfi Népe. 1962 aug. 16.

MDK

Kis Roóz Ilona

Kis Roóz Ilona /keramia/ műveivel szerepelt a IV.Orszg.Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok. Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan.31. Kat.

Kis Roóz Ilona keramikus M.D.K.

Nagyméretü falikép a kecskeméti Z eni Általános

s kolában

Domanovszky György: Husz év magyar kerámiája

Magyar Nemzet 1965. március 14. 10. 1.

Kiss Roóz Ilona, Keramikus MDK

A tárlattal kapcsolatos anhélot vezette.

-: Kerámia - kiállítás Erzsébeten

2.-

ESTI HIRLAP, bp. 1962. nov. 5.

Kiss-Roóz Ilona

szerepelt a miskolci kiállításon.

L.M.: Iparművészeti kiállítás a Herman Ottó Múzeumban. Északmagyarország, 1963. máj. 10.

Kiss-Roóz Ilona MDK

szerepelt a bp-i Iparművészeti Vállalat és a győri ÜVÉRT Nagykereskedelmi Vállalat által rendezett karámiakiállitáson a győri műcsarnokban.

-- Iparművészeti kerámiakiállitás.
Kisalföld, 1963 jul. 3.

Kis Roóz Ilona ke amikus M.D.K.

Munkács-dijas

Domanovszky György: Husz év magyar kerámiája

Magyar Nemzet 1965. március 14. 10. l.

.

?KISS -ROÓZ Ilona keramikus M.D.K.

részvétel a kiállitáson

-a-a: Modern iparmüvészeti kiállitás kulturházainkban

Magyar Nmezet 1962. szeptember 26. 4.l.

KISS ROÓZ Ilona keramikus M.I.K.

művei a MOM Csörszutcai művelődési házában rendezett Modern iparművészet c. kiállitáson

Napi krónika

Magyar Nemzet 1962. szeptember 14. 6.1.

M.D.K.

Kiss-Rvóz Ilona, keramikus

a régebbi generáció arra művészei köré tartozik, akik a felszabadulás utáni években jutottak nagyobb elismeréshez. Az 1955-ös és 1959-es Iparművészeti kiállításokon egyéni felfogása darabjai és merész színei öszinte megbecsülésben részesültek

Ilona Pataky-Brestyánszky: Moderne ungarische Keramik.
Bp.1961. Corvina, 54.old. 48 k., köztük 8 sz,t.

45.old. 49.á.

Kiss Roóz Ilona

MDK

szerepel a kiállitáson, amely 1963 dec 21-én nyilik meg.

Lányi Ottóné: Modern magyar iparművészet a győri műcsarnokban.
Kisalföld. 1963. dec. 18.

MDK

Kiss Roóz Ilona, kerám.

a III. iparmüvészeti kiállitáson bemutatott kerámiáiért
a Munkácsy Mihály-dij III. fokozatát- 5000 Ft.-t kapta.

Az 1956.évi irod. és müvészeti dijak kiosztása.
Müvelt Nép/kult.hetilap/. 1956.ápr.8. VII.évf.15.sz.

M.D.K.

Kiss Róza Ilona
keramikus

Figuralis virágtartóit-tölbszörösiktik
és az Sparmüvészeti Vállalat kiállításán
bemutatták.

Fényes Kálmán: Sparmüvészeti Kiállítás Debrecenben
Müvészet, 1963. julius - 46 lap

Kiss Rooz Ilona MDK
Munkácsy-dijas keramikus müvész
kaspóival és virágtartóival.
szerepelt a kiállitáson.

Fényes Kálmán: Iparmüvészeti kiállitás Debreenben.
HajduéBihar megyei Napló, 1962. szept. 5.

MDK

Kiss Roóz Ilona

szerepelt a kiállitáson.

Vadas Zsuzsa: Szépség és használhatóság. Gondolatok a kecskeméti iparművészeti kiállitásról
Petőfi Népe. 1963. jul. 18.

KISS ROÓZ Ilona keramikus

M.d.K.

művei az Iparművészeti Vállalat és Műcsarnok által
A SZOT Fehérvári uti szákházában rendezett kiállitá

Napló

Magyar Nemzet 1962. augusztus 15. 4.l.

Kiss Róóz Ilona, iparművész

MDK

Műveitől bemutatnak a Sz OT Fehérvári úti művelődési házában rendezett kiállításon.

–: A giccs ellen

2. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. aug. 17.

MDK

Kiss Rooz Ilona

MN 1956. ápr.4. Kiosztották az 1956. irod. és müv. díjakat. Munkácsy díj

Kiss Roóz Ilona
keramikus

M.D.K.

A prágai nemzetközi kiállitáson
vett részt.

Láncz Sándor: Holtart a magyar keramiánni vésset?
Élet és Irodalom, 1962. julius 28 - 11 lap

MDK

Kiss Rooz Ilona

Üdvözöljük az 1956.é. Munkácsy dijas müvészeket.

Szabad Müvészet, 1956. 5.sz.

Kis - Róvz Ilona, [iparművész] MDh

Művei mai fejlődésünket
tükrözik.

- Bencze Gyula: A Magyar Képzőművészek Szövetsé=
gének Közgyűlése elé 8.l

NÉPSZABADSÁG. Bp. 1963. febr. 13.

KISä ROÓZ Ilona keramikus M .D.K.

dicsérő oklevélben részesült

Sobók Fernc: A prágai nemzetköbi kerámia kiállitás tanulságai
Magyar Nmezet 1952. julius 20. 4.1.

Kis-Rozs Ilona
keramikus

M.D.K.

A prágai nemzetközi kiállításon
díszes oklevelet nyert.

Sebők Ferenc: A prágai nemzetközi modern keramikakiállítás
Művészet, 1962. szeptember — 32 lap

Kiss Rooz Ilona, iparművész MDK

Jan. 6-án kiállítása nyílik a Csók Galériában

—: Ma hallottuk 2.1

, bp. 1961. jan. 5.

ESTI HIRLAP

Kiss Roóz Ilona
keramikus

M.D.K.

A prágai keramiaki állitáson
részt vett.

Láncz Sándor: Hol tart a magyar keramiamű vezet?
Élet és Irodalom, 1961. julius 28 – 11 lap.

Mdk.

Kiss Rózsi Ilona, Garáinyi József
Gorka Géza kerámikusok

kiállítása a győri Műcsarnokban
Rendezi az Iparművészeti Vállalat.

Mozaik: Kerámia kiállítás IIb.

Vépszava 91. évf 149. sz 1963, jún 28
4. l

Mein

Mein Roos Mona, Garaiczy József
Gorka Géza Kerámiczusok

Kiállítása a gyön Mincsarnokban
Kendere az Iparmüvesek Vállalat
Mozaik Kerámia Kiállítást ntb.

Népszava 91. évf. 149. sz. 1963. jun. 28
4. l

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kiss Rooz Ilona

NÉPSZAVA

1962 JUN 27

Iparművészeti kiállítások a művelődési házakban

Az *Egressy Klubban* rendezett iparművészeti kiállítást a minap megtekintették a művelődési házak igazgatói, majd a Magyar Képzőművészek Szövetsége és a Művészeti Dolgozók Szakszervezetének képző- és iparművész elnöksége ankétot rendezett, ahol *Kiss Rooz Ilona* Munkácsy-díjas keramikus művész elmondotta, hogy a kiállítást a munkás—művész kapcsolatok elmélyítésére kívánják felhasználni. A tárlat anyagát vándorkiállításon mutatják be a fővárosi és vidéki művelődési házakban, művész—munkás találkozókkal, ankétokkal egybekötve.

Kleo Rotz

Hetton

Állo-
állalat
épésre
Z
és
lőket,
vidéki
re.
nkahét
!
ehet:
XI.,
36.
sztály.
ető:
Dezső
busz-

szakmunkásokat
és
betanitott-
munkásokat,
segédmunkásokat
azonnal alkalmaz
FÉMÁRU
Budapest, IX.,
Soroksári út 160.
Munkásszállás
nincs.

gépészmé
gépésztec
elektromé
elektroteci

Életrajzos
zéseket kér
kerület 77.
re, a Felsz
téri hirde

45-ös Á
Építőipari
azonnal f

Kiss Roóz Ilona.

Kerámikus.

I. Ipari művészeti kiállításon szerepel habán technikájú kútja. (említve.)

Magyar Nemzet, 1952, aug 3.

Kis Rózsa Gloria.

Keramikus.

Ipar
T. ~~Képző~~művészeti Kiállításon szerepel.

Szabad Nép, 1952. aug. 17.

Kiss Róza Ilona
grafikus

Méltatás.

Fényes Kálmán: Keramikai kiállítás Debrecenben
Művészet, 1965. október – 42 kép

Kiss Roóz Ilona
keramikus

M.D.K.

Palackleány", „Négy évszak", „Koncert",
az „Ádám-Éva" kompozíciója, a „Szegedi
Gernek Rendelő intézet" [illegible] készült csempéi.
Falitáljai, figurái, hisvarai, hamutalai.

P. Brestyánszky Ilona: Kiss Roóz Ilona
Művészet, 1961. április – 28 lap.

M.D.K.

Kis Roóz Ilona keramikus

Az elmult 20 év alkotó keramikusa

Munkácsy-dijjal kitüntetve

Domanovszky György: Husz év magyar kerámiaája

Magyar Nemzet 1965. márc. 14.

R.S.V.P.

M.N.K.

Kis Roóz Ilona keramikus

Az elmult 20 év alkotó keramikusa

nagyméretü kerámia falkép a kecskeméti Zenei Ált. Iskolában

Domanovszk György: Husz év magyar kerámiája
Magyar Nemzet 1965. márc. 14.

Kia Roos Ilon: Kexamine

nxpymexetU k remie f-Ikép a kecekemét: Zened Ait.
Iekolében

Kiss-Rózs Ilona, keramikus

MDK

Nov. 15-én kiállítása nyílt meg Kecskeméten a Katona József Múzeumban.

— : Hk

6

ESTI HÍRLAP 1964. nov. 16.

Kiss Roóz Ilona, kerámikus, iparművész 7 Dh.

A Csók Galériában állította ki kedves állat- és emberfiguráit, finom zománcú edényeit, nincs falitányérjait stb.

Péter Imre: Két iparművészeti kiállításról 8.1

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1961. jan. 28.

Kiss-Rooz Ilona, iparművén kerámikus I Dh

Elismeréssel ír a prágai sajtó Kiss-Rooz Kerámiáról.

—: A prágai magyar ~~[illegible]~~ iparművészeti Kiállítás nagy sikere 10.l

Bp. 1961-febr.-7. [Vidéki]

NÉPSZABADSÁG

Kiss Roór Flora
heraminus

M.D.V.

Munkaírsol

Lanár Sándor: Két iparművészeti hiállítás.
Élet és Irodalom, 1961. jan. 27. – 2 lap.

M.D.K.

Kiss Roóz Ilona grafikus

Kiállitása a Csók I Galeriában

Magyar Nemzet 1961. (XVII.) jan. 4. 4.l.

Kiss Róoz Ilona
keramikus

M.D.K.

„Madárka", „Öreg parasztt"
„gyertyatartói" (foto)

Magyar Ifjúság, 1959. máj. 30.

MDK

Kiss Rooz Ilona, ip.müv.

7o. 6 db.kerámia.

Nemz. Szal.-Kilencven művész kiállitása. 1948. jun. 12-27. Kat.

Kiss Róór Ilona
keramikus

M.D.K.

Nagyváros – tál
Nő virágtartóval
Kecske
} repro

P. Brestyánszky Ilona: Kiss Róór Ilona
Művészet, 1961. április – 29 lap

Kiss Róóz Ilona, iparművész 7 oh

Iparművészeti kiállítás nyílik a Csók Galériában jan. 6-án Kiss Róóz Ilona, Perez János, Bódy Irén és Csányi Árpádné alkotásaitól

-: Hír 10. l

Népszabadság, bp. 1961. jan. 5.

Kiss Róóz Ilona munkácsy díjas keramikus

szerint

az Egressy klubban rendezett iparművészeti kiállítást „munkás-művész kapcsolatok elmélyítésére kívánják felhasználni."

1. Iparművészeti kiállítások a művelődési házakban.
Népszava, 90 évf. 131. sz 1962. jun 7. 8. l

MDK

Kiss-Roóz Ilona

Szabad Művészet, 1950. 159. l.

/A Művészeti Dolgozók Szakszervezete./

MDK

Kiss-Roóz Ilona, III. dij

kerámia

Ipm. és képzm. felszabadulási dijak. SzM. 1955.
48 l. /Hirek/

MDK

Kis Roóz Ilona keramikur

Legjobb mai művészeink a velencei biennálén.
Népszava, 1958. máj. 22. 4.l.

M.D.K

KISS ROÓZ Ilona Keramikus

Vázák, edények, állatfigurák, groteszk csoportok

Dutka Mária. Iparművészeti törekvések két kiállitáson

Magyar Nemzet 1961. (XVII.) Jan. 14. 4. l.

Kiss-Roóz Ilona

MDK

szerepelt a ÜVEGÉRT rendé zésében a tatai Béke Müvelődési Házban rendezett kiállitáson.

--:Érdekes Kerámia-kiállitás. Komárommegyei Hirlap. 1962. aug. 25.

MDK

Kiss Roóz Ilona keram.

Dutka M: A m. iparm. első seregszemléje, Magy.Nemz.
1952. aug. 12. 4.l.

MDK

Kis Rezső Ilona

Rényi P: Az é.l. Iparm.kiáll. Szabad Nép, 1952. aug. 17. 7.l.

126994	2538	"	Pernerig	"
126995	2538	"	Pernehéj	"
126996	2538	"	" héj	"
126997	2538	"	"	"
126998	2538	"	"	"
126999	2538	"	Törökhéj	"
127000	2538	"	"	"
127001	2538	"	"	"
127002	2538	"	"	"
127003	2538	"	Vendérig	"

MDK.

Kiss Roóz Ilona

Kiállitási hir

Magyar Nemzet 1967 aug.24.

Kiss Roóz Ilona

Kerámikusművész.

Alkotásáiról reprodukciókat mutat be a folyóirat

Rajztanitás 1963. II. 42.l
F Csőregh Éva:A giccs kérdéséhez

Kiss Rosz Ilona,

„Kecskeméli városképek"
Kerámia falkép, 7 m²,
Bácskiszunmegye, Kecskemét,
Ének-zenei Ált. Isk.

Tájékoztató. 64/65, négyző és Iparmű-
véneti Vertorátus 8 l.

M.D.K.

Kis Roóz Ilona keramikus

Művei a " Modern Hungarian Ceramics" c. kiállításon

Domanovszky György: Magyar keramikusok Londonban

Magyar Építömüvészet 1964/1. 48-49.l.

Из Rose Ilona Kertészhez

Kiss-Rózs Ilona, iparművész

MDK

A Csók Galériában lesz

tárlata.

-: Változatos Kiállítási program Budapesten 9.

NÉPSZABADSÁG, 1966. jan. 15.

Skis Rózé Ilona
keramikus

M.D.K

1956-ban kapott Munkácsy
díjat.

Domanovszky György: Négy Munkácsy-díjas ipaminőcsz
Művészet, 1966. február - 31 kap.

MDK

Kiss - Roór István
nobrán

A Köröndön elhelyezett
Vak Bottyán nobrának
modellja „Károly bácsi".
f repr

Fedor: Károly bácsi
Nők Lapja, 1966. aug. 6. - 12 lap

MDK.

Kiss Róz Ilona

Kiállitási hiradás

Szocialista Müvészetért 1966 nov.

Kis Roóz Ilona iparmüvésznö.

Szab.Nép.1952.194.sz.aug.17. 7.l.

Miss Roós Ilona
iparművész

M.D.K.

Műveiből az Iparművészeti Vállalat
a külföldön rendezett felszabadulási
kiállításon bemutatott anyagot.

Kiállításai. – 39 lap.

Művészet, 1960. augusztus.

Badál

Kiss Roóz Ilona kerámia szökőkuton dolgozik
/Hires Tibor felv./

Müvelt Nép
1954.okt.31./V.évf.34.sz./6.l.

/Müteremlátogatáson a felszabadulási pályázat előtt/

Kiss-Roóz Ibolya, iparmű vész 7 Dh

R

Külföldi kiállításon vesz részt

—: Reprezentatív felszabadulási kiállítások külföldön

Népszabadság Bp. 1960. márc. 3. 10. l

6

MDK.

Kiss Róóz Ilona

Kiállitási hiradás

Népszab dság 1966 jan.15.

MDK

Kis Roóz Ilona

kerámia

4. Orsz. Iparművészeti kiáll. Mücs. 1959.dec.

MDK

Kiss Rooz Ilona

7 db kerémia

9o müvész kiáll. N.Szal. 1948. jun.

MDK

Kiss Roóz Ilona

360- Ft vásárlási előlegben részesült

9o művész kiáll. N.Szal. 1948. jun.

M.D.K.

Kiss Rózsa Ilona
keramikus

Méltatás.

Dutka Mária: A magyar iparművészet a Műcsarnokban
Magyar Nemzet, 1959. dec. 24.

6l.

MDK

Kiss Boóz Ilona

Népszava 1959. jul.7.
Megválasztották a Magy. Képzőm. Szövetségének tisztikarát.

mdk

Kiss Roóz Ilona iparművész

munkái a kiállításon

Gogolák Lajos: A III. mu Iparm. és Népm. Kiállítás

Népművelés 1955: 2. évf. 12. sz 784. l

mok

Kiss Roóz Ilona
iparművész

keramiái a Csók Galériában

(Lavas) Két iparművészeti kiállítás

Nepszava, 89 évf 9 sz. 1961, jan 11 in 22.

Kiss Rovó Ilona, MDK

A közgyűlésen a választmányba jelölték.

– Megalakult a Magyar Képzőművének Szövetsége

Népszabadság, Bp. 1959. jún. 23. 8. l

~~Gádor István~~
Kis Roboz Ilona
Kovács Margit

Pekáry István

az I. iparművészeti kiállitáson 1952.

Falusi lakodalom c. kerámiája állitólaz az Erdőben c. két nagy fali kerámia.

Kivitelezték Kovács Margit, Gádor István, Kiss Roboz Ilona és Cser Jolán.

Ez a két kerámia nincs a katalogusban.

1. Melyik mű tetszett a legjobban? .....

.....

2. Miért? .....

.....

3. Melyik mű nem tetszett? .....

.....

4. Miért? .....

.....

5. Egyéb megjegyzések, javaslatok: .....

.....

Foglalkozás: .....

Életkor: .....

Férfi — nő.

850 Minőségi nyomda, Budapest.

Kiss Roóz Ilona
keramikus

M.D.P.

Figurái a mések hangulatát idéik. Vidámosnak mázai fokozzák a derút.

Szentes Lajos: Néhány gondolat egy iparművészeti...
Művészet, 1968. január - 32 kap.

Kiss Róóz Ilona, kerámikus MDh

Kiállítása nyílik meg a

Csók Galériában.

– : Grafika, kerámia, festmény 2

EST HIRLAP

Dp – 1966. okt. 5.

MDK

Kiss Rózi Ilona, kerámikus

Szerepel holmokon a kerámia-kiállításon.

— Hír

8

Bp. 1968 márc.

Népszabadság, 14. [Vidéki]

Kiss-Roóz Ilona keramikus M.D.K.

Művei a kiállitáson

Vámossy Ferenc: Az V. Orsz. Iparművészeti Kiállitásról
Magyar Epitőművészet 1966/2. 59-60.l.

Miss Roór Ilona
Szeremiens

M.D.K

Szegeden a Képcsarnok Vállalat
rendezte tárlatát.

– kiállítások.
Művészet, 1967. szeptember 47 lap.

Kis-Roóz Szonia

kerámikus

M.D.K

Művészetében fellelhető
a nyíresség.

Molnár László: Mai magyar kerámia.
Művészet, 1967. október - 39 lap.

Kiss Rózsa Ilona keramikus MDK

Kiállítása a Csók Galériában tekinthető meg.

– :A hét vége kulturális programjából 12

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. okt. 22.

MDK

Kiss Roóz Ilona iparmüvész

Állatfigurák, repr.

Kiss Roóz I.,Percz J.,Bódy I.,Csányi Árpádné
iparm, kiáll. Csók I. Gal. Budapest.1961.jan.

MDK.

Kiss Roóz Ilona

Kiállitási hir

Északmabyarország 1967 máj.22.

Kiss Róbert Ilona
keramikus

M.Dl
1

Keramiák (repro) —
Egyéni kiállítása volt már
Szombathelyen.

O.K.: Miért egyszer Szombathelyen
Nők Lapja, 1967. szept. 2 - 16 lap.

Kiss Roóz Ilona keramikus

Korongolt figurák,

Tavsz-nyár-ősz-tél kályhacsempe-sorozat

Edények és használati tárgyak,

H.Gy.: Kiss Roóz Ilona keramikus kiállitása

Magyar Nemzet 1966. okt. 13. 4.1.

M.D.Y

Kiss Róóz Ilona

keramikus

A kiállítasón bemutatta
művét. — „Bokócok"
(repro)

Molnár László: Tsemmyei ipaumívészeti kiállítása ...
Művészet, 1968. január – 33 lap.

MDK.

Kiss Róza Ilona
keramikus

A szegedi ünnepi hét alkalmából
a szegedi Képcsarnok Vállalat ren-
dezte meg a Munkácsy-díjas kera-
mikus kiállítását.

Szelesi Zoltán: Kiss Róza Ilona kerámiái Szegeden.
Művészet, 1968. január - 34 kép.

M.D.K.

Kiss Róza Ilona

keramikus

Kiállításán bemutatta a „Két talas asszony"-t, az „Ádám és Éva"-t ismertető fülkés kompozícióját.

Szelesi Zoltán: Kiss Róza Ilona kerámiái Szegeden. Művészet, 1968. január – 34 lap

Kiss Ro ór Ilona

Keramikus

M.D.K.

A Szegeden bemutatott mintegy 170 műből álló keramiáinak felét az 1960-os szeres budapesti kiállítása óta készítette.

Szelesi Zoltán: Kiss Ro ór Ilona keramiái Szegeden. Művészet, 1968. január - 34 kap.

M.D.V.

Kiss Róór Ilona

keramikus

A művésznő szerint a kerámia
ne utánozzon más anyagot,
legyen kerámia. A művésznőt
a lakáskerámia foglalkoztatja.

Szelesi Zoltán: Kiss Róór Ilona keriámiai Szegeden.
Művészet, 1968. január - 34 lap

S. Kiss Rózsa Ilona
iparművész

M.D.P

A Balatoni emléktárgyak kiállításán
bakàrat mutatott be.

Bonyár Zsuzsa: Balatoni emléktárgyak kiállítása
Magyar Nemzet, Bp. 1959. febr. 20.

Ul

Kiss Roóz Ilona
Kut, kerámia
Fedeles edény, "
Váza, "
Korsó, "
Tál, "
Tál, "
Tányérok, "

Ernst Museum. I. iparművészeti kiállitás. 1952.
8 l.

-16 308

...mín vitka

...ok 5o-6o éves parasztház fatornáccal,
...észét elött is ~~körülveszi~~. Az oromzat felső
~~gőlegesen fáállitott~~ deszkákból ~~áll~~,
...a kötött vesszőkből. E fallécekben
~~...atók~~: vázák virágokkal, kereszt gyer-
...k, kehely, stb. Az oromzaton sokszor
...rágminták. A házak utcai tornácrésze
...tte cseréppel több sorban fedett e-
...irészes mintákkal, vagy sürü~~n alatta~~
...kkal. ~~A kis konzolok csak diszitőjel-~~

Kiss Roóz Hona

ipartnivész

Munkácsy-díj III. fok.

NN: ünnepélyesen kiosztották...

Nyíszava 1956 ápr. 4. 84 évf. 81 n. 7 l.

Kiss Róz Ilona

MDK

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége ötvös-belsőépitész-kerámia-ipari forma bizottságának tagja lett

Müterem 1958 I. évf. 6 11.sz. 9.o.

MDK

Kis-Rooz Ilona

Domanovszky Gy: Iparm. pályázat és kiáll. SzM.
1955.

185 l.

MDK

Kis Róza Ilona

kerámiái szerepelnek a csók galéria Váci utcai kiállításán.

Markos Erzsébet: Virág.

Nők lapja, Bp. 1957. március 7. [17.l.]

Kiss Rózsa Ilona M.D.K.

A Magyar Képzőművészek Szövetségének tagja

Megalakult a Magyar Képzőművészek Szövetsége
Magyar Nemzet, 1959. június 23. H.

Kiss Rózsa Ilona

szerepelt a szombathelyi iparművészeti kiállításon.

Vas Népe 1967. júl. 29.

Kiss Rózsa Ilona

A szegedi Képcsarnok tervbe vette, hogy a Szabadtéri Játékok alatt bemutatja mint neves iparművészt.

B. Varga S.: Szeged. – Műgyűjtő, 1969. 8. sz., 12. l.

Kis Roóz Ilona

Keramikus

Réntrett az I. Országos Kerámiai Bien-

nálén.

Kerámia Bienálé

Dunántúli Napló 1968 X. 6. 7.

Kiss Rodz Ilona

Említve

P. Brestyánszky Ilona: (parművészek) a Szövetszét

Budapest, 1970. nov. 18-20. l.

Kis Rózsa Ilona

kerámikus

szerepelt a pécsi Technikon Hódzá-
ban rendezett kiállításon.

Kerámiakiállítás a Technikon Hódzában
Dunántúli Napló, 1968 VI. 11. 4.

MDK

Kiss Rózs Ilona, keramikus

Több mint 170 kerámiáját
állította ki Szegeden.

-: Ma kerámiakiállítás Szegeden 8.

NÉPSZABADSÁG Bp., 1967. júl. 22.

Kis Roóz Ilona

keramikus kiállitésa. Bp, Csók István Galéria. - Ism: Egri Mária, Művészet, 1967. 8.évf. 2.sz. 4o-41. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7.l./

92. l.

Kiss Róza, bezdédi

grafikus

1920–27!

Éimisk 1930.85.1

MDK

Kiss-Rodz Ilona

és még három művész a moszkvai magyar kiállítási pavillon előcsarnokára készített keramia-dempe falikápei szerepelnek az első magyar iparművészeti kiállításon.

Fodor: Az első magyar iparművészeti kiállítás.

Nők Lapja, Bp. 1952. augusztus 14. [8. l.]

Kiss Roóz Ilona

Nő lepellel

váza

váza

tál

ördög-maszk

Szonnyei iparm. kiáll. 1967. Bavaria Muz.
Szombathely

Kis-Roóz Ilona

Váza. 1963.
Repr.

P. Brestyánszky Ilona: Modern magyar kerámia. Bp. 1965.
46. o.

~~Kis-Róóz~~

Kis-Roóz Ilona

mil. 1920., i kerámikus
Iparművészeti Főiskolát végzett.
1956. kunkány díj
1960. kiállítása

P. Breslyánszky Ilona: Modern magyar kerámia. Bp. 1965
42. o.

MDK

Kiss Roóz Ilona

Kiállitási hir

Dunánruli Napló 1968 juni 11.

MDK.

Kiss Roóz Ilona

Kiállitási kritika

Vas Népe 1967 szept.2o.

MDK.

Kiss Rooóz Ilona

Kiállitási kritika

Vas Népe 1967 szept.2o.

M.D.K.

Kiss Róóz Ilona, heramikus iparművész

1943-ban az Iparművészeti Főiskolán szerzett képesítést. Munkácsy-díjas elhető. Körölve a monori gimnázium előcsarnokában lévő herámia faldíszt a falikút.

Monumentális művészet Pest megyében.
Szerk.: Ladányi István. Bev. Végvári Lajos.

Bp. 1966. 80 l. illusztr. 59. old.
+ 41. "

Kiss Roóz Ilona
szobrász

M.D.K

A Csók Gabriában rendezett
tárlatot. — „Királyka"
(repro)

Egri Mária: Kiss Roóz Ilona kiállítása.
Művészet, 1967. február — 40 kap.

M.D.Y

Kiss Róz Ilona

keramikus

Kiállításán bemutatta izzó-
készleteit, ~~[illegible]~~ parasztfi-
guráit, maszkos gyertyatartóit,
fali csempéit és meg sok szép és
hasznos darabot.

Egyi Mária: Kiss Róz Ilona kiállítása...
Művészet, 1967. február - 40 kep

Kiss Rózsa Ilona

1963-ban alkotása szerepelt a miskolci iparművészet kiállitáson.

Iparművészeti kiállitás a Herman Ottó Muzeumban.

Északmagyarország 1963. máj. 10. 6.l.

Kiss Roóz Ilona

MDK

Bohócok

gömb maszk

Almás vitéz

női figura

Zsennyei iparm. kiáll. 1967. Savaria Muz.
Szombathely

Kiss Roóz Ilona

Süteményes készlet

Tyukváza

gyertyatartó

Kardos vitéz

Zsennyei iparm. kiáll. 1967. Bavaria Muz.
Szombathely

MDK

Kiss Roóz Ilona

váza

madár

e.csont madár

paraszt férfi

" asszony

Zsennyei iparm. kiáll. 1967. Savaria Muz.

Szombathely

MDK

Kiss Roóz Ilona

repr.:

figurális gyertyatartó

Zsemyei iparm. kiáll. 1967. Savaria Muz. Szombathely

Kiss Roóz Ilona

állatfej

tálka

török figura

gyertyatartó

kraklés váza

Zsennyei iparm. kiáll. 1967. Bavaria Muz.
Csombathely

Kiss-Rózs Ilona

Kiállítások, kitüntetések

1955. Hazánk felszabadulásának 10. évfordulója alkalmából rendezett kiállítás. III. díj.
1956. Munkácsy-díj.
1961. Gyűjteményes kiállítás
1962. Nemzetközi kerámia kiállítás. Prága. Elismerő oklevél

P. Bretschneider Ilona: Modern magyar kerámia. Bp. 1965. 50 p.

Kis Roóz Ilona

Csikó
Repr.

P. Bretyánky Ilona: Modern magyar kiránia. Bp. 1965.
46.o.

Kiss Rózsa Ilona

Ceramikus

Méltatás.

Domanovszky György: Hol tart ma . . .

Művészet, 1970. január – 30 kap.

Kiss Róz Ilona

heranikus

Figurális heranikusaink köze

tartozik

Domanovszky György: Hol tart ma a magyar.

Szürészet, 1970. február – 21 lap.

Kiss Rózsa Ilona

Keramikusművész kiállítása. - Bp. Csók Galéria
Szm. H. Gy. Magyar Nemzet, 1966. okt. 13.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

267. l.

Kiss Róór Ibona
keramikus

Funkcionális edényt figurával
kapcsol össze művein.

Domanovszky György: Hol tart ma a magyar
művészet, 1970. február - 21 lap

Kiss Róz Ilona

Lezepel a Csili és a hűsaknek
jubileumi ipakmű vészeti
Kiállításán

Csili 1970 ápr.

Kis Roóz Ilona
iparművész

1967-ben kiállítása volt + hódmezővásár-
helyen az ünnepi tletek alatt.

„Króniha"
Tiszatáj, Szeged 1969. IX. 876.

Kiss Rózsa Ilona, iparművész

Szerepel.

–: Iparművészek a Csiliben 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. márc. 11.

MDK

Kiss Róz Ilona

keramikus

Az Iparmüvészeti Iskola
mellje, ahi komoly ran-
gol biztosított magának.

Domanovszky György: Hol tart ma a magyar kerám
müvészet, 1970. január - 30 lap.

Kiss Róór Ilona M.D.K.

keramikus

„Lovaspár", „Törökök", „Vitézek" c. művein
páros és háromalakos plasztikus
csoportjait mutatta be.

Mohrár László: Az első pécsi keramikai biennale
Művészet, 1969 felszár – 43 lap.

Kisróz Ilona keramikus

Kerámiái szerepelnek a Derkovits teremben

Sompai Péter: Akar Ön műgyűjtő lenni

Csepel 1968 XII. 13

Kiss Rózsa Ilona

szerepel az I. Kerámia Biennálén

Pécsett

N.N.: Kerámia biennálé

Dunántúli Napló 1968 X. 6.

Kiss Róz Ilona

Szerepel az alábbi tárlaton

N. N.: Kerámia kiállítás
Békéscsabán

Békésmegyei Négyjság 1969 VII. 19

KISS-ROÓZ ILONA

kerámiáival részt vett a nagykőrösi művelődési házban rendezett képző- és iparművészeti kiállításon

Pest Megyei Hírlap (Nagykőrösi Kiadó)
1968. aug. 27.

/4

Ilis Roóz Ilona

M.Dk

1969-ban az ünnepi hetek
alatt volt hi alkotása Szegeden

—: Krónika

Tiszatáj, 1969. Sept. 9.

Kiss Rooz Ilona

Született 1920-ban. Fazekas. Tanulmányai: Iparmüvészeti Főiskola, Budapest /: Ohmann B. és Orbán A. :/ Franciaországban utazgatott.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.
3341. 1601

Kiss Rooz Ilona

1955: Munkácsy díj nyertese. Kerámiai dekorációk a szegedi Gyermek klinikán.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l 160 l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK

Kiss Roóz Ilona

Kiállitási kritika

Jelenkor 1968 nov.p.lol8

M.D.4

Kiss Rózsa Ilona

keramikus

1961-ben volt a Csók Galériában tárlata a művészek előtt.

Egri Mária: Kiss Rózsa Ilona kiállítása ...
Művészet, 1967. február - 40 kép

Kiss Roóz Ilona

a Ceglédi iparmüvészeti kiállitáson.

tamási: „Megnyitó ma délelőtt 11 órakor. Iparmüvészeti kiállitás a Kossuth Múzeumban."

Pest Megyei Hírlap (Ceglédi Hírlap)

1966. IV. 24. 7. o.

MDK

Kiss Rooz Ilona

Mai magyar kerámia kiáll.Siklósi várban,1968.
Janus Pannonius Muz.füzetei 14.

Kiss Roóz Ilona keramikus
mukásy díjas

Kerámia figura (kepkő)

Magyar Hjuszág 1965 X. 16

Kiss Roóz Ilona

kerámikus kiállítása pénteken nyílik meg a Csók István Galériában

Pestmegyei Hírlap, 1966. okt. 5. szerda 5. o.

Kiss Rabz Ilona munkásydíjas:
Király; Királynő; Lovaspár.
mivekkel (eml.)
szerepel az I. Orsz. Kerámia
Biennálén Pécsett

Hárs Éva: Az I. Orsz. Kerámia
Biennálé Pécsett

Jelenkor 1968 XI. n. 1017 old.

MDK

Kiss Rooz Ilona

Eneklő lánykák

Mai magyar kerámia kiáll. Siklósi várban, 1968.
Janus Pannonius Mu. füzetei 14.

M.D.K.

Kiss Roóz Ilona

Iparmüvésznő kiállit a Csók galeriában.

Iparmüvészeti kisérletek.

Magyar Nemzet 1961. jan.14. 4.old.

M.D.K.

Kiss Roóz Ilona .

Iparmüvész kiállitja müveit a Csók Galériában.

Négy iparmüvész a Csók Galériában.

Magyar Nemzet 1961. juni.9. 4.old.

Kiss Rooz Ilona, nobrán MDK

Kecskeméti diákok c. nobrát

Kecskeméten a művészétányon állítják fel.

— : Kis híradó 2

ESTI HIRLAP, 1964. März. 5.

Kis Rózsa Ilona

kerámikus

lásd

Szabad Művészet

1955. 185 l.

MDK.

Kiss Roóz Ilona

Kiállitási kritika

Hajdubiharmegyei Népu ság 1967 aug.23.

Kiss Rózi Ilona

Kerepel a debreceni
Kerámia kiállításon

Nagyvárad 1967 VIII. 24 Zold.

Kiss Roóz Ilona keramikus

Kiállítása nyílt szepeden a Kárán utcai bemutató-teremben.

Munkácsy díjas

Nagyvaca 1967 VII. 22 2 old.

MDK.

Kiss Roóz Ilona

Kerámiareprodukciók

Nők Lapja 1967 szept.2.

Kis Rózsa Ilona

iparművész, résztvett a Kultura kiállitásán

Perneczky Géza: A magyar iparművészet a nagyvilág küszöbén

Magyar nemzet 1968.ápr.23.4.o.

Kis Roóz Ilona

1920-ban született. Ipam. Foiskolán ugyanis kiképzését. Főleg edényeket és kis plasztikákat kénit. Munkáit a népi hagyomány mégseges tiszteletet és az új formai és mázmegoldásokkal való ötvözete jellemzi.
1956-ban Munkácsy díjat
1962-ben a prágai nemzetközi kerámia-kiállítás diszező öltevelet kapott.

P. Breslyánszky Ilona,
Szmerdmeg és kerámiát, Bp. 1966,

117 l.

vasutak igazgatósága.

Tisztázta: .....

Összeolvasta: .....

Kiadta: .....

Előirat száma: .....

Utóirat száma: .....

Összefüggésben ..... számmal.

Egyuttal elintézett szám: .....

Előterjesztés előtt

M.D.K.

Kiss Roóz Ilona.

Iparmüvésznő kiállitja müveit a Csók Galériában

Napló.

Magyar Nemzet.1961. jan.1 4.old.

Kis Rózsa Ilona

A kerámikusművész munkáiból októberhónapban kiállítás volt a Csók Galériában.

Ipari Művészet, 1966. 2-3. sz., 72. l.

Kis Róz Ilona

Pálos Miklós: Az Athon keramikusa (Kis Róz Ilona) - Ország-Világ, 1967. okt. 11.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört. Ért. 1970. 1.sz. 63-107. l.

65. l.

Kis Roóz Ilona, kerámia MDK

4. orsz. iparmüv. kiáll. Mücs. 1959.

Kiss Róóz Ilona

keramikus

„Betlehemesek"
„Anya gyermekével" } repro

Domanovszky György: Kiss Róóz Ilona cyhevámiái.
Nőtz Lajza, 1974. jemnis – 26 oldal.

KISS ROOZ ILONA, keramikus

A sellyei művésztelep iparművészeinek kiallitasa Szombathelyen 1967-ben.-keramiából elég valtozatos volt a kép.Nem csak nagy nevek,de a targyak nagy része is kiemelkedo volt.-Kiss Rooz Ilona müvein néhany eredeti ötlettel,megoldassal is talalkozunk,például fokémt figuralis gyertyatartói között. 279.old

BERTALAN LAJOS: Kiállitási napló, 1967 274.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 2.szám, 1968. Szombathely

Kiss Róoz Ilona keramikusművész

Tizenhét keramikus munkája tekinthető meg Szekszárdon. Többek között a művész művei is.

Tolnamegyei Népújság, 1975. szept. 10.

Kiss Roóz Ilona

Művei a monori József Attila

Gimnáziumban – emlékve

Pestmegyei Hírlap 1972 január 16

9. old.

Kiss Roóz Ilona.

Munkácsy-díjas keramikusművész kiállítása tegnap nyílt meg Szombathelyen, a Derkovits Gyula teremben.

Magyar Hírlap 1973/156 8 old.

Kis Róóz Ilona

keramikus

Kiss Róóz Ilona, korongolt szobráin a betyhosok világát idéni feb vérlő humorral.

Brestyánszky Ilona: Tárgy és alkotója

Nők Lapja, 1975. okt. 25 - 14 oldal.

Kiss Róz Ilona
baranikus

Egyik sorozatánál az alapdest egy
alsó szélesebb és egy felső szűkebb hen-
gerből áll.

Domanovszky György: Kiss Róz Ilona rejheranian.
Müvészet, 1974 junius - 26 lap

Kiss Róz Ilona

keramikus

A művésznő kiegyensorozatával úgy ábrázol különböző nemű és foglalkozású emberfigurákat, hogy a fejet olyhor a legfelső, olyhor a középső szakaszon alakítja ki.

Domanovszky György: Kiss Róz Ilona ujkeramiái.

Művészet, 1974. junius - 26 lap.

Kiss Rózsa Ilona
Keramikus

Kiss Rózsa Ilona kerámiáiról
csak lehet mondani, hogy téma-
variációk azonos formarakás
különböző díszítőeljárások alkal-
mazása.

Domanovszky György: Kiss Rózsa Ilona kerámiái.
Művészet, 1974 június - 26 lap.

Kiss Róz Ilona

keramikus

Kiss Róz Ilona legatóbbi kerámiái hozt új forma és ábrázolási módot mutatnak négyszögletes és változó alakú kis méretű faliképei.

Domanovszky György: Kiss Róz Ilona új kerámiái.
Művészet, 1974. Junius – 26 lap.

Kiss Roóz Ilona
keramikus

A művésznő új faliképein csak a fej a kezek, a lábfejek emelkednek ki enyhe plasztikával, minden más részlet bekarcolt, illetőleg festett.

Domanovszky György: Kiss Roóz Ilona új kerámiái.
Művészet, 1974. junius - 26 lap

Kiss Róór Ilona
keramikus

Kiss Róór kerámiát a forma, a már
és a szín harmoniája együttese.

Domanovszky György: Kiss Róór Ilona ujkerámiái.
Művészet, 1974. junius - 26 kp

Kiss Roóz Ilona
keramikus

A legutóbbi kiállításán mutatta be a művésznő az Ádám és Éva, nagy áttört és lapított koronája fa előtt álló kompozícióját.

Domanovszky György: Kiss Roóz Ilona ny kerámiái.
Művészet, 1974. junius - 26 lap.

Kiss Rózi Ilona

keramikus

Kiss Rózi Ilona figurának van funkciójuk, a tarák, a gyertyatartók, a horsók, de szép dintái-gyak a lakásban is.

Domanovszky György: Kiss Rózi Ilona ugyeráníai

Művészet, 1974 junius - 26 kp.

Kiss Róóz Ilona

keramikus

Domanovszky György 1952 óta foglalkozik Kiss Róóz Ilona mú-vészetével. Utoljára az 1971-es Csók Istvánt Galériai tárlatot ismertette.

Domanovszky György: Kiss Róóz Ilona ny keramikus Művészet, 1974 pinnus – 26 kap.

Kiss Róza Ilona

Keramikus

Az utolsó évek termése arról tanúskodik, hogy Kiss Róza Ilona tartja magát programjához. Az 1961 és 1966 között kialakított formavilágon nem változtat.

Domanovszky György: Kiss Róza Ilona kerámiái
Művészet, 1974. június – 26 kép.

Kiss Róór Ilona

keramikus

Formái mindéghorongon készülnek.
1961-ben fi gurált a horongról le-
vére kérben tovább mintárta, tolb
mozgalmasságot mutattak a műnek.

Domanovszky György: Kiss Róór Ilona szikéramikái.
Művészet, 1974. június - 26 lap.

Kiss Róza Ilona
tarantus

A mű résztő 1966 évi hiatlidési
darabjai és az 1971-ben a Csok-
ist az Galeriában szereplő anya-
ga a formaalakítás elvekre meg
szigorúbb hölődést mutatattak!

Domanovszky György: Kiss Róza Ilona nyhéranniái.
Művészet, 1974. június - 26 lap.

Kiss Rózsa Ilona

keramikus

Hengerből és csonkakúpból indul el és alakít kis méretű alakokat, gyertyatartókat, kentaurt, faunt stb.-et

Domanovszky György: Kiss Rózsa Ilona ujkerámái.
Művészet, 1974. június - 26 lap

Kiss Róza Ilona
keramikus

Az alakok egymásban való visszonyával mindig mozgást i gyekszik ki fejezni a művésznő a több alakos kompozicióin.

Domanovszky György: Kiss Róza Ilona nyi keramikus.
Művészet, 1974 junius - 26 lap.

1984.IV.26.Televizió 19.3o

TV Hiradó

- VirizlaiGyula a Szakszervezetek Országos Tanácsának titkára nyitotta meg a ma délutáni ünnepséget a Dózsa György uti székházban. Müvészeknek, alkotóknak és közéleti embereknek adták át az 1984.évi SZOT dijakat. Ahogyan a dij adományozási alapelve mondja, azon irók, müvészek és tudósok javasolhatók e kitüntetésre, akik a szocialista müvészet területén a munkásosztály müvelődésének fejlesztésében értek el kiemelkedő sikereket. Móhes Lajos a Szakszervezetek Országos Tanácsának főtitkára adta át a dijakat, többek között Ferge Zsuzsa szociológusnak, Gaál Gabriella és Madarász Katalin elő-

adóművészeknek, Gálvölgyi János színművésznek. SZOT-díjjal tüntették ki a Jogi esetek című televíziós műsor alkotó közösség tagjait is. A Művészeti Szakszervezetek Szövetsége javasolta e díjra Kisróz Ilona iparművészt, és Varga Imre szobrásznművészt. Tanási Lajos költőt a Csepeli Munkásotthonban működő olvasó munkásklub két évtizedes vezetéséért és költői munkásságáért tüntették ki SZOT-díjjal.

Kiss Róza Ilona

keramikus

Kiss Róza Ilona a kialakított testen belül kevés formaelemmel, bekarcolt vagy vésett elemekkel kívánja a mozgás hatását elérni.

Domanovszky György: Kiss Róza Ilona kerámiái.
Művészet, 1974 június - 26 lap.

Kiss Róza Ilona

keramikus

Legutóbb 1973 májusában volt
Kiss Róza Ilonának kiállítása Szom-
bathelyen.

Domanovszky György: Kiss Róza Ilona képeiről.
Művészet, 1974. június - 26 lap

Kis Róóz Ilona iparművész.

Az Oroszlányban megnyílt iparművészeti tárlaton szerepeltek művei.

(j): Az aktivizáló iparművészetről.
Dolgozók Lapja Komárom, 1973. ápr. 7.

Kiss Róóz Ilona keramikusművész

a Műgyűjtő legújabb számában
a művészportrék sorában szerepel
a lapban.

Népújság, Eger, 1971. máj. 6.

Kiss Rózsa Ilona

Sapronban megnyílt iparművészeti kiállításon „Bástyák" nevű kerámiája szerepel. (emlitve.)

U.Gy.: Modern iparművészeti kiállítás.

Kisalföld, 1971. jún. 23.

Kiss Roóz Ilona kerámikusművész

a Műgyűjtő legújabb számában szerepel a művész-portrék sorában.

Fejér Megyei Hírlap, Székesfehérvár, 1971. máj. 9.

Kiss Róza Ilona.

A györi Képcsarnok Váll. bemutatótermében kerámiafigurái szerepelnek.

s. b.: Ügyeletes riportereink jelentik.

Kisalföld, Győr, 1971. dec. 8.

Kiss Rózsa Ilona, Keramikus

Kiállít Sopronban.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1971. jún. 5.

Kiss-Roóz Ilona

A kritika felsorakoztatja a müvész alkotásait: "a komolykodó esetlen férfiak, akiken ugy áll a bajusz, mint a betlehemeseken; pogácsaképü lányok, csucsoritó, pici szájjal, korong emlékét idéző ruhában." Megemliti a "tömzsi hölgyet" elrabló Faunt és Noé apót, aki azon csodálkozik, hogy lett az esőcskéből özönviz. A nem-figurális disztárgyait elismeréssel méltatja. A tányérok, készletek, vázák, tálak eredetisége nyilvánvaló.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. nov. 2o.
XV. évf. 47. sz. 12. lap

Kiss-Roóz Ilona iparmüvész

November 12.-én nyitják meg a Csók István Galériában a müvész kiállitását, -közli a lap.

A Képzőművészet c. rovatban Szabó György: "Családi változatok" cimmel ir más kiállitások mellett a müvész tárlatáról: derüs kerámia figuráiról megjegyzi, hogy diszei lehetnek egy nagyobb lakásnak, amelynek helyiségeibe vidámságot visznek, játékos gyermekded voltukkal.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. nov. 6.
XV. évf. 45. sz. 2. lap " " 2o.
" " 47. " 12. "

Kiss Roóz Ilona, kerámikus

A Csók Galériában nyílt meg tárlata.

Egyik kompozíciója: Repr

—: (— szöveg — jénykép —) 2

ESTI HIRLAP, Bn. 1971, nov. 16.

KISS ROÓZ ILONA

Keramikus. Művei szerepelnek a hamburgi Weitz-Galéria-bau.

c.o.f.: Neues in Hamburger Galerien.

HAMBURGER ABENDBLATT, 1971. apr. 6.

Kisvári Ilona

Sapronban, az iparművészeti kiállításon kerámiái szerepelnek.

Magyar Nemzet, 1971. jan. 5.

KISS ROÁZ ILONA, szobrász

Miskolc új és helyreállitott létesitményei 1945-1970.
1. Szobrok, kutak, emléktáblák.
44.-Perecesi óvoda kerámia, III. ker. Perecs.-Kiss Roáz Ilona müve. 201.old. 4.jegyz.

Ifj. HORVÁTH BÉLA: A Miskolci városkép változása 189.old

Herman Ottó Muz. Évkönyve. XI. Miskolc, 1972

Kiss Rózsa Ilona, kerámikus

A Csók Galériában nyílik
meg kiállítása.

— : Hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. nov. 11.

Kiss Rooz Ilona, kerámikus

Nov. 12-én nyílik meg tárlata
a Csók Galériában.

—: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1971. nov. 11

Kis Rácz Ilona

keramikus

Szegeden a Képcsarnok Vállalat rendezett kiállítást Kis Rácz Ilona keramikusművész alkotásaiból.

Szelesi Zoltán: Ötvösművészeti bemutató

Művészet, 1972. szeptember - 44 oldal.

Kiss Rózsa Ilona, keramikus

A kiállítás ismertetése.

„A vidámság — s'ez Kiss Rózsa Ilona érdeme — nemcsak díszítő kerámiáit jellemzi ...”

Két kiállítás

[P. Kiss Julianna]: Kiss Rózsa Ilona kerámiái a Csók Galériában

Népszabadság, Bp. 1971. nov. 23.

Kiss Róza Ilona

keramikus

A közelmúltban volt Kiss Róza Ilona Munkácsy díjas keramikusművésznő-nek kiállítása a Csók István Galériában.

Szűcsné Brunner Klára: Kiss Róza Ilona kiállítása. Művészet, 1972 március – 48 oldal

Kiss Rózsa Ilona

keramikus

Kiss Rózsa Ilona kiállításán legújabb figurális kompozícióit és funkcionális készítményeit mutatta be.

Szűtsné Brunner Klára: Kiss Rózsa Ilona kiállítása.
Művészet, 1971. március – 48 oldal

Kiss Ro ör Ilona

keramikus

A művésznő sinéhez való viszonyát tükröze a „Kékszakállú herceg vára" című alkotása és még sok muzsikáló gyerek és asszonyfigurája.

Szütsné Brunner Klára: Kiss Ro ör Ilona kiállítása. Művészet, 1972. március – 48 oldal.

Kiss Róvz Ilona, kerámikus

Nemrég zárult tárlata a
Csók Galériában.

— : (— szöveg — fényképe —) 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. dec. 10.

Kiss Roóz Ilona
keramikus

Szép a nagy tál I. Istoán jellegzetesen
megformált alakjával. Ezen a mű-
rozo nagy királyunk koronásan, jogar-
zal méltóságteljesen ül tronusán.

Szintsné Brenner Klára: Kiss Roóz Ilona kiállítás
Művészet, 1972 Miarmus – 48 oldal

Kiss Roóz Ilona

keramikus

„Kerámia figurák"

(repro)

Szütsné Brenner Keona: Kiss Roóz Ilona kiállítása

Műrészet, 1972. március – 48 oldal.

Kiss Roóz Ilona

keramikus

Kiállításán bemutatta csoportos kompozicióit a „Betlehemesek"-et és a „Harómkirályok"-at, valamint a „Harómszenész figurájat.

Szütsné Brunner Klára: Kiss Roóz Ilona kiállítása
Művészet, 1972. március – 48 oldal.

Kiss Roóz Ilona
keramikus

Ki állításán bemutatott tükörkeretek, virágtartó állatalakókat és még sok mindenféle szép munkat. Emlékentes a farekas mesterség védszentjének Szent Flóriannak tányér ábrázolása.

Szűts né Brenner Kiára: Kiss Roóz Ilona kiállítása
Művészet, 1972. Március – 48 oldal

Kis Róz Ilona

Hárem és a török pasa. A játékos figurák célszerű otthont díszítő hárgyak is: virágváza, hamu vagy növénytartó.

Országs-Világ 1967/41 19 old.

Kiss-Róoz Ilona

A Fővárosi Művelődési Házban julius 29/én
lo ismert kerámikusművész tárlsta nyilt
meg. Részt vettek ezen Gádor István,Gorka
Livia és Kiss-Róoz Ilona.

Magyar Hirlap 1973/198/8

Kiss Rodz Ilona 1.) keramikus-iparművész

A Nők Nemzetközi Éve alkalmából az Iparművészeti Múzeum az Iparművészeti Vállalattal közösen rendezett kiállítása szerepelt alkotása

Bajár Iván: Kitüntetett iparművésznők kiállítása

Tükör, Budapest, 1975. nov. 11

Kiss Róza Ilona, keramikus

L.: Bódy Imre

— :o Kiállításrok 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. jún. 5-

Kiss-Roóz Ilona keramikus 2.) Fahrfatás

Bojár Iván: Kitüntetett iparművészűek kiállítása.
Tükör, Budapest, 1975. nov. 11.

Kiss Róoz Ilona

A Fővárodi Művelődési Házban a keramikusok kiállításán részt vett Major s Hédi fehér mázas kerámiával, Janáky Viktor térplasztikával, Gorka Lívia kertbe szánt kerámiával, Várdeák Ildikó tányérekkal, vázával, Gy. Staindl Kata mitológiai alakokkal, Kiss Róoz Ilona kettős figurával, női vázával, Bod Éva edényekkel, Szilágyi Mária zöld/barna parasztedénnyel, Nagy Gabriella.

Magyar Hirlap 1973/2o3/6 Bojár:Kiállításról ..

Kis Róz Ilona

A fürülyázó lány-három változatban
Hindegyik arckifejezése más, mintha
egy-egy külön életrajzot készített volna
hozzájuk a művész.
Két ujszerű megoldásu lakásdisz a
„Cirkusz-sorozatból"

Országs-Világ 1967/41 19 old

Kis Róz Ilona

1

Budapesten majdnem elmaradt egy kiállítás. A dolog úgy történt, hogy a Váci-utcai lsók galeriában 10 orakor lett volna a megnyitó, de néhány perccel előbb valaki odahozta a DKW. anlogyai Budapesten üdülő igazgatóját. A külföldi vendég közel egy órán nézte a kiállított kerámiákat – szótlanul – aztán csak ennyit mondott: „Kérem csomagolják be az egészet. Megveszem".

Pálós Miklós: Az otthon kerámikusa.

Ország-Világ 1967/41 19 old

Kis Róz Ilona 2

Nagynehezen sikerült csak megmagyarázni, hogy ez az üzlet így egy kiszavart okozna. Ket nap múlva már majd minden kiállított tárgy mellett megis ott volt a cédula: „Megvásárolták" Az alkotó igazi örömére belföldi látogatók vették meg az egyedien magával ragadó kisebb - nagyobb méretni alkotásokat.

Pálós Miklós: Az otthon kerámikusa

Ország-Világ 1967/41 19 old.

Kis Róz Ilona 3

Ha egyetlen állványon sorakoztathatnánk fel az összes Kis Róz figurát, akkor sem kellene félni, hogy egyhangú látványban lesz részünk. Nemcsak a színek, figurák sokfélesége jellemző ezekre a változatos alkotásokra, de a minden darabon végigvonuló humor derűt kelt a szemlélőben és hamisítatlan hangulatot teremt az otthonban.

Pálós Miklós: Az otthon keramikusa.

Ország-Világ 1967/41 19 old.

Kis Róz Ilona 4

Nem véletlen, hogy kis Róz Ilonát úgy emlegetik a szakmában, mint az otthon keramikusát. Ezt a meghatározást és a szakma ritkán megnyilvánuló önzetlen dicseretét különösen örömmel veszi tudomásul a művész, akiből úgyanaz a kiapadhatatlan derű árad, mint valamennyi alkotásából.

Pálos Miklós: Az otthon keramikusa.

Ország-Világ 1967/41 19 old.

Kis Róz Ilona 5

Dicséretére legyen mondva, hogy mikőzben valóban mindig nejzi ihletésű, és az anyagszerűséghez ragaszkodó műveszi alázattal közeledik a legjátékosabb figurák megformálásához is – nyitott szemmel, bátor kezdeményező kedvvel figyeli maga körül az életet.

Pálos Miklos: Az otthon keramikusa.

Orszag-Vilag 1967/41 19 old.

Kis Róz Ilona 6

Ly sorozattal készült például a Szegedi Ünnepi Játékokra, bájos fürülyázó leányka figurái nemcsak a Kodály alapította hírés kecskeméti zeneiskolában, de a tvegyik zenei ~~mu~~ műsorának állandó fő ünnében is láthatók. Kis Róz Ilona sokoldalúságára jellemző, hogy az olyan tv. műsor mint az Ivanhoe, az angyal kalandjai söt még a Belphegor is alkotásra serkentette.

Pálos Miklós: Az otthon keramikusa

Orszaig - Vilaig 1967/41 19 old.

Kis Róz Ilona
Az atthon keramikusa

Orszag-Világ 1967/41 borító 4 old.

Kisskórózsi Ilona

hosanulus

Kiállításán szirágvárákat, modern edényeket, kávéskesztelet, tányérokat tükörkeretet, talpasorat, szalvéta gyűrűt mutatott be a művesznő -

F. Á.: Tányérok, tükrök, titkok

Nők Lapja, 1971 dec - 51 szám

Kis Rózsa Tamás, keramikus

Ankarában nevelpel. (Nov. 16-ig.)

–: A kulturális kapcsolatok intézetének
őszi kiállításai programja 7.

Népszabadság, Bp. 1973. okt. 17.

Kiss Rocz Ilona
keramikus

A Kékszalalkú hercegvára"
"Egészségére"
"Virágtartó"
} repro

F. Á.: Tányérok, tükrök, lettek
Nők lapja, 1971. dec – 51 szám

Ujhis Rózsa Ilona
Munkácsy-díjas keramikus mű-
vészt novemberben állítják ki.

V.T. Új képzőművészeti kiállítóterem
nyílik Nyíregyházán

Magyar Hírlap 1971/207 Sold.

Kiss Roóz Ilona

keramikus

„Betlehemesek"
„Virágtartó oroszlán"
„Szalvéta gyűrű kerámiából"

} repro

F. Á: Tárnyérok, tükrök, titkok
Nők Lapja, 1971. dec – 51 szám

Kiss Roóz Ilona

heranukus

Mereshalács mikhapelár —
„avagy a vehlur herámia talpa"
„Noe bárkája – herámi átve"
} repro

F. Á: Tanyérok, tükrök, titkok
Nők Lapja, 1971. dec – 51 szám

Riss Rózsa Ilona

keramikus

Riss Rózsa Ilona kerámiáinak stílusa, hovatartozása. Művészetét a lakáskultúra szolgálatába állította a művésznő.

F. A.: Tanyérok, tükrök, titkok. Vörös Lapja, 1971. dec. 31 szám.

Kiss Róza Ilona

keramikus

Régebben hiszerlekrett épület -
keramiával. A hecskeméti
zeneiskolában fali keramiája
látható.

F. A.: Tányérok, tükrök, tithok.
Vök Lapja, 1971. dec - 51 szám.

Kiss Róór Ilona

keramikus

1971-ben a Csók Galeriában
rendezett kiállításán bemutat-
ta, hogy a lakáson belül új lehető
ségei vannak a keramiának.

F. A.: Tányérok, tükrök, tithok.

Nók Lapja, 1971. dec – 51 szám

Kiss-Rozs Ilona, keramikus

Kiállítása nyílik meg Szombathelyen jún. 7-én.

— : Hl —

8.

Népszabadság, Bp. 1973. jún. 7.

Kiss Rózsa Ilona, keramikus

Kiállítása nyílik meg
Somlóvárhelyen jún. 11-én.

— :□ Kiss Rózsa ... 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. jún. 11.

Kiss Rvóz Ilona

A Csók István Galériában nyílt meg Kiss Rvóz Ilona Munkácsy-díjas keramikus-művész kiállítása, mely ismét meggyőzi a nezőket: a figuralis keramiának és az edénynek egyaránt biztos látású, eredeti formálója.

Országh-Világ 1971/47 23 old.

Kiss Rózsa Ilona
keramikus

„Ádám és Éva"
„Tristán és Izolda" } repro

Horváth Béla: Kiállitási naptár.
Müvészet, 1973. május - 45.oldal

Kiss Boór Ilona
keramikus

Szombathelyen volt kiállítása
Kiss Boór Ilona keramikus
művésznek.

Horváth Béla: Kiállítási naptár.
Művészet, 1973. május 45.oldal.

Kiss-Roóz Ilona, Kerámikus

Szerepel a Gőv. Műv. Ház kerámia-kiállításán.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp 1973. júl. 20,

Kiss-Rodz Ilona

1971. XI. 12-e és XI. 28-a között kiállítása
Pesz (Csók István Galéria).

Műgyűjtő, 1971/3, kiállítási naptár

Kiss Rózsa Ilona

Kiállít a szombathelyi Derkovits Gyula Teremben.

Műgyűjtő, 1972/4.sz. „kiállítási naptár"

Kiss Roóz Ilona
Munkácsy-díjas kerámikusmű-
vész kiállítása péntekén nyílik a
Csók István Galériában

Magyar Hírlap 1971/314 Sold.

Kiss Rózsa Ilona 4

Nem illusztrál, nem itélkezik, csupan kedélyesen szemlélödik, s kedélyével nemcsak a tárgyakat öltözteti fel, hanem képes bezugározni azokat a belső tereket, otthonokat is, ahová figurái kerülnek. Derüje közel áll a nép müvészetéhez. Egyik mesterétől Orbán Antaltól közvetlenül sajátitotta el a népi izeket, de kerámiáit urbanus környezetbe helyezve, ezt az eredendő népiességet mintegy idézőjelbe is tette.

Bojár Iván: Kiállitásról kiállitásra.

Magyar Hirlap 1971/319 6 old

Kiss Roóz Ilona. 3

Kompozicióival ugyanis egyúthal vallomást is tesz a világról, s ez a vallomás enyhén ironikus; a jelenségeket, alakokat megbocsátó elnézéssel, humorral szemléli. Ez a humor – jollehet rögtön ~~[illegible]~~ szemlehünik – nehezen elemezhető. Kiss Roóz nem törekszik arra, hogy affele agyag karikatúrákat csináljon, hogy a vicclapokkal, vagy a plakátokkal keljen versenyre.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/319 6old.

Kiss Rooz Ilona 2

Kiss Rooz ezeken is megőrizte eredendő sajátosságait; a korongolt formák elsődlegességét, a félig tompa mázakat, a pasztellszínskálájú fényes mázak és a mázatlan felületek kiegyensúlyozott ellentéteit. Ez azonban technika kérdése. Fontosabb ennél Kiss Rooz szemlélete, világlátása, amellyel meghaladja az egyszerű dekorálási szándékot.

Bojár Iván: Kiállitásról - kiállitásra

Magyar Hirlap 1971/319 6old.

Kiss Rózsa Ilona 1

A Munkácsy díjas művésznőnek a lsók Galériában most megrendezett kiállitása az elmúlt évtizedek során immár a harmadik. Figurákat, edényeket, edény készleteket egyaránt találhatunk itt. Amíg azonban korábban elsősorban közvetlen használati rendeltetésű edényeket készitett, s ennek megfelelően a korongolt formák a magúg nyerssége-gükben domináltak, a mostani kiállitásan inkább a figurális díszitő jellegű alkohások kerültek túlsúlyba, s ezzel egy cizelláltabb technika is.

Bojár Iván: Kiállitásról kiállitásra.

Magyar Hirlap 1971/319 6old.

Kiss-Rózs kerámikus

A pécsi Kossuth u.-i képcsarnokban kerámiái láthatók.

F.D.: Az iparművészet és közönsége.
Dunántúli Napló, 1964. dec. 11.

Kis Róz Ilona, [ ]

L.: Udvardi E.

— : Tárlat . . . . . 9.

Népszabadság, Bp. 1978 nov. 16.

Kiss Rózs Ilona, keramikus

L. Samu Géza

– Július 23: Szegedi nyári tárlat. 2.

Esti Hírlap 1978. júl. 1.

Kiss Roóz Ilona, keramikus

● KISS ROOZ ILONA keramikusművész kiállítása ma délelőtt nyílt meg Szegeden, a Juhász Gyula Művelődési Központban. A tárlaton több mint száz alkotás látható.

—: O Kiss Roóz Ilona. 16.

Esti Hirlap,

Bp. 1978. júl. 29.

102

Kisróz Ilona - Munkácsy-díjas keramikus munkái

1978. julius 29. Televizió 19,3o Lné

TV-Hiradó

- Kinek tart tükröt Kisróz Ilona? A nyugalmunknak, a harmoniának, az örömnek, az örömteli pillanatokhak. Legszebb arcunkat örökiti kerámiává, életünk derüs perceit. A mesés fordulatokban oly szükös rohanás mosolyait mereviti ki egyetlen másodpercre, hogy aztán az agyag varázsos megmunkálásával uj életet leheljen a figurákra. És ezzel ismét hasson ránk. Akár tükörkeret, akár gyertyatartó az alkotás.
Virágvázái, készletei, formáikban hordják a játékosságot. Figurái mindegyike önálló történetet hordoz. A Munkácsy dijas kerámikus kiállitásán Szegeden a Juhász Gyula Müvelődési Központ-

ban, mintha minden alkotás muzsikálna is. A kürtösök, furulyások ,az éneklő gyermekek, Kisróz Ilona mesejátékának egyéb ként is kedvelt szereplői. A vidám mulatságok, a szüret, az esküvő, az utazás pedig derüs jelenetei. Ezeknek a csupa napfény karámiáknak nem is kell más ajánlólevél. A kiállitás aug. 27-ig tekinthető meg.

1978.VII.29.Kossuth 4.25
Jó reggelt!

- Ezen a hét végén sokféle érdekes program várja a Szegedre látogatókat és természetesen nemcsak az ünnepi játékok. Mit ajánl Várkonyi Balázs.

- Elsőként a népszerü Szegedi Ipari Vásárt, amely már csak két napig látható. A további javaslatokhoz segitségetis hivtam. Például a sokféle kiállitásból mit emel ki Vecsei Péterné népmüvelő.

- Nagyon szivesen ajánlom figyelmükbe a Juhász Gyula müvelődési központban Kisruz Ilona Munkácsy-dijas kerámikus müvész kiállitását. A kerámiák között találjuk a müvésznő nem titkoltan egyik kedves alakját a kendős asszonyt, valamint a batárjukon utazó kiváncsiskodó polgárokat, és az éneklő gyerekeket.

- Ez a hét vége Szegeden az ifjusági napoké. Mit ajánl az ide érkezőknek Havasi Zoltán a Szeged városi Kisz Bizottság munkatársa.

-Nagyonsayosan az előző években a legnagyobb sikere a karneválnak és az utcabálnak volt. Elsősorban az idén is ezt tudom ajánlani. Szombaton lo-től hajnali 2 óráig egésznapos fesztivál koncert keretében 12 együttes mutatkozik be, jó néhány szólistával megtüzdelve. Szintén ujdonság a mai dalosok találkozója, amelyet először rendezünk meg, a fiatalok kb tiz ezren az Express szervezésében vesznek részt a szegedi ifjusági napokon továbbra is várunk minden érdeklődőt Szegedre.

Kisz Róz Ilona
Munkácsy-díjas kerámikus
102

1979. november 29. Televizió 19,3o Vgné

1021

TV-Hiradó

Kiss Róz Ilona kerámiakiállitása

- Mintha amesék birodalmába érkezett volna az a sok-sok látogató, aki eljött a Váci utcai Csók Galéria, mai koraesti tárlat megnyitójára, amelyen Koczog ÁKos müvészettörténész ajánlotta a szépet szeretők figyelmébe a kiállitó Kiss Róz Ilona agyagból formázott müveit. Miért is őrzi meg magában a mesét a müvész?

- Talán azért, mert gyerekkori emlékek, azok mindigolyan kedvesen élnek az emberben, és amese az, amelyik fölvidit ja az embert, néha el is szomorit, de egy biztos, hogy mindig a jó elnyeri a jutalmát és a rosszat mindig megbüntetik. És én azt hiszem,hogy az emberek otthonába bevinni egy kis vidámságot, egy kis jóérzést, az mindenképpen jó, és ez is a feladatom, azt hiszem.

- Szép és nemes életcél. Mondják és igaz is, hogy a kerámiamüvészet rokon az ősi fazekassággal. De mégiscsak más. Őrzi ugyan anépmüvészet hagyományait, hiszen ezek a formák isa korongok alakulnak épp ugy, mint a régi edények. Ebben a szép bonyolultságban azonban az európai régi és uj kerámiamüvészet eredményei is benne vannak. Ezt az együttélést érdemes megcsodálni, KissRóz Ilona munkáiban!

Kis - Rooz Ilona, keramikus

KIS-ROOZ ILONA
Munkácsy Mihály-díjas
keramikusművésznek,

-: A Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze 3.

Esti Hírlap, 1980. dec. 2.

Kiss Roóz Ilona, keramikus

□ KISS ROÓZ ILONA kerámikus munkáiból árusítással egybekötött kiállítás nyílik holnap a Budavári Iparművészeti boltban.

– □ Kiss Roóz Ilona

2.

Esti Hírlap, Bp. 1980 aug. 21.

Kiss-Roóz Ilona, keramikus

KISS-ROÓZ ILONA, Munkácsy Mihály-díjas keramikusművész;

– Az 1980. évi Érdemes művének 5.

Nepszabadság, 8 p. 1980 ápr. 3

Kiss Róz Ilona
Munkácsy-díjas kerámikusművész.

1979. november 29. Kossuth 18,3o Kné

Esti Magazin

- Negyedik alkalommal állitja ki kerámiáit a budapesti Csók Galériában Kiss Róz Ilona. Hogy mit láthatunk a tárlaton, azt tudjuk meg Szatmári Ilona beszélgetéséből!

- Mesefigurák és mitológiai alakok, karikával játszadozó bohócok, és fodrosruhás romantikus Krudy-kisasszonyok. Éneklő pufók gyermekek. Azután bályos családfigurák, itt a Csóok István Galériában. Kiss Róz Ilona Munkácsy dijas kerámikusmüvész, finoman szinezett, remek, agyagszobraiból, fali tálaiból, fali tükreiből, gyertyatartóiból, diszóráiból, a legutóbbi három év alkotásait mutatja be. Gyönyörüséggel nézzük a tunikás kis Eurúpát, hajában virágkoszoru. Azt hiszem nem is bánja, hogy Zeusz bika képében elrabolni kivánja őt.

- Szerettem volna egy olyan szép állatfigurát mintázni! És erre nagyon alkalmas volt ez, hogy egy ilyen erősnyaku, erősfejü bikát ábrázoljak, amin egy elragadótt fiatal nő ül, virággal,ami teljesen ellentétes a figurán, a zömök és vaskos termetével.

- De itt még nem ül Európa a bika hátán?

- Itt születik meg az ideje, Zeusz fejében, hogy elkéne rabolni ezt a szép nőt.

- Nagyon kedveli a meséket is. És ezeket a meséket meg is tudja formálni. Itt látok egy csoda kis hintót , a hintóban király és királyasszony ül, mögötte pedig a nép vonul.

- Igen, hát a mese, az egy olyan csodálatos valami, amit

szerintem nem lehet kimeriteni, ötleteket ad,

- És hát a karcsu lányok, Kiss Róz Ilona Karcsu lányoknak nevezi ezeket, férje pedig Krudy-kisasszonyoknak. Mindegyes kerámiafigura csuda diszes. A kendők rojtja, szoknyákon a virágok, a csipkék, a masnik.

- Igen, hát ez egy krónikus,

- Ezt nem lehetett könnyü meg csinálni ugy, hogy ne tünjék ki, hogy az egyszerü agyag.

- Nekem az az elvem, hogy a technikát mindig alá kell rendelni annak, hogy mit akar az ember kifejezni, vagy hogy akarja az ember kifejezni. Na most ehhez felhasználok mindenféle lehetőséget. V gy, hogy krumplinyomón nyomom át az agyagot, és ebből leszhek ezek a kis vékony hurkák,

- Min?

- Krumplinyomór! Amivel hajat, kendőrojtot, vagy mást, pél dául a kis kentauroknak a kis szőrzetét csinálom. De ugyanakkor vannak ezek a kis virágmotivumok, amiket előre megmintázok, kis levelek, amiket ráaprikálok. Azzal teszem gaz dagabbá a szoknyának a mintázatát, hogy átvágom, majdnem mint a kézimunkában az azsurozás. Átlyukasztom az edény falát, és ezzel szemb felületet kapok az egésznek, megtöri a szineket is tulajdonképpen.

- És a disztálak?

- A disztálak, ezek egy külön valami,mert tényleg szeretem nagyon őket! Itt tényleg lehet játszani, nem köt az, hogy körplasztikát kell mintázni, hanem egytálba belekomponálható játékos figura, minden.

- Csakugyan az egyik tál belsejében lakodalmas asztalt látunk, a fiatal párral és a szülőkkel.Teritett asztal.

- Igen, és minden jó étek rajta van az asztalon is, ami megint egy játékos valami, formákkal, szinnel, és egy kicsit vidámitja, és kedvessé teszi az otthont.

- Boldog lehet az, aki megálmodja ezeket a tündéri derüs figurákat, azután bravuros technikával az ősi anyagból megformálja és tüzben nemesiti.

- Hogyha külföldön kiállitunk, akkor is mindig azt mondják, annyira speciálisan magyar, hogy akárhova beteszik, mindenki tudja, hogy ez csak Magyarországon készülhetett!

- - -

Kiss Roóz Ilona, ipasművén

L. Gerő Éva

—: Hú

8

Népszabadság, Bp. 1981 máj. 15

Kiss Roóz Ilona Munkácsy-díjas keramikusművész

a Budavári Ipárművészeti Bolt kiállító terem lett az utóbbi hetekben. A kiállító sorozat tervei között szerepel Kopcsányi Ottó ötvös, - Kiss Roóz Ilona keramikus-művész műveinek kiállítása.

Kulturális Magazin

1980. VI. 8. Kossuth 9.00 (Kiné).

Kis Róz Ilona
kerámikus müvész

A müvész Budapesten a Csók István-teremben mutatta be munkáit.

------:Kiállitások:
MÜVÉSZET,1979. november - 47.lap.

Kiss Roóz Ilona, keramikusművész

a Képzőművészek, Iparművészek és Művészeti Dolgozók szakszervezetének területén is megkezdődnek a szakszervezeti választások. – Eddig a szervezési és mozgósítási tennivalókat többnyire az ügyrevezet szakmai bizottságok végezték. Ennek a szakmai bizottságnak tagja volt a művész is.

Orosz Sándor: Útravaló
Szocialista Művészetért, 1980. ápr.

Kiss Rózs Ilona, kerámikusművész

Az Iparművészeti Vállalat olyan bemutató sorozatot tervez, melynek célja az alkotóművész és a közönség kapcsolatának kialakítása. A bemutatót a Budavári Iparművészeti Boltban rendezik. Ebben az évben Kiss Rózs Ilona, Kolarits Erzsébet – és még több művész várja az érdeklődőket.

Pesti Műsor, 1980. máj. 7.

Kiss - Rózs Ilona, keramikus

KISS-ROÓZ ILONA Munkácsy-díjas keramikusművész kiállítását a Váci utcai Csók István Galériában csütörtök délután fél 6 órakor nyitja meg Koczogh Ákos művészettörténész. A tárlat december 13-ig tekinthető meg.

— : Ht

8.

Népszabadság, Bp. 1979. nov. 27.

Kiss Rooz Ilona

A Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze
címet kapta.

KISS-ROOZ ILONA Munkácsy Mihály-díjas keramikusművész-
nek,

Magyar Hirlap 1980/4/3/5

Kiss Rózsa Ilona, Munkácsy-díjas kerámiaművész

a Tavaszi Fesztivál rendezvényeinek keretében a Cifra Galériában és a Csontváry teremben rendezték kiállítását. – A Cifra Galériában iparművészeink egyedi alkotásait láthatjuk: Gorka Lívia, Kiss Rózsa Ilona kerámiaművészek művei, itt vannak Szabó Erzsébet és Horváth Márton üvegtárgyai.

Esti Magazin.

1981. III. 20. Kossuth, 18.30 /Kiné/.

Kiss Róóz Ilona, keramikus-
művész

1021

1980. V. 15. 17.10 . S.J.né.

Láttuk, hallottuk
8

- Hajdu István a Vigadó Galériában járt. Na most tudom, hogy egy képzőmüvészeti, vagyakár iparmüvészet kiállitás kapcsán a cimet nem kell feltétlenül szentirásnak tekinteni, de minden esetre árkodó lehet. Jelen esetben a Tárgyak, alkotások cim, eléggé semmi mondó, közömbös. Különösen, hogy a boltokban, a boltok kirak

ban minden nap látható iparmüvészeti tárgyakról van szó.

- Na most ez addig nem merült fel bennem, ez a kérdés, ameddig el nem olvastam kifelé jövet a táblán láthatókat, amelyek azt közlik a kedves nézővel, hogy a kiállitás, az Iparmüvészeti Vállalat 25. születésnapját van hivatva reprezentálni és ott egy rövid összefoglalást kap a néző, arról, hogy mi is az Iparmüvészeti Vállalat. Na akkor, amikor ezt elolvastam, akkor ötlött fel ez a kérdés, amit az előbb fölvetettél, és akkor egy pici düh is elfogott, ugyanis a következőről van szó. Ez a kiállitás képet ad, mondjuk azt, hogy az 1979-80-as magyar iparmüvészet egyik feléről, arról a feléről, amelyik az Iparmüvészeti Vállalat müteremházában különféle eszközökkel, különféle módon, különféle müfajokban kivitelezett tárgyakat, árusitás céljára készit.

- Nem a 25 évről.

- Nem a 25 évről, hanem mondjuk azt, hogy a napjainktól és egy olyan spektrumon foglalja ezt össze, hogy ruháktól kezdve, az ékszerekig, butoroktól a kávés csészéig. Na most mindezzel nem lenne semmiféle baj. Akkor, hogyha ezeket a tárgyakat a helyükön hagyták volna, tehát az Iparmüvészeti Vállalat és a Képcsarnok Vállalat boltjaiban. Na most ezen a kiállitáson a következőt lehetett látni, hogy a magyar iparmüvészet, pontosabban a magyar iparmüvészetnek az árutermelő és ezt hangsúlyozni kell, az árutermelő része, az a Kis-Róz Ilona-féle nagyon kedves, édeskés, kerámiatárgyakról a Lugossy Mária-féle nagyon izgalmas és nagyon szép ékszerekig, a Garányi ... Csekovszki-féle semleges agyagtárgyaktól, a Butzkó György -féle inkább szobrászatinak nevezhető üvegtárgyakig mit jelent, mint akar megmutatni. Na most ez koncepcióban semmi, mert hiszen ezt mondom az üzletekben is lehet látni, ha viszont az volt a koncepció, hogy elkápráztassuk a nézőket, akkor megint nem értek vele célt, mert akkor viszont nem voltak igazán jól összeszedve a tárgyak, nem voltak igazán ennek a kápráztató koncepciónak a jegyében összegyüjtve ezek a dolgok, viszont, hogyha az volt a kiállitásrendezők célja, hogy az iparmüvészetnek ezt a felét, valamiféle fölsőbbrendüséggel, vagy fölsőbbrendü cimmel ruházzák fel, xxxxx azzal szemben, amiről azért nagyon sokat cikkeznek, nagyon sokat irtak és nagyon sokat próbálják favorizálni, nevezetesen a funkcionális iparmüvészetet, a designt, a mindennapok iparmüvészetét, akkor azt hiszem, hogy nagyon hamis koncepcióval rendezték meg ezt a kiállitást. Annál is inkább nagyon hamis koncepcióval, mivel Magyarországon rendkivül kevés az igazi, a profi kiállitóhelyiség. Egyszerüen lefoglalni egy hónapot olyancélra, aminek nincsen nevezetes rendszere, nincsen nevezetes koncepciója, hát ez enyhénszólva pazarlás.

/zene. /

Kiss Roóz Ilona, keramikus

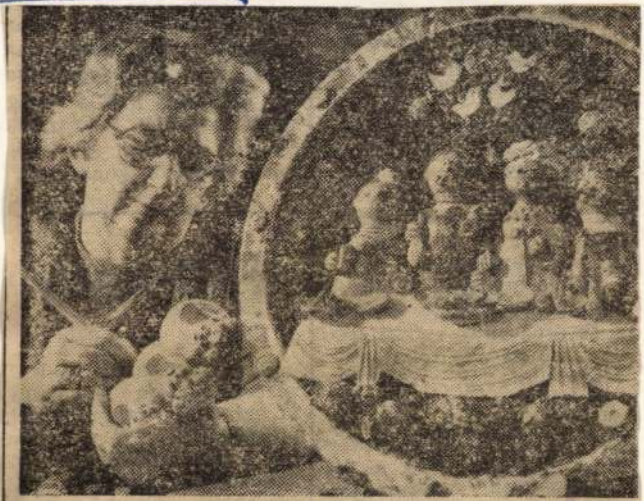

Kiss Roóz Ilona Munkácsy-díjas keramikusművész kiállítását tegnap nyitották meg a Csók István Galériában. Eredeti szemléletről valló, játékosan groteszk kerámiafigurái sajátos hangulatot árasztanak. Képünkön: Kiss Roóz Ilona munka közben.

-:(- kép

2.

Esti Hírlap, Bp. 1979. nov. 30.

Kis Róz Ilona

Hintó, mázas

-------:Kiállitások,
MÜVÉSZET,1979.november - 43.lap.

Kiss Róz Ilona keramikusművész
Budapest / Csók István Terem



Kiss Róz Ilona: Hintó, mázas kerámia plasztika, 45×39 cm, 1978 (fotó Karff)

1021

1980.XII.10. 18,30 BI.

Esti Magazin

- A Munka Érdemrend arany fokozatával tüntették ki Kisróz Ilona kerámikus müvészt alkotói tevékenységéért. A kitüntetést Pozsgay Imre müvelődési miniszter adta át.

Kisróz Ilona
Terami Ms

Kiss - Rodz Ilona

Kiállítás Soltuadkerten

Nápszava 1985. 11. 26.

Kiss Roót Ilona

Győrtinó Emlő kiállítása a
csepeli Iskola Galériában

Magyar Nemzet 1987. 11. 26.

Kisróz Ilona
festőművész
1021

1984. X. 27. TV-1. 19.30 /Knó/

TV-hiradó 1.

- Kisróz Ilona Munkácsy-dijas, Érdemes művész alkotásaiból nyilt ma délben kiállitás a tiszaluci művelődési házban.

- Többen a derüt, a humort tartják Kisróz Ilona munkáiban jellemzőnek, mások szerint valójában csak bennünk, a szemlélőben válik derüssé, amit gyakran iróniával, kritikával fogalmazott meg. Sokféle alakot, ruhát, fejet mintáz és az ujraformálásnak, az ember szeretetének derüje tér vissza valamennyiben.

- Kisróz Ilonával , akinek tárlata a tiszaluci művelődési házban november 6-ig látható, holnap este félórás beszélgetést láthatnak nézőink a televizióban.

Kis Roóz Ilona

Magyar Nemzet
1985. IX. 21.

A Magyar Nemzet megkérdezte:

Mit ígér a Képzőművészeti Kiadó?

Megnőtt az érdeklődés a művészeti könyvek iránt. Miként kíván eleget tenni a megnövekedett érdeklődésnek a Képzőművészeti Kiadó Vállalat? — tettük fel a kérdést *Horváth* Teréz művészeti vezetőnek.

— Gazdag könyvterméssel jelentkezünk. A jövő évben a kortárs művészettel foglalkozó ismert sorozatunkban album készül *Kis Roóz* Ilona keramikus munkásságáról. Három további kötettel gazdagítjuk kis formátumú, kortárs művészeti kiadványaink számát. A *Túry* Mária és *Hézső* Ferenc munkásságát ismertető könyv mellett bizonyára nagy érdeklődésre tarthat számot a külföldön élő *Borbereki Kovács* Zoltánról készülő kötet. Ez egyébként az első alkalom, hogy kiadónk hazánkból elszármazott művész tevékenységéről ad ismertetést.

— *Milyen kiadványoknak örülhetnek még a jövő évben a művészeti könyvek barátai?*

— Egy hézagpótló kötetnek például, mely *A XX. századi magyar művészet* címet viseli. A könyv neves művészettörténészek közreműködésével készül, anyagát a Nemzeti Galéria alkotásaiból válogatták ki a szakemberek. A kötetet ismeretterjesztő katalógus egészíti ki, szakmai szempontból a leghitelesebb adatokkal. Az említett kiadványok az első negyedévben kerülnek a könyvesboltokba.

— *Lesz-e idegenforgalmi szempontból is érdekes, fontos kiadványuk?*

— Igen. A tavasz végére szeretnénk kirukkolni a *Szelényi* Károly fotóművész mintegy kétszáz színes felvételét bemutató fotóalbummal, mely a *Magyarország* címet kapta. Az album irodalmi szövegválogatással készül, a magyaron kívül német és angol nyelvű kiadásban. A bevezető megírásával *Lázár* István biztuk meg. Az albumot afféle kedvcsinálónak szántuk; segítségével az ország legkülönbözőbb vidékeire barangolhatnak el az olvasók. A hazánk iránt érdeklődő turisták igénye hozta létre egy másik könyvújdonságunkat is, mely a Mátyás-templom és a Halászbástya épületegyüttesét ismerteti. A bevezető tanulmányt *Entz* Géza professzor, a nemzetközi gótika szakértője írta, ezt négynyelvű összefoglaló és képjegyzék egészíti ki. Megjelentetését az idegenforgalmi idény kezdetére, májusra időzítettük.

— *Milyen kiadványok maradnak az év második felére?*

— Fokozott érdeklődésre tarthat számot az az album, mely a moszkvai Puskin Múzeum kilencvenhat remekművét mutatja be Irina *Antonova* művészettörténész válogatásában. A jövő esztendőben lesz Buda visszafoglalásának 300. évfordulója. Kiadónk *Kössünk kardot a török ellen* címmel a korabeli ábrázolásokat gyűjtötte kötetbe, a hazai művek mellett a környező országok hasonló jellegű munkáival együtt.

— *Mire számíthatunk még?*

— A jövő őszi csemegénk *Végvári* Lajos professzornak Szinyei Merse Pálról készülő monográfiája lesz, harminckét színes és csaknem száz kisebb, fekete-fehér képpel. S hogy karácsonykor is legyen szép könyvajándék, kiadjuk *Korniss* Péter *Ősi karavánutak földjén* című fotóalbumát, amely a Jemeni Népi Demokratikus Köztársaság építészetét és tájait ismerteti.

(f. r.)

Zielinski, a Lengyel Népköz
társaság budapesti nagykövete is.

ártküldöttség
kárhelyettesénél

tájékoztatták egymást pártjuk országuk helyzetéről, véle ménycserét folytattak a nem zetközi helyzet időszerű kérdé seiről. A találkozón jelen vo Györke József, a KB külügy osztályának helyetes vezetőj valamint Mario *Upegui*, a Ko lumbiai KP KB végrehajt bizottságának és Consuelo *Ari la*, a párt Központi Bizottsá gának tagja.

ZK megállapodása
si kérdésekről

kapcsolatok erősítését is szol gálták. A két minisztérium között 1979 óta egyre szorosabb az együttműködés.

A mostani tárgyalásokon el sősorban *büntetőjogi kérdé sekről* esett szó. A megnöve kedett turistaforgalommal együtt jár, hogy a két ország polgárai bűncselekményeket is elkövetnek a másik állam te-

nyomon követhető a nemzetközi gazdasági élet fellendülése, vagy éppen pangása. Most, az őszi vásár közeledtével, kedvező változások olvashatók le a kőbányai barométeren. Az Ipari Minisztérium és a Hungexpo vezetői-

zéséről kaptunk adatokat. *Többen és több eladni valóval* érkeznek Budapestre, a hat nap múlva, szeptember 27-én nyíló *82. Őszi Budapesti Nemzetközi Vásárra*. Összesen negyvenkét országból, Hongkongból és Nyugat-Berlinből csaknem

Kiss Roóz Ilona keramikus

◆ Kiss Roóz Ilona keramikusművész állandó kiállítása 19-én, szombaton nyílik meg az egri kispréposti palotában.

Népszabadság, 1987. XII. 15.

Kiss Róza Ilona, Munkácsy-díjas kerámikusművész a kiskunhalasi kórház egészségügyi dolgozóinak klubjában tavasszal Nedvári Erzsébet, Bink János, Gráber Margit és Kiss Róza Ilona alkotásait mutatják be.

Kiállítási tervek.

Petőfi Népe, 1983. febr. 9. 5. old.

Kiss - Boór Ilona
kiállítás Soltvadkerten

Magyar Nemzet 1985. III. 26.

-1984.V.29.Tv.1. 17.5 0.

1021

Kiss Róz Ilona, Munkácsy-díjas-szot-díjas Érdemes kerámikus-művész

Reflektor Magazin

- Az idén is kiosztották a SZOT dijakat, 23-an vehették át a kitüntetést. Köztük volt a Magyar kerámia legszebb hagyományainak folytatója Kiss Róz Ilona is.

- A Munkácsi dij, és az Érdemes Müvészi kitüntetés után hogyan értékeli a SZOT dijat?

- Hát elsősorban nagyon meglepett, hogy kaptam, másodszor pedig nagyon örültem neki, azt hiszem ez azt jelenti, hogy a kzönség szereti a munkámat, és ezzel dijaztak.

- Foglalkoztatja, hogy az emberek mit szólnak a munkáihoz?

- Igen, szóval nekem az a véleményem, hogy az embereket nevelni kell arra, hogy a szépe t, a jót meglássák, szeressék, az otthonukba bevigyék és örüljenek neki. Én azt hiszem, hogy a munkáimmal ezt szeretném elérni, és remélem el is érem.

- Azzal, hogy alaphangja a derü, nem mondtle a kritikai észrevételekről? A müvészet társadalombirálú funkciójáról?

- Én azt hiszem, hogy ez kritika is. A figuráimban van egy kis irónia, ami talán ha nem is élesen, de megmondja a véleményemet annak a kornak az embereiről, viselkedéséről, gondolkodásáról.

- Honnan meriti az ötle teket a figurákhoz?

- Azt hiszem, hogy mind en müvész az életből meriti, mert valami csodálatos valami, hogy megy az ember az utcán, és lát egy figurát, és esetleg évek mulva eszébe jut, hogy hopp, valamit láttam, és azt meg kellene csinálni. Vagy szinház, zene, irodalom, minden olyan, ami az emberben gondolkodást elindit, és az agyában átalakul kerámiává.

- Emlitette a társmüvészeteket. Honnan válogatja a kedvenceit, milyen korszakokból irodalomban, zenében?

- Hát nálam mondjuk a könnyűzene Ghorswinig tart, és az irodalom költészetben, talán Radnótiig jutottam el, akiknek a gondolatai, közlése rám hat, és azt hiszem, hogy ez a hatás munkáim keresztül vissza is hogy az emberekhez. Talán ezért is van az, hogy a nonfiguratív művészettel nem hadilábon állok, mert én elfogadom, és van aki nagyon jól csinálja, és csodálatosat alkot, de nem az én lelkivilágomhoz közel álló.

- Saját munkáit milyen stilus irányzathoz sorolná?

- Ezt nagyon nehéz meghatározni, mert mondhatnám azt is, hogy a népi művészetekből indu lok ki, nem speciálisan a magyar népművészetből, hanem minden nép népművészetéből, de mindenesetre ha felhasználom azokat a hagyományokat, kerámia művészetnek azokat a hagyományait, amik ma tovább élnek, és tovább vihetők, a mai ember számára is.

- Honnan meriti mindehhez az erőt, nagyon sokat dolgozik, soha sem fáradt?

- Hát fáradtnak azt nem mondom, hogy nem vagyok fáradt, mert azért ez egy bizonyos koron tul az ember hamarabb elfárad, de a munkának az öröme az élteti az embert, és az nem hagy nyugton. Én megmondom, őszintén, hogy kevés boldog ember közé tartozom akinek a munkája hobbi is, és nagyon szeretem a kerámiát csinálni, és kiváncsi vagyok, mindig a legutolsó darabra vagyok kiváncsi, ami épen a kemence legalsó sarkában van, hogy az hogy sikerült.

- Ha ennyire ragaszkodik a munkáihoz, vajon foglalkoztatja-e későbbi sorsuk?

- Igen. Szeretném tudni, hogy hova kerültek, és az sajnos nem mindig lehetséges. Aki köztéri szobrot alkot, vagy épületet, vagy freskót, az elmehet meglátogatni, én sajnos ezt nem tehetem meg, ezért szeretem a műtermemben tartani azokat a kedvenc darabjaimat, amik ugy érzem egy-egy stációi az alkotásaimnak.

- Foglalkoztatja-e velük kapcsolatban a mulandóság kérdése, hiszen a kerámia törékeny is?

- Törékeny, az biztos, de a szelleme talán többet ér, és az nem veszett el.

Kiss Roóz Ilona

Megkezdődtek a soproni tavaszi napok

Szerdán megkezdődtek a soproni tavaszi napok eseményei. A város a harmadik esztendőben ad helyet a másfél hétig tartó kulturális rendezvénysorozatnak. A tavaszi napok nyitányaként kiállítások nyíltak meg a város bemutatótermeiben. A Lábasházban látható a *Liszt Ferenc-emlékkiállítás. Kiss Roóz Ilona* keramikusművész munkáinak a Festőterem, *Somogyi József* Kossuth-díjas szobrászművész alkotásainak a Káptalanterem ad otthont.

Ugyancsak szerdán este a soproni *Liszt Ferenc Szimfonikus Zenekar* ünnepi hangversenyt adott Bach, Haydn és Beethoven műveiből Dárdai Árpád vezényletével a Liszt Ferenc Művelődési Központban. Pénteken, 14-én ugyanott a *Cziffra-alapítvány* ösztöndíját elnyert fiatal művészek koncertjét tartják meg, március 15-én, szombaton pedig az evangélikus templomban lesz *Cziffra György* szólóestje. Az egyesült államokbeli *Colette Warren* és együttese március 17-én Gershwin-koncerttel, a *Bakfark Consort, Benkő Dániel* vezetésével, március 19-én reneszánsz európai és magyar tánczenei hangversennyel, a bécsi *Schola Cantorum* vegyes kar klasszikus és modern szerzők műveinek megszólaltatásával vendégszerepel Sopronban. A könnyűzene kedvelői *Koncz Zsuzsa* előadóestjét hallgathatják meg március 18-án a Petőfi Színházban. Ugyanott lép fel a *Bergendy Szalonzenekar* március 22-én.

A kulturális kínálatot gasztronómiai bemutatók színesítik. *Burgenlandi gasztronómiai napokat tartanak* a Sopron Szállóban. A Kékfrankos Vendéglőben vadkülönlegességekkel, a Bécsi Kapu Borozóban jellegzetes soproni babos ételekkel fogadják a betérőket, a Hotel Lövér éttermében pedig távol-keleti ételspecialitásokat szolgálnak fel az ínyenceknek.

Kiss-Roóz Ilona

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 182-307

1960 MÁR 31

NÉPSZABADSÁG

Reprezentatív felszabadulási kiállítások külföldön

(Tudósítónktól.)

A *Kulturális Kapcsolatok Intézete* április 4., felszabadulásunk 15. évfordulója tiszteletére számos külföldi fővárosban rendez reprezentatív dokumentációs kiállítást.

E kiállítások közül *Prágában, Rómában, Párizsban, Londonban* az Iparművészeti Vállalat a legkiválóbb magyar iparművészek, *Kovács Margit* és *Gádor István* Kossuth-díjasok, *Gorka Géza, Teván Margit, Juris Ibolya, Kiss-Roóz Ilona* és *Majoros János* Munkácsy-díjasok és más neves művészek alkotásából küld ki válogatott anyagot. Értékes, színpompás kerámiák, finom, szép ötvösmunkák, modern formájú és díszítésű üvegtárgyak, kézzel festett, változatos színezésű textíliák, ízléses bőrdíszművek és magyaros jellegű fatárgyak kerülnek a külföldi közönség elé.

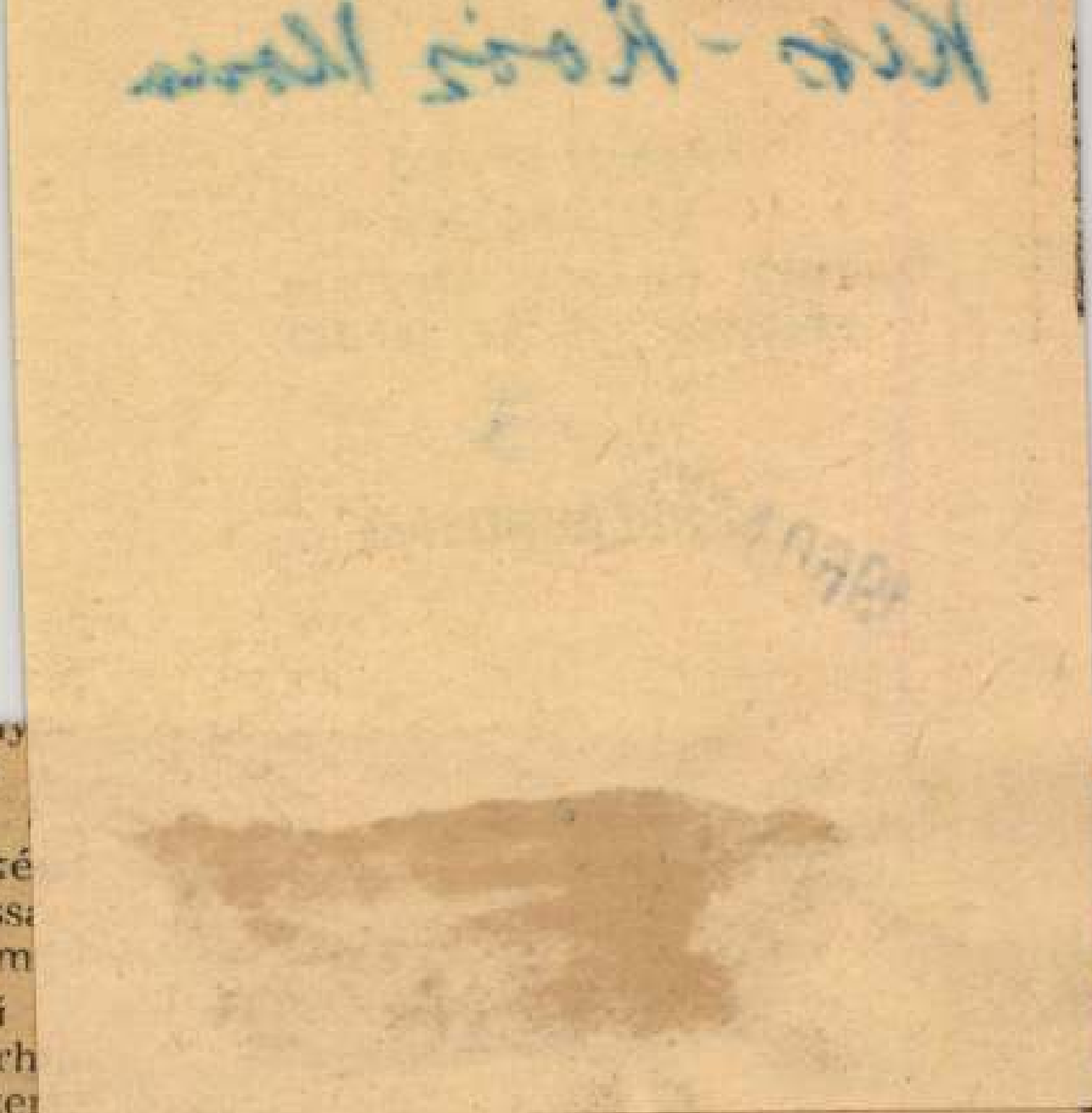

gú állampolgárok
hasonló munkáért
bért kapnak, s ha ké
hetségük alkalmass
arra, lehetnek akár m

Én csak egyszerű
vagyok, mégsem kárh
gam arra, hogy élete
ban éljem le. Részt veszek a tanács munkájában, művelem magam, s rendszeresen eljárok a körzet rendezvényeire. Öttagú család gondja nehezedik rám, mégis találok módot arra, hogy részt vegyek a közösségi munkában. Ha a tanácsnál, a házkezelőségnél előadom észrevételeimet, javaslataimat, mindig szívesen fo-

Berhner Zsigmondné (Budapest, XI., Hegyaljai u. 14.) télikabátját a Széchenyi Fürdőben felejtette. A kabinosnő megőrizte a kabátot, s visszaszolgáltatta a tulajdonosának. A 70 éves öreg néni emiatt ír köszönő levelet.

*

Hetyei Józsefné (Annavölgy) az 1919-es emlékeiről ír. — Akkor el-

Kiss Róza Ilona

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1964 MÁR 5.

ESTI HIRLAP

1021

□ *UJ SZOBROKKAL gazdagodik Kecskemét. Még az idén felállitják Ispánky József Gyógyitás, Bencsik István Anya gyermekével, Rácz Edit Uttörők és Kiss Roóz Ilona Kecskeméti diákok cimü szobrait, valamint több mellszobrot helyeznek el a Katona József parki művészsétányon.*

(MTI Foto — Mikó felv.)

Kirstein Ágoston, epi-
térz,

Mat. Lemle, 1894.
30-51, 233-247, 419-440,
529-603, 799-812.

Vel. c. h.: Az egyházi....
etc.

Kiss - Róz Ilona

Iparművész. Művei a IV. Iparművészeti Kiállításon.

emlitve.

Valóság, 1960. 2. sz. 67. l.

Kiss Boóz Ilona

állatfigurás tálkáival

szerepelt a kiállításon.

Borbáth Sándor: Modern iparművészeti kiállítás
a győri műcsarnokban.
Kisalföld. 1962. dec. 18.

KISS ROÓZ ILONA

GÁL JÓZSEF: KISS ROÓZ ILONA 77 ÉVES. BESZÉLGETÉS A MŰVÉSSZEL.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET 1997/4
2-5

Köszönettel és szívélyes üdvözlettel:

Metzker Zsuzsanna
szerkesztőségi titkár



Kiss-Róbz Istán szobrász

Repr.: Vak Bottyán

A szöveg megemlíti, hogy a köröndön álló körölt szobor modellje Károly bácsi volt.

Fedor:
Károly bácsi a legnép-szerűbb pesti modell.

Nők Lapja 1966 aug. 6.

M.D4

Liss Róbert Ikona

keramikus

Nemzeg a kecskeméti múzeum-
ban volt kiállítása. – A kecske-
méti zeneiskola ly épületének
hatalmas falikeramiáját készí-
tette.

F. Á: Korongon születtek.
Nők Lapja, 1965. febr. 13 – 14 lap

KISS-ROÓZ Ilona

CHIKÁN Bálint: A Látványtár Egerben. = Magyar Hirlap, 1991. aug. 24. - Anogy tetszik, 12.p.

„Miért is nem voltunk, vagyunk optimistábbak, gondolom amikor a Gerl Mátyás által 1758-ban tervezett Kispréposti palota előtt földbe gyökeredzik a lábam. Kiss-Roóz Ilona állandó tárlatára hív egy felirat. A kiállítási anyag a művész „ajándéka" a városnak.

Nagyon ideges lettem. Szentendrére gondoltam, ahová „acélos" akarat juttatta a Kovács Margit Múzeumot, amelynek káros hatása közismert. Nagyon magas látogatottsága jelzi a manipulált iskolások és tanárok, idegenvezetők és vezetettek példáján, hogy milyen károkat okozott a kultúrpolitika hazánkban, s hogy ennek torvagyűrűző hatása nem csekély. Hisz a Kovács Margit-élmény Szentendre többi, színvonalas múzeumának potenciális látogatóit megtizedeli: elfáraszt ja, elkeseríti, vagy — a még érintetlen lelkeket — megfertőzi, s perverz módon: kielégíti! S bár Kiss-Roóz nem Kovács Margit, s nincs már a „Nagy Elvtárs" sem, akinek szavára múzeum nő ki a békés lakóház helyén — s ezért csak egy kis termet csöpögtet negédes bájjal tele a sok keramia, mégis félő, hogy a múlt tovább rombol, s előbb lesz múzeuma Egerben Kiss-Roóznak, mint a Látványtárnak. S ez annyit jelentene, hogy újabb lépés történik — hátrafelé.

CHIKÁN BÁLINT

Mégpedig szeptember ötödikén.

Miss Roór Ilona
keramikus

M.D4

Épületkeramikai Sopronban és Békéscsabán láthatók. Csempeképeit is mutatta be a tárlaton, ez ugy szerint készül, valamint egyébb műveit.

F.Á: Korongon születtek
Nők Lapja, 1965. febr. 13 - 14 kap

Kis Roóz Ilona, keramikus MDG

Kerámiái világszerte keresettek.

—: Iparmüvészeti ajándékcsomagok a világ minden tájára 11.l

NÉPSZABADSÁG Bp. 1963. dec. 8.

Kiss Rózsa Ilona

Magyar Iparművészet az
ezredforduló 2003

216 l.

Kiss Rózsa Ilona

Magyar Iparművészet az
ezredforduló 2003

98.1.

KISS Roóz Ilona

3720.
Koczogh Ákos (1915-)
Kiss Roóz Ilona / Koczogh Ákos. – Bp. : Képzőműv. K., 1986. – 15 p., XLVIII, [16] t. : főként színes ill. ; 32 cm
Művészi album. – Summary in English. – Példányszám: 15000
ISBN 963 336 366 7 kötött : 280,- Ft
Kiss Roóz Ilona (1920-)
738(439)Kiss Roóz I.

Kiss Roóz-kerámiák



Kiss Roóz Ilona keramikusművész alkotásaiból látható kiállítás Tiszalúcon, a Rendezvények Házában. A tárlat – a hét végéig – naponta délután 4-től este 8 óráig látogatható.

Kiss - Roóz Ilona - keramikus

, hogy az MDF nem
yoldal negatív meg-
valószínűleg szerepet
a miniszterelnök az
ben a döntések meg-
osan mellőzte kisebb-
erét, így a közvéle-
elmenti az MDF-et a
sség alól. S ez nem
ció vonatkozásában

ére nem biztos, hogy
tája másfél év múlva
öt százalékát.
ha a Magyar Demok-
dik lehetséges utat vá-
ékejobb-partnereivel
sztásokon, minden bi-
parlamentbe, feltéve,
ártok a lehető legrövi-
ehozzák a hosszú távú
célszerű keretet biz-
get (Uniót).
üttműködésben részt-

kor [illegible] elutasítottak. A Békejobb az önmagunkkal való megbékélés is. Ami 1996-ban és 1998-ban még nem látszott világosan, ma már mindkét párt számára egyértelmű: az MDNP-hez az MDF áll a legközelebb és viszont. Összeköti őket az az értékrend és politikai magatartás, amely alkalmasnak bizonyult arra, hogy egy történelmi átalakulás időszakában megőrizze a békét, s amelyre változatlanul szüksége van a magyar közéletnek és társadalomnak.

A kisebb partner álláspontja önmagában nem sokat ér. A felelősség mindig a legerősebb párté. Kérdés, hogy a Magyar Demokrata Fórumban maradt-e annyi erő, hogy az újabb történelmi kihívásnak megfeleljen, és néhány országgyűlési képviselő egyciklusnyi túlélése helyett, az antalli értékrend és politikai magatartás megőrzését válassza.

A döntést nem lehet tovább halogatni.

Kónya Imre
az MDNP alelnöke

zalékos küszöböt a résztvevő pártoknak együttesen kell elérniük. Sőt az unióra eső szavazatok valószínűleg meg is haladják az uniót alkotó pártok támogatottságának összegét, mivel a pártérdekeken felülemelkedni képes összefogás a választópolgárok által magasra értékelt politikai magatartás.

Az unió a magyar politikai struktúrában eddig ismeretlen, de nem előzmény nélküli szerveződés. Politikai tartalmát illetően az Ellenzéki Kerekasztalhoz hasonlítható, amelyet szintén szuverén pártok hoztak létre, és amely megtöbbszörözte a közülük legerősebb MDF által képviselt politikai erőt.

Az unió a Békejobb kiteljesedése és szerves folytatása. Az uniót létrehozó pártok látványos politikai cselekedettel kétségbevonhatatlanná tennék azt a másfajta politikát, amit a Békejobb keretében eddig csak szavakkal és gesztusokkal fejezhettek ki. Az unió ezért hitelesíti is a

i lesz a Dunával?

dr. Somlyódi László,
, dr. Fekete Gábor és
ik készítettek el, és
egi állapot fenntartását
bbnek, egy alsó duz-
t pedig a legjobb meg-
. Ne te-
lt Kor-
mintha
umokat
valóban
Ön és
il látják

ak nem
hibáz-
Tudom,
t, mint
t is – kormányzati
meg. Nem is Önön
semmitevést, mint
rajtam kérje számon
napos határidőt nem
íróság szabta meg, s
sított a tárgyalások
re.
ni tanácsadói úgy
elmúlt években is
volna előre. Közben
ogy előrejelzéseik,
ik" alapján egyre ne-
yar fél számára egy
lás elérése.

Nem megoldják, csupán a szőnyeg alá söprik a problémákat. Szép kis „szakértő" csapat!

– 1992-ben lehetetlennek tartották a Duna elterelését. Papírtigrisnek nevezték a szlovák előkészületeket. Súlyos tévedés volt: a szlovákok elterelték a Dunát.

– Ezt követően a szivattyús vízutánpótlást javasolták, amelyen a fél világ megrökönyödött, s bizony rossz színben tüntette fel a magyar szakértőket.

– Ellenezték a fenékküszöb megépítését, de szerencsére ebben már nem hallgattak rájuk a szakértők, ezért sikerült megakadályozni a Szigetköz gyors pusztulását.

– 1997 januárjában úgy vélték, hogy a hágai bíróság teljes mértékben a magyarok javára ítél, érvénytelennek minősítve az 1977-es szerződést és azt remélték, hogy a bíróság kimondja az 50-50 százalékos vízmegosztást. Hát sajnos ebben is tévedtek. Az 50-50 százalékos vízmegosztás ügyét fel sem vették a hágai bírósághoz (az Antall-kormány idején beadott) magyar–szlovák kérelem kérdései közé.

Mindezek alapján újabb „szakmai véleményeiket" is illúzió lenne komolyan venni. Folyvást lehetetlen helyzetbe hozzák Önt. Újabb ötletük, hogy csak az 50-50 százalékos vízmegosztásról kell tárgyalni a szlovákokkal. Az új kormány-

biztos szakszerűen helyre teszi őket, hogy másról is kell tárgyalni. Utóbb azt tanácsolják, hogy vissza kell „menni" Hágába a második ítéletért. Felmérve rossz kilátásainkat a hágai bíróság második fordulójában ismét helyesbítenék, azt hangoztatják, hogy még évekig tartó tárgyalásra kell berendezkednünk. Hogy ne derüljön az igazság, inkább húzzák az időt, így tovább költik az állampolgárok zsebéből a milliókat létfenntartásuk biztosítására. S közben pusztul a természet, elhalnak a növények, az állatok. Nem megoldják, csupán a szőnyeg alá söprik a problémákat. Szép kis „szakértő" csapat!

Sajnálatos módon írása arról tanúskodik, hogy igazam volt. Ön és munkatársai az elmúlt huszonnyolc hónapban semmit nem tettek a megoldás érdekében. Elköltöttek már meglévő tanulmányokra újabb tízmilliókat, irodákat tartanak fenn, s alibi programokkal foglalkoznak megoldásváltozatok helyett. Bizton tudom s Önök sem kevésbé, hogy ez már nem fér bele a szokásos nagyotmondás, a PR-akciók kereteibe. Itt megállapodásra kell törekedni, s tartok tőle: ez nem fog Önöknek sikerülni. Tartok tőle, hogy ismét a szocialisták által vezetett kormányra hárul a helyzet megoldása.

Nemcsók János
egyetemi tanár,
volt dunai kormánybiztos

Muszáj szeretni...

A 80 éves Kiss Roóz Ilona életmű-kiállítása az Iparművészetiben

Ha valamit nem szeret az ember, akkor az a „muszáj". Csakhogy ez néha biológiai szükségszerűség.

Hogy az emberi test és az edény között van valami ősi, mély összefüggés, azt a hat-hétezer évvel ezelőtt működő anatóliai göloncsérektől a mai Miska-kancsók készítőiig számtalan arcos urna, sisakkal borított hamvveder és az edény válláról, nyakáról, hasáról beszélő köz- és szaknyelv bizonyítja. Hogy korongon lehet szobrot formázni, azt Kovács Margit országában aligha vitatja bárki is. Hogy a közönség és hatalom minden rétege által elismert Kovács Margit árnyékából az eszközök rokonsága ellenére is ki lehet lépni, azt Kiss Roóz Ilona fél évszázados munkássága igazolja.

Hogy az emberi test arányai a zömökséget és nyúlánkságot tekintve a művészetben is a harcos férfi, az érett nő és az ifjú lány hangulatát idézik fel, azt a dór, jón és korinthoszi oszlopok rendjének ókori esztétái óta tudjuk. A reneszánsz óta azt is, hogy a gyermek arányai mennyire mások. Amióta a viselkedés kutatói megvizsgálták egyes emlősállatok arcélét életük első időszakában, az is biztos, hogy a kölykök fejének gömbölyűsége fokozatosan megy át a nyújtottabb formába, s hogy a gömbforma alighanem valamilyen gátlás alá helyezi a nagyobb állatok étvágyát. Hiszen túlságosan veszedelmes volna a faj fennmaradására nézve, ha a felnőtt ragadozók visszaélnének azzal, hogy a kölyöknél nincs könnyebb zsákmány. Így aztán bennünk is parancsként működik egy ösztön, hogy a buksi fejűt, az esetlent, a bizakodva ránk tekintőt nem bántani, hanem segíteni, mi több, szeretni kell. Akár emberkölyök, akár agyagszobor.

Hát még ha az beágyazódik mindabba, amit egyetemes és nemzeti kultúránk nevezünk! Ha a Harcosok egyben betlehemesek, kunkorodó „vidéki" bajusszal; ha a Három nővér egyértelműen csehovi is; ha az Ördögfiókák triója Vörösmarty filozofikus mesedrámáját idézi; ha az Európa elrablása egyszerre absztrakt plasztika, görög mitológiai idézet és szelíd iróniájú kritikája korunknak, amely megvadult bikaként dobálja farán földrészünket, e naiv királylányt; ha a Kalapos nő biedermeier alakjába vagy az Ülő nő rojtos kendőben „berliner"-be burkolt figurájába a hazai múlt és mai városokon kívüli élet megannyi képzettársítását láthatjuk bele! Kiss Roóz Ilona fél századon át keskeny mezsgyén egyensúlyozott sikerrel: úgy tudott a felzaklatás és elborzasztás erényét valló esztétika korában köznapian kedves, megejtő és gyönyörködtető lenni, hogy nem lépett át a behízelgés és elandalítás csábító területére. Ezt a 80. születésnapra biztos minőségérzékkel válogatott életmű-kiállítás bizonyítja. Alig hiszem, hogy ezt a produkciót bárki utána tudná csinálni.

Ez azonban már a mi bajunk, mai embereké.

Székely András



A Három nővér és egy látogató FOTÓ: GÁRDI BALÁZS

NÉPSZABADSÁG 2000 dec. 11

Kiss Róz Ilona

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Levami Munkácsi

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1980 JAN 6

1021



Kiss Roóz Ilona Munkácsy-díjas keramikusművész kiállítása a múlt év végén nyílt meg a Csók István Galériában (MTI-fotó, Fényes Tamás felvétele — KS)

agazin



Az év könnyűzenei tévéműsora: Egymillió fontos hangjegy, 2. Neoton Família show, 3. Koncz Zsuzsa-show, 4. Boney M a sopoti gálán, 5. Zorán-show. Különdíj: Disco, disco, disco (a nyugatberlini televízió összeállítása).

Az év klubja: Kertészeti Egyetem Klubja. 2. Közgazdasági Egyetem Klubja, 3. Műszaki Egyetem E Klub, 4. Budai Ifjúsági Park, 5. Műszaki Egyetem, Várklub.

Az év családása: a Skor-

MAGYAR SZÓ

1027 Kiss Roóz Ilona, keramikus

Kis, érzelet

Szegedi színfoltok

Mint hatalmas dongók hangja messziről, a Tisza felől: mindenkit a partra vonz a nemzetközi motorcsónakverseny. Olyan a szegedi Tisza-rész, mint egy mediterrán öböl: ragyogó délelőtt festő vásznára kívánkozó tarkaság. Ezrek a két parton, helybeliek és turisták, a strandot lebarnult fürdőzők ülik végig, a gyerekek otthagyják a hintákat és a kergetőző motorcsónakokat nézik a természet által képzett lelátókról, a partoldalból. Emitt, a bácskai oldalon turistacsoportok, kiránduló családok nagymamástul, cumis bébiket sétáltató kismamák, diákcsoportok: annyi nézője van a csónakversenynek is, mint a fesztiváli előadásoknak a Dóm téri „csillagos színházban".

Ha csak ezt a számot vesszük alapul, hogy hatezren ülik végig estéről estére a szabadtéri előadásokat, máris fogalmat alkothatunk arról, mit jelent a fesztivál a város idegenforgalma szempontjából. A parkolóhelyeken sok jugoszláv rendszámtáblás gépkocsit is látunk, lépten-nyomon találkozunk vajdaságiakkal. A péterrévei amatőr színjátszók hatvan főnyi csoportja például egy bérelt autóbuszon ugrott át a két hétvégi előadást megnézni: szombaton, 12-én az Állami Népi Együttes műsorát, vasárnap pedig a János vitézt láthatták. Van, amelyikük már harmadszor nézi itt a János vitézt, szóval a péterréveiek számára már megszokott dolog a szegedi fesztiválra való kiruccanás.

— A jegyeket és a szálláshelyet már jó előre biztosítjuk, így azután nincs semmi fennakadás — mondják. Egy kollégiumban szállásoltak el bennünket két éjszakára. Hétfőn délelőtt még egy kicsit nézelődünk, vásárolunk egy-két apróságot, azután ebéd után indulhat velünk a busz hazafelé.

x X x

Ha megvan a szálláshelyed és a színházjegyed, nyugodtan sorraveheted a látnivalókat, amelyeket Szeged kínál az idezarándokolt turisták ezreinek. Pihenésként beülhetsz például a nyitott és kényelmes városnéző buszba, amely óránként indul a Klauzál térről. A sétakocsikázás során megismerkedhetsz a város nevezetességeivel, műemlékeivel. Megtekintheted az új városrészeket, az idegenvezető mesél a város múltjáról, árvizekről, hajdani boszorkánykergetésekről, nagy történelmi eseményekről amelyek ehhez a városhoz kötődnek. Egy óra múltán, amikor kiszálltál a buszból, közelebbinek, beszédesebbnek találod a szegedi épületeket, tornyokat, cikornyás erkélyeket.

Ezután, hogy lábadat megpihentetted, a múzeum vagy a kiállítótermek felé veheted utadat, hisz erre kötelez turistavoltod.

A botanikus kert, a zsinagóga, a múzeum állandó látnivaló, nézzük inkább az alkalmiakat. A Vörösmarty utcában három tárlat egymás mellett: Kiss Roóz Ilona kerámiái, Balázs Irén textilkiállítása és Samu Géza szobrai.

Nem tudni, véletlen-e, hogy egy utcába került a három kiállítás, kétségtelen azonban, hogy nem ez az egyetlen közös vonásuk, hanem az, hogy mindhárom művész népi ihletésű alkotásokkal szerepel. Ha végignézed a három kiállítást — végigfutod, hisz sürget az idő — elsősorban azt jegyezed meg magadnak, hogy a népművészet, jobban mondva a letűnt parasztvilág anyagi kultúrája még mindig kimeríthetetlen forrás az alkotó képzelet számára. A preklasszikus kultúrák emlékére — ezzel az ajánlással rendezte meg Samu Géza különös, hét darabból álló kiállítását. A szobrok alapanyaga faragott fatekenő, régi szánkótalp, köpülő, mángorló, olyasmi, amit ma már csak múzeumokban, vagy elfeledett padlásokon, lebontásra váró tanyák udvaraiban talál az ember. Balázs Irén számára viszont a zsák, a vászoncérna, a manilamadzag, a gyapjúfonal, a szövőszék és a zsákvarrótű a művészi kifejezés eszköze. A zsákvászonra álmodott formák, a vászoncérnából horgolt csipke azonban úgy ragadnak magukkal bennünket egy letűnt világ nyers, lakkozatlan képei felé, ahogy, mondjuk a nagyon öreg nénikék és bácsikák ajkáról felcsendülő népdal hangzásaira figyeltek a századelő zeneértői. Kiss Roóz Ilona kerámiái is közel állnak ehhez a művészetfelfogáshoz, hogy elsősorban a népi forrásból merítik az élményanyagot, de a stilizált formák, lakkozott felületek inkább játékosság, groteszkség felé hajlanak, a művész kiforrott stílusjegyeit pedig sokáig őrizni fogod képzeleted képtárában.

x X x

SLUSSZ • HAJNALI REFORM-SLUSSZ • HAJNALI REFORM

Mennyit ér a hegedű?

Oly sok viszály és baj után végre békében ünnepelhette ötéves születésnapját a 100 tagú cigányzenekar. A Duna Holding Bank Rt. mellékjük állt, sorra érkeznek a meghívások, egymást érik a fellépések. A zenekar kiemelkedő szerepet vállalt a Budapesti Tavaszi Fesztiválon: március 22-én várhatóan telt ház előtt lépnek fel a Kongresszusi Központban. Itt fogja álla alá *több millió forintot érő olasz Cagliani márkájú csodahegedűjét* (egy holland üzletember személyes ajándékát) *Lendvai József*. A 16 éves fiatalember még zeneakadémiai növendék, ám a szakemberek szerint az utóbbi évtizedek legnagyobb tehetsége.

(kóbor)

Az autizmus nem rövidíti az életkort

A Reform március 8-i számában Adalékok a legtitokzatosabb születési rendellenességhez címmel megjelent cikk szakmai tévedéseket tartalmazott. Lényeges: **az autizmus az élettartamot nem befolyásolja** (vagyis az autisták olyan kort élnek meg, mint az egészséges átlagember), **de egész életükön át támogató-védő családi vagy megfelelő színvonalú intézményi környezetre utaltak.**

Egyébként megjegyezzük, hogy az autizmus nem születési rendellenesség, hanem fejlődési zavar, amely fogyatékossághoz vezethet. Az Autizmus Alapítvány nem az MTA–Soros Alapítvány támogatásával jött létre – az az alapítványt közvetlenül nem is támogatta. Az alapítvány által támogatott kutatócsoport jött létre a Soros Alapítvány támogatásával. Az Autizmus Alapítvány egyik központi célja olyan szakmai központ létrehozása, amely az autistáknak óvodástól felnőtt korig való egyéni orvosi-pedagógiai-szociális ellátást nyújtana, és ezzel egy intézményi támogató rendszer központjává válhatna. Ez az intézmény ma még nem létezik, jelenleg a pedagógusfizetések mindennapi előteremtése körül vannak állandó gondjaink. Speciális bentlakásos intézmény Magyarországon egyelőre nincs, létrehozása cél. Az autisták jelenleg számukra nem megfelelő intézményekben kaphatnak csak elhelyezést végszükség esetén.

Dr. Balázs Anna,
az Autizmus Alapítvány Kuratóriumának elnöke

Hasonlóképpen tiltakozott a Lares Alapítvány is. A szerk.

Művészeink az Expóért

Az operaénekesek után a képzőművészek is letették névjegyüket a világkiállítást támogatók asztalára. Az Iparművészeti Múzeumban több mint harminc kitűnő képzőművészünk állította ki alkotásait és ajánlotta fel aukcióra. A művek összértéke megközelítette az egymillió forintot. Az árverésből befolyt – sajnos, szerény – összeggel a világkiállítás kulturális rendezvényeit szeretnék támogatni csakúgy, mint korábban tizennégy világhírű énekesünk koncertjének bevételével. László Zsuzsától, a Programiroda sajtóreferensétől megtudtuk, hogy e két rendezvénnyel korán sincs vége az Expo-barát művészek akcióinak. Május 22-én a győri evangélikus templomban a Győri Filharmonikusok adnak hangversenyt Sándor János vezényletével és a szólista Sass Szilvia lesz... A világkiállításért fellépnek majd az Operaház balettáncosai, a színészek, sőt a színházak külön rendezvényt is szerveznek a világkiállítás támogatására. Az EXPO jövőbe mutató jellegét hangsúlyozza majd az az országos rajzverseny is, amelyet általános iskolások számára terveznek kiírni.

L. M.

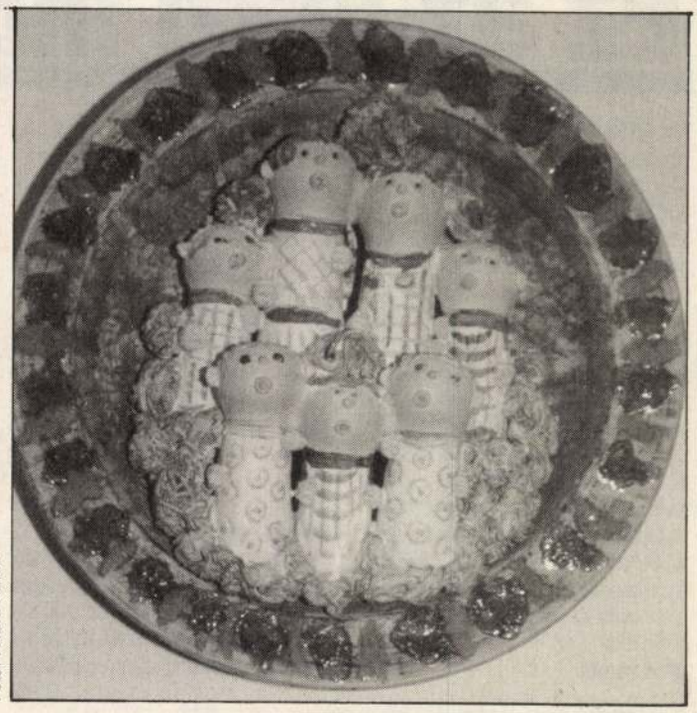

Fotó: FÁBRI ANNA

Kiss Roóz Ilona Éneklő gyermekkórus című művét is láthattuk az aukción

Ha jönnek az oroszok...

Osztrák vasfüggöny?

Amikor nyugati határunkon végre lehullt a vasfüggöny, a *Reform* megjósolta: aztán vigyázzunk, mert ha a magyarok nem is, de a kelet-európai országok állampolgárai tömegesen indulnak majd a zöld határnak. A prognózis bevált, s most a sógorok vannak bajban.

Dr. Franz Löschnak osztrák szövetségi belügyminiszter *dr. Boross Péter* kollégájával ezekről a kérdésekről is tárgyalt. Munkatársunk kérdésére elmondta: *nem építenek vasfüggönyt*, elég volt belőle több mint négy évtizedig. Az utazási szabadság azonban nem tévesztendő össze a letelepedési engedéllyel. Egyébként Ausztria joga eldönteni: kinek ad végleges tartózkodási engedélyt, esetleg állampolgárságot politikai vagy vallási üldöztetés miatt.

A dolog jelenleg úgy fest, hogy a bevándorlási kvótát az eddigi évi 15 ezerről 30 ezerre emelték. De *gazdasági okokból menekült kelet-európaiak továbbra sem kapnak letelepedési engedélyt Ausztriában.*

A két belügyminiszter egyébként nem tart a szovjet menekültinvázióitól, ám ha mégis milliók indulnának Magyarországon keresztül Ausztria felé, akkor: „a helyzetet megpróbáljuk túlélni, mert kezelni úgysem tudjuk."

Kóbor László



Lutra®

Hosszú napokat izgultunk végig már azokkal az apróságokkal együtt, akik a LUTRA-játékokban szívvel-lélekkel részt vettek, és most a Sebesség nevű új kiadványra várakoznak. Rózsaszínű kártyácskájukat egyelőre még hiába dugdosták az újságárusok orra alá (ennek ellenében járna ugyanis nekik ez a kiadvány), mivel az album még nem lépte át az országhatárt. A matricákat és az újságokat szállító kamion a közalkalmazottak sztrájkja miatt a napfényes Itáliában vesztegel. Aztán jöhet újra a LUTRA! Teljes Sebesség-gel...

Cs. Nagy

131.Osztrák sorsjegyjáték
PROKOPP GRATULÁL:
a 5. közosztályban
március 13-án a
11.206
számú sorsjegy
1 millió schillinget,
március 18-án a
53.478
számú sorsjegy
5 millió schillinget,
nyert!

A PROKOPP GmbH.
magyarországi képviselete:
1072 Budapest, Király u. 41.
Tel.: 142-43-50 Fax: 122-42-40

SLUSSZ • HAJNALI REFORM-SLUSSZ • HAJNALI REFORM

Mértéktartó párt mértéktartó nagyválasztmánya

Ez az igazi missziós feladat

Nem hiába terjedt el a Kereszténydemokrata Néppártról az a vélemény, hogy a leginkább mértéktartó, kiegyensúlyozott politikai tömörülés, ilyennek mutatta a hétvégén tartott kétnapos országos választmányi ülése is. Ez korántsem jelenti azt, hogy nem voltak viták, de most is az érvelés uralkodott, és hajlamuk a józan megfontoláson alapuló megegyezésre. Persze, ők azt mondják erre, hogy természetes, ez a keresztény szellem. De bárcsak ez a magatartás találna széles körben követőkre politikai életünkben. Egyébként az alapszabály megvitatásán kívül is több mint harmincan szólaltak fel a belpolitikai kérdésekben – amelyekről dr. Surján László (később közfelkiáltással újraválasztott) elnök tartott expozét –, valamint az ország biztonságpolitikai helyzetéről – ezt dr. Varga László társelnök vázolta.

A most elsősorban napirenden szereplő belpolitikai kérdésben, a kárpótlást illetően az a nézet uralkodik a kereszténydemokratáknál, hogy a földnél legyen reprivatizáció, amennyire csak lehet. Az 50 holdas maximumot – ha már így alakult a koalíciós pártok egyezsége – elfogadják. A kárpótlási jegyekről különböző vélemények vannak – sokan értéktelennek minősítik, számosan bíznak benne –, de általában helyesnek tartják a kereszténydemokrata álláspontot az életjáradékra való átváltathatóságra.

Magyarország új biztonsági helyzeténél tekintetbe veszik, hogy a Varsói Szerződés megszűnt. A visegrádi egyezményt mint kulturális és gazdasági szerződést értékelik, ám az nem biztonsági megállapodás. A NATO-hoz való csatlakozás lehetőségét, egyáltalán a szervezet jövendő alakulását, nem látni, s az egyébként is provokatív lépés volna a Szovjetunió felé, amely szomszédunk marad és piacunk lehet.

– Úgy vélem, Európa integrációjában kell keresnünk Magyarország biztonságát – mondotta Varga László a Reformnak –, figyelve a jugoszláviai eseményeket és a Szovjetunióban azt a lehetőséget, hogy esetleg a hadsereg átvenné a politikai vezetést. Erre ugyan vannak jelek, de más jelek azt mutatják, hogy a középszintű tisztikar nem osztja az ilyen felsőbb törekvéseket, és mindenki szembenéz azzal, hogy a belső változások elengedhetetlenek: lassíthatók, talán meg is állíthatók, de visszafordíthatatlanok.

A vitákban élesen hangot adtak annak, hogy a vidék úgy érzi: sokan helyükön maradtak a régi hatalomból. Ez – vélekednek – nem lenne furcsa, hisz nem lehet mindenkit leváltani, de „többen úgy viselkednek, mintha ők szabadultak volna föl". A kereszténydemokraták ugyanakkor ellene vannak mindenféle „boszorkányüldözésnek", de úgy érzik, illene elszámolni azzal, hogy hova lett az a húszmilliárd, amit hitelbe kapott az ország, s amelyből 19-nek nincs nyoma. (Arra utalnak, hogy az USA volt nagykövete, Mark Palmer szerint csak egymilliárdot fektettek be.) E két dolog tisztázása lényegesen javíthatná a hangulatot, s ez azért fontos, mert úgy tartják: változatlan probléma, hogy a lakosság nagy része távol maradt a választástól. – Úgy érzem, ez az a missziós terület, pártokra való tekintet nélkül: az embereket fölrázni, mert enélkül nem állhat talpra az ország. S ebben biztosan igazuk van.

(németh)

Szálloda – vendég nélkül

Nincs is annál szomorúbb látvány, amikor egy festői környezetben fekvő, minden földi jóval felszerelt hotel kong az ürességtől. Így járt az OKISZ mátrafüredi szállója is: az utóbbi hetekben az ember két kezén megszámolhatja, hány vendég jelentkezett be egy négycsillagos hotel tulajdonságaival rendelkező (120 ágy, apartmanok, uszoda, teniszpályák, bár, szauna, pingpongtermek, automata bowlingpálya) gyönyörű épületbe. Úgy tudjuk, hogy az OKISZ e hegyvidéki ékszerét az idén bérbe adja, azt remélve: így fellendül majd forgalma.

Egyelőre bel- és külföldiek messzire elkerülik, pedig egyórányira van a fővárostól, ugyanennyire a Hortobágytól. A tavaszi fesztivál kellős közepén ez az igazi luxus.

k. l.



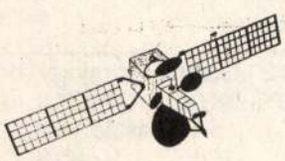

VIDEOTON
Elektronika Kft.
8002 Székesfehérvár
Pf: 194.
Tel.: 22-27-712 • Fax: 22-16-386



Saját igénye szerint vállaljuk kábeltelevíziós-rendszerek kiépítését 23 csatornáig. Ötventől – többezer lakásig. Minőség, megbízhatóság! Garancia: VIDEOTON Elektronika Kft. CATV üzletág

A szándék komoly, ha

A magyar médiákban több nyilatkozó megkérdőjelezte a Világkiállítási Programiroda értékelését az EXPO-ra jelentkezők ügyében. A támadások lényege: a külföldi bankok, beruházók szándéknyilatkozatán alapuló 8,5–9 milliárd dollárnak lesz-e fedezete. Barát Etele kormánybiztost kérdeztük a vádak helytállásáról.

– A felhívást kormánydöntésre a külföldi beruházók és tőkebefektetők számára a Magyar Nemzeti Bankkal és a Pénzügyminisztériummal közösen dolgoztuk ki, a szakminisztériumok adatszolgáltatásai alapján. Az MNB elnöke levelében a miniszterelnök úrnak határozottan kijelenti, hogy miután még tart a pályázók jelentkezése, így végső értékelést nem adhat. Természetesen a programiroda sem.

• Mégis, mennyire vehetjük komolyan e pályázatokat?

– A szándéknyilatkozók között található a világ egyik legnagyobb bankja, a Japán Daiwa bankház, amely a magyar állami hitelfelvételekben is szerepet játszott, továbbá olyan tőkével rendelkező csoportok, mint a svéd Skaska, amely Dél-Budapesten irodaházakat és szállodákat kíván építeni, vagy a szintén svéd Redab bankház, amely 1,9 milliárd dollár erejéig kulturális és sportközpontot kíván létesíteni. Megemlítem az állami garanciával rendelkező olasz beruházókat is.

• De mi a biztosíték a szándéknyilatkozók anyagi fedezetére?

– Tudomásul kell venni a szándéknyi-

Komoly nézeteltérés

mutatkozik a lengyel kormány és Walesa elnöki hivatalának reprivatizációs elképzelésében. A kormány ugyanis a visszaadást csak azokra az esetekre korlátozná, amelyek megsértették az akkor érvényes jogrendet. Walesa reprivatizációs különmegbízottja viszont sokkal szélesebben vonná meg a volt tulajdonosok körét. Lesznek még viták!

Árkörkép

A jó idő beköszöntével, ha lassan is, de csökkennek a piaci árak. A primőrök közül Budapesten a saláta darabja lett jóval olcsóbb az elmúlt hetekhez képest. Átlagosan 24 forintért árulják a legtöbb piacon. A paprika darabja minőségtől függően általában 12–28 forint között mozog, a paradicsomot pedig 180–200 forint között kínálják az árusok. A burgonya ára a napokban a Lehel és a Teleki téren is 20 forint körül volt, sárgarépát legolcsóbban 25–28 forinttól, petrezselymet 32–36 forinttól vásárolhatunk. A tojás ára továbbra is tartja a 4–6 forintot. A vidéki városok közül a szegedi piac a legolcsóbb, itt paprikát 10 forintért, salátát pedig 15 forintért is adnak. A sárgarépa is csak 20 forint, a petrezselyem pedig 25. A burgonya 20 forint körül mozog, a tojás pedig 5 forint. A primőröket az országban Miskolcon árulják a legdrágábban, ott a saláta darabjáért 40 forintot is kérnek, a paradicsom kilóját pedig 200 és 480 forint között mérik. Miskolcon viszont már 3 forintért is hozzájuthatunk tojáshoz. A szombathelyi árak az aranyközepet köve-

Vass Roóz Mona

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 207-748, 840-726

1979 DEC 17

Tavaszi Munkácsi

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1021



der unerläßli
änderungen.
tigkeiten und
müssen verri
gestellt werde
die internati
werbsfähigkei
den.

Die Richtlin
tralkomitees n
gierungsorgan
lich, die zur Durchführung der Beschlüsse erforderlichen Maßnahmen rechtzeitig und kontinuierlich zu treffen. Sie rufen im Interesse der Entfaltung positiver Prozesse zu einer aufeinander abgestimmten Wirtschaftslenkungsarbeit auf, das heißt, die in

Sozialistischer Aufb
ein nationales Prog

Am 9. Dezember legte das Zentralkomitee der Ungarischen Sozialistischen Arbei-

Ilona Kiss-Rooz: Schale mit Sängern





KISS ROÓZ ILONA 1920. december 11-én született Szatmárnémetiben.
1943-ban kitüntetéssel végezte el az Iparművészeti Iskolát. 1948-tól Gádor István mellett tanársegéd.
1947-től rendszeresen kiállít Magyarországon és külföldön. 1956-ban Munkácsy-díjat, 1980-ban Érdemes Művész kitüntetést kapott.
„Derű, humor, gyakran kritikus irónia és mély emberszeretet jellemzi munkáit. A kifejezés ereje Kiss Roóz Ilonánál nem az arcok, a karakterek megformálásában, hanem az anyagszerű dekorativitásban van."

(Koczogh Ákos)

FONTOSABB ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSAI:

1961. Budapest, Csók István Galéria
1964. Kecskemét, Katona József Múzeum
1966. Budapest, Csók István Galéria
1967. Szeged, Képcsarnok, Gulácsy Lajos Terem
1971. Budapest, Csók István Galéria
1972. Balatonfüred
1973. Szombathely, Képcsarnok, Derkovits Gyula Galéria
1976. Zürich
1978. Szeged, Juhász Gyula Művelődési Központ
1979. Budapest, Csók István Galéria
1980. Budavári Iparművészeti Bolt
1982. Offenburg (NSZK)
1983. Salgótarján, Nógrádi Sándor Múzeum
1984. Tiszaluc, Petőfi Sándor Művelődési Ház
1986. Sopron, Festőterem

Egerben állandó kiállítása van.

Fotó: Mihos József

KISS ROÓZ ILONA:
Kalitkás nő

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA
BUDAPEST, VÁCI UTCA 25.

KISS ROÓZ Ilona



A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

KISS ROÓZ ILONA

KERAMIKUSMŰVÉSZ
MUNKÁCSY-DÍJAS, ÉRDEMES MŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1991. NOVEMBER 28-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRÁRA

MEGNYITJA:

RÁDAY MIHÁLY

BUDAPEST VÁROSVÉDŐ EGYESÜLET
ELNÖKE

MEGTEKINTHETŐ:
1991. NOVEMBER 28.—DECEMBER 7.

F.K.: WEIN MIKLÓS

tatja, hogy vissza-visszatér munkásságának egy egy korábbi szakaszához.* A két alak mintázási és formaalakítási módja egyező azzal, ahogyan az 1961. évi Csók István Galéria-beli kiállításán szereplő figuráit kialakította. Nyilván érzi, hogy az a formaalakítási mód lényegesen változatosabb ábrázolásra ad lehetőséget, a mondanivaló szélesebb skáláját biztosítaná számára. Ebben a tényben, úgy vélem, kifejezésre jut Kiss Roóznak az a felismerése, hogy jelenlegi formaalakító és díszítő elve tovább már nem szűkíthető, viszont munkásságának korábbi szakaszaiban vannak olyan eredmények, melyekből új utak nyithatók. Erre az eredményre kell jutnia még akkor is, ha elismerjük, hogy művészi programját fegyelmezetten és jól oldotta meg, de ezen a vonalon már nem adódnak további lehetőségek. Az elért eredmények mellett ugyanis már néhány negatívum is jelentkezik. Ilyen például az arcok sematikus megoldása, az egyes részek azonos jelzése. A formákban elért karakterváltozást az arcok alakításával nem festi alá. És ugyanez a sematizmus fog bekövetkezni, ha nem oldódik a fej és a végtagok egyre szigorúbbá váló formarendje.

Kiss Roóz Ilona kerámiáival kapcsolatosan még egy, az iparművészeti terület egészére

* A mű reprodukcióját lásd folyóiratunk 1973. májusi számában. Szerk.



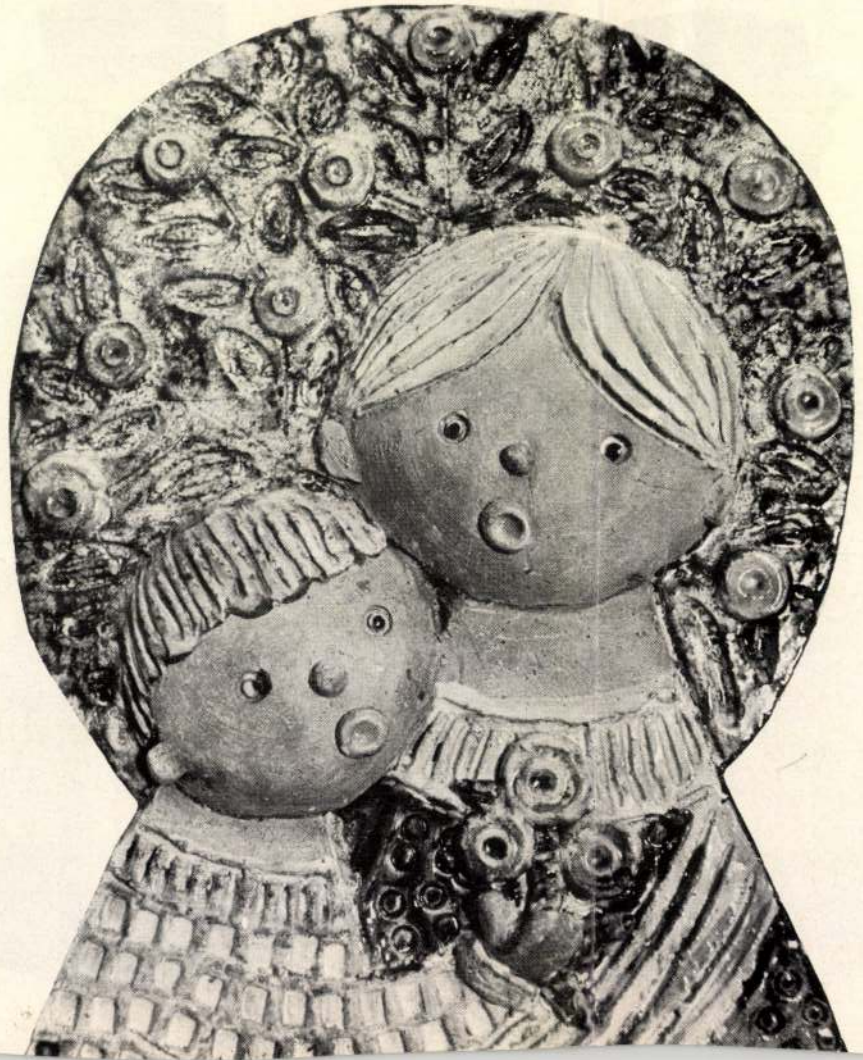

52

formával úgy ábrázol különböző nemű és foglalkozású emberfigurákat, hogy a fejet olykor a legfelső szakaszon, olykor a középsőn alakítja ki, és az utóbbi esetben a felső részből haj, kucsma, sisak lesz. Az alapformák tehát azonosak, mégis karakterük erősen változó. Ezzel meg is adtuk kísérletsorozatainak egyik célját.

Maga Kiss Roóz itt leírt kerámiáiról azt mondja: variációk egy témára. – Pontosabban így határoznám meg: témavariációk azonos formára. A különböző díszítőeljárások alkalmazása és az azonos formák más-más felületrészen való elhelyezése ugyanezt a törekvést szolgálja. Ezt látjuk nőalakjainak egy sorozatán, melyeken a felületet változó helyeken bontja ismétlődő benyomott vagy különféle alakú rátett díszekkel, így adva figuráinak olykor ellentétes karaktert.

Kiss Roóz legutóbb készült kerámiái közt új forma és ábrázolási módot mutatnak a négyszögletes és változó alakzatú kis méretű faliképek, melyeken csak a fej, a kezek és lábfejek emelkednek ki enyhe plasztikával, minden más részlet bekarcolt, illetőleg festett. Kis kerámiai képeit is arra az elvre építi tehát, melyet sok korongolt figurájánál alkalmaz, hogy például a karok csak bekarcoltak a testbe és csak a kézfejek, alul pedig a lábfejek emelkednek ki abból.

A legutóbbi kiállításán szerepelt anyagban van azonban néhány olyan kerámiája is, így például egy Ádám és Évája, nagy áttört és lapított gömb koronájú fa előtt, mely azt mu-

Meghívó

Az OTP Bank Rt. tisztelettel meghívja Önt
1999. március 16 -án (kedden) 17 órára
az OTP Bank Galériába
(Budapest, Szabadság tér 7-9. Bank Center épület)

Kiss Roóz Ilona
keramikusművész

kiállításának megnyitására
a kiállítást megnyitja:
Dr. Schiffer János főpolgármester - helyettes
és
Dr. Horváth Jenő
az OTP Bank Rt. ügyvezető igazgatója

A kiállítás megtekinthető március 16 - tól - 28 -ig
naponta 10-től 18 óráig, szombaton és vasárnap is.


OTP
BANK
GALÉRIA

A nekem legjobban tetsző kép címe vagy száma:

grafika: Murakeözy Gabriella, nyomda: Pesti Nyomda Kft.

4. „Diploma után"

A kiállítás megtekinthető
november 28-ig
naponta 14.00 és 18.00 óra között.

A **Siemens** és a **Mai Manó Ház** összefogtak: diploma után azonnal kiállítást szerveznek a frissen végzetteknek. Jöjjön el Ön is, és szavazzon: a hét fiatal művész közül ki kapja meg a 100 ezer forint értékű **Siemens - díj**at.

Mai Manó Ház
1065 Budapest Nagymező utca 20.

A kiállítás fő támogatója a **Siemens**

.....

A MAGYAR FOTOGRÁFUSOK HÁZA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

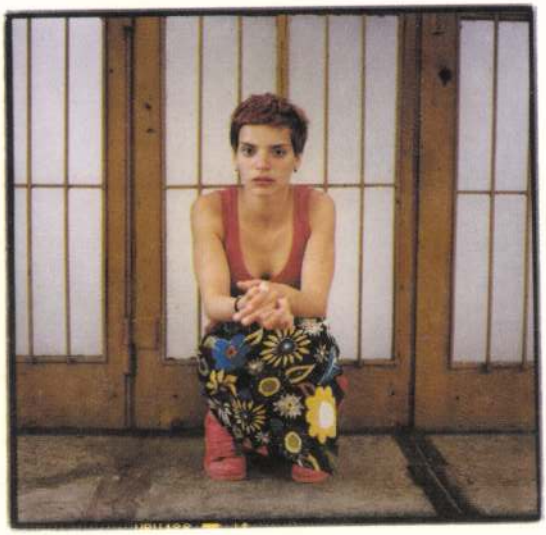

4. „Diploma után"

kiss rozina

Új képek

című kiállításának megnyitójára
1999. november 22-én 18 órára
a II. emeleti kiállítótérbe
Megnyitja: Szalontai Ábel
fotóművész

kiss rozina

M.D.K.

Kiss Rudolf épitész

Szécsény, v. Forgách-kastély helyreállitása

Tájékoztató
Müemlékvédelem, 1965/3. 173. l.

Kiss Samu.

A Nemzeti Képcsarnok képet vásárol.a müvésztől 1851-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Kiss Sámuel (1780 körül,+ Debrecen 1819)

Nemes arcképe, c. olajfestménye. Repr.

Szépművészet, 1941. 4.sz.

MDK

Kiss Samu

Férfi arckép a XVIII-ik sz. végéről. A Szépmű-
vészeti Múzeum tul.

KMTárs, 1929. őszi kiáll. 16.1.

MDK

Kiss Sámuel

Férfiarckép, c. műve. Repr.

KMTars, 1929. őszi kiall.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

PESTI MŰSOR

Kiss Roóz Ilona, keramikusművésznő

1979 DEC 5

CSŐK ISTVÁN GALÉRIA:

Kiss Roóz Ilona kiállítása

Amikor *Kiss Roóz Ilona* műtermébe beléptem, elbüvölt a látvány: a földtől a plafonig, alkotások, százszámra. *„A néphagyomány figurális kerámiában nem bővelkedik"* — állapította meg Koczogh Ákos. A művésznő — mintha ezt a hiányt akarná pótolni — egész pályáját a figurális kerámiák, kompozíciók készítésének szentelte.

Műveivel őrzi a hagyományt, s egyben folytatja is. Ismeri az ősi, korongolt módszer minden mesterségbeli titkát, s él is vele. Gyertyatartói, butellái, korsói, vázái — ha nem is anatómiai pontossággal — emberi vonásokat sugallnak. Világa sajátosan egyszerű, ötletekben bővelkedő. Alkotásainak eredetisége a megjelenítés változatosságában rejlik. A mese, a mitológia ősi naivságát árasztják. Valamiféle bensőséges intimitás, meghitt derű árad róluk. Visszatérő témái a zene, a család, a cirkusz, a barátság, az állat- és mesefigurák, valamint a mitológia játékosan megoldható témái. Látható itt a bibliai Ádám—Éva, a msebeli király, királyfi, kiskirályfi hármas, furulyázó, csúfolódó kedvű faun, a bor és a vidámság mitológiai Bacchus-szobra, állatokkal zsúfolt Nóé bárkája, Európa elrablása, s ki tudja még mi minden.

— *Mit láthatunk mostani kiállításán?* — kérdezem hosszú szemlélődés után.

— Az utolsó két év anyagát — mondja Kiss Roóz Ilona. — Most nem edényeket, hanem figurális kompozíciókat szeretnék bemutatni. Az egész tárlat anyagára jellemző, hogy egyedi darabok, több nem készül belőlük. Valamennyi visszatérő témám, csak most plasztikailag gazdagabbak, jobban motíváltak, mint az előzőek. Több figurás kompozíciót eddig keveset készítettem. Játszom az alapformákkal — kis fülkébe teszem, tálba helyezem, összeragasztom, átlyukasztom. Ugyanaz az alapforma így más és más mondanivalót hordoz. A különböző variációjú más-játék (rusztikus, plasztikus, karcolt) is a mondandóm kifejezésében segít. A korsós lányokból egy egész „csapatot' szeretnék kiállítani.

— *Hogyan dolgozik?*

— Tervszerűen. Reggeltől késő estig, ameddig bírom, vagy amíg az engem izgató problémát meg nem oldom. S úgy hogy soha nem a technika határozza meg amit csinálok. Elképzelek valamit, mondani akarok valamit, s ahhoz keresem meg a legmegfelelőbb formát.

— *Most mi izgatja éppen?*

— A nagy edény-forma (például falióra) kitöltése figurákkal, ezek kapcsolata térben, színben. Állandóan visszatérő problémám a figurák összerakása, s az így megkapott kompozíció hatása. Foglalkoztat az edény és figurák kapcsolata is (virágtartó, gyertyatartó).

Kiss Roóz Ilona alkotómunkájának célja az anyagszerű tárgyi megfogalmazás, a gondolatébresztés, valamint a kerámiaművészet hagyományainak ápolása.

Csorba Mária

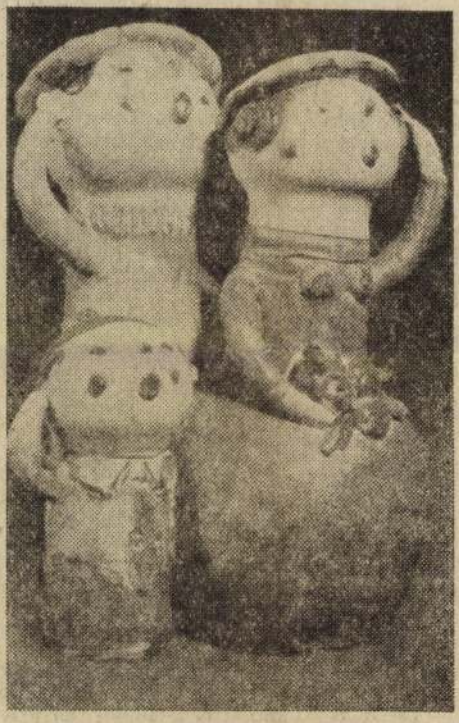

Csodálkozók
Milos József felvétele

Pincegaléria a Vizivárosban

Fővárosunkban — de különösen Budán — kevés olyan kiállítási helyiség van, ahol kezdő vagy amatőr képzőművészek is bemutathatják alkotásaikat. Még a nevesebb művészek is sokszor évekig várakoznak kiállítóteremre hely hiányában. Márpedig a kezdők vagy az amatőr képzőművészek munkáival csak úgy ismerkedhet meg a szakma és a nagyközönség, ha azok nyilvánosságot kapnak.

Ezeken a gondokon igyekezett enyhíteni a II. kerületi Tanács. Egy régi leégett klubból átalakítva két hónapnal ezelőtt megnyílt a *Vízivárosi Pincegaléria* a Kapás utcában.

A kerületben élő 338 képzőművésznek így lehetősége nyílik arra, hogy publikáljon.

A galéria vezetője szakember, *Szamosi-Horváth Tamás* Varsóban végzett festőművész. Elmondta, hogy másfél éves kiállítási tervet kellett összeállítania a bemutatóterem megnyitásához. Többnyire olyan művészek jelentkeztek, akik a II. kerületben élnek és eddig ritkán, vagy egyáltalán nem jutottak kiállítóteremhez. Összbudapesti kiállítást is terveznek, évente egy őszi és egy tavaszi tárlatot. Ezekre pályázatot írnak ki, amelyek jeligések. Amatőr és hivatásos művészek együtt állíthatnak ki. A közönség megítélheti tehetségüket, és esetleg a kezdő művészek és az amatőrök is hírnevet, erkölcsi elismerést szerezhetnek alkotásaik révén. A II. kerületi Tanács díjakat is ad a legeredményesebb pályázóknak.

A galéria megnyitása óta a legsikeresebb kiállítást *Farkas László* festő, valamint *Illés Sándor és Barabás Lajos* kerámikusok munkáiból rendezték. Elismerést arattak *Halasi Horváth István és Mendlik Lajos* festőművészek képei is. Érdeklődésre tarthat számot a *Fáklya pedagógus képzőművész stúdió „3+2" képzőművészeti csoportjának* kiállítása, amely december 8-tól tekinthető meg. A kiállításon három festő és két grafikus mutatja be legsikerültebb alkotásait.

A II. kerületi Tanács elhatározása feltétlenül dicséretes. Jó lenne, ha mind több kerületben lehetőség nyílna arra, hogy az amatőrök, a kezdő művészek, valamint a „befutottak" hasonló fórumra találnának.

Kőhidi Erika

Totózzon velem!



48. hét

Karda Beáta

Az utóbbi hetekben igen elfoglalt a népszerű énekesnő, Karda Beáta.

— Valóban, mostanában elég sokat voltam külföldön, s külön öröm számomra, hogy komoly sikereket is értem el. Egyre sűrűbben járok az NDK-ba, önálló tv-showm készül, de Ljubljanában is díjazott voltam.

— Úgy tudjuk, Párizsban is jól ment az éneklés . . .

— Igen, nagy dalfesztivált rendeztek mostanában a francia fővárosban. A rangos mezőny fináléjába engem is meghívtak. Különdiplomát is kaptam. Rendkívül jól esik, hogy mostanában egyre többet énekelhetek, nemcsak itthon, hanem más, nagy gálákon is.

— Mik a közeli tervei?

— Elsődleges feladatnak tekintem, hogy a fesztiválok mellett a nagylemezre is összpontosítsak. Az anyag nagyjából együtt van, nemsokára stúdióba vonulok a zenészekkel.

— Szereti a sportot?

— Örülök a kérdésnek, hiszen bennünket énekesnőket rendkívül ritkán kérdeznek erről. Azt hiszem, a sport egészen csodálatos valami, szerepet játszik egész életünkben. Hozzám mindig is közel állt, nagyon jó dolognak tartom, ha valaki rendszeresen időt szakít a testmozgásra. Ha tehetem, én is sportolok.

— Focival mi a helyzet?

— A jó mérkőzéseket szeretem, ha a játék megfelelő, hamar elrepül a 90 perc.

— Totózni szokott?

— Elsősorban lottózok, azt hamarabb ki tudom tölteni. Ez is, az is szerencsejáték és a totóhoz jobban kell érteni.

1. Építők SC—Csepel	2	
2. Esztergom—SZEOL AK	2	
3. Szegedi Dózsa—Vasas Izzó	x	2
4. Ganz-MÁVAG—Kecskemét	1	x
5. Eger—Szolnok	1	x
6. B. TASK—Hódmezővásárhely	x	2
7. Avelino—Juventus	x	2
8. Bologna—Lazio	x	
9. Cagliari—Internazionale	2	
10. Pescara—Napoli	x	
11. Roma—Fiorentina	1	
12. Atalanta—Como	1	x
13. Brescia—Palermo	2	
Pótmérkőzések:		
14. Pistoiese—Monza	1	
15. Körmend—MÁV DAC	x	
16. Sopron—Alumínium	1	

(Riskó)

Kiss Rózsi Ilona
keramikus

Szentiványi Gyula dr.
Bp. Lágymányosi u.10.

MAGYAR RÉGÉSZETI, MŰVÉSZETTÖRTÉNETI ÉS ÉREMTANI
TÁRSULAT
IPARMŰVÉSZETTÖRTÉNETI SZAKOSZTÁLY
Budapest, Üllői-út 33-37.

M e g h i v ó

A Szakosztály 1951. évi november hó 16.-án, pénteken d.u. 7 órakor a Magyar Iparművészeti Főiskolán /Bp. IX., Kinizsi-u. 39.II.16.előadóteremben/ rendezendő

e l ő a d á s á r a

melyen Kiss-Roóz Ilona, a Főiskola kerámia-tanszakának tanára számol be csehszlovákiai tanulmányutjáról és a csehszlovák iparművészet és szakoktatás helyzetéről.

Budapest, 1951. november 12.

SZAKOSZTÁLY VEZETŐSÉG

Kiss Rózsa

Ilona



MEGHÍVÓ

Fk.: Köteles István

8796 66 FNyV 6

A KÉPCSARNOK
MEGHIVJA ÖNT

KISS ROÓZ ILONA

KERÁMIKUS

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1966. OKTÓBER 7-ÉN,
PÉNTEKEN DÉLUTÁN ½6 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

NÉMETH LAJOS

MŰTÖRTÉNÉSZ

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA
BUDAPEST, V. VÁCI U. 25.

Kiss Rózsa ilona

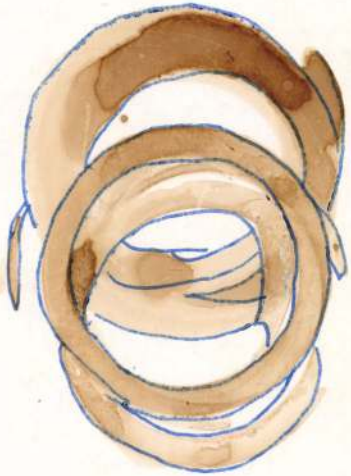

MEGHÍVÓ

71.333 Képcsarnok V. Ny.

MEGTEKINTHETŐ: 1971. XI. 12-27.

HÉTKÖZNAP 9,30 - 18 ÓRÁIG

SZOMBATON 9 - 14 ÓRÁIG

14-ÉN, VASÁRNAP 10 - 14 ÓRÁIG

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

KISS ROÓZ ILONA

MUNKÁCSY-DÍJAS KERÁMIKUSMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1971. NOVEMBER 12-ÉN

PÉNTEKEN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRÁRA

MEGNYITJA:

DR. NÉMETH LAJOS

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA

BUDAPEST, V., VÁCI UTCA 25.